

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

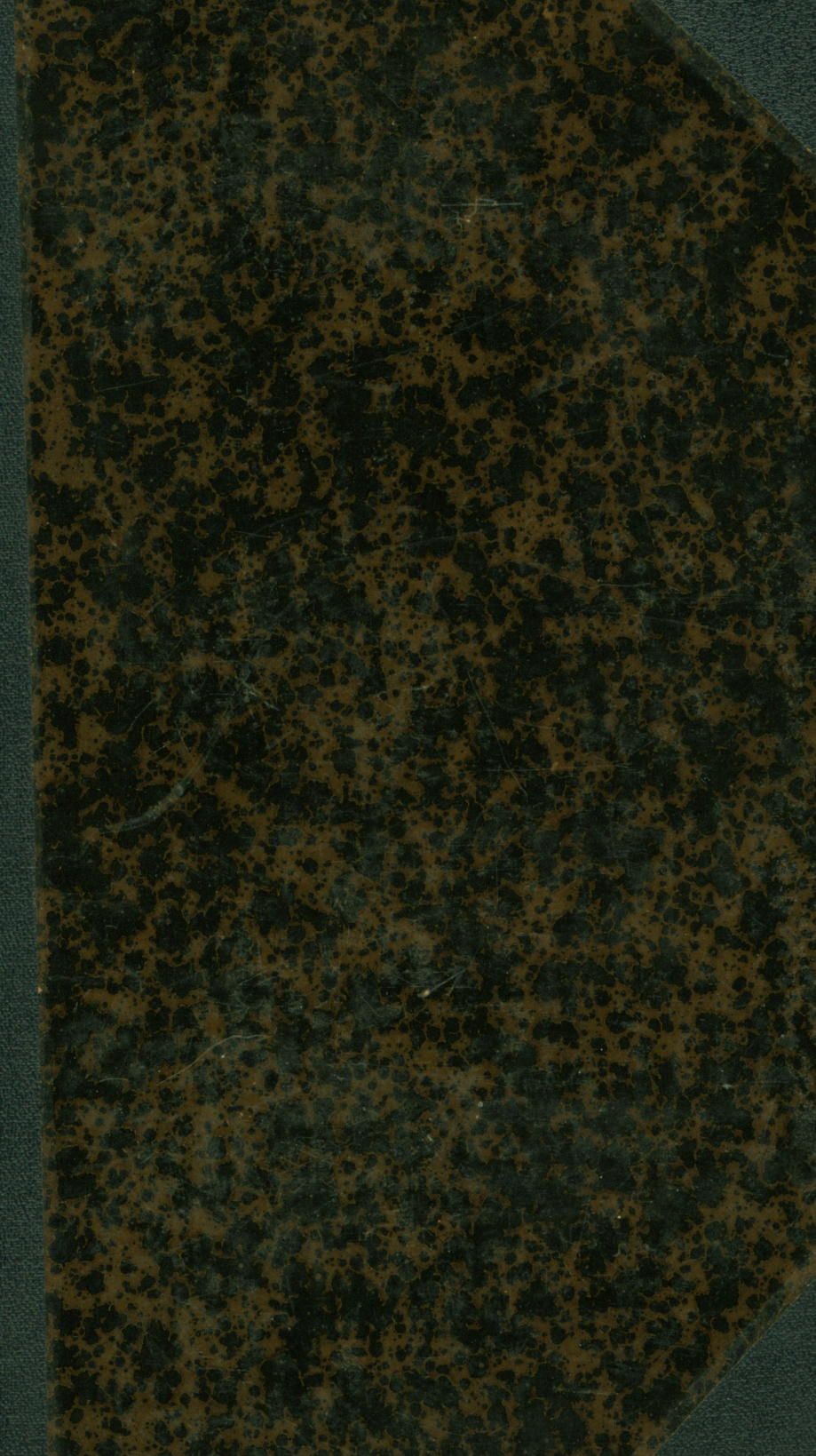
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Højesteretstidende

udgivet af

Højesterets Protokolsekretærer.

Højesteretsaaret 1933.

76. Aargang.

København.

G. E. C. Gads Forlag.

1934.

NAVNEREGISTER

Civile Sager.

	Pag		Pag
Aalborg Diskontobank, A/S..	358	Berg, Otto N C, Husejer.....	474
Aalborg Kommune	184	Billebo, Anna, Fru	386
Aggesen, A P, Restauratør..	404	Binzers Efff, Firmaet T E....	172
Ahrensberg, H og J, Smede- mestre	245	Bjørk, Reinholdt G, Portner..	242
Allerup, Kai	444	Blom, Alfred Sigvard, Grosse- rer	162
Andersen, Matros.....	265	Brabrand-Aarslev Kommunes Sygekaske	609
Andersen, A, Direktør.....	6	Brohove, Byggeselskabet	59
Andersen, Carl A, hs Efff....	100	Bruun, L, Dommerfuldmægtig	559
Andersen, Chr, Vandværksbe- styrrer	256	Buch-Petersen, J C, Politime- ster	13
Andersen, Emanuel Gudmund, Stenhugger	409	Budde, Schou & Co, Firmaet	249
Andersen, Helga Stier, Fru..	103	Burmeister & Wain, A/S, dets Likvidationsafdeling	268
Andersen, J, Smedemester....	404	Byggeselskabet Brohave	59
Andersen, Mariane, f Jepsen, Enke	21	Bülow, Petrus, Højesterets- dommer	526
Andersen, Osvald Almanus Jensen, Stenhuggerlærling..	409	Bøgelund-Jensen, Lillian, Fru	649
Andersen, Ove Henry, Ar- bejdsmand	409	Castenschiold, Hofjægermester	554
Andreasen, Chr, Fabrikant 28,	33	Christensen, Matros.....	265
Andreasen, Christian Richardt, Maskinarbejder	516	Christensen, C, Proprietær, Sognefoged	504
Andreasen, H, Grosserer	158	Christensen, C, Tandlæge, cand pharm	351
Axholm, S A, Grosserer.....	557	Christensen, Chresten, Bane- formand	619
Badeanstalten Helgoland, Ak- tieselskab i Likvidation....	343	Christensen, Johs J, Rentier, Sagfører	526, 539, 545
Bang-Ebbestrup, E, Overrets- sagfører	24	Christiansen, P V, Slagter- mester	469
Barfod & Co, Olaf O, Firmaet	249	Christoffersen, Chr, Direktør..	114
Barfoed, Civildommer . . .	202,	Colgate Palmolive-Peet, A/S	398, 401
205, 208, 242, 404			
Berg, Frantz, Kredslæge	655		

	Pag		Pag
Cosmopolite, Parfumeriet	398, 401	Falk-Larsen & Rasmussen, Firma i Likvidation.....	513
Creditkassen for Landejen- domme i Østifterne	490	Falk-Larsen, Axel, Grosserer, hs Konkursbo	513
Dampskibsselskabet Jutlandia	616	Faurskov og Omegns Trans- formatorforening, Andelssel- skabet	296
Dampskibsselskabet Stubbe- købing	432	Filadelfia, Kolonien	461
Dansk Elektricitets Compagni, A/S	296	Filmaktieselskabet Paramount	27
Dansk Papir-Serviet Fabrik..	50	Finansministeriet... 155, 394,	484
Dansk Postforbund	53	Folberth Auto Specialty Inter- national	444
Dansk Revisions-Institut, A/S	417	Fox-Film, A/S	552
Dansk Savværk og Drittel- stavfabrik, A/S	557	Frederiksen, Carl M, Handels- gartner	91
Danske Privatbaners Pen- sions- og Enkekasse af 1898 593, 600, 606	593, 600, 606	Frem, Tærskeselskabet, Inter- essentskab	120
De danske Forsvarsbrødre i København	428	Froberg, H W, Inspektør....	459
De danske Mejeriers Maskin- fabrik	64	Frøkjær-Jensen, Chr	172
De forenede Vagtselskaber, A/S	394	Fyens Disconto Kasse.....	404
De jyske Kultørvsfabriker, A/S	144	Gazzini, Amato, Kapelmester	441
De Smithske Jærnstøberier og Maskinværksteder	571	Gjaldbæk, Apoteker	180
Den almindelige Brandforsik- ring for Landbygninger....	461	Gjerd, August Julius Thor- vald, Snedker	491
Den Sydvestjydske Venstre- presse, A/S	259	Godthaab, Andelsmejeriet....	419
Det Lolland-Falsterske Jærn- baneselskab	619	Gottlieb & Co, J, Firmaet....	305
Direktoratet for Københavns Skattevæsen	437	Grib, Lars Karl Godtfred, Slagtermester	391
Dons, Alvilda, Enkefru	83	Gruhl, M E, Marskandiser....	36
Dragonregiment, Tredje.....	188	Grøn & Witzke, A/S.....	616
Eigaard, H H, Landsretssag- fører	24	Gundorf, Sagfører	13
Einersen, K I, Ingeniør.....	10	Gunnarsson, N E, Grosserer..	307
Ejerne af Wildersplads.....	423	Haderslev Amts Jærnbanner..	652
Emanuelsen, E, Murermester..	109	Hadsten Bank, A/S.....	419
Engelhardt, Svend, Overrets- sagfører	511	Hadsund Teglværk, A/S.....	6
Esbjerg Kommune	502	Halby, K G.....	47
Esbjerg Malva, Interessent- skab	259	Handelsbanken i Viborg.....	238
		Hans Tavsen, S/S	616
		Hansen, A, Garver, fhv Sog- nefoged, og Hustru.....	91
		Hansen, Anders Madsen	1
		Hansen, Arnold Sigvald Holger	662
		Hansen, Asta Eleonora.....	516
		Hansen, Birthe Kirstine.....	585

Pag	Pag		
Hansen, Christian Frederik, Baadebygger	291	Jensen, Hans, Direktør	137
Hansen, Demant, Fabrikant..	631	Jensen, Hilvig Gundborg....	449
Hansen, H, fhv Stationsfor- stander	606	Jensen, J, Murermester	6
Hansen, H C, Viktualiehandler	486	Jensen, Jens, Nattevagt.	340
Hansen, Hans Peter, Vogn- mand	175	Jensen, M P, Maskinassistent	256
Hansen, Lars Peter Emil....	1	Jensen, Niels, Købmand.	15
Hansen, Victor Thorvald, Ma- skinarbejder	516	Jensen, O Waage, Dommer..	13
Hasseris Kommune	521	Jensen, Otto, Partikulier	498
Haxthausen, Agnes, Baronesse	150	Jessen, Knud,	511
Hedemark, J H, Boghandler..	96	Jessen, Peter Neergaard, Køb- mand	18
Helgoland, Badeanstalterne, A/S i Likvidation.	343	Johansen, Adelheid Sundby, Frk	372
Helweg, H, Overlæge, Dr med	655	Johansen, Hans, Lagerarbej- der	342
Hempel, Søren, Grosserer	33	Johansen, K, Sagfører, cand jur	475, 481
Herning Hede- og Diskonto- bank	15, 18, 19	Johansen, Vilhelmine Maren, f Flindt	342
Hernø, E B, Kørelærer.	197	Just, K, Direktør.	123
Hillerød Nafta-, Benzin- og Petroleumsaktieselskab	642	Justesen, Brødrene, Firmaet..	294
Hilmand, F,	423	Justesen, Annine Mathilde, Enkefrue	571
Holm, Carl A, Købmand.	47	Justitsministeriet	13
Holmblad, Karen Margrethe, f Fabricius	162	Jutlandia, Dampskibsselskab .	616
Hultberg, O F, Dommerfuld- mægtig	64	Jydsk Land-Hypotekforening 299, 351	
Hvirvelkjær, Knud, Ingeniør..	526	Jönsson, Albert, Veksellerer..	240
Højgaard, Knud, Ingeniør. . . .	526	Jørgensen, Forretningsleder..	631
Højmark, Anna, f Jensen.	581	Jørgensen, Jørgen, Husejer..	568
Ingerslev, F, Kapelmester. . . .	525	Kalk- og Mørtelværkerne, A/S	291
Jacobsen, G, Bankdirektør . .	347	Kammerherre Knud Juels Le- gat	205, 208
Jacobsen, Meta, Fru	386	Karsten, H T, Direktør.	1
Jacobsen, R, Proprietær.	386	Kaspersen, Søren Niels, Blad- handler	516
Jensen, Anker, Mølleeejer	228	Katzenstein, E, Grosserer. . . .	50
Jensen, Chr, Mejerist.	340	Kieler, A C, Bagermester. . . .	59
Jensen, Chr Oscar, Herre- ekviperingshandler, hs Kon- kursbo	172	Kirkebye, A W, Grosserer..	305
Jensen, Ellen Marie, Fru.	554	Kjær, Harald, Grosserer.	140
Jensen, Georg, Købmand	184	Kjærboel, Johs, Forbundsfor- mand	526
Jensen, H, Husejer	202	Klerk, Jørgen, Direktør.	526
		Kloster, Valdemar, Købmand	19
		Knudsen, K, Fabrikant	367
		Koefoed, C P, Dommerfuld- mægtig	39

	Pag		Pag
Kolding-Egtved Jærnbaneselskab, Andelsselskab i Likvidation	593, 600, 606	Lønberg, Johan, Overingeniør, cand polyt	545
Kolonien Filadelfia	461	Løwener, V, Firmaet.....	545
Kornerup-Koch, H J, Tømremester	563	Mariager Kalkværk	631
Kreditforeningen af Landejendomsbesiddere i Nørrejylland	123	Martinussen, H Chr, Mekaniker	197
Krogh, Anna Johanne, f Dannevang, Fru	73	Mathiesen, Wald, Kioskforpagter	103
Krogh, Torben Thorberg, Dr phil	73	Melby, A, Fabrikant.....	77
Kruuse, K J, Direktør.....	469	Metro-Goldwyn-Mayer, A/S..	551
Kruuse, Niels Aage, Ingeniør	642	Ministeriet for Handel og Industri	358
Krøyer, Chr, Arkitekt.....	365	Ministeriet for offentlige Arbejder	184, 619
Kulimport-Kompagniet	423	Mouritsen, Charles, Grosserer	111
Københavns Bunkerkul-Depot, A/S	329	Mouritzen, P, Restauratør....	441
Københavns Handelsbank, A/S	513	Mygind, V, Direktør.....	283
Københavns Hypotekbørs	240	Møller, H A P, Muremester	502
Københavns Kommune	343	Møller, Marie Hansine, Fru..	502
Københavns Magistrat... 378,	588	Nationalbankens Valutakontor	329
Københavns Postbudeforening	53	Nielsen & Co, Wm, Firma i Likvidation	307
Københavns Sporveje.....	175	Nielsen, Carl	631
Kørbing, I A, Direktør.....	526	Nielsen, Chr, Slagteridirektør	355
Laanekassen for Sønderjylland	294	Nielsen, Greis Magnus, fhv Assistent	652
Landbrugsministeriet	382	Nielsen, H, Muremester.....	504
Larsen, C V, Købmand	13	Nielsen, Hans, Detailhandler..	568
Larsen, L H, Fabrikmester....	83	Nielsen, I M, Grosserer	485
Larsen, L P, fhv Købmand..	64	Nielsen, Inga Laurine Norén, Fru	211
Larsen, Mariane, Enke	498	Nielsen, Marie Elisabeth Nicoline	474
Lassen, S Bo, Politimester..	326	Nielsen, N J, Muremester....	404
Laybourn, Bolette, f Christensen, Enkefrue.....	490	Nielsen, Sofie Birgitte, Fru..	649
Lemmeke, Fr, Toldklarerer..	469	Nielsen, Søren Chr, Kedelpasser	378
Lemvig Tobaksfabrik	100	Nielsen, Vald, fhv Overassistent	593
Lersey, L, Overretssagfører.	372	Nissen & Nielsen, Firmaet....	294
Levin, E, Fru	50	Norden, Dampskibsselskabet, A/S	265
Levison, jun, L, A/S.....	283	Nordisk Tone-Film, A/S.. 27,	551, 552
Lindskov, H F, Købmand....	375	Nystrup, Ejnar.....	120
Lippert, Ludvig, Gaardejer..	137	Nystrup, Otto, Husmand	120
Lolland-Falsterske Jærnbaneselskab	619		
London, Forsikringsselskabet.	391		
Løhr, Harry, Grosserer.....	446		

	Pag		Pag
Ocean, A/S	268	Rasmussen, Ingemann Bern-	
Odense Vin-Kompagni	404	hard Holmgren	585
Olsen, Matros	265	Rasmussen, Knud Holger, Re-	
Olsen, Clara, Fru.....	481	præsentrant	626
Olsen, Knud, Grosserer.....	365	Rasmussen, N H, Gartner....	609
Olsen, Svend Ulrich Buchart,		Rasmussen, Niels, Ingeniør ..	211
Chauffør	491	Rasmussen, Oda Birthe Ma-	
Ostenfeld, Hans K, Fuldmægtig	36	thilde Holmgren.....	585
Overbeck, Hans P N, Installatør	639	Rasmussen, Otto, Købmand..	581
Overbeck, Margrethe, f Nielsen	639	Rasmussen, P Th, Cykelhand-	
Overgaard, Direktør, Dr techn	539	ler	437
Overgaard, P, Vognmand....	6	Rasmussen, R H, Hotelejer..	525
		Rasmussen, Th, Tømremester	404
Paramount, Filmaktieselskabet	27	Rasmussen, Thorvald, Fiske-	
Pedersen, Carl, Bygmester..	559	handler	585
Pedersen, Hans Møbjerg, Vogn-		Reck, C F, Kaptajn.....	1
mand	367	Reventlow, Lucie Marie, Lens-	
Pedersen, Johannes, Gaardejer	559	grevinde	346
Pedersen, Niels Christian, fhv		Reventlow, Rudolph, Lens-	
Gaardejer	475	greve	346
Perssen, Camilla F, Grosserer	375	Revisions- og Forvaltningsin-	
Peschardt, Carl, Læge	337	stitutet, A/S	417
Petersen, Andreas, Vognmand	188	Ribe Amts Skoleraad.....	200
Petersen, E V, Direktør.....	27	Rigbolt, Gustav, fhv Overas-	
Petersen, I H M, Gadehandler	245	sistent	588
Petersen, L H, Proprietær..	144	Rossen & Co, Gerd van....	100
Politimesteren i Esbjerg	662		
Politimsteren i Nakskov.....	655	S R U, Foreningen, (Sammen-	
Politimesteren i Odense.....	449	slutningen til Radiopatenters	
Poulsen, F C, Overretssagfører	228	Udnyttelse)	249
Privatbanken i København, A/S	140	Salicath, K, Overretssagfører	585
Præstø Amt	432	Schjelderups Eftf, J J.....	47
		Schlichtkrull, O P, Overrets-	
Rasmussen, Axel Frimann		sagfører	77
Holmgren	585	Silkehuset, A/S.....	47
Rasmussen, Børge Harry		Sjøholm, Matros	265
Holmgren	585	Skallerup-Vennebjerg Sogne-	
Rasmussen, Carl Emil Holm-		raad	109
gren	585	Skandia-Verken, A/B	111
Rasmussen, Charles, Grosserer	513	Skattedepartementet	464
Rasmussen, Emmy Viola Holm-		Skive Markfrøkontor, A/S....	114
gren	585	Skjold, Forsikringsaktiesel-	
Rasmussen, Fanny Elvira		skab	150, 626
Holmgren	585	Skov, P, fhv Pudser.....	600
Rasmussen, Hendrine, Fru....	486	Skytterne i D F B, København	428
Rasmussen, Ingeborg Marie,		Smithske Jærnstøberier og	
Fru	585	Maskinværksteder	571

	Pag		Pag
Steen, Steffen Christensen, Købmand	626	Thomasen, Kristian, Arkitekt	10
Stii, Børge, Repræsentant....	28	»Th Stauning«, M/S, dets Re- deri	616
»Strømmen«, A/S	355	Thøfner, Firmaet Brødrene..	180
Stubbekøbing, Dampskibssel- skab	432	Traberg, J, Sagfører	464
Støvring, Christen Christen- sen, Købmand	326	Tredje Dragonregiment.....	188
Svendborg Kommune.....	256	Trico Products Corporation	444, 446
Sømod, Martin, Grosserer....	96	Tveede, Alfred, Fabrikant....	563
Sømendenes Forbund	265	Tærskeselskabet Frem, Inter- essentskab	120
Sønnichsen, C J, fhv Pro- prietær	299	Undervisningsministeriet	200
Sønnichsen, I V N, Godsejer..	299	Urup Brugsforening	193
Sørensen, C J G, Ingeniør..	655	Varde Bank, A/S, Esbjerg Af- deling	502
Sørensen, H P, Chauffør, fhv Uddeler	193	Vestergaard, Knud, Gaardejer	459
Sørensen, Johanne Margrethe, Fru	655	Villumsen, Harald, Gaardejer	21
Sørensen, Kirstine, Frk.....	474	Wildersplads, Ejerne af.....	423
Sørensen, Lars Chr, Over- gartner	520	Winther, Dagmar Kordine Amalie, Enkefru	175
Sørensen, Laurits, Bestyrer..	498	Wissing, E S, Overdyrlæge..	382
Sørensen, Marius, Murermester	59	With-Seidelin, L C, B-S, Kap- tajn, Direktør	155
Sørensen, P, Maskinmester..	469	Østifternes Land-Hypotekfor- ening	39
Sørensen, S, Gaardejer.....	419		
Taabel, O, Fiskeeksportør..	158		
Theill, Chr, Kalkværksejer..	6		

Kriminelle Sager.

	Pag		Pag
Arndt, Stephan.....	448	Dvergetved, Ejnar Karl Kri- stian	155
Bech-Larsen, Marinus	646	Jensen, Alfred	333
Bech-Larsen, Niels Paakjær..	646	Jensen, Holger Toft.....	86
Busch, Dagmar Lovise Cecilie, f Knoth	321	Jensen, Jens	323
Christensen, Niels Christian..	397	Johansen, Kristian Blangstrup	495
Christensen, Vagner	279	Kieldsen, Kield.....	69
Christiansen, Anders Christian	311	Knudsen, Henrik Nicolai	318
Christiansen, Anker Sigfred..	663		

	Pag		Pag
Knudsen, Viggo Peter Jepsen		Petersen, E Banck, fhv Bank-	
Ravnholdt	522	direktør	623
Korshammer, Otto Herman ..	102	Petersen, Jens	288
		Petersen, Thue, Tømremester	623
Lehmann, William August....	331	Rasmussen, Hans Madsen....	316
Marvil, Villy André Ehlert		Rasmussen, Maltha, Hotelejer	623
Emil	317	Rotschild, David	451
Matthiesen, Jens Peter	216	Røn, Carl Henriksen	646
Mikkelsen, Johannes Martin..	41	Sørensen, Jul, Proprietær....	623
Møller, Jens Ludvig Andreas		Thompson, James August....	576
Valdemar	510	Trillingsgaard, Christian Mar-	
Nielsen, Kristjan	413	tin Christensen.....	646
Pedersen, Mads Claudius....	365	Villadsen, Jens	267

Fortegnelse
over
de i Sagregistret benyttede Rubriker.

Aager	Erstatning
Agenter	Firma
Aktieselskaber	Fiskeri
Alimentation	Forbud
Andelsforetagender	Foreninger
Anke	Forfatterret
Arbejdsstridigheder	Forkøbsret
Arkitekter	Forlig
Arv	Forligsmægling
Auktion	Forpagtning
Automobiler	Forsikring
Bade	Forældelse
Bagerier	Fremmed Ret
Banker	Frøhandel
Bedrageri	Fuldmagt
Beslaglæggelse	Fængsling
Betinget Dom	Færdsel
Bjergning	Færgvæsen
Borgerlige Rettigheder	Gadehandel
Brand	Gader
Brandvæsen	Garanti
Butikslukning	Gaver
Bygningsforhold	Gældsbreve
Byplaner	Handel
Bøder	Hegn
Børn	Helligdagslovgivning
Dokumenter	Interessentskab
Dokumentfalsk	Jærnbaner
Domme	Kaution
Domstolene	Kommission
Dyrlæger	Konkurrence
Ejendomsret	Konkurs
Ekspropriation	Konsignation
Elektriske Anlæg	Kontrakt
Eneret	Kreditforeninger
Entreprise	Kvaksalveri

Kære	Skibe
Køb og Salg	Skifte
København	Skilsmisse
Købstæder	Skoler
Lavværger	Skyldnersvig
Leje	Skøn
Len	Smitte
Manddrab	Sparekassebøger
Militærvæsen	Sporveje
Mønt	Stadeplads
Navn	Stempelvæsen
Næringsvæsen	Strafakortning
Nævningesager	Strafferetspleje
Overformynderi	Sygdomsaarsager
Pant	Søer
Patenter	Søfart
Pension	Sø- og Handelssager
Personlige Rettigheder	Teglværker
Politiforseelser	Testamenter
Pressen	Tinglysning
Prisaftaler	Tjenesteforhold
Psykopatfængsel	Tjenestemænd
Radio	Transport
Regnskab	Tyveri
Retsafgift	Udpantning
Retspleje	Umyndige
Røveri	Umyndiggørelse
Sagførere	Varemærker
Sammenstød af Straffe	Veje
Servituter	Veksler
Sikkerhedsanstalter	Vidneførsel
Sikkerhedsforanstaltninger	Voldsforbrydelser
Sindssyge	Ægteskab
Skatter	Ærefornærmelser

SAGREGISTER

	Pag
Aager.	
Bestemmelsen i en Panteobligation om Betaling efter Dollarkurs fandtes ikke i Strid med Aagerlovgivningen, jfr Lov 6 April 1855 § 1	337
Agenter.	
En Sag om Beregning af den en Repræsentant som Salgsagent for en Fabrikant tilkommende Andel i en Erstatning for en hævet Salgskontrakt, hvilken Beregning Parterne var enige om skulde foretages i Forhold til deres Fortjeneste paa Handlen.	28
En Grosserer overtog Eneforhandlingen for en dansk Fabrik, der fremstillede enkelte Arter af Papirservietter, uden at der i Kontrakten bestemtes noget om hans Adgang til vedblivende at repræsentere udenlandske Papirservietfabriker. Det fandtes da ikke at berettigede Fabriken til at afskedige ham uden Varsel, at han — tilmed paa Fabrikens Foranledning — havde modtaget en enkelt Ordre paa Levering af nogle Papirservietter, som Fabriken ikke fremstillede	50
En Sag om Opgørelse af et Provisionsmellemværende	557
Aktieselskaber.	
Ikke antaget at der tilkom en Direktør for A/S Hadsund Teglværk mere end 3 Maaneders Opsigelsesvarsel efter at hans Kontrakt som Direktør, ifølge hvilken han kun kunde opsiges med et halvt Aars Varsel til 1 April, var udløbet, hvorefter han dog havde fortsat sin Virksomhed for Selskabet en kortere Tid; det fandtes ej heller bevist, at Selskabets Bestyrelse havde godkendt et Salg af hans Aktier i Selskabet, der kun kunde afhændes med saadant Samtykke	6
En Frøforretning havde Aftale om Kontrol af dens Frøleveringer ved Statsfrøkontrollen, der skulde gøres bekendt med alle dens Salg af Frø. Da Forretningens Direktør forsætlig havde unddraget en Del Leveringer af Frø fra Kontrollen og imod bedre Vidende attesteret, at alle Leveringer var opgivet til Kontrollen, hvorfor han senere blev straffet, havde Forretningen været berettiget til at afskedige ham uden Varsel....	114
En Bank havde før Banklov og Aktieselskabslov Nr 122 og 123 af 15 April 1930 opsparet et Reservefond, som efter de	

tidligere af Ministeriet stadfæstede Vedtægter kun kunde anvendes til Dækning af Tab, der ikke kunde dækkes af andre Fonds. Dette Fond maatte efter den nye Lov forblive under de tidligere Regler, forsaavidt det ikke overførtes til den »lov-mæssige Reserve« efter Aktieselskabslov § 43	358
Revisions- og Forvaltnings-Institutet A/S kunde i Hh t Lov Nr 123 af 15 April 1930 § 2 forbyde et andet Selskab at benytte Navnet Dansk Revisions-Institut A/S	417
I 1918 erhvervede A samtlige Aktier i et i 1916 lovlig stiftet Ejendomsaktieselskab og fik Transport paa disse med Undtagelse af tre Aktier, der tiltransporteredes B og C — to til B og een til C. B overdrog til Gengæld til A et Par ham tilhørende Aktier i et andet Selskab, medens C af A blev debiteret for Købesummen. C overdrog nogen Tid efter sin Aktie til D mod at denne overtog Gælden til A. Under Hensyn bl a til a t Gælden til A ikke blev forrentet — og ligesom Aktien — først i 1931 var optaget i D's Bøger, a t D kun een å to Gange havde givet Møde paa Generalforsamlingen og derefter havde givet A Fuldmagt til at repræsentere sig, a t der ikke var udbetalt Udbytte i Selskabet, a t A havde optaget hele Aktiekapitalen i sin Status, og a t hele Ledelsen af Selskabet fremtraadte som bestemt af hans økonomiske Formaal, maatte der gaas ud fra, at D ikke havde nogen virkelig Aktieret, og at Betingelserne for Aktieselskabets Opretholdelse ikke forelaa. Som Følge heraf blev A anset pligtig personlig at svare Indkomstskat af den Indkomst, der var angivet som Selskabets.	437

Alimentation.

En Mand, der sammen med tre andre var indklaget som Barnefader under en Alimentationssag, blev frifundet, da Retslægeraadet paa Grundlag af forskellige Lægeerklæringer udtalte, at det maatte anses for i høj Grad sandsynligt, at han var avleudygtig	516
---	-----

Andelsforetagender.

Formanden i Bestyrelsen for et Andelsmejeri M antoges ikke at have været bemyndiget eller legitimeret til at optage et Laan paa 22 000 Kr — antagelig for derved at dække over et senere konstateret Underskud — ved for M at acceptere en Veksel paa dette Beløb og lade Vekslen diskontere i M's Bank B. Da imidlertid Vekslens Provenu var indgaaet paa M's Konto i B og M derefter, vidende om at Beløbet var godskrevet i Tillid til, at M hæftede for Vekslen, havde disponeret over Beløbet til egen Fordel, fandtes M at være ansvarlig overfor B for Vekslens Paalydende, og Formanden som Følge heraf ikke at hæfte personlig	419
---	-----

Anke.

Pag

En Sagsøger, der af egen Drift havde meddelt to Sagsøgte, en Skyldner D og hans Kautionsist K, at Sagen, som han havde tabt, ikke vilde blive paaanket, og havde betalt dem de idømte Omkostninger samt sendt K hans Skadesløsbrev i kvitteret Stand, kunde ikke senere paaanke Sagen, fordi D som tidligere forbeholdt anlagde Erstatningssag mod ham for hans Fremgangsmaade overfor D

299

Arbejdsstridigheder.

Efter at Gartnerforbundet havde erklæret Arbejdsstandsning overfor en Gartner paa Amager G, der ikke vilde træffe Overenskomst med Forbundet, men som ikke lønnede særlig daarlig og hvis Folk ogsaa forblev i Arbejde, søgte Forbundets Formand F gennem en Række Artikler i »Socialdemokraten« at hindre saavel disse som andre i at udføre den meget betydningsfulde Jordbærplukning for G, bl a under misvisende Oplysninger om Lønforholdene og om Virkningen af Blokaden og med Trusler om Forfølgning af de arbejdende. Herefter blev F straffet efter Lov Nr 70 af 27 Marts 1929 § 3 med en Bøde af 2000 Kr, subsidiært 60 Dages Hæfte.

Bøden tillagdes Amtsfattigkassen, ikke Politikassen

41

Arkitekter.

Ikke antaget at en Arkitekt var erstatningspligtig fordi der paa Grund af den ringe Størrelse af et Tagværelse i et af ham for en Ingeniør tegnet Hus ikke efter vedk Bygningsreglement kunde faas Dispensation fra Fordringen om Loftshøjde, saaledes at Værelset kunde opvarmes, hvilket Bygherren imidlertid antoges at have været bekendt med

10

En Arkitekt, der havde tilbudt en Bygherre at udarbejde Skitser og Overslag til en Nybygning gratis, for at denne kunde se hvad Opførelsen vilde koste, og som derefter med Bygherrens Tilslutning udarbejdede Hovedtegninger, søgte Byggetilladelse og indhentede Tilbud paa Arbejdet, havde Krav paa Vederlag herfor, skønt Bygherren ikke bestemte sig til at bygge

365

Arv.

En i uskiftet Bo med en Søn (S) og en Datter (D) hensiddende Gaardmandsenke (E), der var Kautionsist for S's Sparekassegæld paa 30 000 Kr sammen med sin Svigersøn (Sv) og S's Svigerfader (F), oprettede et Testamente, hvori hun bl a bestemte, at D og Sv efter hendes Død skulde have Gaarden mod at paatage sig foruden Gaardens Gæld tillige 20 000 Kr af Kautionsgælden, saaledes at Gaardens overskydende Værdi, ca 20 000 Kr, skulde være D's Arv, idet S, som det siges, blev fyldestgjort for tilsvarende Arv, nemlig de 20 000 Kr, »som jeg eller Fællesboet eller min Datter og Svigersøn paa-tager sig som vor Gæld.« S afgav i Tilslutning hertil Arve-

afkald, idet han erklærede forud at have faaet af sin Arv de nævnte 20 000 Kr. E O antoges der ikke herved truffet en Ordning, der hindrede E i efter S's Død at oprette et nyt Testamente — der tillagde D alt, for at hun »kan nyde Jævnet« — eller som ved Opgørelsen af Kautionsmellemværendet kunde begrunde et særligt Regreskrav for F mod E.

En Paastand fra Sv's Side om, at hans Kaution skulde være knyttet til den Forudsætning, at han overtog Gaarden i Hh t Testamentet, blev ikke givet Medhold

498

Auktion.

En Hypotekforening H havde ved Udbetalingen af et Laan i Foreningens Kasseobligationer tilbageholdt 2000 Kr, saaledes at disse først kunde udleveres, naar nogle Bygningsforandringer var færdige. Ved en Tvangsauktion overtog H senere den pantsatte Ejendom, uden at Arbejdet var udført, men skønt H's Bud næsten havde dækket hele Gælden og Resten tilbødes betalt, nægtede H at udlevere de 2000 Kr. Hertil fandtes H, der maatte sælge Ejendommen med Tab, e O at have været berettiget, da de særlige Betingelser for Udleveringen af de 2000 Kr aldrig var blevet opfyldt

39

Antaget af Sø- og Handelsretten at der ikke var Hjemmel til at tilsidesætte de over to pantsatte Pantebreve afholdte Auktioner fordi der skulde være Misforhold mellem Auktionsforbudet og Værdien, jfr Rpl § 578

513

Automobiler.

En gammel slidt Motorvogn A i meget daarlig Stand med Bremsene i Uorden kørte fra en Sidegade i stærk Fart over Jagtvejen i et Gadekryds og paakørte derved en fra venstre kommende Motorvogn, der næsten var kommet helt over Krydset. Skønt denne Vogn havde haft Vigepligt, fandtes dens Fører ikke ansvarlig for den Skade A's Fører led

36

En Tiltalt anset med en Bøde af 200 Kr — eventuelt Hæfte i 15 Dage — efter Lovbek Nr 131 af 14 April 1932 § 41, jfr Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 41 for under Kørsel med Motorvogn ikke at have haft det fornødne Herredømme over sine Handlinger. Efter de foreliggende særlige Omstændigheder, derunder at Aarsagen til Kørslerne var, at Tiltalte, som af Justitsministeriet er ansat som sagkyndig i Motorsager for Vejle Købstad m v, blev tilkaldt af Politiet, og at der ikke fra Politiets Side, skønt der var Lejlighed og Anledning dertil, blev gjort noget effektivt for at hindre Tiltalte i at føre Motorvognen, fandtes der ikke tilstrækkelig Anledning til at frakende Tiltalte Retten til at være Fører af Motorkøretøj....

216

En Motorcyklist M indhentede to Cyklistere, der cyklede ved Siden af hinanden omtrent mit paa den 4,80 m brede Rønne—Hasle Landevej, og idet disse for sent hørte M's Signal stødte

- de sammen og væltede, og M, der først havde bremset faa Meter fra dem og ikke var vejet langt nok til venstre, ramte i al Fald den nærmeste og væltede ligeledes. M fandtes ansvarlig for at Cyklisten længst til højre ved Sammenstødet havde brækket Benet, men paa Grund af dennes uforsigtige Kørsel dømtes M kun til at betale en nedsat Erstatning 409
- En Snedker A blev en Aften, da han gik tvers over Borups Allé og omtrent var naaet over, ramt af en Motorvogn, hvis venstre Haandtag greb fat i hans Tøj og slæbte ham med et Stykke, hvorved han fik forskellige Læsioner. Idet det stateredes, at saavel A, der havde gaaet som om han »sov« eller var paavirket af Spiritus, som Chaufføren, der havde fortsat sin Kørsel med ret stærk Fart, skønt han i god Tid havde bemærket A paa Kørebanen, havde Ansvar for Ulykken, blev der tilkendt A en nedsat Erstatning 491
- Ved Udkørslen fra en til en Gaard førende, af Træbevoksning skjult privat Vej til en Hovedlandevej paakørte T, der med sin Lastvogn vilde passere tværs over Landevejen, en ad denne med en Fart af ca 40 km i Timen fra T's venstre Side kommende Motorvogn, med det Resultat, at denne væltede og Føreren S fik venstre Haand kvæstet, hvilket medførte varig Nedsættelse af Brugen af navnlig anden Finger foruden et vansirende Ar. Ansaret for Paakørslen paalagdes T, der ved Underretten blev anset med Bøde for Overtrædelse af Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 §§ 27, 3 Stk og 29, 2 Stk, og der tilkendtes S, der var kørende Repræsentant, og hvis Invaliditet af Arbejderforsikringsraadet ansattes til 10 pCt, en Erstatning for Svie, Smerte, Vansir og Invaliditet paa 3500 Kr 626
- En Dame (D), der var i Færd med at gaa over Gaden, blev, da Stoppesignalet skiftede om til grønt, midt paa Kørebanen standset af de fra hendes højre Side fremkørende Cyklister og, idet hun traadte et Skridt tilbage, blev hun væltet af en fra hendes venstre Side kommende Automobilist (A), hvorved D paadrog sig en Knæskade. Da A, efter at Stoppesignalet var skiftet om til grønt, var kørt frem, skønt hun havde bemærket D 2—3 m foran sin Vogn og maatte være klar over, at D paa Grund af Stoppesignalets Skiften vilde komme i en farlig Situation og maaske træde tilbage, blev A anset ansvarlig for den D tilføjede Skade.
- Ved Erstatningens Fastsættelse toges der Hensyn dels til at D selv havde nogen Skyld, dels til at den Nedsættelse af D's Arbejdsevne, der var indtraadt, kun for en mindre Del skyldtes Ulykkestilfældet 649

Bade.

Københavns Kommune havde i 1914 givet A/S Helgoland Ret til at drive en Badeanstalt i Svanemøllebugten i 25 Aar, bl a paa Vilkaar at Selskabet udlejede den nogle Bassiner m m til

Skolebadning. Under Krigen paabegyndte Havnevæsnet større Opfyldninger, hvorved Badeanstalten kom til at ligge i Bunden af en Bugt, hvor Vandet forurenedes fra Kloakudløb. I Foraaet 1932 maatte Magistraten efter Stadslægens Indstilling opgive Skolebadningen det Aar, da Vandet paa Grund af en Tyfusepidemi om Efteraaet efterhaanden kom til at indeholde for mange Tyfusbaciller, og Badeanstalten maatte lukke. Kommunen fandtes da ikke pligtig at betale Leje for Skolebadningen det Aar

343

Bagerier.

Et Par Dage efter at Lejeren havde overtaget et nyopført Bagerilokale, opstod der Ild i dette som Følge af at der ovenpaa den 3 m høje Bagerovn var blevet liggende en stor Del af de under Opførelsen brugte Korkisolationsplader. Herfor fandtes Udlejeren ansvarlig overfor Lejeren.

Derimod fandtes det ikke oplyst, at Pladernes Henliggen dér skyldtes nogen Forsømmelse af Muremesteren eller hans Folk

59

Banker.

En Bank havde før Banklov og Aktieselskabslov Nr 122 og 123 af 15 April 1930 opsparet et Reservefond, som efter de tidligere af Ministeriet stadfæstede Vedtægter kun kunde anvendes til Dækning af Tab, der ikke kunde dækkes af andre Fonds. Dette Fond maatte efter den nye Lov forblive under de tidligere Regler, forsaavidt det ikke overførtes til den »lov-mæssige Reserve« efter Aktieselskabslov § 43

358

Bedrageri.

En tiltalt anset efter Strfl § 285, jfr § 279 samt for Overtrædelse af Lov Nr 89 af 22 April 1904 § 8 med Fængsel i 4 Maaneder.

311

En Tiltalt anset efter Straffelovens § 285, Stk 1, jfr § 278 3, med Fængsel i 60 Dage

318

En Tiltalt imod sin Benægtelse straffet efter Straffelovens § 172, 1 Stk, jfr § 171 for i flere Tilfælde at have forfalsket nogle af ham som Annonceagent tegnede Bestillingssedler ved at rette Antallet af de Gange, Annoncen skulde indrykkes, samt for paa Grundlag heraf at have modtaget for stor Provision af Bladet. Straf for Bedrageri efter Straffelovens § 279 blev saaledes ikke anvendt i Forbindelse med det saaledes begaaede Dokumentfalsk

451

Beslaglæggelse.

Ikke antaget, at der tilkom en Købmand Erstatning hos det offentlige, fordi en ham tilhørende Veksel, der var blevet fremlagt i en Retssag under hvilken han var fængslet, ikke var blevet protesteret ved Forfaldstid, hvorved hans Regres var gaaet

	Pag
tabt; Erstatning nægtedes allerede fordi Købmanden, der selv var opmærksom paa dette Forhold, var blevet løsladt 4 Dage før Veksels Forfaldsdag	13
Betinget Dom.	
En Tiltalt anset efter Strfl § 244, 3 Stk med Fængsel i 40 Dage, dog at Straffens Fuldbyrkelse bortfalder, saafremt de sædvanlige Vilkaar overholdes og Tiltalte derhos betaler den ham ved Dommen paalagte Erstatning	333
En tiltalt, der tidligere var idømt betinget Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage, blev nu efter Straffelovens § 57 under eet idømt Fængsel i 4 Maaneder idet det udtaltes, at Bestemmelsen i den indankede Dom om Straffens Udsættelse maatte bortfalde, allerede fordi de for Udsættelsen i Loven foreskrevne Betingelser ikke forelaa	451
Bjergning.	
Under en Fiskeriekspedition til Nordkysten af Island fik M/S »Th Stauning«, medens det laa ved den lille Ø Grimsø ca 500 m fra Land, Maskinskade, og da man ikke straks kunde finde Skaden, tilkaldtes S/S »Hans Tavsens«, der var time-charteret til samme Ekspedition, og »Hans Tavsens« slæbte derpaa »Th Stauning« den ca 35-Sømil lange Distance til Hrisø i Øfjord, hvor Skaden blev udbedret ved Skibets egen Hjælp. Da Stedet ved Grimsø var farligt som Ankerplads i Tilfælde af daarligt Vejr, antoges Situationen, skønt Vejret var roligt, at have været saa risikabel for »Th Stauning« at Reglerne om Bjergeløn maatte finde Anvendelse. — Ved Fastsættelse af Bjergelønnens Størrelse blev »Th Stauning«s Værdi ifølge en afholdt Skønsforretning, ikke Skibets Forsikringssum, lagt til Grund	616
Borgerlige Rettigheder.	
Borgerlige Rettigheder frakendt en for Dokumentfalsk straffet Person for 10 Aar, skønt han tidligere var straffet for en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning	86
En Gæstgiver T havde under en Kontinuation af en Udpantningsforretning angaaende ca 6800 Kr forstukket et kontant Beløb paa ca 1000 Kr og forklarede overfor Fogden, at han intet kunde anvise til Genstand for Udpantning, og at han ikke havde Kontanter udover de ca 50 Kr, der beroede i hans Tegnebog. Skønt der tidligere for Fordringen var gjort Udpantning i en T tilhørende fast Ejendom med en Ejendoms-skyldværdi paa 175 000 Kr og i Forvejen kun behæftet med ca 148 000 Kr, blev T herfor anset efter Strfl § 162 Stk 1 og § 285, jfr § 283 Stk 1 Nr 3 med Fængsel i 3 Maaneder, idet det maatte antages at være usikkert, om der gennem den	

faste Ejendom kunde faas Fyldestgørelse for Fordringen, hvilket maatte have staaet T klart.

De borgerlige Rettigheder frakendtes T for 5 Aar, og det udtaltes i Dommen, at det T meddelte Gæstgiverborgerskab i Medfør af Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 42 bortfaldt

576

Brand.

Et Kalkværk lod tømte Kalksække ligge og vejres et Par Dage, hvorefter de bundtedes og henlagdes i et Træskur op til Naboens Baadebyggeri. Om Natten opstod der Ild i Skuret, der bredte sig til Baadebyggeriet. Idet Ilden antoges at skyldes Selvantændelse i ikke helt vejret Kalkpulver i Skuret, fandtes Kalkværket, hvor der flere Gange tidligere var opstaaet Ild paa lignende Maade, ansvarligt herfor og dømtes til at erstatte Bygherren hans Tab udover hans Brandskadeerstatning

291

Brandvæsen.

Et Par Dage efter at Lejeren havde overtaget et nyopført Bagerilokale, opstod der Ild i dette som Følge af at der ovenpaa den 3 m høje Bagerovn var blevet liggende en stor Del af de under Opførelsen brugte Korkisolationsplader. Herfor fandtes Udlejeren ansvarlig overfor Lejeren.

Derimod fandtes det ikke oplyst, at Pladernes Henliggen dér skyldtes nogen Forsømmelse af Muremesteren eller hans Folk

59

Butikslukning.

Bestemmelsen i Lov Nr 132 af 14 April 1932 § 2 c om at Salg paa Jærnbanestationer kan finde Sted efter almindelig Lukketid, er ikke som Bestemmelsen i § 2 b om Kiosker og lign betinget af at der ikke iøvrigt forhandles andre Varer end der nævnt

321

Bygningsforhold.

Ikke antaget at en Arkitekt var erstatningspligtig fordi der paa Grund af den ringe Størrelse af et Tagværelse i et af ham for en Ingeniør tegnet Hus ikke efter vedk Bygningsreglement kunde faas Dispensation fra Fordringen om Loftshøjde, saaledes at Værelset kunde opvarmes, hvilket Bygherren imidlertid antoges at have været bekendt med

10

En Proprietær (P) søgte en Muremester (M), der efter en Arkitekts Beskrivelse, men uden dennes Tilsyn havde bygget en Svinestald for ham, tilpligtet at betale Erstatning for Tab af et stort Antal Svin, hvis Død skulde skyldes den til Fugning af Gulvene m v anvendte kunstige Asfalt, der indeholdt Giftstoffer. M frifandtes, da det var P selv, som efter Forhandling med Konstruktøren havde beordret Asfalt anvendt i Stedet for den forudsatte Cement, og der ikke kunde bebrejdes den paa

	Pag
dette Omraade ikke særlig sagkyndige M nogen Forsømmelse med Hensyn til Fremskaffelsen af Asfalten, der under Angivelse af den tilsigtede Brug var købt hos et kendt Firma som »syrefast Asfalt«	504
Byplaner.	
A begærede i Hh t Lov Nr 122 af 18 April 1925 § 9 ved Retten udmeldt to Mænd til at tiltræde en Kommission til Fastsættelse af Erstatning i Anledning af Gennemførelsen af en Byplan. Da vedkommende Sogneraad protesterede herimod under Henvi sning til, at A's Erstatningskrav var prækluderet som ikke fremsat inden den i Lovens § 4 nævnte Frist, blev Spørgsmaalet, om Fristen i § 4 fandt Anvendelse paa Erstatningskrav, afgjort under Kære af Rettens Kendelse i Skønssagen. Spørgsmaalet blev besvaret benægtende, og A's Begæring taget til Følge	520
Bøder.	
Bøde efter Erhvervsfrihedslov Nr 70 af 27 Marts 1929 § 3 tillagt Amtsfattigkassen, ikke Politikassen	41
Børn.	
Da et Tærskæværk en Aften blev trukket af en Traktor ad offentlig Vej til en ny Tærskeplads, satte to Dreng e sig op paa den 5—6 Tommer brede skraa Vognstjert mellem Værket og Traktoren, hvortil Mandskabet sagde at de skulde passe paa ikke at falde af. Den ene 10aarige Dreng faldt kort efter baglæns ned af Stangen, uden at Folkene bemærkede det, og han fik venstre Arm overkørt. Herfor dømtes det Interessentskab, der ejede Tærskæværket og hvis Folk havde besørget Transporten, til at yde ham Erstatning	120
Dokumenter.	
Til Oplysning under en Sag om Gyldigheden af et Patent paa lagdes det efter Modpartens Begæring Panthaveren at fremlægge sin Korrespondance med Patentkommissionen om Meddelelse af Patentet	27
Dokumentfalsk.	
En tiltalt, der havde gjort en Tilføjelse om et Salær i en under skrevet Slutseddel, straffet efter Strfl § 172, jfr § 171 uden at det angaves, om Forholdet henførtes under § 172, 1 eller 2 Stk	86
En Tiltalt imod sin Benægtelse straffet efter Straffelovens § 172, 1 Stk, jfr § 171 for i flere Tilfælde at have forfalsket nogle af ham som Annonceagent tegnede Bestillingssedler ved at rette Antallet af de Gange, Annoncen skulde indrykkes, samt for paa Grundlag heraf at have modtaget for stor Provision	

af Bladet. Straf for Bedrageri efter Straffelovens § 279 blev saaledes ikke anvendt i Forbindelse med det saaledes be- gaæde Dokumentfalsk	451
---	-----

Domme.

Stadfæstelse af en Landsretsdom hvorved en Sag afvistes, da det under Sagen behandlede Spørgsmaal allerede havde fundet sin endelige Afgørelse ved Højesteretsdom i 1926 og iøvrigt gentagne Gange havde været underkastet Retsafgørelse. Der paalagdes den for Sagsøgerinden optrædende Værg Bøde, subsidiært Hæfte, efter Retsplejelovens § 327, jfr § 324 samt (ved Landsrettens Dom) at betale Sagsomkostninger dels som Værg, dels personlig, jfr Retsplejelovens § 321	474
--	-----

Domstolene.

En Sag om en Handlendes Opnaelse af Importbevillinger, der drejede sig om Beregning af Værdien af hans Import, hørte under Sø- og Handelsrettens Paakendelse, ogsaa m H t Spørgsmaalet om en saadan Sag overhovedet hørte under Domstolenes Paakendelse	329
---	-----

Dyrlæger.

En 70-aarig Overdyrlæge ved et Svineslagteri havde givet Afkald paa et særligt Honorar mod at han forblev i Stillingen, saalænge han var i Stand til at varetage den paa forsvarlig Maade. Da han var omtrent 75 Aar, afskedigede Landbrugsministeriet ham imidlertid paa Grund af Alder. Dette fandtes trods hans Helbred e O berettiget overfor et saa anstrængende, intenst og omfattende Tilsynsarbejde	382
---	-----

Ejendomsret.

En Maskinfabrik i Kolding lod en Skrænt udgrave og en Dampskorsten og en 3-etages Fabrikbygning opføre, hvorefter Sod og Røg samt Larm navnlig fra en Kedelsmedie og fra Udbankning af Plader i det fri i høj Grad forulempede de ovenover Skrænten liggende Villaer. Dette fandtes uberettiget og Fabriken ansaas pligtig til at opretholde en under Sagen tilvejebragt Tilstand, navnlig ved delvis Oliefyring og Lukning af Døre og Vinduer hvorved Ulemperne i det væsentlige fjernes	64
En Maskinfabrik solgte en Baadmotor med Tilbehør til en Fisker paa Færøerne, men forbeholdt sig Ejendomsretten til den var betalt. Motoren anbragtes i den uregistrerede Motorbaad »Enniberg« i Stedet for en ældre Motor og fastgjordes med Bolte til Underlaget; den var let at udtage ved at fjerne et Skod, men Baaden vilde i saa Fald ikke være ret meget værd. Fabriken antoges derved at have mistet sin Ejendomsret overfor en Panthaver i Baaden	111

Ved en Ekspropriation i Aalborg til Vesterbros Overføring over Jærnbanen, hvorved Gaden løftedes, besluttedes det udfør en lav 1etages Købmandsgaard at hæve Fortovets Bagkant indtil 1,4 m, saaledes at der opførtes Støttemure umiddelbart op til Ejendommen med Lyskasser foran Vinduer og Trapper ned til Indgangsdørene samt Løftning af Portgulv m m. For den Ejendommen ved disse Foranstaltninger tilføjede Værdiforringelse tilkendtes der Ejeren Erstatning efter Lovgivningens Grundsætninger	184
En Vognmand K forhandlede med en Automobilhandlende M om at skaffe ham et Chassis til en Lastvogn, der skulde forsynes med et særligt Karosseri, saaledes at K leverede en anden Vogn i Bytte. M traf derefter Aftale med en Forhandler S, der leverede ham et Chassis, som M skulde forsyne med Karosseri. M fik samtidig af S en Købekontrakt til Underskrift af K, men M solgte i Stedet Vognen i eget Navn til K og forsynede Købekontrakten til S med falsk Underskrift. Da S antoges i Virkeligheden at have solgt Chassis'et til M, kunde han ikke kræve Vognen udleveret af K, der havde købt den i god Tro af M	367

Ekspropriation.

Ved en Ekspropriation i Aalborg til Vesterbros Overføring over Jærnbanen, hvorved Gaden løftedes, besluttedes det udfør en lav 1etages Købmandsgaard at hæve Fortovets Bagkant indtil 1,4 m, saaledes at der opførtes Støttemure umiddelbart op til Ejendommen med Lyskasser foran Vinduer og Trapper ned til Indgangsdørene samt Løftning af Portgulv m m. For den Ejendommen ved disse Foranstaltninger tilføjede Værdiforringelse tilkendtes der Ejeren Erstatning efter Lovgivningens Grundsætninger	184
--	-----

Elektriske Anlæg.

En Entreprenør E, der anlagde en Højspændingsledning og Transformatorstation for en Forbrugsforening, paatog sig mod en vis Eneret Garanti for Anlæggets Rentabilitet paa Grundlag af nærmere angivne Priser m v. Foreningen, der efter et Prøveaars Forløb udbetalte Entreprisensummen og senere handlede som om E's Eneret var bortfaldet, antoges ikke efter 4 Aars Forløb at kunne gøre E ansvarlig efter Garantien for et muligt Driftunderskud	296
--	-----

Eneret.

O, der havde opfundet en Tørremaskine med afbrudt Gennemblæsning, aftalte med en Maskinfabrik, at denne skulde søge Patent for ham og fremstille Maskinen. O fik ogsaa Patent paa sin Anordning, og Fabriken fremstillede enkelte Maskiner efter denne, men nærmere Overenskomst om Udnyttelse af	
---	--

Opfindelsen kom ikke i Stand. En anden Mand opfandt senere en anden Anordning for samme Formaal, og Fabriken erhvervede Patent herpaa og udnyttede dette, efter at dens Forbindelse med O var ophørt. Fabriken fandtes ikke herved at have krænket nogen Forpligtelse overfor O	355
En Husejer, der ved Salget af sin Forretning med Smør, Ost, Konserver m m i sin Ejendom paa Vesterbrogade havde lovet Lejeren ikke i 5 Aar at drive konkurrerende Virksomhed i København og Frederiksberg, hvortil var knyttet et Tilsagn om ej heller at udleje til andre i Ejendommen paa lignende Maade, fandtes uberettiget til at udleje en Butik i samme Karré til en Paalægsforretning, der bl a solgte Konserver, idet han alene havde forbudt denne Salg af Smør, Margarine, Æg og Ost	375

Entreprise.

En Sag om Størrelsen af den en Apoteker tilkommende Erstatning for at et leveret Destillationsanlæg ikke var udført i Overensstemmelse med Leveringsbetingelserne	180
En Entreprenør E, der anlagde en Højspændingsledning og Transformatorstation for en Forbrugsforening, paatog sig mod en vis Eneret Garanti for Anlæggets Rentabilitet paa Grundlag af nærmere angivne Priser m v. Foreningen, der efter et Prøveaars Forløb udbetalte Entreprisensummen og senere handlede som om E's Eneret var bortfaldet, antoges ikke efter 4 Aars Forløb at kunne gøre E ansvarlig efter Garantien for et muligt Driftsunderskud	296
En Sag angaaende hvorvidt et af en Fabrikant leveret Tørreanlæg for Kalksten til Brug ved Fremstilling af Gødningskalk havde den af Leverandøren garanterede Ydeevne. Da dette ikke fandtes at være Tilfældet, tilkendtes der Bestilleren af Værket Erstatning for Mangler ved Værket og Godtgørelse for Udgifter til Værkets Forbedring, hvilken Erstatning, idet en nøjagtig Opgørelse ikke nu var mulig, skønsmæssig ansattes under et til 5000 Kr	631

Erstatning.

En gammel Dame snublede over en Stophanehat, som ragede 8 cm op over Fortovet paa en Jordvej, der tjente som midlertidig Adgangsvej til nogle Parceller i Sundbyerne, hvortil der endnu ikke var anlagt egentlig Vej med Vedligeholdelsespligt efter Lov Nr 85 af 31 Marts 1926 § 8. Herfor fandtes hun ikke at kunne gøre andre, ej heller den tilstødende Grunds Ejer ansvarlig	83
Da et Tærskværk en Aften blev trukket af en Traktor ad offentlig Vej til en ny Tærskeplads, satte to Drengene sig op paa den 5—6 Tommer brede skraa Vognstjert mellem Værket og Traktoren, hvortil Mandskabet sagde at de skulde passe	

- paa ikke at falde af. Den ene 10aarige Dreng faldt kort efter baglæns ned af Stangen, uden at Folkene bemærkede det, og han fik venstre Arm overkørt. Herfor dømtes det Interessentskab, der ejede Tærskværket og hvis Folk havde besørget Transporten, til at yde ham Erstatning 120
- En Dame S løb ud paa Kørebanen for at hjælpe en anden, 77-aarig, Dame, da en løbsk Hest nærmede sig, og fik hende næsten ind paa Fortovet; det lykkedes Kusken at faa drejet Hesten bag om dem, men de blev væltet af den slingrende Vogn og kom til Skade. Denne S's Optræden udelukkede hende ikke fra Erstatning 175
- Under en Manøvre blev en værnepligtig Korporal, der med sine Folk vilde tage en Rekylgæværgruppe til Fange, ramt af et løst Karabinskud, som en Kornet imod Skyderelementets Bestemmelser affyrede paa nært Hold henimod ham, hvorved nogle Træsplinter trængte ind i hans Bagdel. Efter at have ligget nogen Tid paa Sygehus blev han efter egen Begæring hjemsendt, før han endnu var arbejdsdygtig. Han søgte da Erstatning, men Militæret frifandtes, da et saadant Krav fandtes udelukket udenfor Reglerne i Invalidelov Nr 659 af 22 Dec 1909. 188
- Ved en 2 m bred og dyb Kloakudgravning, der var ført paa langs ad en Vej og derefter tværs over Fortovet, var som Afspærring for Fortovet kun opstillet nogle Kloakrør med en meget mangelfuld Belysning. Om Aftenen faldt en Dame, der skulde til en Ejendom bag Udgravningen og var gaaet ind ad et bredere Mellemrum mellem Kloakrørene, i Udgravningen og brækkede Benet. Denne Skade dømte Entreprenøren til at erstatte 211
- Nogle Bagermestre i Esbjerg var begyndt at anvende et Kunstprodukt af Kokosfedt, Ermol, paa Kager blandet omtrent i Forholdet 1:2 med rigtigt Flødeskum, uden at Kunderne vidste noget herom. Et Dagblad fremdrog og kritiserede dette Forhold offentligt i en Række Artikler, hvorefter Bagermestrene fandt sig nødsaget til at standse denne Produktion. Da Bladets Kritik fandtes berettiget, havde det ikke paadraget sig Erstatningsansvar herved.
- Nogle Overdrivelser i Artiklerne fandtes dels undskyldelige, dels uden afgørende Betydning for Tabet 259
- Et Kalkværk lod tømte Kalksække ligge og vejres et Par Dage, hvorefter de bundtedes og henlagdes i et Træskur op til Naboens Baadebyggeri. Om Natten opstod der Ild i Skuret, der bredte sig til Baadebyggeriet. Idet Ilden antoges at skyldes Selvantændelse i ikke helt vejret Kalkpulver i Skuret, fandtes Kalkværket, hvor der flere Gange tidligere var opstaaet Ild paa lignende Maade, ansvarligt herfor og dømtes til at erstatte Bygherren hans Tab udover hans Brandskadeerstatning 291
- Da Gaardejer M en Septembemat i et Enspænderkøretøj kom kørende med sin Hustru H ad den offentlige Bivej forbi Bor-

- reby snublede pludselig Hesten, og de saa samtidig en Kvie rejse sig fra Vejen og løbe bort. Ved Hestens Fald sprængtes en Selestrop, og da Hesten var blevet urolig og drejede til Siden, sprang eller steg M og H af Vognen, hvorved H faldt og beskadigede et Knæ. Da Aarsagsforbindelsen mellem Skadens Indtræden og Kviens Tilstedeværelse paa Vejen ikke fandtes godtgjort, blev Ejeren af den Kreaturfold, hvorfra Kvien var sluppet ud, frifundet for H's Erstatningssøgemaal. 554
- Formanden F for Bestyrelsen af en Sygekasse paa Landet (S), hvis Medlemmer var pligtige til at modtage Valg til Bestyrelsen, søgtes til Betaling af et Beløb, hvorfor S var blevet besveget af Kassereren K, der var blevet afskediget paa Grund af Drikfældighed. Det bebrejdedes navnlig F, at han ikke havde foranlediget uanmeldte Kasseeftersyn foretaget hos K, og at et Antal Rykkerskrivelser, som F havde modtaget fra Læger og andre, ikke havde foranlediget F til nærmere Undersøgelse. Skønt F, der var lønnet med ca 170 Kr aarlig, i nogen Grad havde ladet det skorte paa Kontrol, blev han frifundet under Hensyn bl a til, at Besvigelserne i stort Omfang var skjult ved Falsknerier, at Rykkerskrivelserne næsten alle var fremkommet de sidste Maaneder før K's Fratrædelse, og at hverken de valgte Revisorer eller en særlig fra Sygekasseinspektoratet udsendt Revisor havde fundet noget at bemærke ved deres Revision 609

Firma.

- Siden 1896 havde Betegnelsen »Silkehuset« været optaget som en Hovedbestanddel af Navnet for det københavnske Firma, der nu hedder A/S Silkehuset fh J R Schjelderups Eftf & K G Halby, og som almindelig benævnes »Silkehuset«, uden at noget andet Firma i den Tid havde benyttet denne Betegnelse, før en Detailhandler i Aalborg, der handlede med Strømper og Underbeklædning navnlig af Silke, i 1930 kaldte sit Firma Silkehuset ved Carl A Holm. Da Betegnelsen »Silkehuset« nu opfattedes som et Navn for førstnævnte Firma, kendtes sidstnævnte efter Fimalov 1 Marts 1889 § 10, 1 Pkt uberettiget til at føre dette Navn 47
- Revisions- og Forvaltnings-Institutet A/S kunde i Hh t Lov Nr 123 af 15 April 1930 § 2 forbyde et andet Selskab at benytte Navnet Dansk Revisions-Institut A/S 417
- Det amerikanske Selskab The Folberth Auto Specialty Company gav i 1921 og senere i 1923 sin Eneforhandler her i Landet af Vindskærmeviskere, A — der ogsaa havde Forhandling af andre Varer end Selskabets — Tilladelse til at optage Navnet Folberth i sit Firmanavn, medens Selskabet selv (i 1927) i det herværende Varemærkerregister lod indregistrere Ordmærket »Folberth«, hvortil det var berettiget. Det antoges at have været en Forudsætning for den givne Tilladelse, at den

kun gjaldt saalænge Forretningsforbindelsen bestod, efter hvilken Tid A ogsaa var uberettiget til at forhandle Vindskærmeviskere, hvorpaa eller paa hvis Indpakning Ordet Folberth var anbragt.

At Selskabet havde ladet hengaa et Par Aar, før det skred ind, blev der e O ikke tillagt Betydning 444.

Fiskeri.

Ejeren af Lynderupgaard havde fra gammel Tid drevet Fiskeri i Laastrup Aas nederste Løb ved en Fiskegaard tværs over hele Aaløbet. I 1907 blev den faste Fiskegaard paa Grund af de derved voldte Oversvømmelser nedlagt ifølge en Landvæsenkommissions Kendelse mod Erstatning, og Ejeren fiskede derefter ved en løs Ruse forbundet med begge Bredder. Da han antoges fra gammel Tid at have en særlig Eneret til Fiskeriet med Ret til Spærring af Aaløbet, kunde han i Hh t Lov Nr 317 af 2 Juni 1917 § 3 vedblivende drive Fiskeriet med saadan Spærring ved løse Redskaber 69

To tiltalte, der havde drevet Fiskeri med Skovlvod i Farvandet udfor Landskrona anset efter Anordning Nr 183 af 15 August 1929 § 2, jfr § 11 med Bøder paa 100 Kr, eventuelt Hæfte i 14 Dage 288

Regulativ for Fiskeriet i Klejtrup Sø, hvorefter en Lodsejer ved Søen efter Meddelelse til Fiskeribestyrelsens Formand kunde bortforpagte sin Ret til Fiskeri paa sin Sølod til en anden Lodsejer, medens Adgang til at fiske iøvrigt kun kunde opnaas ved at løse Fiskekort, gav ikke en Lodsejer Beføjelse til uden videre at tillade en anden Lodsejer saadant Fiskeri 323

Forbud.

En Fabrikant af Tandpasta forsynede Tubernes Kartoner med Kontrolnumre bl a for at kunne efterspore Overtrædelse af Prisaftaler. En Detailhandler, der ikke havde Prisaftale, men som solgte Tandpastaen med udkradsede Kontrolnumre til billigere Pris og nægtede at opgive sin Leverandør, antoges at have en Aftale med denne om Levering af Varerne i en saadan Skikkelse, at de kunde videresælges som sket, uden at det blev muligt for Fabrikanten at kontrollere, hvilken af hans Forhandlere, der havde brudt sin Prisaftale. Detailhandlerens Salg ansaas derfor retstridigt, og Fabrikanten fandtes berettiget til at forbyde ham at sælge Tandpastaen med udkradsede Numre 398

Lignende Sag 401

Ophævelse af Forbud mod Sikkerhedsstilling nægtet, da det af Rekviritus herved tilsigtede Formaal var at opnaa Adgang til at foretage de efter Rekvirentens Anbringende ulovlige Handlinger, og da der efter den omhandlede Rettigheds særlige

	Pag
Natur ikke ved en Sikkerhedsstillelse vilde ydes Rekvirenten tilstrækkeligt Værn	551
Lignende Sag	552

Foreninger.

Københavns Postbudeforening, der udgjorde den ene af fem Afdelinger indenfor Dansk Postforbund, udmeldte sig af Forbundet i Overensstemmelse med dets Love og forlangte da udbetalt en forholdsmæssig Andel af den til Forbundets almindelige Formaal efterhaanden opsparede Formue. Hertil fandtes der ikke at være Hjemmel efter Forbundets Love	53
Efter Lovene for »De danske Forsvarsbrødre i København« afgjordes bl a Stridigheder mellem Foreningen, dens Medlemmer og Institutioner af en særlig Domstol indenfor Foreningen. Denne fandtes kompetent til i Anledning af en Strid mellem Foreningen og »Skytterne i DFB i København«, der bestod af Skytterne i Foreningen og udgjorde et Led af denne, at paalægge de sidstnævnte ikke at benytte et Navn, hvori DFB eller anden Betegnelse for De danske Forsvarsbrødre forekom, samt at udlevere den til Skyttelaget under DFB skænkede Fane.	428

Forfatterret.

En Bogtrykker, der havde ladet udarbejde og fremstille forskellige Blanketter til Udfyldning til Brug i offentlige Forhold, væsentlig kun som en skematisk Opstilling og Udformning af Stoffet paa Grundlag af Lovreglerne, nød ikke Beskyttelse herfor efter Forfatterretslov Nr 72 af 1 April 1912 § 1	283
--	-----

Forkøbsret.

Et Firma, der havde lejet en Grund med Køberet til denne til aftalt Pris og Udbetaling, overdrog senere sine paa Grunden opførte Bygninger til K paa Betingelse af at K kunde indtræde i Lejemaalet paa samme Betingelser. Det viste sig at der hæftede to uforfaldne Prioriteter paa Grunden, men da der e O ikke var Grund til at antage at dette vilde hindre Købet af Grunden paa de aftalte Vilkaar, kunde K ikke træde tilbage fra Overenskomsten	307
En Lejer, der havde lejet en Butik med »Forkøbsret« til Ejendommen i 3 Aar med aftalt Købesum og Udbetaling, antoges af Landsretten efter de stedfundne Forhandlinger at have Ret til i den Tid at købe Ejendommen	
For de af Ejeren i Mellemtiden uden Lejerens Godkendelse foretagne Forbedringer af Ejendommen kunde han ikke kræve Godtgørelse af denne ved Overtagelsen	486
En Kommune K paatog sig ved Overenskomst med S at anlægge en offentlig Forbindelsesvej til S's Grund og at sikre Grundens Ejere Færdelsesret ad Vejen til enhver Tid mod et Vederlag af 27 040 Kr, hvoraf 22 040 Kr kunde afgøres ved at S gav K	

	Pag
hæftelsesfrit Skøde paa et Vejareal v, hvorpaa K samtidig i særligt Dokument gav Købetilbud paa 22 040 Kr. F, der havde tinglyst Forkøbsret til v, og hvis Forkøbsret nu antoges at blive aktuel, svarede paa Forespørgsel fra S, at han gjorde Brug af Forkøbsretten. F ansaa imidlertid 22 040 Kr for en vilkaarlig Prisansættelse i en Byttehandel og vilde kun yde et mindre Beløb, eventuelt en ved Vurdering fastsat Sum, men han dømtes til enten at kvittere sin Forkøbsret eller mod Udstedelse af Skøde paa v at betale 22 040 Kr samt kvittere Forkøbsretten	571
Forlig.	
Ikke fundet godtgjort, at et i Retten indgaaet Forlig om Afslutning af et vidtløftigt Regnskabsmellemværende var saaledes knyttet til Rigtigheden af en foretaget Opgørelse, at det, selv om Opgørelsen paa enkelte Punkter mulig hvilede paa urigtige Forudsætninger, efter flere Aars Forløb kunde forlanges ændret.	193
Forligsmægling.	
Under en til Stadfæstelse af et Forbud anlagt Sag paastod Indstævnte Sagen afvist fra Landsretten, under Henviſning til at der ikke var prøvet Forlig i Sagen. Da Forligsmægling imidlertid i Henhold til Retsplejelovens § 652, jfr § 634 og § 268 Nr 7, fandtes ufornöden, kunde denne Paastand ikke tages til Følge	401
Forpagtning.	
Opgørelse af et Mellemværende ved N's Fratræden af Driften af et mekanisk Værksted, hvorfra han antoges kun at kunne fjernes med passende Varsel	197
Forsikring.	
En ulykkesforsikret Fabrikant faldt en Aften paa Hjemvejen fra et Hotel i Nyborg, hvor han havde nydt en Del Spiritus, i Slotsgraven, idet han mulig havde villet lade sit Vand fra Fortovet, der paa det Sted var meget daarligt, og stødte Hovedet og druknede. Overtjeneren paa Hotellet var fulgt efter ham ned paa Gaden for at se, om han kunde klare sig uden Hjælp, og hans Blod viste et Alkoholindhold af 2,68 ‰, medens Retslægeraadet erklærede, at det ikke med Sikkerhed kunde afgøres, i hvor høj Grad han havde været paavirket af Spiritus eller i hvilket Omfang han havde manglet Herredømme over sine Handlinger. Da han ikke antoges at have været saa paavirket af Spiritus, at han kunde betegnes som »drukken«, omfattedes Skaden af Forsikringen, der kun undtog saadanne Tilstande	150
Førereren af en Motorvogn forbikørte ca 30 m fra et Gadekryds med uforsvarlig Fart en i samme Retning kørende Automobil-	

Pag

droske og paakørte derefter i Krydset, idet det ikke lykkedes ham ved en i sidste Øjeblik foretaget Opbremsning at standse Vognen, en fra hans højre Side kommende Motorvogn med det Resultat, at sidstnævnte Vogn væltede, hvorved en af Passagererne kom alvorligt til Skade. Da Føreren, der for Overtrædelse af Færdselsloven og Lov om Motorkøretøjer havde vedtaget en Bøde af 150 Kr, fandtes at have udvist grov Uagtsomhed, dømtes han i Hh t Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 39, 7 Stk og sin Forsikringspolice til at erstatte det Selskab, hvori han havde tegnet Ansvar- og Kaskoforsikring, hvad dette havde betalt for Skaden	391
Skønt Vedtægterne for Den alm Brandforsikring for Landbygninger bestemte, at Udmeldelse skulde ske skriftlig til vedkommende Branddirektør senest 31 December, ledsaget af foreskrevne Oplysninger i behørig Orden bl a om Panthaveres Samtykke, var en den 31 December fra Bestyrelsen (B) for et Sygehjem til Hovedkontoret indgaaet Udmeldelse gyldig, og det skønt B's Legitimation og Oplysning om Sammenlægning af nogle Matr Numre først fremkom senere, efter at Brandforsikringen havde nægtet at anerkende Udmeldelsen.....	461

Forældelse.

En for Højesteret med Hensyn til enkelte af de under en Ærefornærmelsessag paatalte Fornærmelser fremsat Forældelsesindsigelse, jfr Straffelovens § 29 maatte blive uden Betydning, allerede fordi Fornærmelserne var gentaget senere	526
En den 5 Aug 1933 fremsat Begæring om Forundersøgelse mod fire Personer, der sigtedes for et efter Strfl § 296 Nr 2 strafbart Forhold ved Aflæggelse af urigtigt Bankregnskab, underskrevet den 1 Febr 1931 og forelagt for og godkendt af Generalforsamlingen den 9 Marts s A fandtes at maatte tages til Følge, da det ikke paa dette Tidspunkt af Undersøgelsen med tilstrækkelig Sikkerhed turde statueres, hvorvidt den forskyldte Straf var forældet	623

Fremmed Ret.

Selv om en Forpligtelse til at betale i Sterling er afhængig af engelsk Rets Regler om Betalingsmidler, maatte Omfanget af Forpligtelsen til at betale £'s Guldværdi bedømmes efter Betalingsstedets Regler	268
---	-----

Frøhandel.

En Frøforretning havde Aftale om Kontrol af dens Frøleveringer ved Statsfrøkontrollen, der skulde gøres bekendt med alle dens Salg af Frø. Da Forretningens Direktør forsætlig havde unddraget en Del Leveringer af Frø fra Kontrollen og imod bedre Vidende attesteret, at alle Leveringer var opgivet til	
---	--

Kontrollen, hvorfor han senere blev straffet, havde Forretningen været berettiget til at afskedige ham uden Varsel.... 114

Fuldmagt.

Skønt Kreditor efter et falsk Pantebrev havde udbetalt Laanesummen til vedkommende Dommerfuldmægtig F mod at F indestod for, at Pantebrevet vilde blive behørig tinglyst, gik F's Kendskab til, at den af ham selv underskrevne Tinglysningspaategning var urigtig, ikke ud over Kreditor, der selv var i god Tro 202

Formanden i Bestyrelsen for et Andelsmejeri M antoges ikke at have været bemyndiget eller legitimeret til at optage et Laan paa 22 000 Kr — antagelig for derved at dække over et senere konstateret Underskud — ved for M at akceptere en Veksel paa dette Beløb og lade Vekslen diskontere i M's Bank B. Da imidlertid Vekslen Provenu var indgaaet paa M's Konto i B og M derefter, vidende om at Beløbet var godskrevet i Tillid til, at M hæftede for Vekslen, havde disponeret over Beløbet til egen Fordel, fandtes M at være ansvarlig overfor B for Vekslen Paalydende, og Formanden som Følge heraf ikke at hæfte personlig 419

Fængsling.

Ikke antaget, at der tilkom en Købmand Erstatning hos det offentlige, fordi en ham tilhørende Veksel, der var blevet fremlagt i en Retssag under hvilken han var fængslet, ikke var blevet protesteret ved Forfaldstid, hvorved hans Regres var gaaet tabt; Erstatning nægtedes allerede fordi Købmanden, der selv var opmærksom paa dette Forhold, var blevet løsladt 4 Dage før Vekslen Forfaldsdag 13

En af Østre Landsret afsagt Kendelse hvorefter en til vedk Statsadvokat fremsat Begæring om Erstatning for Varetægtsfængsel blev afvist fra Landsretten da der ikke forelaa samtidig Begæring om Paakendelse ved Landsret, ophævet ved Kendelse af Højesterets Kæremaalsudvalg, da det maatte anses for godtgjort, at Begæringens Hensigt alene havde været foreløbig at søge opnaaet Erstatning uden Sagsanlæg, og at d pg i Mangel heraf ønskede Erstatningssagen behandlet ved Landsret uden Medvirkning af Nævninger, hvormed Begæringens Ordlyd ikke fandtes at være i Strid; Sagen fandtes her efter at være rettelig indbragt for Landsretten 267

Færdsel.

En Motorcyklist M, der med en Fart af 15 km/Time fra en Bivej kørte ud paa Hjørring—Lønstrup Landevej, blev ramt af en fra højre kommende Motorvogn, som han ikke havde set i Forvejen, da Udsigten var spærret af en Pilehæk langs Bivejen. Skønt Sogneraadet havde forsømt efter Lov Nr 28 af 1 Febr

1930 § 7 at lade Hækken beskære, frifandtes det for at erstatte den Skade M havde lidt, da han, der kendte Forholdene, ikke havde nedsat Farten tilstrækkeligt	109
--	-----

Færgvæsen.

I 1826 overdrog Indehaveren af Grønsund Færgegaard og Færgeri en Del af Færgeriet, nemlig Færgebroen paa Falster Siden med tilhørende Færgehus samt Rettigheden til at overføre Rejsende med Baade fra Falster Siden, til det Classenske Fideikommis. Selv om denne Deling af Færgeprivilegiet var uhjemlet, antoges den faktisk godkendt ved at det offentlige i det forløbne Aarhundrede paa forskellige Maader havde forudsat og regnet med Delingen, ligesom Præstø Amt i 1923 havde godkendt Fideikommis'ets Overdragelse af sin gennem ca 100 Aar udøvede Færgeret til et Dampskibsselskab, og Amtet fandtes derfor, efter at det i 1930 havde overtaget det til Grønsund Færgegaard knyttede Privilegium, pligtig til at respektere Dampskibsselskabets Færgeret, der indenfor dens Grænser maatte opfattes som en Eneret, samt til at betale Bropenge for Benyttelse af Selskabets Bro	432
--	-----

Gadehandel.

En Handlende kunde ikke tage Stadeplads i en privat Gade uden Gadeejerens Samtykke selv om Gaden var aaben for almindelig Færdsel, og Politiet havde givet Tilladelse	245
---	-----

Gader.

Ved en Ekspropriation i Aalborg til Vesterbros Overføring over Jærnbanen, hvorved Gaden løftedes, besluttedes det udfor en lav Ietages Købmandsgaard at hæve Fortovets Bagkant indtil 1,4 m, saaledes at der opførtes Støttemure umiddelbart op til Ejendommen med Lyskasser foran Vinduer og Trapper ned til Indgangsdørene samt Løftning af Portgulv m m. For den Ejendommen ved disse Foranstaltninger tilføjede Værdiforringelse tilkendtes der Ejeren Erstatning efter Lovgivningens Grundsætninger	184
--	-----

Ved en 2 m bred og dyb Kloakudgravning, der var ført paa langs ad en Vej og derefter tværs over Fortovet, var som Afspærring for Fortovet kun opstillet nogle Kloakrør med en meget mangelfuld Belysning. Om Aftenen faldt en Dame, der skulde til en Ejendom bag Udgravningen og var gaaet ind ad et bredere Mellemrum mellem Kloakrørene, i Udgravningen og brækkede Benet. Denne Skade dømte Entreprenøren til at erstatte	211
---	-----

Ved Salget af Mølletoften i Horsens til Udstykning paalagdes der den tilbageblivende Mølleejendom Forpligtelse til at udlægge en 12,5 m bred Vej som vist paa et Kort 4 m fra Bygningernes yderste Fremspring, men Sælgeren skulde ikke del-	
--	--

tage i Vejens Anlæg altsaa heller ikke i Opfyldning af det Vejareal, som skulde bringes i Niveau med den allerede forhaandenværende Vej; denne skulde bibeholdes saalænge den nye Vej ikke var anlagt, og Sælgeren skulde have fri og uhindret Færdsel ad den nye Vej, men kunde intet Krav stille m H t dens Anlæg eller Istandsættelse. Byraadet forlangte at den nye Vej kun maatte faa en Stigning af 1:15, og skønt Adgangen fra Møllen til Vejen derved vilde vanskeliggøres, navnlig efter de af en senere Ejer foretagne Bygningsforandringer, var Køberen berettiget til at anlægge den nye Vej i det af Byraadet bestemte lavere Niveau og anbringe Støttemure for Udgravningen paa det Møllen forbeholdte Areal af 4 m.

228

Garanti.

Da Jydsk Landhypotekforening i 1931 under Landbrugskrisen stod for en Konkurs, traf Lov Nr 6 af 30 Jan 1932 under Forudsætning af Kreditorernes Tiltræden Bestemmelse om en Administration, hvorved Kreditorernes Rettigheder blev beskaaret og Debitorernes Forpligtelser udskudt og begrænset. En Garant, der i sin Tid havde deltaget i en fordelagtig Tegning af en Garantikapital, som kunde forlanges indbetalt, naar Tab ikke kunde dækkes ved Medlemmernes solidariske Ansvar, fandtes under de foreliggende Forhold ikke frigjort for sine Forpligtelser, skønt Debitorernes Ansvar ikke blev udnyttet fuldtud..

351

Gaver.

G havde indsat nogle Beløb paa en Sparekassebog paa sin uægte Søns Navn og — efter hans Broder T's Forklaring — kort før sin Død paalagt T, der boede sammen med ham, at overgive Bogen til Sønnen, der var i Amerika, og om hvem man da intet nærmere vidste. Tre Dage før G døde tog T Sparekassebogen til sig. Da Anmodningen til T ikke antoges at være gaaet ud paa andet end at overgive Bogen til Sønnen, naar G var død, kunde den formløse Disposition over hans Efterladenskaber ikke opretholdes overfor en Arvings Indsigelser.

Udtalt af Landsretten, at Dødsboets Beslutning om ikke at søge Sparekassebogen udleveret til Boet ikke udelukkede en Arving fra at søge sin Andel af Beløbet

340

En Enkemand aftalte et Aars Tid inden han døde med sin Datterdatter, da denne skulde giftes, at hun skulde have 4000 Kr til Køb af en Ejendom mod at han skulde have Ophold hos hende og hun skulde pleje og passe ham til han døde, og dette blev ogsaa gennemført. Morfaderens Dødsbo havde da ikke Krav paa Tilbagebetaling af de 4000 Kr.....

372

En ugift Kvinde A havde ved Testamente tillagt en Niece, som med sin Mand og deres Børn boede hos hende og plejede hende, sit Indbo m m og Niecens Børn Provenuet af sit Hus, der skulde sælges ved hendes Død. Efter Testamentets Opret-

Pag

telse arvede A nogle Tusind Kroner, men foretog ikke nogen Ændring i Testamentet. Da A ved Testamentet maatte formene at have udtømt sine Efterladenskaber, antoges det at have været hendes Hensigt at udelukke de øvrige Arvinger, og under Hensyn til at Indbo m m kun vurderedes til 65 Kr, medens Ejendommen ansattes til 2000 Kr anerkendtes Børnene som Universalarvinger.

Et Beløb paa 2000 Kr, som Niecens Mand med A's Samtykke havde hævet som Forskud paa den A tilfaldne Arv, antoges e O at være en Gave til ham fra A

585

Gældsbreve.

En Kreditforening K havde fra en Laantager, der ønskede sig overflyttet til en anden Afdeling, modtaget til Indfrielse af det ældre Laan en Del Kasseobligationer, hvoraf nogle senere viste sig at være forsynet med falsk Transport af en Sagfører, der uretmæssig havde solgt dem. Den tidligere Ejer søgte K til at udlevere Obligationerne, eventuelt erstatte dem — den i Fr 21 Juni 1844 nævnte Frist efter deres Notering var ikke udløbet — men K blev frifundet, da den ifølge sine Statuter havde været pligtig at modtage Obligationerne

490

Handel.

En Fabrik K, der havde givet et udenlandsk Firma S's Agent Ordre paa noget Tobak, hvad S skriftlig bekræftede med Tilkendegivelse af at Partiet var solgt frit ab Rotterdam, var bundet herved, uanset at K, da S ved Leveringstiden sendte K Nota herpaa med Anmodning om Afsendelsesordre, i Svaret indføjede en Bemærkning om Betaling efter Varens Modtagelse og senere nægtede at have modtaget Stadfæstelseskortet, hvortil S havde henvist ved Notaens Fremsendelse

100

Et Parti Kartofler var solgt cif London, Afskibning med Rutebaad, Betaling mod Dokumenter. Efter Køberen K's Anmodning blev Partiet imidlertid staaende her paa Kajen i Jærnbanevogne for K's Regning og Risiko, saaledes at han selv skulde sørge for Forsendelsen, og mod Betaling inden Varen flyttedes. Da K derefter kom for at betale, nægtede Sælgeren ham Adgang til forinden at syne Partiet. K fandtes da berettiget til at hæve Købet

158

Hegn.

En Gaardejer S havde sit af smitsom Kalvekastning lidende Kvæg gaaende i en indhegnet Fenne, hvor det gennem Hegnet — en Tjørnehæk forstærket med Pigtraad — kom i Berøring med Naboens N's Kvæg, der senere blev angrebet af samme Sygdom, og derfor rejste N efter et Aars Forløb Krav paa Erstatning af S. Da N imidlertid havde været bekendt med

Sygdommen i S's Besætning og ikke havde gjort Indsigelse mod Forholdene, toges Kravet ikke til Følge.

- Bestemmelserne i Lov om Mark- og Vejfred af 25 Marts 1872 fandtes ikke anvendelige i dette Tilfælde 21
- Da Gaardejer M en Septembemat i et Enspænderkøretøj kom kørende med sin Hustru H ad den offentlige Bivej forbi Borreby snublede pludselig Hesten, og de saa samtidig en Kvie rejse sig fra Vejen og løbe bort. Ved Hestens Fald sprængtes en Selestrop, og da Hesten var blevet urolig og drejede til Siden, sprang eller steg M og H af Vognen, hvorved H faldt og beskadigede et Knæ. Da Aarsagsforbindelsen mellem Skadens Indtræden og Kviens Tilstedeværelse paa Vejen ikke fandtes godtgjort, blev Ejeren af den Kreaturfold, hvorfra Kvien var sluppet ud, frifundet for H's Erstatningssøgsmal.. 554

Helligdagslovgivning.

- Vagtaarnets Bibel- og Traktatselskab sælger eller uddeler Bøger og Skrifter om Biblen, hvoraf Indtægten langt fra dækker Trykningsudgifterne; Uddelingen sker af Personer, der arbejder uden Vederlag. En saadan Mand, der havde sit tilstrækkelige Erhverv og ej heller selv havde haft eller tilsigtet nogen Fordel ved Salget, fandtes ikke skyldig i Overtrædelse af Næringslovens § 42, 2 Stk eller Helligdagslovgivningen 331

Interessentskab.

- En Sag om Størrelsen af den en Grosserer tilkommende Andel af en af en Fabrikant opnaaet Erstatning for Ophævelse af en Salgskontrakt, om hvilken Erstatnings Deling Parterne havde truffet Aftale 33
- En Interessent i nogle Kioskforretninger, som i en Aarrække havde haft Adgang til alle Forretningens Regnskaber m og hvert Aar godkendt Aarsopgørelsen og faaet Overskud udbetalt efter et Regnskabsgrundlag, som hun maatte vide ikke var helt fyldestgørende, kunde ikke nu forlange yderligere Udbetalinger paa Grundlag af en af en Revisor tildels paa Grundlag af Hypoteser rekonstrueret Regnskabsopstilling.... 103
- To Sagførere A og B havde — uden at der var aftalt andet mellem dem, end at B skulde tjene mindst 8000 Kr aarlig — etableret et Samarbejde med Kontorfællesskab, Benyttelse af begges Navne i Annoncer, paa Brevpapir og Stempler, bl a til Kvitteringer, og med fælles Bogholderi og Kasse, hvoraf begge hævede i Aarets Løb. Aarlig Opgørelse skete ikke udover at A, som det maa antages, godkendte B's à conto Hævninger, eventuelt saaledes at B yderligere fik et Beløb udbetalt. A fandtes at maatte indestaa for bogførte Beløb, indkasseret paa en Fordring, der var overgivet B til Inkasso, uagtet det maatte antages, at Beløbene i hvert Fald delvis var forbrugt af B.. 475

- To Sagførere A og B havde — uden at der var aftalt andet mellem dem, end at B skulde tjene mindst 8000 Kr aarlig — etableret et Samarbejde med Kontorfællesskab, Benyttelse af begges Navne i Annoncer, paa Brevpapir og Stempler, bl a til Kvitteringer, og med fælles Bogholderi og Kasse, hvoraf begge hævede i Aarets Løb. Aarlig Opgørelse skete ikke udover at A, som det maa antages, godkendte B's à conto Hævninger, eventuelt saaledes at B yderligere fik et Beløb udbetalt. A fandtes at maatte indestaa for et bogført Beløb, der var indbetalt for en Klient, som alene havde haft med B at gøre, uanset at det var uoplyst, om Beløbet virkelig var indgaaet i den fælles Kasse, hvad A bestred 481
- Et Interessentskabs Bo var taget under Konkursbehandling ligesom de to ansvarlige Interessenters Særboer, og i alle Boer anmeldtes af en Bank en Fordring, for hvilken de to Interessenter havde stillet Pantesikkerheder af deres særlige Midler. Antaget, at Banken var uberettiget til i Interessentskabsboet at kræve Dividende af sit fulde Tilgodehavende, idet Sikkerheden maatte realiseres og Udbyttet heraf afskrives i den anmeldte Fordring ligesom i Særboerne 513

Jærnbauer.

- En privat Jærnbane (B), hvis Tjenestemænd var pensionsberetigede ved Afskedigelse paa Grund af Alder, Svagelighed eller anden dem utilregnelig Aarsag, havde forsikret sine Pensionsforpligtelser i en af Privatbanerne dannet Pensionskasse (K). I 1930 nedlagdes B paa Grund af Underskud og Personalet afskedigedes. Efter Indholdet af K's Vedtægt, hvorefter i et Tilfælde som det indtrufne de gensidige Forpligtelser mellem K og den udtrædende B skulde afgøres af Ministeriet for offentlige Arbejder, derunder ogsaa, hvorledes der skulde forholdes overfor de pensionsberetigede Tjenestemænd, antoges disse ikke at have nogen egenlig Pensionsret overfor K; derimod anerkendtes den enkelte Tjenestemand's Ret til at faa den for ham beregnede Præmiereserve udbetalt af K og til i B's Bo at gøre Pensionskravet — herunder ogsaa Krav paa Reguleringstillæg — gældende med det kapitaliserede Beløb minus Præmiereserven 593
- En privat Jærnbane (B), hvis Tjenestemænd ved Afskedigelse paa Grund af Alder, Svagelighed eller anden dem utilregnelig Aarsag havde Krav paa Pension med Reguleringstillæg, havde forsikret sine Pensionsforpligtelser i en af Privatbanerne dannet Pensionskasse (K). I 1930 nedlagdes B og Personalet afskedigedes. K antoges, ogsaa efter at B var udtraadt af K, at være pligtig til at betale fuld Pension til en i 1925 paa Grund af Driftsindskrænkning afskediget Pudser P, uanset at K efter sin i 1925 gældende Vedtægt havde Krav paa Refusion hos B af Halvdelen af Pensionen, naar Tjenestemandens Af-

- skedigelse ikke skyldtes Alder eller Svagelighed, og uanset at Vedtægten i 1928 var blevet ændret derhen, at K i saadanne Tilfælde kun skulde udrede halv Pension. Derimod var K paa Grund af særlige Regler om Refusion hos de interesserede Baner af Reguleringstillæget ikke pligtig at udbetale saadant Tillæg til P's Pension, og P maatte for den kapitaliserede Værdi af dette holde sig til B's Bo, ligesom K for sit Krav paa Refusion for Halvdelen af Pensionsydelsen 600
- En privat Jærnbane (B), hvis Tjenestemænd ved Afskedigelse paa Grund af Alder og Svagelighed havde Krav paa Pension med Reguleringstillæg, havde forsikret sine Pensionsforpligtelser i en af Privatbanerne dannet Pensionskasse (K). I 1930 nedlagdes B paa Grund af Underskud og Personalet afskedigedes. K antoges, efter at B var udtraadt af K, ikke at være pligtig til at udbetale Reguleringstillæg til den i 1926 afskedigede P's Pension, da dette Tillæg efter K's Vedtægt vel udbetaltes af K, men ved Aarets Udløb skulde refunderes af de interesserede Baner og saaledes ikke hørte til de Ydelser, som B havde forsikret hos K; derimod anerkendtes P's Ret til i B's Bo at kræve den kapitaliserede Værdi af Tillæget 606
- Ifølge det af Ministeriet for offentlige Arbejder i 1920 approberede Lønningsreglement for en Privatbanes Tjenestemænd skulde disse til enhver Tid lønnes efter samme Regler som Statsbanernes Tjenestemænd og oppebære Dyrtds- og Konjunkturtillæg m m efter samme Satser som disse. Efter at Banens økonomiske Stilling i de sidste Aar havde forværret sig saaledes, at den faktisk dreves med Underskud, approberede Ministeriet i 1932 et af Banen indsendt Udkast til et nyt Reglement, hvorved Reguleringstillæget og de særlige Ydelser — men ikke Grundlønningerne — helt igennem ansattes lavere end de for Statstjenestemænd gældende. De nævnte Ændringer i Reglementet, der var begrundede ved Banens økonomiske Forhold og iøvrigt ikke medførte væsentlig Forringelse i Tjenestemændenes Stilling, kunde efter Koncessionens og Reglementets Indhold iøvrigt gennemføres ensidig med Ministeriets Approbation uden Tilslutning fra Tjenestemændenes Side 619
- En Tjenstemand T ved en kommunal Jærnbane, der afskedigedes paa Grund af Indskrænkning, kunde ikke kræve Ventepenge, idet Tjenestemandslovens Bestemmelser herom ikke var optaget i Banens af Ministeriet stadfæstede Lønningsreglement, hvis Pensionsregler iøvrigt var affattet med nævnte Lov som Forbillede. Det antoges endvidere, at T ikke alene paa Grundlag af en Tilføjelse i hans Ansættelsesbrev kunde kræve større Pensionsanciennitet end den der tilkom ham efter Lønningsreglementet, idet der intet var oplyst, der kunde begrunde en Særstilling for T i saa Henseende, og idet T, der maatte antages at have været klar over, at Tilføjelsen var i Strid med Lønningsreglementet, burde have indset, at der forelaa en Fejltagelse 652

Kautiön.

Pag

- K havde i 1926 forpligtet sig til, saafremt S inden 31 Dec 1928 blev ude af Stand til at opfylde sine Forpligtelser overfor en Bank, som Selvskyldner at indbetale 5000 Kr til Banken. I 1927, da S maatte søge Akkord med sine øvrige Kreditorer, afgav K en ny Erklæring om at han indestod Banken som Selvskyldnerkautiönist for 5000 Kr og frafaldt herfor ethvert Krav paa S. Herved antoges den i den førstnævnte Erklæring fastsatte Tidsfrist for bortfaldet 15
- To lignende Sager 18 og 19
- En Sagfører S paatog sig Kautiön sammen med K og ordnede Forholdet saaledes at han fik Sikkerhed i to af Hoveddebitor D ham overgivne Panteobligationer. Idet det e O antoges, at disse Obligationer ogsaa skulde tjene til Sikkerhed for K, antoges endvidere, at Obligationerne kom dem begge ligelig til gode, og at et Tab, som S havde lidt ved paa egen Haand at hjælpe D med at overtage den ene af de pantsatte Ejendomme, ikke kom K til Skade 77
- En i uskiftet Bo med en Søn (S) og en Datter (D) hensiddende Gaardmandsenke (E), der var Kautiönist for S's Sparekassegæld paa 30 000 Kr sammen med sin Svigersøn (Sv) og S's Svigerfader (F), oprettede et Testamente, hvori hun bl a bestemte, at D og Sv efter hendes Død skulde have Gaarden mod at paatage sig foruden Gaardens Gæld tillige 20 000 Kr af Kautiönsgælden, saaledes at Gaardens overskydende Værdi, ca 20 000 Kr, skulde være D's Arv, idet S, som det siges, blev fyldestgjort for tilsvarende Arv, nemlig de 20 000 Kr, »som jeg eller Fællesboet eller min Datter og Svigersøn paatager sig som vor Gæld.« S afgav i Tilslutning hertil Arveafkald, idet han erklærede forud at have faaet af sin Arv de nævnte 20 000 Kr. E O antoges der ikke herved truffet en Ordning, der hindrede E i efter S's Død at oprette et nyt Testamente — der tillagde D alt, for at hun »kan nyde Jævnet« — eller som ved Opgørelsen af Kautiönsmellemværendet kunde begrunde et særligt Regreskrav for F mod E.
- En Paastand fra Sv's Side om, at hans Kautiön skulde være knyttet til den Forudsætning, at han overtog Gaarden i Hh t Testamentet, blev ikke givet Medhold 498

Kommission.

- En Vekselerer V havde lovet en Bygherre B at skaffe en 3dje Prioritet paa 150 000 Kr til 82 pCt i en Bygning, der agtedes opført, saaledes at B, saafremt Obligationen ikke blev leveret indenfor et Aar, skulde yde V en Erstatning af 2 pCt. Paa Grund af Kriseforhold kom Byggeforetagendet ikke til Udførelse, og V antoges da ikke at have Krav paa de 2 pCt.... 240

Konkurrence.

Pag

En Grosserer A havde for Bananer faaet registreret et blaåt ovalt Varemærke med Navnet »Fyffes« i hvidt og benyttede det som Etikette paa Bananerne. En anden Grosserer, der fik registreret et lignende Varemærke med Navnet »Kamerun«, kendtes efter Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 9 uberettiget til at benytte dette Mærke som Etikette paa Bananer, hvorved det var egnet til at forveksles med A's hertil indarbejdede Mærke. 305

Det amerikanske Selskab The Folberth Auto Specialty Company gav i 1921 og senere i 1923 sin Eneforhandler her i Landet af Vindskærmeviskere, A — der ogsaa havde Forhandling af andre Varer end Selskabets — Tilladelse til at optage Navnet Folberth i sit Firmanavn, medens Selskabet selv (i 1927) i det herværende Varemærkeregister lod indregistrere Ordmærket »Folberth«, hvortil det var berettiget. Det antoges at have været en Forudsætning for den givne Tilladelse, at den kun gjaldt saalænge Forretningsforbindelsen bestod, efter hvilken Tid A ogsaa var uberettiget til at forhandle Vindskærmeviskere, hvorpaa eller paa hvis Indpakning Ordet Folberth var anbragt.

At Selskabet havde ladet hengaa et Par Aar, før det skred ind, blev der e O ikke tillagt Betydning 444.

En Grosserer, der havde faaet overdraget Eneforhandlingen af Folberth Auto Specialty Internationals Vindskærmsviskere, kendt uberettiget til at falholde Vindskærmeviskere, hvorpaa Navnet Folberth findes, eller paa hvis Indpakning Ordet Folberth er anbragt, ligesom han kendtes uberettiget til paa anden Maade at bruge Ordet Folberth som Betegnelse for Varer.... 446

En Møbelforretning S lod ved Salg paa Afbetaling tegne en op-hørende Livsforsikring paa Køberens Liv for et Beløb svarende til Købesummen med Ret for S, der betalte Præmien, til Forsikringens Udbetaling, hvis Køberen døde, forinden Købesummens fulde Betaling, i hvilket Tilfælde de allerede erlagte Afdrag tilbagebetales Køberens Efterladte, til hvem Ejendomsretten over Møblerne samtidig overgik. Disse Forsikringer, hvis Hovedformaal var at sikre S Fyldestgørelse, ansaas ikke som Tilgift 495

Konkurs.

Et Interessentskabs Bo var taget under Konkursbehandling ligesom de to ansvarlige Interessenters Særboer, og i alle Boer anmeldtes af en Bank en Fordring, for hvilken de to Interessenter havde stillet Pantesikkerheder af deres særlige Midler. Antaget, at Banken var uberettiget til i Interessentskabsboet at kræve Dividende af sit fulde Tilgodehavende, idet Sikkerheden maatte realiseres og Udbyttet heraf afskrives i den anmeldte Fordring ligesom i Særboerne 513

Konsignation.	Pag
Efter at en Herreekviperingshandler K i nogle Aar havde købt Varer af en Grosserer S i fast Regning, traf de Aftale om at K fremtidig kun fik Varer i Konsignation, hvorom Fakturaerne fik Paategning. S førte derefter flere Gange om Aaret Kontrol med Varelageret og Varernes Identitet og opgjorde hvad der var solgt, og K returnerede i betydeligt Omfang Varer, som han ikke havde Brug for. Der antoges herefter at foreligge et effektivt Konsignationsforhold, saaledes at de usolgte Varer ikke tilhørte K's Konkursbo	172

Kontrakt.

At en Byggekontrakt om et Skib kun havde angivet Købesummen i £ uden Tilføjelse om Betaling i Guld medens et senere udstedt Pantebrev for Restbyggesummen bestemte at Beløbet skulde erlægges i Guld, gav ikke Rederiet Føje til at anfægte Gyldigheden af denne Bestemmelse	268
--	-----

I Skilsmissevilkaarene mellem M og H ₁ var det bestemt, at M's Bidrag til H ₁ for det Tilfælde, at »Mandens skattepligtige Indtægt«, hvorved skulde forstås den af ham opgivne og af Skattemyndighederne godkendte Indtægt, oversteg 3600 Kr, skulde forhøjes med $\frac{1}{3}$ af det overskydende Beløb. Antaget at den Omstændighed, at M efter Skattelovene blev ansat i Skat ogsaa af den Indtægt, som hans senere Hustru H ₂ havde, og som var hendes Særeje, ikke kunde medføre, at H ₂ 's Særindtægter skulde tages i Betragtning ved Beregningen af Bidraget til H ₁ . Spørgsmaal om, hvilket Skattebeløb M i Forhold til H ₁ kunde fradrage i sin Indtægt	639
--	-----

U ₁ fremlejede en lejet Grund til L til et Tankanlæg bl a paa Vilkaar, at L ikke kunde opsiges fra U ₁ 's Side, saalænge et U ₁ af L ydet Laan paa 8000 Kr ikke var fuldt tilbagebetalt. U ₁ overdrog senere sine Rettigheder til U ₂ , og denne fjernede L fra Grunden ved at faa Ejeren af denne til at indgaa paa at ophæve Lejemaalet og udsætte L. U ₂ dømtes da til foruden Erstatning at betale L Resten af Laanet, skønt U ₂ ikke havde overtaget dette	642
--	-----

Kreditforeninger.

En Hypotekforening H havde ved Udbetalingen af et Laan i Foreningens Kasseobligationer tilbageholdt 2000 Kr, saaledes at disse først kunde udleveres, naar nogle Bygningsforandringer var færdige. Ved en Tvangsauktion overtog H senere den pantsatte Ejendom, uden at Arbejdet var udført, men skønt H's Bud næsten havde dækket hele Gælden og Resten tilbødes betalt, nægtede H at udlevere de 2000 Kr. Hertil fandtes H, der maatte sælge Ejendommen med Tab, e O at	
---	--

- have været berettiget, da de særlige Betingelser for Udleveringen af de 2000 Kr aldrig var blevet opfyldt 39
- En Direktør i Jysk Landkreditforening fandtes at have vist saadan Mangel paa Evne til Samarbejde med den øvrige Ledelse, at han kunde afskediges uden Løn indenfor de 6 Aar, for hvilke han var valgt.
- Repræsentantskabet, der valgte Direktionen, antoges i nødvendigt Fald at kunne afskedige ham 123
- Da Jydsk Landhypotekforening i 1931 under Landbrugskrisen stod for en Konkurs, traf Lov Nr 6 af 30 Jan 1932 under Forudsætning af Kreditorernes Tiltræden Bestemmelse om en Administration, hvorved Kreditorernes Rettigheder blev beskaaret og Debitorernes Forpligtelser udskudt og begrænset. En Garant, der i sin Tid havde deltaget i en fordelagtig Tegning af en Garantikapital, som kunde forlanges indbetalt, naar Tab ikke kunde dækkes ved Medlemmernes solidariske Ansvar, fandtes under de foreliggende Forhold ikke frigjort for sine Forpligtelser, skønt Debitorernes Ansvar ikke blev udnyttet fuldtud.. 351
- En Kreditforening K havde fra en Laantager, der ønskede sig overflyttet til en anden Afdeling, modtaget til Indfrielse af det ældre Laan en Del Kasseobligationer, hvoraf nogle senere viste sig at være forsynet med falsk Transport af en Sagfører, der uretmæssig havde solgt dem. Den tidligere Ejer søgte K til at udlevere Obligationerne, eventuelt erstatte dem — den i Fr 21 Juni 1844 nævnte Frist efter deres Notering var ikke udløbet — men K blev frifundet, da den ifølge sine Statuter havde været pligtig at modtage Obligationerne 490

Kvaksalveri.

- En ukyndig Mand, der under Overskrift »Gigt, Ischias, Nerve-lidelser« averterede om sin Nærværelse paa et Hotel, idet han betegnede sig som Massør, og som der modtog Personer, der foregav at lide af saadanne Sygdomme, en enkelt tillige af Betændelse i Hoften, og uden Henviisning fra Læge behandlede dem med Massage, Induktionsapparat, Urtete og Urtebade, fandtes skyldig i Kvaksalveri, idet han ikke var i Stand til at skelne de angivne Tilfælde fra alvorlige Sygdomme, der ikke taalte Massage, og de angivne Sygdomme udsatte Patienterne for Invalidering ved mangelfuld Behandling 413

Kære.

- A begærede i Hh t Lov Nr 122 af 18 April 1925 § 9 ved Retten udmeldt to Mænd til at tiltræde en Kommission til Fastsættelse af Erstatning i Anledning af Gennemførelsen af en Byplan. Da vedkommende Sogneraad protesterede herimod under Henviisning til, at A's Erstatningskrav var prækluderet som ikke fremsat inden den i Lovens § 4 nævnte Frist, blev Spørgsmaalet, om Fristen i § 4 fandt Anvendelse paa Erstatningskrav,

afgjort under Kære af Rettens Kendelse i Skønssagen. Spørgsmaalet blev besvaret benægtende, og A's Begæring taget til Følge	520
---	-----

Køb og Salg.

En Sagfører S solgte sin Forretning for 13 000 Kr med Garanti for at de sidste Aars Bruttoindtægt havde været ca 17 000 Kr, men da det straks efter Overtagelsen viste sig at der næsten ingen Forretning var mere og at S havde brugt af sine Klienters Penge, frifandtes Køberen, der allerede havde betalt 4000 Kr, for at betale Restkøbesummen	24
Sælgeren af en Gaard, hvor der 5 Aar tidligere havde været smitsom Kalvekastning og senere enkelte Tilfælde af Kastning, havde paa Køberens Spørgsmaal svaret, at der havde været Tilfælde af Kastning, men at de ikke havde noget med smitsom Kastning at gøre. Herved fandtes han ikke at have paa draget sig Erstatningsansvar for at der et halvt Aar senere viste sig smitsom Kastning i Besætningen, hvis Mælkeydelse i de senere Aar havde været særdeles god	137
Ved Salget af en Gaard uden Besætning og Inventar men til fortsat Landbrug antoges en paa Gaarden værende Mødding indbefattet i Salget	144
Et Firma, der havde lejet en Grund med Køberet til denne til aftalt Pris og Udbetaling, overdrog senere sine paa Grunden opførte Bygninger til K paa Betingelse af at K kunde indtræde i Lejemaalet paa samme Betingelser. Det viste sig at der hæftede to uforfaldne Prioriteter paa Grunden, men da der e O ikke var Grund til at antage at dette vilde hindre Købet af Grunden paa de aftalte Vilkaar, kunde K ikke træde tilbage fra Overenskomsten	307
Ikke anset godtgjort, at Sælgeren af en Ejendom ved Opgivelsen af Lejeindtægten havde givet urigtige Oplysninger eller fortiet noget om Opsigelser af Lejemaalene	386
Da det maatte anses for overvejende sandsynligt, at smitsom Kalvekastning var indført i K's Kvægbesætning ved to Kvier, der af K var købt paa en Auktion, som Godsinspektør S lod afholde over et betydeligt Antal til Avlsdyr bestemte Kvier, og da S ikke før Auktionen havde givet fyldestgørende Besked om nogle i det sidste Aar før Auktionen forefaldne Kastninger i hans Besætning, fandtes S ansvarlig for den K ved Kastningssmitten tilføjede Skade	459
En Lejer, der havde lejet en Butik med »Forkøbsret« til Ejendommen i 3 Aar med aftalt Købesum og Udbetaling, antoges af Landsretten efter de stedfundne Forhandlinger at have Ret til i den Tid at købe Ejendommen. For de af Ejeren i Mellemtiden uden Lejerens Godkendelse foretagne Forbedringer af Ejendommen kunde han ikke kræve Godtgørelse af denne ved Overtagelsen	486

En Kommune K paatog sig ved Overenskomst med S at anlægge en offentlig Forbindelsesvej til S's Grund og at sikre Grundens Ejere Færdelsesret ad Vejen til enhver Tid mod et Vederlag af 27 040 Kr, hvoraf 22 040 Kr kunde afgøres ved at S gav K hæftelsesfrit Skøde paa et Vejareal v, hvorpaa K samtidig i særligt Dokument gav Købetilbud paa 22 040 Kr. F, der havde tinglyst Forkøbsret til v, og hvis Forkøbsret nu antoges at blive aktuel, svarede paa Forespørgsel fra S, at han gjorde Brug af Forkøbsretten. F ansaa imidlertid 22 040 Kr for en vilkaarlig Prisansættelse i en Byttehandel og vilde kun yde et mindre Beløb, eventuelt en ved Vurdering fastsat Sum, men han dømtes til enten at kvittere sin Forkøbsret eller mod Udstedelse af Skøde paa v at betale 22 040 Kr samt kvittere Forkøbsretten

571

København.

Københavns Kommune havde i 1914 givet A/S Helgoland Ret til at drive en Badeanstalt i Svanemøllebugten i 25 Aar, bl a paa Vilkaar at Selskabet udlejede den nogle Bassiner m m til Skolebadning. Under Krigen paabegyndte Havnevæsnet større Opfyldninger, hvorved Badeanstalten kom til at ligge i Bunden af en Bugt, hvor Vandet forurenedes fra Kloakudløb. I Foraaet 1932 maatte Magistraten efter Stadslægens Indstilling opgive Skolebadningen det Aar, da Vandet paa Grund af en Tyfusepidemi om Efteraaet efterhaanden kom til at indeholde for mange Tyfusbaciller, og Badeanstalten maatte lukke. Kommunen fandtes da ikke pligtig at betale Leje for Skolebadningen det Aar

343

Købstæder.

Ved Indlemmelsen i Svendborg af Sørup-St Jørgens Sogne bestemtes det, at de i Sognekommunen fast ansatte Tjenestemænd overgik til lønmæssigt tilsvarende Stillinger i Købstaden med Løn m v efter de i Købstaden gældende Regler, saaledes at de ikke kunde stilles ringere end hidtil. Bestyreren og Maskinassistenten ved et mindre Vandværk i Landkommunen, hvis Lønninger ikke svarede til bestemte Lønninger i Købstaden, men som ansattes i Købstaden med samme Løn som hidtil og med Pension m m efter Købstadens Regler, fandtes herefter ikke at have Krav paa Ansættelse i bestemte Lønningsklasser.

256

Lavvæрге.

Lavværgen for en i uskiftet Bo siddende Enke anbefalede hende i 1921, da hun ejede ca 1½ Million Kr, at indtræde som Interessent i en faa Aar gammel Fabrikvirksomhed, hvori ogsaa hendes Broder var interesseret, til Fremstilling af Osteløbe efter en særlig Fremgangsmaade, der tænktes at kunne faa Verdensbetydning, men hvorpaa hun ikke havde nogen For-

stand. Virksomheden gav stadig meget betydelige Underskud, dens Status viste fiktive Aktivposter, og i Løbet af faa Aar var der tabt ca 600 000 Kr af hendes Penge, og hun bar hele Risikoen, medens Opfinderen tegnede Firmaet. Om Virksomheden fik hun kun Meddelelser fra Lavværgen, der i Anledning af hendes Rejse i 1924 fik hendes Generalfuldmagt, som han siden benyttede. Ogsaa efter at Interessentskabet var opløst i 1927 lod Lavværgen hende fortsætte med Tilskud til Forretningen, indtil næsten hele hendes Formue var tabt. Da det var uforsvarligt at Lavværgen ikke i Tide havde søgt hendes Risiko begrænset, dømtes han til at erstatte hende ca ½ Million Kr.

162

Leje.

Et Par Dage efter at Lejeren havde overtaget et nyopført Bagerilokale, opstod der Ild i dette som Følge af at der ovenpaa den 3 m høje Bagerovn var blevet liggende en stor Del af de under Opførelsen brugte Korkisolationsplader. Herfor fandtes Udlejeren ansvarlig overfor Lejeren.

Derimod fandtes det ikke oplyst, at Pladernes Henliggen dér skyldtes nogen Forsømmelse af Muremesteren eller hans Folk

59

Ejeren af en stor Ejendom paa Vesterbrogade opsagde Lejerne af to Butiker for at omdanne disse til et Restaurationslokale ved Nedrivning af Skillerum, Ombygning af Facaden og Sænkning af Gulv og Kælder m m, hvilken Forandring for denne Dels Vedkommende var anslaaet til at koste 26 000 Kr, som skulde betales af den nye Lejer, der havde lejet Lokalet for 10 Aar. Denne Opsigelse kendtes gyldig efter Lov Nr 133 af 28 April 1931 § 5 Nr 6.

Udtalt af Landsretten, at nærmere Oplysning om Ombygningen ikke behøvede at foreligge ved Sagens Tingfæstning..

96

Københavns Kommune havde i 1914 givet A/S Helgoland Ret til at drive en Badeanstalt i Svanemøllebugten i 25 Aar, bl a paa Vilkaar at Selskabet udlejede den nogle Bassiner m m til Skolebadning. Under Krigen paabegyndte Havnevæsnet større Opfyldninger, hvorved Badeanstalten kom til at ligge i Bunden af en Bugt, hvor Vandet forurenedes fra Kloakudløb. I Foraaet 1932 maatte Magistraten efter Stadslægens Indstilling opgive Skolebadningen det Aar, da Vandet paa Grund af en Tyfusepidemi om Efteraaet efterhaanden kom til at indeholde for mange Tyfusbaciller, og Badeanstalten maatte lukke. Kommunen fandtes da ikke pligtig at betale Leje for Skolebadningen det Aar

343

En Husejer, der ved Salget af sin Forretning med Smør, Ost, Konserver m m i sin Ejendom paa Vesterbrogade havde lovet Lejeren ikke i 5 Aar at drive konkurrerende Virksomhed i København og Frederiksberg, hvortil var knyttet et Tilsagn om ej heller at udleje til andre i Ejendommen paa lignende

	Pag
Maade, fandtes uberettiget til at udleje en Butik i samme Karré til en Paalægsforretning, der bl a solgte Konserves, idet han alene havde forbudt denne Salg af Smør, Margarine, Æg og Ost	375
Ikke anset bevist, at der ved nogle gennem en Mellemand førte Forhandlinger om Leje af en Oplagsplads var kommet et endeligt Lejemaal i Stand, selv om Parterne efterhaanden var blevet enige om de væsenligste af Vilkaarene	423
En Lejer, der havde lejet en Butik med »Forkøbsret« til Ejendommen i 3 Aar med aftalt Købesum og Udbetaling, antoges af Landsretten efter de stedfundne Forhandlinger at have Ret til i den Tid at købe Ejendommen. For de af Ejeren i Mellemtiden uden Lejerens Godkendelse foretagne Forbedringer af Ejendommen kunde han ikke kræve Godtgørelse af denne ved Overtagelsen	486
Ejeren E af en Ejendom med Kælderbutik og Baglokaler lod efter at en tidligere Lejer var fraflyttet paa Grund af Fugtighed fra Grundvandet, Kælderen istandsætte paa en af Sundhedskommissionen godkendt Maade og udlejede den derefter til L til Kolonial- og Grønhandel. L hævdede efter faa Maaneders Forløb Lejemaalet og krævede Erstatning under Paaberaabelse af Fugtighed og fik heri Medhold, idet det bl a ved en Skønsforretning ansaas for godtgjort, at Lokalerne havde været fugtige, uden at det skyldtes L's eget Forhold	568
U ₁ fremlejede en lejet Grund til L til et Tankanlæg bl a paa Vilkaar, at L ikke kunde opsiges fra U ₁ 's Side, saalænge et U ₁ af L ydet Laan paa 8000 Kr ikke var fuldt tilbagebetalt. U ₁ overdrog senere sine Rettigheder til U ₂ , og denne fjernede L fra Grunden ved at faa Ejeren af denne til at indgaa paa at ophæve Lejemaalet og udsætte L. U ₂ dømtes da til foruden Erstatning at betale L Resten af Laanet, skønt U ₂ ikke havde overtaget dette	642
Len.	
Medens Enken efter en Lensbesidder, der efter Lov Nr 563 af 4 Okt 1919 har frigjort Lenet, ikke efter Lovens Bestemmelser har Ret til selve Successorfonden, ansaas Enken efter Lensgreve Christian Reventlow, der i Hh t Erektionsbrevet for Grevskabet Christianssæde ifølge Testamente havde haft Ret til som Enke at besidde Lenet, hvilket vilde have haft Indflydelse paa, naar og til hvem Successionen vilde ske, efter Lenets Afløsning at have Krav paa at nyde Renten af Successorfonden, hvortil Retten beror paa de tidligere gældende Successionsregler	346
Manddrab.	
En tiltalt anset for Manddrab og Røveri efter Straffelovens §§ 237 og 288 med Fængsel paa Livstid	397

Militærvæsen.

Pag

Under en Manøvre blev en værnepligtig Korporal, der med sine Folk vilde tage en Rekylgeværgruppe til Fange, ramt af et løst Karabinskud, som en Kornet imod Skyderelementets Bestemmelser affyrede paa nært Hold henimod ham, hvorved nogle Træsplinter trængte ind i hans Bagdel. Efter at have ligget nogen Tid paa Sygehus blev han efter egen Begæring hjemsendt, før han endnu var arbejdsdygtig. Han søgte da Erstatning, men Militæret frifandtes, da et saadant Krav fandtes udelukket udenfor Reglerne i Invalidelov Nr 659 af 22 Dec 1909.

188

Mønt.

En Bestemmelse i et Pantebrev, som et norsk Rederi i 1927 havde udstedt til et dansk Værft for Restbyggesummen for S/S »Daghild«, hvorefter denne, £ 101 400, skulde erlægges i Guld, blev efter at Englands Bank i 1931 var blevet fritaget for at indløse sine Pengesedler med Guld og disses Guldværdi var forringet, forstaaet saaledes at Beløbet skulde udregnes efter £'s daværende Guldværdi.

For Gyldigheden af en saadan Vedtagelse om her i Landet at betale i engelsk Valuta efter Guldværdi fandtes dansk Rets Regler ikke til Hinder.

At Byggekontrakten kun havde angivet Købesummen i £ uden Tilføjelse om Guld gav ikke Underskriverne Føje til at anfægte Pantebrevets Bestemmelse om Betaling i Guld.

Selv om en Forpligtelse til at betale i £ er afhængig af engelsk Rets Regler om Betalingsmidler, maatte Omfanget af Forpligtelsen til at betale £'s Guldværdi bedømmes efter Betalingsstedets Regler

268

Ved Salget af en Landejendom lod Sælgeren en Del af Købesummen blive staaende paa 2 Prioritet til almindelig Sparekasseudlaansrente, men paa det Vilkaar, som udtrykkelig blev drøftet, at Renter og Afdrag kunde forlanges betalt i en af seks forskellige Møntsorter eller til disses Kurs. Efter at Kronens Guldværdi var faldet med omtrent $\frac{1}{3}$, forlangte han Beløbet betalt efter Dollarkurs, og hertil ansaas han berettiget, uanset at Kronen havde en større indenlandsk Købekraft.

Bestemmelsen fandtes ikke i Strid med Aagerlovgivningen, jfr Lov 6 April 1855 § 1

337

Navn.

En Tiltalt anset bl a for uberettiget Benyttelse af Navn

311

Næringsvæsen.

De for Købstæderne gældende Bestemmelser i Lov Nr 99 af 29 Marts 1924, som ifølge dennes § 9 kan bringes til Anvendelse i Landdistrikter, antoges at omfatte Bestemmelserne om Handel med stærke Drikke

326

	Pag
Vagttaarnets Bibel- og Traktatselskab sælger eller uddeler Bøger og Skrifter om Biblen, hvoraf Indtægten langtfra dækker Trykningsudgifterne; Uddelingen sker af Personer, der arbejder uden Vederlag. En saadan Mand, der havde sit tilstrækkelige Erhverv og ej heller selv havde haft eller tilsigtet nogen Fordel ved Salget, fandtes ikke skyldig i Overtrædelse af Næringslovens § 42, 2 Stk eller Helligdagslovgivningen	331
En Gaardejer, der havde ladet en af ham opdrættet Stud slagte af en Slagter og derefter sammen med denne havde kørt rundt og solgt den Del af Kødet, som ikke var blevet anvendt i hans egen Husholdning, havde ikke derved paadraget sig Ansvar efter Næringsloven	646
 Nævningesager.	
En 22aarig, kun een Gang straffet Mand blev for en Række grove Tyverier samt et farligt Røveri, hvorunder han, idet han blev overrasket, affyrede flere Revolverskud og saarede Modstanderen, straffet efter Strfl §§ 286 1, 288 II og 245 II med Fængsel i 12 Aar og frakendt borgerlige Rettigheder for bestandig	522
 Overformynderi.	
En Søns Arv var baandlagt i Overformynderiet i Hh t konfirmeret Testamente saaledes, at han ikke kunde raade over Kapitalen i levende Live, men alene oppebære Renten, der kun maatte udbetales mod egenhændig Kvittering eller Fuldmagt givet for en enkelt Termin, og saaledes at Kapital og Renter var unddraget enhver Retsforfølgning. En Kreditor antoges ikke ved disse Bestemmelser at være hindret i at søge Fyldestgørelse i Rentebeløb, der var oppebaaret af Arvingen selv eller af andre ifølge Fuldmagt fra ham	511
 Pant.	
En Hypotekforening H havde ved Udbetalingen af et Laan i Foreningens Kasseobligationer tilbageholdt 2000 Kr, saaledes at disse først kunde udleveres, naar nogle Bygningsforandringer var færdige. Ved en Tvangsauktion overtog H senere den pantsatte Ejendom, uden at Arbejdet var udført, men skønt H's Bud næsten havde dækket hele Gælden og Resten tilbødes betalt, nægtede H at udlevere de 2000 Kr. Hertil fandtes H, der maatte sælge Ejendommen med Tab, e O at have været berettiget, da de særlige Betingelser for Udleveringen af de 2000 Kr aldrig var blevet opfyldt	39
En Vægt, et Kassekontrolapparat og et Pengeskab ansaas efter Tinglysningslov § 37 indbefattet under Pant i en Ejendm paa Landet, der i 30 Aar havde været indrettet til en større blandet Købmandsforretning	294

Ved Salget af en Landejendom lod Sælgeren en Del af Købesummen blive staaende paa 2 Prioritet til almindelig Sparekasseudlaansrente, men paa det Vilkaar, som udtrykkelig blev drøftet, at Renter og Afdrag kunde forlanges betalt i en af seks forskellige Møntsorter eller til disses Kurs. Efter at Kronens Guldværdi var faldet med omtrent $\frac{1}{3}$, forlangte han Beløbet betalt efter Dollarkurs, og hertil ansaas han berettiget, uanset at Kronen havde en større indenlandsk Købekraft.	
Bestemmelsen fandtes ikke i Strid med Aagerlovgivningen, jfr Lov 6 April 1855 § 1	337
Ejeren af en fast Ejendom kunde ikke modsætte sig, at der gjordes særskilt Udpantning for Skat i Leje for den følgende Maaned ifølge et bestaaende Lejemaal Dagen før Lejen forfaldt.	
En Panthaver havde ikke Krav paa Leje, der i Henhold til saadan Udpantning var oppebaaret inden han overtog Pantet.	502

Patenter.

Til Oplysning under en Sag om Gyldigheden af et Patent paa-lagdes det efter Modpartens Begæring Panthaveren at frem-lægge sin Korrespondance med Patentkommissionen om Med-delelse af Patentet	27
Efter at de af den amerikanske Radiogruppe afsluttede Kontrakter med herværende Forhandlere og Fabrikanter om Udnyttelse af deres Patenter ved Forholdenes Udvikling, navnlig Ind-bygning i Radioapparater af ikke afgiftspligtige Dele havde medført Vanskeligheder ved Afgiftsberegningen, ønskedes fra begge Sider Ændringer heri; men da de forlangte Ændringer ikke havde Hjemmel i Aftalerne eller ogsaa var i Strid med disse, kunde Paastande herom ikke tages til Følge	249
O, der havde opfundet en Tørremaskine med afbrudt Gennem-blæsning, aftalte med en Maskinfabrik, at denne skulde søge Patent for ham og fremstille Maskinen. O fik ogsaa Patent paa sin Anordning, og Fabriken fremstillede enkelte Maskiner efter denne, men nærmere Overenskomst om Udnyttelse af Opfindelsen kom ikke i Stand. En anden Mand opfandt senere en anden Anordning for samme Formaal, og Fabriken erhver-vede Patent herpaa og udnyttede dette, efter at dens For-bindelse med O var ophørt. Fabriken fandtes ikke herved at have krænket nogen Forpligtelse overfor O	355
A havde faaet Patent paa en Fremgangsmaade til Udtørring af Rum ved Indførelse af varm Trykluft saaledes at der i Rummet frembragtes et Overtryk paa mindst ca 8—10 mm Vandsøjle. B anvendte samme Apparatur til Indførelse af varm Trykluft i Rum for at udrydde Husbukke, men da der ikke var Hjemmel til at tilsidesætte Patentets Krav om et Overtryk paa mindst 8—10 mm Vandsøjle, og da det ikke var godtgjort, at B havde anvendt et saa stort Overtryk, fandtes B ikke at have krænket	

A's Patentret. At B's Formaal var Udryddelse af Husbukke udelukkede ikke i og for sig Indgreb i A's Patentret 563

Pension.

Lov Nr 561 af 4 Okt 1919 § 6 om Pension til Lærere ved Biskoler, Pogeskoler og Vinterskoler forstaaet saaledes, at Bidrag til deres Pensionering først afkortedes i deres Løn fra det Tidspunkt da de opnaaede Pensionsret, ikke allerede fra deres Ansættelse 200

En Kedelpasser ved Københavns Kommunes Østre Elektricitetsværk havde en Aften, da en Kedel skulde sættes ud af Drift, forsømt ved Hjælp af de to Vandstandsglas, af hvilke der havde sat sig noget Snavs i det ene, at paase at Vandstanden, der samtidig forøgedes, ikke steg for stærkt, hvorved Vandet gennem Damprørene trængte ind i Dampmaskinen i et andet Lokale, hvor stor Skade kunde være sket. Han fandtes herved at have begaaet en grov Tjenesteforseelse, saa at han efter Kommunens Vedtægt af 31 Marts 1920 §§ 32 og 73 kunde afskediges uden Varsel og uden Pension 378

En gift Overassistent A, som i 24 Aar havde været ansat ved Københavns Belysningsvæsen, forlod en Dag i deprimeret Sindstilstand sit Arbejde og rejste uden at give sin Familie eller sine Overordnede Underretning derom til Hamborg. Efter godt 14 Dage vendte A paa sin Families Foranledning tilbage og søgte at komme ind i sin tidligere Stilling, men uden Resultat; Magistraten resolverede, at han betragtedes som bortgaaet af Tjenesten. Da A imidlertid ikke kunde betragtes som den, der selv havde søgt sin Afsked, men maatte anses som afskediget — med Rette — paa Grund af Tjenesteforseelse, fandtes han efter Bestyrelsesvedtægtens § 32 at have Krav paa, at Kommunalbestyrelsen skulde bestemme, hvorvidt han skulde have Pension og i bekræftende Fald af hvilken Størrelse. 588

En privat Jærnbane (B), hvis Tjenestemænd var pensionsberettigede ved Afskedigelse paa Grund af Alder, Svagelighed eller anden dem utilregnelig Aarsag, havde forsikret sine Pensionsforpligtelser i en af Privatbanerne dannet Pensionskasse (K). I 1930 nedlagdes B paa Grund af Underskud og Personalet afskedigedes. Efter Indholdet af K's Vedtægt, hvorefter i et Tilfælde som det indtrufne de gensidige Forpligtelser mellem K og den udtrædende B skulde afgøres af Ministeriet for offentlige Arbejder, derunder ogsaa, hvorledes der skulde forholdes overfor de pensionsberettigede Tjenestemænd, antoges disse ikke at have nogen egenlig Pensionsret overfor K; derimod anerkendtes den enkelte Tjenestemand's Ret til at faa den for ham beregnede Præmiereserve udbetalt af K og til i B's Bo at gøre Pensionskravet — herunder ogsaa Krav paa Reguleringstillæg — gældende med det kapitaliserede Beløb minus Præmiereserven 593

- En privat Jærnbane (B), hvis Tjenestemænd ved Afskedigelse paa Grund af Alder, Svagelighed eller anden dem utilregnelig Aarsag havde Krav paa Pension med Reguleringstillæg, havde forsikret sine Pensionsforpligtelser i en af Privatbanerne dannet Pensionskasse (K). I 1930 nedlagdes B og Personalet afskedigedes. K antoges, ogsaa efter at B var udtraadt af K, at være pligtig til at betale fuld Pension til en i 1925 paa Grund af Driftsindskrækning afskediget Pudser P, uanset at K efter sin i 1925 gældende Vedtægt havde Krav paa Refusion hos B af Halvdelen af Pensionen, naar Tjenestemandens Afskedigelse ikke skyldtes Alder eller Svagelighed, og uanset at Vedtægten i 1928 var blevet ændret derhen, at K i saadanne Tilfælde kun skulde udrede halv Pension. Derimod var K paa Grund af særlige Regler om Refusion hos de interesserede Baner af Reguleringstillæget ikke pligtig at udbetale saadant Tillæg til P's Pension, og P maatte for den kapitaliserede Værdi af dette holde sig til B's Bo, ligesom K for sit Krav paa Refusion for Halvdelen af Pensionsydelsen 600
- En privat Jærnbane (B), hvis Tjenestemænd ved Afskedigelse paa Grund af Alder og Svagelighed havde Krav paa Pension med Reguleringstillæg, havde forsikret sine Pensionsforpligtelser i en af Privatbanerne dannet Pensionskasse (K). I 1930 nedlagdes B paa Grund af Underskud og Personalet afskedigedes. K antoges, efter at B var udtraadt af K, ikke at være pligtig til at udbetale Reguleringstillæg til den i 1926 afskedigede P's Pension, da dette Tillæg efter K's Vedtægt vel udbetaltes af K, men ved Aarets Udløb skulde refunderes af de interesserede Baner og saaledes ikke hørte til de Ydelser, som B havde forsikret hos K; derimod anerkendtes P's Ret til i B's Bo at kræve den kapitaliserede Værdi af Tillæget 606
- En Tjenestemand T ved en kommunal Jærnbane, der afskedigedes paa Grund af Indskrækning, kunde ikke kræve Ventepenge, idet Tjenestemandens Bestemmelser herom ikke var optaget i Banens af Ministeriet stadfæstede Lønningsreglement, hvis Pensionsregler iøvrigt var affattet med nævnte Lov som Forbillede. Det antoges endvidere, at T ikke alene paa Grundlag af en Tilføjelse i hans Ansættelsesbrev kunde kræve større Pensionsanciennitet end den der tilkom ham efter Lønningsreglementet, idet der intet var oplyst, der kunde begrunde en Særstilling for T i saa Henseende, og idet T, der maatte antages at have været klar over, at Tilføjelsen var i Strid med Lønningsreglementet, burde have indset, at der forelaa en Fejltagelse 652

Personlige Rettigheder.

En Søns Arv var baandlagt i Overformynderiet i Hh t konfirmeret Testamente saaledes, at han ikke kunde raade over Kapitalen i levende Live, men alene oppebære Renten, der

	Pag
kun maatte udbetales mod egenhændig Kvittering eller Fuldmagt givet for en enkelt Termin, og saaledes at Kapital og Renter var unddraget enhver Retsforfølgning. En Kreditor antoges ikke ved disse Bestemmelser at være hindret i at søge Fyldestgørelse i Rentebeløb, der var oppebaaret af Arvingen selv eller af andre ifølge Fuldmagt fra ham	511
Polltiforseelser.	
En Handlende kunde ikke tage Stadelplads i en privat Gade uden Gadeejerens Samtykke selv om Gaden var aaben for almindelig Færdsel, og Politiet havde givet Tilladelse	245
Pressen.	
Nogle Bagermestre i Esbjerg var begyndt at anvende et Kunstprodukt af Kokosfedt, Ermol, paa Kager blandet omtrent i Forholdet 1:2 med rigtigt Flødeskum, uden at Kunderne vidste noget herom. Et Dagblad fremdrog og kritiserede dette Forhold offentligt i en Række Artikler, hvorefter Bagermestrene fandt sig nødsaget til at standse denne Produktion. Da Bladets Kritik fandtes berettiget, havde det ikke paadraget sig Erstatningsansvar herved.	
Nogle Overdrivelser i Artiklerne fandtes dels undskyldelige, dels uden afgørende Betydning for Tabet	259
Prisaftaler.	
En Fabrikant af Tandpasta forsynede Tubernes Kartoner med Kontrolnumre bl a for at kunne efterspore Overtrædelse af Prisaftaler. En Detailhandler, der ikke havde Prisaftale, men som solgte Tandpastaen med udkradsede Kontrolnumre til billigere Pris og nægtede at opgive sin Leverandør, antoges at have en Aftale med denne om Levering af Varerne i en saadan Skikkelse, at de kunde videresælges som sket, uden at det blev muligt for Fabrikanten at kontrollere, hvilken af hans Forhandlere, der havde brudt sin Prisaftale. Detailhandlerens Salg ansaas derfor retstridigt, og Fabrikanten fandtes berettiget til at forbyde ham at sælge Tandpastaen med udkradsede Numre	398
Lignende Sag	401
Psykopatfængsel.	
En Tiltalt der efter de afgivne lægelige Erklæringer var Psykopat blev dømt til Fængsel, ikke, som af Anklagemyndigheden principalt paastaet, til Psykopatfængsel	451
Radio.	
Efter at de af den amerikanske Radiogruppe afsluttede Kontrakter med herværende Forhandlere og Fabrikanter om Udnyttelse af deres Patenter ved Forholdenes Udvikling, navnlig Ind-	

bygning i Radioapparater af ikke afgiftspligtige Dele havde medført Vanskeligheder ved Afgiftsberegningen, ønskedes fra begge Sider Ændringer heri; men da de forlangte Ændringer ikke havde Hjemmel i Aftalerne eller ogsaa var i Strid med disse, kunde Paastande herom ikke tages til Følge 249

Regnskab.

En Interessent i nogle Kioskforretninger, som i en Aarrække havde haft Adgang til alle Forretningens Regnskaber m m og hvert Aar godkendt Aarsopgørelsen og faaet Overskud udbetalt efter et Regnskabsgrundlag, som hun maatte vide ikke var helt fyldestgørende, kunde ikke nu forlange yderligere Udbetalinger paa Grundlag af en af en Revisor tildels paa Grundlag af Hypoteser rekonstrueret Regnskabsopstilling.... 103

Ikke fundet godtgjort, at et i Retten indgaaet Forlig om Afslutning af et vidtløftigt Regnskabsmellemværende var saaledes knyttet til Rigtigheden af en foretaget Opgørelse, at det, selv om Opgørelsen paa enkelte Punkter mulig hvilede paa urigtige Forudsætninger, efter flere Aars Forløb kunde forlanges ændret. 193

Retsafgift.

Retsafgift for en Sag, som en Bank, der havde to Pantebreve i Haandpant, anlagde mod Panthaveren til efter Aftale at udstede Transport paa Retten til Fogedudlægsskøde paa den pantsatte Gaard, beregnedes efter Retsafgiftslovens § 6 af Ejendommens Værdi, ikke blot af Bankens Interesse i Sagen 238

Retspleje.

Under en Sag om Opsigelse af en Lejer i Henhold til Lov Nr 133 af 28 April 1931 § 5 Nr 6 paa Grund af Ejendommens Ombygning behøvede nærmere Oplysning om Ombygningen ikke at foreligge ved Sagens Tingfæstning 96

Stadfæstelse af en Landsretsdom hvorved en Sag afvistes, da det under Sagen behandlede Spørgsmaal allerede havde fundet sin endelige Afgørelse ved Højesteretsdom i 1926 og iøvrigt gentagne Gange havde været underkastet Retsafgørelse. Der paalagdes den for Sagsøgerinden optrædende Værge Bøde, subsidiært Hæfte, efter Retsplejelovens § 327, jfr § 324 samt (ved Landsrettens Dom) at betale Sagsomkostninger dels som Værge, dels personlig, jfr Retsplejelovens § 321 474

Røveri.

En tiltalt straffet med Fængsel i 8 Maaneder for Forsøg paa Røveri 397

En tiltalt anset for Manddrab og Røveri efter Straffelovens §§ 237 og 288 med Fængsel paa Livstid 397

En 22aarig, kun een Gang straffet Mand blev for en Række grove Tyverier samt et farligt Røveri, hvorunder han, idet han

	Pag
blev overrasket, affyrede flere Revolverskud og saarede Modstanderen, straffet efter Strfl §§ 286 1, 288 II og 245 II med Fængsel i 12 Aar og frakendt borgerlige Rettigheder for bestandig	522
Sagførere.	
En Sagfører S solgte sin Forretning for 13 000 Kr med Garanti for at de sidste Aars Bruttoindtægt havde været ca 17 000 Kr, men da det straks efter Overtagelsen viste sig at der næsten ingen Forretning var mere og at S havde brugt af sine Klienters Penge, frifandtes Køberen, der allerede havde betalt 4000 Kr, for at betale Restkøbesummen	24
To Sagførere A og B havde — uden at der var aftalt andet mellem dem, end at B skulde tjene mindst 8000 Kr aarlig — etableret et Samarbejde med Kontorfællesskab, Benyttelse af begges Navne i Annoncer, paa Brevpapir og Stempler, bl a til Kvitteringer, og med fælles Bogholderi og Kasse, hvoraf begge hævede i Aarets Løb. Aarlig Opgørelse skete ikke udover at A, som det maa antages, godkendte B's à conto Hævninger, eventuelt saaledes at B yderligere fik et Beløb udbetalt. A fandtes at maatte indestaa for bogførte Beløb, indkasseret paa en Fordring, der var overgivet B til Inkasso, uagtet det maatte antages, at Beløbene i hvert Fald delvis var forbrugt af B..	475
To Sagførere A og B havde — uden at der var aftalt andet mellem dem, end at B skulde tjene mindst 8000 Kr aarlig — etableret et Samarbejde med Kontorfællesskab, Benyttelse af begges Navne i Annoncer, paa Brevpapir og Stempler, bl a til Kvitteringer, og med fælles Bogholderi og Kasse, hvoraf begge hævede i Aarets Løb. Aarlig Opgørelse skete ikke udover at A, som det maa antages, godkendte B's à conto Hævninger, eventuelt saaledes at B yderligere fik et Beløb udbetalt. A fandtes at maatte indestaa for et bogført Beløb, der var indbetalt for en Klient, som alene havde haft med B at gøre, uanset at det var uoplyst, om Beløbet virkelig var indgaaet i den fælles Kasse, hvad A bestred	481
Sammenstød af Straffe.	
Straffen i en Ærefornærmelsessag fastsat under Hensyntagen til de Fornærmeren samtidig for andre Ærefornærmelser idømte Straffe	526
Servituter.	
En Bestemmelse i et Skøde paa en fra en Gaard i Raageleje udstykket Strandgrund, hvorefter Gaardens Ejer var berettiget til at opsætte indtil 4 Badehuse paa Stranden, hvortil der skulde være Passage, forstaaet saaledes, at Gaardens Ejer kunde overføre Ret til Badehus til 4 Lodder, som senere udstykkedes fra Gaarden	1

<p>Ved Salget af Mølletoften i Horsens til Udstykning paalagdes der den tilbageblivende Mølleejendom Forpligtelse til at udlægge en 12,5 m bred Vej som vist paa et Kort 4 m fra Bygningernes yderste Fremspring, men Sælgeren skulde ikke deltage i Vejens Anlæg altsaa heller ikke i Opfyldning af det Vejareal, som skulde bringes i Niveau med den allerede forhaandenværende Vej; denne skulde bibeholdes saalænge den nye Vej ikke var anlagt, og Sælgeren skulde have fri og uhindret Færdsel ad den nye Vej, men kunde intet Krav stille m H t dens Anlæg eller Istandsættelse. Byraadet forlangte at den nye Vej kun maatte faa en Stigning af 1:15, og skønt Adgangen fra Møllen til Vejen derved vilde vanskeliggøres, navnlig efter de af en senere Ejer foretagne Bygningsforandringer, var Køberen berettiget til at anlægge den nye Vej i det af Byraadet bestemte lavere Niveau og anbringe Støttemure for Udgravningen paa det Møllen forbeholdte Areal af 4 m.</p> <p>I 1917 blev en Byejeendom delt i to Ejendomme x og y, og der tilsikredes y, der ikke fik selvstændig Adgang fra Gaard til Gade, »fri og uhindret Færdsel af enhver Art« gennem en Port i Plankeværket mellem x og y og videre gennem Porten i Forhuset paa x. y erhvervedes senere af en Slagter A, der holdt Automobil, og i 1924 enedes man om den Ordning, at A maatte køre gennem Porten paa x til sin Gaard med Automobil, og Plankeværket blev, for at dette kunde lade sig gøre, flyttet. I 1925 lod A paa en af ham i 1923 erhvervet tilstødende Grund, som ikke havde selvstændig Vejforbindelse og blev sammenlagt med x, der forinden var overbebygget, opføre en Garage med Port lige ind til Skellet af det oprindelig x. A's Kørsel med Automobil før og efter Brug fra og til sin nævnte Garage gennem Porten paa x antoges ikke at gaa ud over, hvad der var hjemlet ved Servituten og Overenskomsten af 1924</p>	<p>228</p> <p>469</p>
---	-----------------------

Sikkerhedsanstalter.

<p>En Tiltalt, der for Uterlighed mod Smaapiger paa Grund af seksuel Abnormitet og som farlig for Retssikkerheden var dømt til at tvangsindlægges i Forvaringsanstalten paa Sundholm, blev efter Anbefaling af Lægen og Inspektøren samt Retslægeraadet mod Anklagemyndighedens Protest i Hh t Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 5 efter godt 3 Aars Forløb løsladt paa Prøve mod Tilsyn af Fængselshjælpen</p>	<p>102</p>
---	------------

Sikkerhedsforanstaltninger.

<p>Stadfæstet en af Vestre Landsret afsagt Kendelse hvorved en af en for Sædelighedsforbrydelser til at underkastes Sikkerhedsforanstaltninger dømt Person fremsat Begæring om Sagens Genoptagelse ikke blev taget til Følge</p>	<p>155</p>
--	------------

	Pag
Stadfæstet en af Østre Landsret afsagt Kendelse hvorved et Andragende om Ophævelse af Sikkerhedsforanstaltninger ikke fandtes at kunne tages til Følge	317
En Begæring fra en til at underkastes Sikkerhedsforanstaltninger dømt Person om Genoptagelse af Sagen og om at maatte blive indlagt til Observation paa et Sindssygehospital, ikke taget til Følge	365
 Sindssyge.	
En Kvinde der paa Foranledning af sin Mand var blevet indlagt paa Vordingborg Sindssygehospital paa Grundlag af en af vedk Kredslæge udstedt Erklæring om at hun der i længere Tid havde været sindssyg, maatte anses for at være farlig for sine Omgivelser, paastod den skete Indlæggelse kendt uberettiget og at der tilkendtes hende Erstatning efter Rettens Skøn hos hendes Mand, vedk Kredslæge, Politimesteren i Nakskov og Sindssygehospitalets Overlæge i Forening eller hos en eller flere af disse. Samtlige Indstævnte blev i det hele frifundet for d pgs Tiltale, idet det udtaltes, at ligesom Tvangsindlæggelsen var sket i de foreskrevne Former, saaledes maatte der efter det foreliggende gaas ud fra, at hendes Sindstilstand var saaledes, at Betingelserne for, at Tvangsindlæggelse kunde finde Sted og at hun kunde tilbageholdes paa Hospitalet som sket, forelaa....	655
 Skatter.	
En Direktør i Dansk Rekyrriffelsyndikat, der var forpligtet til at have Ophold i U d l a n d e t for at repræsentere Selskabet under Forhandlinger dér, og som nu i en Snes Aar havde opholdt sig i forskellige fremmede Lande, men i de senere Aar havde haft en møbleret Lejlighed staaende her i Byen, som han benyttede under kortere Ophold her, fandtes ikke skattepligtig her efter Lov Nr 149 af 10 April 1922 § 2 Nr 1 og 2, da hans Ophold i Udlandet ikke ansaas for midlertidigt	155
Et Selskabs Henlæggelse af Aarets Fortjeneste til Reservefonden hjemlede ikke Krav paa Skattelempelse i Hh t Lov Nr 149 af 10 April 1922 § 1 Nr 3 og § 8, jfr Lov Nr 304 af 22 Dec 1927, forsaavidt den opvejedes af en tilsvarende Afskrivning paa Fonden, der var sket til nødvendig Udligning af en Del af den ved Aarets Afslutning konstaterede Kursnedgang paa Selskabets Fonds og Aktier; derimod fandtes Selskabet at have Krav paa Skattelempelse, forsaavidt angik den øvrige Del af Henlæg-gelsen, uanset at en Kursreguleringskonto, der var dannet ved den i tidligere Aar stedfundne, urealiserede Stigning af Selskabets Fonds og Aktier i Forhold til deres Anskaffelsespris, var anvendt til Udligning af Resten af den konstaterede Kursnedgang, hvorved Selskabets samlede Kapital i Forhold til den foregaende Aarsopgørelse var formindsket	394

- I 1918 erhvervede A samtlige Aktier i et i 1916 lovlig stiftet Ejendomsaktieselskab og fik Transport paa disse med Undtagelse af tre Aktier, der tiltransporteredes B og C — to til B og een til C. B overdrog til Gengæld til A et Par ham tilhørende Aktier i et andet Selskab, medens C af A blev debiteret for Købesummen. C overdrog nogen Tid efter sin Aktie til D mod at denne overtog Gælden til A. Under Hensyn bl a til a t Gælden til A ikke blev forrentet — og ligesom Aktien — først i 1931 var optaget i D's Bøger, a t D kun een à to Gange havde givet Møde paa Generalforsamlingen og derefter havde givet A Fuldmagt til at repræsentere sig, a t der ikke var udbetalt Udbytte i Selskabet, a t A havde optaget hele Aktiekapitalen i sin Status, og a t hele Ledelsen af Selskabet fremtraadte som bestemt af hans økonomiske Formaal, maatte der gaas ud fra, at D ikke havde nogen virkelig Aktieret, og at Betingelserne for Aktieselskabets Opretholdelse ikke forelaa. Som Følge heraf blev A anset pligtig personlig at svare Indkomstskat af den Indkomst, der var angivet som Selskabets Aktierne i et Selskab gik i Oktober 1928, efter at der gennem Ritzuae Bureau var udsendt Meddelelse om, at Selskabets Bankforbindelse vilde afvikle Engagementet, der var optaget til Likvidationsværdi, ned i $\frac{1}{2}$ pCt og omsattes i de følgende Maaneder kun i Smaaposter og til saa minimale Kurser, at de maatte anses for værdiløse. En Grosserer, der havde 44 000 Kr Aktier paa Spekulation, solgte ca Halvdelen heraf i December til $\frac{1}{2}$ pCt og fradrog Tabet i sin skattepligtige Indkomst for 1928, hvorimod han først solgte Resten underhaanden i 1929 til samme Kurs og fradrog Tabet herpaa i 1929. Han fandtes imidlertid uberettiget til at fordele Tabet, der antoges allerede at være lidt i 1928, paa to Aar 437
- 484

Skibe.

- En Maskinfabrik solgte en Baadmotor med Tilbehør til en Fisker paa Færøerne, men forbeholdt sig Ejendomsretten til den var betalt. Motoren anbragtes i den uregistrerede Motorbaad »Enniberg« i Stedet for en ældre Motor og fastgjordes med Bolte til Underlaget; den var let at udtage ved at fjerne et Skod, men Baaden vilde i saa Fald ikke være ret meget værd. Fabriken antoges derved at have mistet sin Ejendomsret overfor en Panthaver i Baaden 111
- En Bestemmelse i et Pantebrev, som et norsk Rederi i 1927 havde udstedt til et dansk Værft for Restbyggesummen for S/S »Daghild«, hvorefter denne, £ 101 400, skulde erlægges i Guld, blev efter at Englands Bank i 1931 var blevet fritaget for at indløse sine Pengesedler med Guld og disses Guldværdi var forringet, forstaaet saaledes, at Beløbet skulde udregnes efter £'s daværende Guldværdi.

	Pag
For Gyldigheden af en saadan Vedtagelse om her i Landet at betale i engelsk Valuta efter Guldværdi fandtes dansk Rets Regler ikke til Hinder.	
At Byggekontrakten kun havde angivet Købesummen i £ uden Tilføjelse om Guld gav ikke Rederiet Føje til at anfægte Pantebrevets Bestemmelse om Betaling i Guld	268
Skifte.	
Et Dødsbos Beslutning om ikke at søge en af Afdøde bortgivet Sparekassebog udleveret til Boet udelukkede ikke en Arving fra at søge sin Andel af Beløbet	340
Skilsmisse.	
En Ægtemand søgte Skilsmisse fra sin fraseparerede Hustru paa Grund af Ægteskabsbrud. Hustruen og to Mænd nægtede at udtale sig herom, en tredje var to Gange med »Frue« indført som Gæster i et Hotel i Malmø, og Hustruen var den ene Gang genkendt som Fruen. Endvidere havde to af hendes Tjenestepiger afgivet Vidneforklaring. Da Ægteskabsbrud ansaas bevist, blev Ægteskabet opløst efter Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 59.	
At Ægtemanden selv havde staaet i Forhold til en anden, betog ham ikke Retten til Skilsmisse.	
Ægtefællernes henvend 6 Aar gamle Søn tillagdes e O Manden, hvilket var fastsat i Separationsvilkaarene for det Tilfælde at Hustruen indgik nyt Ægteskab, og fandtes stemmende med Barnets Tarv, jfr Lov Nr 277 af 30 Juni 1922 § 24.	73
Skoler.	
Lov Nr 561 af 4 Okt 1919 § 6 om Pension til Lærere ved Biskoler, Pogeskoler og Vinterskoler forstaaet saaledes, at Bidrag til deres Pensionering først afkortedes i deres Løn fra det Tidspunkt da de opnaaede Pensionsret, ikke allerede fra deres Ansættelse	200
Skyldnersvig.	
En Gæstgiver T havde under en Kontinuation af en Udpantningsforretning angaaende ca 6800 Kr forstukket et kontant Beløb paa ca 1000 Kr og forklarede overfor Fogden, at han intet kunde anvise til Genstand for Udpantning, og at han ikke havde Kontanter udover de ca 50 Kr, der beroede i hans Tegnebog. Skønt der tidligere for Fordringen var gjort Udpantning i en T tilhørende fast Ejendom med en Ejendoms skyldværdi paa 175 000 Kr og i Forvejen kun behæftet med ca 148 000 Kr, blev T herfor anset efter Strfl § 162 Stk 1 og § 285, jfr § 283 Stk 1 Nr 3 med Fængsel i 3 Maaneder, idet det maatte antages at være usikkert, om der gennem den	

faste Ejendom kunde faas Fyldestgørelse for Fordringen, hvilket maatte have staaet T klart.

De borgerlige Rettigheder frakendtes T for 5 Aar, og det udtaltes i Dommen, at det T meddelte Gæstgiverborgerskab i Medfør af Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 42 bortfaldt

576

Skøn.

A begærede i Hh t Lov Nr 122 af 18 April 1925 § 9 ved Retten udmeldt to Mænd til at tiltræde en Kommission til Fastsættelse af Erstatning i Anledning af Gennemførelsen af en Byplan. Da vedkommende Sogneraad protesterede herimod under Henviisning til, at A's Erstatningskrav var prækluderet som ikke fremsat inden den i Lovens § 4 nævnte Frist, blev Spørgsmaalet, om Fristen i § 4 fandt Anvendelse paa Erstatningskrav, afgjort under Kære af Rettens Kendelse i Skønssagen. Spørgsmaalet blev besvaret benægtende, og A's Begæring taget til Følge

520

Smitte.

En Gaardejer S havde sit af smitsom Kalvekastning lidende Kvæg gaaende i en indhegnet Fenne, hvor det gennem Hegnet — en Tjørnehæk forstærket med Pigtraad — kom i Berøring med Naboen N's Kvæg, der senere blev angrebet af samme Sygdom, og herfor rejste N efter et Aars Forløb Krav paa Erstatning af S. Da N imidlertid havde været bekendt med Sygdommen i S's Besætning og ikke havde gjort Indsigelse mod Forholdene, toges Kravet ikke til Følge.

Bestemmelserne i Lov om Mark- og Vejfred af 25 Marts 1872 fandtes ikke anvendelige i dette Tilfælde

21

Da det maatte anses for overvejende sandsynligt, at smitsom Kalvekastning var indført i K's Kvægbesætning ved to Kvier, der af K var købt paa en Auktion, som Godsinspektør S lod afholde over et betydeligt Antal til Avlsdyr bestemte Kvier, og da S ikke før Auktionen havde givet fyldestgørende Besked om nogle i det sidste Aar før Auktionen forefaldne Kastninger i hans Besætning, fandtes S ansvarlig for den K ved Kastningssmitten tilføjede Skade

459

Sparekassebøger.

G havde indsat nogle Beløb paa en Sparekassebog paa sin uægte Søns Navn og — efter hans Broder T's Forklaring — kort før sin Død paalagt T, der boede sammen med ham, at overgive Bogen til Sønnen, der var i Amerika, og om hvem man da intet nærmere vidste. Tre Dage før G døde tog T Sparekassebogen til sig. Da Anmodningen til T ikke antoges at være gaaet ud paa andet end at overgive Bogen til Sønnen, naar G var død, kunde den formløse Disposition over hans

	Pag
Efterladenskaber ikke opretholdes overfor en Arvings Indsigelser	340
 Sporveje.	
En Sporvogn fra Jagtvejen indhentede med 15 km/Time Fart et Enspænderkøretøj paa Broen over Ladegaardsaaen, hvor dette kun fik et Spillerum af knapt 15 cm foruden Rendestenen. Hesten trykkede sig da lidt til Siden, hvorved Vognens venstre Baghjulsnav fik et stærkt Skub af Sporvognens bageste Hjul-kasse, og dette bevirkede at Hesten løb løbsk, og Vognen væltede to ældre Damer S og T. For den S herved tilføjede Skade dømtes Sporvejene i Hh t Bek Nr 109 af 9 Aug 1898 § 14 til at yde hende Erstatning.	
S var løbet ud paa Kørebanen for at hjælpe den 77aarige T ud af Faren og havde faaet hende næsten ind paa Fortovet; det lykkedes Kusken at faa drejet Hesten bag om dem, men de blev væltet af den slingrende Vogn. Denne S's Optræden udelukkede hende ikke fra Erstatning.	
Erstatningen omfattede Følgerne af at S paa Grund af den ved Faldet forvoldte Neurose med Svimmelhed nogle Uger efter sin Hjemkomst fra Sygehuset faldt i sit Hjem og brækkede ogsaa den anden Arm	175
 Stadeplads.	
En Handlende kunde ikke tage Stadeplads i en privat Gade uden Gadeejerens Samtykke selv om Gaden var aaben for almindelig Færdsel, og Politiet havde givet Tilladelse	245
 Stempelvæsen.	
En Paategning om Forlængelse af en Kassekreditivkontrakt, der efter sit Indhold udløb en bestemt Dato, forsaavidt der ikke forinden var truffet Overenskomst om dens Fortsættelse i en ny Periode, kunde ikke passere uden Stempel i Hh t Stempelov § 10, men maatte stemples som et nyt Dokument, da Paategningen først var meddelt efter Kontraktens Udløb. At Kontraktsforholdet af Parterne var betragtet som stiltiende fortsat i den mellemliggende Tid var ikke afgørende	464
 Strafakortning.	
En tiltalt mod sin Benægtelse fundet skyldig i Forsøg paa Røveri og straffet med Fængsel i 8 Maaneder, uden at der skete nogen Afkortning efter Straffelovens § 86 for hans Varetægtsfængsel under Sagen fra 19 Marts til 4 April s A, i hvilket Tidsrum han overfor en Medsigtets og den Overfaldnes Forklaringer havde fastholdt en urimelig Forklaring om ikke at have deltaget i Overfaldet	316

Strafferetspleje.

Pag

- En Landsretskendelse der stadfæstede en af Københavns Byret afsagt Kendelse vedrørende Beregningen af en Fanges Straffetid blev af Fangen paakæret til Højesteret med Hensyn til Nægtelse af at beskikke ham en Forsvarer under Kæresagen, men Kæremaalet blev afvist i Henhold til Grundsætningen i Retsplejelovens § 968, 3 Stk, da der ikke forelaa Tilladelse fra Justitsministeriet til dets Indbringelse for Højesteret 448
- Begæring om Genoptagelse af Straffesag afvist 510
- At Justitsministeriets i Hh t Rpl § 973 givne Kæretilladelse først var meddelt efter et forud givet Afslag og paa Grundlag af et fornyet efter Ugefristens Udløb indgivet Andragende, kunde ikke medføre Kæremaalets Afvisning, allerede fordi det passerede maatte betragtes som een sammenhængende Ekspedition.
- En den 5 Aug 1933 fremsat Begæring om Forundersøgelse mod fire Personer, der sigtedes for et efter Strfl § 296 Nr 2 strafbart Forhold ved Aflæggelse af urigtigt Bank-Regnskab, underskrevet den 1 Febr 1931 og forelagt for og godkendt af Generalforsamlingen den 9 Marts s A, fandtes at maatte tages til Følge, da det ikke paa dette Tidspunkt af Undersøgelsen med tilstrækkelig Sikkerhed turde statueres, hvorvidt den forskyldte Straf var forældet 623
- Genoptagelse af Straffesag afslaaet 663

Sygdomsaarsager.

- Erstatningen for at være væltet omkuld paa Gaden omfattede Følgerne af at den skadelidte paa Grund af den ved Faldet forvoldte Neurose med Svimmelhed nogle Uger efter sin Hjemkomst fra Sygehuset faldt i sit Hjem og brækkede den ene Arm. 175

Søer.

- Regulativ for Fiskeriet i Klejtrup Sø, hvorefter en Lodsejer ved Søen efter Meddelelse til Fiskeribestyrelsens Formand kunde bortforpagte sin Ret til Fiskeri paa sin Sølod til en anden Lodsejer, medens Adgang til at fiske iøvrigt kun kunde opnaas ved at løse Fiskekort, gav ikke en Lodsejer Beføjelse til uden videre at tillade en anden Lodsejer saadant Fiskeri 323

Søfart.

- Da en Messedreng udeblev ved S/S »Nordhavet«s Afsejling fra Houston, satte Kaptajnen en Letmatros til at udføre hans Arbejde. Efter Sømandslov Nr 181 af 1 Maj 1923 § 23 tilkom den besparede Hyre til Messedrengen da de andre Matroser, der forudsattes herved at have haft forøget Arbejde 265
- Under en Fiskeriekspedition til Nordkysten af Island fik M/S »Th Stauning«, medens det laa ved den lille Ø Grimsø ca 500 m fra Land, Maskinskade, og da man ikke straks kunde finde Skaden, tilkaldtes S/S »Hans Tavsens«, der var time-

charteret til samme Ekspedition, og »Hans Tavsens« slæbte derpaa »Th Stauning« den ca 35-Sømil lange Distance til Hrisø i Øfjord, hvor Skaden blev udbedret ved Skibets egen Hjælp. Da Stedet ved Grimsø var farligt som Ankerplads i Tilfælde af daarligt Vejr, antoges Situationen, skønt Vejret var roligt, at have været saa risikabel for »Th Stauning« at Reglerne om Bjergeløn maatte finde Anvendelse. — Ved Fastsættelse af Bjergelønnens Størrelse blev »Th Stauning«s Værdi ifølge en afholdt Skønsforretning, ikke Skibets Forsikringssum, lagt til Grund

616

Sø- og Handelssager.

En Sag om en Handlendes Opnaelse af Importbevillinger, der drejede sig om Beregning af Værdien af hans Import, hørte under Sø- og Handelsrettens Paakendelse, ogsaa m H t Spørgsmaalet om en saadan Sag overhovedet hørte under Domstolens Paakendelse

329

Teglværker.

Ikke antaget at der tilkom en Direktør for A/S Hadsund Teglværk mere end 3 Maaneders Opsigelsesvarsel efter at hans Kontrakt som Direktør, ifølge hvilken han kun kunde opsiges med et halvt Aars Varsel til 1 April, var udløbet, hvorefter han dog havde fortsat sin Virksomhed for Selskabet en kortere Tid; det fandtes ej heller bevist, at Selskabets Bestyrelse havde godkendt et Salg af hans Aktier i Selskabet, der kun kunde afhændes med saadant Samtykke

6

Testamenter.

Et Testamente oprettet af en 76aarig Mand, der led af Alderdomssløvsind, vanskelig forstod hvad der taltes om og var let at lede, kendtes ugyldigt efter Fr 21 Maj 1845 § 24, skønt de tre Testamentsvidner fastholdt, at Testator havde haft sin Fornufts fulde Brug, og selv om han havde forstaaet Bestemmelserne..

91

En Søns Arv var baandlagt i Overformynderiet i Hh t konfirmeret Testamente saaledes, at han ikke kunde raade over Kapitalen i levende Live, men alene oppebære Renten, der kun maatte udbetales mod egenhændig Kvittering eller Fuldmagt givet for en enkelt Termin, og saaledes at Kapital og Renter var unddraget enhver Retsforfølgning. En Kreditor antoges ikke ved disse Bestemmelser at være hindret i at søge Fyldestgørelse i Rentebeløb, der var oppebaaret af Arvingen selv eller af andre ifølge Fuldmagt fra ham

511

En i uskiftet Bo med en Søn (S) og en Datter (D) hensiddende Gaardmandsenke (E), der var Kautionsist for S's Sparekassegæld paa 30 000 Kr sammen med sin Svigersøn (Sv) og S's Svigerfader (F), oprettede et Testamente, hvori hun bl a bestemte, at D og Sv efter hendes Død skulde have Gaarden

mod at paatage sig foruden Gaardens Gæld tillige 20 000 Kr af Kautionsgælden, saaledes at Gaardens overskydende Værdi, ca 20 000 Kr, skulde være D's Arv, idet S, som det siges, blev fyldestgjort for tilsvarende Arv, nemlig de 20 000 Kr, »som jeg eller Fællesboet eller min Datter og Svigersøn paatager sig som vor Gæld.« S afgav i Tilslutning hertil Arveafkald, idet han erklærede forud at have faaet af sin Arv de nævnte 20 000 Kr. E O antoges der ikke herved truffet en Ordning, der hindrede E i efter S's Død at oprette et nyt Testamente — der tillagde D alt, for at hun »kan nyde Jævnet« — eller som ved Opgørelsen af Kautionsmellemværendet kunde begrunde et særligt Regreskrav for F mod E.

En Paastand fra Sv's Side om, at hans Kaution skulde være knyttet til den Forudsætning, at han overtog Gaarden i Hh t Testamentet, blev ikke givet Medhold 498

En ugift Kvinde A havde ved Testamente tillagt en Niece, som med sin Mand og deres Børn boede hos hende og plejede hende, sit Indbo m m og Niecens Børn Provenuet af sit Hus, der skulde sælges ved hendes Død. Efter Testamentets Opretelse arvede A nogle Tusind Kroner, men foretog ikke nogen Ændring i Testamentet. Da A ved Testamentet maatte formene at have udtømt sine Efterladenskaber, antoges det at have været hendes Hensigt at udelukke de øvrige Arvinger, og under Hensyn til at Indbo m m kun vurderedes til 65 Kr, medens Ejendommen ansattes til 2000 Kr anerkendtes Børnene som Universalarvinger.

Et Beløb paa 2000 Kr, som Niecens Mand med A's Samtykke havde hævet som Forskud paa den A tilfaldne Arv, antoges e O at være en Gave til ham fra A 585

Tinglysning.

En Tinglysningsdommers Fuldmægtig F udfærdigede et falsk Pantebrev og forsynede det, uden at det indførtes i Dagbog eller Tingbog, med Tinglysningspaategning, som han underskrev med sit Navn med Tilføjende Fm, samt med Rettens Tørstempel. For denne urigtige Tinglysningspaategning var Statskassen ansvarlig efter Tinglysningslovens § 35 overfor Kreditor efter Pantebrevet.

Dokumentet betragtedes som modtaget til Tinglysning, naar det var kommet en Fuldmægtig i Hænde paa Tinglysningskontoret.

Da Tabet antagelig kunde være afværget, hvis Pantebrevet i sin Tid var blevet rigtig ekspederet, kom en Usikkerhed nu om Tabets Størrelse ikke Kreditor til Skade.

Skønt Kreditor havde udbetalt Laanesummen til F mod dennes Indestaaen for at Pantebrevet vilde blive behørig tinglyst, gik F's Kendskab til at Tinglysningspaategningen var urigtig ikke ud over Kreditor, der selv var i god Tro 202

- En Tinglysningsdommers Fuldmægtig F tillistede sig Dommerens Underskrift paa en Tinglysningspaategning paa et Pantebrev, som hverken var indført i Dagbog eller Tingbog. Herfor var Statskassen ansvarlig efter Tinglysningslovens § 34, 2 Stk overfor Kreditor efter Pantebrevet, der havde udbetalt Laanesummen til F paa Udstederens Vegne mod at F indestod for at Pantebrevet vilde blive behørig tinglyst 205
- En Tinglysningsdommers Fuldmægtig F forsynede et Pantebrev med Tinglysningspaategning, som han selv underskrev og forsynede med Tørstempel, skønt det ikke var indført i Dagbog eller Tingbog. Herfor fandtes Statskassen ansvarlig efter Tinglysningslovens § 35 overfor Kreditor efter Pantebrevet, der havde udbetalt Laanesummen til F paa Udstederens Vegne mod at F indestod for at Pantebrevet vilde blive behørig tinglyst 208
- En Tinglysningsdommers Fuldmægtig F, der havde tillistet sig Dommerens Underskrift paa Tinglysningspaategning paa to Pantebreve uden Retsanmærkning, skønt to ældre Pantebreve, som de skulde afløse, ikke var aflyst, hvorimod F uden videre havde slettet dem i Tingbogen, tilegnede sig de af Kreditor efter de nye Pantebreve til ham udbetalte Laanesummer. Skønt Udstederen senere sammen med Dagbogsføreren havde forsikret sig om at de ældre Pantebreve var slettet i Tingbogen, tilkendtes der ham e O ikke Erstatning hos Statskassen, da det ikke antoges at en Opdagelse af Fejlene dengang kunde have skaffet nogen Dækning for det Tab han havde lidt ved at F havde brugt Pengene 242
- En Tinglysningsdommers Fuldmægtig F solgte som befuldmægtiget for S dennes Ejendom til K for 73 000 Kr, hvoraf et Beløb skulde berigtiges ved kontant Betaling og Resten ved Indfrielse af fire i Skødet nævnte Prioriteter. Til Brug ved den kontante Udbetaling optog K et Laan mod Skadesløsbrev i Ejendommen, og F udfærdigede saavel Skøde som Skadesløsbrev og modtog — som det maa antages — Dokumenterne efter Udfærdigelsen. Da Dokumenterne kom tilbage fra Tinglysningskontoret, bar de Paategning om Tinglysnning uden Retsanmærkning, underskrevet af F med hans Navn med Tilføjende kst. Efter F's Død i 1932 viste det sig, at de ikke var tinglyst, samt at der paa Ejendommens gamle Ejendomsblad stod indført en overstreget, men ikke aflyst Panteobligation, der præjudicerede de fire i Skødet nævnte, og at der yderligere paa det nye Ejendomsblad stod nogle Hæftelser med Prioritet efter de i Skødet nævnte. Idet Statskassen fandtes ansvarlig for de urigtige Tinglysningspaategninger, og idet K's Vanhjemmelsskrav mod S antoges værdiløst, dømtes Statskassen efter K's Paastand til — foruden at foranledige Skødet indført i Tingbogen — at indfri de paa Ejendommen hvilende Hæftelser, der ikke var angivet i Skødet, hvorved tillige de af

	Pag
de præjudicerede Panthavere under Sagen fremsatte Krav fyldestgjordes	404

Tjenesteforhold.

En Frøforretning havde Aftale om Kontrol af dens Frøleveringer ved Statsfrøkontrollen, der skulde gøres bekendt med alle dens Salg af Frø. Da Forretningens Direktør forsættelig havde unddraget en Del Leveringer af Frø fra Kontrollen og imod bedre Vidende attesteret, at alle Leveringer var opgivet til Kontrollen, hvorfor han senere blev straffet, havde Forretningen været berettiget til at afskedige ham uden Varsel....	114
En Direktør i Jysk Landkreditforening fandtes at have vist saadan Mangel paa Evne til Samarbejde med den øvrige Ledelse, at han kunde afskediges uden Løn indenfor de 6 Aar, for hvilke han var valgt.	

Repræsentantskabet, der valgte Direktionen, antoges i nødvendigt Fald at kunne afskedige ham	123
--	-----

At en paa en Restaurant ansat Dirigent umiddelbart efter en Ordstrid med Restauratøren, hvorunder denne havde grebet fat i hans Tøj, havde kaldt Restauratøren for en Gadedreng, fandtes ikke at give tilstrækkeligt Grundlag for at afskedige Dirigenten uden Varsel	441
---	-----

Antaget godtgjort, at en Kapelmester var engageret af en Hottelejer for en Maaned og derefter kunde opsiges med 15 Dages Varsel, saaledes at han havde Krav paa Erstatning, da Hottelejeren efter en Uges Forløb havde opsagt ham til Fratrædelse med en Uges Varsel	525
--	-----

Ifølge det af Ministeriet for offentlige Arbejder i 1920 approberede Lønningsreglement for en Privatbanes Tjenestemænd skulde disse til enhver Tid lønnes efter samme Regler som Statsbanernes Tjenestemænd og oppebære Dyrtids- og Konjunkturtillæg m m efter samme Satser som disse. Efter at Banens økonomiske Stilling i de sidste Aar havde forværret sig saaledes, at den faktisk dreves med Underskud, approberede Ministeriet i 1932 et af Banen indsendt Udkast til et nyt Reglement, hvorved Reguleringstillæget og de særlige Ydelser — men ikke Grundlønningerne — helt igennem ansattes lavere end de for Statstjenestemænd gældende. De nævnte Ændringer i Reglementet, der var begrundede ved Banens økonomiske Forhold og iøvrigt ikke medførte væsentlig Forringelse i Tjenestemændenes Stilling, kunde efter Koncessionens og Reglementets Indhold iøvrigt gennemføres ensidig med Ministeriets Approbation uden Tilslutning fra Tjenestemændenes Side	619
---	-----

Tjenestemænd.

Ved Indlemmelsen i Svendborg af Sørup-St Jørgens Sogne bestemtes det, at de i Sognekommunen fast ansatte Tjenestemænd overgik til lønmæssigt tilsvarende Stillinger i Købstaden med

- Løn m v efter de i Købstaden gældende Regler, saaledes at de ikke kunde stilles ringere end hidtil. Bestyreren og Maskin-assistenten ved et mindre Vandværk i Landkommunen, hvis Lønninger ikke svarede til bestemte Lønninger i Købstaden, men som ansattes i Købstaden med samme Løn som hidtil og med Pension m m efter Købstadens Regler, fandtes herefter ikke at have Krav paa Ansættelse i bestemte Lønningsklasser. 256
- En Kedelpasser ved Københavns Kommunes Østre Elektricitetsværk havde en Aften, da en Kedel skulde sættes ud af Drift, forsømt ved Hjælp af de to Vandstandsglas, af hvilke der havde sat sig noget Snavs i det ene, at paase at Vandstanden, der samtidig forøgedes, ikke steg for stærkt, hvorved Vandet gennem Damprørene trængte ind i Dampmaskinen i et andet Lokale, hvor stor Skade kunde være sket. Han fandtes herved at have begaaet en grov Tjenesteforseelse, saa at han efter Kommunens Vedtægt af 31 Marts 1920 §§ 32 og 73 kunde afskediges uden Varsel og uden Pension 378
- En 70-aarig Overdyrlæge ved et Svineslagteri havde givet Afkald paa et særligt Honorar mod at han forblev i Stillingen, saalænge han var i Stand til at varetage den paa forsvarlig Maade. Da han var omtrent 75 Aar, afskedigede Landbrugsministeriet ham imidlertid paa Grund af Alder. Dette fandtes trods hans Helbred e O berettiget overfor et saa anstrængende, intenst og omfattende Tilsynsarbejde 382
- En gift Overassistent A, som i 24 Aar havde været ansat ved Københavns Belysningsvæsen, forlod en Dag i deprimeret Sindstilstand sit Arbejde og rejste uden at give sin Familie eller sine Overordnede Underretning derom til Hamborg. Efter godt 14 Dage vendte A paa sin Families Foranledning tilbage og søgte at komme ind i sin tidligere Stilling, men uden Resultat; Magistraten resolverede, at han betragtedes som bortgaaet af Tjenesten. Da A imidlertid ikke kunde betragtes som den, der selv havde søgt sin Afsked, men maatte anses som afskediget — med Rette — paa Grund af Tjenesteforseelse, fandtes han efter Bestyrelsesvedtægtens § 32 at have Krav paa, at Kommunalbestyrelsen skulde bestemme, hvorvidt han skulde have Pension og i bekræftende Fald af hvilken Størrelse. 588

Transport.

Efter at en Gaard var brændt, gav Ejeren en Bank Transport paa Brandforsikringen for Bygninger og Løsøre til Sikkerhed for dens Prioritet, men da Banken ikke vilde have med Genopførelsen at gøre, paatog Ejeren sig Kautions for Prioriteten mod at de fik Transporterne. Senere paatog den ene af dem, T, sig at genopføre Gaarden, og hertil medgik ikke hele Forsikringssummen. Da Kreditforeningen forlangte at faa Transport paa det overskydende heraf, samtykkede T heri, idet han erklærede, at hans Transport kun omfattede,

hvad han fik til gode for Genopførelsen. Det antoges imidlertid, at Transporten var givet til Sikkerhed ogsaa for Kautionsforpligtelsen, og at T, efter at Gaarden var solgt, ikke var afskaaret fra at gøre dette gældende overfor en Kreditor, der havde gjort Udlæg i Overskudet 559

Tyveri.

En tiltalt anset med Fængsel i 30 Dage efter Straffelovens § 285, 2, jfr § 277 for Tilegnelse af et Reserveautomobilhjul.. 279

Udpantning.

Ejeren af en fast Ejendom kunde ikke modsætte sig, at der gjordes særskilt Udpantning for Skat i Leje for den følgende Maaned ifølge et bestaaende Lejemaal Dagen før Lejen forfaldt. En Panthaver havde ikke Krav paa Leje, der i Henhold til saadan Udpantning var oppebaaret inden han overtog Pantet. 502

Umyndiggørelse.

En 25-aarig Pige, der havde forladt Anstalten Ebberødgaard, hvor hun havde været anbragt som aandssvag, begæredes af Politiet umyndiggjort med en Genanbringelse for Øje. Da ny Lægeundersøgelse imidlertid konkluderede i, at hun ikke var aandssvag, men højst Sinke — muligvis forelaa der saakaldt »Senmodning« — og da hun i ca $\frac{1}{2}$ Aar havde klaret sig nogenlunde udenfor Anstalten, fandtes der ikke tilstrækkeligt Grundlag for Umyndiggørelse 449

En Person der maatte antages at være aandssvag i middel Grad og uskikket til at varetage sine Anliggender, umyndiggjort saavel i personlig som i formueretlig Henseende 662

Varemærker.

En Grosserer, der havde faaet overdraget Eneforhandlingen af Folberth Auto Specialty Internationals Vindskærmsviskere, kendt uberettiget til at falholde Vindskærmeviskere, hvorpaa Navnet Folberth findes, eller paa hvis Indpakning Ordet Folberth er anbragt, ligesom han kendtes uberettiget til paa anden Maade at bruge Ordet Folberth som Betegnelse for Varer.... 446

Veje.

En gammel Dame snublede over en Stophanehat, som ragede 8 cm op over Fortovet paa en Jordvej, der tjente som midlertidig Adgangsvej til nogle Parceller i Sundbyerne, hvortil der endnu ikke var anlagt egentlig Vej med Vedligeholdelsespligt efter Lov Nr 85 af 31 Marts 1926 § 8. Herfor fandtes hun ikke at kunne gøre andre, ej heller den tilstødende Grunds Ejer ansvarlig 83

En Motorcyklist M, der med en Fart af 15 km/Time fra en Bivej kørte ud paa Hjørring—Lønstrup Landevej, blev ramt af en fra højre kommende Motorvogn, som han ikke havde set i Forvejen, da Udsigten var spærret af en Pilehæk langs Bivejen. Skønt Sogneraadet havde forsømt efter Lov Nr 28 af 1 Febr 1930 § 7 at lade Hækken beskære, frifandtes det for at erstatte den Skade M havde lidt, da han, der kendte Forholdene, ikke havde nedsat Farten tilstrækkeligt 109

Et Selskab for Tørvefabrikation, der for sig og efterfølgende Ejere af dets nuværende Ejendomme eller Parceller deraf havde fri og uhindret Afbenyttelse af en Jordstrimmel til Sporanlæg og Vej, kunde ikke herfra anlægge Stikspor til senere tilkøbte Arealer langs Vejen.

Derimod havde Selskabet, der ved Salget af nogle Gaarde havde beholdt de til disse hørende Moser, vedblivende Ret til Færdsel ad Gaardens Veje ud til offentlig Vej, skønt dette ikke var nævnt i Slutsedlen om Salget.

En Deltager i Selskabet, der for sin Benyttelse af Selskabets Veje var pligtig at deltage i disses Vedligeholdelse, dømtes til at tilsvare Selskabet et skønsmæssigt Beløb herfor, uanset at Selskabet ikke var gaaet frem efter Reglerne i Lov 14 April 1865 144

Veksler.

Ikke antaget, at der tilkom en Købmand Erstatning hos det offentlige, fordi en ham tilhørende Veksler, der var blevet fremlagt i en Retssag under hvilken han var fængslet, ikke var blevet protesteret ved Forfaldstid, hvorved hans Regres var gaaet tabt; Erstatning nægtedes allerede fordi Købmanden, der selv var opmærksom paa dette Forhold, var blevet løsladt 4 Dage før Vekslens Forfaldsdag 13

Vidneførsel.

Stadfæstelse af en af Østre Landsret afsagt Kendelse, hvorved en af en sagsøgt Grosserer fremsat Begæring om Vidneførsel med Hensyn til om Sagsøgerne havde modarbejdet ham, ikke blev taget til Følge 140

Voldsforbrydelser.

En Tiltalt anset efter Strfl § 244, 3 Stk med Fængsel i 40 Dage, dog at Straffens Fuldbrydelse bortfalder, saafremt de sædvanlige Vilkaar overholdes og Tiltalte derhos betaler den ham ved Dommen paalagte Erstatning 333

En 22aarig, kun een Gang straffet Mand blev for en Række grove Tyverier samt et farligt Røveri, hvorunder han, idet han blev overrasket, affyrede flere Revolverskud og saarede Mod-

	Pag
standeren, straffet efter Strfl §§ 286 I, 288 II og 245 II med Fængsel i 12 Aar og frakendt borgerlige Rettigheder for bestandig	522

Ægteskab.

Ved en Skilsmisse, der bevilgedes i Medfør af Ægteskabsloven af 1922 § 59 paa de af Parterne vedtagne Vilkaar, gav Hustruen (H) Afkald paa sin Andel i Fællesformuen, idet til Gengæld Manden (M) underhaanden havde paataget sig at fremskaffe Erklæring om sin Utroskab til Brug overfor Myndighederne. Da M imidlertid havde ladet H være i den Tro, at de ikke havde Formue af videre Betydning og under Skilsmissemeforhandlingerne havde undladt at give hende Besked om Fællesformuens Størrelse, saaledes at H — hvad M burde have indset — maatte opfatte et Beløb af 10 000 Kr, der havde været paa Tale som hendes Anpart, og hvorpaa hun sluttelig gav Afkald, som svarende til Halvdelen af Formuen, fandtes H, da hun flere Aar senere kom til Kundskab om, at Fællesformuen var af betydelig Størrelse, at have Krav paa Halvdelen af denne med Fradrag af 10 000 Kr og der tilkendtes herefter H 25 000 Kr

581

I Skilsmissevilkbaarene mellem M og H₁ var det bestemt, at M's Bidrag til H₁ for det Tilfælde, at »Mandens skattepligtige Indtægt«, hvorved skulde forstaaes den af ham opgivne og af Skattemyndighederne godkendte Indtægt, oversteg 3600 Kr, skulde forhøjes med $\frac{1}{3}$ af det overskydende Beløb. Antaget at den Omstændighed, at M efter Skattelovene blev ansat i Skat ogsaa af den Indtægt, som hans senere Hustru H₂ havde, og som var hendes Særeje, ikke kunde medføre, at H₂'s Særindtægter skulde tages i Betragtning ved Beregningen af Bidraget til H₁.

Spørgsmaal om, hvilket Skattebeløb M i Forhold til H₁ kunde fradrage i sin Indtægt

639

Ærefornærmelser.

En Aktionær i A/S Burmeister & Wain, der i forskellige Skrivelser til Banker, Handelsministeriet og det i Hh t Lov Nr 332 af 23 Dec 1932 nedsatte Undersøgelsesudvalg samt i Cirkulærer til Aktionærene havde fremsat en Række for nævnte Undersøgelsesudvalgs Medlemmer groft ærekrænkende Udtalelser, idet han bl a sigtede dem for Bedrageri eller Forsøg herpaa og betegnede Udvalgets Virksomhed som »de mest gemene og forbryderiske Handlinger, der nogensinde er begaaet her i Landet«, blev i Medfør af Straffelovens § 267, 2 Stk, jfr 3 Stk anset med Hæfte i 3 Mdr og idømt en Erstatning paa 10 000 Kr, hvorhos Udtalelserne kendtes ubeføjede.

En for Højesteret med Hensyn til enkelte Fornærmelser fremsat Forældelsesindsigelse, jfr Straffelovens § 29, maatte

blive uden Betydning, allerede fordi Fornærmelserne var gen-
taget senere.

- Straffen fastsattes under Hensyntagen til de Fornærmeren
samtidig for andre Ærefornærmelser idømte Straffe 526
- Den i ovennævnte Sag domfældte blev i en samtidig paadømt
Sag, for Fornærmelse mod en Direktør, hvem han sigtede for
som Direktør for A/S Burmeister & Wain at have begunstiget
og betalt Overpriser til et Leverandørfirma, hvori han per-
sonlig var økonomisk interesseret, anset i Medfør af Straffe-
lovens § 267, 2 Stk, jfr 3 Stk med Hæfte i 40 Dage samt idømt
en Erstatning paa 10 000 Kr, hvorhos Udtalelserne kendtes
ubeføjede. Straffen fastsattes under Hensyntagen til de For-
nærmeren samtidig for andre Ærefornærmelser idømte Straffe. 539
- I en Sag, der angik samme Forhold som den ovenfor refe-
rerede og var anlagt af det dér nævnte Leverandørfirma og
dettes Eneindehaver, blev den ved de to ovenfor nævnte
Domme domfældte Person i Medfør af Straffelovens § 267,
2 Stk, jfr 3 Stk under Hensyntagen til de ham i de to samtidig
paadømte Ærefornærmelsessager idømte Straffe, anset med
Hæfte i 20 Dage og idømt en Erstatning paa 10 000 Kr, hvor-
hos Udtalelserne kendtes ubeføjede.
- Der fandtes intet at være til Hinder for, at baade Firmaet
og dettes Eneindehaver optraadte som Sagsøgere i Injuriesagen. 545

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 1

Første ordinære Session.

Fredag den 3 Marts.

Nr 221/1932. **Anders Madsen Hansen og Lars Peter Emil Hansen** (Stein efter Ordre)

mod

Kaptajn **C F Reck** og Direktør **H T Karsten** (Gamborg),

betræffende Forstaaelsen af en Servitutbestemmelse.

Dom afsagt den 19 Februar 1932 af Kronborg vestre Birks Ret: De sagsøgte Kaptajn C F Reck og Direktør H Th Karsten tilpligtes herved som Ejere henholdsvis af Matr Nr 17 h, 17 i, 17 k og 17 n Vejby, og Matr Nr 17 f, 17 g og 17 m smstds at anerkende Sagsøgenes Gaardejerne Anders Madsen Hansen og Lars Peter Emil Hansens Ret til ved Bortsalg af indtil 4 Parceller fra »Strandbjerggaard« i Vejby — Parcellist Niels Peter Christensens tidligere Ejendom Matr Nr 17 d m fl Vejby — at tillægge enhver af disse Parceller Ret til at opsætte Badehus paa Matr Nr 17 e Vejby og de derfra i 1931 udstykkede Parceller og Ret til Passage dertil ad den Vej, der fra Sognevejen Vejby—Raageleje fører ned mellem de sagsøgtes Ejendomme til Strandbredden foran disse. Sagens Omkostninger ophæves.

Østre Landsrets Dom af 6 Maj 1932: Appellanterne, Kaptajn C F Reck og Direktør H T Karsten, bør for Tiltale af de Indstævnte, Gaardejerne Anders Madsen Hansen og Lars Peter Emil Hansen, begge af Vejby, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler de Indstævnte een for begge og begge for een til Appellanterne med 250 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Som i Underrettsdommen anført er der ikke Føje til at an-

tage, at den Ejeren af Strandbjerggaard ved den omhandlede Servitutbestemmelse givne Ret kun skulde omfatte en Ret til at opstille Badehuse til eget og Gaardens Brug. Efter Servitutens hele Beskaffenhed og Indhold maa den antages at være stiftet i al Fald hovedsagelig med en Udparcellering for Øje.

Appellantens Paastand vil herefter være at tage til Følge som nedenfor nævnt.

Sagens Omkostninger for Underretten findes at burde ophæves.

Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret findes de Indstævnte in solidum at burde betale som nedenfor nævnt.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Anders Madsen Hansen og Lars Peter Emil Hansen, har Ret til som Ejere af Strandbjerggaard ved Bortsalg af indtil 4 Parceller at tillægge enhver af disse Parceller Ret til at opsætte eet Badehus paa Matr Nr 17e af Vejby med Passage dertil ad den Vej, som fra Sognevejen Vejby—Raageleje fører ned mellem de Indstævnte, Kaptajn C F Recks og Direktør H T Karstens Ejendomme til Strandbredden foran disse. Sagens Omkostninger for Underretten ophæves. De Indstævnte betaler een for begge og begge foreent til Appellanterne Sagens Omkostninger for Landsretten med 200 Kroner og til det offentlige de Retsafgifter som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stempede Papir, som skulde bruges, saafremt Appellanterne ikke havde haft fri Proces for Højesteret samt i Salær til Højesterets sagfører Stein 200 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

I 1907 solgte P Christensen som da ejede Strandbjerggaard, Matr Nr 17 d m fl af Vejby, Parcellen Matr Nr 17 e til Etatsraadinde Marie Schou, og der blev ved Skødet paalagt Parcellen følgende Servituter:

»Der paalægges herved den solgte Parcel den Servitut, at Sælgeren og fremtidige Ejere af hans Gaard skal være berettiget til ad en Vej at passere til Stranden hvorfra han skal være berettiget til til eget Brug at hente Sand, Sten og Tang, og at han skal være berettiget til paa af Køberen anvist Sted at opsætte indtil 4 Badehuse paa Stranden, hvortil der altsaa skal være Passage, samt at han paa af Sælgeren anvist

Plads, hvortil der altsaa ogsaa skal være Passage, skal være berettiget til at oplægge Sand, Sten og Grus.«

Ved en Deklaration af 1928 blev der hertil gjort følgende Tilføjelse:

»Imellem undertegnede Parcellist Niels Peter Christensens Arvinger og Etatsraadinde Schou er nu truffet den Aftale, at den Vej ad hvilken den omtalte Passage skal ske, er Vejen imellem de to af Etatsraadinde Schou til Ingeniør Karsten og til Kaptajn Reck solgte Parceller.

Til Udbedring af denne Vej betaler Etatsraadinde Schou nævnte 100 Kr een Gang for alle.

Paataleretten med Hensyn til nævnte Servitut tilkommer den til enhver Tid værende Ejer af den omtalte i sin Tid Niels Peter Christensen tilhørende Gaard Matr Nr 17 af Vejby.

Nærværende Deklaration kan lyses paa nævnte Matr Nr 17 e af Vejby, som sluttende sig til ovennævnte Servitut.«

Ved den omtalte Vej, der fører fra Sognevejen Vejby—Raageleje og ned til Stranden, ligger nu nær ved Stranden to Sommerhuse tilhørende de sagsøgte Kaptajn C F Reck og Direktør H T Karsten, som er Ejere henholdsvis af Matr Nr 17 h, 17 i, 17 k, 17 n og af Matr Nr 17 f, 17 g, 17 m alle udstykkede fra det ovennævnte Matr Nr 17 e, der kun til Rest udgør 125 m², et Areal beliggende nær Stranden, dog ikke umiddelbart ved samme, og stødende op til Etatsraadinde Schous Ejendom. Selve Vejen der gaar helt ned til Klitten ved Havet hører dels til 17 m dels til 17 n, og paa hele Vejstrækningen ca 400 m begrænses den af de sagsøgte Ejendomme. De sagsøgte har netop opkøbt disse Arealer for saa vidt muligt at have Vejen og Terrænet for sig selv.

Sagsøgerne Gaardejerne Anders Madsen Hansen og Lars Peter Emil Hansen har som Ejere af Strandbjerggaard solgt en Parcel til Grosserer I Steffensen, idet der er tillagt Køberen af Parcellen, der er en Del af en et Stykke inde i Landet beliggende Plantage, Strandret med Ret til Opstilling af Badehus og Vejret fra Vejby—Raagelejevejen. Køberen er herved gaaet ud fra, at han som Følge deraf har Ret til at give hvilken som helst fri Passage ad den omtalte til Stranden førende Vej og Ret til Benyttelse af Badehus.

De Sagsøgte hævder, at Sagsøgerne ikke er berettigede til at tillægge Parcelkøberen en saadan Ret og Sælgerne — der ikke nu mere er Ejere af selve Strandbjerggaard — har derfor anlagt denne Sag, under hvilken de paastaar de Sagsøgte tilpligtede at anerkende Gaardens Ejer som berettiget til ved Bortsalg af indtil 4 Parceller at tillægge hver af disse Ret til at opsætte Badehus paa Matr Nr 17 e og de derfra i 1931 udstykkede Parceller og Ret til Passage dertil ad den nævnte i Deklarationen af 1928 fastlagte Vej mellem de Sagsøgte Ejendomme. De Sagsøgte paastaar Frifindelse. En subsidiær Paastand af de Sagsøgte gaar ud paa, at den paastaede Passageret indskrænkes til at gælde Færdsel tilfods for 4 Ejendommes Ejere, og paa Frifindelse for Paastanden om Ret til Opsætning af Badehuse paa de fra Matr Nr 17 e udstykkede Parceller.

Sagsøgerne oplyser, at det mellem N P Christensen og Etatsraadinde Schou oprettede Skøde, hvori Servitutbestemmelsen indeholdes, er

skrevet af en Ikke-Jurist, og hævder, skønt de intet direkte kan oplyse om de mundtlige Forhandlinger, at Meningen har været, at N P Christensen vilde forbeholde sig at kunne udstykke og sælge indtil 4 Parceller med Badehus — og Færdselsret, idet han ikke kunde have noget Øjemed med at forbeholde selve Gaardens Ejer Ret til at have 4 Badehuse, da der ikke har været Tale om at drive Pensionatsvirksomhed eller udleje Sommerbeboelser i Gaarden. En Søn af N P Christensen har som Vidne forklaret, at Faderen senere med ham har drøftet den Plan at udstykke den til Gaarden hørende Plantage i 4 Parceller med hvilke der skulde følge Badehusret.

De Sagsøgte henviser til Ordene i Servitutbestemmelserne og hævder, at der heri ingen Antydning findes om, at Ejeren af Gaarden skulde have Ret til videre Overdragelse til flere andre af den udtrykkelig kun ham tillagte Badehus- og Færdselsret, der ved saadan Overdragelse vilde kunne faa et ganske uforudset og ubestemt Omfang.

Det var ikke Etatsraadinde Schou, men hendes afdøde Mand der førte Forhandlingerne om Købet af Matr Nr 17 e, og hun er ikke i Stand til at oplyse nærmere herom.

Det er efter det foreliggende sandsynligt at N P Christensen ved Oprettelse af Servitutbestemmelsen i 1907 har tænkt paa Muligheden af at overdrage Retten til de ialt 4 Badehuse til Parcelkøbere, og skønt Bestemmelsen ikke nævner denne Mulighed, men nævner Sælgeren og fremtidige Ejere af hans Gaard som servitutberettigede, ligesom der i Deklarationen af 1928 bruges tilsvarende Udtryk, kan Muligheden ikke herved anses for udelukket, da det er usikkert om disse Udtryk begrunder en Modsætningsslutning, idet Bestemmelserne, naar de nævner hans Gaard eller Matr Nr 17 kun synes at have forhaandenværende Forhold for Øje, men ikke f Eks Muligheden af Gaardens Deling. Naar Servitutbestemmelsen ikke viser, om Rettigheden kan overdrages, maa dette Spørgsmaal afhænge af Rettighedens Indhold, hvilket i denne Forbindelse vil sige, af hvem Adgangen til Badehusene kan benyttes. Naar Ejeren alene nævnes som berettiget, tænkes der paa Rettigheden, ikke paa dens Udøvelse; men hvem der efter Aftale med Ejeren kan benytte den omtalte Adgang, er ganske ubestemt, og Bestemmelserne indeholder ikke Antydning af, at den maa begrænses til Husstand eller visse Personer. Rettighedens Beskaffenhed findes herefter ikke at være til Hinder for dens Deling og Overdragelse, og Sagsøgernes Paastand vil herefter være at tage til Følge, uden at de Sagsøgte subsidiære Paastand, hvis sidste Punkt ikke ses at kunne begrundes, kan komme i Betragtning. Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Kronborg vestre Birks Ret den 19 Februar 1932 og paastaas af Appellanterne ændret derhen, at de frifindes.

De Indstævnte paastaar principalt Dommen stadfæstet, medens de

subsidiært paastaar Appellanterne tilpligtet som Ejere af de i Dommen nævnte Matr Nr at anerkende, at de Indstævnte som Ejere af Matr Nr 6 s af Vejby By og Sogn — og senere Ejere af denne Ejendom — er berettigede til at opsætte eet Badehus paa Matr Nr 17 e af Vejby By og Sogn og de derfra i 1931 udstykkede Parceller og er berettigede til Passage dertil ad den Vej, der fra Sognevejen Vejby—Raageleje fører ned mellem Appellanternes Ejendomme til Strandbredden foran disse.

Den af Appellanterne for Underretten nedlagte subsidiære Paastand er ikke af dem gentaget for Landsretten.

Efter det for Landsretten oplyste er det i Dommen omhandlede Skøde til Etatsraadinde Schou konciperet af Overretssagfører V M Amdrup.

Foruden den i Dommen omtalte, til Grosserer I Steffensen solgte Parcel, Matr Nr 6 s, om hvilken der den 11 Juli 1931 er oprettet Slut-seddell, har de Indstævnte til en Trediemand solgt en anden Parcel, ligeledes med Ret til Opstilling af et Badehus paa Matr Nr 17 e og til Passage ad den i Deklarationen af 1928 nævnte Vej, og ved endeligt Skøde, lyst den 16 December 1931, har de Indstævnte overdraget Gaarden »Strandbjerggaard« til Ingeniør P A Petersen; i Skødet hedder det, at af de 4 Badehusrettigheder, som Sælgerne ifølge Skøde, læst 21 Januar 1908 med Paategning, lyst 1 November 1928 har Ret til at have paa Matr Nr 17 e, er de to dog overdragne til tidligere fraselgte Parceller, og Køberen og efterfølgende Ejere faar altsaa kun Ret til at have to.

Ved Servitutbestemmelsen af 1907 er de deri nævnte Servitutrettigheder tillagt »Sælgeren og fremtidige Ejere af hans Gaard«, og Paatale-retten er ved Deklarationen af 1928 tillagt »den til enhver Tid værende Ejer af den omtalte, i sin Tid Niels Peter Christensen tilhørende Gaard Matr Nr 17 af Vejby.«

Der maa gaas ud fra, at de Sælgeren og fremtidige Ejere af Gaarden ved Servitutbestemmelsen af 1907 tillagte Rettigheder til paa den solgte Parcel »til eget Brug at hente Sand, Sten og Tang« og »at oplægge Sand, Sten og Grus« alene tilkommer den til enhver Tid værende Ejer af Gaarden. Dette følger af den med Hensyn til den førstnævnte Ret udtrykkelig, jfr Ordene »til eget Brug«, fastsatte Begrænsning, der efter Sammenhængen tillige maa være gældende for den sidstnævnte Ret. Herefter maa Formodningen være for samme Forstaaelse af den umiddelbart efter Bestemmelsen om den førstnævnte Ret indføjede Bestemmelse om Ret til »paa af Køberen anvist Sted at opsætte indtil 4 Badehuse paa Stranden, hvortil der altsaa skal være Passage«. Da nu selve denne Bestemmelse intet indeholder om, at Retten kan fraskilles Gaarden og overføres til Parceller, som udstykkes derfra, hvorved den — som af Appellanterne fremhævet — vilde blive væsenlig byrdefuldere for den tjenende Ejendom, findes det ikke med fornøden Sikkerhed at kunne statuere, at de Indstævnte — der ikke længere er Ejere af Gaarden og saaledes ifølge Deklarationen af 1928 ikke har Paataleret med Hensyn til Servituten — har været beføjede til ved Bortsalg af Parceller at tillægge nogen af disse Ret til at opsætte Ba-

dehus paa den tjenende Ejendom og Ret til Passage dertil ad den i Dommen omtalte Vej.

Efter det anførte vil hverken de Indstævntes principale eller deres subsidiære Paastand kunne tages til Følge, hvorimod Appellanterne vil være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil de Indstævnte in solidum have at betale Appellanterne med 250 Kr.

Mandag den 6 Marts.

Nr 232/1932. Direktør **A Andersen** (Meyer)
mod

Aktieselskabet **Hadsund Teglværk**, Muremester **J Jensen**, Vognmand **P Overgaard** og Kalkværksejer **Chr Theill** (H Jacobsen),

betræffende et af Appellanten fremsat Krav paa tilgodehavende Løn m v.

Vestre Landsrets Dom af 20 Juni 1932: De Sagsøgte, A/S Hadsund Teglværk, bør til Sagsøgeren, Direktør A Andersen, betale 2250 Kr tillige med Renter heraf 5 pCt p a fra den 7 September 1931, indtil Betaling sker, hvorimod de Sagsøgte, Muremester J Jensen, Vognmand P Overgaard og Kalkværksejer Chr Theill, bør for Sagsøgerens Tiltale i denne Sag fri at være. Medens de Sagsøgte, A/S Hadsund Teglværk til Sagsøgeren betaler 200 Kr i Sagsomkostninger, ophæves saadanne Omkostninger, forsaavidt Sagen vedrører de øvrige Sagsøgte. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter at det indstævnte Aktieselskab har opfyldt Dommen, har Appellanten for Højesteret nedsat sin Fordring mod Aktieselskabet til 2250 Kroner med Renter.

I Henhold til de i Dommen, for saa vidt den foreligger Højesteret til Prøvelse anførte Grunde tiltrædes Dommens Afgørelse. Herefter vil de Indstævntes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte Aktieselskabet Hadsund Teglværk, Muremester J Jensen, Vognmand P Overgaard og Kalkværksejer Chr Theill bør

for Tiltale af Appellanten Direktør A Andersen i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten til de Indstævnte med 400 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 9 April 1930 blev der paa Initiativ af Sagsøgeren, Direktør for A/S Stinesminde Teglværk, A Andersen af Hadsund, stiftet et nyt Aktieselskab, Hadsund Teglværk, med en Aktiekapital af 32 000 Kr, der ved en Generalforsamlingsbeslutning af 24 Februar 1931 blev forhøjet til 36 000 Kr. Samme Dag som Aktieselskabet blev stiftet blev der oprettet en Kontrakt, hvorefter Sagsøgeren — der overtog Aktier til et Beløb af 16 000 Kr, og som forblev i sin fornævnte Stilling som Direktør for det nærliggende Stinesminde Teglværk — blev ansat som Selskabets Direktør med en Løn beregnet til 3 Kr for hvert Tusind Stk Sten, der maatte blive produceret paa Teglværket. I Kontrakten, hvor det udtrykkeligt bestemmes, at Sagsøgeren skal lede saavel Teglværkets Produktion som Salget af denne, blev det fastsat, at Forholdet fra begge Sider kunde opsiges med et halvt Aars Varsel til Ophør pr 1 April, hvorhos Kontrakten indeholdt følgende Bestemmelse:

»Direktør A Andersen forpligter A/S »Stinesminde Teglværk« til paa Anfordring at underskrive Deklaration til Fordel for A/S »Hadsund Teglværk« om, at A/S »Stinesminde Teglværk«s Produktions Værdi aldrig maa overstige Halvdelen af A/S »Hadsund Teglværk«s Produktions Værdi og aldrig maa overstige 800 000 Sten, hvilken Deklaration skal tinglyses med Pant i A/S »Stinesminde Teglværk«s faste Ejendom Matr Nr 1 f, Ouergaard næst i Øjeblikket tinglyst Gæld.

Denne Deklaration forbliver gældende, uanset om A Andersen ikke vedbliver at være Direktør for A/S »Hadsund Teglværk«.

Den i Kontrakten nævnte Ejendom var paa dette Tidspunkt kun behæftet med en Prioritetsgæld af 20 000 Kr, men den 27 Juni 1930 tinglystes der en Hæftelse paa Ejendommen for 10 000 Kr.

Efter at de fornødne forberedende Arbejder var foretaget og Teglværksbygningerne m v opført, blev Driften paabegyndt i August Maaned 1930. Mellem Sagsøgeren, der var Medlem af Aktieselskabets Bestyrelse, paa den ene Side og Bestyrelsens øvrige 4 Medlemmer — blandt hvilke fra den 24 Februar 1931 var de Sagsøgte, Murermester J Jensen og Vognmand P Overgaard, begge af Hadsund, samt Kalkværksejer Chr Theill af Sdr Kongerslev — paa den anden Side opstod der efterhaanden forskellige Uoverensstemmelser angaaende Teglværkets Ledelse og Drift, hvilke Uoverensstemmelser tilsidt medførte, at det paa en den 17 Juni 1931 afholdt Generalforsamling blev vedtaget, at de Sagsøgte J Jensen og Chr Theill skulde »forestaa Ledelsen i 3 Uger«, medens et af Sagsøgeren fremsat Forslag om at »overtage Ledelsen i en Maaned«

blev forkastet. Den saaledes vedtagne Ordning med Hensyn til Teglværkets Ledelse er derefter — i Henhold til Bestyrelsens Beslutning af 10 Juli 1931 og Vedtagelse paa en den 6 August s A afholdt Generalforsamling — blevet fortsat mod Sagsøgerens Protest.

Idet Sagsøgeren har gjort gældende, at den ham ifølge den foranførte Kontrakt tilkommende Ledelse af Teglværket uberettiget er frataget ham fra den 17 Juni 1931 at regne, og at han følgelig har Krav paa den ham ved Kontrakten tilsagte Løn indtil det Tidspunkt, den 1 April 1932, til hvilket han efter Kontrakten kunde opsiges fra sin Stilling som Direktør, har han under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte, A/S Hadsund Teglværk, tilpligtet at betale tilgodehavende Løn for Aaret: 1 April 1931—1 April 1932, beregnet efter en aarlig Stenproduktion af 1 500 000, altsaa 4500 Kr tillige med Renter heraf 5 pCt p a fra den 7 September 1931, indtil Betaling sker. — Endvidere har Sagsøgeren — under Anbringende af, at han paa en den 17 Marts 1931 afholdt Generalforsamling af det daværende Bestyrelsesmedlem, Murermester J Laursen, købte 4 Stk Aktier a 1000 Kr i det sagsøgte Selskab til en Kurs af 150, og at Bestyrelsen, der efter Selskabets Vedtægters § 6 skal godkende ethvert Salg af Aktier, straks meddelte Samtykke til Afhændelsen men derefter paa et Møde den 27 s M vægrede sig ved at godkende Salget og derhos vedtog at afhænde Aktierne til de fornævnte 3 Sagsøgte: J Jensen, P Overgaard og Chr Theill til en Kurs af 100 — paastaet disse 3 Sagsøgte tilpligtet in solidum at udlevere til Sagsøgeren de ommeldte 4 Aktier mod en Betaling af 6000 Kr.

Saavel de Sagsøgte A/S Hadsund Teglværk som de øvrige Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har det sagsøgte Selskab anført, at Sagsøgeren allerede paa en Generalforsamling den 31 Marts 1931 med Føje er blevet afskediget uden Varsel fra sin Stilling som Selskabets Direktør som Følge af, at han har misligholdt den af ham den 9 April 1930 med Selskabet indgaaede Kontrakt. I denne Henseende gaar deres Anbringender nærmere ud paa, at Sagsøgeren paa forskellige væsentlige Punkter har handlet i Strid med de ham som Leder af Teglværket paahvilende Pligter og navnlig ikke har overholdt den fornævnte af ham ved Kontrakten paatagne Forpligtelser med Hensyn til Udstedelse af Deklaration med Pant i den A/S Stinesminde Teglværk tilhørende Ejendom, hvorved det sagsøgte Selskab særlig har henvist til, at han, som foran anført, havde behæftet Ejendommen med en yderligere Prioritetsgæld, som han ikke indfrie og foranledigede aflyst indenfor en ham paa en den 17 Marts 1931 afholdt Generalforsamling forelagt og af ham selv tiltraadt Frist, hvilket medførte, at Deklarationen ikke har kunnet tinglyses som i Kontrakten fastsat. Som Følge af det anførte har Sagsøgeren ikke Krav paa Løn efter dette Tidspunkt.

I den fornævnte Generalforsamling af 17 Marts 1931 førte, af Sagsøgeren underskrevne Forhandlingsprotokol hedder det:

»Der blev givet Direktør Andersen en Frist paa 14 Dage til at faa den ham forelagte Deklaration (hvis Overensstemmelse med hans Kontrakt han anerkendte) underskrevet af A/S Stinesminde Teglværk og tinglyst uden Retsanmærkning; saafremt Sagen ikke bringes i Orden

inden den givne Frist, betragtes Direktør Andersen som havende forbrudt sin Stilling som Direktør til Fratræden strax, og forbeholder A/S Hadsund Teglværk sig Erstatning, fordi Deklarationen ikke erholdes. Dette vedtoges enstemmigt.«

Paa en den 31 Marts 1931 afholdt Generalforsamling vedtoges det at antage en Mand ved Navn Boyesen som Formand paa Teglværket, hvorhos det til Forhandlingsprotokollen, der ogsaa da blev underskrevet af Sagsøgeren, konstateredes, at den fornævnte, den 27 Juni 1930 tinglyste Obligation endnu ikke var foranlediget aflyst. Det blev endvidere vedtaget »at oprette en ny Kontrakt med Direktøren«. — Sagsøgeren indfriele derefter den følgende Dag Obligationen og afleverede nogle Dage senere til Selskabets Sagfører den ham paa Generalforsamlingen den 17 Marts forelagte Deklaration, forsynet med Underskrift af ham selv, hvorefter den blev ham tilbagesendt, for at han kunde foranledige den underskrevet af de øvrige for A/S Stinesminde Teglværk tegningsberettigede.

Først i December 1931 er Deklarationen blevet tinglyst.

Under Sagen har saavel Sagsøgeren som de øvrige Medlemmer af Selskabets Bestyrelse afgivet Partsforklaringer, hvorhos der er afgivet Vidneforklaringer af forskellige andre Personer, deriblandt fornævnte Formand Boyesen og en Del af de paa Teglværket beskæftigede Arbejdere. Medens det nu ikke ved disse Forklaringer eller de iøvrigt foreliggende Oplysninger af det sagsøgte Selskab er godtgjort, at Sagsøgeren i saa Henseende har misligholdt den af ham den 9 April 1930 indgaaede Kontrakt paa en saadan Maade, at det kunde berettigede Selskabet til uden Varsel at afskedige ham fra Stillingen som Direktør, maa der gives Selskabet Medhold i, at den nævnte Kontrakt efter det paa de foranførte Generalforsamlinger den 17 og 31 Marts 1931 passerede med Sagsøgerens egen Tiltrædelse er ophævet fra den sidstnævnte Dag at regne, uden at der, som paa denne Generalforsamling forudsat, er blevet oprettet nogen ny Kontrakt mellem ham og Selskabet med Hensyn til hans fremtidige Stilling. Det maa imidlertid ved Sagsøgerens Partsforklaring og de afgivne Vidneforklaringer, derunder en af Bestyrelsens Formand, fornævnte Murermester J Jensen, afgivet Forklaring, i Forbindelse med det paa Generalforsamlingen den 17 Juni 1931 passerede anses tilstrækkelig godtgjort, at Sagsøgeren i Tidsrummet fra den 1 April til den 17 Juni 1931 faktisk har indtaget en Direktørs Stilling i Selskabet, og han, der efter det foranførte ikke kan paaberaabe sig Bestemmelserne i den ophævede Kontrakt af 9 April 1930, findes at maatte have Krav paa et Opsigelsesvarsel af 3 Maaneder. Idet han fremdeles maa anses afskediget ved det paa Generalforsamlingen den 17 Juni 1931 forefaldne, vil det sagsøgte Selskab, der ikke har fremsat nogen Indsigelse mod den af Sagsøgeren foretagne Lønberægning, være at tilpligte at betale ham et halvt Aars Løn for Tidsrummet fra den 1 April til den 30 September 1931 med 2250 Kr tillige med Renter heraf som af Sagsøgeren paastaet.

Hvad dernæst angaar det af Sagsøgeren mod de Sagsøgte J Jensen, P Overgaard og Chr Theill fremsatte Krav angaaende Udlevering af de forommeldte 4 Stk Aktier a 1000 Kr har de Sagsøgte til Støtte for deres

Frifindelsespaastand gjort gældende, at Sagsøgeren og Murermester Laursen — da Spørgsmaalet om førstnævntes Køb af Aktierne kom paa Tale paa Generalforsamlingen den 17 Marts 1931 — af Selskabets Bestyrelse, uden at nogensomhelst Godkendelse af Afhændelsen fandt Sted, blev henvist til at indgive et Andragende om Godkendelse, og at Laursen derefter indgav et skriftligt Andragende, der imidlertid, som af Sagsøgeren anført, blev afslaaet paa et den 27 s M afholdt Bestyrelsesmøde.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sagsøgeren, der den 19 Marts 1931 ved Check har betalt Laursen et Beløb af 6000 Kr, senere har faaet dette Beløb tilbage, og at de ommeldte Aktier paa Bestyrelsesmødet den 27 Marts 1931 er blevet afhændet for 4000 Kr til de Sagsøgte, saaledes at J Jensen og P Overgaard hver har overtaget én Aktie paa 1000 Kr, medens Chr Theill har overtaget to tilsvarende Aktier.

Da det nu ikke af Sagsøgeren er godkendt, at Selskabets Bestyrelse paa noget Tidspunkt har godkendt hans Køb af Aktierne, vil de Sagsøgte Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Medens de Sagsøgte A/S Hadsund Teglværk vil have delvist at betale Sagens Omkostninger til Sagsøgeren — efter Omstændighederne med 200 Kr — findes Sagens Omkostninger, forsaavidt den vedrører de øvrige Sagsøgte at kunne ophæves.

Nr 267/1932. Ingeniør **K I Einersen** (Selv)

m o d

Arkitekt **Kristian Thomsen** (H Jacobsen),

betræffende et af Indstævnte fremsat Krav paa Arkitekthonorar.

Østre Landsrets Dom af 13 September 1932: Sagsøgte, Ingeniør K J Einersen, bør til Sagsøgeren, Arkitekt Kristian Thomsen, betale 1200 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 10 Maj 1932, til Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren 150 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten nædsat sit Modkrav til 2000 Kroner med Renter.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Ingeniør K I Einersen, til Indstævnte, Arkitekt Kristian Thomassen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Mellem Sagsøgeren, Arkitekt Kristian Thomassen, og Sagsøgte, Ingeniør K J Einersen, blev der den 12 Maj 1931 truffet Aftale om Byggearbejder til Havebyen »Toftevang« paa Sagsøgtes Ejendom Matr Nr 2902 i Husum. Sagsøgeren skulde udfærdige Tegninger for de forskellige Hustyper, søge Byggetilladelse og delvis tilse Arbejdet. Der var dels Aftale om, at Sagsøgeren skulde bistaa med Færdiggørelsen af 12 under Opførelse værende Halvhuse for et Honorar af 1250 Kr, der er udbetalt Sagsøgeren, dels Aftale om, at Sagsøgeren for de øvrige Huse, der opførtes, skulde have 3 pCt af Entreprisesummen. I Efteraaret 1931 opstod Uenighed mellem Parterne, og Sagsøgeren, der forbeholder sig Ret til Honorar ved yderligere Bebyggelse, paastaar nu Sagsøgte dømt til at betale ham et Tilgodehavende, der efter hans endelige, under Sagen meget betydeligt nedsatte Paastand opgøres saaledes:

1) ad Type 2 og 3: for Tegning af to Hustyper, som blev opgivet, idet man i Stedet for valgte Type 5 og 6.....	100,00 Kr
2) ad Type 4: 60 pCt af et Honorar paa 3 pCt af en anslaaet Byggesum 13 500 Kr (ca 400 Kr) for Arbejdstegninger, Beskrivelse og Detailtegninger vedrørende et Hus med Staalskelet, hvilket Hus ogsaa blev opgivet,.....	240,00 —
3) ad Type 5: Honorar for et færdigbygget Dobbeltthus, 3 pCt af Byggesummen 10 000 Kr pr Halvhus.....	600,00 —
4) ad Type 6: 60 pCt af et Honorar paa 3 pCt af en anslaaet Byggesum 11 000 Kr pr Halvhus, for Tegninger m v vedrørende et Dobbeltthus, der ikke blev opført,	396,00 —
5) ad Type 7—10: Honorar ansat til henholdsvis 75 Kr, 285 Kr, 84 Kr og 67 Kr 50 Øre for Tegninger eller Skitser til disse Hustyper.....	511,50 —
6) Udlæg til Trykning af Tegninger.....	262,50 —

ialt 2100,00 Kr

tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 10 Maj 1932. Sagsøgte anerkender at skyldte Sagsøgeren vedrørende Post 3 600 Kr og for Skitser til Type 3 og 6..... 100 — samt til Trykningsomkostninger 50 —

ialt 750 Kr,

men bestrider iøvrigt Sagsøgerens Krav. Han hævder derhos, at der har været forskellige Mangler ved Sagsøgerens Arbejde, og at Sagsøgeren navnlig er Skyld i, at der i det efter Type 5 opførte Dobbelt-hus er et Gavlværelse (et i hvert Hus) paa ca 9 m² og med Loftshøjde 2,2 m, som er for lille til, at Bygningskommissionen har villet tillade Opstilling af Varmtvandsovn her. Efter Sagsøgtes Mening har han her-ved lidt et Tab af 3000 Kr, og han paastaar derfor Sagsøgeren dømt til at betale ham dette Beløb med Fradrag af forannævnte 750 Kr, eller ialt 2250 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra 30 August 1932.

Under Sagen har begge Parter afgivet Forklaring, hvorhos Ma-skinmester Ananias Christian Sørensen, der har været Salgsagent for Sagsøgte, har afgivet Vidneforklaring.

Angaaende Sagsøgtes Erstatningskrav har Sørensen forklaret, at der, mens paagældende Hus var under Opførelse, omend efter at Vægge var sat, blev talt med Sagsøgte om, at der ikke kunde komme Varme i det lille Værelse.

Sagsøgeren hævder, at Sagsøgte har været klar herover hele Tiden og heller ingen Indvendinger gjorde, da Sagsøgte inden Opførelsen viste ham en Skrivelse fra Bygningskommissionen om foreløbig Byggetil-ladelse, hvorefter Beboelsesrummene i Tagetagen kun maatte indrettes med de angivne Dimensioner bl a paa Betingelse af, at det mindre Værelse ikke fik Opvarmning.

Da Sagsøgte, der selv skulde forestaa Varmeinstallationen, ikke tør benægte at have faaet denne foreløbige Byggetilladelse forevist af Sag-søgeren uden at gøre Indsigelse i herommeldte Henseende, findes An-svaret for Værelsets Mangler ikke at kunne paalægges Sagsøgeren.

Overfor Sagsøgerens Krav benægter Sagsøgte at have engageret Sagsøgeren til at bebygge hele Arealet, og han har særligt ikke anmodet Sagsøgeren om Tegningerne til Type 8, 9 og 10. Med Hensyn til de andre bestridte Poster gør Sagsøgte navnlig Indsigelse mod Størrelsen af de krævede Beløb, og Sagsøgte har herunder fremhævet ad Type 4, at der i hvert Fald ikke var indhentet Tilbud paa Staal og Jærn, inden Huset blev opgivet; Tegningerne kom for sent frem, og Sagsøgeren kunde ikke oplyse, om Bygningsautoriteterne vilde godkende det; Huset blev tillige for dyrt. Ad Type 6 nægter Sagsøgte at have bestilt Detail-tegninger. Der blev indhentet nogle Tilbud, som var for høje, og Op-førelsen af Huset begyndte ikke, idet man indskrænkede sig til at ud-rende den forinden støbte Kælder og paabegynde Kloak. Ad Type 7 var Sagsøgerens Tegning ikke overensstemmende med Sagsøgtes Skitse.

Efter de foreliggende Oplysninger finder Retten Grund til at fore-tage en Nedsættelse af Sagsøgerens Krav særligt med Hensyn til Po-sterne 4 og 5, tildels ogsaa 6, saaledes at der som passende Vederlag ialt vil kunne tilkendes Sagsøgeren 1200 Kr med Renter som paastaet.

Sagsøgte vil derhos have delvis at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Tirsdag den 7 Marts.

Nr 126/1932. Købmand **C V Larsen**

mod

Justitsministeriet, Dommer **O Waage Jensen**, Politimester **J C Buch-Petersen** og Sagfører **Gundorf**,

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Erstatningsansvar for Fortabelsen af Vekselretten efter en Appellanten tilhørende Veksel.

Vestre Landsrets Dom af 11 Marts 1932: De Sagsøgte, Justitsministeriet, Dommer O Waage Jensen, Politimester J C Buch-Petersen og Sagfører Gundorf, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Købmand C W Larsen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte, Sagfører Gundorf, 125 Kr, og til den konstituerede Kammeradvokat i Salær 100 Kr. De idømte Sagsomkostninger udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Da Appellanten ved Domsforhandlingen har frafaldet Anken overfor Indstævnte Gundorf vil Sagen for denne Indstævntes Vedkommende være at hæve. I Sagsomkostninger for Højesteret vil Appellanten have at betale denne Indstævnte 200 Kroner.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger bestyrker det antagne Resultat, vil Dommen forsaavidt den efter det ovenfor anførte er paaanket, efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste. Appellanten betaler til den kst Kammeradvokat i Salær for Højesteret 200 Kroner og som Godtgørelse for Udlæg 50 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Forsaavidt angaar Indstævnte Sagfører Gundorf hæves Sagen. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten Købmand C W Larsen til denne Indstævnte 200 Kroner.

Iøvrigt bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Appellanten betaler til den kst Kammeradvokat i Salær for Højesteret 200 Kroner og som Godtgørelse for Udlæg 50 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 12 September 1926 trak Kalkværksejer Kristen Jensen i Aalborg paa Repræsentant I C Christensen en 3 Maaneders Veksel paa 6800 Kr. Efter at Vekslen var akcepteret af Christensen og endosseret af Jensen, overlod denne den til Christensen, idet han var indgaet i Vekselforholdet for at skaffe Christensen kontante Midler. Christensen, der havde en Skyld til Sagsøgeren, Købmand C W Larsen af Vejgaard, overgav Vekslen til denne. Ved Forfaldstid betalte Jensen et Afdrag paa 800 Kr til Sagsøgeren og udstedte samtidig den 12 December 1926 en 3 Maaneders Fornyelsesveksel paa 6000 Kr, som ligeledes akcepteredes af Christensen og endosseredes af Jensen. Den 27 Januar 1927 indgav sidstnævnte Bedragerianmeldelse mod Christensen i Anledning af Vekselforholdet, og der rettedes ogsaa Sigtelse mod Sagsøgeren, mod hvem der iøvrigt i andre Anledninger var indledet kriminel Undersøgelse. Herunder var Sagsøgeren fængslet fra den 3 Februar 1927 til den 8 Marts s A, og Vekslen blev den 12 Februar s A taget i Besiddelse af Politiet og af dette fremlagt i Retten den 25 s M. Ved Anklageskrift af 30 Oktober 1928 blev Sagsøgeren sat under Tiltale blandt andet for sit Forhold overfor Jensen med Hensyn til Vekslen, men blev ved nærværende Rets Dom af 23 December 1929 frifundet. Under Sagens Gang beroede Vekslen blandt Sagens Dokumenter og blev ikke protesteret ved Forfaldstid. Sagsøgeren anlagde derefter, ligeledes ved nærværende Ret Sag mod Jensen og Christensen, hvem han paastod dømte til in solidum at betale ham Vekselbeløbet 6000 Kr tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 12 December 1926, indtil Betaling sker. Under Sagen paastod Jensen sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale, medens Christensen ikke protesterede mod for sit Vedkommende at dømmes overensstemmende med Paastanden, idet han erkendte bortset fra Vekslen at være Sagsøgeren det paastaaede Beløb skyldig, og under 15 Januar 1931 gaves der Dom i Overensstemmelse hermed.

Idet Sagsøgeren har anbragt, at det nævnte ham ved Dommen tilkendte Beløb er uerholdeligt hos Christensen, der intet ejer, og at de Sagsøgte, Dommer O Waage Jensen i Faaborg, Politimester J C Buch-Petersen i Hillerød og Sagfører E Gundorf i Aalborg, der henholdsvis som Dommer, Politimester og beskikket Forsvarer for Sagsøgeren har medvirket under Forundersøgelsen i forommeldte Straffesag, samt endvidere Justitsministeriet er erstatningspligtige i Anledning af, at Vekslen ikke er blevet protesteret for Kristen Jensen, hvorved Vekselretten mod denne, der da var i Stand til at betale Vekselbeløbet, er gaet tabt, har han — imod at give Transport paa Fordringen paa Christensen ifølge fornævnte Dom — paastaaet de Sagsøgte tilpligtede een for alle og alle for een at betale ham

1. Vekselbeløbet	6000 Kr 00 Øre
2. de ham ved Dommen af 15 Januar 1931 tilkendte Sagsomkostninger	250 — 00 —
3. de af ham selv i samme Sag afholdte Udgifter.....	369 — 98 —

ialt 6619 Kr 98 Øre

tilligemed Renter af 6000 Kr, 6 pCt aarlig fra den 12 December 1926 og

af 619 Kr. 98 Øre, 5 pCt aarlig fra den 28 August 1931, alt indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren gjort gældende, at det paahvilede Sagsøgte Gundorf — selv uden udtrykkelig Henvendelse desangaaende fra Sagsøgerens Side — i hans Egenskab som beskikket Forsvarer at varetage Sagsøgerens almindelige økonomiske Interesser, derunder ogsaa hans Rettigheder efter Vekslen, til hvis Fremlæggelse under Sagen Sagsøgeren efter Gundorfs Raad havde givet Tilladelse. Dommeren og Politimesteren burde derhos — efter hvad Sagsøgeren videre har anført — have betænkt, at Sagsøgeren vilde kunne lide Tab, naar han paa Grund af sin Fængsling og den skete Besiddelsestagelse af Vekslen var forhindret i selv at passe Vekselomgangens Overholdelse. Medens de tre nævnte Sagsøgte ved deres ovennævnte Forhold efter Sagsøgerens Formening har handlet uagtsomt, har han for det sagsøgte Justitsministeriums Vedkommende støttet sin Paastand paa Reglen i D L 3—19—2.

Allerede som Følge af, at Sagsøgeren var sat paa fri Fod fire Dage før Vekslens Forfaldstid og kun har kunnet henvise til den ved Fængslingen fremkaldte Forvirring og den skete Forstyrrelse i hans Forhold som Undskyldning for, at han selv intet har foretaget sig med Hensyn til Vekslen, kan de Sagsøgte ikke anses ansvarlige for, at Protesten er forsømt, og idet det herefter findes ufornuddent at komme ind paa, hvad de Sagsøgte iøvrigt har anført til deres Forsvar, vil deres Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagsøgeren vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

O n s d a g d e n 8 M a r t s 1 9 3 3 .

Nr 138/1932. Købmand **Niels Jensen** (Gamborg)

m o d

Aktieselskabet Herning Hede- og Discontobank (Schjørring),

betræffende Indfrielse af en Kautionsforpligtelse.

Vestre Landsrets Dom af 7 Maj 1932: Sagsøgte, Købmand Niels Jensen, bør til Sagsøgerne, A/S Herning Hede- & Discontobank, betale 5000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 30 April 1931, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 200 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.
For Højesteret har Indstævnte i første Række gjort gæl-

dende, at den i Kautionsbeviset af 2 Juli 1926 satte Tidsfrist ikke er opretholdt ved Kautionsbeviset af 5 August 1927, der udstedtes, efter at Dalgaards manglende Betalingsevne var fastslaaet gennem Akkordforhandlingen, og at Appellantens Forpligtelse derefter var almindelig Selvskyldnerkaution, der forfaldt paa Anfordring. Heri findes der at maatte gives Indstævnte Medhold, og Dommen vil herefter overensstemmende med hans Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Købmand Niels Jensen til Indstævnte Aktieselskabet Herning Hede- og Discontobank med 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da Firmaet Greens Rammeindustri af Herning, for hvis Gæld til Sagsøgerne, A/S Herning Hede- & Discontobank i Herning, Manufakturhandler sammesteds Vilhelm Dalgaard hæftede, i Juli 1926 omdannedes til et Aktieselskab med en Aktiekapital paa 100 000 Kr, hvoraf Dalgaard skulde tegne 35 000 Kr, maatte denne hertil optage et Laan hos Sagsøgerne paa 35 000 Kr. I det paagældende Laanedokument, der oprettedes under 28 September 1926, forpligtede Dalgaard sig til at tilbagebetale Beløbet paa Anfordring tilligemed Provision og Renter efter Sagsøgernes Opgivende, hvorhos han gav Sagsøgerne til Sikkerhed for skadesløs Betaling Haandpant i de af ham tegnede Aktier i nævnte Aktieselskab. Endvidere havde Dalgaard for Laanet stillet Kautions af 7 Mænd, hvoriblandt Sagsøgte, Købmand Niels Jensen i Nykøbing Mors, der under 1 Juli 1926 havde underskrevet saalydende Kautionsbevis:

»Saafremt Manufakturhandler Vilhelm Dalgaard i Herning inden den 31 Decbr 1928 maatte blive ude af Stand til at opfylde sine For-

Færdig fra Trykkeriet den 15 Marts 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 2

Onsdag den 8 Marts.

pligtelser overfor Herning Hede og Discontobank A/S Herning forpligter jeg mig som Selvskyldner Kautionsist efter 3 Maaneders Varsel at indbetale til Banken et Beløb af 5000 Kr skriver Fem Tusinde Kroner.«

I 1927 søgte Dalgaard Akkord med sine større Kreditorer, og som et Led i dennes Tilvejebringelse henvendte han sig til de fornævnte syv Kautionsister og formaaede dem til at underskrive et den 5 August 1927 dateret Kautionsbevis, der er saalydende:

Undertegnede indestaar hver især som Selvskyldner Kautionsister A/S Herning Hede- & Discontobank, Herning, for følgende Beløb af det af Vilhelm Dalgaard, Herning i Banken optagne Laan paa 35 000,— mod Haandpant i 35 000,— Kr i Aktier i A/S Grøens Rammeindustri, Herning, nemlig jeg:

Direktør Sander Hansen, Herning.....	3000,00
Købmand Vilhelm Kloster, Aarhus.....	5000,00
Købmand Niels Jensen, Nykøbing.....	5000,00
Sagfører O R Dejgaard, Herning.....	2000,00
Grosserer C Meldgaard Andersen, Herning.....	3000,00
Grosserer Chr Kirkegaard, Herning.....	2000,00
Købmand Peter Jessen, Silkeborg.....	2500,00

saaledes at vi for det Beløb, vi maatte komme til at betale frafalder ethvert Krav paa Vilhelm Dalgaard, Herning, under Forudsætning af, at Vilhelm Dalgaards Ordning med sine Kreditorer uden for Akkord som nu forsøges gaar i Orden.«

Akkorden gik derefter i Orden i Oktober 1927.

Den 29 December 1928 tilskrev Sagsøgerne Sagsøgte, at de krævede Kautionsforpligtelsen indfriet ved Betaling af 5000 Kr, og da Sagsøgte har været uvillig til at betale Beløbet, har Sagsøgerne under nærværende Sag paastaet ham dømt til at betale dem 5000 Kr tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 1 Januar 1929, indtil Betaling sker, idet de subsidiært har paastaet Renterne beregnet med 5 pCt p a og ikkun fra Forligsklagens Berømmelse, den 30 April 1931. Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgte anført, at den af ham indgaaede Kautionsforpligtelse er en tidsbegrænset Tabskaution som nærmere fastsat i Kautionsbeviset af 1 Juli 1926, idet Kautionsbeviset

af 5 August 1927 efter hans Formening alene indeholder den Tilføjelse til det første Kautionsbevis, at Kautionisterne frafalder Regreskrav mod Dalgaard, at det derfor maatte være en Forudsætning for Kautionsforpligtelsens Effektivitet, at der inden den 31 December 1928 var konstateret et Tab for Sagsøgerne paa det kautionssikrede Skyldforhold, og at Kautionsforpligtelsen herefter maa være bortfaldet, da der inden nævnte Dato hverken har foreligget en Opgørelse af Skyldforholdet efter Realisation af Haandpantet eller en Indrømmelse fra Dalgaard om, at han var ude af Stand til at opfylde sine Forpligtelser.

Efter de under Sagen foreliggende Oplysninger maa der gaas ud fra, at de haandpantssatte Aktier var værdiløse i hvert Fald i Slutningen af 1928. Dalgaard afgik ved Døden den 9 Maj 1929, og i hans Dødsbo, hvor Arv og Gæld ikke blev vedgaaet, fremkom der kun 13,58 pCt i Dividende af de simple Kreditorers samlede Tilgodehavende paa 389 287 Kr 30 Øre. Herefter og efter det iøvrigt foreliggende er det utvivlsomt, at Dalgaard i Slutningen af Aaret 1928 har været ude af Stand til at opfylde sine Forpligtelser overfor Sagsøgerne i Henhold til Laanebeviset af 28 September 1926.

Idet det nu efter Indholdet af Kautionsbeviset af 1 Juli 1926 ikke for at gøre Kautionskravet gældende vil kunne kræves, at det inden den 31 December 1928 var godtgjort, at Dalgaard var ude af Stand til at opfylde sine Forpligtelser, hvorimod det maa være tilstrækkeligt, at dette paa et senere Tidspunkt viser sig at have været Tilfældet, og da der ved Paakravet af 29 December 1928 er givet Sagsøgte Anledning til at varetage sine Interesser, vil Sagsøgte Indsigelse mod at vedstaa Kautionen ikke kunne tages til Følge, og det bliver herefter uforment at komme ind paa Spørgsmaalet om, hvorvidt den i Kautionsbeviset af 1 Juli 1926 indeholdte Tidsbegrænsning — som af Sagsøgerne hævdede — er bortfaldet ved Sagsøgte Tiltrædelse af Kautionsbeviset af 5 August 1927, hvori en saadan Tidsbegrænsning ikke har fundet Udtryk.

Efter det saaledes anførte vil Sagsøgernes Paastand være at tage til Følge, dog at det mod Sagsøgte Protest kun vil kunne paalægges ham at svare Renter i Overensstemmelse med Sagsøgernes subsidiære Paastand.

I Sagsomkostninger findes Sagsøgte at burde betale til Sagsøgerne 200 Kr.

Nr 139/1932. Købmand **Peter Neergaard Jessen** (Gamborg)
 m o d
 Aktieselskabet **Herning Hede- og Discontobank** (Schjørring),
 betræffende Indfrielse af en Kautionsforpligtelse.

Vestre Landsrets Dom af 7 Maj 1932: Sagsøgte, Købmand Peter Neergaard Jessen, bør til Sagsøgerne, A/S Herning Hede- & Dis-

contobank, betale 2500 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 30 April 1931, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 150 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte i første Række gjort gældende, at den i Kautionsbeviset af 2 Juli 1926 satte Tidsfrist ikke er opretholdt ved Kautionsbeviset af 5 August 1927, der udstedtes, efter at Dalgaards manglende Betalingsevne var fastslaaet gennem Akkordforhandlingen, og at Appellantens Forpligtelse derefter var almindelig Selvskyldnerkaution, der forfaldt paa Anfordring. Heri findes der at maatte gives Indstævnte Medhold, og Dommen vil herefter overensstemmende med hans Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Købmand Peter Neergaard Jessen til Indstævnte Aktieselskabet Herning Hede- og Discontobank med 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er overensstemmende med Præmisserne til Landsrettens Dom i forrige Sag.

Nr 140/1932. Købmand **Valdemar Kloster** (Gamborg)

mod

Aktieselskabet Herning Hede- og Discontobank (Schiørring),

betræffende Indfrielse af en Kautionsforpligtelse.

Vestre Landsrets Dom af 7 Maj 1932: Sagsøgte, Købmand Valdemar Kloster, bør til Sagsøgerne, Herning Hede- & Discontobank, betale 5000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 30 April 1931, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 200 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte i første Række gjort gældende, at den i Kautionsbeviset af 2 Juli 1926 satte Tidsfrist ikke er opretholdt ved Kautionsbeviset af 5 August 1927, der udstedtes, efter at Dalgaards manglende Betalingsevne var fastslaaet gennem Akkordforhandlingen, og at Appellantens Forpligtelse derefter var almindelig Selvskyldnerkaution, der forfaldt paa Anfordring. Heri findes der at maatte gives Indstævnte Medhold, og Dommen vil herefter overensstemmende med hans Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Købmand Valdemar Kloster til Indstævnte Aktieselskabet Herning Hede- og Discontobank med 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

I den indankede Doms Præmisser hedder det:

Da Firmaet Greens Rammeindustri af Herning, for hvis Gæld til Sagsøgerne, A/S Herning Hede- & Discontobank i Herning, Manufakturhandler sammesteds Vilhelm Dalgaard hæftede, i Juli 1926 omdannedes til et Aktieselskab med en Aktiekapital paa 100 000 Kr, hvoraf Dalgaard skulde tegne 35 000 Kr, maatte denne hertil optage et Laan hos Sagsøgerne paa 35 000 Kr. I det paagældende Laanedokument, der oprettedes under 28 September 1926, forpligtede Dalgaard sig til at tilbagebetale Beløbet paa Anfordring tilligemed Provision og Renter efter Sagsøgernes Opgivende, hvorhos han gav Sagsøgerne til Sikkerhed for skadesløs Betaling Haandpant i de af ham tegnede Aktier i nævnte Aktieselskab. Endvidere havde Dalgaard for Laanet stillet Kaution af 7 Mænd, hvoriblandt Sagsøgte, Købmand Valdemar Kloster i Aarhus, der under 2 Juli 1926 havde underskrevet saalydende Kautionsbevis:

»Saafremt Manufakturhandler Vilhelm Dalgaard i Herning inden den 31 Decbr 1928 maatte blive ude af Stand til at opfylde sine Forpligtelser overfor Herning Hede- og Discontobank A/S, Herning, dog kun hvad angaar hans Forpligtelse i Anledning af det i Banken den 1 Juli 1926 bevilgede Laan stort 35 000 Kr er Tretifem Tusinde Kroner mod Haandpant i et ligesaa stort Aktier i Greens Rammeindustri, Herning, forpligter jeg mig som Selvskyldner Kautionist efter 3 Maaneders Varsel

at indbetale til Banken et Beløb af 5000 Kr skriver Fem Tusinde Kroner.«

I 1927 søgte Dalgaard Akkord med sine større Kreditorer — — —

Resten af Præmisserne er overensstemmende med Præmisserne til Landsrettens Domme i de to foregaaende Sager.

Torsdag den 9 Marts.

Nr 190/1932. Gaardejer **Harald Villumsen** (Meyer)

mod

Enke **Mariane Andersen**, født Jepsen (Graae),

betræffende Erstatning for Smitte af en Kreaturbesætning.

Vestre Landsrets Dom af 21 Juni 1932: Sagsøgte, Gaardejer Harald Villumsen, bør til Sagsøgerinden, Enke Mariane Andersen, f Jepsen, betale 5000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 15 Oktober 1931, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 350 Kr. Det idømte uðredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Dommens Udtalelse om, at Lov om Mark- og Vejfred ikke kommer til Anvendelse i nærværende Sag, tiltrædes.

Sagens Afgørelse maa herefter afhænge af, om der kan antages af Appellanten at være udvist et saadant uforsvarligt Forhold, der efter almindelige Erstatningsregler kunde paadrage ham noget Ansvar. Det maa herved komme i Betragtning, at der efter alt foreliggende maa gaas ud fra, at afdøde Andersen har været vidende om, at Appellanten havde Kalvekastning i sin Besætning, hvorhos Hegnet mellem de to Fenner var fælles, saaledes at Vedligeholdelsen paahvilede begge Ejere.

Appellanten har i Foraaret 1930 repareret og efterset Hegnet, medens Andersen intet ses at have foretaget sig. Saafremt Andersen havde ment, at Hegnets Tilstand var en saadan, at hans Kreaturer ikke uden Risiko for Smitte fra Appellantens Kreaturer kunde færdes i Fennen, maatte han have stillet Krav om en Forbedring af Forholdene. Da han ikke har gjort dette, findes Appellanten ikke ved under de i Dommen anførte Omstændigheder at have indsat Kreaturer i sin Fenne at kunne gøres ansvarlig for, at Sygdommen kom ind i Indstævntes Besætning, selv om det antages, at Besætningen er smittet ved Berøring med Appellantens Kreaturer.

Appellanten vil saaledes være at frifinde, hvorhos Indstævnte findes at burde betale ham Sagens Omkostninger for begge Retter med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Gaardejer Harald Villumsen, bør for Tiltale af Indstævnte, Enkefru Mariane Andersen, f Jepsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 500 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Graae 200 Kroner, der udredes af det offenlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 16 Oktober 1930 udbrød der smitsom Kalvekastning i den Gaardejer Anders Andersen af Batum tilhørende Besætning, og i Tiden indtil den 15 September 1931 bredte Sygdommen sig saaledes, at samtlige Andersens 27 Køer havde kastet Kalven. Under Anbringende af, at Smitten er paaført Andersens Besætning af den Sagsøgte, Gaardejer Harald Villumsen, ligeledes af Batum, tilhørende Besætning, hvori der i Tiden fra den 20 Januar 1930 til den 9 November s A havde fundet smitsomme Kalvekastninger Sted, har Sagsøgerinden, Enke Mariane Andersen, f Jepsen, af Batum, der hensidder i uskiftet Bo efter sin nu afdøde Ægtefælle, fornævnte Anders Andersen, under nærværende Sag paastaet Sagsøgte som ansvarlig for, at Sygdommen er indført i den hende nu tilhørende Besætning, tilpligtet at betale i Erstatning for det hende herved paaførte Tab 8815 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 15 Oktober 1931, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerindens Tiltale, subsidiært imod Udredelse af et Erstatningsbeløb efter Rettens Skøn, dog ikke udover 3000 Kr.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at Sagsøgerindens Kreaturer i Sommeren 1930 græssede i en Fenne, i hvilken de gik løse, og som ved en Tjørnehæk, forstærket med Pigtraad, var adskilt fra en Sagsøgte tilhørende Fenne, hvori en Del af hans Besætning, ligeledes løse, gik paa Græs. Heraf var i Fennen i Maj 1930 blevet anbragt to Kvier, der havde kastet om Vinteren og henholdsvis i Juli og September 1930 to andre Kvier, efter at de ca 1 Maaned tidligere havde kastet i Sagsøgtes Stald. Endvidere var der i Fennen anbragt en Ko, som i August s A blev taget hjem i Stalden, hvor den kastede og forblev, til den ca 1 Maaned efter atter sattes paa Græs i Fennen. Adskillelsen mellem de to Fenner var af en saadan Beskaffenhed, at Dyrene fra begge Sider kunde komme i Berøring med hinanden gennem Aabninger i Hegnet, ligesom det maa antages, at et enkelt Dyr fra Sagsøgtes Besætning i to Tilfælde er brudt

ud af Sagsøgtes Fenne og i al Fald i det ene Tilfælde er kommet i Forbindelse med Sagsøgerindens Kreaturer.

Sagsøgerinden har til Støtte for sin Paastand anført, at Smitten er indført i hendes Besætning ved, at Sagsøgtes smittede Kreaturer er kommet i Berøring med hendes Besætning dels gennem Aabningerne i Hegnet, dels ved, at de udbrudte Dyr er gaaet ind mellem hendes Kreaturer, og at Sagsøgte har handlet uforsvarligt ved at anbringe de smittede Dyr løse i en Fenne, der ikke var anderledes indhegnet end den heromhandlede.

Sagsøgte har heroverfor gjort gældende, at Sygdommen ikke er indført i Sagsøgerindens Besætning fra hans Dyr, og han har i saa Henseende nærmere hævdet, at de Dyr, der havde kastet, først er anbragt i Fennen, efter at han havde konstateret, at de ikke mere havde Børflod, saaledes at de var rene efter Kastningen, og at Sygdommen i Sagsøgerindens Besætning maa være opstaaet paa anden Vis. Endvidere har Sagsøgte fremført, at han i hvert Fald ikke har gjort sig skyldig i nogen Forsømmelse, idet det maatte være ham tilladt at anbringe sine Kreaturer paa sin egen Grund, hvor der var lovligt Hegn.

Efter alt det foreliggende maa det nu anses tilstrækkeligt godtgjort, at Smitten er paaført Sagsøgerindens Besætning af Sagsøgtes Dyr, idet Smitteoverførelsen særlig maa antages at være sket derved, at Dyrene fra de to Fenner gennem Aabningerne i Hegnet har kunnet komme i Forbindelse med hinanden. Det findes dernæst at maatte lægges Sagsøgte til Last, at han paa foranførte Maade i Løsdrift har anbragt de ommeldte Kvier og Koen efter sket Kastning i Fennen uden paa fyldestgørende Maade at sikre sig, at de ikke længere var befængte med Kastersmitte, og tillige at den nævnte Ko var anbragt i Fennen forinden Kastningen, uagtet den var drægtig, og skønt der som nævnt var forefaldet smitsom Kastning i Besætningen. Herefter maa Sagsøgte ifølge almindelige Erstatningsregler være ansvarlig for den Sagsøgerinden paaførte Skade, og der bliver herefter ikke — som af Sagsøgte hævdet — Anvendelse for de særlige Ansvarsregler i Loven om Mark- og Vejfred af 25 Marts 1872, saaledes at det maa blive uden Betydning, at de i Loven fastsatte Frister ikke er overholdt.

Den af Sagsøgerinden ind søgte Erstatning af 8815 Kr udgør det Beløb, hvortil tvende under Sagen udmeldte Syns- og Skøns mænd har ansat det Tab, der ved Kalvekastningen er paaført Sagsøgerindens Besætning, herunder indbefattet et Beløb af 1000 Kr for Tab ved ikke at kunne benytte en hos Gaardejer Andersen som Fodervært anbragt Foreningstyr, der ved en foretaget Blodprøve har vist Reaktion for Kaster-smitte. Mod selve Erstatningens Beregning har Sagsøgte ikke fremsat Indvendinger af Betydning; derimod findes der at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at der maa ske Nedsættelse af Erstatningen under Hensyn til, at der ifølge en Erklæring fra det veterinære Sundhedsraad havde været Mulighed for at begrænse Smittens Udbredelse, saafremt der i større Omfang end sket af Gaardejer Andersen var draget Omsorg for at isolere de sunde Dyr fra de syge og for at foretage Desinfektion m. v. Erstatningen findes herefter passende at kunne bestemmes til 5000 Kr,

hvori indbefattet Erstatning for Foreningstyren, som Sagsøgte derfor vil have at betale Sagsøgerinden tilligemed Renter heraf som paastaaet.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerinden med 350 Kr.

Fredag den 10 Marts.

Nr 234/1932. Overretssagfører E **Bang-Ebbestrup** (Meyer)
 mod
 Landsretssagfører H H **Eigaard** (Oluf Petersen),

betræffende Betaling af Restkøbesum for Overdragelse af en Sagførerforretning.

Østre Landsrets Dom af 28 Juni 1932: Sagsøgte, Landsretssagfører H H Eigaard, bør til Sagsøgeren, Overretssagfører Bang-Ebbestrup, mod Udlevering af Livsforsikringspolice med Statsanstalten for Livsforsikring Littr A VII Nr 2577, stor 15 000 Kroner, betale 842 Kroner 60 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 1 August 1931, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Den til Indstævnte overdragne Sagførerforretning maa af de i den indankede Dom anførte Grunde antages at have været af langt ringere Værdi end af Indstævnte ved Kontraktens Indgaaelse med Føje forudsat, og efter alt foreliggende findes det, at det Vederlag, det herefter kunde paahvile Indstævnte at betale, i al Fald ikke overstiger det af Indstævnte alt erlagte Beløb. Herefter vil Indstævntes Paastand om Frifindelse og Udlevering af Policen være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Landsretssagfører H H Eigaard bør for Tiltale af Appellanten Overretssagfører E Bang-Ebbestrup i denne Sag fri at være. Appellanten bør til Indstævnte udlevere den deponerede Livsforsikringspolice. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Appellanten til Indstævnte med 500 Kroner.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgørelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter nogle Forhandlinger, hvorunder Landsretssagfører Eigaard havde Lejlighed til at undersøge Forretningsbøgerne i Sagfører Jørgensens Forretning i Helsingø og ogsaa gennemsa Jørgensens Incassoprotokoller, oprettedes der den 16 December 1930 en Købekontrakt mellem Eigaard og Jørgensen, hvorefter Eigaard for en Købesum af 13 000 Kr pr 1 Februar 1931 skulde overtage Jørgensens Sagførerforretning.

Ved Overtagelsen skulde betales 4000 Kr kontant, medens Resten af Købesummen skulde forrentes med 5 pCt aarlig og erlægges med 1000 Kr hver 1 August og 1 Februar, og til Sikkerhed for Restbeløbet haandpant-satte Eigaard Livsforsikringspolice med Statsanstalten Littr A VII Nr 2577, stor 15 000 Kr.

Angaaende Garantier fra Jørgensens Side fandtes kun i Kontraktens § 3 følgende Bestemmelse: »Jeg H Jørgensen erkender, at jeg har opgivet min indgangne Bruttosalærindtægt i 1930 til 16 000—17 000 Kr og i Aarene 1927—29 som stigende fra 9000 til 17 000 Kr, og jeg erkender at være klar over, at H Eigaard betaler foran nævnte Afstaa-elsessum i Tillid til dette Opgivendes Rigtighed.«

Overtagelsen skete den 1 Februar 1931 i Overensstemmelse med det aftalte, efter at Jørgensen ved en for Eigaard anmeldt Transport af 5 Januar 1931 havde overdraget Overretssagfører Bang-Ebbestrup sine Rettigheder efter Kontrakten.

Allerede i Løbet af de første 14 Dage efter Overtagelsen opdagede Eigaard, at Jørgensen havde forbrugt betroede Beløb, og Kreditorerne henvendte sig stadig i Forretningen om Penge, ligesom Aviserne indeholdt Artikler om Sagfører Jørgensen, og om, at der var kriminelle Anmeldelser indgivet mod ham for Forbrug af betroede Midler i hans Sagførervirksomhed.

I Tilslutning til en Telefonsamtale af 15 Februar 1931 skrev Eigaard derfor den 19 s M til Bang-Ebbestrup, at han nu var kommet til fuld-stændig Klarhed over Sagfører Jørgensen og hans Forretning og betrag-tede sin Restgæld til Jørgensen og derigennem til Bang-Ebbestrup som annulleret. Herpaa svarede Bang-Ebbestrup den 20 Februar, at han maatte fastholde Beløbet i Henhold til Kontrakten, og da forskellige Forhandlinger ikke førte til noget Resultat, har Overretssagfører Bang-Ebbestrup derefter under nærværende ved Retten for Kronborg vestre Birk forberedt Sag paastaaet Sagsøgte, Landsretssagfører H H Eigaard, dømt til at betale ham det pr 1 August 1931 forfaldne Beløb 1000 Kr med Renter pr samme Dato, 225 Kr, eller ialt 1225 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 1 August 1931.

Sagsøgte har under Henvisning til, at de først efter Salget oplyste kriminelle Forhold har bragt Forretningen, der iøvrigt allerede i det sidste ½ Aar, i Strid med Opgivelserne til ham, var i stærk Tilbage-

gang, saadan i Miskredit, at den faktisk intet var værd, paastaet sig frifundet, subsidiært mod Betaling af det paastævnte Beløb med Fradrag af 182 Kr 40 Øre, som han har til gode for forskellige Udlæg for H Jørgensen, hvorhos han paastaar det fastslaaet, at den ham ifølge Kontrakten med Sagfører Jørgensen af 16 December § 2 paahvilende Forpligtelse til yderligere Betaling er bortfaldet, samt Sagsøgeren kendt pligtig at udlevere ham den til Sikkerhed for denne Betaling deponerede Livsforsikringspolice.

Der er under Sagen afgivet Partsforklaring af Landsretssagfører Eigaard og Vidneforklaring af fhv Sagfører Jørgensen, hvorefter det maa antages, at Jørgensen ved Salgsforhandlingerne har rost Forretningen meget og fremhævet, at den stadig var i Fremgang.

Det er derhos oplyst, at der, efter at Sagfører Jørgensen forinden havde deponeret sin Sagførerbeskikkelse, allerede den 21 Februar 1931 søgtes indsamlet ca 10 000 Kr til Dækning af kriminelle Krav paa Jørgensen, samt at Eigaards Bruttoindtægt i det første Aar efter Overtagelsen kun har været ca 8000 Kr.

Endelig maa det anses godtgjort, at Sagsøgte vel inden Købet af Jørgensens Sagførerforretning vidste, at Jørgensen sad daarligt i det, men intet som helst om, at han havde gjort sig skyldig i noget kriminelt overfor sine Klienter.

Efter alt det foreliggende findes der at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at den af ham købte Forretnings Værdi er væsenlig forringet ved, at det lige efter hans Køb offentlig er kommet frem, at Jørgensen havde gjort sig skyldig i Forbrug af sine Klienters Midler, og at der i den Anledning verserede kriminel Undersøgelse. Sælgeren maa derhos have indset, at en Oplysning af den virkelige Grund til, at han maatte opgive Forretningen og deponere sin Beskikkelse, vilde have bevirket, at han aldrig vilde have kunnet faa saa høj en Pris for Forretningen som aftalt i den nu oprettede Kontrakt, og at det derfor var under væsenlig urigtige Forudsætninger, at Sagsøgte underskrev Kontrakten.

Under Hensyn til det saaledes foreliggende findes det rimeligt at nedsætte det Krav, Sagsøgeren efter Betalingen af de 4000 Kr i Henhold til den oprettede Kontrakt endnu har, til det paastævnte Afdrag pr 1 August 1931 1000 Kr samt Renter af dette Beløb 5 pCt aarlig fra 1 Februar 1931—1 August 1931 25 Kr. I Beløbet 1025 Kr maa dog fradrages de 182 Kr 40 Øre, som Sagsøgte har gjort gældende som Modkrav, saaledes at Parternes Mellemværende angaaende Forretningskøbet er fuldt afgjort med Sagsøgtes Betaling af 842 Kr 60 Øre med Renter 5 pCt fra den 1 August 1931, til Betaling sker, og at Sagsøgte mod Betaling af dette Beløb bør have den af ham til Sikkerhed deponerede Livsforsikringspolice med Statsanstalten Littr A VII Nr 2577, stor 15 000 Kr, udleveret.

Sagens Omkostninger findes at kunne ophæves.

Mandag den 13 Marts.

Nr 38/1933. Aktieselskabet **Nordisk Tone-Film**
m o d

Direktør E V Petersen og Filmaktieselskabet Paramount.

Østre Landsrets Kendelse af 11 Februar 1933: Sagsøgte Filmaktieselskabet Paramount har opfordret Sagsøgeren A/S Nordisk Tone-Film til at fremlægge den Korrespondance med Patentkommissionen, der er gaaet forud for Meddelelsen af det omhandlede Patent, idet Sagsøgte har hævdet, at det deraf vil fremgaa, at Patentkommissionen ikke har kendt de under Sagen fremlagte fremmede Patent-skrifter, og da Sagsøgeren har nægtet at fremlægge Korrespondancen, har Sagsøgte under Henvi-sning til Retsplejelovens § 298 begæret, at der ved Rettens Kendelse gives Sagsøgeren Paalæg herom.

Da Sagsøgte imidlertid — rent bortset fra, hvorvidt Spørgsmaalet om Patentkommissionens Kendskab til de omtalte Skrifter har nogen Betydning for Sagens Afgørelse — ikke med fornøden Tydelighed og Bestemthed har angivet de Kendsgerninger, der skal bevises ved den paagældende Korrespondance, findes der ikke at være Hjemmel i den anførte Lovbestemmelse til at paalægge Sagsøgeren at fremlægge denne, og Sagsøgtes Begæring vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Thi bestemmes:

Den af Sagsøgte Filmaktieselskabet Paramount fremsatte Begæring kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Østre Landsret. Til Begrundelse af sit Krav om Korrespondancens Fremlæggelse har Filmaktieselskabet Paramount yderligere gjort gældende, at Fremlæggelsen vil kunne være af Betydning for den nærmere Forstaaelse af det meddelte danske Patent. Som Sagen foreligger, findes der at maatte gaas ud fra, at Fremlæggelsen vil kunne have Interesse under det Skøn, der vil blive optaget til Oplysning om de fremlagte fremmede Patentskrifters Betydning for Gyldigheden af det danske Patent. Herefter og da det heroverfor anførte ikke findes at have nogen Vægt, idet navnlig Modparten efter sine Udtalelser maa antages ikke at have Interesse i at hemmeligholde visse Oplysninger, vil Begæringen om Frem-læggelse være at tage til Følge.

Thi bestemmes:

A/S Nordisk Tone-Film bør fremlægge den omhandlede Korrespondance i et af Landsretten bestemt Retsmøde.

Nr 211/1932. **Repræsentant Børge Stii**
 (Overretssagfører Thorsteinsson)
 m o d
Fabrikant Chr Andreassen (Ballhansen)

 o g
 Nr 225/1932. **Fabrikant Chr Andreassen**
 m o d
Repræsentant Børge Stii,

betræffende Spørgsmaalet om Størrelsen af Stiis Andel i et Andreassen ved Ophævelsen af en Leveringskontrakt tilfaldende Erstatningsbeløb.

Vestre Landsrets Dom af 9 Juni 1932: Sagsøgte, Fabrikant Chr Andreassen, bør til Sagsøgeren, Repræsentant Børge Stii, betale 6618 Kr 04 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 12 September 1931, indtil Betaling sker. Den af Sagsøgte til Afværgelse af Arrestforretningen stillede Sikkerhed bør for et Beløb af fornævnte Størrelse opretholdes. I Sagsomkostninger og derunder Omkostningerne ved Arrestforretningen betaler Sagsøgte til Sagsøgeren 400 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten erkendt, at de 556 Kroner 05 Øre til Telegrammer og Fragt samt de 515 Kroner 32 Øre efter Transporten fra Hassing, med Renter 44 Kroner, ialt 1115 Kroner 37 Øre bør fragaa i hans Krav paa Indstævnte.

Idet Dommens øvrige Afgørelser i Henhold til de i den anførte Grunde tiltrædes, vil den være at stadfæste, saaledes at det Appellanten tilkendte Beløb fastsættes til 5502 Kroner 67 Øre, hvoraf der efter hans Paastand for Højesteret vil være at tillægge ham Renter fra 1 Oktober 1931.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at det Appellanten tilkendte Beløb fastsættes til 5502 Kroner 67 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 1 Oktober 1931 til Betaling sker. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Repræsentant Børge Stii til Indstævnte, Fabrikant Chr Andreassen, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Foraaret 1930 blev Sagsøgeren, Repræsentant Børge Stii i Odense, antaget af Sagsøgte, Fabrikant Chr. Andreasen af Vejgaard, som Repræsentant med den Opgave at afsætte et af Sagsøgte fremstillet patenteret Varme- og Køleskab. Sagsøgeren skulde berejse Danmark og efter en senere Aftale ogsaa Sverige mod en Provision af 25 pCt af Salget, beregnet efter Fakturapris, og saaledes at han selv skulde afholde Rejseomkostninger. Den 10 September 1930 afsluttede han paa Sagsøgtes Vegne en Kontrakt med A/B M Färden, Stockholm, hvorved sidstnævnte, som erholdt Eneforhandlingen af Skabene for Sverige i Tiden fra 1 September 1930 til 31 December 1933, forpligtede sig til i nævnte Tidsrum efter nærmere Regler at aftage 3600 Skabe til en Pris, der efter Fradrag af Forhandlerrabat udgjorde Netto 194 Kr 75 Øre pr Stk. Den 13 September 1930 indgik Sagsøgeren paa Hensyn til Ordrens Størrelse at nedsætte sin Provision til 18 pCt. Efter at Aktieselskabet under Sagsøgerens Ophold i Stockholm i Efteraaret 1930 havde aftaget og betalt 118 Skabe, viste det sig umuligt for Selskabet at faa Afsætning paa Skabene, og i Januar 1931 rejste Sagsøgeren efter Anmodning af den ene af Selskabets Direktører, Gøsta Erichsson, og i Forstaaelse med Sagsøgte paany til Stockholm for at være behjælpelig med Salget. Forinden blev Sagsøgerens Provision efter Aftale med Sagsøgte forhøjet til de oprindelig aftalte 25 pCt, forsaavidt angik det resterende Parti Skabe. Da en Rejse, Sagsøgeren foretog i Norge for Selskabets Regning for der at søge Afsætning for Skabene, ikke frugtede, og Selskabet overfor ham var fremkommet med Hentydninger til en eventuel Ophævelse af Kontrakten, havde han i Slutningen af April 1931 en Sammenkomst med Sagsøgte og en Tredjemand, der havde været Sagsøgte behjælpelig med Optagelse af en Kassekredit paa 10 000 Kr til Bestridelse af hans Udgifter ved Forberedelserne til Effektueringen af Ordren, under hvilken Sammenkomst man drøftede Spørgsmaalet om Ophævelse af Kontrakten mod Udbetaling af en Erstatning til Sagsøgte. Forhandlingerne fortsattes mellem Sagsøgeren og Landsretssagfører Hjorth Nielsen, Aalborg, som Repræsentant for Sagsøgte, og den 17 Juli 1931 mødtes Sagsøgeren, Sagsøgte og Hjorth Nielsen med Direktør Erichsson i Helsingborg for at forhandle om Erstatningens Størrelse i Tilfælde af Kontraktens Ophævelse fra Selskabets Side. Da Forhandlingerne, hvorunder Sagsøgte efter Aftale med Sagsøgeren forlangte 50 000 Kr i Erstatning, og under hvilke Sagsøgeren gennem sit Kendskab til Erichsson optraadte som Mægler, ikke førte til noget Resultat, fortsattes Forhandlingerne i København, hvor der oprettedes et Forlig om Kontraktens Ophævelse mod en Erstatning til Sagsøgte af 35 000 Kr, betinget af Erichssons Meddirektørs Godkendelse. Denne nægtedes imidlertid, og under 23 Juli tilskrev Sagsøgeren Erichsson, at Sagsøgte ikke vilde gaa under de 35 000 Kr af Hensyn til sine store Udgifter ved Fabrikationen, og tilraadede indtrængende, at Meddirektøren tiltraadte Forliget, idet en Vægning vilde medføre Sagsanlæg mod Selskabet i Medfør af Kontrakten. I Forstaaelse med Erichsson rejste Sagsøgeren og Hjorth Nielsen, som havde modtaget Fuldmagt fra Sagsøgte, til Stockholm, hvor Sagsøgeren og Hjorth Nielsen blev enige med Selskabet om Vilkaarene for Ophævelsen af

Kontrakten. Der oprettedes herom en Overenskomst den 10 August 1931 saalydende:

»Mellan Fabriken Ica, Chr Andreassen, i Aalborg, å ena sidan, samt Aktiebolaget M Färden i Stockholm, å andra sidan, träffas denna dag följande förlikningsavtal:

1:/ Ett mellan parterne den 10 september 1930 upprättat kontrakt rörande leverans från Ica til Färden av s k »Ica«-skåp upphör omedelbart och i hela sin omfattning att gälla.

2:/ Färden erlægger såsom överenskommet skadestånd till Ica ett belopp av inalles tretiotusen /30 000/ kronor, därav 10 000 kronor kontant vid undertecknandet ay dette avtal samt återstoden därigenom att Färden tillika överlämnar tvenne accepter, vardera å 10 000 kronor, förfällande den 1 Oktober 1931 resp den 1 April 1932.

3:/ Härutöver erlægger Färden såsom erstatning för uppkomna kostnader ettusen /1000/ kronor vid undertecknandet av detta avtal.«

Overenskomsten blev underskrevet af Selskabets 2 Direktører og Hjorth Nielsen paa Sagsøgtes Vegne.

Den Del af Erstatningen, som skulde betales kontant, erlagdes til Hjorth Nielsen, der heraf erholdt et Beløb af 4000 Kr til Dækning dels af Udlæg for sig selv og Sagsøgeren, 1000 Kr, dels af et af ham betinget Vederlag for Assistance — 10 pCt af Erstatningsbeløbet — 3000 Kr.

Da Sagsøgeren forment sig berettiget til Størsteparten af Erstatningen, men ikke kunde faa Sagsøgte til at fremkomme med nogen Opgørelse, begærede han under 4 September 1931 Arrest foretaget hos Sagsøgte for 7000 Kr af sit formentlige Tilgodehavende med Tillæg af Omkostninger. Til Afværgelse af Arresten, der af vedkommende Foged mod Sagsøgtes Protest under 7 s M tillodes fremmet mod en Sikkerhedsstillelse af 7000 Kr, deponerede Sagsøgte hos Fogden kontant 7400 Kr.

Under nærværende Sag, der er paastævnet den 12 s M har Sagsøgeren nedlagt Paastand om, at Sagsøgte tilpligtes principalt at betale ham som Andel i Erstatningsbeløbet 22 406 Kr med Fradrag af ham udbetalte Forskud 3299 Kr 98 Øre eller 19 107 Kr 02 Øre tilligemed Renter af dette Beløb 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 12 September 1931, indtil Betaling sker, subsidiært at betale ham et Beløb efter Rettens Skøn med Renter som anført, at den ommeldte ved Sikkerhedsstillelse afværgede Arrest anerkendes som lovlig begært og forfulgt, samt at Sagsøgte tilpligtes at udrede i Arrestomkostninger 157 Kr 40 Øre.

Sagsøgte har nedlagt Paastand principalt om Frifindelse, subsidiært om, at den Sagsøgeren tilkommende Andel i Erstatningsbeløbet, som maatte overstige et af Sagsøgte fremsat Modkrav paa 5415 Kr 35 Øre, fastsættes efter Skøn, hvorhos Sagsøgte har paastaaet den foretagne Arrestforretning kendt ulovlig og sig hos Sagsøgeren tilkendt en Erstatning for Tort, Tab og Kreditspilde, stor 10 000 Kr, subsidiært en Erstatning efter Rettens Skøn.

Efter alt, hvad der er oplyst, derunder om Sagsøgerens Virksomhed for at opnaa Forlig, kan det ikke antages, at han som af Sagsøgte hævdet under Forhandlingerne om Erstatningen har modarbejdet Sagsøgtes

Interesser og derved paadraget denne Tab. Der maa tværtimod, som Sagen foreligger, gaas ud fra, at han og Sagsøgte har været enige om det formaalstjenlige i, at den fornævnte Kontrakt mellem Sagsøgte og Aktieselskabet ophævedes, mod at Selskabet til Sagsøgte betalte en Erstatning af den foran anførte Størrelse. Herefter drejer Tvisten sig om, i hvilket Omfang Sagsøgeren har Krav paa at faa Del i de 31 000 Kr som Erstatning for tabt Provision.

Sagsøgte har gjort gældende, at han, inden der foretages nogen Fordeling af Erstatningen, der i Virkeligheden udgør 32 000 Kr, idet Sagsøgeren i Anledning af Forhandlingerne om Kontraktens Ophævelse fra Aktieselskabet Färden har modtaget 1000 Kr, har Krav paa forlods af Beløbet at erholde dækket saavel det forommedte til Hjorth Nielsen betalte Beløb af ialt 4000 Kr, hvis Afholdelse efter Sagsøgtes Formening har været nødvendig for at opnaa Erstatningen, som et Beløb af 531 Kr 16 Øre, der udgør dels Bankprovision, dels det Rentetab, der er lidt ved, at 20 000 Kr af Erstatningen er betalt ved de i Overenskomsten af 10 August 1931 ommeldte 2 Veksler pr 1 Oktober 1931 og 1 April 1932. Af det Beløb, som herefter fremkommer, nemlig 27 468 Kr 84 Øre vil Sagsøgte formene yderligere at have Krav paa Godtgørelse for det Tab, han vil have lidt ved at træffe Foranstaltninger til Opfyldelse af Kontrakten, saasom ved Omlægning af sin Fabrik, Afkald paa at drive sin Installationsforretning i samme Omfang som tidligere m m. Idet han har anset sin Formuetilbagegang i Tiden fra 1 Januar 1930 til 31 December 1931 som et Udtryk for dette Tab, og da han med Støtte i en af en statsautoriseret Revisor foretaget Opgørelse over hans økonomiske Forhold i dette Tidsrum har ansat Tilbagegangen til ca 14 500 Kr, bliver den Del af Erstatningen, hvorom der bliver Spørgsmaal om Fordeling, efter hans Anbringende 13 000 Kr.

Sagsøgeren har bestridt, at Sagsøgte har noget Krav paa Godtgørelse forlods af Erstatningsbeløbet, og har hævdet, at hele Beløbet vil være at fordele mellem Parterne i Forhold til den Gennemsnitsfortjeneste pr Skab, som de kunde forvente at indvinde, saafremt Ordren var blevet effektueret.

Der findes nu at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at han har et rimeligt Krav paa forlods Dækning saavel for sine foran anførte positive Udgifter til Beløb ialt 4531 Kr 16 Øre som for det Tab, han har lidt ved at maatte indstille sig paa Effektuering af den store Ordre, hvortil kommer, at det af Sagsøgerens forommedte Skrivelse til Erichsson af 23 Juli 1931 fremgaar, at Sagsøgeren var paa det rene med, at Sagsøgte ønskede Erstatningen fastsat under Hensyntagen hertil. Dette Tab maa imidlertid efter Sagens Natur fastsættes skønsmæssigt og findes efter alt det foreliggende ikke at kunne sættes højere end til 10 000 Kr, hvorefter der af Erstatningsbeløbet bliver 17 468 Kr 84 Øre tilbage at fordele mellem Parterne. Der er Enighed mellem dem om den af Sagsøgeren anførte Norm for Fordelingen, hvorimod Forholdstallet for Fordelingen er beregnet forskelligt af hver af Parterne.

Sagsøgte har paa Grundlag af en af ham udarbejdet Kalkulation over sin og Sagsøgerens Fortjeneste ved Salg af hvert Skab ansat Fordelingstallene til $\frac{2}{5}$ og $\frac{3}{5}$ for henholdsvis Sagsøgerens og Sagsøgtes

Vedkommende, medens Sagsøgeren har ansat de samme Tal til paa det nærmeste $\frac{1}{4}$ og $\frac{3}{4}$. Forskellighederne fremkommer paa følgende Punkter:

1) Sagsøgte har i Kalkulationen ansat Sagsøgerens Provision til 18 pCt af Prisen for et Skab 205 Kr eller 36 Kr 90 Øre, medens Sagsøgeren har ansat Provisionen til 25 pCt eller 51 Kr 25 Øre.

2) Sagsøgeren har udover de af Sagsøgte opførte Udgiftsposter medtaget som Udgift: Provision til Aktieselskabet 5 pCt eller 10 Kr 25 Øre.

3) Sagsøgte har med Støtte i en afholdt Skønforretning nedsat Fremstillingsudgifterne med 10 pCt under Henvisning til, at der har været Begyndervanskeligheder ved Fremstillingen af Skabene, hvilken Nedsættelses Berettigelse er bestridt af Sagsøgeren.

Ad 1. Den Sagsøgeren tilkommende Provision findes med Rette af Sagsøgeren ansat til 25 pCt, da denne Sats var gældende, da Kontrakten mellem Sagsøgte og Aktieselskabet blev ophævet.

Ad 2. Provisionen til Aktieselskabet maa rettelig fradrages ved Beregningen af Sagsøgtes Fortjeneste.

Ad 3. Da Fremstillingsudgifterne rettelig bør beregnes med Henblik paa Effektivering af hele Ordren efter Kontrakten, findes en skønsmæssig Nedsættelse af 10 pCt berettiget.

Sagsøgerens Fortjeneste for hvert Skab bliver herefter 51 Kr 25 Øre, medens Sagsøgtes Fortjeneste, som af ham i Kalkulationen var ansat til 54 Kr 58 Øre, i Henhold til foranstaaende bliver 29 Kr 98 Øre. Det fornævnte Erstatningsbeløb 17 468 Kr 84 Øre findes herefter at kunne fordeles mellem Parterne i Forholdet $\frac{5}{8}$ og $\frac{3}{8}$, henholdsvis for Sagsøgerens og Sagsøgtes Vedkommende, hvorefter Sagsøgerens Andel bliver 10 918 Kr 02 Øre og Sagsøgtes Andel 6550 Kr 82 Øre.

Sagsøgeren har erkendt at have modtaget Forskud af Sagsøgte til Beløb ialt 3299 Kr 98 Øre, der vil være at fradrage hans Andel tilligemed det af ham af A/B Färden modtagne Beløb af 1000 Kr, der ifølge det ovenfor statuerede henhører under den Erstatningssum, som skal fordeles. Sagsøgte har imidlertid yderligere krævet fradraget dels et Beløb af ialt 556 Kr 05 Øre, som Udgift til Telegrammer og Fragt samt for 2 Prøveskabe og dels et Beløb af 515 Kr 32 Øre, som Sagsøgte i Henhold til en fremlagt Afskrift af en Transport af 25 August 1931 fra Isenkræmmer Carl Hassing, Odense, til Sagsøgte paa førstnævntes tilsvarende Tilgodehavende hos Firmaet Børge Stii & Co anser sig berettiget til at bringe i Modregning.

Sagsøgte har mod Sagsøgerens Benægtelse ikke godtgjort, at denne har nogen Forpligtelse til at udrede de to sidstnævnte Beløb.

Færdig fra Trykkeriet den 22 Marts 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 3

Mandag den 13 Marts.

I Sagsøgerens Anpart bliver der saaledes kun at fradrage 4299 Kr 98 Øre, og Sagsøgte vil herefter være at tilpligte at betale Sagsøgeren Restbeløbet eller 6618 Kr 04 Øre tilligemed Renter deraf som paastaet.

Idet Arrestforretningen findes lovlig begært for dette Beløbs Vedkommende, vil den af Sagsøgte stillede Sikkerhed forsaavidt være at opretholde.

Sagens Omkostninger og derunder Omkostningerne ved Arrestforretningen findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren delvist med 400 Kr.

Onsdag den 15 Marts.

Nr 242/1932. Fabrikant **Chr Andreasen** (Ballhausen)

mod

Grosserer **Søren Hempel** (H Jacobsen),

betræffende Spørgsmaalet om Størrelsen af Indstævntes Andel i et Appellanten tilfaldende Erstatningsbeløb for Ophævelse af en Kontrakt.

Vestre Landsrets Dom af 2 Juli 1932: Sagsøgte, Fabrikant Chr Andreasen, bør til Sagsøgeren, Grosserer Søren Hempel, betale 3582 Kr 60 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 24 August 1931, indtil Betaling sker. Den forommeldte Arrestforretning bør anses lovlig begært og forfulgt, og den af Sagsøgte til Afværgelse af Arrestforretningen stillede Sikkerhed bør opretholdes. I Sagsomkostninger og derunder Omkostningerne ved Arrestforretningen betaler Sagsøgte til Sagsøgeren 300 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Fabrikant Chr Andreasen til Indstævnte Grosserer Søren Hempel med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgørelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 29 November 1929 forpligtede Sagsøgte, Fabrikant Chr Andreasen af Vejgaard, sig til at betale Sagsøgeren, Grosserer Chr Søren Hempel i Aalborg, en Tredjedel af det Nettoudbytte, der maatte fremkomme ved Salg af Patenter samt ved Fabrikation og Eksport af et af Sagsøgte opfundet Varme- og Køleskab, alt mod at Sagsøgeren afholdt Udgifterne ved Patentansøgninger og Patenternes Opretholdelse. Den 10 September 1930 blev der, efter at Patenterne var udtaget, af Sagsøgtes Repræsentant, Børge Stii, paa Sagsøgtes Vegne afsluttet en Kontrakt med Aktieselskabet M Färden, Stockholm, hvorved Selskabet, som erholdt Eneforhandlingen af Skabene for Sverige i Tiden fra 1 September 1930 til 31 December 1933, forpligtede sig til i nævnte Tidsrum efter nærmere Regler at aftage 3600 Skabe til en Pris, der efter Fradrag af Forhandlerrabat udgjorde Netto 194 Kr 75 Øre pr Skab. Da det viste sig, at Selskabet, som i Efteraaret 1930 havde aftaget og betalt 118 Skabe, ikke kunde afsætte dem, indlededes der Forhandlinger om en Afløsning af Kontrakten med en Erstatning, i hvilke Forhandlinger Sagsøgeren, som havde været Sagsøgte behjælpelig med Optagelse af en Kassekredit paa 10 000 Kr til Bestridelse af hans Udgifter ved Forberedelserne til Effektueringen af Ordren, i Begyndelsen deltog. Forhandlingerne, under hvilke Landsretssagfører Hjorth Nielsen, Aalborg, optraadte som Repræsentant for Sagsøgte, resulterede i, at der mellem Selskabet og Hjorth Nielsen paa Sagsøgtes Vegne den 10 August 1931 oprettedes en Overenskomst, hvorefter Kontrakten af 10 September 1930 ophævedes, mod at Selskabet — udover et til Børge Stii allerede erlagt Erstatningsbeløb af 1000 Kr — til Sagsøgte betalte en Erstatning af 31 000 Kr, af hvilke 10 000 Kr betaltes kontant, og 20 000 Kr erlagdes ved, at Selskabet accepterede to Veksler paa hver 10 000 Kr, som forfaldt henholdsvis den 1 Oktober 1931 og 1 April 1932.

Idet Sagsøgeren har gjort gældende, at han og Sagsøgte under de Forhandlinger, der fandt Sted om Ophævelse af Kontrakten, blev enige om, at Sagsøgeren som sin Andel af den Erstatning, Sagsøgte og Selskabet maatte enes om, skulde have 10 pCt, beregnet efter Erstatnin-

gens Bruttobeløb med Fradrag af 10 pCt af de ved Sagens Ordning paaløbende Omkostninger, har han under nærværende den 24 August 1931 paastævnte Sag paastaaet Sagsøgte dømt til at betale:

I	835 Kr 72 Øre
som Sagsøgerens Andel i Udbyttet af solgte Skabe, om hvilken Andel der er Enighed mellem Parterne,	
II 10 pCt af	32 000 Kr 00 Øre
med Fradrag af den af Sagsøgte afholdte Diskonto af de to Veksler	
m v	531 — 16 —
	<hr/>
	31 468 Kr 84 Øre
	<hr/>
eller	3 146 Kr 88 Øre
i hvilket Beløb fragaar 10 pCt af et Hjorth Nielsen af Sagsøgte i Salær og Udlæg udbetalt Beløb 4000 Kr..	400 — 00 —
	<hr/>
	2746 Kr 88 Øre
	<hr/>

ialt 3582 Kr 60 Øre

tilligemed Renter af sidstnævnte Beløb 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 24 August 1931, indtil Betaling sker.

Sagsøgeren, som under 5 September 1931 havde begært Arrest foretaget hos Sagsøgte for 3500 Kr af sit formentlige Tilgodehavende med Tillæg af Omkostninger 104 Kr 40 Øre eller 3604 Kr 40 Øre, hvilken Arrest af vedkommende Foged mod Sagsøgtes Protest tillodes fremmet mod en Sikkerhedsstillelse af 1000 Kr, men derpaa afværgegedes af Sagsøgte ved Deponering hos Fogden af kontant 3600 Kr, har dernæst nedlagt Paastand om, at Arrestforretningen anerkendes som lovlige begært og forfulgt, samt at Sagsøgte tilpligtes at udrede Arrestomkostningerne 104 Kr 40 Øre.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet mod Betaling af principalt 1418 Kr 99 Øre, subsidiært 1902 Kr 42 Øre, hvorhos han har nedlagt Paastand om, at Arrestforretningen kendes ulovlig begært, at den af ham stillede Sikkerhed tilbagegives, og at der tilkendes ham hos Sagsøgeren en Erstatning for Tort, Tab og Kreditspilde af 3500 Kr.

Forsaa vidt nu Sagsøgte har gjort gældende, at Grunden til, at han indlod sig paa en Aftale med Sagsøgte om Erstatningens Fordeling, var Frygt for, at Sagsøgeren skulde opsige Kassekreditten, hvorom han havde ladet Ytringer falde, og at Følgen heraf maa være, at Sagsøgte ikke er bundet ved nogen Aftale, kan der ikke gives ham Medhold heri.

Sagsøgte har iøvrigt med Hensyn til sin principale Paastand anført, at saafremt Erstatningen fordeltes paa Grundlag af Bestemmelserne i Overenskomsten af 29 November 1929, vilde der efter en af ham opstillet Beregning tilkomme Sagsøgeren Andel i Erstatningen af 583 Kr 27 Øre, og at der, da det var en Forudsætning under Forhandlingerne mellem Parterne om Erstatningens Fordeling, at Sagsøgeren i hvert Fald ikke ved den ny Aftale skulde stilles gunstigere end om Fordelingen skete paa Grundlag af Overenskomsten af 1929, kun vil kunne til-

komme Sagsøgeren de nævnte 583 Kr 27 Øre med Tillæg af det forommeldte erkendte Beløb af 835 Kr 72 Øre eller 1418 Kr 99 Øre.

Angaaende den subsidiære Paastand har Sagsøgte gjort gældende, at han ifølge den sidste Aftale i hvert Fald har Krav paa, inden han afgiver 10 pCt til Sagsøgeren, forlods at erholde dækket — foruden den af Sagsøgeren i sin Paastand fradragne Diskonto — de Udgifter, han har paadraget sig ved de af ham truffne Foranstaltninger til Opfyldelse af Kontrakten med »Färden«, saasom ved Omlægning af sin Fabrik m. v.

I det Sagsøgeren herefter tilkommende Beløb, der efter en af Sagsøgte opstillet Beregning udgør 1866 Kr 70 Øre, vil der efter Sagsøgtes Paastand i Henhold til Aftalen være at fradrage ikke 10 men 20 pCt af det fornævnte Udlæg til Hjorth Nielsen 4000 Kr eller 800 Kr, saaledes at Sagsøgerens Anpart bliver 1066 Kr 70 Øre med Tillæg af det oftnævnte erkendte Beløb 835 Kr 72 Øre eller 1902 Kr 42 Øre.

Landsretssagfører Hjorth Nielsen har som Vidne forklaret, at Resultatet af Parternes Forhandlinger blev, at Sagsøgeren skulde have 10 pCt af det Beløb, Hjorth Nielsen bragte hjem fra Stockholm, og at Sagsøgeren heraf skulde afholde 10 pCt af Omkostningerne ved Sagens Ordning. Han har videre forklaret, at Sagsøgte hverken under Forhandlingerne med Sagsøgeren eller med ham har udtalt eller givet Udtryk for, at der, inden Sagsøgeren fik sine 10 pCt, skulde fradrages noget Beløb for Tab, Sagsøgte havde lidt.

Herefter og efter det iøvrigt i Sagen foreliggende maa det antages, at Sagsøgeren med Føje er gaaet ud fra, at den mellem ham og Sagsøgte truffne Aftale om Erstatningens Fordeling ikke har været knyttet til nogen Forudsætning som af Sagsøgte hævdet, men at den har afløst Overenskomsten af 29 November 1929, samt at de Sagsøgeren tilkommende 10 pCt skulde beregnes af den eventuelle Erstatnings Brutto-beløb. Det maa derhos ligeledes anses godtgjort, at Sagsøgeren ifølge Aftalen ikkun skulde tilsvare 10 pCt af Omkostningerne ved Sagfører-assistancen.

Efter alt det anførte, og idet Sagsøgeren efter Omstændighederne findes at have haft Føje til at begære Arrest foretaget, vil Sagsøgerens Paastand i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren delvist med 300 Kr, herunder indbefattet Arrestomkostningerne.

Onsdag den 15 Marts.

Nr 186/1931. Marskandiser **M E Gruhl** (Fich)

mod

Fuldmægtig **Hans K Ostenfeld** (Christensen),

betræffende Betaling af en Del af en ved en Paakørsel forvoldt Skade.

Østre Landsrets Dom af 1 Juni 1931: Sagsøgte, Fuldmægtig Hans K Ostenfeld bør for Tiltale af Sagsøgeren, Marskandiser M E Gruhl

i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgte 100 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten forhøjet sin Erstatningspaastand til 10 000 Kroner.

Som anført i Dommen var Appellantens Vogn i meget daarlig Stand. Justitsministeriets Motorkyndige, Ingeniør Falck har betegnet den som opslidt, og af hans Erklæring fremgaar navnlig ogsaa, at Bremserne var i Uorden. Ved med denne Vogn at køre i hurtig Fart ind paa Jagtvejen, hvorved han paakørte Indstævntes Vogn har Appellanten gjort sig skyldig i en saadan Uforsigtighed, at han — selv om Indstævnte maatte paa nogle Punkter have overtraadt Færdselsreglerne — ikke kan gøre Krav paa Erstatning hos Indstævnte. Herefter vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Marskandiser M E Gruhl, til Indstævnte, Fuldmægtig Hans K Ostenfeld, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 1 Februar 1930 Kl ca 22,30 fandt der et Sammenstød Sted imellem Fuldmægtig Hans K Ostenfelds og Marskandiser M E Gruhls Automobile. Ostenfeld kom kørende ad Jagtvej mod Tagensvej og Gruhl ad Arresøgade for at køre over Jagtvej ind i Mimersgade. I Anledning af det passerede blev der ved Københavns Byret rejst Sag mod Ostenfeld for Overtrædelse af Færdselslovens §§ 4 og 6 III og Motorlovens §§ 21 og 29 og mod Gruhl for Overtrædelse af Motorlovens §§ 6, 8, 19, 27 og 29. Ved Dom afsagt af Byrettens I Afdeling den 7 April 1930 blev Ostenfeld for ikke at have medført Kørekort idømt en Bøde af 15 Kr, medens han iøvrigt blev frifundet — denne Afgørelse blev ikke paaanket af Anklagemyndigheden — medens Gruhl for Overtrædelse af de for hans Vedkommende nævnte §§ idømtes en Bøde stor 300 Kr, hvorhos Førerretten blev fradømt ham for et Tidsrum af 5 Aar; i Dommen ud-

taltes bl a, at Skylden for Sammenstødet paahvilede Gruhl alene. Denne Afgørelse blev af Gruhl indanket for Østre Landsret, der ved Dom af 20 Maj 1930 — efter en Bemærkning om, at der ikke fandtes Grund til under denne Sag at tage Stilling til Spørgsmaalet, om Gruhl alene havde Skylden for Sammenstødet — stadfæstede Byrettens Dom, dog med en Nedsættelse af Tiden for Førerrettens Fratagelse til 2 Aar.

Under nærværende Sag søger Gruhl Ostenfeld dømt til at betale i Erstatning 4000 Kr med nærmere angivne Renter, idet han gør gældende, at Ostenfeld ved ikke at respektere hans Forkørselsret i ethvert Fald for en Del er Skyld i den ham og hans Hustru overgaaede Skade, som han har opgjort til ialt 13 579 Kr 65 Øre efter nærmere Specifikation.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet han hævder, at han er ganske uden Skyld i Skaden; subsidiært paastaar han sig frifundet mod Betaling af et betydeligt mindre Beløb efter Rettens Skøn.

Af Sagens Oplysninger, — derunder den tidligere Sag — fremgaar det, at Sagsøgte kom kørende ad Jagtvejen mod Tagensvej med ikke over 30 km's Fart; da han naaede Krydset Jagtvej—Mimersgade—Arresøgade, saa han Sagsøgerens Vogn komme kørende ad Arresøgade, men mente, at den var saa langt tilbage, at han kunde passere foran den, hvorefter han satte Farten noget op; da han var naaet nogle Meter ind i Krydset, bemærkede han, at Sagsøgerens Vogn kørte med overordentlig stærk Fart, hvorfor han drejede noget tilvenstre for at undgaa Sammenstød og endnu mere til venstre, da han befandt sig ud for den nordre Fortovskant af Arresøgade og saa Sagsøgeren dreje til højre; men i en Afstand af 3 m fra en Linie, trukket i Forlængelse af den nordlige (opad mod Tagensvej) Fortovskant i Arresøgade, blev den bagerste Del af hans Vogns højre Side paakørt af venstre Forpart af Sagsøgerens Vogn; Sagsøgtes Vogn væltede til venstre og kurede 3—4 m henad Gaden, medens Sagsøgerens Vogn væltede bagover, saa at den kom til at ligge med alle fire Hjul opad. Det er endvidere oplyst, at Sagsøgtes Vogn var i god Stand, medens Sagsøgerens Vogn var en Vogn fra 1913 i meget daarlig Stand baade i Henseende til Styreapparat og Bremses, hvorhos den kun førte to smaa svagtlýsende Forlygter. Selv om nu Sagsøgte maatte have fejlet ved ikke at respektere Sagsøgerens Højreforkørselsret, maa det dog tages i Betragtning til hans Fordel, at Sagsøgerens svage Lygteføring har maattet gøre det vanskeligt for Sagsøgte at bedømme Sagsøgerens Vogns Afstand fra Skæringspunktet og dens Hastighed. Naar dertil kommer, at Sagsøgtes Vogn som anført blev paakørt 3 m nord for Arresøgades nordlige Fortovskant, saaledes at Paakørsel antagelig vilde have været undgaaet, dersom Sagsøgeren havde fortsat sin Vej ligeud over Jagtvej til Mimersgade, samt at Paakørsel selv i den foreliggende Situation kunde have været undgaaet, hvis Sagsøgerens Vogns Styretøj og Bremses havde været i Orden, finder Retten at maatte statuere, at Sagsøgerens eget Forhold for en saa overvejende Del er Skyld i Skaden, at det ikke kan paalægges Sagsøgte at erstatte nogen Del af denne. Sagsøgte vil herefter være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre Sagsøgte med 100 Kr.

Torsdag den 16 Marts.

Nr 312/1932. Dommerfuldmægtig **C P Koefoed** (Oluf Petersen)
m o d

Østifternes Land-Hypotekforening (Overretssagf Einar Hansen),

betræffende Udlevering af et Depositum.

Østre Landsrets Dom af 26 November 1932: Sagsøgte, Østifternes Land-Hypotekforening, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Dommerfuldmægtig C P Koefoed, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør til Sagsøgte betale i Sagsomkostninger 100 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Depositumsbeviset af 11 Oktober 1927 og Hypotekforeningens Skrivelse af 25 August 1930 er Udleveringen af de 2000 Kroner Kasseobligationer gjort afhængig af, at Ejendommens Bygninger ved Pantsætterens Foranstaltning blev gjort færdige, saaledes at Hypotekforeningen, saafremt dette ikke skete, blev berettiget til at benytte sig af Kasseobligationerne til delvis Dækning af Foreningens Laan. Denne særlige Ret kan ikke anses bortfaldet derved, at Foreningen — med Benyttelse af dens Stilling som Panthaver for 6000 Kroner — i Henhold til det paa Tvangsauktionen over Ejendommen i dens ufærdige Stand gjorde Bud har ladet sig Ejendommen udlægge, og Foreningen, som derefter ved Videresalg af Ejendommen i uforandret Stand kun har opnaaet en Pris af ca 25 000 Kroner, har derfor været berettiget til at disponere over Obligationerne som sket.

Som Følge heraf vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Foreningen med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Dommerfuldmægtig C P Koefoed til Indstævnte Østifternes Land-Hypotekforening med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ifølge Pantebrev af 20 Februar 1926, lyst den 25 s M havde Gaardejer Vilhelm Hansen hos Sagsøgte, Østifternes Land-Hypotekforening, optaget et Laan, stort 6000 Kr, med Pant i Ejendommen Matr Nr 11 b af Kirke Fjenneslev By, Fjenneslev Sogn, næstefter forudprioriteret Gæld til Østifternes Kreditforening, oprindeligt ialt 25 000 Kr. Ved Effektueringen af Laanet tilbageholdtes Kasseobligationer til Beløb 2000 Kr, hvorfor af Foreningen den 11 Oktober 1927 til Debitor afgaves saalydende

»Depositumsbevis.

Ved Effektueringen af det Gaardejer Vilhelm Hansen og Hustru, Kirke Fjenneslev, bevilgede Laan: 2 Serie 1 Afd Nr 2584 er der her tilbageholdt Kasseobligationer til Beløb 2000 Kr. — — — Disse Kasseobligationer vil imod Tilbagelevering af nærværende Depositumsbevis, forsynet med behørig Kvittering, kunne udleveres, naar Bygningerne paa den pantsatte Ejendom er fuldt færdige (østlige Længe forbundet med den vestlige, lagt Bræddegulv i Karlekammer og Cementgulv i Vognport og Komfur opstillet i Køkkenet).«

Debitor har derefter betalt statutmæssige Ydelser af et Laan paa 6000 Kr; til Udredelsen er delvis anvendt Kuponerne af de deponerede Kasseobligationer til Beløb 2000 Kr.

Den 21 August 1930 transporterede Gaardejer Vilhelm Hansen til Sagsøgeren, Dommerfuldmægtig C P Koefoed, »mit Resttilgodehavende paa 2000 Kr i Kasseobligationer« af det ovennævnte Laan. Den 22 s M anmeldtes Transporten for Sagsøgte, der i Skrivelse af 25 s M anerkendte Anmeldelsens Modtagelse med følgende Bemærkning: »— — — at Foreningen forbeholder sig nu Ret til i paakommende Tilfælde at benytte de tilbagebetalte Kasseobligationer til delvis Dækning af Foreningens Laan, og at man gaar ud fra, at de Kasseobligationerne vedhængende Rentekupons vedblivende vil kunne benyttes til delvis Betaling af Terminsydelserne af Laanet«.

Efter Begæring af Østifternes Kreditforening afholdtes den 9 Marts 1932 en 2den Tvangsauktion over Pantet, og ved denne gaves der Møde for de forskellige Panthavere. Det oplystes af de for Østifternes Kreditforening og Sagsøgte mødende respektive Sagførere, at Gælden for de nævnte Foreningers Vedkommende androg henholdsvis 21 540 Kr 60 Øre og 5994 Kr 47 Øre. Endvidere fremkom Oplysninger om Størrelsen af 3die og 4de Prioritetshavers Krav. Sagsøgtes Sagfører bød først 22 000 Kr, hvorefter der fra anden Side bødes 22 100 Kr. Sagsøgtes Sagfører bød herefter 27 500 Kr. Der skete herefter intet Overbud, og Auktionen standsedes, efter at Sagsøgtes Sagfører havde erklæret, at Land-Hypotekforeningen vilde begære sig Ejendommen udlagt som ufyldstgjort Panthaver.

I Skrivelse af 18 April 1932 stillede Sagsøgerens Sagfører overfor Sagsøgte Krav om Udlevering af de deponerede Kasseobligationer, idet der henvistes til, at Land-Hypotekforeningen ved Auktionen efter det afgivne Bud var dækket, bortset fra et Beløb af 35 Kr 07 Øre, hvilket sidste Beløb tilbødes betalt ved Obligationernes Udlevering.

I en Svarskrivelse af 21 s M udtalte Sagsøgte bl a: »— — — a t

Vilkaarene for Udlevering af det tilbageholdte Beløb aldrig har foreligget, og at de paagældende Obligationer derfor er afskrevet paa Foreningens Tilgodehavende.

Under Sagen paastaar Sagsøgeren Sagsøgte dømt til Udlevering af 2000 Kr i Foreningens Kasseobligationer af 2 Serie 1 Afdeling med vedhængende Kupons, første pr 1 Januar 1932, mod at Sagsøgeren til Sagsøgte betaler 35 Kr 07 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 9 Marts 1932, og at Sagsøgeren producerer i behørig kvitteret Stand det ovennævnte Depositumsbevis.

Sagsøgte paastaar Frifindelse.

Sagsøgte har oplyst, at den i Skrivelse af 21 April 1932 omhandlede Afskrivning er sket efter Tvangsauktionen, idet Forholdet nærmere er det, at Foreningen har solgt Ejendommen for 24 909 Kr 77 Øre, og at Foreningen saaledes — selv efter den nævnte Afskrivning — staar med et udækket Tilgodehavende.

Det lader sig nu efter Rettens Formening omtviste med hvilken Virkning Debitor har kunnet afgive til Sagsøgeren den ovcicerede Transport af 21 August 1930 uden at drage Omsorg for Gennemførelse af de Byggeforanstaltninger m v, der var et Vilkaar for Udlevering af de ved Laanets Effektivering tilbageholdte Obligationer til Beløb 2000 Kr. Men bortset herfra findes Foreningen ved at overtage Pantet paa Grundlag af et Auktionsbud, der ved sin Størrelse og det paa Auktionen om Restgælden oplyste tilkendegiver sig som afgivet i Forhold til den fulde Laanesum, kun at kunne anses fyldestgjort i Forhold til Budet, saafremt Bygningerne ved Overtagelsen var i den for Laanets fulde Effektivering stipulerede færdige Stand. Da dette efter det under Sagen oplyste ikke var Tilfældet, findes Debitor eller Sagsøgeren, hvis Retsstilling maa følge af Debtors — jfr ogsaa herved Foreningens Brev af 25 August 1930 til Sagsøgeren — ikke at have Krav paa Udlevering af de tilbageholdte Obligationer, der derimod efter det anførte maa anses med Rette taget til Indtægt af Foreningen.

Sagsøgte vil herefter være at frifinde.

I Sagsomkostninger findes Sagsøgeren efter Omstændighederne at burde godtgøre Sagsøgte 100 Kr.

Nr 5/1933.

Rigsadvokaten

m o d

Johannes Martin Mikkelsen (Martensen-Larsen),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 70 af 27 Marts 1929.

Dom afsagt den 8 Juli 1932 af Retten for Københavns Amts Søndre og Amager Birk: Tiltalte Johannes Martin Mikkelsen bør bøde 2000 Kr til Politikassen og betale Sagens Omkostninger.

Østre Landsrets Dom af 23 September 1932: Den indankede Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af Tiltalte Johannes Martin Mikkelsen. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage fra denne Doms Forkyndelse at regne, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste, dog at Bøden vil være at tillægge Københavns Amts Fattigkasse og at Tiltalte for det Tilfælde, at Bøden ikke betales, vil være at anse med en Forvandlingsstraf af Hæfte i 60 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Bøden tillægges Københavns Amts Fattigkasse og at Tiltalte Johannes Martin Mikkelsen, saafremt Bøden ikke betales, bør straffes med Hæfte i 60 Dage. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Martensen-Larsen betaler Tiltalte 120 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 6 Juli 1932 er Formand og Forretningsfører for Dansk Gartnerforbund Johannes Martin Mikkelsen, født den 21 Juni 1892 i København, boende Stevnsgade 8, I, København, sat under Tiltale til Straf for Overtrædelse af Lov Nr 70 af 27 Marts 1929 i Anledning af, »at han som Formand for Dansk Gartnerforbund for at skade Handelsgartner af Kastrup Oluf Kristensen i hans Erhverv fra 18 Juni d A har etableret Boykotning (Arbejdsstandsning, Blokade) overfor hans Gartneri og siden søgt ved Blokadevagter, Møder og Artikler i »Socialdemokraten« for 18—22—24—26 og 28 Juni d A, hvori indeholdes skarpe Trusler og urigtige Anbringender om Forholdene paa Gartneriet, at tvinge hans Folk til at nedlægge Arbejdet og at skræmme ny Tilgang af Arbejdere tilbage, hvilket har haft til Følge, at Størsteparten af de faste Folk under 5te ds har nedlagt Arbejdet, saaledes at Handelsgartner Kristensen ser sig alvorlig truet i sit Erhverv, der netop nu befinder sig i en Situation, hvor betydelig Tilgang af Arbejdskraft er nødvendig.«

Tiltalte har paastaet sig frifundet, idet han ikke kan erkende at have begaaet nogen Overtrædelse af den paaberaabte Lov.

Det fremgaar af de under Sagen foreliggende Oplysninger, at Tiltalte den 15 Juni 1932 paa Dansk Gartnerforbunds Vegne tilskrev Handelsgartner Oluf Kristensen saalydende Brev:

»Herved tillader vi os høfligst at erindre Dem om anbd Skrivelse af 8 Februar og Skrivelse af 20 s M, og skal vi paany anmode Dem om en Forhandling.

Vi undlader ikke at meddele, at saafremt denne ikke er paabegyndt inden førstkommende Fredag Aften den 17 ds, ser vi os nødsaget til at etablere alm Arbejdsstandsning overfor Deres Virksomhed fra Fredag den 17 ds fra normal Arbejdstids Ophør.«

Ved Skrivelse af 17 s M meddelte Kristensens Sagfører Forbundet, at Kristensen ikke følte sig foranlediget til at indlade sig paa den ønskede Forhandling, og at der ikke var noget Stridsspørgsmaal mellem Kristensen og hans Folk, der kunde foranledige Indgriben fra Forbundets Side, hvorhos han gjorde opmærksom paa Bestemmelserne i Loven af 27 Marts 1929 og tog Forbehold om Erstatning for eventuel paaført Skade. Under samme Dato indsendte 47 hos Kristensen arbejdende Mænd og Kvinder til Forbundet en Skrivelse, i hvilken de protesterer mod den af Forbundet etablerede Strejke og tilføjede, at de erklærede sig »villige til, naar de øvrige Gartneriers Folk kommer med i en Arbejdsstandsning at følge disse, men heller ikke før.«

I Bladet Socialdemokraten for den 18 Juni og i Bladet Københavns Amts Socialdemokrat for den 19 Juni indrykkede Tiltalte derefter saalydende Meddelelse:

»Gartnerstrejken i Kastrup.

Pluk ikke Jordbær hos Brdr Christensen. Gennem 13 Uger har vi haft en Strejke løbende overfor Gartner Otto Christensen, Kastrupgaard, for at søge Overenskomst oprettet og vore Medlemmers Organisationsret respekteret.

Vi har nu maattet udvide Konflikten til ogsaa at omfatte Broderen Oluf Kristensen, Ny Kastrupgaard.

Det er ethvert af vore Medlemmer forbudt at søge eller tage Arbejde hos de to Brødre, og vi henstiller til enhver organiseret Arbejder og hans Paarørende ikke at lade sig lokke af Annoncerne til at tage Arbejde ved Jordbærplukning paa de to Gartnerier.

Enhver, der udfører saadant Arbejde, vil blive betragtet som »Skruibrækker«.«

Under Sagen er endvidere fremlagt en hel Række Artikler, som i Tidsrummet fra den 19 Juni til den 5 Juli har været indrykket i Bladet Socialdemokraten, for en enkelts Vedkommende i Holbæk Amts Socialdemokrat, og som alle er forsynet med Tiltaltes Underskrift og indeholder kraftige Advarsler mod at tage Arbejde hos Kristensen blandt andet med saadanne Udtalelser:

»Det er nu lige i Jordbærtiden og en Masse Bær skal plukkes paa de 19 Tdr Land, de to Gartnerier har beplantet med denne Vare. Dertil kræves en Arbejdsstyrke, som ikke bør kunne opdrives her i Storkøbenhavns Nærhed. Vi gør opmærksom herpaa og henstiller til enhver Arbejder at være paa Post, saa at hverken han eller nogen af hans Paarørende beskæftiger sig med denne Jordbærplukning eller andet Arbejde paa de to Gartnerier, da dette vil være Forræderi mod hele den organiserede Arbejderklasse og vil blive stemplet som Skruibrækkeri.

De Mennesker, der plukker dem, hjælper til med Skamrødmen

luende paa deres Kinder — — — Skulde Du være en af dem, saa lad det være sidste Gang, Du gør Dig skyldig i en Skruebrækkers usle Judasgerning — — — Lad Jordbærrene paa de to Kastrupgaard rødmme i Ensomhed.«

»Igen i Dag rødmer adskillige Hundrede Pund Jordbær hos Brdr Otto og Oluf Christensen, Kastrupgaard og Ny Kasturpgaard.

Lad dem rødme og raadne i Fred. Vi maa føre Kampen i det Omfang, som vor Organisation evner og netop benytte os af det Moment, der ligger i at lade de to Gartnere se deres Produktion hæmmet, medens deres Konkurrenter daglig afsætter Varer paa Københavns Grønttorv — — — vi advarer indtrængende enhver københavnsk Arbejder og hans Paarørende mod at udføre Arbejde paa de to omtalte Gartnerier.«

»Vi fortsætter Konflikten, og vi ved udmærket godt, at det volder stort Besvær at faa Bærrene plukket. Det er ogsaa Mening, og vi har ikke i Sinde at lade os dupere, fordi Høsten gaar til Spilde — — — og Bærrene paa de 19 Tdr Land ødelægges desværre i Læssevis. Vor Meddelelse om Konflikten faar heldigvis den Virkning, vi har forudset, at ingen ordentlig Arbejder vil røre ved Arbejdet paa de to Gartnerier — — —«

»Vi har vore Organisationer og bruger dem til Formaal, der bl a har til Opgave at udslette saadanne uduelige Produktionsledere, som kun kan leve ved at trykke deres Arbejdere ned i slige Livsvilkaar som de, der hersker paa Gartnerierne paa Amager.«

»Nu kniber det for de to Gartnerbrødre derude paa Amager — — — Med det Tempo, der nu er over Jærbærmødningen kan selv den mest energiske Skruebrækkerhiverver ikke hamle op. I Berlingske Tidende — — — ses nu daglig Annoncer om, at Jordbærplukkere søges til de to Brødre Otto og Oluf Christensen — — — Vi advarer mod disse Annoncer — — — Adskillige Centner Bær gik i Skudderudder i Gaar, men de 15 Skruebrækkere og endnu stadig nogle Arbejdskoner, hvis Adresser vi i de kommende Dage skal sikre os, reddede jo trods alt en Del af Høsten.

— — — ikke saaledes, at Arbejdernes Opfattelse af en Skruebrækkers Gerning er ændret. For sent vil de paagældende erfare, at det Stempel, de i disse Dage henter sig, ikke glemmes og ikke ophører at øve sin Virkning den Dag, Strejken er forbi.

Som en Hund kan følge et Spor milevidt, saaledes har det altid vist sig, at Arbejderne kan følge deres Overløbere gennem alle Omskiftelser. Vi beder de paa Otto og Oluf Kristensens Gartnerier arbejdende Skruebrækkere betænke dette og snarest ved Henvendelse til Forbundet faa deres Forhold legitimeret.

Det vil være den eneste Maade, hvorpaa de vil kunne slippe skadeløst fra deres Færd i disse Dage.

— — — beder enhver Arbejder hjælpe os ved saalangt hans Evner rækker at forhindre de to Gartnerier i at faa Arbejdskraft.«

Fra Tiltaltes Side er det under Sagen anført, at der den 19 Marts blev erklæret Strejke hos Handelsgartner Otto Christensen for at opnaa bedre Vilkaar og højere Løn, og da Forbundet hørte Tale om, at Oluf Christensen vilde lade sine Folk hjælpe Otto Christensen med Plukning

af Jordbær, maatte Forbundet ogsaa rette sig mod Oluf Christensen og fremsatte derfor overfor denne Kravet om en Overenskomst, og da dette blev afslaaet, maatte Forbundet være berettiget til at etablere Strejke og Boykotning, der er lovlige Midler under en Arbejdskonflikt. Der er ikke Tale om nogen Forfølgelse, men kun om en Strejke, som Christensen selv siger har været uden Virkning, idet han hidtil ikke har haft nogen Vanskelighed ved at faa sine Jordbær plukket. Tiltalte har endvidere anført, at Christensen i Februar Maaned afskedigede 4 Mand, fordi de var organiserede, og har endvidere anført, at han den 17 Juni fik Besøg af en af Christensens Folk, der kom fra Christensen og sagde, at Christensen vilde forhandle om en Overenskomst, hvis Gartner Suhr vilde det samme, og Tiltalte sagde da, at hvis Christensen vilde skrive dette til ham, vilde han betragte Forhandlingen som paabegyndt.

Paa Forespørgsel har Tiltalte derhos forklaret, at det var ham bekendt, at der ikke var nogen Konflikt mellem Christensen og hans Folk.

Det er oplyst, at Forbundet har udsendt en Del Strejke- og Blokadevagter, men det er ikke oplyst, at disse har foretaget andet end at indlade sig i Samtale med Folk, der arbejdede hos eller søgte Arbejde hos Christensen, og søgt at overtale dem til ikke at gaa i Arbejde.

Handelsgartner Oluf Christensen har forklaret, at han paa det Tidspunkt, da han modtog Forbundets Skrivelse af 15 Juni 1932, havde 60 Folk i sin Tjeneste, og der var ikke nogen Konflikt mellem ham og Folkene, af hvilke kun 13 stod som Medlemmer af Forbundet. I Tiden indtil den 5 Juli var der ingen af Folkene, der forlod Arbejdet, men den 5 og 6 Juli var der ialt 29, der gik, herunder alle de, der var Medlemmer af Forbundet, og han mener, at det var Trusler, der var fremsat paa et Møde i Nykro og en Artikel om senere Forfølgning, der fik dem til at forlade Arbejdet, hvad han ogsaa støtter derpaa, at nogle af dem kom til ham og sagde, at nu kunde de ikke holde længere. Komparenten bemærker, at det hidtil er lykkedes ham at faa tilstrækkelig Arbejdskraft til at gennemføre sin Jordbærplukning, derimod er der paaført ham et Tab ved, at han ikke har kunnet faa gennemført tilstrækkelig Behandling af Blomkaalen paa Friland, men det er ham ikke mulig i Øjeblikket at opgøre det Tab, der er paaført ham eller endnu vil paaføres ham, og han ønsker derfor ikke at nedlægge nogen Erstatningspaastand her under Sagen, men forbeholder sig at gøre et saadant Krav gældende under et Søgmaal.

Selv om det nu i og for sig ikke kan anses for ulovligt, at en Arbejderorganisation for at opnaa Overenskomst med en Arbejdsgiver, der ikke er Medlem af nogen Arbejdsgiverorganisation, iværksætter Strejke uden særligt Varsel og i Forbindelse dermed iværksætter Boykotning og udsteder Opfordring ogsaa til ikke organiserede Arbejdere om ikke at overtage det boykottede Arbejde, skønnes det dog ikke rettere end, at Tiltalte ved de i det foreliggende Tilfælde benyttede Midler og herunder navnlig ogsaa de stadig fortsatte Forsøg paa gennem Trusler ovefor de Arbejdere, der fortsatte eller tog Arbejde hos Christensen, om Forfølgelse senere i Livet at skræmme disse bort og derved søge at ødelægge Christensens Erhverv, har gjort sig skyldig i Overtrædelse af Bestemmelsen i den paaberaabte Lovs § 3, og dette Angreb paa Chri-

stensens Erhvervsfrihed maa anses saa meget alvorligere, som Forfølgelsen, efter at Forbundet intet havde foretaget sig i 4 Maaneder, pludselig er sat ind paa et saadant Tidspunkt, at Tiltalte, hvad der ogsaa fremgaar af Artiklernes Indhold, bevidst har tilsigtet at sætte Christensen under en meget faretruende Tvangssituation, idet der vilde tilføjes ham et overordentligt stort og uopretteligt Tab, hvis det lykkedes at forhindre ham i at faa Arbejdskraft.

Tiltalte, der paa Forespørgsel har erklæret, at han ikke vil udtale sig om, hvorvidt Artiklerne vil blive fortsat paa samme Maade, vil efter det foran anførte være at anse efter den anførte Lovbestemmelse efter Omstændighederne med en Politikassen tilfaldende Bøde paa 2000 Kr samt have at betale Sagens Omkostninger.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Københavns Amts søndre og Amager Birk den 8 Juli 1932 og paaanket dels af Tiltalte Johannes Martin Mikkelsen, der gør gældende, at han ikke har gjort sig skyldig i Overtrædelse af den Lovbestemmelse, efter hvilken han er dømt, dels af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den Tiltalte idømte Straf.

Efter de under Sagen oplyste Omstændigheder findes Tiltalte overfor Handelsgartner af Kastrup Oluf Kristensen at have gjort sig skyldig i en økonomisk Forfølgelse, der paa uberettiget Maade har tilsigtet at begrænse hans frie Adgang til Erhverv. Der skal i saa Henseende henvises til, at Tiltalte gennem en lang Række Artikler i »Social-Demokraten« har opfordret ikke blot de Medlemmer af »Dansk Gartnerforbund«, der arbejdede hos Kristensen, til at nedlægge Arbejdet, men ogsaa har rettet saadan Opfordring til de hos Kristensen arbejdende Gartnere, der ikke var Medlemmer af Forbundet, samt til de hos ham ansatte Lærlinge, at han ogsaa til Ikke-Medlemmer af Forbundet, der agtede at søge Arbejde hos Kristensen, har rettet Opfordring om ikke at søge Arbejde hos denne, at han i sine Artikler i »Social-Demokraten« er fremkommet med urigtige eller dog misvisende Oplysninger bl a om Lønforholdene i Kristensens Virksomhed og om Virkningerne af den foranstaltede Blokade, at han mod dem, der trods Blokaden arbejdede hos Kristensen, herunder ogsaa Lærlinge, har fremsat Udtalelser, der maatte forstaas som Trusler om, at de paagældende, saafremt de ikke snarest fik en Ordning med Forbundet, udsatte sig for i Fremtiden at blive gjort til Genstand for Forfølgelse fra de organiserede Arbejderes Side, samt at han ved sine Forsøg paa at give Blokaden det ovenfor nærmere angivne, meget vide Omfang har tilstræbt at afskære Kristensen fra helt at faa afsat sin Avl af Gartnerprodukter og derved at paaføre ham et ruinerende Tab. Tiltalte findes herefter at have gjort sig skyldig til Straf efter § 3 i Lov Nr 70 af 27 Marts 1929, og da Straffen i den indankede Dom findes passende bestemt til en Politikassen tilfaldende Bøde, stor 2000 Kr, vil Dommen kunne stadfæstes.

Tiltalte har for Landsretten selv sørget for sit Forsvar.

Fredag den 17 Marts

Nr 254/1932. Købmand **Carl A Holm** (Cohn)
m o d

Aktieselskabet »**Silkehuset**«, fh **J R Schjelderups Eftf** og **K G Halby** (Landsretssagf Axel Schmidt),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Berettigelse til at optage Betegnelsen »Silkehuset« i sit Firma.

Vestre Landsrets Dom af 26 August 1932: Sagsøgte, Firmaet Silkehuset ved Carl A Holm af Aalborg, bør være uberettiget til at benytte »Silkehuset« som en Del af Firmanavnet, hvorhos Sagsøgte bør være pligtig at foranledige den anførte Betegnelse udslettet af Handelsregisteret i Aalborg. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne med 200 Kr. De idømte Sagsomkostninger at udrede og Dommen iøvrigt at efterkomme inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til det i Dommen om Brugen af Ordet »Silkehuset« anførte, navnlig det meget lange Tidsrum, hvori Indstævnte alene har brugt dette Ord som den væsentligste Del af sit Firma, tiltrædes det, at denne Betegnelse maa anses beskyttet i Henhold til Fimalovens § 10, 1 Stk.

Dommen vil saaledes efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Købmand Carl A Holm, til Indstævnte, Aktieselskabet »Silkehuset«, fh J R Schjelderups Eftf og K G Halby, med 300 Kroner.

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 1 Juli 1903 blev til Handelsregistret i København anmeldt Firmanavnet »Aktieselskabet Silkehuset, forhen I R Schjelderups Efterfølger«, idet samtidigt blev udslettet af Registret en Anmeldelse af 1 Oktober 1896 af Firmanavnet »Silkehuset I R Schjelderups Efterfølger

Lauritz Dahl«, hvilket sidste Firma var overtaget af det fornævnte Aktieselskab. Efter at dette i Anledning af Overtagelse af anden Forretningsvirksomhed var blevet omdannet, blev det den 13 November 1920 optaget i Aktieselskabsregistret under Navnet »Aktieselskabet Silkehuset, forhen I R Schjelderups Efterfølger & K G Halby«.

I Marts Maaned 1930 anmeldte Købmand Carl A Holm af Aalborg til Handelsregistret i Aalborg Firmanavnet »Silkehuset ved Carl A Holm«.

Sagsøgerne, A/S Silkehuset fh I R Schjelderups Efterfølger & K G Halby af København, har derefter — under Henvisning til, at de i en lang Aarrække har haft Ordet Silkehuset optaget i deres Firmanavn, at dette Ord er den væsenligste Bestanddel heraf og ogsaa faktisk benyttes som Betegnelse for deres Forretning, ikke blot af dem selv, men ogsaa af deres mange Forretningsforbindelser og af Publikum i Almindelighed, og at Sagsøgte, Firmaet Silkehuset ved Carl A Holm af Aalborg, ved at anmelde og erholde indregistreret et Firmanavn, hvori Ordet Silkehuset er optaget, har handlet i Strid saavel med Bestemmelsen i Fimalov af 1 Marts 1889 § 10 som med Bestemmelsen i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 9 — under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte kendt uberettiget til at benytte Firmaet »Silkehuset ved Carl A Holm« og tilpligtet at lade det udslette af Handelsregistret. Sagsøgerne har derhos paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale dem en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning, dog ikke over 7500 Kr, i Anledning af det Tab, der er forvoldt dem ved Sagsøgtes retsstridige Adfærd, tillige med Renter 5 pCt p a af det Beløb, der maatte blive dem tilkendt, fra den 12 Januar 1932, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgte anført, at Ordet »Silkehuset« ikke af Sagsøgerne er indregistreret alene, men kun i Forbindelse med den fornævnte Tilføjelse, som maa anses for den afgørende Bestanddel af Sagsøgernes Firma, og at »Silkehuset« alene iøvrigt ikke vilde kunne nyde Beskyttelse efter Fimalovens § 10, idet det maa betragtes som en fælles Betegnelse for Forretninger, der — som Sagsøgte — forhandler Silkevarer, hvorfor Sagsøgte lige saa vel som Sagsøgerne er berettiget til i sit Firma at benytte denne fælles Betegnelse i Forbindelse med sit Navn, der udgør den særprægede Del af hans Firma. Forsaavidt angaar Bestemmelsen i Loven af 29 Marts 1924 § 9, har Sagsøgte vel erkendt, at han i adskillige Tilfælde har efterlignet Sagsøgernes Annoncer m v saavel hvad Indhold som Form angaar, men har hævdet dels, at saadant er almindeligt, dels at han ikke derved har tilvendt sig eller tilsigtet at tilvende sig Sagsøgernes Kunder eller paa anden Maade tilføje dem Tab.

Færdig fra Trykkeriet den 29 Marts 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 4

Fredag den 17 Marts.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Ordet »Silkehuset« i Tiden fra 1896 til 1930 ikke har været optaget i andre anmeldte Firmanavne end Sagsøgernes og de foranførte, der vedrører de af Sagsøgerne overtagne eller fortsatte Forretninger. Endvidere er det oplyst, at Sagsøgerne driver en betydelig Handel med Silkevarer af forskellig Art, derunder Underbeklædning og Strømper, og at denne Forretningsvirksomhed drives baade en gros og en detail og saavel i København som i den øvrige Del af Landet, i hvilken Henseende det af Sagsøgerne uimod sagt er anbragt, at de i Aalborg har baade en Del Detailkunder og ca 25 en gros Kunder. Endelig er det med Hensyn til Sagsøgtes Forretning oplyst, at denne, der i Annoncer m v alene betegnes som »Silkehuset« uden Tilføjelse af Navnet Carl A Holm, udelukkende driver Handel med Strømper og Underbeklædning, af hvilken sidste Silkevarer andrager mindst 75 pCt af Salget.

Efter det anførte findes der at maatte gives Sagsøgerne Medhold i, at Ordet »Silkehuset« er saa særpræget, at det med Rette er indregistreret som Betegnelse for Sagsøgernes Virksomhed, og at det udgør den væsenligste Bestanddel af Sagsøgernes indregistrerede Firma. Sagsøgte har derfor i Henhold til Fimalovens § 10, 1 Stk været uberettiget til at optage Ordet Silkehuset som en Del af sit Firmanavn. Allerede som Følge heraf — og idet det bliver ufornuødent at komme ind paa, hvad Parterne iøvrigt har anbragt — vil Sagsøgte overensstemmende med Sagsøgernes Paastand være at kende uberettiget til i sit Firma at benytte Betegnelsen »Silkehuset« og at tilpligte at foranledige Betegnelsen udslettet af Handelsregistret i Aalborg. Den af Sagsøgerne nedlagte Paastand om Erstatning vil derimod, da Tab ikke er godtgjort, ikke kunne tages til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerne med 200 Kr.

M a n d a g d e n 2 0 M a r t s .

Nr 219/1932. Firmaet **Dansk Papir-Serviet Fabrik** ved Fru **E Levin** (Cohn)

m o d

Grosserer **E Katzenstein** (Overretssagfører Thorsteinsson),

betræffende Appellantens Berettigelse til at ophæve en med Indstævnte indgaaet Agentkontrakt.

Sø- og Handelsrettens Dom af 16 Juni 1932: De Sagsøgte, Firmaet Dansk Papir-Serviet Fabrik ved Fru E Levin, bør anerkende, at den af dem ved Skrivelse af 26 April 1932 foretagne Ophævelse af den med Sagsøgeren, Grosserer E Katzenstein, afsluttede Kontrakt af 2 Januar 1932 er uberettiget, og at Sagsøgeren som Følge heraf har Ret til Provision i Overensstemmelse med Kontrakten af Salg af Papirservietter i Tidsrummet indtil den 1 November 1932 samt Krav i Overensstemmelse med Kontrakten paa Andel i de Licensafgifter, til hvilke der af de Sagsøgte erhverves Ret ved Kontrakter, der er afsluttet eller afsluttes om Salg i Udlandet af Papirforarbejdningsmaskiner inden den 1 November 1932. De Sagsøgte bør derhos inden 15 Dage fra Dato betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 250 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

T h i k e n d e s f o r R e t :

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Firmaet Dansk Papir-Serviet Fabrik ved Fru E Levin til Indstævnte Grosserer E Katzenstein med 500 Kroner.

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ven en den 16 Marts 1931 afsluttet Kontrakt overdrog de Sagsøgte, Firmaet Dansk Papir-Serviet Fabrik ved Fru E Levin, til Sagsøgeren,

Grosserer E Katzenstein, mod en nærmere angivet Provision »Salget i Danmark og paa Island til Papirgrossister og en-gros købende Papirhandlere, dog undtaget Firmaet Sophus Levin, København.« Den 21 Februar 1932 afløstes denne Kontrakt af en ny Kontrakt, dateret 2 Januar s A.

Dennes Post 1 lyder saaledes:

»Herr Katzenstein paatager sig fuldt ud at varetage Dansk Papir-Serviet Fabriks Interesser ved Salg af Papirservietter til Ind- og Udland samt ved Afhændelse af Licensrettigheder for Maskiner i Udlandet mod at erholde følgende Provisioner:

- a) af Salg til Provinsen udenfor Sjælland — — —
- b) af Salg paa Sjælland med København og til Udlandet — — —
- c) af Licensafgifter ifølge Kontrakter, der afsluttes indenfor nærværende Kontrakts Gyldighed — — —.«

Ifølge Post 9 er Kontrakten opsigelig fra begge Sider med 6 Maa- neders Varsel til den 1 i en Maaned, og Katzenstein har Ret til Provi- sion af de Ordre, der indgaar inden Overenskomstens Ophør.

Den 26 April s A ophævede de Sagsøgte ved Skrivelse af s D til Sagsøgeren Kontrakten af 2 Januar fra Skrivelsens Dato at regne og begrundede Ophævelsen dermed, at Sagsøgeren skulde have solgt Ser- vietter, som ikke var af de Sagsøgtes Fabrikat. I denne Anledning har Sagsøgeren, der nægter at have misligholdt Kontrakten, under denne Sag nedlagt Paastand paa, at det ved Dom fastslaas, at de Sagsøgtes Annulation af Kontrakten har været uberettiget, og at de Sagsøgte er pligtige at yde Sagsøgeren Provision af alt Salg af Papirservietter til 1 November 1932 og Andel i de Licensafgifter, til hvilke der erhverves Ret ved Kontrakter, der er afsluttede eller afsluttes om Salg af Papir- forarbejdningsmaskiner inden 1 November 1932, saalænge Licensafgif- terne indgaar.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet de gør gældende, at Sagsøgeren efter Afslutningen af Kontrakten af 2 Januar 1932 var for- pligtet til ikke at sælge Servietter hidrørende fra andre Firmaer end de Sagsøgte, og at Sagsøgeren har misligholdt denne Forpligtelse, idet han den 1 April 1932 paa et tysk Firmas Vegne har optaget en Ordre paa 125 000 Stk Servietter at levere til Firmaet Th Jensen & Co, Kø- benhavn, hvorfor den af Sagsøgte den 26 April d A foretagne Ophæ- velse af Kontrakten med Sagsøgeren formenes at have været berettiget.

Det fremgaar af de under Sagen afgivne Forklaringer og det iøvrigt oplyste, at Sagsøgeren — forinden han den 16 Marts 1931 traadte i Forbindelse med de Sagsøgte som Repræsentant for et tysk Firma — havde drevet en omfattende Forretning med Salg af Papirvarer, der- under særlig Servietter og lignende.

Det er uomtvistet, at Sagsøgeren ogsaa efter den 16 Marts 1931 i Tidsrummet indtil Oktober—November s A her i Landet har solgt Papirvarer, herunder Servietter, hidrørende fra det tyske Firma.

De Sagsøgte, der var bekendt med Sagsøgerens tidligere Virk- somhed, har nu hævdet, at det ved Afslutningen af Kontrakten af 2 Ja- nuar 1932 udtrykkelig blev aftalt, at Sagsøgeren ikke fremtidig her i Landet maatte sælge Papirservietter hidrørende fra det tyske Firma,

medens det ikke blev ham forment vedblivende at sælge andre fra dette Firma hidrørende Varer.

Dette Forhold blev vel ikke omtalt i den iøvrigt ret udførlige Kontrakt, men de Sagsøgte henviser til, at den omhandlede Indskrænkning følger af hele Kontraktens Natur, i hvilken Henseende de navnlig har henvist til følgende Udtalelser i Kontrakten:

1) »Herr Katzenstein paatager sig fuldt ud at varetage Dansk Papir-Serviet Fabriks Interesser ved Salg af Papirservietter til Ind- og Udland samt ved Afhændelse af Licensrettigheder for Maskiner i Udlandet mod at erholde følgende Provisioner:

a) af Salg til Provinsen udenfor Sjælland — — —

b) af Salg paa Sjælland med København og til Udlandet — — —

c) af Licensafgifter ifølge Kontrakter, der afsluttes indenfor nærværende Kontrakts Gyldighed — — —

3) Herr Katzenstein har Ret til at hæve Kr 600,— pr Maaned, ultimo hver Maaned, til Regulering imod tilkommende Provisioner senest 15 Januar for det forudgaaende Forretningsaar.

5) Herr Katzenstein er forpligtet til straks at opgive Dansk Papir-Serviet Fabrik alle Tilbud paa Servietter afgivne til Kunder baade i Ind- og Udland, saa vel som Ordre, og har afgivne Tilbud og optagne Ordre først Gyldighed naar disse er anerkendt af Dansk Papir-Serviet-Fabrik.«

Sagsøgeren har derimod hævdet, at det ikke paa noget Tidspunkt er aftalt, at han efter den ny Kontrakts Ikrafttræden skulde være fuldstændig afskaaret fra at sælge Servietter fra det tyske Firma, og at en saadan Indskrænkning heller ikke følger af Kontraktens Natur og Beskaffenhed. Sagsøgeren har i saa Henseende henvist til, at der findes en Del Serviet-Typer, som ikke fremstilles eller overhovedet kan fremstilles af de Sagsøgte, men kun kan faas fra Tyskland, og i en Skrivelse, som Sagsøgeren efter Afslutningen af Kontrakten tilstillede det tyske Firma, og med hvis Indhold de Sagsøgte blev gjort bekendt, udtaler Sagsøgeren udtrykkelig, at han uden Hensyn til den med de Sagsøgte afsluttede Kontrakt ogsaa fremtidig kan repræsentere Firmaet, idet den danske Fabrik kun fremstiller de allerbilligste Sorter Servietter.

Direktør Isachsen, der paa de Sagsøgtes Vegne afsluttede Kontrakten af 2 Januar med Sagsøgeren, har erkendt, at han, forinden Underskriften fandt Sted, var bekendt med, at Sagsøgeren efter den 16 Marts 1931 vedblivende havde solgt tyske Servietter her i Landet. Isachsen har derhos ikke villet benægte, at Korrespondent i de Sagsøgtes Firma, Hammeris, der havde conciperet Kontrakten af 2 Januar 1932, udtrykkelig overfor ham stillede Forslag om, at der blev optaget en Bestemmelse i Kontrakten sigtende til fuldstændig at udelukke Sagsøgerens Ret til at handle for det tyske Firma.

Medens Direktør Isachsen under Sagen har forklaret, at han afviste Hammeris' Forslag som unødvendigt, har Korrespondent Hammeris som Vidne bestemt hævdet, at Isachsen til hans Forslag svarede, at en saadan Bestemmelse ikke kunde optages, da Katzenstein i saa Fald ikke vilde skrive under.

Iøvrigt er det med Hensyn til den Ordre, som de Sagsøgte paa-

beraaber sig som eneste Grundlag for deres Berettigelse til at ophæve Kontrakten, oplyst, at det i Virkeligheden kun drejede sig om en rent pro forma Ordre, der blev afgivet telefonisk til Sagsøgeren af en Repræsentant for det ovennævnte Firma Th Jensen & Co. Afgivelsen af Ordren fandt Sted efter Aftale med de Sagsøgtes Direktør Isachsen fra dennes Kontor, og det er uomtvistet, at Ordregiveren paa Sagsøgerens Forespørgsel udtrykkelig udtalte, at de bestilte Servietter hørte til de Typer, der ikke kunde fremstilles af de Sagsøgte. Den omhandlede Ordre blev iøvrigt aldrig effektueret.

Under Hensyn til det saaledes oplyste findes det at maatte statueres, at Sagsøgeren ikke ved det beskrevne Forhold har gjort sig skyldig i nogen Misligholdelse af den med de Sagsøgte indgaaede Kontrakt af 2 Januar 1932, der kunde berettige disse til uden Varsel at ophæve Kontrakten, og da der fra de Sagsøgtes Side iøvigt intet er anført til Begrundelse af den stedfundne Ophævelse, maa der gives Sagsøgeren Medhold i den af ham nedlagte Paastand.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde betale Sagsøgeren med 250 Kr.

O n s d a g d e n 2 2 M a r t s .

Nr 303/1932. **Københavns Postbudeforening (H Jacobsen)**
 m o d
Dansk Postforbund (Holten-Bechtolsheim),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til at erholde udbetalt en Andel af det indstævnte Forbunds Kapitalopsparing ved Udtrædelsen af Forbundet.

Ø s t r e L a n d s r e t s D o m af 24 September 1932: Sagsøgte, Dansk Postforbund, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Københavns Postbudeforening, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 600 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afgivelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Som Sagen foreligger oplyst, maa der gaas ud fra, at Forbundets beholdne Midler — hvoraf ifølge den for 1930 opgjorte Status Kroner 132 654,73 var anbragt i den i 1922 erhvervede Ejendom, hvori Forbundet har Kontor — ikke overstiger, hvad der er anset for nødvendigt til Varetagelsen af de almindelige Opgaver, der paahvilede Forbundet dels efter dets egne Love dels i dets Egenskab af den efter Tjenestemandsløven aner-

kendte forhandlingsberettigede Organisation, der overvejende repræsenterer de i de paagældende Tjenestemandsklasser ved Post- og Telegrafvæsnet ansatte, hvortil ogsaa den appellerende Forenings Medlemmer hører. Foreningens Udtrædelse kan efter det foreliggende ikke antages at medføre nogen væsentlig Indskrænkning i de Forbundet saaledes paahvilende Opgaver eller nogen Formindskelse af Betydning i de til Løsningen af disse Opgaver udkrævede Midler. Under Manglen af udtrykkelige Holdepunkter i Forbundets Love hvis §§ 29 og 30 endog snarest tyder i modsat Retning, maatte Udmeldelsen derfor i al Fald have været forbundet med ganske særlige Omstændigheder, for at der kunde tilkomme Appellanten Ret til Tilbagebetaling af de til Forbundet indbetalte Midler. Herefter vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Københavns Postbundeforening til Indstævnte, Dansk Postforbund med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1908 dannede Sagsøgeren under denne Sag, Københavns Postbundeforening, der er stiftet i Aaret 1898, sammen med Provinspostbude-Foreningen, der er stiftet 1895, »Postfunktionærernes Fælles-Organisation«, som snart fik Tilslutning fra »Dansk Postpakmesterforening«, den senere »Jærnbanepostforening«. I Aaret 1914 fik Fællesorganisationen Navnet »Dansk Postforbund«, der er sagsøgt under Sagen. I Aaret 1917 indtraadte den omkring Aarhundredeskiftet stiftede »Landpostbudenes Centralforening« i Forbundet, og i Aaret 1930 — som en Følge af den ved Lov Nr 110 af 30 Maj 1927 skete Omordning af Styrelsen af Post- og Telegrafvæsnet — Teknikerforeningen.

Paa Forbundets Kongres i Juli 1930 revideredes dets Love. I disse bestemtes herefter blandt andet:

§ 1. Organisationens Navn er: »Dansk Postforbund«, og den omfatter Tjenestemænd i fra 12 til 16 og 18 Lønningsklasse ved Post- og Telegrafvæsnet.

§ 2. Dansk Postforbund har til Opgave: at varetage samtlige Medlemmers Stands- og Fællesinteresser paa saavel tjenstlige som andre Omraader,

at søge Løn-, Arbejds- og Pensionsvilkaar forbedrede i Forhold til medansatte i Staten eller i andre Etater, at tilsikre sine Medlemmer Støtte i saadanne Tilfælde, hvor et Medlem afskediges eller paa anden Maade forfølges for sin Virksomhed i Forbundets Tjeneste, at virke for, at god Forstaaelse og godt Samarbejde finder Sted mellem ansatte i Etaten.

§ 3. Dansk Postforbund bestaar af følgende Afdelinger:

- a. Københavns Postbundeforening,
- b. Provinspostbundeforeningen,
- c. Jærnbanepostforeningen,
- d. Landpostbudenes Centralforening,
- e. Teknikerforeningen.

Afdelingerne kan deles i Kredse, som gennem de respektive Afdelingsbestyrelser staar i Forbindelse med Forbundets Hovedbestyrelse.

Afdelingerne omfatter følgende Medlemmer:

- a. Ansatte i — — —

De enkelte Afdelinger har sine egne Love og Bestemmelser; disse skal, forinden de er gældende, godkendes af Hovedbestyrelsen, Lovene skal altid indeholde de for Forbundet fælles Bestemmelser.

De enkelte Afdelingers indre Forhold, saasom Inddeling af Kredse, Formue, og Værdigenstande, er Forbundet uvedkommende.

§ 4. Afdelingsbestyrelsen er berettiget til at forhandle med vedkommende Afdelings nærmeste Foresatte og er beslutningsdygtig i indre, lokale Anliggender. Kredsene er indenfor deres Omraade beslutningsdygtige i egne lokale Anliggender, dog bliver følgende at iagttage: — — —

§ 6. Hovedbestyrelsen bestaar af en Formand og 18 Hovedbestyrelsesmedlemmer. Formanden vælges paa Kongressen af samtlige Kongressens Delegerede — — — Hovedbestyrelsesmedlemmerne vælges af de respektive Afdelinger, 3 fra hver af de under § 3 a, b og c nævnte Afdelinger og 7 fra den under d nævnte Afdeling samt 2 fra den under e nævnte Afdeling. — — —

§ 18. En Kongres kan — og skal, naar $\frac{1}{3}$ af Kongressens Delegerede vedtager det — lade store afgørende Forbundssager udsende til Afgørelse ved Urafstemning blandt Forbundets Medlemmer — — —

§ 21. I Spørgsmaal kun vedrørende særlige Interesser for en enkelt Afdeling er samtlige heri interesserede Delegeredes Stemmer afgørende ved den endelige Afstemning, og saadanne Forslag kan ikke optages til Forhandling, naar samtlige særlig interesserede Delegerede stemmer derimod. — — —

§ 25. Kontingentet til Forbundet er $1\frac{1}{2}$ Kr pr Maaned pr Medlem. Den i § 25 fastsatte Kontingentydelse træder først i Kraft fra 1 Januar 1931, og indtil dette Tidspunkt gælder den hidtidige Kontingentydelse af 2 Kr 50 Øre pr Kvartal.

— — — —

Kontingentet opkræves ved Hovedbestyrelsens Foranstaltning. Af det aarlige Kontingent hensættes ved Regnskabsaarets Slutning et Beløb af 8 Kr pr Medlem i en Reservefond.

I Forbindelse med nærværende Lov fastsættes Vedtægter for Reservefonden.

Naar Forholdene kræver det, kan Hovedbestyrelsen udskrive Ekstrakontingent. — — —

§ 28. Medlemmer, som i Tale, Skrift eller Handling offentlig søger at skade eller modarbejde Forbundets Formaal, Love eller vedtagne Bestemmelser, udelukkes af Forbundet ved en Afdelings Generalforsamlingsbeslutning, der maa godkendes af Hovedbestyrelsen. — — —

§ 29. En Afdeling kan kun udmelde sig af Forbundet med $\frac{1}{2}$ Aars Varsel og naar Flertallet af Afdelingens Medlemmer stemmer derfor.

§ 30. Forbundet kan ikke opløses, med mindre $\frac{2}{3}$ af samtlige Medlemmer stemmer derfor ved Generalforsamlingsbeslutninger i samtlige Kredse, og hvor der da samtidig skal tages Bestemmelse om Forbundets tilbageværende Midler.

§ 31. Ændringer i disse Love kan ske paa Kongresserne ved almindelig Stemme flerhed. Dog undtages herfra §§ 21, 29 og 30.«

Ved Skrivelse af 30 Januar 1931 udmeldte Sagsøgeren sig under Henvi sning til Lovenes § 29 til Udtrædelse af Forbundet med Udgangen af Juli Maaned 1931 og udtalte derved som sin Forventning, »at Forbundet i god Tid forinden 31 Juli d A vilde træffe Foranstaltninger til, at der pr nævnte Dato foretages en Opgørelse af Forbundets økonomiske Status, som kan danne Grundlag for Afslutningen af Forbundets og Afdelingens økonomiske Melle mværende og for Udbetalingen af Afdelingens Andel i den af Afdelingerne indenfor Forbundet i Fællesskab opsparede Formue.«

Da Sagsøgte bestred Sagsøgernes Krav paa en saadan Udbetaling og ikke udfærdigede nogen Opgørelse pr 31 Juli 1931, har Sagsøgeren anmodet statsautoriseret Revisor J P Strobel om at foretage en Opgørelse over Sagsøgerens Formueandels Størrelse pr 31 December 1930 paa Grundlag af Sagsøgte s Regnskaber fra 1 September 1908 til 31 December 1930. Revisor Strobel har i Erklæring af 27 Maj 1932 bl a udtalt følgende:

»Af Regnskabet fremgaar det, at Forbundet i Aarene indtil og med 1918 kun har levet fra Haanden i Munden, idet dets regnskabsmæssige Beholdning ved Aarenes Slutning ikke synes at have været større end til Bestridelse af de almindelige løbende Kasseforretninger, og ved Udgangen af 1918 andrager den regnskabsmæssige Beholdning (Formue) Kr 2117,72. Naar der fra dette Tidspunkt finder en Forandring Sted heri, hidrører det fra kraftige Kontingentforhøjelser, Kontingentet, der tidligere var 3 Kr aarlig pr Medlem i Afdelingerne, fra 1914 4 Kr, er nemlig fra 1918 forhøjet til 7 Kr og i 1920 til 10 Kr. En af Følgerne af disse Kontingentforhøjelser er, at der finder egenlig Formueopsparing Sted, idet Regnskaberne:

				Aarets Formue-	
				opsparing.	
ultimo 1919	udviser en			Kr	20 642,63
	Formue paa	Kr	22 760,35	Kr	20 642,63
„ 1920	do	„	34 077,08	„	11 316,73
„ 1921	do	„	41 722,56	„	7 645,48
„ 1922	do	„	38 023,49	„	÷ 3 699,07

„ 1923	do	„ 67 587,03	„ 29 563,54
„ 1924	do	„ 87 420,65	„ 19 833,62
„ 1925	do	„ 110 329,44	„ 22 908,79
„ 1926	do	„ 128 037,53	„ 17 708,09
„ 1927	do	„ 163 650,64	„ 35 613,11
„ 1928	do	„ 195 658,96	„ 32 008,32
„ 1929	do	„ 220 254,18	„ 24 595,22
„ 1930	do	„ 216 946,33	„ ÷ 3 307,85

Slutformuen er til Stede dels som Indestaende i en Ejendom, dels som Sparekassetilgodehavende og kontant Beholdning. Ejendommen er opført til Erhvervsbeløbet, der set i Forhold til Lejeindtægten synes at svare nogenlunde til Værdien.

Hovedbestyrelsen har gentagne Gange gjort Brug af sin Ret til at opkræve Ekstrakontingenter i den foranførte Periode, nemlig i 1919, 1921, 1922 og 1925. For de tre sidstnævnte Aars Vedkommende til delvis Dækning af Arbejdsløshedsunderstøttelse og for 1919 antagelig til Dækning af de med Kongressens Afholdelse m v forbundne Udgifter.

For de sidste 3 Aars Vedkommende er det saaledes udelukket, at Ekstrakontingentet kan repræsentere nogen Kapitalopsparing, og for Aaret 1919 maa det antages, at Ekstrakontingentet heller ikke er formuedannende.

Formueopsparingen maa saaledes hidrøre fra, at der som ordinært Kontingent er opkrævet væsenlig større Beløb end nødvendigt for Afholdelse af Foreningens ordinære Udgifter og nogle ekstraordinære Udgifter f Eks Arbejdsløshedsunderstøttelse Kr 54 625,58, udover det i disse Aar opkrævede Ekstrakontingent. Da Formuen ved Ugangen af 1930 Kr 216 946,33 saaledes er tilvejebragt ved, at der er opkrævet større ordinært Kontingent end nødvendigt — til Bestridelse af saavel ordinære som ekstraordinære Driftsudgifter — har hver af de Forbundet tilsluttede Foreninger ved de aarlige Kontingentindbetalinger ikke alene tilsvaret deres Andel af Forbundets Driftsudgifter, men tillige ladet Forbundet tilflyde de Midler, der nu giver sig til Kende i Forbundets Regnskab som Kapital. Jeg vil derfor mene, at man kan foretage en Fordeling af Kapitalopsparingen direkte paa Grundlag af de indbetalte ordinære Kontingenter. — — — En Fordeling af den aarlige Kapitalopsparing i Forhold til Kontingentindbetalingerne giver som Resultat, at hver af de tilsluttede Foreninger har bidraget til Formuedannelsen med følgende Beløb:

..... Københavns Postbudeforening	Total
— — — — —	— — — — —
53 697,85	214 828,61
— — — — —	

Sluttelig tilføjes, at Aarene 1922 og 1930 ikke udviser nogen Kapitalopsparing, men derimod en mindre Kapitaltilbagegang. Denne Tilbagegang er fordelt paa de enkelte Foreninger efter samme Principper som Kapitalopsparingen, idet dog Teknikerforeningen, der er indtraadt i 1930, og som saadan ikke har deltaget i nogen Kapitalopsparing, i Be-

regningen ikke er belastet for nogen Del af Kapitaltilbagegangen, der i sin Helhed er fradraget de fire andre Foreninger.«

Herefter har Sagsøgeren med Forbehold af sin Andel af Kapitalopsparing i Tidsrummet 1 Januar til 31 Juli 1931 under denne Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale 53 697 Kr 85 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 27 Maj 1932.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Sagsøgeren har til Støtte for sin Paastand anført, at de enkelte Postfunktionærer ikke er Postforbundets Medlemmer i dette Ords sædvanlige Forstaaelse, idet de ikke har Rettigheder og Pligter direkte overfor dette, men kun overfor dets Afdelinger, i hvilke de indmeldes eller udmeldes, af hvilke de ekskluderes i Henhold til Lovenes § 28 o s v; Medlemmer af Forbundet er derimod dettes Afdelinger, som efter Lovenes §§ 3 i Slutningen og § 21 har bevaret deres Selvstændighed og kun har overdraget Sagsøgte Administrationen af de fælles Anliggender. Sagsøgte har ingen selvstændig Opgave og er derfor kun berettiget til at oppebære de til Administrationen af Fællesanliggenderne nødvendige Udgifter; det ligger ganske udenfor Sagsøgtes Opgaver at opsamle Kapital, hvilket ikke heller er forudsat i Lovene, der ikke — navnlig ikke i § 30 — giver Bestemmelser for det foreliggende Tilfælde, at en Afdeling udmelder sig. Afdelingen maa som repræsenterende samtlige sine Medlemmer — ved Udmeldelsen repræsenterede Sagsøgeren 1601 af 1615 københavnske Postbude — efter Forholdets Natur være berettiget til at kræve den forholdsmæssige Del af Opsparingen udbetalt til sine særlige Formaal; hvis dette ikke anerkendes, kunde det tænkes, at de tre andre store Afdelinger ved Udmeldelse ogsaa mistede deres Andele, og at hele den af disse fire Afdelinger opsamlede Kapital tilfaldt den i Aaret 1930 indmeldte 5 Afdeling.

Sagsøgte har heroverfor hævdet i sig selv at have en faglig og social Funktion, bl a som forhandlingsberettiget overfor Poststyrelsen i Henhold til § 21 i Lov Nr 98 af 31 Marts 1931 om Statens Tjenestemænd. Denne Lov betinger bl a denne Ret af, at Sagsøgte giver alle i paagældende Styrelsesgren ansatte uden Undtagelse Adgang enkeltvis eller i Forbund, hvilket viser, at den enkelte Funktionær har en direkte Medlemsret, saaledes som ogsaa udtrykt f Eks i Forbundets Love §§ 2, 18, 28 og 30. Sagsøgte er følgelig afskaaret fra at betinge Optagelse af Overtagelse af en Del af en eventuel Gæld. Omvendt maa udtrædende være afskaaret fra at forlange Udbetaling af en Del af en eventuel Kassebeholdning. Ellers kunde Sagsøgeren umiddelbart efter at have faaet udbetalt en Andel paany indmelde sig uden Indbetaling. I Forhold til Sagsøgtes ca 7000 Medlemmer er den opgjorte Beholdning ikke stor, kun en Reservefond, som Sagsøgeren har været enig i at finde nødvendig — uanset de af Beholdningen indvundne Renter har Driftsregnskaberne for Aaret 1922 og 1930 givet Underskud — derfor har Medlemmerne ikke Ret til Udbetaling fra Sagsøgte, ligesom Medlemmerne i Sagsøgerens Afdeling heller ikke vil have Ret til Udbetaling af Sagsøgerens Kassebeholdning. For Sagsøgtes Vedkommende er Udbetalingsspørgsmaalet udtømmende afgjort i Lovenes § 30; Sagsøgerens

Krav gaar derhos langt videre end normalt Krav ved Udtrædelse af Interessefællesskab ved Kravet om kontant Udbetaling ogsaa af de ca $\frac{2}{3}$ af Beholdningen, som indestaar i Sagsøgtes med Sagsøgerens Tilslutning købte Ejendom, hvis Værdi ligesom andre Aktivers eventuelt maatte konstateres ved Realisation. En Opgørelse alene efter Afdelingernes Kontingentindbetalinger synes ubillig, idet Udgifterne til de enkelte Afdelinger kan være faldet i ganske andet Forhold. Endelig udskilte ca $\frac{1}{10}$ af Sagsøgerens Medlemmer sig fra Sagsøgeren samtidig med dennes Udmeldelse og indmeldte sig direkte hos Sagsøgte, hvorfor Sagsøgeren efter sit eget Standpunkt burde anerkende en forholdsmæssig Andelsret for disse.

Efter det oplyste kan det ikke fastslås, at den i Sagen omhandlede Sammensparing, som gennem samtlige Sagsøgtes Virkeaar med varierende Regnskabsresultater er sket som Følge af de med Samtykke fra alle Sider erlagte ordinære og ekstraordinære Kontingentindbetalinger, ligger udenfor, hvad der ved Lovenes Vedtagelse maa være forudsat om Sagsøgtes Virken. Idet Lovene herefter maa blive afgørende for Sagsøgerens Krav, og disse intet Grundlag giver for dette, vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre Sagsøgte med 600 Kr.

Torsdag den 23 Marts.

Nr 104/1932. Murermester **Marius Sørensen** (Cohn)
 mod
 Aktieselskabet Byggeselskabet »**Brohave**« (Meyer),

betræffende Refusion af et af det indstævnte Aktieselskab erlagt Erstatningsbeløb.

og

Nr 164/1932. Aktieselskabet Byggeselskabet »**Brohave**«
 (Meyer),
 mod
 Bagermester **A C Kieler** (P Jacobsen),

betræffende Tilbagebetaling af et Erstatningsbeløb.

Østre Landsrets Dom af 16 Februar 1932: Sagsøgte A/S Byggeselskabet »Brohave« bør til Sagsøgeren Bagermester A C Kieler betale 2500 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 23 November 1931, til Betaling sker, og Adcitus Murermester M Sørensen bør til nævnte Byggeselskab betale 1250 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 17 December 1931. I Sagsomkostninger betaler Byggeselskabet til Sagsøge-

ren 300 Kr og Adcitus til Selskabet 150 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Indstævnte Kieler er fyldstgjort for det ham ved Dommen tilkendte Beløb med Sagsomkostninger og Renter ialt 2856 Kroner 63 Øre. For Højesteret paastaar det appellerende Selskab dette Beløb med Renter tilbagebetalt. Subsidiært paastaar Selskabet Appellanten Sørensen tilpligtet at betale Beløbet eller Differencen mellem dette og det Beløb, Selskabet maatte faa tilkendt hos Kieler. Indstævnte Kieler og Appellanten Sørensen paastaar Frifindelse.

Som i Dommen anført maa der ved Sagens Paadømmelse gaas ud fra, at Branden skyldes, at nogle fra Byggeforetagendet tiloversblevne Isolationsplader af Kork og Asfalt var forblevet henliggende oven paa Ovnens i Bageriet, uden at de kunde iagttages ved sædvanlig Benyttelse af Ovnens eller Lokalerne, og paa en saadan Maade, at de blev antændt ved Varme fra Ovnens, da der var fyret op i denne, efter at den den 15 August 1931 sammen med Lokalerne var afleveret til Lejeren færdig til Brug. For dette Forhold findes Selskabet som Ejendommens Ejer at maatte være ansvarligt overfor Kieler som Lejer, der efter det foreliggende kun har gjort normal Brug af Ovnens og ikke havde nogen Opfordring til at foretage særlige Undersøgelser med Muligheden af et saadant Forhold for Øje, hvad derimod Udlejerne havde, ogsaa som Følge af den af Møller-Nielsen nogen Tid forinden gjorde, i Dommen omtalte Iagttagelse. Kielers Paastand om Frifindelse vil herefter være at tage til Følge.

Imod Appellanten Sørensens Benægtelse findes Selskabet ikke at have godtgjort, at Sørensen havde en videregaaende Pligt til at ryddeligggøre Lokalerne end af ham erkendt, eller at der fra hans eller hans Folks Side er udvist nogen Forsømmelse ved dette Arbejdes Udførelse, hvorved bemærkes, at det er uoplyst, af hvem Pladerne er anbragt paa Ovnens. Appellanten Sørensen vil herefter være at frifinde for Selskabets Tiltale.

Selskabet findes at burde betale til Indstævnte Kieler Sagens Omkostninger for Højesteret med 300 Kroner og til Appellanten Sørensen i Sagsomkostninger for begge Retter 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Bagermester A C Kieler og Appellanten Murermester Marius Sørensen bør for Tiltale af A/S Byggeselskabet »Brohave« i denne Sag fri at være.

Til Indstævnte Kieler betaler Selskabet Sagens Omkostninger for Højesteret med 300 Kroner, til Appellanten Sørensen Sagens Om-

kostninger for begge Retter med 400 Kroner, hvilke Beløb udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 21 April f A lejede Sagsøgeren under denne Sag Bagermester A C Kieler af de Sagsøgte A/S Byggeselskabet Brohave nogle Lokaler i Ejendommen Amagerbrogade 232 for i disse at drive Bageri. Den aarlige Leje var 7500 Kr fra Indflytningen og blev forudbetalt for 1 Aar. Indflytningen skete den 15 August f A, idet de Sagsøgte forinden havde erklæret overfor Sagsøgeren, at det lejede stod til hans Disposition, og at alt var klart til, at Bageriet kunde aabnes. Om Natten den 17 August d A opstod der Ildløs i Bageriet, og ved de i den Anledning optagne Politirapporter blev det konstateret, at denne Brand hidrørte fra oven paa Bageovnen henlagte Korkplader, som var blevet til Rest efter en foretaget Isolation af Loftet mellem Stueetagen og Kælderen, hvor Bageriet findes.

Ved Branden, der efter nogen Tids Arbejde blev slukket af Brandvæsnet, ødelagdes og beskadigedes en hel Del Varer, baade i Bageriet, i Kælderen og i Butiken i Stuen. Det sagsøgte Selskab gik straks i Gang med at udbedre den ved Branden anrettede Skade paa Lokalerne, hvilket skete i Løbet af to Dage, i hvilke Forretningen var standset.

Under Henvisning til, at det sagsøgte Selskab, forinden Bageriforretningen aabnedes, den 15 August 1931, har tilkendegivet ham, at alt var i Orden til Indflytning, og til Aabning af Bageriet, og at dette altsaa har vist sig ikke at have været Tilfældet, hævder Sagsøgeren, at Selskabet maa være ansvarlig for det ham ved Branden tilføjede Tab, hvilket han har opgjort til 4000 Kr, nemlig ifølge en af ham udarbejdet Opgørelse over ødelagte og beskadigede Varer.... Kr 2458,95 og Tab ved, at Forretningen straks efter at være aabnet maatte lukke igen et Par Dage anslaaet til..... — 1541,05

Ialt Kr 4000,00.

Han søger derfor Selskabet tilpligtet at betale dette Beløb med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 23 November 1931.

Selskabet paastaar sig frifundet, idet det henviser til, at Bageovnen var stillet til Disposition for Sagsøgeren ca 3 Maaneder før den 15 August 1931, da han indflyttede, og at Sagsøgeren selv paa egen Bekostning i dette Tidsrum havde ladet fyre i Ovnen. Det er herefter ganske usikkert, om det er Sagsøgerens Folk, uvedkommende Personer eller Personer, for hvis Handlinger de Sagsøgte eventuelt kunde være ansvarlige, der har anbragt de Korkplader, der antages at have forarsaget Branden, ovenpaa Bageovnen. Under disse Omstændigheder kan der ikke paahvile de Sagsøgte noget Ansvar for den skete Skade.

Ex tuto har Sagsøgte protesteret mod Størrelsen af den forlangte Erstatning.

For det Tilfælde, at Selskabet skulde blive anset ansvarlig for Skaden, har det hævdet, at det har Regres mod Murermester Marius Sørensen, hvem det paahvilede at gøre i Orden i de paagældende Lokaler, forinden de blev taget i Brug. De Sagsøgte har derfor ved Adcitationsstævning af 17 December 1931 paastaaet Murermester M Sørensen tilpligtet at betale dem det Beløb, som de maatte blive dømt til at betale Sagsøgeren i Erstatning. — Adcitus har paastaaet sig frifundet under dette Søgemaal, idet han hævder, at de Korkplader, som foraarsagede Ildebranden, ikke tilhørte ham, og at de ikke af ham eller hans Folk er blevet benyttet i Bageriet eller anbragt dér. Han bestrider derhos at være ansvarlig for, at Pladerne ikke blev fjernet fra Bageovnen, idet han vel skulde gøre i Orden efter sine egne Folk, men ikke havde saadan Pligt forsaavidt angaar de øvrige Haandværkere.

I Anledning af Branden blev der optaget Politirapport, hvortil Sagsøgeren og hans Svend, N H Kragh, Ovnbygger E Meyersahm, Adcitus M Sørensen, Murer J M Andreasen, Murermester C Møller Nielsen, der er Medlem af det sagsøgte Selskabs Bestyrelse, og Murerarbejds-mændene F H K Frederiksen, N Christensen og S Petersen blev afhørt. Alle de nævnte Personer med Undtagelse af Ovnbygger Meyersahm og Murermester Møller Nielsen har afgivet Forklaring for Retten.

Af det herved oplyste fremgaar, at Bageovnens Top, der er ca $\frac{3}{4}$ m fra Loftet, er støbt i Cement; Afstanden fra Bagerigulvet til Ovnens Top er 3 m, hvorfor man ikke kan se ind over Ovnens uden at stige op paa noget; Ovnens Top er tæt, saa at Branden som anført maa antages at være opstaaet ved, at de nævnte Korkplader ialt ca 10 Stk af ca en Kvadratmeters Størrelse og bestaaende af sammenpresset Korkaffald og Asfalt, er blevet antændt ved Heden i Ovntoppen alene. Pladerne var blevet til Relt efter et Isoleringsarbejde ved Etageadskillelsen mellem Kælder og Butiken i Stueetagen og et Stykke Væg. Dette Isoleringsarbejde i Etageadskillelsen, der blev foretaget af Murermester Sørensens Folk, maa antages at være foregaaet en 3 Maaneder før Branden og blev foretaget oven fra, altsaa fra Butiken; Pladerne var indkøbt af Byggeselskabet og tilhørte dette; de ca 10 tiloversblevne Plader lod Murermester Sørensens Folk henstaa i Butiken. Ovnbygger Meyersahm har efter sin Forklaring i Marts Maaned anvendt 4 a 5 Plader til Isolering paa Ovnens Sider. Alle de afhørte har erklæret, at de ikke har anbragt Pladerne ovenpaa Ovnens i Kælderens, og ingen har set dem ligge dér før Branden. Dog har Murermester Møller Nielsen til Rapporten forklaret, at han ca 1 Maaned Tid før Branden i det da ufærdige Bageri lagde Mærke til, at der i hvert Fald laa en enkelt Korkplade ovenpaa Ovnens, idet nemlig lidt af Pladen ragede frem over Ovnens Rand; om der da laa flere Plader, har han ikke kunnet udtale sig om. Senere glemte han denne sin Iagttagelse, og tænkte ikke paa at anstille nærmere Undersøgelse om, hvorvidt der laa noget ovenpaa Ovnens, da han den 15 August afleverede Bageriet til Brug for Sagsøgeren. Murermester M Sørensen har erkendt, at han var pligtig at ryddeligøre

Lokalerne, men kun efter sine egne Folk, og det hævder han ogsaa at have gjort, idet han, nogle faa Uger før Bageriet blev aabnet, personlig gav Murerarbejdsmand N Christensen Ordre til at ryddeliggøre Lokalerne. Nævnte Christensen har erkendt at have foretaget Oprydningsarbejdet, men har ikke set noget til Korkpladerne.

Da Murermester C Møller Nielsen, som anført Medlem af Selskabets Bestyrelse, ifølge sin Forklaring 1 Maanedes Tid før Branden saa en Korkplade ligge ovenpaa Bageovnen uden at foretage videre og desuagtet afleverede Bageriet færdigt til Brug til Sagsøgeren den 15 August 1931, findes der herved fra hans Side udvist saadant — uforsvarligt — Forhold, at Selskabet maa være pligtig at erstatte Sagsøgeren hans Tab.

Hvad angaar dettes Størrelse foreligger der foruden Sagsøgerens egen Opgørelse en Vurdering, foretaget af Taksator S Østergaard, efter at han Dagen efter Branden havde besigtiget de beskadigede og ødelagte Varer; efter hans Opgørelse, som han har vedstaaet i Retten, udgjorde de paagældende Varers Værdi 2402 Kr, men han slutter sin Erklæring med at udtale, at han efter sit Skøn anslaaer Skaden til 1900 a 2000 Kr. Om det yderligere Tab, som Sagsøgeren paastaar at have lidt ved Standsningen af Forretningen lige efter, at den var blevet aabnet, ved Ulemper m v foreligger der ikke nærmere Oplysninger, men hele Sagsøgerens Tab findes efter Omstændighederne under Et at kunne ansættes til 2500 Kr, hvilket Beløb med Renter som paastaat det sagsøgte Selskab derfor vil have at betale Sagsøgeren.

Hvad angaar Spørgsmaalet om Murermester M Sørensens Ansvar, fremgaar det af det oplyste, at det er hans Folk, som har anvendt de, som det viste sig, brandfarlige Korkplader til Isoleringsarbejdet, og efter dette Arbejde var færdigt, lod de Resten af Pladerne henstaa i Stueetagen uden at underrette Selskabet om, at der var blevet en saadan Rest tilbage eller foretage nogen Aflevering af denne til Selskabet. Da der nu paahvilede Sørensen en Pligt til at ryddeliggøre Lokalerne for det af hans Folk anvendte Materiale m v, og dette ikke er sket, forsaavidt angaar de heromhandlede ca 10 Korkplader, findes ogsaa han at have paadraget sig Ansvar for den skete Skade. Da baade Selskabet og Adcitus efter det anførte saaledes findes at være ansvarlige, vil sidstnævnte kun kunne tilpligtes at godtgøre Selskabet en Del af det anførte Beløb, 2500 Kr, hvilken Del passende vil kunne ansættes til Halvdelen eller 1250 Kr med Renter fra Adcitationsstævningens Dato.

I Sagsomkostninger vil det sagsøgte Selskab have at betale Sagsøgeren 300 Kr og Murermester M Sørensen til Selskabet 150 Kr.

Mandag den 27 Marts.

Nr 187/1932. Fhv-Købmand **L P Larsen** og Dommerfuldmægtig **O F Hultberg** (Landsretssagf Bjerre)

mod

De danske Mejeriers Maskinfabrik, (Fich),

betræffende Iværksættelse af Foranstaltninger til Fjernelse af Ulemper ved Støj og Røg fra den indstævnte Fabrik.

Vestre Landsrets Dom af 9 Maj 1932: De Sagsøgte, De danske Mejeriers Maskinfabrik, bør for Tiltale af Sagsøgerne, fhv Købmand L P Larsen og Dommerfuldmægtig O F Hultberg, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne, een for begge og begge for een, til de Sagsøgte 300 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanterne frafaldet deres under Nr 1) anførte principale Paastand, deres Paastand under Nr 6) om Dommens Tinglysning samt Paastand under Nr 7) om Erstatning for fremtidige Overtrædelser.

Som i Dommen anført kan de tilbageværende Ulemper, efter at de i Dommen nærmere beskrevne Foranstaltninger er bragt til Udførelse, ikke anses at overskride, hvad Appellanterne maa finde sig i. Efter Proceduren for Højesteret anerkender Indstævnte at være forpligtet til at opretholde disse Foranstaltninger. Under Hensyn til denne Anerkendelse, som Appellanterne ogsaa findes at have haft Krav paa, og idet Appellanternes videregaaende Paastande ikke egner sig til at tages til Følge, vil Dommen i Henhold til de i den anførte Grunde efter Indstævntes Paastand kunne stadfæstes, naar bortses fra Bestemmelsen om Sagens Omkostninger.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanterne med 1000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog ikke med Hensyn til Sagens Omkostninger.

Færdig fra Trykkeriet den 5 April 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 5

Mandag den 27 Marts.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte De danske Mejeriers Maskinfabrik til Appellanterne, fhv Købmand L P Larsen og Dommerfuldmægtig O F Hultberg med 1000 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

De Sagsøgte, De danske Mejeriers Maskinfabrik i Kolding, drev i en længere Aarrække Virksomhed med Fabrikation af Maskiner i Losbygade i Kolding. Da det i 1906 blev nødvendigt at udvide Virksomheden, idet der skulde bygges en større Støberibygning, til hvilken der ikke var Plads paa de Sagsøgtes Ejendom, købte de i Juni s A en Grund fra en nedlagt Bondegaard i den til Kolding grænsende Seest Kommune — Matr Nr 47 b —, hvilken Grund senere — i 1930 — er blevet indlemmet i Kolding Kommune. Grunden, der var 11071 m² eller ca 2 Tdr Land stor, og som ikke var behæftet med Villaservitut eller andre Bebyggelses- eller Benyttelsesservituter, var begrænset mod Vest af en Markvej, som senere efter at være blevet udvidet og forbedret fik Navnet Thorbjergvej, og mod Syd af Landevejen gennem Seest. Paa Grunden opførte de Sagsøgte i 1907 en Støberibygning, hvis Grundflade var 1270 m², samt et Par mindre Bygninger, beregnet for en Portner og for Opbevaring af Kul m v. Det var de Sagsøgtes Formaal med Købet af Grunden efterhaanden at flytte deres øvrige i Losbygade drevne Virksomhed derud, og som Led i denne Plan opførtes i 1919 paa Grunden en Kedelsmedie af Areal 360 m², der toges i Brug i 1920. I September s A købte de en Nabogrund, Matr Nr 47 e, Seest, 3660 m² stor, og i 1929 og 1930 lod de et Bakkeparti, hvoraf deres Grund for en Del bestod, afgrave, saaledes at Grunden i hele sin Udstrækning blev bragt i Niveau med Grundens Facadegade mod nordøst. Der fremkom herved en dyb Udgravning, hvis Bagvæg stødte op til den østre Side af Thorbjergvej; langs Foden af en Del af Skraaningen anbragtes en høj Støttemur af Cement for at hindre, at Skraaningen

skred ud. Grunden bebyggedes umiddelbart derefter med de til Virksomheden hørende Bygninger, derunder en Snedkeribygning, et med en fritstaaende 27 m høj Skorsten forsynet Kedelhus, hvorfra Varmetilførselen skete, og en Fabriksbygning, hvori der i øverste Etage indrettedes Blikkenslageri. Af det samlede Grundareal 14731 m² var heretter ved Udgangen af 1930 bebygget 5460 m².

I 1906, da de Sagsøgte som anført købte Parcellen Matr Nr 47 b, laa der i Kvarteret ni Ejendomme, otte beliggende paa Seestvej og en paa Hjørnet af denne Vej og Markvejen vest for Grunden — den senere benævnte Thorbjergvej. I 1909 opførtes ved Thorbjergvej den Sagsøgeren Dommerfuldmægtig O F Hultberg nu tilhørende Ejendom, som han købte i November 1927 for 16 000 Kr, og i 1912 Sagsøgerens, fhv Købmand L P Larsens Ejendom, som han erhvervede i Juni 1923 for 22 000 Kr.

Medens Kedelsmedien ikke forinden Udgravningen var til nævneværdig Gene for de omboende, rettede, efter at Udgravningen var foretaget, en Kreds af Ejendomsbesiddere ved Thorbjergvej i Forsommeren 1930 en Klage til de Sagsøgte, idet de paastod, at Udgravningen og Bebyggelsen i samme — navnlig Fabriksbygningen — havde medført en Forandring i Stedets lydige Forhold, saaledes at Støjen fra Kedelsmedien i forstærket Grad førtes op til deres Ejendomme, hvortil kom, at der i Smedien arbejdedes for aabne Vinduer og Døre. De klagede tillige over Støj, hidrørende fra Optagning af Kedelbunde og Demontering af gamle Maskiner, hvilket Arbejde foretoges paa en aaben Plads ved Smedien. Under 4 August 1930 begærede de nedlagt Fogedforbud mod at der i Kedelsmedien arbejdedes for aabne Vinduer og Døre eller for Vinduer, i hvis Ruder der manglede Glas. Da de Sagsøgte stillede sig imødekommende heroverfor, blev Forbudsforretningen stillet i Bero, navnlig ogsaa fordi Klagerne vilde afvente, hvorledes Naboforholdet vilde blive, naar de Sagsøgte tog de da under Opførelse værende Fabriksbygninger i Brug.

Da de paagældende, efter at dette var sket, fremdeles mente sig forulempede af Støj, bl a fra Blikkenslageriet, samt af Røg og Sod fra Fabrikens Skorsten, indgav Sagsøgeren Hultberg den 3 Februar 1931 Klage til Sundhedskommissionen for Kolding Købstad, hvem han anmodede om at paabyde de Sagsøgte straks at træffe saadanne Foranstaltninger, at Ulemperne fjernedes, eventuelt at paabyde Skorstenens Flytning. Under Sagens Behandling for Sundhedskommissionen oplystes det, at de Sagsøgte, medens Skorstenen var under Opførelse, af Fabriksinspektøren i Kolding var gjort opmærksom paa, at den let kunde blive til Gene for Omgivelserne, og at de Sagsøgte derfor forhøjede den 5 m til 27 m, hvorefter den kom til at rage ca 17 m over Vejbanen paa Thorbjergvejens højeste Punkt. Under 27 Februar 1931 meddelte Sundhedskommissionen de Sagsøgte Paalæg om at bringe Ulemperne til Ophør inden den 1 Maj s A. De Sagsøgte, som hidtil havde fyret med meget fede polske Kul og Cinders, hvad de mente var Aarsagen til Sodens Fremkomst, anvendte nu engelske Kul af en saadan Kvalitet, at deres Brug efter de Sagsøgtes Formening kun skulde medføre en meget ringe Mængde Sod og Røg, og fremsatte Be-

gæring om, at Paalæget maatte blive ophævet, idet de lovede, saafremt Ulemperne trods det ny Brændsel vedvarede, at forsøge andre Midler til Afhjælpning af Ulemperne. Sagsøgeren Hultberg fastholdt imidlertid sin Klage, idet han paa Grundlag af forskellige til Politirapport foretagne Afhøringer af Beboerne ved Thorbjergvej og andre indhentede Oplysninger paastod, at der ikke var sket nogen Bedring i Forholdet og under 27 April 1931 vedtog Sundhedskommissionen at underrette de Sagsøgte, som ikke mente, at Ulemperne yderligere kunde afbødes, om, at man ikke kunde anerkende de trufne Foranstaltninger for tilstrækkelige, og at Paalæget af 26 Februar fremdeles stod ved Magt.

Idet Sagsøgerne Larsen og Hultberg har anbragt, at de ovenanførte Ulemper for deres Ejendomme er saa store, at de væsenlig overskrider, hvad Sagsøgerne kan være pligtige at finde sig i, i Særdeleshed i Betragtning af deres Ejendommens Beliggenhed i et Villakvarter, og at Sagsøgerne derfor har Krav paa, at de Sagsøgte træffer saadanne Foranstaltninger, at Ulemperne fjernes eller dog væsenlig formindskes, samt at de Sagsøgte yder dem Erstatning for deres ved Ulemperne paadragne Tab, har de under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte tilpligtet paa deres forommeldte Grunde:

1) principalt, at ophøre med at drive Kedelsmedjevirkosomhed, derunder Nitning af Kedler, saavel med Luftværktøj som med Haandværktøj, og Stemning og Bearbejdelse af Kedelplader i den nuværende Kedelsmedje og for al Fremtid at undlade at drive saadan Virksomhed paa Grundene, subsidiært at undlade for al Fremtid at arbejde i Kedelsmedjen for Døre og/eller Vinduer, der ikke er fuldstændigt tillukkede, for Vinduer, der ikke er forsynede med hele Ruder, at foretage saadanne Ændringer ved Bygningen, at Støjen kan slippe ud af Bygningen gennem andre Aabninger end Vinduer og Døre, at henlægge Kedelsmedjevirkosomheden til et andet Lokale paa Grundene end det nuværende uden at iagttage de forannævnte Foranstaltninger til Modvirken af Støjulemper,

2) at undlade for al Fremtid i det paa Grundene beliggende Blikkenslageri at arbejde for Vinduer og/eller Døre, der ikke holdes fuldstændigt tillukkede og for Vinduer, der ikke er forsynede med hele Ruder, alt forsaavidt angaar Vinduer og Døre, der vender ud mod Thorbjergvej, at foretage saadanne Ændringer ved Blikkenslageriet, at der fremkommer Aabninger, hvorigennem Støjen fra Blikkenslageriet kan slippe ud mod Thorbjergvej og at flytte Blikkenslageriet til andre Lokaler paa Grundene end den nuværende, uden samtidig at iagttage de foranførte Forholdsregler til Beskyttelse mod Ulemper fra Støj for Thorbjergvej,

3) at undlade alt Pladearbejde, derunder Optagning og Opretning af Kedelbunde, Bortfjerning af Kedelsten af gamle Kedler og andet støjgivende Arbejde, bortset fra Demontering af gammelt Støbegods, samt Fyring, hvorved der udvikles Røg, Sod, Os eller ilde Lugt, paa den til Thorbjergvej stødende, mellem Kedelsmedjen og Fabriksbygningen beliggende, aabne Plads, eller andetsteds paa Grunden, der støder op til Thorbjergvej paa en saadan Maade, at Thorbjergvej derved forulempes af Støj, Røg, Sod, Os, ilde Lugt eller Støv,

4) at undlade for al Fremtid alt støjgivende Arbejde saavel i Blikkenslageriet, paa den nævnte aabne Plads som andetsteds paa Grunden i Tiden før Kl 8 Morgen og efter Kl 17,

5) at undlade for al Fremtid anden Fyring end Oljefyring under Fabrikens Dampkedel, og at undlade Oljefyring paa en saadan Maade, at der derved opstaar Røg, Sod, Os eller ilde Lugt og i det hele at undlade Anvendelse af Brændselsmateriale paa Grunden, som udvikler Røg, Sod, Os, ilde Lugt eller nedfælder uforbrændte Partikler over Grundens Omgivelser, samt endelig,

6) at Sagsøgerne kendes berettiget til at lade Dommen tinglyse som Hæftelse paa Sagsøgtes fornævnte Ejendom og saaledes, at den til enhver Tid værende Ejer og/eller Bruger af hver af Sagsøgenes Ejendomme henholdsvis Matr Nr 46 az samt 46 bh Seest og Matr Nr 46 ak Seest, har Paataaleret, samt saaledes, at de Sagsøgte tilpligtes paa egen Bekostning inden en af Retten fastsat Frist at udvirke, at Dommen kan lyses paa Ejendommen med Rang forud for al paa Ejendommen hvilende Pantegæld og saaledes, at de Sagsøgte, saafremt de ikke inden den ansatte Frist opfylder dette Paalæg, alternativt tilpligtes at betale hver af Sagsøgerne en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning med Renter heraf 5 pCt p a fra Fristens Udløb til Betaling sker, og endelig

7) at de Sagsøgte tilpligtes at betale hver af Sagsøgerne en Erstatning efter Rettens Skøn for hafte Tab og Ulemper og Tab ved Værdiforringelse af deres fornævnte Ejendomme paa ikke over 4000 Kr eller saafremt de under 1 nævnte principale Paastand ikke tages til Følge, 8000 Kr tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt p a fra den 21 Maj 1931, til Betaling sker.

Sagsøgerne har derhos for det Tilfælde, at de Sagsøgte maatte overtræde en dem ved Dommen paalagt Pligt til at undlade visse Handlinger, paastaaet dem tilpligtet at udrede til hver af Sagsøgerne en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning med Renter af Beløbet 5 pCt p a fra Overtrædelsens Dato, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har nedlagt Paastand om Frifindelse.

Efter Sagsanlægget har de Sagsøgte, som anmodede Professor ved Polyteknisk Læreanstalt, Th E Thomsen, om en Udtalelse om, hvad der indenfor Grænserne af rimelige Bekostninger kunde foretages for at afhjælpe de paastaaede Ulemper, paa forskellig Maade søgt at formindske disse. Vinduerne i Kedelsmedien og i den Side af Blikkenslageriet, der vender ud mod Thorbjergvej blev tilspigrede, og der blev installeret kunstig Ventilation. For at nedsætte Støjen fra den aabne Plads, har de Sagsøgte erklæret sig villige til at indskrænke det støjgivende Arbejde paa Pladsen til det mindst mulige bl a ved Indkøb af færdige Kedelbunde i et saadant Omfang, at Optagning af Bunde kun vil forekomme fra 3—5 Gange om Aaret. De er derhos gaaet over til Fyring med Kokes paa Pladsen og har installeret Oliefyring i Kedelhuset, saaledes at Kulfyring kun anvendes paa de Tider, hvor Vinden bærer fra Ejendommene paa Thorbjergvej. Professor i Maskinlære ved fornævnte Læreanstalt, H Bache, og Professor i teknisk Hygiejne sammesteds, J T Lundby, har som Syns- og Skøns mænd, udmeldt af Retten paa Foranledning af Sagsøgerne, under 23 November 1931 foretaget en

Undersøgelse af Virksomheden, hvorom de den 22 December s A har afgivet Beretning.

Medens Professor Thomsen i den af ham under 28 August 1931 afgivne Erklæring og Skønsmændene er enige om, at Afgravningen af Bakken ikke har forøget Støjen fra Kedelsmedien, mener Skønsmændene i Modsætning til førstnævnte, at Ulemperne for Sagsøgerne ved denne Støj er blevet væsentlig større ved Opførelsen af Fabriksbygningen, idet Lydbølgerne tilbagekastes fra dennes mod Thorbjergvej vendende store Murflade.

Med Hensyn til Røgulemperne er de Sagkyndige enige om, at Røgulemperne fra den aabne Plads, efter at de Sagsøgte er gaaet over til der at fyre med Koks, er uvæsentlige, at Oliefyring til Stadighed i Kedelhuset — hvilken Foranstaltning vil medføre en meget betydelig Udgift for de Sagsøgte — vilde afhjælpe enhver Røg- og Sodplage fra Skorstenen, men at Ulemperne næppe helt er undgaaet ved den delvise Overgang til Oliefyring, idet Omskiftningen af Fyret fra et Brændsel til et andet varer fra $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{2}$ Time.

Efter alt det foreliggende maa der ved Sagens Paadømmelse gaas ud fra, at de af de Sagsøgte truffne Foranstaltninger, til hvis Iværksættelse der efter Sagens Natur har maattet indrømmes dem en rimelig Frist, har formindsket de paaklagede Ulemper i væsentlig Grad. Naar nu henses til, at Kvartaret omkring Fabriken, hverken da Støberibygningen opførtes eller senere har kunnet karakteriseres som et egenlig Villakvarter, og at Sagsøgerne ved Købet af deres Ejendomme har været eller dog maatte være forberedt paa Naboskabet med Fabriksvirksomheden, findes det ikke at kunne statuere, at de tilbageværende Ulemper overskrider, hvad Sagsøgerne under de foreliggende Omstændigheder maa være pligtige at finde sig i.

Idet det mod de Sagsøgte Benægtelse derhos ikke af Sagsøgerne er godtgjort, at der ved de inden bemeldte Foranstaltningers Iværksættelse bestaaende Ulemper er paaført dem noget Tab, hvorved bl a bemærkes, at Ejendomsskyldværdien for deres Ejendomme ikke er nedsat efter Opførelsen af Fabriksbygningerne, kan der allerede af denne Grund ikke tilkomme dem nogen Erstatning og de Sagsøgte vil derfor i det hele være at frifinde for Sagsøgenes Tiltale under denne Sag.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne in solidum delvis at burde godtgøre de Sagsøgte med 300 Kr.

Nr 132/1932.

Rigsadvokaten

mod

Kjeld Kielsen (Meyer),

der tiltales for Overtrædelse af §§ 2 og 17 f, jfr § 25 i Lov om Ferskvandsfiskeri af 2 Juni 1917.

Dom afsagt den 11 December 1931 af Retten for Hobro Købstad m v: Tiltalte, Godsejer Kjeldsen, Lynderupgaard, bør til Ulbjerg-Lynderup Kommunes Hjælpekasse bøde 65 Kr. De Tiltalte, Fiskerne Ejner Dalsgaard, Alfred Dalsgaard og Hilmer Dalsgaard, alle af Skals, bør hver især bøde 10 Kr til samme Kasse. De Tiltalte bør derhos in solidum betale Sagens Omkostninger.

Vestre Landsrets Dom af 19 Maj 1932: Tiltalte Kield Kjeldsen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter og derunder i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Johnsen, 80 Kr, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger bestyrker det antagne Resultat, vil Dommen være at stadfæste.

Der vil være at tillægge Højesteretssagfører Gamborg, som efter Justitsministeriets Bemyndigelse er mødt for Højesteret i Rigsadvokatens Sted, Salær som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagførerne Gamborg og Meyer hver 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Anklageskrift af 3 f M fra Politimesteren i Hobro m v er saalydende:

- »1. Godsejer Kjeldsen, Lynderupgaard,
2. Fisker Ejner Dalsgaard, Skals,
3. Fisker Alfred Dalsgaard, Skals, og
4. Fisker Hilmer Dalsgaard, Skals,

sættes herved under Tiltale ved Retten for Hobro Købstad m v for Overtrædelse af Lov om Ferskvandsfiskeri Nr 317 af 2 Juni 1917 § 2 og § 17 f, idet de lige indenfor Udløbet af Laastrup Aa i Hjarbæk Fjord gennem Størstedelen af den nu forløbne Sommer og herunder ogsaa i Tiden fra Lørdag Aften til Mandag Morgen har haft anbragt en Ruse med tilhørende Fiskegarn, der har spændt over hele Aaløbet og hindret Fiskenes fri Passage gennem dette — — —.«

Efter denne ubestemte Angivelse af Tiden for Forseelsens Be-

gaaelse, og da Tiltale alene er rejst efter Fiskeriloven af 1917, der traadte ud af Kraft den 9 August d A, samt da den derefter gældende Lov har strengere Straffebestemmelser, antages Tiltalen kun at angaa Tiden indtil den nævnte Dag.

De Tiltalte har erkendt Rigtigheden af de i Anklageskriftet fremstillede faktiske Forhold, dog med den Bemærkning, at Rusen har været optaget fra Solnedgang Lørdag Aften til Solopgang Mandag Morgen undtagen i Tiden fra 1 Juli til 30 September incl. De har forklaret, at Fiskeriet i Aaen tilhører Tiltalte Kjeldsen, som ejer den paagældende Ruse, og at de tre andre Tiltalte af Kjeldsen er antaget til at passe Fiskeriet med den nævnte Ruse, saaledes at de som Vederlag for deres Arbejde hermed faar Andel i Udbyttet af Fiskeriet. De har paastaaet sig frifundet under Hensyn til, at Tiltalte Kjeldsen er eneberettiget til Fiskeriet i Laastrup Aa paa det paagældende Sted og endvidere fra gammel Tid berettiget til at spærre hele Aaløbet. Det er oplyst, at Tiltalte Kjeldsen indtil 1907 var berettiget til at spærre hele Aaløbet med en fast Fiskegaard og ogsaa faktisk spærrede det med en saadan, men at denne Fiskegaard da blev nedlagt ifølge Landvæsenskommissionenskendelse af Hensyn til Landbrugsinteresser mod en Erstatning til Kjeldsen af 8500 Kr.

De Tiltaltes juridiske Standpunkt er følgende:

»Kjeldsen formener, at den Erstatning, der blev tillagt hans Fader, den daværende Ejer af Lynderupgaard, i 1907, var Erstatning for Nedlæggelse af Fiskegaarden, og at Nedlæggelsen ikke paa nogen Maade har berørt eller indskrænket hans Eneret til Fiskeri i Aaen, ej heller hans Ret til at fiske i Aaens hele Bredde. Det fremgaar da ogsaa af Udskriften af Landvæsenskommissionens Protokol, at det, der er takseret til 8500 Kr, alene er det Formuetab, som lides ved Fiskegaardens Nedlæggelse, idet Lynderupgaards Ejer efter Nedlæggelsen er henvist til at anvende dyrere Fangstmetoder, ved hvilke Udbyttet ej heller bliver saa stort som ved Fiskegaarden. Landvæsenskommissionen var nedsat i Anledning af Begæring om Nedlæggelse af Fiskegaarden, ikke af Hensyn til Fiskeri, men alene af Hensyn til bedre Afvandingsforhold og paatænkte Aareguleringer og har ikke haft til Formaal at søge Kjeldsens Fiskeriret formindsket ud over det rent faktiske, som var nødvendig for Afvandingsprojektet, nemlig Fjernelse af Fiskegaarden.

Forholdet var da ogsaa det, at Ejeren af Lynderupgaard straks, da Fiskegaarden var blevet fjernet, fortsatte med at udøve sin Fiskeriret med Garn i hele Aaens Bredde, hvad ingen hidtil synes at have villet hindre.

Kjeldsen mener derfor, at han stadig har Ret til at fiske som hidtil og mener ikke, han har gjort sig skyldig i noget ulovligt.»

Af de tre Taksationsmænd, som i 1907 fastsatte den fornævnte Erstatning, er en død. Af de to andre har Brygger J A Bie af Hobro som Vidne forklaret, at den fastsatte Erstatning, 8500 Kr, til Tiltalte Kjeldsens Fader for Nedlæggelse af Fiskegaarden blev fastsat for at dække Fiskegaardens Ejer mod det Tab, han vilde lide ved den besværligere og kostbarere Fiskemaade med løse Redskaber. Vidnet minde ikke, at der forinden Erstatningens Fastsættelse var nogen som helst

Tale om, hvorvidt den fiskeriberettigede efter Fiskegaardens Nedlæggelse maatte spærre hele Aaløbet med løse Redskaber, eller om han ikke maatte dette, og dette Spørgsmaals Afgørelse har ikke været medvirkende ved Fastsættelsen af Erstatningen.

Hvis det forinden Taksationen var blevet slaaet fast, at efter Fiskegaardens Nedlæggelse maatte den fiskeriberettigede ikke spærre hele Aaløbet med løse Redskaber, men skulde holde en Del af dette aabent i Overensstemmelse med Fiskerilovens Bestemmelser, mener Vidnet, at Erstatningen vilde være blevet sat højere, og Vidnet vilde i hvert Fald for sit Vedkommende have sat den højere.

Den anden, fhv Gaardejer og Sognefoged P H Ginnerup af Gjedsted, har som Vidne forklaret som Vidnet Bie med Undtagelse af, at dette Vidne ikke mener, at Taksationssummen vilde være blevet fastsat højere, hvis man var gaaet ud fra, at den fiskeriberettigede ikke efter Fiskegaardens Nedlæggelse maatte spærre hele Aaløbet med løst Redskab, idet den fastsatte Erstatning efter Vidnet Ginnerups Formening var saa god, at den ogsaa maatte kunne dække Tabet ved det deraf flydende mindre Udbytte af Fiskeriet.

Da Dommeren fandt, at Ordene i § 3 i Lov Nr 317 af 1917 og de ældre tilsvarende Bestemmelser i de tidligere Fiskerilove »maa der fremdeles drives Fiskeri paa samme Maade som hidtil« maaske tillader den af de Tiltalte hævdede Forstaaelse, nemlig at fiske med Redskab som spærret hele Aaløbet, selv om dette Redskab som i nærværende Tilfælde er et andet end den oprindelige Fangstindretning, anmodede han i Retsmødet den 13 f M Politimesteren om fra vedkommende Ministerium at ville indhente en Udtalelse om, hvorvidt det af Forarbejderne til de paagældende Love fremgaar, om Meningen med Ordene »paa samme Maade som hidtil« alene har været: »ved Hjælp af den oprindelige Fangstindretning«, eller om det har været Meningen, at ogsaa de Tiltaltes Forstaaelse skal omfattes af Ordene. Politimesteren har i denne Anledning fremlagt en af ham indhentet Skrivelse af 19 f M fra Ministeriet for Handel og Søfart, Fiskeridirektoratet, hvori udtales, at »Ordene i § 3 i Lov af 31 Marts 1931 om Ferskvandsfiskeri: »maa der fremdeles drives Fiskeri paa samme Maade som hidtil« formentlig maa forstaas saaledes, at Fiskeriet maa drives som hidtil ved Hjælp af den oprindelige faste Fangstindretning, jfr herved den af Landstingets Udvalg den 17 Februar 1898 afgivne Betænkning over Forslag til Lov om Fiskeriet i ferske Vande (Rigsdagstidende 1897—98. Tillæg B Spalte 840 og følgende). Heraf følger, at naar som i nærværende Sag den faste Fangstindretning er nedlagt i Henhold til Landvæsenskommissionskendelse, er den til Fangstindretningen knyttede Spærringsret dermed bortfaldet. Den Omstændighed, at Aaløbet efter den faste Fangstindretnings Nedlæggelse ulovligt har været spærret med løst Redskab, kan selvfølgelig ikke begrunde nogen Ret til fortsat Spærring.«

Denne Betragtning finder Retten at maatte give Medhold, særlig under Hensyn til, at § 3, 1ste Pkt, har Karakteren af en Undtagelsesbestemmelse og derfor ikke kan have videre Rækkevidde, end Ordene med Sikkerhed omfatter.

Spørgsmaalet burde have været bragt paa det rene i 1907, forinden Erstatningen fastsattes.

Herefter vil de Tiltalte være at anse efter de i Anklageskriftet nævnte Lovbestemmelser, jfr samme Lovs § 25, med Bøder til Ulbjerg-Lynderup Kommunes Hjælpekasse, der vil være at fastsætte for Tiltalte Kjeldsens Vedkommende til 65 Kr og for hver af de andre Tiltalte til 10 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag, der i 1 Instans tillige angik nogle Medtaltte, for hvis Vedkommende Anke ikke har fundet Sted, den 11 December 1931 af Retten for Hobro Købstad m v afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af Anklagemyndigheden til Skærpelse.

Efter det i Sagen foreliggende, derunder en af Højesteret den 5 Februar 1883 afsagt Dom, maa der ved Sagens Paadømmelse gaas ud fra, at Retten til Fiskeri i det omhandlede Vandløb fra gammel Tid har tilkommet Ejerne af den Tiltalte tilhørende Ejendom med Udelukkelse af andre. Idet det derhos maa antages, at Udøvelsesretten ikke har været begrænset til den i 1907 efter Vandløbslovgivningens Regler eksproprierede faste Fiskegaard, men at Tiltaltes i Dommen nævnte fortsatte Udøvelse har haft Hjemmel i den ommeldte Eneret, bliver der herefter alene Spørgsmaal om, hvorvidt denne Hjemmel er bortfaldet efter Ikrafttrædelsen af Loven af 2 Juni 1917. Reglerne i denne Lovs § 3 findes imidlertid at maatte forstaas saaledes, at ogsaa den særligt hjemlede Ret til med løst Redskab at spærre et Vandløb — med den af nævnte Bestemmelse følgende Indskrækning — er opretholdt, og det vil herefter ikke kunne statuere, at Tiltalte har gjort sig skyldig i den ham paasigtede Overtrædelse af Loven.

Overensstemmende hermed vil Tiltalte være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale.

Sagens Omkostninger for begge Retter udredes af det offentlige som nedenfor nævnt.

Onsdag den 29 Marts.

Nr 279/1932. Dr phil **Torben Thorberg Krogh** (Henriques)
mod
Fru **Anna Johanne Krogh**, født Dannevang
(Overretssagfører Byrdal),
betræffende Skilsmisse.

Københavns Byrets Dom af 27 Juni 1932: Sagsøgte, Fru Anna Johanne Krogh bør for Sagsøgeren, Dr phil Torben Thorberg Kroghs Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Østre Landsrets Dom af 30 September 1932: Den indankede Dom bør ved Magt at stande. Appellanten, Dr phil Torben Thorberg Krogh, bør til Indstævnte, Fru Anna Johanne Krogh, født Dannevang, betale i Sagsomkostninger for Landsretten 100 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Ved de i Underrettsdommen gengivne Oplysninger og de af Vidnerne Ingeborg Andersen og Marie Emilie Suhr afgivne Forklaringer om Indstævntes Forhold i Forbindelse med Indstævntes Vægning ved at udtale sig findes det tilstrækkeligt godtgjort, at Indstævnte har gjort sig skyldig i Ægteskabsbrud. Ægteskabet bliver herefter efter Appellantens Paastand at ophæve, hvilket ikke findes udelukket ved det om Appellantens eget Forhold i Separationstiden oplyste. Under Hensyn til det om Parternes Forhold oplyste, derunder den af Ægtefællerne ved Separationen truffene Ordning bl. a. for det Tilfælde, at Indstævnte indgik nyt Ægteskab, hvad der maa antages at have været betragtet som en ikke fjerntliggende Mulighed, findes Forældremagten over Jørgen Krogh i Henhold til Appellantens Paastand at burde tillægges Appellanten, hvad der maa antages stemmende med Barnets Tarv. Appellantens Paastand med Hensyn til Underholdspligten, mod hvilken ingen særlig Indsigelse er fremsat, vil ligeledes være at tage til Følge.

Overensstemmende hermed vil Landsrettens Dom være at forandre.

Sagens Omkostninger for alle Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Ægteskabet mellem Appellanten Dr phil Torben Thorberg Krogh og Indstævnte Anna Johanne Krogh, født Dannevang, opløses. Forældremyndigheden over Parternes Fællesbarn Jørgen Krogh tilkendes Appellanten. Appellanten betaler herefter alene de ved Separationsvilkaarene fastsatte Underholdsbidrag til Børnene Birthe Krogh og Annelise Krogh.

Sagens Omkostninger for alle Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 400 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Dr phil Torben Thorberg Krogh, der den 1 Juni 1926 viedes til og den 2 Juli 1930 separeredes fra Sagsøgte, Fru Anna Johanne Krogh, søger under nærværende Sag Skilsmisse fra Sagsøgte paa Grundlag af Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 59.

Med Hensyn til Vilkaarene for Skilsmissen har Sagsøgeren paa-staaet sig tilkendt Forældremyndigheden over Ægtefællernes fælles Barn Jørgen Krogh, født den 4 Juni 1927, hvorhos han har paa-staaet sig fritaget for at betale Underholdsbidrag til Sagsøgte saaledes, at han kun tilpligtes at betale Underholdsbidrag til Sagsøgtes to af Sagsøgeren adopterede Børn af tidligere Ægteskab Birthe Krogh, født den 24 April 1922 og Annelise Krogh, født den 9 December 1924.

Ved Separationsbevillingen af 2 Juli 1930 fik Sagsøgte Forældre-myndigheden over de tre nævnte Børn, dog saaledes, at Forældremyn-digheden over Jørgen Krogh skulde overgaa til Faderen, saafremt Sag-søgte indgik nyt Ægteskab eller gav Barnet fra sig til andre.

Nærværende Sags Anlæg skyldes hovedsagelig Spørgsmaalet om Forældremyndigheden over Jørgen Krogh.

Til Støtte for sin Paastand om Skilsmisse har Sagsøgeren anført, at Sagsøgte har været ham utro med forskellige Mænd.

Sagsøgte har paa-staaet sig frifundet, men har iøvrigt under Sagen indtaget det Standpunkt ikke at ville bidrage til Sagens Oplysning ved at udtale sig med Hensyn til, om hun har været Sagsøgte utro. Sag-søgte har under Sagen forsøgt at begrunde sit Standpunkt, men har kun anført, at hun ansaa Sagsanlægget for en Uartighed fra Sagsøge-rens Side.

Det i særlig Grad relevante Vidne, Dr med Kühnel, der fører Separationsforhandlinger med sin Hustru, og som efter det oplyste er kommet meget i Sagsøgtes Hjem, har nægtet at udtale sig med Hensyn til, om han har staaet i kønsligt Forhold til Sagsøgte saavel som om deres intimere Forhold iøvrigt. Han har dog ikke villet benægte, at hans Forhold til Sagsøgte muligvis nok var en medvirkende Aarsag til Sag-søgerens og Sagsøgtes Separation. Det bemærkes herved, at man saa-ledes som forklaret af Sagsøgtes Søster Gudrun Michelsen og dennes Mand Grosserer Michelsen indenfor Sagsøgtes Familie i hvert Fald en Tid forventede, at Sagsøgte og Dr Kühnel skulde giftes, naar deres bestaaende Ægteskaber var opløst.

Vidnet, Inspektør Knud Nielsen nægtede ligeledes at udtale sig med Hensyn til, om han havde staaet i Forhold til Sagsøgte.

Ifølge den af pensioneret svensk Opdagelsesbetjent Forsén afgivne Vidneforklaring, er der i Fremmedbøgerne i Savoye-Hotellet i Malmø anført som Gæster fra 30 November—1 December 1931 (Værelse 303) Martin Pedersen med Fru Hanna, ligesaa den 3 Januar 1932 bortset fra, at de da havde Værelse 216. Ved sidstnævnte Lejlighed udviser Hotel-bøgerne altsaa ikke, at vedkommende har haft Værelset om Natten.

Skuespiller Juhl, der opholdt sig paa Savoy-Hotellet den 3 Januar 1932 og som genkendte Sagsøgte, har som Vidne forklaret, at ommeldte »Hanna«, der sammen med Martin Pedersen havde Dobbeltværelse Nr 216 er identisk med Sagsøgte.

Udover det anførte har Sagsøgeren ikke været i Stand til at fremskaffe konkrete Oplysninger af Betydning angaaende Spørgsmaalet om Sagsøgtes paastaaede Utroskab.

Med Hensyn til Opdragelsen af Jørgen Krogh bemærkes, at Parterne gensidig har villet anse det for uforsvarligt at overlade Forældremyndigheden til Modparten, uden at nogen af Parterne for sit Vedkommende har kunnet godtgøre Rigtigheden af det anførte.

Efter det anførte og det i Sagen iøvrigt oplyste findes der ikke at være ført tilstrækkeligt Bevis for, at Sagsøgte har gjort sig skyldig i det under § 59 i Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 henhørende Forhold, hvorfor hun vil være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger vil være at ophæve.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 27 Juni 1932 af Københavns Byrets 13 Afdeling, paastaas af Appellanten, Dr phil Torben Thorberg Krogh, ændret i Overensstemmelse med hans for Underretten nedlagte Paastande, medens Indstævnte, Fru Anna Johanne Krogh, født Dannevang, paastaar Dommen stadfæstet.

For Landsretten er der afgivet Forklaring af Vidnerne Frk Ingeborg Andersen, Frk Mary Christensen, Frk Marjorie West, Fru Johanne Otto, Fru Gudrun Nickelsen og Grosserer Nahne Nickelsen.

Som anført i Underretsdommen, er Appellantens Formaal med Sagens Anlæg at erholde Forældremagten over Fællesbarnet Jørgen Krogh, født den 4 Juni 1927, hvilken Myndighed efter de af Parterne den 2 Maj 1930 vedtagne Separations- og Skilsmissevilkaar, vedhæftede Sjællands Stiftamts Separationsbevilling af 2 Juli s A, tilkommer Moderen, dog at den overgaar til Faderen, saafremt hun indgaar nyt Ægteskab eller givet Barnet fra sig til andre. Efter det for Landsretten oplyste er Hustruen efter Ægteskabslovens § 54 villig til allerede nu at indgaa paa Skilsmisse paa de vedtagne Vilkaar.

For Landsretten har Indstævnte ønsket at føre som Vidne Frk Karen Petersen, boende Frederiksberg Allé 19 B. Da Vidnestævningen den 19 September 1932 søgtes forkyndt, oplyste Vidnets Moder, at Vidnet er i Tyskland, og at hun ikke kommer hjem foreløbig. — Ifølge et for Landsretten i Afskrift fremlagt Brev af 19 September 1932 oplyser Appellantens Sagfører paa Forespørgsel desangaaende fra Indstævntes Sagfører, at Appellanten og Frk Petersen har haft et Forhold til hinanden.

Som Følge af alt foranførte maa Appellanten — selv hvis Indstævnte anses overbevist om Ægteskabsbrud i Separationstiden — efter Undtagelsesbestemmelsen i Ægteskabslovens § 59 anses afskaaret fra imod Hustruen at gøre Ægteskabsbrud gældende som sket.

Idet det ovennævnte Forældremagtsspørgsmaal herefter ikke foreligger til Paakendelse under Sagen — jfr derimod herved eventuelt

Myndighedslovens § 32, 2det Punktum — vil Underrettsdommen, der nægter Appellanten Skilsmisse, være at stadfæste.

I Sagsomkostninger for Landsretten findes Appellanten efter Omstændighederne at burde godtgøre Indstævnte 100 Kr.

Torsdag den 30 Marts.

Nr 239/1932. Overretssagfører **O P Schlichtkrull** (P Jacobsen)
 mod
 Fabrikant **A Melby** (Heilesen),

betræffende Omfanget af Indstævntes Tilsvar i Henhold til et mellem Parterne stiftet Samkautionistforhold.

Østre Landsrets Dom af 25 Juni 1932: Sagsøgte, Fabrikant A Melby, bør til Sagsøgeren, Overretssagfører O P Schlichtkrulls Frigørelse udbetale til Frederiksberg Handelsbank A/S 257 Kr 97 Øre til delvis Dækning af fhv Købmand J V Lerches Restskyld pr 1 Januar 1932 samt skyldige Renter af nævnte Beløb fra sidstnævnte Dato, til Betaling sker, men bør iøvrigt for Sagsøgerens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagsøgte, Dansk Kautionsforsikrings Aktieselskab, bør for Sagsøgerens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren for denne Del af Sagen til de to Sagsøgte henholdsvis med 100 Kr og 125 Kr. Til Statskassen bøder Sagsøgte Melby 20 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde tiltrædes, at Indstævntes Tilsvar paa det da foreliggende Grundlag er opgjort til 257 Kroner 97 Øre med Renter. Der er Enighed mellem Parterne om, at Indstævnte efter dette Resultat, og efter at Bankens Resttilgodehavende er udlignet bl a ved forskellige af Indstævnte foretagne Indbetalinger, har Krav paa, at Appellanten pr 22 September 1932 refunderer ham 1810 Kr 94 Øre med Renter eller — saafremt et Lerches Konto den 3 Februar 1930 krediteret Beløb af 308 Kr 46 Øre i Overensstemmelse med Appellantens Paastand findes at maatte betragtes som indbetalt af Appellanten — 1656 Kroner 71 Øre. Da der efter de foreliggende Oplysninger ikke kan gaas ud fra, at nævnte Beløb skal regnes Appellanten alene til gode, vil Indstævntes Paastand om Tilkendelse af det først anførte Beløb være at tage til Følge.

I Henseende til de Indstævnte ved Landsrettens Dom tillagte Sagsomkostninger, vil Dommen være at stadfæste.

Det bemærkes, at det er oplyst, at den idømte Bøde er berigtiget.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Overretssagfører O P Schlichtkrull bør til Indstævnte, Fabrikant A Melby, betale 1810 Kroner 94 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 22 September 1932, til Betalingsker. I Henseende til de Indstævnte tilkendte Sagsomkostninger bør Landsretsdommen ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved et Kautionsdokument af 28 Maj 1929 paatog Sagsøgeren under denne Sag, Overretssagfører O P Schlichtkrull, og Sagsøgte, Fabrikant A Melby, sig een for begge og begge for een at være Selvskyldnerkautionsister for en daværende Købmand J V Lerche af Frederiksberg Handelsbank A/S tilstaaet Kassekredit, stor 7000 Kr, med Renter m v. Dagen iforvejen, den 27 s M, havde Lerche ved Dokument af samme Dag givet Sagsøgeren i Haandpant to ham tilhørende Panteobligationer, henholdsvis store 6566 Kr 51 Øre med Pant i Matr Nr 28 m Frederiksberg, Roskildevej 47, og 4758 Kr 54 Øre med Pant i Matr Nr 12 b og 13 b af Slagslunde By og Sogn, kaldet »Burreøgaard«. Som det hedder i dette Dokument, gav Lerche Sagsøgeren disse Panteobligationer »til Sikkerhed for, hvad jeg maatte blive ham eller andre skyldig i Anledning af den for mig tegnede Selvskyldnerkaution i Frederiksberg Handelsbank for en Kassekredit paa 7000 Kr.« Sagsøgeren tegnede derefter ved Forsikringskontrakt af 3 Juni s A og Forsikringsbrev af 31 Maj s A med Dansk Kautionsforsikrings Aktieselskab dettes Garanti for det Tab, som han maatte lide som Følge af Selvskyldnerkautionen sammen med Fabrikant Melby. Det hedder i disse Forsikringsdokumenter, at de nævnte Panteobligationer til Sikkerhed for Sagsøgerens Risiko er deponeret hos ham som haandfaaet Pant. Efter Begæring af Frederiksberg Handelsbank deponerede Sagsøgeren dernæst ved en Panteforskrivning af 11 Juni s A i Banken nævnte Forsikringsdokumenter og Haandpantebrevet fra Lerche.

Obligationen med Pant i Ejendommen Roskildevej 47 er blevet

indfriet og er indgaaet til Sagsøgeren med 7307 Kr 06 Øre, ved Sagens Anlæg opgjort til 7254 Kr 53 Øre. Da Obligationen med Pant i »Burre-søgaard« blev nødlidende allerede i Juni Termin 1929, blev den ifølge Sagsøgerens Fremstilling med Tilslutning af Dansk Kautionsforsikrings Aktieselskab benyttet af Lerche til i August s A som ufyldstgjort Panthaver at overtage Gaarden; men i August 1931 maatte han sælge den med et Tab af ialt 6026 Kr 85 Øre, hvoraf en privat Kautionist har betalt 3400 Kr.

Frederiksberg Handelsbank har gjort sit Krav, som den opgjorde til 7793 Kr 30 Øre ekskl Renter fra 21 Oktober 1931, gældende mod Sagsøgeren, som derpaa indbetalte Halvdelen eller 3896 Kr 65 Øre. Resten af de 7307 Kr 06 Øre har Sagsøgeren i alt væsentligt anvendt til Dækning af Tabet paa »Burre-søgaard«, til Kautionsforsikringspræmie og Omkostninger vedrørende Etablering af Kassekrediten, ifr nærmere herom nedenfor.

Da Sagsøgeren mente sig berettiget til at disponere som sket, og at Melby var pligtig at betale den anden Halvdel af de 7793 Kr 30 Øre, eller 3896 Kr 65 Øre, opgjort med paaløbne Renter til 1 Januar 1932 til 3960 Kr 33 Øre, paastod han oprindelig Melby og Dansk Kautionsforsikrings Aktieselskab tilpligtede in solidum til hans Frigørelse overfor Frederiksberg Handelsbank at udbetale til Banken nævnte Beløb 3960 Kr 33 Øre med paaløbne Renter fra 1 Januar 1932.

Forudsætningen for denne Paastand var, at de fornævnte Panteobligationer alene tjente Sagsøgeren til Sikkerhed for hans Risiko ved den af ham paatagne Selvskyldnerkaution for Lerche, hvilket han hævdede var Tilfældet, medens Melby hævdede, at Panteobligationerne ogsaa var givet ham til Sikkerhed for hans Risiko ved hans Selvskyldnerkaution.

Ifølge Rettens Bestemmelse har Sagsøgeren og Melby foreløbig procederet dette Spørgsmaal, og ved Rettens Dom af 30 April 1932 blev det statueret, at bemeldte Pantebreve havde tjent baade Sagsøgeren og Melby til Sikkerhed for deres Risiko ved Kautionen overfor Kassekrediten, stor 7000 Kr, i Frederiksberg Handelsbank.

Under den derefter fortsatte Domsforhandling har Sagsøgeren paa-staaet p r i n c i p a l t Fabrikant Melby tilpligtet til Sagsøgerens Frigørelse at udbetale Frederiksberg Handelsbank A/S 1996 Kr 63 Øre til delvis Dækning af fhv Købmand J V Lerches Restskyld til Banken pr 1 Januar 1932 samt skyldige Renter og Provision fra 1 Januar s A, og s u b s i d i æ r t Fabrikant Melby tilpligtet til Sagsøgerens Frigørelse at udbetale Frederiksberg Handelsbank A/S 956 Kr 98 Øre til delvis Dækning af Købmand J V Lerches Restskyld til Banken pr 1 Januar 1932 samt skyldige Renter fra 1 Januar s A og Sagsøgte, Dansk Kautionsforsikrings Aktieselskab, tilpligtet til Sagsøgerens Frigørelse at betale til Frederiksberg Handelsbank A/S 1001 Kr 99 Øre til delvis Dækning af Købmand J V Lerches Restskyld til Banken pr 1 Januar 1932 med skyldige Renter af det nævnte Beløb fra 1 Januar s A. Fabrikant Melby paastaar sig frifundet mod at betale 217 Kr 72 Øre, hvilket Beløb han tilbød at betale i Retsmødet den 10 Maj 1932. Dansk Kautionsforsikrings Aktieselskab paastaar Frifindelse.

Til Støtte for sin principale Paastand anfører Sagsøgeren, at han er berettiget til fuld Dækning i det haandpantssatte Pantebrev i Roskildevej 47, og at Fabrikant Melbys Panteret kun angaar det Beløb, som maatte være tilovers, naar Sagsøgeren er dækket. Det paastaaede Beløb, 1996 Kr 63 Øre, fremkommer herefter saaledes:

Pantebrevet i Roskildevej 47 har som anført indbragt ialt	7307 Kr 06 Øre
Herfra gaar 1) Omkostninger ved Erhvervelse af og Optagelse af Laan i »Burre Søgaard« m m	862 Kr 88 Øre
2) Omkostninger ved Etablering af Laan den 7 Juni 1929 Bankprovision og Stempel	66 Kr 50 Øre
den 12 Juni 1929 Stempel til Haandpantebrev	14 — 00 —
den 27 Juli 1929 Salær og Porto	145 — 00 —
	<hr/>
	225 — 50 —
Præmier til Kautionsforsikringen....	378 — 37 —
Salær og Porto vedrørende Incasso af Panteobligation.....	51 — 00 —
	<hr/>
	1517 Kr 75 Øre
Naar man til dette Beløb lægger..	3896 — 65 —
nemlig Halvdelen af Kautionsforpligtelsen, bliver der	5414 Kr 40 Øre.
	<hr/>
Indtægten af Pantebrevet var.....	7307 Kr 06 Øre
og naar herfra trækkes	5414 — 40 —
	<hr/>

bliver der 1892 Kr 66 Øre,

hvilket Beløb med Tillæg af Renter 71 Kr 04 Øre eller 1963 Kr 70 Øre er det, Sagsøgeren skal svare udover det, han allerede har betalt, og da Restgælden til Frederiksberg Handelsbank A/S andrager 3960 Kr 33 Øre bør Fabrikant Melby indbetale 1996 Kr 63 Øre.

Der maa imidlertid gives de Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgeren ikke har Ret til fuld Dækning i bemeldte Pantebrev forud for Sagsøgte Melby. Den naturlige Forstaaelse af Aftalen om, at bemeldte Pantebreve

Færdig fra Trykkeriet den 19 April 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgiver: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 6

Torsdag den 30 Marts.

skulde tjene begge Kautionister til Sikkerhed for deres Risiko ved Kautionen, maa anses at være den, at begge har lige Ret til det fremkomne Provenu, naar ingen modsat Aftale er truffet, og at saadant skulde være Tilfældet, har Sagsøgeren ikke godtgjort og end ikke assereret. Sagsøgerens principale Paastand kan derfor ikke tages til Følge.

Efter Sagsøgerens subsidiære Paastand, der forudsætter, at Kautionisterne har haft lige Sikkerhed i Pantebrevene, stiller Forholdet sig efter Sagsøgerens Fremstilling saaledes:

Pantebrevet indgaaet med.....	7307 Kr 06 Øre
herfra gaar Omkostninger	1517 — 75 —

Restbeløbet bliver 5789 Kr 31 Øre,

hvilket vil sige, at der er Dækning for 2894 Kr 66 Øre til hver. Da Restgælden til Banken er 3960 Kr 33 Øre, bliver 2894 Kr 66 Øre med Tillæg af Renter 108 Kr 69 Øre at fradrage, saaledes at det Beløb, Fabrikant Melby skal tilsvare, bliver 956 Kr 98 Øre.

Dansk Kautionsforsikrings Aktieselskab bør imidlertid tilsvare Sagsøgeren Tabet paa 1001 Kr 99 Øre, idet han har dækket 3896 Kr 65 Øre, medens Halvdelen af Obligationen kun har indbragt Netto 2894 Kr 66 Øre.

Til Støtte for sin Paastand henviser Sagsøgte Melby til en under Sagen fremlagt Opgørelse fra oftnævnte Bank, hvorefter fhv Købmand Lerches Skyld pr 31 Marts 1931 androg 7620 Kr 63 Øre, hvilket Beløb med senere paaløbne Renter, men efter den foreløbige Dom med Fradrag af Provenuet af de to Pantebreve, skal tilsvares af Sagsøgeren og Sagsøgte Melby hver med Halvdelen. Sagsøgeren har modtaget Provenuet af Pantebrevet i Roskildevej 47, og da han deraf har betalt sin Del af Kautionsforpligtelsen og beholdt Resten, maa han deraf svare Renter efter Bankens Rentesatser, der har varieret fra 6 til 8 pCt i Tiden fra 1 April 1931 til 11 Marts 1932 som nærmere angivet. Den 31 Marts 1931 androg Melbys Tilsvare herefter Halvdelen af de 7620 Kr 63 Øre eller 3810 Kr 32 Øre; med Tillæg af Renter efter de nævnte Rentesatser bliver hans Tilsvare 4114 Kr 92 Øre pr 10 Maj 1932. Herfra drages Halvdelen af Pantebrevet i Roskildevej 47's Paalydende = 3283 Kr 25 Øre, med Tillæg af Renter til sidstnævnte Dato, hvilket

ifølge Opgørelsen bliver 3522 Kr 23 Øre; hertil lægges endvidere Halvdelen af de af Pantebrevet indtil dets Indfrielse erlagte Renter med Rentes Rente — Halvdelen af den i Sagsøgerens Opgørelse opførte Post 51 Kr. Inkassationsomkostninger m v 25 Kr 50 Øre eller 374 Kr 97 Øre, hvilket bliver tilsammen 3897 Kr 20 Øre; drages dette sidste Beløb fra de 4114 Kr 92 Øre udkommer 217 Kr 72 Øre. Parterne har godkendt Tallene i hinandens Opgørelser.

Hovedforskellen mellem Sagsøgerens og Sagsøgte Melbys Opgørelser bestaar deri, at Sagsøgeren i Provenuet af Pantebrevet i Roskildevej 47 har fradraget de 1517 Kr 75 Øre, som han har anvendt til Dækning af Omkostninger ved Erhvervelse af »Burre Søgaard«, ved Etablering af Laan og Præmier til Kautionsforsikringen m v.

Sagsøgeren hævder at være berettiget hertil, medens Sagsøgte Melby med Tilslutning af Dansk Kautionsforsikrings Aktieselskab hævder, at disse Udgifter er ham uvedkommende.

Til Støtte for sin Paastand i saa Henseende anfører Sagsøgeren, at begge de ommeldte Pantebreve var overleverede ham, og at han baade havde Ret og Pligt til at sørge for, at de udbragte saa meget som muligt, hvilket navnlig ogsaa gjaldt Pantebrevet i »Burre Søgaard«. Da dette Pantebrev kort efter Haandpant sætningen blev nødlidende, søgte han at faa noget ud af det, bl a ved at lade fhv Købmand Lerche overtage Gaarden som ufyldstgjort Panthaver. At Transaktionen mislykkedes og medførte Tab, skyldtes den Aaret efter indtraadte Verdenskrise. Ogsaa de øvrige under det nævnte Beløb 1517 Kr 75 Øre indbefattede Poster, hævder han, er normale og sædvanlige, hvorfor han maa være berettiget at fradrage dem i det indkomne Provenu som sket.

Der maa imidlertid gives Sagsøgte Melby Medhold i, at disse Udgifter efter det foreliggende maa anses at være ham uvedkommende. Sagsøgeren besad de to Pantebreve — ogsaa paa Melbys Vegne — og kunde derfor ikke disponere over noget af dem uden Melbys Samtykke eller i Forstaaelse med denne. Da Sagsøgeren har handlet paa egen Haand, maa det ogsaa anses sket paa egen Risiko. Ogsaa Præmier til Kautionsforsikringen maa anses Melby uvedkommende, da de er afholdt udelukkende i Sagsøgerens egen Interesse. Derimod findes Melby at maatte være pligtig at deltage i følgende Omkostninger ved Optagelse af ommeldte Laan 7000 i Banken:

Bankprovision + Stempel	66 Kr 50 Øre
og Stempel til Haandpantebrev.....	14 — 00 —

80 Kr 50 Øre,

men ikke iøvrigt, da han af Lerche var blevet underrettet om, at det drejede sig om at rejse saadant Laan i en Bank paa bemeldte Pantebrev og derfor maatte være forberedt paa, at der hermed var forbundet nogle Omkostninger; han vil derfor have at betale Halvdelen af nævnte Beløb eller 40 Kr 25 Øre foruden de 217 Kr 72 Øre.

Hvad endelig angaar den af Sagsøgeren nedlagte Paastand overfor Dansk Kautionsforsikrings Aktieselskab har Sagsøgeren anført, at da det nu er fastslaaet, at de oftnævnte Pantebreve har tjent baade Sagsøgeren og Melby til Sikkerhed for deres Kaution, maatte ogsaa det

sagsøgte Aktieselskab, der som anført fik det af fhv Købmand Lerche den 27 Maj 1929 udstedte Haandpantebrev overleveret, have forstaaet, at Forholdet var som ved Dommen af 30 April 1932 statueret, og at den af Selskabet tegnede Kautionsforsikring derfor gjaldt hele Risikoen, saaledes at Selskabet maa dække Sagsøgeren ogsaa for hans Tab ved, at ikke hele Haandpantets Provenu kan komme ham tilgode. Herimod har Aktieselskabet gjort gældende, at Sagsøgerens Henvendelse til det om Forsikring kun gjaldt hans egen Risiko, hvilket han ogsaa hævdede under den omtalte foreløbige Procedure før Dommen af 30 April 1932, og at Risikoen ifølge de af Selskabet udstedte Dokumenter ogsaa er indskrænket hertil, og da denne Risiko er blevet dækket ved det fremkomne Provenu af det ene Pantebrev, kan der ikke blive Spørgsmaal om yderligere Ansvar for Selskabet.

Heri findes at maatte gives Selskabet Medhold, hvorfor dets Frifindelsespaastand vil være at tage til Følge. Sagsøgte Melby vil efter det foranførte kun være at dømme til Betaling af 257 Kr 97 Øre med Renter som paastaaet.

Sagens Omkostninger for denne Del af Sagen vil Sagsøgeren have at betale Sagsøgte Melby med 100 Kr og Dansk Kautionsforsikrings Aktieselskab med 125 Kr. Som udeblevet fra den den befalede Forligsmægling vil Sagsøgte Melby have at betale en Statskassen tilfaldende Bøde af 20 Kr.

Fredag den 31 Marts.

Nr 229/1932. Enkefru **Alvilda Dons** (Ahnfelt-Rønne efter Ordre)
 mod
 Fabrikmester **L H Larsen** (Rode),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved et Ulykkestilfælde.

Østre Landsrets Dom af 24 December 1931: Sagsøgte, Fabrikant L H Larsen, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Enkefru Alvilda Dons, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. I Godtgørelse for Udlæg tillægges der Sagsøgerinden 36 Kr 50 Øre, der udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det for Højesteret oplyste var den Vej, paa hvilken Uheldet hændte anlagt som midlertidig Adgangsvej for Foreningens Medlemmer og kun som almindelig Jordvej. Naar Appellantinden færdedes paa denne Vej, hvis Tilstand hun kendte, maatte det være Appellantindens Sag at udvise særlig Agtpaa-givenhed, og hun kan ikke gøre Krav paa Erstatning for Følgerne af det hende under de i Dommen anførte Omstændigheder over-gaaede Uheld.

Herefter vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden Enkefru Alvilda Dons til Indstævnte Fabrikmester L H Larsen med 300 Kroner.

Der tillægges Højesterets sagfører Ahnfelt-Rønne i Salær for Højesteret 200 Kroner og som Godtgørelse for Udlæg 14 Kroner 50 Øre, hvilke Beløb udredes af det offenkendte.

De idømte Sagsomkostninger udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afslutning.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 2 September 1930 kom Sagsøgerinden, Enkefru Alvilda Dons, til Skade derved, at hun paa Fortovet udfør Ejendommen Italiensvej Nr 68, der ejes af Sagsøgte, Fabrikant L H Larsen, faldt over en Stophanehat, der ragede op over Fortovshøjden.

Ved Faldet paadrog Sagsøgerinden sig et Brud af højre Laarbenshals, hvad der havde et længere Sygeleje til Følge, ligesom Beskadigelsen har paaført hende, der er over 76 Aar gammel, en varig Nedsættelse af Benets Funktion. Ifølge Arbejderforsikringsraadets Skrivelse af 27 Oktober 1931 udgør Invaliditetsgraden 35 pCt.

Under Paaberaabelse af, at Sagsøgte, da det drejer sig om en privat Vej, maa bære Ansvar for det skete, har Sagsøgerinden, hvem der er meddelt fri Proces, dog uden Beskikkelse af Sagfører, under denne ved Stævning af 27 Juni 1931 anlagte Sag nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte tilpligtes at udrede følgende Erstatningsbeløb, nemlig:

1) Erstatning for inddraget Aldersrente i den Tid, Sagsøgerinden har ligget paa Hospitalet, 2 Maaneder a 54 Kr.....	108 Kr
2) Udgifter til Hjælp i Huset i 3 Maaneder.....	150 —
3) Udgift til Lægeerklæring	10 —
4) Erstatning for Svie, Smerte og Invaliditet.....	2000 —

eller tilsammen 2268 Kr,

alt med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato.

Sagsøgte paastaar sig frifundet med den Begrundelse, dels at Ulykken ikke skyldes Omstændigheder, for hvilke Ansvar kan paalægges andre, dels at Vejens Vedligeholdelse og dermed Ansvar for mulige Mangler ikke paahviler ham, da han ikke er Ejer af det foran hans Grund liggende Vejareal, og da Vedligeholdelsen ifølge privatretlig Af-tale paahviler Grundejerforeningen »Strandlyst«.

Det fremgaar af Sagen, at Ulykken skete om Eftermiddagen mellem Kl 4—5, altsaa inden Mørkets Frembrud, og at den omhandlede Stophanehat stod ca 1,5 Meter fra Fortovskanten og ragede ca 8 Centimeter op over Fortovshøjden, hvilket maa antages at hidrøre fra, at Fortovets Jordbelægning er sunket siden Stophanehattens Anbringelse.

Sagsøgerinden har inden Retten forklaret, at hun er vant til at færdes paa Vejene derude, og at hun ved den paagældende Lejlighed skulde besøge sin Søn, der bor paa Tovelillevej, hvorfor hun gik ad Italiensvej, der var den nærmeste Vej til hendes Bestemmelsessted. Hun havde tidligere lagt Mærke til Stophanehatten, men da hun paa det paagældende Sted skulde vige til Side for nogle forbipasserende, tænkte hun ikke i Øjeblikket paa Stophanehatten og var da saa uheldig at snuble over den.

Efter det saaledes oplyste skønnes det, at Fortovet har været holdt i uforsvarlig Stand, og at der ikke vil kunne bebrejdes Sagsøgerinden nogen Uforsigtighed, der betager hende Retten til Erstatning. Herefter har Sagsøgerinden Krav paa Erstatning for det hende overgaaede Ulykkestilfælde hos den eller dem, der har Ansvar for Fortovets Vedligeholdelse.

Det er i saa Henseende oplyst, at Italiensvej paa den heromhandlede Strækning paa Tidspunktet for Ulykken endnu ikke var anlagt som egenlig privat Vej i Lovens Forstand, hvad senere er sket, men at Vejstrækningen kun var anlagt som en midlertidig Adgangsvej, saaledes at Københavns Magistrat, efter hvad Stadsingeniørens Direktorat har oplyst i Skrivelse af 12 September 1931, ikke paa det paagældende Tidspunkt mente at kunne give Paabud om dens Vedligeholdelse.

Ifølge Deklaration af 10 Juli 1914 paahviler Vejens Vedligeholdelse Grundejerforeningen »Strandlyst«, medens det paahviler Grundejerne, herunder Sagsøgte, at svare nævnte Forening Bidrag til Vedligeholdelsen.

Der er derhos Enighed mellem Sagens Parter om, at Sagsøgte ikke er Ejer af det foran hans Grund liggende Vejareal, og at det er den fornævnte Grundejerforening, der har Skøde paa Vejen.

Da Sagsøgte saaledes ikke er Ejer af det udfor hans Grund liggende Vejstykke, og da han som anført paa det Tidspunkt, Ulykkestilfældet indtraf, ikke i nogen Henseende — heller ikke overfor det offentlige — havde Vedligeholdelsespligt med Hensyn til dette Vejstykke, vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde opheves, hvorhos der af det offentlige vil være at tillægge Sagsøgerinden 36 Kr 50 Øre i Godtgørelse for Udlæg.

Tirsdag den 4 April.

Nr 319/1932.

Rigsadvokaten

mod

Holger Toft Jensen (Kondrup),

der tiltales for Dokumentfalsk.

Vestre Landsrets Dom af 29 November 1932: Tiltalte Holger Toft Jensen bør hensættes til Forbedringshusarbejde i 1 Aar. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Ejstrup, 120 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-ankeet dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Tiltalte er fundet skyldig i Dokumentfalsk. Hans Forhold vil være at henhøre under borgerlig Straffelov § 172, jfr § 171. Straffen findes at burde bestemmes til Fængsel i 6 Maaneder. De borgerlige Rettigheder vil derhos være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 10 Aar.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Holger Toft Jensen bør straffes med Fængsel i 6 Maaneder. De borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte for 10 Aar. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Kondrup 100 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Holger Toft Jensen ved 2 jyske Statsadvokators Anklageskrift af 13 Maj 1932 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 274, jfr § 268 for Dokumentfalsk ved den 29 Januar 1931 eller i en af Dagene umiddelbart derefter falskelig at have forandret Indholdet af en mellem Frk Ingrid Poulsen (nu Fru Ingrid Wagner) som Sælger og Hr Herbert Ring som Køber den 27—29 Januar 1931 oprettet Slutseddel angaaende Salg af en Smør- og

Kaffeforretning Nørregade 4, Horsens, derved at han, efter at begge Parter havde underskrevet Slutsedlen, i denne har tilføjet Ordene: »i Salær 200 Kr«, uden at denne Tilføjelse var hjemlet ved de med Parterne truffene Aftaler, og idet det herved var hans Hensigt at skaffe sig Bevis for et saadant Salærtilgodehavende hos Sælgerinden, og idet han bl a overfor Ejendomsmægler H C Petersen, Horsens, har forevist Slutseddelen med denne Tilføjelse som Bevis for sit Krav.

Tiltalte er født den 19 Januar 1884 og er tidligere anset v e d Vestre Landsrets Dom af 2 Februar 1921 efter Straffelovens § 150, jfr § 145, med Forbedringshusarbejde i 2 Aar og v e d Dom, afsagt den 21 Marts 1921 af Retten for Esbjerg Købstad, Skads Herred og Fanø Birk, efter Straffelovens § 261, idet dog her Straffen er bortfaldet i Medfør af Straffelovens § 64.

Den i Anklageskriftet ommeldte Slutseddel er saalydende:

Horsens 29.1.31.

Slutseddel.

Undertegnede erkende, at have solgt den mig for Tiden tilhørende Forretning (Smørhuset) Nørregade Nr 4, Horsens, Lejen er for Butiken, Bagværelse, Loftsværelse og Brænderum. Lejen er 800 Kr aarligt. Overtagelse for ovennævnte er Fredag Morgen den 30.1.1931. For Overtagelse af Butiken og Inventar betales med 1500 Kr. 300,00 Contant + Huslejen 1ste Februar til 15 April 1931 med Kr 150.00 og Restkøbesummen betales 400 Kr den 15 Februar, 400 Kr 15 Marts, 400 Kr den 15 April 1931. Hr Ring giver en Veksel for Beløbet 1200 Kr som Fru Ring skriver paa som Kautionist ligeledes Hr Kaj Seibæk som Kautionist. Overtagelse ske den 30.1.1931. Misligholt af den Handel fra Købers Side gøres Restlig Krav gældende. p. t. Vejle, den 27.1.1931.

som Køber
Herbert Ring

i Salær 200 Kr.

som Sælger
Ingrid Poulsen«.

Tiltalte har benægtet at have begaaet den ham i Anklageskriftet paasigtede Forbrydelse og har om Mellemværendet med den sammesteds ommeldte Frk Ingrid Poulsen, nu i Ægteskab med Repræsentant Jørgen Christian Wagner af Aarhus, forklaret i det væsentlige følgende:

I November Maaned 1930 ordnede Tiltalte og hans daværende Kompagnon, Ejendomsmægler Hans Christian Petersen af Horsens, for Ingrid Poulsen, der da var Serveringsdame paa en Restauration i Horsens, hendes Køb af den i Anklageskriftet nævnte Smør- og Kaffeforretning sammesteds. I Januar Maaned 1931 meddelte Petersen ham, at Ingrid Poulsen vilde sælge Forretningen, og under en Samtale, han derefter havde med hende, anmodede hun ham om at søge Forretningen solgt og opgav ham Betingelserne i saa Henseende. Paa Forespørgsel fra hendes Side om Betaling til Mæglerne, opgav han et Honorar paa 200 Kr, hvad Ingrid Poulsen erklærede, at hun gik med til. Denne Samtale meddelte han til Petersen, og gennem denne kom han i Forbindelse med den i Anklageskriftet nævnte Herbert Ring, der da boede i Vejle, efter at han sammen med denne havde beset Forretningen og havde undersøgt Rings Forhold, opgav Frk Poulsen Vilkaarene for Købet, derunder, at der skulde ud-

betales hende 300 Kr kontant. Under et Samvær med Ring i Vejle den 27 Januar udfærdigede Tiltalte den i Anklageskriftet omhandlede Slutteddel, som Ring underskrev. I Sluttedlen var dog de tre Beløb paa hver 400 Kr, som udgjorde Afdragene paa den ikke kontante Del af Købesummen, ikke anført, og Angivelsen om Salæret paa 200 Kr var heller ikke paaført. Tiltalte forlangte ikke noget Salær af Ring, men denne udtalte, at hvis Handlen gik i Orden, vilde han betale Tiltalte noget derfor. Den næste Dag søgte Tiltalte Ingrid Poulsen, men kom ikke til at tale nærmere med hende, hvorimod han afleverede Sluttedlen, for at hun kunde gennemlæse den. Den 29 Januar indfandt han sig hos Ingrid Poulsen, hvor ogsaa Ejendomsmægler Petersen noget efter kom tilstede, og efter at han havde udfyldt Sluttedlen med de tre Beløb paa hver 400 Kr og paaskrevet Bemærkningen om Salæret og Datoen 29—1—31, oplæste han Sluttedlen i sin Helhed, hvorefter Ingrid Poulsen gennemlæste den og underskrev den. Derefter gik Tiltalte medtagende Sluttedlen. Næste Dag var Tiltalte igen hos Frk Poulsen, der af Ring modtog en Check paa den kontante Del af Købesummen 300 Kr og paa Bagsiden af denne Check skrev Ingrid Poulsen sit Navn. Efter hendes Anmodning hævdede Tiltalte Checken i Horsens Bank den 31 Januar, og samme Dag indfandt han sig hos Ingrid Poulsen, der var flyttet hen paa et Hotel og overgav hende 70 Kr samt to Kvitteringer henholdsvis paa 200 Kr og paa 30 Kr, idet han udtalte, at det var Kvitteringer for Salæret og for Vederlag for hans Arbejde tre Dage i hendes Forretning. Ingrid Poulsen gjorde ingen Indsigelse herimod, men spurgte ham og Ejendomsmægler Petersen, der ogsaa var tilstede, om de ikke kunde vente med Salæret, da hun skulde bruge Pengene til en Udbetaling hidrørende fra hendes Køb af Forretningen, men dette afslog Tiltalte. Derefter gik han og noget senere samme Dag betalte han Petersen 100 Kr som dennes Halvdel af Salæret.

Ingrid Wagner, født Poulsen, har forklaret, at da hun underskrev Sluttedlen, stod den omhandlede Passus »i Salær 200 Kr« ikke paa Dokumentet og paa nærmere Forhold har hun bestemt fastholdt dette og erklæret at være beredt til at beedige det. Hun har nærmere forklaret, at hun havde købt Forretningen gennem de to Mæglere, men hun havde ikke givet dem i Kommission at sælge den. Derimod havde hun til Petersen sagt, at Forretningen ikke gik saa godt, og da Tiltalte en Dag, da han indfandt sig hos hende, sagde, at han havde en Køber, men at der skulde handles hurtigt, svarede hun, at hun godt vilde sælge, men at hun ikke vilde sætte noget til. Under de paafølgende Forhandlinger med Tiltalte var der ikke Tale om, at hun skulde betale Honorar til ham eller Petersen, og Tiltalte nævnte intet i saa Henseende. Den Dag hun underskrev Sluttedlen, kom Tiltalte med den, og hun havde ikke haft den liggende fra den foregaaende Dag. Inden hun skrev under, gennemlæste hun den, og der blev ikke af Tiltalte tilføjet noget paa Sluttedlen, hverken med Hensyn til de tre Beløb 400 Kr eller med Hensyn til Salæret, og hun vilde ikke have underskrevet, hvis Bemærkningen om Salæret havde staaet der. Om hvorvidt Rings Navn stod paa Sluttedlen, kan hun ikke udtale sig, da hun særlig havde sin Opmærksomhed henvendt paa om Sluttedlens Indhold stemte med det af-

talte. Hendes Ægtefælle, med hvem hun da var forlovet, var tilstede, da hun underskrev, og saavidt hun ved, læste han Slutsedlen igennem, forinden hun underskrev. Hun har derhos forklaret, at naar hun vilde have en kontant Udbetaling paa 300 Kr, var det, fordi hun skulde udbetale to Beløb hver paa 150 Kr, naar hun afstod Forretningen, og det vilde hun ikke være i Stand til, naar hun samtidig skulde udbetale et Salær til Tiltalte paa 200 Kr. Med Hensyn til den fornævnte Check har hun forklaret, at hun ikke kan erindre at have skrevet sit Navn paa denne, men da hun kan kende sin Haandskrift, vil hun ikke benægte det; hun vidste ikke, hvad en Check var, og har ikke anmodet Tiltalte om at hæve dens Paalydende. Med Hensyn til hvad der passerede den Dag, Tiltalte indfandt sig paa Hotellet, har hun forklaret, at Petersen var kommet med en Veksels paa Restkøbesummen 1200 Kr, som hendes nuværende Mand, der ogsaa var tilstede, var gaaet med i en Bank. Medens han var borte, blev Petersen af en Tjener kaldt ud af Værelset, og hun kunde nu gennem den aabne Dør høre, at Petersen og Tiltalte talte sammen, og at Tiltalte sagde noget om, at Petersen skulde faa hende til at skrive under, hvad Petersen nægtede. Kort efter kom Tiltalte ind i Værelset, hvor han uden at sige noget smed nogle Papirer paa Bordet, hvorefter han gik, idet han sagde noget om, at han straks kom. Da hun undersøgte Papirerne, saa hun, at det var to Kvitteringer paa henholdsvis 200 Kr og 30 Kr samt syv Tikronesedler. Hun gav sig til at græde, og da Petersen kort efter kom, beklagede hun sig til ham, som lovede at tale med Tiltalte, hvad hun ved, at han har gjort, men Tiltalte henvendte sig ikke til hende. Da hun ansaa sig for bedraget af Tiltalte, henvendte hun sig Dagen efter til Statspolitiet i Horsens, som afviste hende og tilraadte hende at gaa til en Sagfører, hvad hun ogsaa gjorde, men uden Resultat, idet hun straks efter skulde rejse bort fra Horsens.

Fornævnte Repræsentant Wagner har forklaret, at han den 29 Januar 1931 opholdt sig i Horsens for at bistaa sin daværende Forlovede med Afstaaelsen af Forretningen. Han opholdt sig hele Dagen i Forretningen bortset fra et kort Tidsrum paa ca 10 Minutter. Tiltalte kom ind i Forretningen og medbragte Slutsedlen. Efter at Ingrid Poulsen havde gennemlæst den, gennemlæste han den ligeledes for at forvisse sig om Rigtigheden af de deri indeholdte Betingelser, og han er aldeles sikker paa og villig til med sin Ed at bekræfte, at Ordene: »i Salær 200 Kr« ikke fandtes i Slutsedlen, da hans Forlovede underskrev den, og der blev ikke i hans Nærværelse gjort nogen Tilføjelser til Slutsedlen. Om hvorvidt Navnet Ring stod paa Slutsedlen, da hans Forlovede underskrev, tør han ikke udtale sig, da han særlig hæftede sin Opmærksomhed ved Slutsedlens Tekst.

Fornævnte Ejendomsmægler Petersen har forklaret, at engang i Januar 1931 telefonerede Ingrid Poulsen og bad ham søge Forretningen solgt, hvilket han meddelte Tiltalte og anmodede denne om at gaa til Frk Poulsen. Om hvad der passerede, da Ingrid Poulsen underskrev Slutsedlen, har han forklaret, at han ikke tidligere havde set den, der formentlig var medbragt af Tiltalte. Han erindrer ikke, hvorvidt den blev oplæst af Tiltalte, men Ingrid Poulsen læste den igennem, inden

hun underskrev. Den var da i sin Helhed udfyldt og Tiltalte tilføjede intet paa den; hvorvidt Ordene: »i Salær 200 Kr« stod paa Slutsedlen, tør han ikke sige noget om, og han mener ikke, at han nogensinde har sagt noget til Tiltalte om at faa en Bemærkning om Salæret i Slutsedlen. Han har videre forklaret, at han var tilstede hos Ingrid Poulsen Dagen efter, da hun skrev sit Navn paa Checken paa de 300 Kr, men der var da ikke Tale om Salæret og navnlig ikke om, at Tiltalte maatte fradrage dette i de 300 Kr, som Ingrid Poulsen skulde have udbetalt. Den 31 Januar var han tilstede paa Hotellet og talte med Frk Poulsen, da han af en Tjener blev kaldt ud og traf Tiltalte i Restaurationen, og efter hvad han videre har forklaret, passerede tilsidst det af Ingrid Poulsen forklarede, at Tiltalte uden nærmere Besked lagde de to ommeldte Kvitteringer og 70 Kr paa Bordet i hendes Værelse og gik. Ingrid Poulsen var ked af det og græd, og han talte ogsaa senere med Tiltalte i Telefonen om Forholdet uden noget Resultat; han havde paa det Tidspunkt faaet 100 Kr af Tiltalte som Halvdelen af Salæret fra Ingrid Poulsen.

Endelig har fornævnte Herbert Ring forklaret, at han har betalt Tiltalte 100 Kr i Salær, hvilket var en udtrykkelig Aftale, saaledes at der ikke var Tale om nogen Kulancebetaling fra hans Side.

Angaaende Anmeldelsen mod Tiltalte er det oplyst, at der i Juli Maaned 1931, efter at Ingrid Poulsen var kommet til Svendborg og havde raadført sig med sin derboende Moder, indgik en Anmeldelse til Statspolitiet i nysnævnte Købstad mod Tiltalte for Bedrageri overfor Ingrid Poulsen med Hensyn til 230 Kr, hvorefter han den 30 s M afhørtes af Statspolitiet i Horsens. Han nægtede sig skyldig og afleverede den oftommeldte Slutseddel under Paaberaabelse af, at Salæret var hjemlet ved denne.

Ved de af Fru Ingrid Wagner og Repræsentant Wagner afgivne Vidneforklaringer i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger maa det uanset Tiltaltes Benægtelse anses tilstrækkelig godtgjort, at Ordene »i Salær 200 Kr« ikke var skrevet paa Slutsedlen, da Fru Wagner underskrev denne, og at Tiltalte, der ikke bestrider at have skrevet disse Ord, uden Hjemmel i de med hende truffene Aftaler, har tilføjet dem i Tiden efter Fru Wagners Underskrift. Idet der derhos maa gives Anklagemyndigheden Medhold i dens under Proceduren for Landsretten fremsatte Anbringende om, at Tiltaltes foran ommeldte Forevisning af Slutsedlen for Politiet er at betragte som en Brug af Dokumentet i Relation til det heromhandlede Forhold, maa Tiltalte anses skyldig i det ham paasigtede Dokumentfalsk, og han vil herefter i Medfør af Straffelovens § 274, jfr § 268 være at anse med en Straf, der findes at kunne bestemmes til Forbedringshusarbejde i 1 Aar.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Nr 112/1932. Fhv Sognfoged, Garver **A Hansen** og Hustru m fl
(Gamborg)

m o d

Handelsgartner **Carl M Frederiksen** (Bruun),

betræffende Omstødelse af et Testamente.

Kendelse afsagt den 6 November 1931 af Skifteretten for Nakskov Købstad m v: Det forømmeldte af fhv Skomager, Parcellist Hans Peter Frederiksen den 24 Oktober 1928 for Vidner oprettede Testamente bør være ugyldigt.

Østre Landsrets Dom af 1 Marts 1932: Det af Afdøde fhv Skomager, Parcellist Hans Peter Frederiksen den 24 Oktober 1928 oprettede Testamente bør anses gyldigt. Sagens Omkostninger betaler de Indstævnte, fhv Sognfoged, Garver A Hansen og Hustru, Abildtorpe, disses Børn: Mary Hansen, Johna Hansen og Eie Hansen samt Bankkasserer Oskar Hansen, Nakskov, og Gaardejer Valther Hansen, Vejlbj, een for alle og alle for een til Appellanten Handelsgartner Carl M Frederiksen, Abildtorpe, med 500 Kroner. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse og Dommen i det hele at efterkomme under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

For Højesteret har Appellanterne fremlagt en Skrivelse af 22 August 1932 fra Kredslæge Berg i Nakskov, hvis Indhold denne siden inden Retten har godkendt, og i hvilken Skrivelse det bl a udtales, at Skomager H P Frederiksen, da Kredslægen, der i en Aarrække har været hans Læge, saa ham sidste Gang formentlig i Juni 1928, var »meget langt nede i aandelig Henseende, han var som et umyndigt Barn, der intet kunde fatte, han gik fuldstændig i Barndom, jeg ansaa ham for at være helt utilregnelig«. Der foreligger derhos en Erklæring af 30 December 1932 fra Retslægeraadet, hvori det bl a hedder, at der hos H P Frederiksen allerede nogen Tid inden hans Indlæggelse paa Alderdomshjemmet er »begyndt at udvikle sig et Alderdomssløvsind med Mistænksomhed, Forarmelsesfrygt og nogen Depression, et Sløvsind, der i Løbet af Sommeren 1928 havde taget stærk Fart,« og at det er ganske usandsynligt, at der skulde være indtraadt en forbigaaende Bedring efter Indlæggelsen, idet Alderdomssløvsindet snarere maa antages at have været i jævn og stadig Udvikling.

Efter Indholdet af disse Erklæringer og efter de iøvrigt under Sagen foreliggende Oplysninger maa det anses tilstrækkelig godtgjort, at H. P. Frederiksen, da han den 24. Oktober 1928 oprettede sit af Vidner attesterede Testamente, ikke har været

ved sin Fornufts fulde Brug. Det paagældende Testamente vil derfor være at kende ugyldigt og Skifterettens Kendelse vil saaledes overensstemmende med Appellanternes Paastand kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret findes Indstævnte at burde betale til Appellanterne med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Skifterettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret betaler Indstævnte Handelsgartner Carl M Frederiksen til Appellanterne fhv Sognefoged, Garver A Hansen og Hustru, disses Børn Mary Hansen, Johna Hansen og Eie Hansen samt Bankkasserer Oskar Hansen og Gaardejer Valther Hansen med 800 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

—————

Skifteretskendelsens Præmisser er saalydende:

Den 29 December 1930 døde fhv Skomager, Parcellist Hans Peter Frederiksen, forhen af Abildtorpe, paa Horslunde Alderdomshjem, 88 Aar gl, og hans Bo blev taget under Behandling af nærværende Skifteret. I Boet forefandt 2 Testamenter, det ene underskrevet for Notarius publicus den 14 Januar 1920 med Kodiciel ligeledes underskrevet for Notarius publicus den 10 November 1924 og det andet underskrevet for særlig tilkaldte Vidner den 24 Oktober 1928. Ved det førstnævnte Testamente med Kodiciel indsatte Testator, der var ugift, daværende Sognefoged, Garver A Hansen og Hustru, Abildtorpe, til Universalarvinger, hvorhos der tillagdes deres Børn Mary Hansen, Johna Hansen og Eie Hansen samt Bankkasserer Oscar Hansen og Walther Hansen forskellige Legatbeløb. Ved det sidstnævnte Testamente blev ethvert tidligere oprettet Testamente og eventuelle Tillæg hertil tilbagekaldt og Gartner Carl Martin Frederiksen, Abildtorpe, indsat til Testators eneste og universelle Arving, dog at der af Boet skulde udredes et Legatbeløb til Økonoma paa Horslunde Alderdomshjem, Fru Jensigne M Rasmussen, i Werner, samt et Gratiale efter Universalarvingens Skøn til Personalet paa Horslunde Alderdomshjem, hvorved bemærkes, at Testator var blevet optaget der i August 1928 og boede der til sin Død.

Ved den i Boet foretagne Registrering bev den efterladte Formue opgjort til ialt 13 899 Kr 24 Øre herunder en Ejendom i Abildtorpe ansat til 11 300 Kr.

Paa en i Boet den 16 Februar 1931 afholdt Skiftesamling blev Gyldigheden af det for Vidner oprettede Testamente af 24 Oktober 1928 bestridt af de ved Testamentet af 14 Januar 1920 med Kodiciel af 10 November 1924 indsatte Universalarvinger, Garver A Hansen og Hustru samt de indsatte Legatarer, og der opstod derefter en Disput mellem disse og Universalarvingen efter Testamentet af 24 Oktober 1928, Gartner Carl Martin Frederiksen.

Af det under denne oplyste fremgaar, at Testator i mange Aar har boet i Abildtorpe i sin derværende Ejendom, hvor han boede alene, at han i de sidste 7 a 8 Aar, han boede der, fik sin daglige Kost hos Garver Hansen uden at betale noget herfor, at han efterhaanden blev en Del alderdomssvækket, og at Garver Hansen derfor styrede hans økonomiske Forhold og var i Besiddelse af hans Værdier. Den 25 Juli 1928 udstedte Testator en Generalfuldmagt til Gartner Frederiksen til at varetage hans økonomiske Interesser, men den 27 s M underskrev Testator en skriftlig Begæring om at faa en fast Lavvæрге beskikket, hvorefter Skifteretten den 1 August s A beskikkede Sogneraadsformand, Proprietær H H Nielsen, »Adams gave«, til fast Lavvæрге for ham. I August 1928 blev Testator som foran anført optaget paa Horslunde Alderdomshjem, hvilket skete paa Gartner Frederiksens Foranledning uden Lavværgens Medvirken.

Under den opstaaede Disput har Garver A Hansen og Hustru samt de ved forannævnte Testamente af 14 Januar 1920 indsatte Legatarer paastaet Testamentet af 24 Oktober 1928 kendt ugyldigt, idet de har gjort gældende, at Testator, da han underskrev Testamentet, ikke var sin Fornuft fuldkommen mægtig, medens Gartner Frederiksen har paastaet Testamentet kendt gyldigt.

Der har under Disputen været foretaget Vidneførsel for Skifteretten, og herunder har Lærer Hans Peter Skotte, Nakskov, Murer-svend Christian Hansen, Nakskov og Malermester Otto Nielsen, Nakskov, der alle tre ved Paategning paa Testamentet af 24 Oktober 1928 har attesteret, at Testator har underskrevet dette, og at han efter deres Skøn var sin Fornuft fuldkommen mægtig, som Vidner bekræftet Rigtigheden af den fornævnte Attestation og forklaret, at Testamentet forinden Underskriften blev oplæst for og godkendt af Testator. Det fremgaar endvidere af disse Vidners Forklaringer, at det er Vidnerne Skotte og Nielsen, der efter flere Konferencer med Testator paa hans Vegne har henvendt sig til en Sagfører og faaet Testamentet skrevet efter deres Opgivende af Indholdet, uden at den beskikkede Lavvæрге var gjort bekendt hermed, og uden at Sagføreren har talt med Testator, men Vidnerne har bestemt fastholdt, at Testamentet er overensstemmende med Testators forud tilkendegivne Villie, hvorhos alle tre Vidner har forklaret, at de gennem længere Tid har kendt Testator. Under Vidneførselen har der endvidere været afhørt følgende Vidner:

1. Testators beskikkede Lavvæрге, Proprietær Hans Henrik Nielsen, »Adams gave«, der har forklaret, at han, efter at han var blevet Lavvæрге for Testator, har talt med denne paa Horslunde Alderdomshjem, bl a den 28 August og 5 Oktober 1928, og at hans Indtryk var, at Testator var i høj Grad unormal og ikke havde Forstand paa at styre sine Sager, at det ikke kunde nytte, at Vidnet vilde drøfte hans Sager med ham, da han ikke kunde forstaa, hvorom det drejede sig, og at han allerede fra Efteraaret 1928 var saa aandelig svækket, at det var let at formaa ham til at underskrive hvad som helst, og at han ikke vilde kunde forstaa et Dokument, der oplæstes for ham.

2. Proprietær Lars Peter Frederiksen, »Troldehund«, der har forklaret, at han har kendt Testator i mange Aar og har besøgt ham paa

Horslunde Alderdomshjem, bl a den 28 August og 5 Oktober 1928, og at han havde det bestemte Indtryk af Testator, at denne allerede paa det Tidspunkt var saa aandelig svækket, at han vanskelig kunde forstaa, hvad en Samtale drejede sig om og absolut ikke vilde kunne forstaa Indholdet af et Dokument, der oplæstes for ham, samt at Vidnet ikke vilde anse det for udelukket, at man kunde faa ham til at underskrive hvad som helst.

3. Husejer Leonhard Evald Nicolaj Jensen, Horslunde, der har forklaret, at han er Medlem af Horslunde Sogneraad og Formand for Fattigudvalget, og at han jævnlig, medens Testator havde Ophold paa Alderdomshjemmet har talt med ham og har faaet det Indtryk af ham, at han gik i Barndom og var saa aandelig svækket, at han saa godt som slet ikke forstod, hvad de talte om.

4. Arbejdsmand Johannes Christiansen, Abildtorpe, der har forklaret, at han de sidste 7 a 8 Aar, Testator boede i Abildtorpe, har passet hans Jord, og at Testator i de sidste 1½ Aar var blevet stærkt aandelig svækket og vanskelig kunde fastholde, hvad man havde talt om, ligesom han ogsaa paa anden Maade viste sig abnorm.

5. Murer Hans Georg Albert Olsen, V Karleby, der har forklaret, at han i den sidste Tid, Testator boede i Abildtorpe, udførte noget Arbejde for Testator, og at denne da gik i Barndom og var omtrent som et 6-Aars Barn i aandelig Henseende og kun vanskelig kunde forstaa selv de simpleste Ting.

6. Parcellist Axel Bernhard Henriksen, Abildtorpe, der har forklaret, at Testator i det sidste Aars Tid før Bortrejsen fra Abildtorpe var blevet meget svækket, og at han gjorde Indtryk af, at han saa godt som slet ikke forstod, hvad han talte om.

7. Husbestyrerinde Marie Ottoline Henriksen, Abildtorpe, der har forklaret, at hun i flere Aar har kendt Testator, og at han efterhaanden var blevet meget svækket og gik i Barndom.

8. Barber Jørgen William Nielsen, Nakskov, der har forklaret, at han den 14 Oktober 1928 sammen med Garver Hansen og dennes Hustru besøgte Testator, der da gjorde Indtryk af at være unormal.

9. Købmand Carl Frederik Simonsen, Nakskov, der har forklaret, at han har besøgt Testator paa Horslunde Alderdomshjem kort Tid efter, at han var kommet til at bo der, og at Vidnet da fik det Indtryk af Testator, at han var noget alderdomssvækket, men egentlig ikke fik Indtryk af, at han skulde være unormal, og at han ved den Lejlighed udtalte, at Gartner Frederiksen skulde arve ham.

10. Karetmager Peter Nielsen, Abildtorpe, der har forklaret, at han samtidig med Vidnet Simonsen talte med Testator paa Horslunde Alderdomshjem mellem den 10 og 12 August 1928, og at Testator da gjorde Indtryk af at være noget alderdomssvækket, men dog godt forstod, hvad man talte med ham om, og ved den Lejlighed udtalte han, at Gartner Frederiksen, der var til Stede, skulde arve ham.

11. Fodermester Edvard Jørgensen, Nakskov, der har forklaret, at han, der godt kendte Testator, har besøgt denne paa Horslunde Alderdomshjem, og at Testator da godt forstod, hvad de talte om, og bl a udtalte med Hensyn til Garver Hansen: »Ja, nu kan han vente til Fre-

deriksen (Gartner Frederiksen) kommer herved, saa skal Testamentet blive lavet om; han skal ikke faa en Øre, det skal jeg nok være Mand for, for han har været saa utidig ved mig, og jeg har ellers gjort meget for ham.«

Om Testators Forhold paa Alderdomshjemmet er det ved afgivne Vidneforklaringer oplyst, at han var i høj Grad urenlig og bl a vilde vaske sig i W C Kummen og lade sit Vand paa Gangene eller paa Gulvet i Stuen, og flere af Beboerne paa Hjemmet har som Vidner forklaret, at han gjorde Indtryk af ikke at være normal og kun daarligt forstod, hvad der blev sagt til ham.

I Henhold til alt saaledes foreliggende, skønnes det ikke rettere end at det ikke kan anses for godtgjort, at Testator har været ved sin Fornufts fulde Brug paa den Tid, da Testamentet af 24 Oktober 1928 blev oprettet og underskrevet, og i al Fald maa det antages, at han har savnet den fulde Forstaaelse af Betydningen af det oprettede Testamente. Det tilføjes herved, at to af Testamentsvidnerne H P Skotte og Otto Nielsen i en den 19 August 1928 udstedt Erklæring i Anledning af den af Testator underskrevne Begærnig om fast Lavvæрге har udtalt, at selv om H P Frederiksen skulde have skrevet sit Navn under paa en saadan Begæring, saa er dette sket, uden at den gamle Mand har haft nogen Forestilling om, hvad han i det Øjeblik har gjort.

Herefter vil Testamentet af 24 Oktober 1928 være at kende ugyldigt.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt den 6 November 1931 af Skiffteretten for Nakskov Købstad m v og paastaas af Appellanten ændret derhen, at det af Afdøde fhv Skomager, Parcellist Hans Peter Frederiksen den 24 Oktober 1928 for Vidner oprettede Testamente erklæres for ugyldigt, medens de Indstævnte paastaar den afsagte Kendelse stadfæstet.

For Landsretten er det oplyst, at Afdøde Frederiksen var født den 23 April 1852 og altsaa ved sin Død, den 29 December 1930, var 78 Aar gammel.

I den i Kendelsen omtalte Erklæring af 19 August 1928 hedder det bl a: »Vi undertegnede, overfor hvem H P Frederiksen gentagne Gange har bekræftet at have antaget Gartner M Frederiksen som sin Befuldmægtigede, og til hvem han den 25 Juli d A har udstedt Generalfuldmagt, og paa det bestemteste paastaar ikke at have indsendt nogen senere Begæring om Ansættelse af Lavvæрге, kan vidne, at selv om H P Frederiksen skulde have skrevet sit Navn under paa en saadan Begæring, saa er dette sket, uden at den gamle Mand har haft nogen Forestilling om, hvad han i det Øjeblik har gjort, og vi maa i allerhøjeste Grad misbillige en saadan Fremfærd overfor en gammel Mand, der tilmed i den paagældende Tid befandt sig i en baade sjælelig og legemlig ynkværdig Forfatning.

Underskriverne af denne Erklæring Lærer H P Skotte, Karetmager P Nielsen, Købmand C F Simonsen, Malermester Otto Nielsen og Fodermester E Jørgensen har under Sagens Forberedelse for Landsretten været afhørt som Vidner og har inden Retten vedstaaet at have afgivet nævnte Erklæring. Tre af Vidnerne har forklaret, at naar de har udtalt, at den gamle Mand ikke har haft nogen Forestilling om, hvad han har underskrevet paa, hvis han har underskrevet Begæringen om Lavvæрге, skyldes dette, at Afdøde under Samtaler med disse Vidner har forklaret, at han ikke har skrevet under paa nævnte Begæring.

Iøvrigt maa der efter de saaledes afgivne Forklaringer gaas ud fra, at der paa det Tidspunkt, da Afdøde blev anbragt paa Alderdomshjemmet i Horslunde, var opstaaet et noget spændt Forhold mellem Afdøde og Indstævnte Garver Hansen og Hustru, at Afdøde var i meget nedtrykt Sindstilstand, var bange for Garver Hansen og beklagede sig over ikke at kunne faa sine Penge hos denne samt i den Anledning ønskede Assistance hos Appellanten. De har endelig forklaret, at Afdøde under sit Ophold paa nævnte Alderdomshjem rettede sig betydeligt i aandelig Henseende. Testamentsvidnerne Lærer H P Skotte, Malermester Otto Nielsen og Murer Chr Hansen har endelig for Landsretten gentaget deres Forklaringer for Underretten om, at Testator, da han underskrev Testamentet af 24 Oktober 1928 var sin Fornuft fuldkommen mægtig og var klar over Testamentets Indhold, idet de har tilføjet, at han selv tog Initiativet til Oprettelsen af omhandlede Testamente.

Efter det saaledes og iøvrigt oplyste findes bemeldte Testamente at maatte anses som gyldigt, og Appellantens Paastand vil derfor være at tage til Følge. De Indstævnte findes derhos at burde betale Appellanten Sagens Omkostninger med 500 Kr.

Onsdag den 5 April.

Nr 29/1933. Boghandler **J H Hedemark** (Henriques)
 mod
 Grosserer **Martin Sømod** (Ahnfeldt-Rønne),
 betræffende Gyldigheden af en Opsigelse.

Østre Landsrets Dom af 24 December 1932: De af Sagsøgeren, Grosserer Martin Sømod, de Sagsøgte, Boghandler J H Hedemark og Fabrikant N H Tengberg, givne Opsigelser til April Flyttedag

Færdig fra Trykkeriet den 26 April 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsåret 1933.

Nr. 7

Tirsdag den 4 April.

1933 af disses Lejemaal i Ejendommen Vesterbrogade Nr 20 kendes gyldige. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgeren, Boghandler Hedemark 300 Kroner og Fabrikant Tengberg 200 Kroner. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det hele at efterkomme under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget Afvisningspaastanden.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, forsaavidt den er paaanket.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 350 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør saavidt paaanket er ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Boghandler J H Hedemark, til Indstævnte, Grosserer Martin Sømod, 350 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Grosserer Martin Sømod, der ejer Ejendommen Vesterbrogade Nr 20, tilstillede ved Skrivelser af 7 September 1932 to af sine Lejere, Boghandler J H Hedemark og Fabrikant N H Tengberg, Meddelelse om, at han ønskede at foretage en Ombygning af den Del af Ejendommen, i hvilken de af dem lejede Lokaler var beliggende, og at han derfor opsagde deres Lejemaal til Ophør April Flyttedag 1933 i Henhold til

Lov Nr 133 af 28 April 1931 § 5, 6 Stk. Da begge de nævnte Lejere i Skrivelser af henholdsvis 8 og 10 s M protesterede mod Opsigelsens Gyldighed, har Grosserer Sømod ved 2 Stævninger af 19 s M her for Retten nedlagt Paastand paa, at den hver af de nævnte Lejere i Skrivelserne af 7 September 1932 givne Opsigelse til April Flyttedag 1933 kendes gyldig foretaget.

Efter Rettens Beslutning er de 2 Sager bleven forhandlede under eet.

De Sagsøgte har principalt paastaaet særskilt Behandling af Sagens Formalitet, idet de paastaar Sagen afvist som ikke behørigt deduceret, men efter at have hørt Parternes Paastande med Hensyn hertil bestemte Retten, at Spørgsmaalet skulde behandles og afgøres i Forbindelse med Realiteten. Subsidiært har de Sagsøgte paastaaet Frifindelse, idet de hævder, at de skete Opsigelser ikke har Hjemmel i Boligloven — — — Begge de Sagsøgte har derhos i Forbindelse med deres Frifindelsespaastand nedlagt Paastand om, at det i Medfør af Boliglovens § 2 af Retten bestemmes, at de i de første 8 Aar ikke kan opsiges uden Rettens Samtykke.

De Sagsøgtes Afvisningspaastand støttes derpaa, at der ikke med Stævningen var fremlagt nogensomhelst Dokumentation for den paastaaede ønskede Ombygning, dens Hensigt, Omfang og Bekostning, en Dokumentation, der nødvendigvis maa kræves, naar man vil anvende en Undtagelsesbestemmelse som den paagældende.

Heroverfor har Sagsøgeren anført, at Opsigelsen blev afgivet saa tidligt, for at de Sagsøgte kunde have den længst mulige Tid til at finde andre Lokaler, og ved Stævningens Udtagelse havde han endnu ikke modtaget Tegningen vedrørende Ombygningen; han hævder, at Stævningen indeholder fornøden Angivelse af Søgsmaalets Genstand, og at der hverken, da Stævningen blev udtaget eller paa Sagens 1ste Tægtedag i en Sag som den foreliggende var yderligere at oplyse eller fremlægge.

Da der maa gives Sagsøgeren Medhold heri, vil de Sagsøgtes Afvisningspaastand ikke kunne tages til Følge.

Med Hensyn til Ejendommen Vesterbrogade 20 har Sagsøgeren forklaret, at det er Meningen at ombygge hele Ejendommens Butiksrække og at modernisere Facaden. Ombygningen af Butiksrækken til højre for Porten, hvorom der foreligger skriftlige Aftaler, maa paa Grund af Lejeforholdene i ethvert Fald udsættes til Oktober Flyttedag 1934. Ombygningen af Ejendommen forsaavidt angaar Butikslokalerne til venstre for Porten, o: bl a de af de Sagsøgte lejede Butikker skal bestaa deri, at disse 2 Butikker tilligemed en bagved disse liggende Butik, der nu staar ledig, skal omdannes til et stort Lokale til en Automatkafé; Skillerum skal tages ned, en Del af Gulvet sænkes, endvidere skal der ske Flytning af 2 Piller i Facaden og Forandring i de 2 Butikkers Vinduer saavel i Henseende til Højden som i Henseende til Bredden, alt i Overensstemmelse med en af Arkitekt Fritz Werner udarbejdet Tegning; Ombygningen af den heromhandlede Del af Ejendommen er af Arkitekten beregnet at ville koste ca 23000 Kr; til Støtte for denne Beregning foreligger vel ikke Tilbud fra Haandværkerne, men den er foretaget af Arkitekten paa Grundlag af sædvanlige Kalkulationer efter en vis

Byggepris pr m²; Arkitekten har tidligere foretaget lignende Ombygning og Modernisering af ældre Ejendomme. Der er mellem Sagsøgeren og Direktør for Wittenborgs Automatfabriker G Wittenborg paa et af ham repræsenteret Konsortiums Vegne truffet bindende Lejemaal om de paagældende Lokaler gaaende ud paa, at Konsortiet, der skal drive Automatkaféen, skal have Lejemaalet uopsigeligt i 10 Aar for en aarlig Leje af 18 000 Kr de første 5 Aar og derefter 20 000 Kr; Ombygningen skal bekostes af Konsortiet ved dettes Arkitekt, fornævnte Fritz Werner, men i Sagsøgerens Navn; Konsortiet har de fornødne Pengemidler, og alt er aftalt, saaledes at Ombygningen, hvis Sagsøgerens heromhandlede Opsigelser kendes gyldige, kan begynde umiddelbart efter April Flyttedag 1933. Den Aarsleje, der hidtil har været svaret af de paagældende Lokaler, er for Sagsøgte Hedemarks Vedkommende 8500 Kr, for Sagsøgte Tengbergs Vedkommende 3500 Kr og for de andre Lokaler 2000 Kr. For Landsretten er der afgivet Vidneforklaringer, overensstemmende med det af Sagsøgeren saaledes anførte, af Arkitekt Werner, Direktør Wittenborg og Landsretssagfører N C A Nielsen, der har ført Forhandlingerne mellem Sagsøgeren og Wittenborg.

De Sagsøgte gør til Støtte for deres Paastand om Frifindelse i første Række gældende, at der her ikke er Tale om en Ombygning i Lovens Forstand. I Loven tales om, at en Ejer ønsker at nedrive eller ombygge sin Ejendom; heraf maa følge, at en Ombygning maa forstaaes som et i Forhold til Ejendommens Værdi væsenligt Byggeforetagende, men et Byggeforetagende til en anslaaet Bekostning af ca 23 000 Kr — at det vil koste saa meget bestrides iøvrigt — paa en Ejendom, der som den heromhandlede til Ejendomsskyld er vurderet til 1 060 000 Kr, kan ikke kaldes en Ombygning i Lovens Forstand. Dertil kommer, at det hele Projekt er ganske løst, at de fornødne Tilladelser fra Bygningsautoriteternes Side til Ombygningen ikke foreligger, saalidt som der foreligger Sikkerhed for, at der vil blive meddelt Bevilling til Drift af den paatænkte Kafé. Men selv om Byggeforetagendet med Rette maatte kunne betegnes som en Ombygning, mangler dog den Betegnelse, at det er Ejeren, der ønsker at ombygge, idet det er en udefra kommende Tredjemand, der ønsker Ombygningen, og som efter Aftale skal bekoste den.

Efter det foreliggende finder Retten, at det projekterede Byggeforetagende maa karakteriseres som en Ombygning, og at hele Arrangementet har faaet en saa fast Udformning, som det under de foreliggende Forhold kan forlanges. Det maa endvidere anses som godtgjort, at det er Ejeren, der ønsker at ombygge, uden at det i saa Henseende kan have nogen Betydning, at Ombygningen bekostes af den eventuelle Lejer, idet Byggeforetagendet skal udføres i Ejeren's Navn, bl a ogsaa overfor de offentlige Myndigheder.

Herefter vil ej heller de Sagsøgte's Frifindelsespaastand og de sig dertil sluttende Paastande kunne tages til Følge. De skete Opsigelser vil herefter være at kende gyldige.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren, Sagsøgte Hedemark med 300 Kr, Sagsøgte Tengberg med 200 Kr.

Nr 155/1932. **Lemvig Tobaksfabrik, Carl A Andersens Eftf, Aktieselskab (Jørgensen)** mod

Firmaet **Gerd van Rossem & Co (Fich),**

betræffende Betaling for et af Indstævnte til Appellanten solgt Parti Tobak.

Vestre Landsrets Dom af 24 Maj 1932: De Sagsøgte, Lemvig Tobaksfabrik, Carl C Andersens Efterf A/S i Lemvig, bør til Sagsøgerne, Gerd van Rossem & Co, betale 1032,20 hollandske Gylden tillige med Renter heraf 6 pCt p a fra den 1 Juli 1931, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgerne 200 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Lemvig Tobaksfabrik, Carl C Andersens Eftf, Aktieselskab, til Indstævnte Firmaet Gerd van Rossem & Co, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Januar Maaned 1931 indfandt Repræsentant Carl Ludvig Dreyer, der er Agent for Sagsøgerne, Firmaet Gerd van Rossem & Co i Rotterdam, sig hos de Sagsøgte, Lemvig Tobaksfabrik, Carl C Andersens Efterfølger A/S i Lemvig, hvor han for Sagsøgerne tilbød de Sagsøgte ved deres Direktør, Laurids Buch Bechgaard, et Parti Bispath E og O Tobak. Der afsluttedes ikke nogen Handel ved denne Lejlighed, men da Bechgaard senere i Løbet af samme Maaned kom til København, genoptog Dreyer Forhandlingerne, og han opnaaede nu et Tilbud fra Bechgaard paa det omhandlede Parti. I den Anledning tilskrev Dreyer den 27 Januar 1931 Sagsøgerne, at han fra Firmaet Lemvig Tobaksfabrik havde modtaget et Tilbud paa 13 cts pr ½ kg for 3500 a 4000 kg Bispath E & O »Lieferung Mai—Juni netto Casse abz 3 pCt«. Sagsøgerne akcepterede i en den 4 Februar dateret til Bechgaard stilet Skrivelse, hvori de ovennævnte Betingelser med Hensyn til Levering og Betaling

genoptoges. Den 7 Maj 1931 tilsendte Sagsøgerne de Sagsøgte Faktura med saalydende Skrivelse:

»Im Anschluss an unser Schreiben vom 4 Februar d J erlauben wir uns heute Ihnen beigeschlossen über für Ihre werthe Firma in Nota habende circa 4000 Kilo Bispath-Tabak mit Faktura aufgewarten, für deren Betrag in Höhe von:

20 Fl 1032,20

wir Sie wohl höflich bitten dürfen, uns nach Richtigbefund gefl Casse zukommen lassen zu wollen.

Gerne hören wir von Ihnen, auf welche Weise wir diese Tabak zu verladen haben und begrüßen Sie inzwischen. Hochachtungsvoll«.

Paa Fakturaens Fod var noteret: »Fob Rotterdam, Zahlbar in Rotterdam. Casse minus 3 pCt«.

De Sagsøgte svarede herefter i Skrivelse af 9 s M saaledes:

»Med Brev af 7 ds modtog vi idag Faktura over 3970 kg Bispath Tobak.

Jeg bød i Februar Maaned Herr Carl L Dreyer 13 h c for ca 4000 kg Bispath Aftagelse inden 1 Juli. Betaling efter Varens Modtagelse minus 3 pCt Kassa.

Vi skal til sin Tid, naar Varerne ønskes afskibede sende Dem nærmere Instruktion ang Forsendelses Vejen.«

Da Sagsøgerne ikke inden Leveringstidens Udløb modtog nærmere Instruktion fra de Sagsøgte, anmodede Sagsøgerne i Skrivelse af 8 Juli f A de Sagsøgte om at give dem fornøden Anvisning om Partiets Forsendelse samt om at betale Købesummen. Herpaa svarede de Sagsøgte ikke, og da senere Forhandlinger mellem Parterne ikke førte til noget Resultat, har Sagsøgerne under nærværende Sag søgt de Sagsøgte til at betale dem 1032,20 hollandske Gylden tillige med Renter deraf 6 pCt p a fra den 1 Juli 1931, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

De Sagsøgte har oprindeligt anbragt, at ikke de, men deres Direktør personlig, har afsluttet det nævnte Køb. Denne Indsigelse er dog under Sagens Drift frafaldet, og de Sagsøgte har for Landsretten erklæret sig villige til at vedstaa Handlen paa Vilkaar, at Betalingen først erlægges, naar Varen er modtaget her i Landet. De Sagsøgte har i saa Henseende overensstemmende med en af Direktør Bechgaard afgivet Partsforklaring anført, at deres til Dreyer afgivne Tilbud gik ud paa kontant Betaling efter Varens Modtagelse, samt at Dreyer et Par Dage efter at have modtaget Tilbudet telefonerede til Bechgaard paa hans Hotel i København, at Sagsøgerne havde antaget Tilbudet. Derimod vil de Sagsøgte ikke have modtaget Sagsøgernes Skrivelse af 4 Februar 1931, men lod sig nøje med den mundtlige Meddelelse fra Dreyer. Først da Sagsøgerne den 7 Maj 1931 fremsendte Faktura, vil de Sagsøgte være blevet opmærksomme paa, at Sagsøgerne forlangte Betaling ved Varens Absendelse, og de Sagsøgte reklamerede derfor i Skrivelse af 9 s M, i hvilken de blandt andet udtalte, at Betalingen skulde præsteres efter Varens Modtagelse. Da de ikke modtog Svar paa denne sidste Skrivelse, gik de ud fra, at Sagsøgerne ikke vilde sælge paa det omhandlede Vilkaar og betragtede derfor Handlen som bortfaldet.

Det maa i sig selv have Formodningen mod sig, at de Sagsøgte ved Afslutningen af en Handel med et udenlandsk Firma gennem dette Firmas herværende Agent skulde ladé sig nøje med Agentens mundtlige Akcept. Da hertil kommer, at de Sagsøgte's Skrivelse af 9 Maj ikke med behørig Tydelighed angiver, at de Sagsøgte nærer en anden Opfattelse om Tidspunktet for Betalingens Erlæggelse end Sagsøgerne, at de Sagsøgte undlader i denne Skrivelse at omtale, at de ikke har modtaget Skrivelsen af 4 Februar, hvortil Sagsøgerne henviser i deres Skrivelse af 7 Maj, og at de Sagsøgte med Urette har gjort Forsøg paa at hævde, at Handlen var indgaaet med Direktør Bechgaard personlig, hos hvem en Kreditor efter det for Landsretten oplyste fornylig har foretaget forgæves Udlægsforretning, findes det ubetænkeligt at forkaste den af de Sagsøgte fremsatte Paastand om ikke at have modtaget Skrivelsen af 4 Februar. Herefter samt da det er ubestridt, at de Sagsøgte ifølge de i denne Skrivelse indeholdte Vilkaar var pligtige at betale Varen i Rotterdam inden Udgangen af Juni Maaned 1931, vil de Sagsøgte være at dømme i Overensstemmelse med den af Sagsøgerne nedlagte Paastand.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at betale Sagsøgerne med 200 Kr.

Fredag den 7 April.

Nr 51/1933.

Statsadvokaten i København

paakærer

Østre Landsrets Kendelse af 28 Februar 1933 ang Ophævelse af de overfor **Otto Herman Korshammer** truffne Sikkerhedsforanstaltninger.

Den paakærede Kendelse er saalydende:

Otto Herman Korshammer, der ved Østre Landsrets Dom af 16 Januar 1930 dømtes til Tyangsendlæggelse i Forvaringsanstalten paa Sundholm, og hvis Begæring af 21 Juli 1932 om Interneringens Ophævelse ved Rettens Kendelse af 6 August s A ikke toges til Følge, har ved Begæringer af 3 og 25 November s A begæret Spørgsmaalet om Interneringens Ophævelse paany taget under Behandling.

Efter de nu — efter forskellige af Forvaringsanstalten foretagne Undersøgelser for eventuel Tilvejebringelse af et passende Anbringelsessted for Domfældte — af Forvaringsanstalten, derunder dennes Læge, af Anklagemyndigheden og af Retslægeraadet afgivne Erklæringer findes Interneringen i Medfør af Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 5 at kunne ophæves, dog saaledes at Domfældte frigives paa Prøve og under Tilsyn af Fængselshjælpen.

Thi bestemmes:

Den ved Østre Landsrets Dom af 16 Januar 1930 fastsatte Tvangsindlæggelse af Otto Herman Korshammer i Forvaringsanstalten paa Sundholm ophæves, dog saaledes at Domfældte frigives paa Prøve og under Tilsyn af Fængselshjælpen.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Der tillægges den for Otto Herman Korshammer beskikkede Forsvarer, Højesterets-sagfører Karsten Meyer i Salær 60 Kroner, der udredes af det offentlige.

Mandag den 10 April.

Nr 276/1932. Kioskforpagter **Wald Mathiesen**
(Overretssagfører Thorsteinsson)

mod

Fru **Helga Stier Andersen** (Gamborg),

betræffende Opgørelse af et fra et Interessentskabsforhold hidrørende Mellemværende.

Sø- og Handelsrettens Dom af 7 Oktober 1932: Sagsøgte, Kioskforpagter Wald Mathiesen, bør til Sagsøgerinden, Fru Helga Stier Andersen, betale 10 020 Kr 20 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 Januar 1932, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 400 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret har Indstævnte frafaldet sine under Nr 4 og 8 anførte Paastande og iøvrigt opgjort sin Paastand saaledes:
1. Andel i Formuen 37 107 Kroner 34 Øre

pr 31 December 1922	18 553	Kroner	67	Øre
2. Ikke hævet Indtægt i Aarene 1923—1931	9 369	—	09	—
3. Appellanten hævet af Indstævntes Maa- nedspenge for December 1931	500	—	00	—

Tilsammen 28 422 Kroner 76 Øre

hvorfra gaar som indestaaende i For-
retningen Halvdelen af dennes Formue
— 25 503 Kroner 30 Øre — pr 31 De-
cember 1931

12 751 — 65 —

Tilgodehavende 15 671 Kroner 11 Øre

med Renter.

Gennem hele den nævnte Periode har Indstævnte som Eks-
peditrice aktivt deltaget i Forretningen og haft Adgang til at gøre
sig bekendt med Regnskaberne og de deri anførte Beløb for Par-
ternes Hævninger, ligesom hun var bekendt med den mangelfulde
Maade, hvorpaa Regnskaberne førtes, og endvidere maa antages
at have godkendt de stedfundne Aarsopgørelser. Hun findes derfor
ikke nu at kunne kræve, at Appellanten skal kunne præstere et
Regnskab, der viser, at hun har faaet alt, hvad der tilkom hende.
Det bemærkes herved, at de af Appellanten i Begyndelsen af Ja-
nuar 1932 tilintetgjorte ældre Regnskabsark ikke angik de Aar,
om hvilke der i særlig Grad er Uenighed.

Da der nu ikke af Indstævnte er fremskaffet Bevis for, at
hun ikke gennem de til hende skete Udbetalinger i Forbindelse
med hendes Andel af den pr 31 December 1931 opgjorte Inter-
essentskabsformue har faaet udbetalt eller godskrevet, hvad der
tilkom hende i Henhold til Interessentskabskontrakten af 23 Ok-
tober 1923, idet de tilstedeværende Differencer under Hensyn
til Regnskabsførelsens mangelfulde Karakter findes tilstrækkeligt
forklaret, vil Indstævntes under Nr 1 og 2 anførte Paastande
herefter ikke kunne tages til Følge. Idet der derhos efter det fore-
liggende maa gaas ud fra, at Indstævntes under Nr 3 opførte Krav
er berigtiget i det følgende Regnskabsaar, vil Appellanten i det
hele være at frifinde for Indstævntes Tiltale.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde op-
hæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Kioskforpagter Wald Mathie-
sen bør for Tiltale af Indstævnte, Fru Helga
Stier Andersen i denne Sag fri at være. Sagens
Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Donis Præmisser er saalydende:

Fra den 1 December 1911 drev Sagsøgte under denne Sag, Kiosk-
forpagter Wald Mathiesen, sammen med nu afdøde Kioskforpagter Carl

A Nielsen Kioskforretning paa Københavns Hovedbanegaard i Henhold til en dem af Statsbanerne meddelt Koncession. Forretningen dreves fra 4 Kiosker med Frugt, Telefon, Papir m m samt Veksling af udenlandske Penge. Parterne havde ingen Interessentskabskontrakt.

Den 9 Oktober 1922 afgik Nielsen ved Døden, og den 23 Oktober 1923 afsluttedes der en Interessentskabskontrakt mellem hans Enke, Sagsøgerinden under denne Sag, Fru Helga Stier Andersen, og Sagsøgte.

I denne Kontrakt hedder det:

»1.

Alt hvad Interessentskabet ejer, tilhører os begge i Fællesskab, idet vi ejer Halvdelen hver, herom henvises iøvrigt til Bogholderiet.

2.

Af vor i Forretningen indestaaende Kapital deles Udbyttet ligeligt imellem os.

3.

Den daglige Ledelse forestaas indtil videre af Herr Mathiesen, der tillige har Ansvaret for, at Forretningen føres overensstemmende med Statsbanernes Forskrifter, og iøvrigt i det Spor, hvori Forretningen hidtil er blevet drevet. Herr Mathiesen er forpligtet til saa godt som muligt at sætte Fru Nielsen ind i Forretningens Drift. Fra 1 Januar 1925 er Fru Nielsen efter Ønske berettiget til at overtage den daglige Ledelse af Forretningen i Forbindelse med Herr Mathiesen.

Herr Mathiesen har alene Ret til at tegne Firmaet indtil Fru Nielsen indtræder i den daglige Ledelse, fra hvilket Tidspunkt Tegningsretten tilkommer begge Parter i Forening.

Om vigtigere Beslutninger angaaende Forretningens Drift skal Herr Mathiesen raadføre sig med Fru Nielsen — — —

4.

Der tilkommer Herr Mathiesen, saalænge han leder Forretningen, et aarligt Betyrerhonorar af Kr 2000,— at udbetale kvartalsvis fra og med April Kvartal 1923. Dette Beløb bliver saaledes at fradrage i den Halvdel i Nettofortjenesten der tilkommer Fru Nielsen — — —.

Kort forinden Sagsøgerinden den 18 December 1931 indgik nyt Ægteskab med Grosserer M Stier Andersen, oprettedes der den 15 s M en ny Kontrakt mellem Parterne om Fortsættelse af Interessentskabsforholdet, og Sagsøgerinden benyttede sig først derefter fra 1 Januar 1932 at regne af den hende ved den oprindelige Kontrakt tillagte Ret til at tage aktiv Del i Forretningens Ledelse.

Idet Sagsøgerinden nu paa Grundlag af sin derigennem vundne Indsigt i Forretningens Forhold og af en paa hendes Foranledning foretaget revisionsmæssig Gennemgang af Forretningens Statusbøger mener, at hun for Regnskabsaarene 1923—1931 har et Krav stort 21 405 Kr 69 Øre paa Sagsøgte som Deltager i Interessentskabet, paastaar hun under nærværende Sag Sagsøgte dømt til at betale dette Beløb med Renter 5 pCt p a fra den 1 Januar 1932.

Sagsøgerinden opgør sin Paastand nærmere saaledes:

1. Andel i Formuen — 35 060 Kr 32 Øre — pr 1 Januar 1923	17 530 Kr 16 Øre
2. Ikke hævet Indtægt i Aarene 1923—1931	9 369 — 09 —
3. Rest af Maanedsgage for December 1931	500 — 00 —
4. Kasseangel pr 1 Januar 1932 i Vekselkiosken....	325 — 30 —
5. Renter	6 682 — 79 —

Tilsammen 34 407 Kr 34 Øre

hvorfra gaar som indestaaende i Forretningen

Halvdelen af dennes Formue — 26 003 Kr 30 Øre

— pr 31 December 1931

13 001 — 65 —

Tilgodehavende 21 405 Kr 69 Øre

Sagsøgte benægter at skyldes Sagsøgerinden de under Post 3—5 opførte Beløb og opgør iøvrigt Mellemværendet mellem Parterne pr 31 December 1931 saaledes:

1. Sagsøgerindens Andel i Formuen — 27 305 Kr 52 Øre — pr 1 Januar 1923	13 652 Kr 76 Øre
2. Sagsøgerindens ikke hævede Indtægt i Aarene 1923—1931	3 069 — 09 —

Tilsammen 16 721 Kr 85 Øre

hvorfra gaar Sagsøgerindens ovennævnte Andel i

Formuen pr 31 December 1931

13 001 — 65 —

Sagsøgerindens Tilgodehavende 3 720 Kr 20 Øre

Men idet Sagsøgte hævder, at dette Tilgodehavende fuldtud er medgaaet til Afskrivning af deprecieret Valuta og Tab paa Varer m m, paastaar han sig frifundet.

Under Domsforhandlingen har Parterne afgivet Partsforklaring, og Vidneforklaring er afgivet af Revisor Harald Palsteen, der efter Sagsøgtes Anmodning har udarbejdet en Oversigt over Interessentskabets Indtægter, og af Assistent Axel Vilhelm Vestergaard Olsen, der har været ansat i Interessentskabet, saa længe det har bestaaet.

Som det fremgaar af foranstaaende har Sagsøgte i hele den omhandlede Periode forestaaet den daglige Ledelse af Forretningen samt Bogføringen og Regnskabsaflæggelsen, medens Sagsøgerinden selv i Tilfælde af, at Sagsøgte paa Grund af Sygdom var fraværende fra Forretningen, intet havde med Kassen eller Regnskabet at gøre. Der foreligger for hele Perioden Statusbøger, udvisende Indtægterne i de enkelte Kiosker og indeholdende Statusopgørelser ved Regnskabsaarenes Afslutning. Desuden er der ført Bøger over Køb og Salg samt paa løse Ark et Slags Kasseregnskab til Klarlægning af Kassebeholdningens Størrelse og til Oversigt over Forretningens Gang. Derimod blev der ikke i Interessentskabet ført nogen Hovedbog og end ikke ført nogen Kapital-Konto for hver af Interessenterne. Det ovennævnte »Kasseregnskab« saavel som forskellige af Firmaets Bøger er desuden Tid efter anden — for nogle af Dokumenternes Vedkommende saa sent som i

Januar 1932 — tilintetgjort af Sagsøgte for Tiden indtil November 1930.

Med Hensyn til de enkelte Poster i Sagsøgerindens Opgørelse skal Retten dernæst bemærke følgende:

ad 1. Ifølge Statusbogen var Kapitalformuen pr 1 Januar 1923 17 016 Kr 65 Øre. Sagsøgerinden mener imidlertid under Hensyn til Status pr 1 Januar 1924 og til, hvad der efter hendes Anbringender er udbetalt i 1923, at Status pr 1 Januar 1923 maa forhøjes med 18 043 Kr 67 Øre til 35 060 Kr 32 Øre, hvilken Forhøjelse særlig skulde staa i Forbindelse med, at der paa Statusopgørelsen pr 1 Januar 1923 — i Modsætning til de efterfølgende aarlige Opgørelser — hverken er opført Bank- eller Kassebeholdningen under nogen af Kioskerne.

Sagsøgtes Ansættelse af Formuen pr 1 Januar 1923 til 27 305 Kr 52 Øre er baseret paa, at Sagsøgerindens afdøde Mands Andel i Interessentskabet er opgjort til 13 652 Kr 76 Øre i en i Anledning af hans Død i Oktober 1922 af Sagsøgte affattet, som Grundlag for Skiftet af Afdødes Bo benyttet, specificeret Oversigt. Og idet Retten maa mene, at det af Sagsøgerinden anførte ikke danner tilstrækkeligt Grundlag til nu at tilsidesætte denne Opgørelse af Parternes Mellemværende, vil der her under Sagen være at gaa ud fra, at Formuen pr 1 Januar 1923, som af Sagsøgte hævdede, var 27 305 Kr 52 Øre og Sagsøgerindens Andel i den saaledes 13 652 Kr 76 Øre.

ad 2. Parterne er enige om, at den samlede Indtægt (Nettofortjenesten) for hele Perioden har andraget 215 388 Kr 18 Øre, og at der, jfr Kontraktens Post 4, tilkom Sagsøgte et aarligt Bestyrerhonorar, stort 2000 Kr, af den Sagsøgerinden tilkommende Halvdel af Nettofortjenesten. Uoverensstemmelsen mellem dem fremkommer ved, at Sagsøgerinden mener, at hun af den hende efter Fradrag af Sagsøgtes aarlige Bestyrerhonorar tilkommende Andel af Fortjenesten, i alt 89 694 Kr 09 Øre, kun har modtaget 80 325 Kr og saaledes har et Resttilgodehavende paa 9369 Kr 09 Øre, medens Sagsøgte mener, at Sagsøgerinden af den nævnte Andel har modtaget 86 625 Kr, saaledes at hendes Resttilgodehavende kun udgør 3069 Kr 09 Øre.

Uoverensstemmelsen mellem Parterne med Hensyn til de Sagsøgerinden udbetalte Beløb angaar særlig de første 3 Aar af Perioden.

Efter hvad der er oplyst, hævdede Sagsøgerinden bestemte maanedlige Beløb af noget varierende Størrelse i de forskellige Aar. Beløbene, for hvilke hun efter sin Forklaring altid afgav skriftlig Kvittering, noteredes Maaned for Maaned i det ovennævnte, af Sagsøgte paa løse Ark førte Kasseregnskab, og der er saaledes som Følge af Sagsøgtes Tilintetgørelse af disse ikke bevaret Notater angaaende disse Hævninger fra Tiden før November 1930.

Der er Enighed mellem Parterne om, at Sagsøgerinden ikke hvert Aar har faaet udbetalt sin fulde Andel af Interessentskabets Nettofortjeneste, hvilket, efter hvad Retten maa gaa ud fra, heller ikke har været Meningen, at hun skulde have. Herefter og under Hensyn til, at Sagsøgte mod et aarligt Honorar af 2000 Kr ledede Forretningen og Regnskabsførelsen, medens Sagsøgerinden end ikke har underskrevet de aarlige Regnskaber, og at han ved sin Ødelæggelse af Notaterne angaaende Udbetalingerne til Sagsøgerinden har umuliggjort, at der —

bortset fra Tiden efter November 1930 — kan føres noget Bevis angaaende Udbetalingerne ved Hjælp af Interessentskabets Bogholderi, finder Retten, at Uvisheden med Hensyn til disses Størrelse maa komme Sagsøgte til Skade, uanset den lange Aarrække, det drejer sig om. Det bemærkes herved, at Rigtigheden af Sagsøgerindens Anbringender paa ingen Maade er afkræftet ved det i Sagen iøvrigt foreliggende. Under denne Post vil derfor Sagsøgerindens Angivelse af den ikke hævede Indtægt til 9369 Kr 09 Øre være at lægge til Grund ved Sagens Paa-dømmelse.

ad 3. Derimod findes der ikke at kunne gives Sagsøgerinden Medhold, forsaavidt angaar det af hende under denne Post som Rest af Maanedspenge for December 1931 krævede Beløb af 500 Kr, idet hun ikke overfor Sagsøgte Benægtelse af at være Beløbet skyldig har oplyst noget nærmere om sin Ret dertil.

ad 4. Endvidere finder Retten, at der ikke i Sagens Oplysninger er tilstrækkeligt Grundlag til mod Sagsøgte Benægtelse at tilkende Sagsøgerinden det af hende under denne Post som Kasseangel i Vekselskiosken pr 1 Januar 1932 krævede Beløb af 325 Kr 30 Øre.

ad 5. Til Begrundelse af det herunder krævede Rentebeløb af 6682 Kr 79 Øre har Sagsøgerinden anført, at hun maa have Ret til 3 pCt Rente og Rentes Rente af det Beløb, som hun til enhver Tid har mere indestaaende i Firmaet end Sagsøgte, samt af det Beløb, som denne maatte mangle i at have Halvdelen af Kapital-Kontoen indestaaende, idet nævnte Beløb maa betragtes som privat ydet Laan fra Sagsøgerinden til Sagsøgte.

Idet der imidlertid ikke i Interessentskabskontrakten, saalidt som iøvrigt, findes at være noget Grundlag for at tilkende Sagsøgerinden dette Rentebeløb, vil hendes Paastand ej heller for saa vidt kunne tages til Følge.

Sagsøgerindens Tilgodehavende hos Sagsøgte vil herefter være at opgøre saaledes:

1. Andel i Formuen pr 1 Januar 1923	13 652 Kr 76 Øre
2. Ikke hævet Indtægt i Aarene 1923—31	9 369 — 09 —
	tilsammen 23 021 Kr 85 Øre
med Fradrag af Sagsøgerindens Andel i Formuen pr 31 December 1931	13 001 — 65 —
	10 020 Kr 20 Øre

Da dernæst Sagsøgte ikke har godtgjort noget nærmere til Støtte for sit af Sagsøgerinden bestridte Anbringende om, at der i det Sagsøgerinden tilkommende Beløb bør ske et Fradrag paa mindst 5 a 6000 Kr til Afskrivning af deprecieret Valuta — særlig et større Beløb i tyske Mark og østrigske Kroner — og Tab paa Varer m m, vil det ovennævnte Beløb af 10 020 Kr 20 Øre være at tilkende Sagsøgerinden med de af hende paastaaede Renter, mod Beregningen af hvilke der ikke af Sagsøgte er fremsat særlig Indsigelse.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte derhos at burde betale Sagsøgerinden med 400 Kr.

Nr 99/1932. Murermester **E Emanuelsen** (David efter Ordre)
 m o d
Skallerup-Vennebjerg Sogneraad (Heilesen),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved et Ulykkestilfælde.

Vestre Landsrets Dom af 21 Januar 1932: De Sagsøgte, Skallerup-Vennebjerg Sogneraad, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Murermester E Emanuelsen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 200 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Sogneraadet ikke har efterkommet sin Pligt til at holde Hegnet ved det farlige Vejkryds i en Stand, der ikke hindrede den frie Oversigt. Efter det foreliggende maa der imidlertid gaas ud fra, at Ulykken skyldes den af Appellanten udviste Uforsigtighed, idet han, der kendte de lokale Forhold, kørte ind paa Landevejen uden at nedsætte Farten tilstrækkeligt. Herefter kan der ikke tilkomme Appellanten Erstatning hos Indstævnte.

Dommen vil saaledes være at stadfæste, dog at Sagens Omkostninger findes at burde ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves ligeledes.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Sagens Omkostninger ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. Der tillægges Højesteretssagfører David i Salær for Højesteret 200 Kroner og i Godtgørelse for Ud-læg 139 Kroner, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 1 August 1930 om Eftermiddagen kom Sagsøgeren Murermester E Emanuelsen af Lønstrup kørende paa Motorcykel ad Vejen, der gaar fra Hundeleve til Hjørring—Lønstrup Vejen. Da Sagsøgeren, der forinden havde nedsat Farten betydeligt og havde givet Signal, fra førstnævnte Vej i en Bue til venstre var svinget ind paa Lønstrupvejen, stødte Motorcyklen efter at have kørt ca 8,80 m i Landevejens venstre Side sammen med et Automobil, der ført af Repræsentant N P Pedersen i Viborg kom kørende fra Hjørring mod Lønstrup. Ved Sammenstødet kom Sagsøgeren alvorligt til Skade.

Under Anbringende af, at Uheldet er foraarsaget ved, at den frie Oversigt ved Vejkrydset var hindret af et Pilehegn, der fulgte Hunde-

levvejens østlige Side op til Vejkrydset, har Sagsøgeren under Henvisning til Bestemmelsen i Lov Nr 28 af 1 Februar 1930 § 7 under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte, Skallerup-Vennebjerg Sogneraad, dømt til i Erstatning at betale ham 10 334 Kr 80 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 30 Januar 1931, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Fornævnte Repræsentant N P Pedersen har forklaret, at han ved den omtalte Lejlighed kom kørende med sit Automobil med en Fart af ca 35—40 km i Timen nærmest midt ad Vejen. Da han nærmede sig Vejkrydset, gav han i god Tid stærkt Signal, men bemærkede ikke Sagsøgeren paa Grund af, at denne var skjult af fornævnte Pilehæk. Da Pedersen var midt ud for Hundelevvejen, kørte Sagsøgerens Motorcykel pludselig ind paa hans venstre Side, hvorfor Pedersen drejede skarpt til højre og bremsede op, hvorved Automobilet standsede et kort Stykke længere fremme, men forinden havde Motorcyklen ramt Automobilets Bagskærm, hvorved den væltede.

Sagsøgeren har forklaret, at han kom kørende ad Hundelevvejen med en Fart af ca 15 km i Timen. Da han nærmede sig Vejkrydset, hvis Farlighed paa Grund af de vanskelige Oversigtsforhold var ham bekendt, sagtnede han yderligere Farten og gav stærkt og vedholdende Signal. Paa Grund af fornævnte Pilehæk opdagede han først det paa Landevejen østfra kommende Automobil, da han svingede ind paa Lønstrupvejen. Han forsøgte at undgaa Sammenstødet ved at dreje til venstre, men Automobilet ramte Motorcyklens Styr, hvorefter denne ved at støde mod Automobilets Bagskærm væltede.

Efter de foreliggende Oplysninger bestod Hegnet, der ikke gik helt ud til Landevejen, idet Grøften var imellem, af en enkelt Række Pil og en enkelt Række Axelrøn bag ved Pilen, men Rækkerne dannede i Forening een Hæk. Hegnet, der i Maj Maaned 1930 var nedskaaret til ca 1½ Alens Højde, var den Dag, Sammenstødet fandt Sted, af en Højde paa ca 2½ Alen med et Mellemrum mellem de enkelte Planter paa ca ½ Alen.

Selv om det maatte kunne statueres, at den paaberaabte Lovbestemmelse afgav Hjemmel for et Erstatningssøgsmaal som det foreliggende, findes det efter samtlige foreliggende Oplysninger ikke tilstrækkelig godtgjort, at Hegnet forhindrede Sagsøgeren i rettidig at opdage det paa Landevejen kommende Automobil, saaledes at Sammenstødet ikke af Sagsøgeren kunde være afværget ved fornøden Agtpaaagivenhed fra hans Side.

Herefter vil der ikke kunne paalægges de Sagsøgte noget Ansvar for den Sagsøgeren ved Sammenstødet forvoldte Skade, og de Sagsøgte vil derfor allerede som Følge heraf være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Sagsøgte med 200 Kr.

Onsdag den 12 April.

Nr 28/1933. Grosserer **Charles Mouritzen** (Bruun)

mod

Skandia-Verken, A/B (Cohn),

betræffende Udlevering af en Skibsmotor.

Kendelse afsagt af Fogedretten for Færøernes Retskreds den 16 Februar 1932: Den af Rekvirenterne, A/B Skandia-Verken, Lysekil, fremsatte Begæring vil ikke kunne tages til Følge; Sagens Omkostninger godtgør Rekvirenterne Rekviritus Grosserer Charles Mauritzen, Leith, med 30 Kr inden 15 Dage efter denne Kendelses Afsigelse.

Østre Landsrets Dom af 17 Oktober 1932: Den begærede Indsættelsesforretning bør forsaavidt angaar Motoren uden Skrue, Akselledning og Stævnør nyde Fremme. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Indstævnte, Grosserer Charles Mauritzen, Leith, til Appellanterne, Skandia-Verken A/B, Lysekil, med 150 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Værdien af den ikke registreringspligtige Baad naar Motoren udtages, er under en Skønsforretning ansat til 550 Kroner, og senere Udtalelser af en Skønsmand og et sagkyndigt Vidne gaar endog ud paa, at Skroget naar Motoren fjernes, nærmest er uanvendeligt. Efter at Motoren med Tilbehør er afhændet til Indsættelse i en Motorbaad, hvor den derpaa er taget i Brug, saaledes at dens Udskillelse vilde medføre en væsenlig Værdiforringelse for den øvrige Del af Pantet, findes den at maatte anses som en saadan Bestanddel af Fartøjet, at Indstævnte maa være afskaaret fra at kunne gøre Ejendomsforbeholdet gældende. Herefter vil Fogedrettens Kendelse overensstemmende med Appellantens Paa-stand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for alle Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 525 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Fogedrettens Kendelse bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for alle Retter betaler Indstævnte, Skandia-Verken, A/B, til Appellanten, Grosserer Charles Mauritzen, med 525 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Fogedretskendelsens Præmisser er saalydende:

Købmand O F Joensen, Klaksvig, der var Ejer af M/B »Enniberg«, pantsatte ifølge Pantebrev af 18 Marts 1921, tinglæst 5 April s A nævnte Motorbaad med den i samme værende Motor for 10 500 Kr med Renter og Omkostninger til Rekvisitus, Grosserer Charles Mauritzen, Leith. Ved Skøde, dateret 9 April 1928, læst 16 April 1929 overdrog nævnte Joensen Motorbaaden med Tilbehør til Klement Klakk, Klaksvig; denne udstedte den 24 s M*) nyt Pantedokument til Mauritzen paa ubegrænset Beløb. Dette Pantedokument blev tinglæst den 16 April 1929. Samme Dato blev det fornævnte Pantebrev af 18 Marts 1921, stort 10 500 Kr aflæst; det var kvitteret den 18 Marts 1929 og tilsendt Rekvisiti Sagfører til Ekspedition paa Betingelse af, at Klement Klakk udstedte nyt behørigt Pantedokument, da Pantedokumentet af 24 April 1928 ikke var læst rettidigt. Under 9 April 1929 udstedte Klement Klakk et Skadesløsbrev til Rekvisitus, hvilket Dokument blev tinglæst den 16 s M.

Ved Leveranskontrakt af 15 Juni og 8 Juli 1928 købte Klement Klakk af Rekvirenterne A/B Skandia-Verken, Lysekil, en encylindret 20 eff HK Skandia-Marine-Baadmotor, typ 81 A med alt sædvanligt Tilbehør og sædvanlige Reservedele, med omstyrbar Skrue, Monteringsmateriale, Luft og Snabstart, samt Fløjte, Axellængde 2,3 m, Stævnrør 1 m afprøvet, og ellers paa sædvanlige Leverancebetingelser, og hedder det i disse:

»Levererat gods förblir leverantörens egendom til samma blivit till fullo betalt, även om godset genom montering förbundits med beställaren eller annan person tillhörig egendom.«

Denne Motor indsatte Klakk i M/B »Enniberg« i Stedet for den i Baaden værende Motor og benyttede Baaden, indtil han gik fallit, hvorefter hans Konkursbo afhændede Baaden med Motor ved Tvangsauktion til Rekvisitus, idet der under Auktionen blev truffet Overenskomst om Købesummens Fordeling mellem Parterne for det Tilfælde, at Rekvirenternes Ret til at faa Motoren udleveret blev anerkendt.

Her under Sagen har Rekvirenterne nu paastaaet Motoren med det nævnte Tilbehør udleveret, subsidiært har de frafaldet Udlevering af Akselledning og Stævnrør, idet der af den aftalte Købesum 3650 Kr endnu skyldes 1482 Kr 05 Øre.

Rekvisitus har protesteret mod enhver Udlevering dels under Hensyn til, at han lige siden 18 Marts 1921 har haft Pant i Baaden og Motoren og dels under Hensyn til, at Motoren i alle Tilfælde er indføjet

*) o: April 1928.

Færdig fra Trykkeriet den 3 Maj 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 8

Onsdag den 12 April.

saaledes i Baaden, at den ikke kan være Genstand for selvstændig Ejendomsret, hvortil kommer, at Baaden uden Motor er ubrugelig og næsten værdiløs.

Af en optaget Syns- og Skønsforretning fremgaar det, at Motoren er fastgjort til Baaden, ved at dens Bundramme er fastspændt med 6 Skruebolte, 3 paa hver Side paa 2 i Fartøjets Længderetning anbragte Egeklodser, der er boltet paa tre massive Spanter med gennemgaaende Bolte, at Motoren kun kan udtages ved at adskilles og de enkelte Dele tages op gennem Lastelugen, efter at Skoddet mellem Motorrum og Lasterum er fjernet; Bundrammen fjernes derefter ved at løsne Møtrikkerne paa de 6 Skruebolte. Endvidere maa Motorens Forbindelse med Skrueakselen udløses. Omkostningerne ved at fjerne og genanbringe Skoddet er anslaaet til 10 Kr; for at fjerne Skrue og Aksel maa Baaden sættes paa Land, og Omkostningerne herved vil andrage ca 50 Kr. Baaden er kun bygget som Motorbaad og er nærmest ubrugelig, hvis Motoren fjernes.

Herefter maa Motoren anses at være anbragt i Baaden paa en saadan Maade, at den omfattes af Rekvisiti Panteret og ikke længere kan være Genstand for Rekvirenternes Ejendomsret.

Den fremsatte Begæring vil derfor ikke kunne tages til Følge, og Rekvirenterne vil have at betale Forretningens Omkostninger med 30 Kr til Rekvisitus.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt af Fogedretten for Færøernes Retskreds den 16 Februar 1932 og paastaas af Appellanterne ændret derhen, at den begærte Indsættelsesforretning fremmes overensstemmende med den for Fogedretten nedlagte Paastand, medens Indstævnte paastaar den afsagte Kendelse stadfæstet.

Efter det i Sagen oplyste om Muligheden af at fjerne Motoren fra Baaden og de dermed forbundne Omkostninger findes selve Motoren — der i udtaget Stand antages at have en Værdi af 1100 Kr, medens Motorbaaden med den er vurderet til 2300 Kr — ikke at være i nogen saadan fast Forbindelse med Baaden, at den som en Bestanddel af denne kan anses at have mistet sin Egenskab af selvstændig Ejendomsge-

stand, hvorfor Appellanterne forsaavidt angaar selve Motoren maa kunne hævde deres Ejendomsret overfor Indstævnte i Henhold til det ved Salget tagne Forbehold. Derimod findes Skrue, Akselledning og Stævnør, der er solgt sammen med Motoren, at være indføjet saaledes i Baaden, at de som Bestanddele af denne maa være unddraget Appellanternes Ret ifølge det tagne Ejendomsforbehold.

Herefter vil Kendelsen være at ændre i Overensstemmelse med den af Appellanterne nedlagte subsidiære Paastand om Udlevering af Motoren uden Skrue, Akselledning og Stævnør.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes Indstævnte at burde betale Appellanterne med 150 Kr.

O n s d a g d e n 1 2 A p r i l .

Nr 69/1932. **Aktieselskabet Skive Markfrøkontor (Meyer)**

m o d

Direktør **Chr Christoffersen** (Jørgensen),

betræffende Erstatning for Afskedigelse.

Vestre Landsrets Dom af 16 Februar 1932: Sagsøgte Sagsfører H P Lemming bør for Tiltale af Sagsøgeren, Direktør Chr Christoffersen, i denne Sag fri at være. De Sagsøgte A/S Skive Markfrøkontor bør til Sagsøgeren betale 2000 Kr tillige med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 6 August 1931, indtil Betaling sker samt i Sagsomkostninger 200 Kr. I Sagsomkostninger til Sagsøgte Lemming betaler Sagsøgeren 100 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret er det oplyst, at Indstævnte Christoffersen, der i sin Egenskab af Direktør for Appellanten A/S Skive Markfrøkontor havde afsluttet Overenskomst med Statsfrøkontrollen om Kontrol af Aktieselskabets Frøleveringer, saaledes at Aktieselskabet var forpligtet dels til med enkelte nærmere Undtagelser at give Statsfrøkontrollen Adgang til at blive bekendt med samtlige Aktieselskabets Salg af Frø, dels til ved Sæsonens Slutning at afgive en Erklæring om, at dette var sket, ved en af Retten for Skive Købstad m v den 6 December 1932 afsagt Dom i Medfør af Straffeloven af 1866 § 155 er anset med en Bøde af 300 Kroner, for i en udateret, til Statsfrøkontrollen den 23 Juni 1931 indgaaet, Erklæring at have attesteret — som det maa antages i bevidst Strid med Sandheden — at de Papirer, der havde

været forelagt Statsfrøkontrollen, havde indeholdt rigtig Angivelse af, hvad der var leveret hver enkelt Køber, uagtet han paa de til Statsfrøkontrollen indsendte Ordresedler i en Række Tilfælde forsætlig havde undladt at opføre forskellige Frøpartier og derved unddraget sig Frøkontrollens Kontrol med, at de paa-gældende Frøpartier svarede til de af ham overfor Kunderne opgivne Garantital.

Under Henvisning hertil har Appellanten gjort gældende, at selv om Indstævnte som i den indankede Dom antaget, har været berettiget til at betragte sig som endelig afskediget af Appellantens Tjeneste, har denne Afskedigelse i hvert Fald efter det nu om hans Forhold med Hensyn til Frøkontrollen oplyste været berettiget.

Heri findes der at maatte gives Appellanten Medhold, idet Indstævntes Handlemaade, om hvilken Appellanten blev holdt i Uvidenhed, som egnet til at bringe Selskabet i Miskredit hos Kunderne indeholdt en grov Tilsidesættelse af hans Pligter overfor Appellanten. Herefter har Indstævnte ikke Krav paa nogen Erstatning for Engagementets Afbrydelse, og der vil alene kunne tilkendes ham det Gagebeløb, som han havde tilgode ved Afskedigelsen, hvilket Beløb efter det foreliggende maa antages at udgøre 500 Kroner, nemlig en Maanedes Gage, med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten A/S Skive Markfrøkontor bør til Indstævnte Direktør Chr Christoffersen betale 500 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 6 August 1931 til Betaling sker, men bør iøvrigt for Indstævntes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Det sagsøgte Aktieselskab Skive Markfrøkontor af Skive, der i Skive Bank havde en større Kassekredit samt Vekselgæld, kom ved denne Banks Sammenbrud i Aaret 1928 i en vanskelig Stilling, men det lykkedes Selskabet i Februar 1929 at opnaa en Overenskomst med den likviderende Bank om Afvikling af Gælden paa nærmere angivne Vilkaar. Selskabets mangleaarige Direktør, Sagsøgeren, Direktør Chr Christoffersen af Skive, havde tillige en betydelig privat Gæld til Skive Bank, for hvilken hans Aktier i det sagsøgte Selskab var givet i Haand-

pant; om denne Gæld blev der ligeledes truffet en Ordning, hvorefter Sagsøgeren bl a skulde indbetale 22 500 Kr til Banken til Indløsning af Aktierne til Paalydende 75 000 Kr til Kurs 30, hvorhos et Beløb af 2370 Kr 40 Øre blev overført til det sagsøgte Aktieselskabs Konto i Banken, saaledes at det skulde afvikles sammen med Selskabets Gæld. Gennemførelsen af denne Ordning blev muliggjort ved, at Auktionsholder I Bruun af Skive ydede Sagsøgeren financier Støtte, og der blev derpaa den 1 Oktober 1930 mellem Sagsøgeren og Bruun truffet en Overenskomst, der er saalydende:

»Aktierne indløses a Kurs 30 og gives Auktionsholder Bruun i Haandpant til Sikkerhed for Aktierne.

Direktør Christoffersen kan til enhver Tid indløse Aktierne til 37 000 Kr a Kurs 30.

Naar Christoffersen har indløst sin Aktiepost i Overensstemmelse med det foransagte indlægges de til Sikkerhed for Kassekredit. De andre Aktionærer er pligtige til det samme. Markfrøkontorets Ejendom overdrages til Aktieselskabet. Auktionsholder Bruun skal stedse vælges til Dirigent paa Generalforsamlingen og have Prokura.

Lønningsforholdet ordnes saaledes, at Direktør Christoffersen fast oppebærer 6000 Kr plus Tantieme 5 pCt og Deling efter Aktier.

Auktionsholder Bruun deltager i Udbytte for indeværende Aar efter foranstaaende Regler.

Vedtægterne ændres som vedtaget i Dag.

Christoffersen transporterer de i Dag udleverede Aktier til Fru Catrine Hansen, Hovedgaden, Birkerød, for 1000 Kr, til Assistent paa Kommunehospitalet Viggo Eskelund, Gammeltoftsgade, København, for 37 000 Kr.

Hvis Aktieselskabet et enkelt Aar ingen Udbytte giver, lover Auktionsholder Bruun at støtte Christoffersen med de nødvendige Renter til opgivet Gæld 20 000 Kr mod personlig Sikkerhed og Sikkerhed i Markfrøkontorets Aktiver.«

Auktionsholder Bruun fik dog ikke Prokura, men Sagsøgte Sagsfører H P Lemming i Skive blev Prokurist i Selskabet, hvis Bestyrelse kom til at bestaa af Sagsøgeren og ovennævnte Læge Viggo Eskelund; Aktiemajoriteten var hos sidstnævnte og Fru Catrine Hansen i Birkerød. Det sagsøgte Selskab fortsatte derpaa sin Virksomhed med Sagsøgeren som Direktør og med financier Støtte af Bruun. Da der fra Aktiemajoritetens Side, repræsenteret af Bruun og Sagsøgte Lemming, var nogen Misfornøjelse med Sagsøgerens Ledelse af Selskabet, blev der paa en ekstraordinær Generalforsamling den 20 November 1930 truffet bl a følgende Beslutninger:

»Direktøren bemærkede, at der fra hans private Konto er overført 2370 Kr 40 Øre i Oktober Kv 1930 til Kassekreditten i A/S Skive Bank i Livk.

Direktøren anmoder om en Afviklingsfrist for fornævnte Beløb paa samme Tid som den Frist, der gælder for Afviklingen af hele Kassekreditten til den likviderende Bank. Renten vil være den samme som for Kassekreditten og betales aarlig. Vedtoges.

Det vedtoges, at der fremtidig vil være at præstere Bilag for alle Indtægter og Udgifter.

— — — —

Det vedtoges at Kassebeholdningen normalt vil være at holde under 500 Kr saaledes at alt overskydende straks indsættes paa Kontokurant. Der maa ikke ydes Forskud paa Provision eller Løn uden efter særskilt Beslutning for hvert enkelt Tilfælde af Bestyrelsen.

— — — —

Det vedtoges som Sagfører for Aktieselskabet at antage Sagfører Lemming, Skive, der i Kraft af sin Prokura vil have at foretage uanmeldte Kasseeftersyn.«

Da Direktørens Ledelse af Selskabet stadig ikke tilfredsstillede Aktiemajoriteten, repræsenteret som ovenanført, blev der den 10 Februar 1931 af Sagsøgeren underskrevet følgende, af Sagsøgte Lemming konciperede Erklæring:

»For at forebygge fremtidige Misforstaaelser indenfor Aktieselskabet Skive Markfrøkontor, vedtages herved følgende Overenskomst:

Ved alle Dispositioner i Henseende til Indkøb indgaar jeg Direktør Christoffersen paa at raadføre mig med sagkyndig Raadgiver efter Anvisning af Sagfører Lemming, saaledes at jeg i intet Tilfælde afslutter Handel uden forudgaaende Indhentelse af Billigelse som anført. For at befordre Omlægningen af Forretningens Regnskabsvæsen, beslutter jeg Christoffersen herved at overdrage mit Ansvar i saa Henseende til Lemming, hvem jeg derfor underlægger det fornødne Tilsyn i saa Henseende, ligesom jeg i Relation til det ansatte Personale overdrager Lemming den fornødne Bemyndigelse til at handle i det nævnte Øjemed. Endnu tilføjes, at den sidste Bemyndigelse er uigenkaldelig.«

Sagsøgte Lemming, der allerede forinden Udstedelsen af den fornævnte Erklæring gennem Indberetning fra Selskabets Revisor og paa anden Maade var blevet bekendt med og havde paataalt, at Sagsøgeren udtog Beløb af Selskabets Kasse som Lønforskud og Rejsseudgifter, saaledes at han lagde Sedler i Kassen lydende paa det udtagne Beløb, konstaterede i Marts 1931 ved Kasseeftersyn, at 2 Beløb paa henholdsvis 312 Kr 39 Øre og 252 Kr 14 Øre var udbetalt af Kasserersken til Sagsøgeren mod Kassesedler fra denne. Forholdet var nærmere det, at Sagsøgeren lod en Del private Regninger honorere ved Selskabets Kasse, og naar der var samlet en Del saadanne betalte Regninger, blev der lagt Kassesedler i Kassen, hvilke senere, i Reglen maanedsvist, reguleredes. Dette Forhold paatalte Sagsøgte Lemming. Den 7 April 1931 viste det sig og blev paataalt af Sagsøgte Lemming, at et Beløb paa 30 Kr var udbetalt af Kassen til Dækning af Renter af Sagsøgerens private Gæld. I Maj s A hævede Sagsøgeren mod Kasseseddel et Beløb paa 59 Kr, men dette Beløb blev paa Forlangende af Sagsøgte Lemming tilbagebetalt, saaledes at det ikke debiteredes Sagsøgeren paa hans Konto hos Selskabet. Den 24 Juli s A blev det konstateret ved Kasseeftersyn, at Sagsøgeren havde lagt Seddel i Kassen dels for et samlet Beløb af 170 Kr 94 Øre, der dækkede forskellige for ham af Kassen delvis i Juni Maaned udbetalte private Regningsbeløb, dels for en Sum af 354 Kr, der var hævet til Rejsseudgifter. Forholdet var derhos

det, at Sagsøgeren paa dette Tidspunkt af sin Gage for Regnskabsaaaret 1 Oktober 1930—30 September 1931, der udgjorde 6000 Kr og var forfalden maanedsviis bagud, havde hævet 4051 Kr 64 Øre, idet et yderligere hævet Beløb paa 996 Kr 91 Øre udlignedes ved Saldo i Sagsøgerens Favør ved Regnskabsaaarets Begyndelse; der forelaa saaledes i hvert Fald for de i Juni Maanedes Begyndelse udbetalte Regningers Vedkommende en lille Overtrækning paa Sagsøgerens Gagekonto. Herefter tilskrev Sagsøgte Lemming den 25 s M Sagsøgeren følgende Brev:

»Herved tilkendegiver jeg Dem, at De maa betragte Dem som suspenderet med Hensyn til Deres Stilling ved Skive Markfrøkontor. De maa derfor uopholdelig aflevere Deres Nøgler af enhver Art til under tegnede, hvorefter De snarest mulig skal erfare nærmere om, hvilke Bestemmelser der vil blive truffet.«

Der blev derefter ført skriftlige Forhandlinger mellem Sagsøgeren og Sagsøgte Lemming, uden at der dog fra Sagsøgte Lemmings Side blev givet den i Skrivelsen af 25 Juli ommeldte Meddelelse ang den endelige Ordning af Sagsøgerens Forhold, og da der saaledes ingen Løsning fremkom paa Forholdet, overtog Sagsøgeren, der ikke modtog Lønning fra det sagsøgte Selskab og maatte skaffe sig Midler til sit Underhold, den 18 August s A en Stilling som Agent i Selskabet »Trifolium« i Randers.

Under Anbringende af, at han er uberettiget afskediget fra sin Stilling som Direktør, og at han har Krav paa Opsigelse med i hvert Fald 3 Maaneders Varsel til Udgangen af et Regnskabsaar, har Sagsøgeren under nærværende Sag overfor de Sagsøgte A/S Skive Markfrøkontor og Sagfører H P Lemming in solidum nedlagt følgende Paastand:

	1. Princi- palt.	3. Mere subsidiært.
»Debet-Saldo Lønningskonto pr 1 August 1931..	Kr 1512,89	Kr 1512,89
Gage til lovlig Opsigelse	— 7000,00	— 1500,00
Tantième til lovlig Opsigelse	— 1200,00	— 650,00
	<hr/>	<hr/>
	Kr 9712,89	Kr 3662,89

2. Subsidiært:

Erstatning efter Rettens Skøn.

Alt med Renter 5 pCt p a fra 6 August 1931 til Betaling sker.«

De Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet de subsidiært protesterer mod Størrelsen af den forlangte Erstatning.

Til Begrundelse af den overfor Sagsøgte Lemming nedlagte Paastand har Sagsøgeren henvist til, at denne Sagsøgte under sin Virksomhed indenfor det medsagsøgte Selskab har udført sit Hverv som Sagfører og Prokurist paa en for Sagsøgeren saa krænkende Maade og særlig i Juli Maaned 1931 er optraadt saaledes, at han maa være medansvarlig for den uberettigede Afskedigelse af Sagsøgeren. Da det imidlertid er uomtvistet, at Sagsøgte Lemming har handlet indenfor Rammerne af den ham givne Fuldmagt, saaledes at de af ham truffne Dispositioner er bindende for Selskabet, maa Følgen blive, at han personlig er ansvarsfri, hvorfor denne Sagsøgte vil være at frifinde, medens Spørgs-

maalet alene er, om og da i hvilket Omfang Selskabet ved det passerede er ifaldet Erstatningsansvar overfor Sagsøgeren.

I saa Henseende har Selskabet i første Række anført, at der ikke foreligger nogen Afskedigelse af Sagsøgeren, men kun en Suspension, og at det er Sagsøgeren selv, der har endelig afbrudt Forholdet til det sagsøgte Selskab ved at tage Ansættelse andetsteds, hvorfor han maa være afskaaret fra at rejse noget Erstatningskrav. Efter hele den Maade, hvorpaa Sagsøgeren er blevet fjernet fra den af ham indtagne Stilling, og under Hensyn til den passive Holdning, som Selskabet derefter har indtaget overfor ham i Tiden indtil 18 August 1931, da han nødsagedes til at søge andet Erhverv, findes Sagsøgeren imidlertid at have været berettiget til at betragte sig som endelig afskediget af det sagsøgte Selskabs Tjeneste.

For det Tilfælde, at det maatte blive antaget, at Sagsøgeren er blevet afskediget har det sagsøgte Selskab til Støtte for sin Frifindelsespaastand fremdeles gjort gældende, at den foretagne Afskedigelse har været berettiget. Der har indenfor Selskabet tidligt været Mistillid overfor Sagsøgeren, hvilket de paa den fornævnte Generalforsamling af 20 Marts 1930 vedtagne Beslutninger tydeligt bærer Vidne om, og særlig har de trufne Bestemmelser om Tilvejebringelse af Bilag for alle Udgifter og Forbud mod Ydelse af Forskud paa Provision eller Løn været rettet mod den af Sagsøgeren tidligere udviste Adfærd. Ikke desto mindre har Sagsøgeren fortsat med at hæve Beløb af Kassen til Dækning af sine private Udgifter mod Kassesedler, hvilket som anført gentagne Gange har været paatalt af Sagfører Lemming uden Resultat, idet Sagsøgeren end ikke efter Udstedelsen af den forommeldte Erklæring af 10 Februar 1931 har undladt at hæve Forskud paa Gage m v. Da Sagfører Lemming derfor som foran fremstillet den 24 Juli 1931 forefandt Kassesedler til ikke helt ringe Beløb og i hvert Fald delvis dækkende Summer, der var optaget som Forskud paa ikke fortjent Løn, har han efter de Sagsøgtes Formening været berettiget til straks at bringe Sagsøgerens Stilling som Direktør til endeligt Ophør, idet den for Direktørens Forbliven fornødne Tillid nu fuldstændig var borte.

I disse Betragtninger kan der ikke gives de Sagsøgte Medhold. Selv om det maa antages, at Sagsøgerens Forhold med Hensyn til Hævelse af Beløb af Kassen til Dækning af private Udgifter og som Forskud paa Løn har været stridende imod god Orden indenfor Forretningen, kan det under Hensyn til de forholdsvis ringe Beløb, hvorom det drejer sig i det foreliggende Tilfælde, og til, at det imod Sagsøgerens paaberaabte Debetforhold paa Lønkontoen i Juni Maaned 1931 kun har været ubetydeligt, ikke statueres, at de skete Overtrædelser af de givne Ordensforskrifter, selv naar hele Tidsrummet fra 1 Oktober 1930 til 24 Juli 1931 tages i Betragtning, har været af en saa graverende Art, at de har kunnet berettigede det sagsøgte Selskab til øjeblikkelig Afskedigelse af Direktøren. Herefter maa Selskabet anses erstatningspligtigt, og Størrelsen af Erstatningen, derunder indbefattet Sagsøgerens Restfordring paa Gage til Afskedigelsen, findes efter alt det foreliggende, derunder ogsaa, at Sagsøgeren ret hurtigt har opnaaet ny Ansættelse, i Overensstemmelse med de Sagsøgtes subsidiære Paastand at burde fastsættes skønsmæssig

til et Beløb af 2000 Kr, hvorved bemærkes, at Sagsøgeren ikke har godtgjort sit Anbringende om, at der tilkom ham et Opsigelsesvarsel paa 3 Maaneder til Udgangen af et Regnskabsaar, og at der ved Erstatningens Fastsættelse ikke kan tages Hensyn til den i Paastanden nævnte Fordring paa Tantième, idet Selskabets Regnskab for Aaret 1930/31 viser Underskud, og idet den af Sagsøgeren mod Regnskabet under Domsforhandlingen rejste Kritik overfor de Sagsøgte Protest maa lades ude af Betragtning som ikke fremsat under Sagens Forberedelse.

Af det tilkendte Beløb vil det sagsøgte Selskab have at svare Renter som paastaaet, hvorhos det vil have at betale Sagsomkostninger til Sagsøgeren med 200 Kr.

I Sagsomkostninger til Sagsøgte Lemming vil Sagsøgeren være at tilpligte at udrede 100 Kr.

Nr 216/1932. Interessentskabet Tærskeselskabet **Frem**
(Henriques)

m o d

Husmand **Otto Nystrup** som Værge for sin Søn, **Ejnar Nystrup**
(Fich efter Ordre),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved et Ulykkestilfælde.

Vestret Landsrets Dom af 23 Juni 1932: De Sagsøgte, Interessentskabet Tærskeselskabet Frem, bør til Sagsøgeren, Husmand Otto Nystrup som Værge for sin Søn Ejnar Nystrup, betale 10 000 Kr tillige med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 29 Januar 1932, indtil Betaling sker. Beløbet inddrages under Overformynderiets Bestyrelse. Til det offentlige betaler de Sagsøgte de Retsafgifter, som skulde have været erlagt, og Godtgørelse for Stempelpapir, som skulde have været forbrugt, saafremt Sagsøgeren ikke havde haft fri Proces, og til de for Sagsøgeren under Sagens Forberedelse for Underretten og under Domsforhandlingen for Landsretten beskikkede Sagførere, Landsretssagfører Terkildsen i Salær og Godtgørelse for Udlæg 125 Kr og Landsretssagfører H Jørgensen i Salær 100 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget den Indsigelse, at Indstævnte ikke har ført tilbørligt Tilsyn med Børnene. Med denne Bemærkning, og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. I Salær til den for Indstævnte beskikkede Sagfører vil Appellanten have at betale 150 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fich betaler Appellanten, Interessentskabet Tærskeselskabet Frem, 150 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 17 September 1931 skulde et de Sagsøgte, Interessentskabet Tærskeselskabet Frem af Vang, tilhørende Tærskéværk ved Hjælp af en Selskabet ligeledes tilhørende Traktor flyttes fra en Tærskeplads til en anden. Kl ca 8½ om Aftenen var Tærskéværket standset ca 100 Meter fra den Sagsøgeren, Husmand Otto Nystrup af Tvorup, tilhørende Ejendom, og Sagsøgeren, der paa dette Tidspunkt sad og spiste til Aften, gik ud og talte med Mandskabet ved Tærskéværket. Da en Karl fra en Nabogaard, Arne Bjerregaard, kom tilstede, bad han denne om at vise Mandskabet Vej, hvorpaa han gik hjem og fortsatte sit Maaltid. Da Traktoren med Tærskéværket paany havde sat sig i Bevægelse ad den offentlige Vej, paa hvilken Maskinerne holdt, var Sagsøgerens to Børn, den 13aarige Aage og den da 10aarige Einar, kommet tilstede, og de tog, medens Maskinerne i langsom Fart fortsatte Kørslen, Plads paa Tærskéværkets ca 5—6 Tommer brede Vognstjert, der ved en Bolt var fastgjort til Traktoren i en Højde fra Jorden af 33 cm ved Traktoren og 46 cm ved Tærskéværket. Medens Aage kravlede op paa Stangen nærmest Tærskéværket, idet han holdt sig fast ved dette, sprang Einar op paa Stangen nærmest Traktoren, idet han først sad paa Stangen med begge Ben ud til den ene Side, derefter rejste sig op og stod paa Stangen, idet han holdt sig fast ved Traktoren og sluttelig atter satte sig. Kort efter faldt Einar baglæns ned fra Stangen, og umiddelbart efter gik Tærskéværkets venstre Forhjul over hans venstre Arm, idet Faldet ikke var blevet iagttaget af Mandskabet. Da Ulykken skete, var det mørkt, men der var anbragt Lygter saavel paa Traktoren som paa Tærskéværket. Einar blev efter at være kommet hjem taget under Lægebehandling og indlagt paa en Klinik. Ved de foretagne Undersøgelser fandtes Bløddelene paa Haand og Underarm stærkt kvæstede og tildels knuste; endvidere var der et aabent Brud midt paa Overarmen og et Brud paa øverste Del af Albuebenet. Efter at der var indtraadt Koldbrand i hele Partiet op til over Albueleddet, maatte der den 29 s M foretages Amputation paa Overarmen i det derværende Brudsted. Han udskreves fra Klinikken den 14 November s A. Ifølge en af Klinikens Læge afgivet Erklæring vil der senere kunne anskaffes en kunstig Arm; saavel Anskaffelsen som Vedligeholdelsen af den i Aarenes Løb vil være forbundet med betydelige Udgifter, hvortil kommer, at Anbringelsen og Nytten af det kunstige Lem vil kunne generes af, at Amputationen maatte foretages ret højt oppe paa Armen. Ifølge en indhentet Udtalelse fra Arbejderforsikringsraadet vilde Raadet, saafremt Tilfældet havde hen-

hørt under Ulykkesforsikringsloven i Henhold til Lovens § 32 have tillagt den tilskadekomne en Invaliditetserstatning beregnet efter en Invaliditetsgrad af 70 pCt.

Idet Sagsøgeren har anbragt, at Ulykken er foraarsaget ved uforvarligt Forhold fra det ved Tærskværket ansatte Mandskabs Side, og at de Sagsøgte i Medfør af D L 3—19—2 er ansvarlige herfor, har han som Værges for Ejnar under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte tilpligtede at betale ham i hans nævnte Egenskab 10 000 Kr tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 29 Januar 1932, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

De Sagsøgte har i første Række gjort gældende, at der ikke er udvist noget uagtsomt Forhold fra Mandskabets Side, idet Transporten foregik paa ganske normal Maade og under lagttagelse af fornøden Forsigtighed, i hvilken Henseende de har henvist til den langsomme Fart, med hvilken Maskinerne blev ført frem, og til Anbringelsen af Lygterne paa disse. De har derhos hævdet, at deres Ansvar maa være udelukket som Følge af den af Ejnar udviste grove Uagtsomhed ved at anbringe sig som sket og ved Sagsøgerens Undladelse af at føre tilbørligt Tilsyn med sine Børn.

Ifølge Sagens Oplysninger opholdt Børnene sig ikke ved Maskinerne, da Sagsøgeren var ude for at tale med Mandskabet, og det er mod hans Benægtelse ikke godtgjort, at han har været vidende om, at de gik ud til Maskinerne, efter at Sagsøgeren var gaaet hjem. Herefter kan Sagsøgeren ikke anses at have gjort sig skyldig i nogen Forømmelse.

Efter de afgivne Forklaringer havde flere Personer Plads paa Traktoren, fra hvilken der var fri Udsigt bagud, idet der bag Førersædet kun fandtes en mindre Platform eller et Trinbrædt. Ilægges Frost har saaledes forklaret, at han stod paa et Trinbrædt tilvenstre for Føreren og saa, at de to Drengene var kravlet op paa Stangen. Fornævnte Arne Bjerregaard har forklaret, at han stod paa Traktoren, inden Børnene satte sig op paa Stangen, men at han paa Grund af Mørket ikke saa, hvorledes Børnene var anbragt paa Stangen. Husmand Nørskov Madsen, der som Pressemand fulgte med Tærskværket, har forklaret, at han under Kørslen gik fremefter og var naaet op paa Siden af Tærskværket, da han blev opmærksom paa de paa Forbindelsesstangen værende Drengene. Han sagde da til dem, at de skulde passe paa, at de ikke faldt af. Traktorfører M Højland har forklaret, at han under Kørslen hørte Stemmer bag ved sig og deraf sluttede, at der var Børn paa Stangen. Han sagde da til dem, at de skulde vare sig og passe paa ikke at falde af eller noget lignende. Efter de Tilraab, der saaledes er sket, og idet der af ingen af det ledsagende Mandskab er foretaget noget for at fjerne Børnene fra Stangen, findes disse at have haft Føje til at mene, at de kunde forblive paa deres Pladser, og Ejnar kan derfor ikke antages som Følge af sit eget Forhold at have mistet Retten til Erstatning. Det maa derimod statuere, at der fra Mandskabets Side er udvist Uagtsomhed ved under de foran beskrevne Forhold at fortsætte Transporten uden at fjerne Børnene fra Maskinerne.

De Sagsøgte har endvidere gjort gældende, at de, selv om der af

Mandskabet er udvist Uagtsomhed, ikke har noget Ansvar herfor, idet Reglen i DL 3—19—2 ikke er anvendelig i det foreliggende Tilfælde. De har i saa Henseende nærmere anført, at Mandskabet i det væsentlige lønnedes af den vedkommende Interessent, hos hvem Tærskningen foregik, og at dets Forhold overfor de Sagsøgte med Hensyn til Transporten nærmest maatte betragtes som en Entreprise, idet Ledelsen af og Kontrollen med Transporten var de Sagsøgte uvedkommende. Da Mandskabet, der var antaget af de Sagsøgte til mod en Betaling af 75 Øre for hver Mand at foretage de fornødne Transporter, imidlertid maa antages i al Fald for saa vidt at have staaet i de Sagsøgtes Tjeneste og ved Transporterne at have handlet i Medfør heraf, maa de Sagsøgte i Henhold til den nævnte Lovbestemmelse anses at være ansvarlige for den ved Transporten forårsagede Skade, og de er derfor pligtige at yde Sagsøgeren Erstatning.

Efter det foreliggende og under Hensyn til de med de fornødne Protesers Anskaffelse og Vedligeholdelse forbundne Udgifter findes Erstatningen ikke at burde bestemmes til et lavere Beløb end det indsøgte, og idet der efter det ovenfor anførte ej heller er Føje til at lade Ejnar paa Grund af egen Skyld selv bære en Del af Skaden, vil de Sagsøgte være at tilpligte at betale Sagsøgeren som Værge for Ejnar 10 000 Kr med Renter som paastaet, saaledes at Erstatningen bliver at inddrage under Overformynderiets Bestyrelse.

De Sagsøgte vil derhos have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger efter Reglerne for beneficerede Sager som nedenfor nævnt.

Fredag den 21 April.

Nr 198/1932.

Direktør **K Just** (Cohn)

m o d

Kreditforeningen af Landejendomsbesiddere i Nørrejylland
(F Bülow),

betræffende Indstævntes Berettigelse til at afskedige Appellanten.

Vestre Landsrets Dom af 10 Juni 1932: De Sagsøgte, Kreditforeningen af Landejendomsbesiddere i Nørrejylland, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Direktør K Just, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 1000 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at Suspensionen og Afskedigelsen kendes uberettiget, og at Indstævnte

tilpligtes at betale Appellanten Gage for Tiden til 1 Juli 1935 med 32 900 Kroner eller et af Retten fastsat Beløb, alt med Renter.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Direktør K Just til Indstævnte Kreditforeningen af Landejendomsbesiddere i Nørrejylland med 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1920 blev Sagsøgeren, Direktør K Just i Viborg, der siden 1891 havde været Medlem af Repræsentantskabet for de Sagsøgte, Kreditforeningen af Landejendomsbesiddere i Nørrejylland i Viborg, valgt til Formand for Repræsentantskabet. Ifølge den sagsøgte Forenings Statutter bestyres dens Anliggender under Ansvar til Generalforsamlingen af Repræsentantskabet, der inklusive Formanden bestaar af 19 Medlemmer, og af en Direktion paa 3 Medlemmer, hvis Formand maa være forretningskyndig, medens de to andre Direktører maa være landbrugskyndige. Da Sagsøgeren blev valgt til Repræsentantskabets Formand, bestod Direktionen af de landbrugskyndige Direktører Poulsen og Sørensen-Saksager foruden af Direktør Glud som Formand. I 1921 fratraadte Direktør Glud og efterfulgtes af Direktør Schibbye, og da Direktør Poulsen i 1925 afgik ved Døden, ansatte Repræsentantskabet, under hvis Forretningsomraade dette Hverv hører, Sagsøgeren som Direktør. Medens Arbejdet i Direktionen i de første Aar efter Sagsøgerens Ansættelse forløb uden væsentlige Gnidninger, idet Sagsøgeren dog var meget skuffet over, at han ikke ved den sagsøgte Forenings 75 Aars Jubilæum den 1 December 1926 blev dekoreret, medens Schibbye ved den Lejlighed blev udnævnt til Ridder af Dannebrog, opstod der senere meget store Uoverensstemmelser og Rivninger mellem Sagsøgeren og de andre Medlemmer af Direktionen. Afgørelsen i den sagsøgte Forenings Laanesager træffes ifølge Statutterne af Direktionen i Forening med Repræsentanten i den Kreds, hvori den paagældende Ejendom er beliggende, saaledes at intet Laan kan bevilges uden ved Stemmeferlighed, dog at Direktionens Formands Stemme gør Udslaget, hvis Stemmerne staar lige. I enkelte Tilfælde kan det være paakrævet, at Direktionen besigtiger den Ejendom, hvor Laan søges, og det havde da været Skik og Brug, at de

3 Direktører i Fællesskab foretog Besigtigelsen. I Vinteren 1927—28 foretog Direktionen, der jo da bestod af Sagsøgeren, Schibbye og Sørensen-Saksager, en saadan Besigtigelse af Ejendommen Havnø ved Mariager Fjord. Efter Besigtigelsen spiste man Frokost sammen med fhv Proprietær Hollesen, der havde paavist Ejendommen, paa et Hotel i Hadsund og her mente Sagsøgeren, da han et Øjeblik opholdt sig i Hotellets Forstue, medens Sørensen-Saksager og Hollesen var alene i den tilstødende Korridor, gennem Døren, der var lukket, at have hørt Sørensen-Saksager udtale sig paa ufordelagtig Maade om Sagsøgeren til Hollesen. Dette blev Sagsøgeren meget fortrydelig over og nægtede for Fremtiden at tage ud paa Besigtigelser sammen med Sørensen-Saksager. Endvidere optraadte han herefter meget reserveret overfor Sørensen-Saksager, idet han i Almindelighed ikke gengældte hans Hilsner og paa Direktionsmøder ofte anbragte sig med Ryggen til ham. Besigtigelserne fandt i de følgende Aar Sted saaledes, at Schibbye rejste ud sammen med en af de to landbrugskyndige Direktører, og han besigtigede i Tiden fra 1 April 1928 til den 31 Marts 1931 15 Ejendomme, hvoraf 4 Besigtigelser, der fandt Sted den 11 April 1928, den 13 Juni s A, den 2 August s A og den 22 November 1928, foretoges sammen med Sagsøgeren, medens de øvrige 11 foretoges af Schibbye og Sørensen-Saksager. Sagsøgeren tog dog ogsaa undertiden uden at give Meddelelse til de andre Direktører alene ud paa Besigtigelse; der er saaledes udbetalt ham Rejsegodtgørelse i Anledning af Besigtigelse i 1927 af 1 Ejendom, i 1929 af 10 Ejendomme, i 1930 af 1 Ejendom og i 1931 af 1 Ejendom.

Ifølge Statutternes § 59 vælges Direktionen af Repræsentantskabet »for en Tid af 6 Aar, saaledes at en af Direktørerne skiftevis afgaar hvert andet Aar«, og da Direktør Poulsens Funktionstid vilde udløbe i 1929, skulde Sagsøgeren, der som ovenfor nævnt valgtes ved Poulsens Død, afgaa ved nævnte Tid. Paa det Repræsentantskabsmøde i Sommeren 1929, hvor Valg af en ny Direktør skulde finde Sted, blev Sagsøgeren genvalgt for den sædvanlige Periode af 6 Aar. Sagsøgeren havde faaet det Indtryk, at der var nogen Opposition imod ham, og han forblev da i Mødesalen under Valget, hvilket ikke stemmede med sædvanlig Praksis, for at iagttage, om Sørensen-Saksager vilde udtale sig imod hans Valg. Der fandt imidlertid ingen Drøftelse Sted — en Repræsentant foreslog Genvalg — og ved skriftlig Afstemning blev der afgivet 14 Stemmer paa Sagsøgeren.

Behandlingen af Laaneandragender foregik i Almindelighed saaledes, at Andragendet, efter at fornødne Oplysninger var tilvejebragt, sendtes af Direktionen til den paagældende Repræsentant, der tilbagesendte Sagen med sin Indstilling. I Direktionen voterede derefter Sagsøgeren som den sidst valgte landbrugskyndige Direktør først, derefter voterede den anden landbrugskyndige Direktør Sørensen-Saksager og til Slut Direktionens Formand, Direktør Schibbye, idet det dog stod Direktørerne frit for inden Sagens Afgørelse at foranledige, at der fandt en mundtlig Forhandling Sted mellem Direktionens Medlemmer.

I Sommeren 1929 fremkom der et Andragende om Laan i den sagsøgte Forening fra Ejeren af »Ry Nørskov«. Den 8 Juli 1929 kom An-

dragendet tilbage fra Repræsentanten, der indstillede, at der ydedes et Laan paa 210 000 Kr. Repræsentantens Skrivelse havde Schibbye ved Modtagelsen paaført følgende Bemærkning ad det indstillede Laan: »over statutmæssigt Laan«. Sagen sendtes til Sagsøgeren, der forinden sin Votering besigtigede Ejendommen, og den paagældende Voteringsliste bærer derpaa følgende Bemærkninger:

»Repr har regnet forkert, det statutmæssige er 203 400 Kr. Jeg vil foreslaa Laan 200 000 Kr a $4\frac{1}{2}$ pCt, som jeg mener, der er god Sikkerhed for.

31/7 29.

K Just.

Det er et meget vanskeligt Pant at tage Stilling til uden Besigtigelse. Her er et Utal af Bygninger om hvis Laaneværdi der næppe kan have begrundet Mening. Jorderne er magre, og her er en ubetydelig Besætning.

I Vurderingsforretningen er ikke beregnet Indtægter eller Udgifter ved Ejendommens Drift, men kun Indtægt af Skoven. Foreslaar derfor mundtlig Forhandling, eventuelt Besigtigelse af Ejendommen.

1/8 — 29.

S S (Sørensen-Saksager).

M F (Mundtlig Forhandling)

Idet Flertallet af Direktionen — Saksager og Schibbye — formener, at der statutmæssigt ikke kan gives mere end 60 pCt af den rene Landejendomsværdi — 116 000 Kr med Tillæg af 50 pCt heraf, stemmer vi for Laan 104 400 Kr — 5 pCt.

Sch (Schibbye) S S.

Forinden min Votering af 31/7 — 29 besigtigede jeg Ejendommen og fastholder min Votering, idet jeg mener det er fuldt forsvarligt ogsaa i Henhold til Statutternes § 2, 3 Stk.

K Just. . . .«

Sagsøgeren var meget fortørnet over Afgørelsen, som han mente var truffet for at tilføje ham en Krænkelse, og han har ogsaa beklaget sig herover til Schibbye.

Senere paa Aaret 1929 fremkom der Laaneandragende fra Ejeren af »Stensballegaard«. Repræsentanten indstillede et Laan paa 300 000 Kr, a $4\frac{1}{2}$ pCt, hvilket Sagsøgeren efter at have besigtiget Ejendommen tiltraadte. Sørensen-Saksager ønskede Sagen afgjort ved mundtlig Forhandling, og ved denne, der fandt Sted den 13 November 1929, men ved hvilken Sagsøgeren paa Grund af Sygdom ikke kunde være tilstede, vedtog Sørensen-Saksager og Schibbye at yde et Laan paa 280 000 Kr. Efter at Sagsøgeren var blevet rask, paaførte han den 21 s M Voteringslisten følgende Bemærkning:

»Sagen er afgjort ved mundtlig Forhandling mellem D'Hrr Schibbye og Saksager, da D'Hrr vidste, at jeg havde besigtiget Ejendommen, synes jeg at Afgørelsen kunde have været udsat, indtil jeg var kommen tilstede. Kan der ikke udlaanes 300 000 Kr i en Ejendom med 738 Td Ld og 40 Td Hartkorn med Beliggenhed ved Landevej $\frac{1}{2}$ Mil fra Horsens, da ser det galt ud for Kreditforeningen med de fleste af de Laan,

der er bevilget i større Gaarde, men der er formentlig Grunde for Nedsættelsen af Laanet, som jeg ikke kender.»

Paa et Direktionsmøde den 8 Maj 1930 forelaa til Behandling en Laanesag vedrørende Ejendommen »Dronninglund Storskov«. Repræsentanten havde indstillet at yde et Laan paa 150 000 Kr a 4½ pCt, hvorimod Sagsøgeren i sin Votering af 6 Maj 1930 efter en Gennemgang af Pantet indstillede et Laan paa kun 78 700 Kr. Voteringen slutter med følgende Bemærkning:

»Prøv at sammenligne Ejendommen og det foreslaaede Laan 78 700 Kr med Ejendommen »Rye Nørskov, J Nr 470, hvor der kun blev tilbudt Laan 104 400 Kr.«

Sørensen-Saksager havde derpaa ønsket Sagen afgjort ved mundtlig Forhandling, og ved denne, der fandt Sted paa nævnte Direktionsmøde, vedtog Schibbye og Sørensen-Saksager at yde et Laan paa 132 000 Kr, der efter deres Mening udgjorde det statutmæssige Maksimum. Under Forhandlingerne fremdrog Sagsøgeren paany Sagen angaaende Laan i »Rye Nørskov«, som efter hans Mening frembød langt større Laaneværdi end »Dronninglund Storskov«, og han udtalte til Schibbye den Antagelse, at Schibbyes Votering i »Rye Nørskov«-Sagen beroede paa, at Schibbye var fornærmet over, at Sagsøgeren alene havde besigtiget denne Ejendom. I sit Svar herpaa udtalte Schibbye, at Sagsøgerens Optræden var flabet og udannet, og da Sagsøgeren paatalte dette, fastholdt Schibbye sin Udtalelse. Paa samme Direktionsmøde skulde en Laanesag vedrørende Ejendommen »Wedelslund« behandles, og der skulde være taget Bestemmelse om, hvorvidt Besigtigelsen skulde finde Sted, men under de foreliggende Omstændigheder kom dette Spørgsmaal ikke til Afgørelse. Senere besigtigede Schibbye og Sørensen-Saksager sidstnævnte Ejendom.

Under 25 April 1930 havde Sagsøgeren voteret for et Laan paa 270 000 Kr a 4½ pCt i Ejendommen »Dronninglund Hovedgaard«, hvor den paagældende Repræsentant havde indstillet et Laan paa 325 000 Kr. Efter at Schibbye og Sørensen-Saksager havde besigtiget Ejendommen, voterede de under 15 Maj 1930 for et Laan paa 280 000 Kr. Voteringslisten bærer derefter følgende Paategninger:

»Jeg fastholder min Votering af 25/4 30, og maa D'Herrer Schibbye og Saksager, der har besigtiget Ejendommen alene, bære Ansvaret.

Men selv om jeg udsætter mig for at blive kaldt »flabet«, som jeg i en lignende Sag fornylig blev kaldt af Direktør Schibbye, saa tillader jeg mig dog at sammenligne »Dronninglund« med »Stensballegaard« J Nr 2971/1929, og jeg er ikke et Øjeblik i Tvivl om, at enhver, der kender begge Ejendomme, og har Begreb om at bedømme dem, vil give mig Ret i, at »Stensballegaard« er langt, langt bedre end »Dronninglund«, ikke alene fordi Dronninglund har de gamle Slotsbygninger, der afholder de fleste fra at købe Gaarden, men ogsaa fordi Boniteten af saavel Jord som Skov til Stensballegaard er saa langt bedre end Dronninglund, at det ikke taaler Sammenligning, helt bortset fra »Stensballegaards« Beliggenhed ved Landevej 6 km fra Horsens i Sammenligning med Dronninglunds Beliggenhed i Vendsyssel.

17/5 1930.

K Just.

Naar jeg paa Mødet den 8 ds betegnede Direktør Justs Optræden paa Direktionsmøderne som flabet og udannet, var det bl a fordi Dir Just i længere Tid i Stedet for at holde sig til det rent saglige, har fyldt Møderne med Ukvemsord og Beskyldninger, dels mod en afdød Direktør og dels mod Direktør Saksager ved at underlægge deres Afstemninger andre Motiver end rent saglige Grunde.

Da Direktør Just ovennævnte Dag forsøger at udstrække denne sin Virksomhed ogsaa til mig, saa jeg mig nødsaget til at gøre ham opmærksom paa, at hans Optræden ved Møderne ikke var stemmende med, hvad almindelig Dannelse og Takt kræver.

Sch.

Direktør Schibbye forsøger at dække eller undskylde sin Uforskamethed ved at fremsætte nogle mildest talt usandfærdige Beskyldninger imod mig, jeg har kun tilladt mig at sammenligne Ejendomme, i hvilke der var bevilget Laan, med andre hvori der søgtes Laan, hvad man skulde tro var tilladeligt, da det i flere Tilfælde er til stor Vejledning, i hvert Fald for hvem der gerne vil gøre Ret og Skel til alle Sider.

Det er vist ukendt i Viborg Kreditforenings Historie, at en Direktør har skældt en Kollega ud for »flabet«, for Direktør Schibbye er det maaske ikke ukendt, det forekommer mig, jeg har hørt noget om, at der blev opført nogle store Spektakelscener i Jydsk Landhypothekforening i Aarhus, mens De var Direktør der, var det ikke daværende Direktør tidl Folketingsmand Moestrup, der dengang maatte undgælde?

Direktør Schibbye taler om Dannelse og Takt, jeg tror, De skal tale sagte, naar De nævner de Ord, men jeg vil oprigtig ønske, ikke mindst for Kreditforeningens Skyld, at De efterhaanden maatte komme i Besiddelse af nogle af de Dyder, thi naar jeg tænker paa Deres Optræden overfor mig og Deres Optræden overfor Repræsentantskabet i Brønderslev, da synes jeg unægtelig, at De ikke engang er i Besiddelse af simpel Høflighed langt mindre Dannelse eller Takt.

K Just.

Jeg, som overværede Direktionsmødet den 8 Maj og hørte Direktør Justs ubeherskede og uberettigede Udtalelser om Direktør Schibbyes Afgørelse af visse Laanesager, maa fuldt ud give Herr Schibbye Ret i sin foran givne Fremstilling deraf som fuldtud rigtig.

J S Saksager.

Som det vil ses af Direktør Saksagers Erklæring, er det ikke mig, men Direktør Just, der farer med Usandhed, og med en Mand, der ikke vil holde sig til Sandheden, kan jeg ikke diskutere.

Hvad den Krønike om Møderne i Hypothekforeningen angaar, som Direktør Just »tror at have hørt«, mon det ikke skulde være »tror at have drømt«, saa er den det rene Opspind, men hvis det morer Direktør Just at kolportere en saadan Sladrehistorie videre, saa for mig gerne. Jeg ved jo, hvor han nyder det, og der er sikkert ingen, der kender mig, som tror paa den.

Tværtimod var Møderne i Hypothekforeningen, ligesom ogsaa Møderne her i Kreditforeningen, indtil Direktør Poulsens Død, ikke blot

strengt saglige, men endog fornøjelige, hvad der jo desværre ikke længere kan siges om dem.

At drøfte Begreberne Høflighed og Dannelse med Direktør Just vil efter dennes mærkelige Opfattelse deraf sikkert være formaalsløst.

Men naar Direktør Just særlig dolerer over min Optræden i Brønderslev, vil jeg dog blot lige henlede hans Opmærksomhed paa, at jeg ved det nævnte Møde blev genvalgt enstemmigt som Direktør, medens Direktør Justs Optræden har været en saadan, at paa Mødet i Skanderborg ikke mindre end 5 Repræsentanter ved deres Afstemning tilkendegav, at de ønskede Direktør Justs Fjernelse fra Direktionen.

Sept 1930.

Sch.«

Det er i den sagsøgte Forenings Statutter paabudt Direktionen fra Tid til anden at foretage almindeligt Eftersyn af de til Foreningen pantsatte Ejendomme, og det har derfor været Skik, at der hvert Aar foretoges Eftersyn af fire Kredse, som Direktørerne, der paa disse Eftersynsrejser rejser enkeltvis, fordeler imellem sig. Aftale herom skulde for Aaret 1930 være truffet paa et Direktionsmøde den 12 Juni 1930, men det skete ikke, da Sagsøgeren forlod Mødet, efter at de Laanesager, der forelaa til Behandling, var foretaget. Derimod valgte Sagsøgeren paa egen Haand uden Meddelelse til de andre Direktører at besigtige to af Kredsene, nemlig Thisted og Ribe Amter, som han derefter i Sommerens Løb besigtigede.

Medens der altid tidligere var givet Sagsøgeren, der daglig var beskæftiget i den sagsøgte Forenings Administrationsbygning i Viborg, mundtlig Meddelelse om Afholdelse af Direktionsmøder, blev dette efter Mødet den 12 Juni 1930 ændret til, at der af Schibbye sendtes Sagsøgeren en skriftlig Meddelelse herom. I en Indkaldelse til Direktionsmøde den 3 Juli 1930 meddelte Schibbye, at han paatænkte at tage Ferie fra den 7 s M, hvorefter Sagsøgeren — ligeledes skriftligt — svarede, at han tog Ferie fra den 1 Juli 1930.

I Maj 1931 forelaa en Laanesag vedrørende Ejendommen »Bidstrup« til Afgørelse. Repræsentanten havde indstillet et Laan paa 575 000 Kr a 4½ pCt. Der foreligger derefter fra Direktionen følgende Paategninger paa Voteringslisten:

»Saafremt D'Hrr Schibbye og Saksager vil besigtige Ejendommen anser jeg det for rigtigst at de voterer først i Sagen.

9/5 31.

K. Just.

Efter at have besigtiget Ejendommen, kan vi gaa med til 525 000 Kr — 4½ pCt.

21/5 31.

Sch. S S.

D'Hrr Schibbye og Saksager har besigtiget »Bidstrup« og bestemt at der skal bevilges 525 000 Kr a 4½ pCt. Min Mening er derfor uden Betydning, hvorfor jeg afholder mig fra at votere i Sagen.

H Schibbye optræder nu ogsaa som landbrugskyndig Direktør, idet han rejser ud og besigtiger de fleste større Gaarde, uden at han efter min Mening har Begreb om at bedømme deres Laaneværdi. Naar Interessenterne betaler ham 26 000 Kr aarlig eller 95 a 100 Kr daglig, fra-regnet Helligdage og Ferie, da har jeg altid forstaaet det saaledes, at det var for at være paa Kontoret og have Overledelsen, men heri maa jeg altsaa tage Fejl.

K. Just. . . .«

Den 23 Maj 1931 sendte Schibbye en Afskrift af denne Voteringsliste til Repræsentantskabets Formand med Meddelelse om, at han ønskede at forelægge Sagen paa det kommende Repræsentantskabsmøde, og at han vilde sende hver Repræsentant en Afskrift af Voteringslisten. Under 30 s M tilskrev Schibbye derefter Repræsentantskabets Medlemmer saaledes, idet der samtidig tilstilledes Sagsøgeren en Genpart af Skrivelsen:

»— — — Ved hoslagt at fremsende Afskrift af Voteringslisten i Laanesagen: Godsejer Honnens de Lichtenberg, Bidstrup, skal jeg oplyse, at jeg ønsker at forelægge paa det forestaaende Repræsentantskabsmøde Spørgsmaalet om, hvorledes D'Hrr Repræsentanter ønsker, at vi fremtidig skal forholde hos, naar der stilles Anmodning til Direktionen om at besigtige en til Pant tilbudt Ejendom, og Direktør Just vægrer sig ved at deltage i Besigtigelsen og Voteringen.

Det samme gælder Direktør Justs Vægring i den senere Tid ved at underskrive Sagerne, naar jeg i en eller flere Dage er fraværende paa Grund af Rejser i Foreningens Anliggender. Saaledes var jeg i Midten af denne Maaned fraværende i to Dage paa Grund af Møde i København i Kreditforeningernes staaende Fællesudvalg, og i den Tid henlaa Posten af den Grund ubesørget, til jeg kom hjem, til Gene for Interessenterne, hvis Laanesagers Afslutning derved forsinkedes.

Jeg skal her blot tilføje, at Direktør Just paa et Direktionsmøde i Februar Maaned 1928 erklærede ikke fremtidig at ville være med til at besigtige nogen Ejendom, naar Direktør Saksager deltog i Besigtigelsen, saa at der i de sidste 3½ Aar af den Grund ikke har kunnet foretages nogen samlet Direktionsbesigtigelse af nogen Ejendom.

Ligeledes skal jeg oplyse, at Direktør Saksager og jeg i de to sidste Regnskabsaar efter Anmodning af den paagældende Repræsentant eller i enkelte Tilfælde Ejeren har besigtiget 12 Ejendomme, medens Direktør Just i samme Tid uden forudgaaende Meddelelse til sine Colleger har besigtiget ligeledes 12 Ejendomme. — — —«

Det i Skrivelsen omtalte Repræsentantskabsmøde, hvor der skulde vælges en Direktør i Stedet for Sørensen-Saksager, hvis Funktionstid var udløbet, og som paa Grund af Alder ikke ønskede Genvalg, fandt Sted i Esbjerg den 10 og 11 Juni 1931. Paa dette Møde fremdrog Repræsentantskabets Formand Sagen, og saavel Schibbye og Sørensen-Saksager som Sagsøgeren fik Lejlighed til at udtale sig. Efter at Repræsentanterne derpaa havde drøftet Sagen, forespurgte man Sagsøgeren, om han, der da var over 74 Aar gammel, frivilligt vilde fratræde sin Stilling mod at erholde en aarlig Pension af 4000 Kr. Sagsøgeren

afslog dette, idet han for at fratræde endvidere krævede fuld Gage i Resten af Valgperioden. Repræsentantskabet tilskrev derefter den 11 Juni 1931 Sagsøgeren saaledes:

»Det meddeles Dem herved, at Repræsentantskabet i dets i Dag afholdte Møde har vedtaget følgende Udtalelse:

Under Hensyn til, at Direktør Just efter Repræsentantskabets Mening har vist sig ude af Stand til paa en fordragelig og saglig Maade at samarbejde med sine Kolleger i Direktionen, — og under Hensyn til, at han gentagne Gange har vægret sig ved at udføre sine Pligter som Direktør, vedtog Repræsentantskabet med 18 Stemmer — en svarede »stemmer ikke« — indtil videre fra Dags Dato at suspendere Direktør Just fra hans Stilling som Medlem af Direktionen i Viborg Kreditforening foreløbig med fuld Lønning.«

Der fremsendtes herefter forskellige Skrivelser fra Sagsøgeren og Schibbye til Repræsentantskabet, der atter afholdt et Møde den 24 Juli 1931, som fandt Sted i Viborg. Paa dette Møde forelagde man to hos de sagsøgte ansatte Fuldmægtige henholdsvis Spørgsmaalet om, hvorvidt Sagsøgeren havde forladt et Direktionsmøde og Spørgsmaalet om, hvorvidt Sagsøgeren i Schibbyes Fraværelse havde nægtet at underskrive forskellige Dokumenter, hvilke Spørgsmaal blev besvaret bekræftende. Der tilsendtes herefter Sagsøgeren fra Repræsentantskabet følgende Skrivelse:

»— — — Det meddeles Dem herved, at Repræsentantskabet i Dag har vedtaget følgende:

»Som Resultat heraf vedtoges det enstemmig — 2 svarede »stemmer ikke« — med den paa Mødet den 11 forr Maaned for Suspensionen givne Begrundelse, der yderligere bekræftedes ved det i Sagen senere fremkomne og passerede, at afskedige Direktør Just fra sin Stilling som Medlem af Direktionen for Kreditforeningen af jydsk Landejendomsbesiddere fra Dags Dato at regne men med Gage til 31 Decbr d A.«

Idet Sagsøgeren har anbragt, at saavel Suspensionen som Afskedigelsen har været uberettigede som Følge af, der ikke fra Sagsøgerens Side har foreligget noget Forhold, som kunde give Føje til at afbryde Forholdet til Sagsøgeren, der efter Statutternes Bestemmelser om Direktørernes Valg maa anse sig ansat for et Tidsrum af 6 Aar, hvorhos han forsaavidt Afskedigelsen angaar særskilt har anført, at Repræsentantskabet har manglet Hjemmel i Statutterne til at foretage en saadan, har han under nærværende Sag paastaet Suspensionen og Afskedigelsen kendt uberettiget og de Sagsøgte tilpligtede at betale Sagsøgeren i Gage for Tiden fra den 1 Januar 1932 til den 1 Juli 1935 et Beløb af 32 900 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 1 September 1931, indtil Betaling sker, samt for Tiden efter den 1 Juli 1935 en aarlig Pension paa 4000 Kr og endelig en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale, hvorhos de har nedlagt Paastand, at Sagen for saa vidt angaar Pensionen afvises som værende uden aktuel Interesse. I denne Afvisningspaastand kan der dog ikke gives dem Medhold.

Foreløbig bemærkes, at der ikke vil kunne gives Sagsøgeren Medhold i hans Paastand om, at Repræsentantskabet har manglet Hjemmel

i Kreditforeningens Statutter til at foretage Afskedigelsen af en Direktør. Det maa nemlig i Mangel af udtrykkelig Bestemmelse herom i Statutterne tilkomme Repræsentantskabet som den Myndighed, der ansætter Direktørerne, i givet Fald at afskedige dem, naar deres Forhold maatte nødvendiggøre det.

De Sagsøgte har i første Række til Støtte for deres Friiendelsespaastand gjort gældende, at der ikke kan tilkomme Sagsøgeren noget længere Opsigelsesvarsel end det, der er givet ham, nemlig 5 Maaneder til den 1 Januar 1932, til hvilken Dato han har oppebaaret fuld Gage. Efter de Sagsøgtes Anbringende ligger der i den Omstændighed, at Sagsøgeren er valgt paa 6 Aar, kun at hans Mandat ved denne Fristis Udløb ophører uden Opsigelse. Der findes imidlertid ikke at kunne gives de Sagsøgte Medhold i denne Betragtning. Som foran nævnt vælges Direktionen for en Tid af 6 Aar, saaledes at en af Direktørerne skiftevis afgaar hvert andet Aar, og til at afskedige en Direktør forinden hans Funktionstids Udløb, uden at betale ham Erstatning, kan de Sagsøgtes Repræsentantskab kun være berettiget, naar Afskedigelsen maatte være begrundet i den paagældendes eget Forhold. Det bliver derfor afgørende for Sagen, om noget saadant har været Tilfældet for Sagsøgerens Vedkommende.

I saa Henseende har de Sagsøgte anført, at Sagsøgeren har været ufredelig overfor alle, saaledes at hans Væsen har medført alvorlige Konsekvenser for Direktionens Arbejde, idet det har umuliggjort en fri og utvungen Forhandling ved Direktionsmøderne og har vanskeliggjort, at nødvendige Besigtigelser af Panter fandt Sted paa forsvarlig Maade. De har hævdet, at Sagsøgeren allerede, medens han var Medlem af Repræsentantskabet, stod i et meget daarligt Forhold til daværende Direktør Poulsen, at den Uvilje, han viste Direktør Sørensen-Saksager, var ubegrundet, idet denne aldrig har udtalt sig i Hadsund som af Sagsøgeren paastaet, og at han ved de ovenfor beskrevne Omstændigheder — hans Optræden paa Direktionsmøderne særlig den 8 Maj 1930 og den 12 Juni s A, hans stadige Mistænksomhed overfor Meddirektørerne og Tilbøjelighed til at tillægge dem usaglige Motiver for deres Handlemaade, hans Besigtigelse af Panter uden Underretning til Meddirektørerne, hans Nægtelse af at underskrive Posten i Schibbys Fraværelse, og særlig hans Paategning paa Voteringslisten vedrørende Ejendommen »Bidstrup« — efterhånden udviste en saadan Adfærd, at de Sagsøgte ikke af Hensyn til den forsvarlige Ledelse af Kreditforeningen kunde lade ham fortsætte som Direktør.

Sagsøgeren har benægtet, at der har bestaaet noget daarligt Forhold mellem ham og Direktør Poulsen, medens det vel er rigtigt, at han i 1919 har stemt imod et Løntillæg til Poulsen. Iøvrigt hævder han, at det daarlige Forhold til Sørensen-Saksager hidrører fra Episoden i Hadsund, og til Schibbye fra dennes ubeherskede Optræden paa Direktionsmødet den 8 Maj 1930.

Hans Fremstilling gaar nærmere ud paa følgende: Den Udtalelse, som Sagsøgeren vil have hørt paa Hotellet i Hadsund, gik ud paa, at Sagsøgeren ikke var nogen behagelig Mand at arbejde sammen med. Han gav Schibbye Meddelelse om, hvad han havde hørt, og udtalte

senere ved en Lejlighed, hvor de alle tre var sammen, at han, da Sørensen-Saksager havde bagtalt ham, ikke mere vilde ud paa Besigtigelsesforretninger sammen med ham. Han mente ikke herved at tilside-sætte sine Pligter overfor Kreditforeningen, da det efter hans Anskuelse var tilstrækkeligt, at en af de landbrugskyndige Direktører foretog Besigtigelsen. Sagsøgeren tog som foran nævnt undertiden alene ud paa Ejendomsbesigtigelse, idet han, der skulde votere først, ofte ønskede til Brug for sin Votering at have set Pantet. Han fik efterhaanden den Opfattelse, at Schibbye tog ham dette ilde op, idet det derved skulde være vanskeliggjort for de andre Direktører at besigtige det samme Pant, og da Sagsøgeren ikke kunde finde nogen rimelig Grund til hans Meddirektørs fra hans Votering afvigende Voteringer i Sagerne »Rye Nørskov« og »Stensballegaard«, maatte han antage, at de var dikterede af Fortrydelse over, at han havde besigtiget disse Panter. Det var paa Grundlag heraf, at han i Direktionsmødet den 8 Maj 1930 fremsatte de foran nævnte Udtalelser. Sagsøgeren har endvidere anført, at Schibbye ikke en eneste Gang i 1929 opfordrede Sagsøgeren til at tage ud med sig paa Besigtigelser, og at Schibbye i det sidste Aarstid før Afskedigelsen systematisk tilsidesatte Sagsøgeren i hans Egenskab af landbrugskyndig Direktør, idet Schibbye fuldstændig op-hørte med at indfinde sig i hans Kontor og mundtlig raadføre sig med ham. Sagsøgerens Bemærkninger paa Voteringslisten vedrørende Ejendommen »Bidstrup« beror paa, at han følte sig tilsidesat ved, at hans Meddirektører afgav skriftligt Votum, inden de havde forhandlet med ham. Særlig har han med Hensyn til Schibbytes Skrivelse til Repræsentantskabet af 30 Maj 1931 bemærket følgende: Naar heri Sagsøgerens Vægring ved at votere i Bidstrup-Sagen nævnes, burde det være tilføjet, at Sørensen-Saksager i November 1928 paa samme Maade nægtede at votere i en Laanesag vedrørende Ejendommen »Lundergaards Mose«. Sagsøgeren kan ikke erkende at have nægtet i Almindelighed at underskrive Posten under Schibbytes ganske kortvarige Fraværelse, men han har kun ønsket, at Sager, der ikke hastede, skulde vente. Er det blevet opfattet anderledes, maa det være en Misforstaaelse fra vedkommende Fuldmægtigs Side. Med Hensyn til Bemærkningen om, at Sagsøgeren vægrede sig ved at besigtige Ejendomme sammen med Sørensen-Saksager, burde det være tilføjet, hvad Aarsagen hertil var, hvad Sagsøgeren som nævnt kort efter Episoden i Hadsund havde fortalt Schibbye. Naar Repræsentantskabet desuagtet suspendede og afskedigede Sagsøgeren, maa dette bero paa de misvisende Oplysninger i Skrivelsen af 30 Maj 1931 og paa, at der ikke fra Repræsentantskabets Side blev draget Omsorg for, at Sagen blev tilbørligt oplyst inden Afgørelserne blev truffene. Under alle Omstændigheder burde der af Repræsentantskabet, inden Spørgsmaalet om hans Suspension rejstes, være givet ham nærmere Anvisning paa, hvorledes Repræsentantskabet ønskede, at han fremtidig skulde forholde sig i sin Embedsførelse, saaledes at det afventedes, hvorledes Forholdet derefter vilde udvikle sig.

Der er under Sagen afgivet Vidneforklaringer bl a af Schibbye, Sørensen-Saksager, Kreditforeningens Repræsentanter samt nogle af det paa de Sagsøgte Ekspeditionskontor ansatte Personale.

Sørensen-Saksager har saaledes forklaret, at Forholdet mellem Sagsøgeren og Direktør Poulsen vist nok ikke var godt, hvad han slutter af, at Poulsen til ham har udtalt, at hvis Sagsøgeren blev Poulsens Efterfølger, vilde det fredelige Forhold være forbi. Han bestrider bestemt efter Besigtigelsen paa Havnø at have udtalt nogetsomhelst ufordelagtigt om Sagsøgeren til Hollesen, og han vil ikke have hørt herom før paa Mødet i Esbjerg i 1931. Sagsøgeren gav ingen Grund for, at han ikke efter Rejsen til Havnø vilde tage ud paa Besigtigelse med Sørensen-Saksager. Denne har endvidere forklaret, at Sagsøgeren, særlig i de senere Aar, ikke deltog saa meget i Forhandlingerne paa Direktionsmøderne. Endelig har Sørensen-Saksager tilføjet, at Schibbye efter hans Formening altid var hensynsfuld mod Sagsøgeren, og at Vidnets Samarbejde med Schibbye var udmærket.

Efter Schibbytes Forklaring udviste Sagsøgeren lidt mærkelig Optræden overfor Poulsen, hvem han undlod at hilse paa, naar de traf hinanden, ligesom Sagsøgeren ikke vilde holde Talen for Poulsen ved en Jubilæumsmiddag for denne. Ca 3 Uger efter Besigtigelsen paa Havnø fortalte Sagsøgeren Schibbye, at han havde hørt Sørensen-Saksager udtale: »Direktør Schibbye er de slemme ved, men den anden er meget værre«, og hertil sagde Schibbye, at han syntes, det var det rene Pjank at lægge Vægt paa noget saadant. Paa et Direktionsmøde i Februar 1928 udtalte Sagsøgeren derefter i en ophidset Tone til Sørensen-Saksager, at han ikke mere vilde tage ud med ham. Han begrundede ikke dette nærmere, og Schibbye og Sørensen-Saksager har flere Gange talt om, hvad Aarsagen kunde være. Naar Schibbye i Direktionsmødet den 8 Maj 1930 overfor Sagsøgeren brugte Ordene flabet og udannet, tænkte han foruden paa den Udtalelse, som Sagsøgeren lige var kommet med om Schibbytes Votering i Sagen om »Ry Nørskov«, paa Sagsøgerens Optræden overfor Sørensen-Saksager og Sagsøgerens tidligere Udtalelser om Schibbytes Voteringer i Sagerne vedrørende »Ry Nørskov« og »Stensballegaard«. Grunden til, at Schibbye efter Mødet den 12 Juni 1930 begyndte at sende skriftlig Indkaldelse til Sagsøgeren til Direktionsmøderne, var den, at han, efter at Sagsøgeren havde forladt dette Møde, inden det var afsluttet, befrygtede, at Sagsøgeren vilde udeblive fra Direktionsmøder, og derfor ønskede at have Bevis for Indkaldelsen til Mødet. Da Schibbye i Maj 1931 havde været et Par Dage i København, henlaa ved hans Hjemkomst en Del Sager uekspererede. Kontorchef Christgau, der forestaar Kreditforeningens Ekspeditions kontor, meddelte ham da, at Sagsøgeren ikke havde villet ekspedere Sagerne uden Schibbytes Fraværelse. En lignende Meddelelse havde han faaet i Efteraaret 1930 under tilsvarende Forhold.

Gaardejer Mads Eriksen af Sjørslev, der nu er Formand for Repræsentantskabet, har forklaret, at der, da Sagsøgeren i 1925 blev valgt til Direktør, var enkelte Repræsentanter, som mente, at Valget af Sagsøgeren ikke var saa heldigt, fordi de ansaa ham for at være uomgængelig. I 1929 fandt Eriksen derimod, at Sagsøgeren havde et Retfærdighedskrav paa at blive genvalgt, da han ellers vilde staa uden Repræsentantskabskreds, idet der jo imidlertid var valgt en anden i hans Sted. Forud for et ekstraordinært Repræsentantskabsmøde i Marts 1931

afholdt Repræsentanterne et privat Møde til Drøftelse af, hvem der paa det forestaaende ordinære Møde i Esbjerg skulde vælges til Direktør i Stedet for Sørensen-Saksager. Det var her den almindelige Mening, at det var ligegyldigt, hvem der blev valgt, for der var ingen, der kunde komme ud af det med Sagsøgeren.

De øvrige 18 Repræsentanter har afgivet Vidneforklaring, hvoraf det fremgaar, at de mente, at Striden indenfor Direktionen maatte bringes til Ophør, og at Hovedskylden for det daarlige Forhold laa hos Sagsøgeren. Iøvrigt har de forklaret, at Sagsøgeren, naar de i Foreningsanliggender søgte ham paa hans Kontor, var flink nok overfor dem. En enkelt af Repræsentanterne, Gaardejer Peter Sørensen Holdt af Thorsager, der har afløst Sagsøgeren som Repræsentant, og som er fra samme Egn som Sagsøgeren, har dog forklaret, at han undlod at stemme for Sagsøgerens Suspension og Afskedigelse, og at han ikke i sine Overvejelser nærmere har taget Standpunkt til, om Sagsøgeren bar Hovedskylden for Striden i Direktionen.

To af de daværende Repræsentanter, de nuværende Direktører i Kreditforeningen, Bertel Jensen af St Karlskov og Bertel Ottosen af Holtegaard, der fra 1925 var henholdsvis Formand og Næstformand for Repræsentantskabet, har særlig udsagt, at de efter Foreningens Jubilæum har bemærket Uvenlighed fra Sagsøgeren, som undlod at gengælde Ottosens Hilsner, og de satte dette i Forbindelse med, at Sagsøgeren som ovenfor nævnt ikke var blevet dekoreret ved Jubilæet.

Fornævnte Kontorchef Christgau har som Vidne forklaret, at Sagsøgeren, med hvem Vidnet tidligere havde staaet paa en god Fod, efter at han var blevet Direktør i 1925 indtog en afvisende Holdning overfor Christgau og endogsaa lod dette komme frem i Vidnets Kontor, naar Personalet var nærværende.

Fuldmægtig i de Sagsøgte Ekspeditionskontor Emil Hoffensetz, der til Stadighed var tilstede i Direktionsmøderne for som fast Sekretær at føre Protokollen, har forklaret som Vidne, at Sagsøgeren i de senere Aar i Direktionsmøderne forholdt sig kold og afvisende overfor Sørensen-Saksager og kun lidet deltog i den mundtlige Forhandling af Laanesagerne. Yderligere har Vidnet udsagt, at Sagsøgeren ved Møderne undertiden har ladet falde personlige Bemærkninger overfor Sørensen-Saksager, som Vidnet fandt stødende.

Fornævnte fhv Proprietær Hollesen af Hadsund har som Vidne forklaret, at han erindrer at have ført en Samtale med Sørensen-Saksager efter Besigtigelsen paa Havnø, men han husker intet som helst om, at Sørensen-Saksager herunder skulde have udtalt noget ufordelagtigt om Sagsøgeren, og han kan ikke tænke sig, at noget saadant har fundet Sted, idet han den Dag saa de tre Direktører for første Gang.

Endelig har Proprietær Fr Andersen af Gravensten, der er Formand for Organisationen af Kreditforeningens Vurderingsmænd, forklaret, at han, da han for 1 eller 2 Aar siden var til Stede i Viborg i Anledning af et Møde af Vurderingsmændene, blev opfordret af Sagsøgeren, hvem han tilfældig traf, til paa Mødet, hvori ogsaa Direktion og Repræsentanter skulde deltage, at fremdrage det Forhold, at der ingen Mening var i, at Direktør Schibbye oppebar saa høj en Løn som

26 000 eller 27 000 Kr. Vidnet afslog at bringe Sagen frem, da den angik Repræsentantskabet og ikke Vurderingsmændene. Paa Forehold af sidstnævnte Vidneforlaring har Sagsøgeren udtalt, at han intet kan erindre om en saadan Samtale.

Med Hensyn til det efter Sagsøgerens Anbringende af hans Meddirektører overfor ham udviste Forhold kan det ikke anses godtgjort, at der ved Sammenkomsten i Hadsund eller ved nogen anden Lejlighed er passeret noget, der kunde give Sagsøgeren rimelig Anledning til hans Optræden overfor Sørensen-Saksager, som maa antages ikke at have faaet Meddelelse om Grunden til Sagsøgerens ændrede Holdning. Efter det oplyste findes det derhos at maatte fastslaa, at Sagsøgeren ikke har haft rimeligt Grundlag for at antage, at hans Meddirektører ved deres Voteringer tog andre end rent saglige Hensyn, og at Schibbye og Saksager ikke ved deres Handlemaade har givet Sagsøgeren nogen Føje til ved Voteringen i Bidstrupsagen at optræde som sket. Det tilføjes, at den Omstændighed, at Schibbye i Direktionsmødet den 8 Maj 1930 lod sig henrive til mod Sagsøgeren at benytte de ovenfor anførte Udtryk, maa ses som et forstaaeligt Udslag af hans Harme over Sagsøgerens Adfærd, og at der ikke kan lægges særlig Vægt paa, at Schibbye fra Forsommeren 1930 begyndte at indtage en mere tilbagetrukken Holdning overfor Sagsøgeren, idet Schibbye, der jo ogsaa selv maatte være klar over, at Manglen paa personlig Forbindelse mellem Direktørerne var uheldig for Sagernes Behandling, maatte gaa ud fra, at det ikke vilde være muligt ved personlig Paavirkning af Sagsøgeren at hidføre passende Arbejdsforhold i Direktionen.

Selv om nu de ovenfor fremhævede af Sagsøgeren overfor hans Meddirektører udviste Forhold hver for sig ikke maatte kunne tillægges nogen afgørende Betydning, findes de dog tilsammen at vise, at Sagsøgeren ved sin hele Holdning overfor de to andre Direktører har lagt for Dagen en saadan Mangel paa Forstaaelse af sin Stilling som Medlem af den kollegialt sammensatte Ledelse af Kreditforeningen, at Repræsentanterne har haft Føje til at befrygte, at Sagsøgerens Adfærd — om den fortsattes — vilde komme til at indvirke skadeligt paa Kreditforeningens Stilling. Da det derhos maatte staa Repræsentantskabet klart, at det ikke vilde være muligt for Direktionens Formand at hidføre en Ændring i Sagsøgerens Optræden, og da det endvidere maatte stille sig saaledes for Repræsentantskabet, der ikke havde Indseende med Foreningens daglige Ledelse, at en Henstilling fra dets Side til Sagsøgeren — der ikke kunde være uvidende om, at Direktionens Formand ikke billigede hans Optræden — ikke kunde antages at bære Frugt, findes Repræsentantskabet, idet en snarlig Ændring i de bestaaende Forhold som anført maatte være stærkt paakrævet, at have været berettiget til at suspendere og afskedige Sagsøgeren som sket, uden at der kan tilkomme ham — hvis Stilling ifølge de Sagsøgtes Vedtægter ikke medførte Pensionsret — noget Krav paa Lønning, Pension eller Erstatning.

Herefter findes de Sagsøgtes Paastand at maatte tages til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Sagsøgte med 1000 Kr.

Mandag den 24 April.

Nr 59/1932. Gaardejer **Ludvig Lippert** (Ahnfelt-Rønne)

mod

Direktør **Hans Jensen** (Bruun),

betræffende Erstatning for Kastesmitte i en købt Besætning.

Østre Landsrets Dom af 30 December 1931: Sagsøgte, Direktør Hans Jensen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Gaardejer Ludvig Lippert, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten nedlagt Paastand paa at Indstævnte tilpligtes at betale 10 000 Kroner, subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn, med Renter.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, dog ikke med Hensyn til Sagens Omkostninger.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog ikke med Hensyn til Sagens Omkostninger. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Appellanten, Gaardejer Ludvig Lippert til Indstævnte, Direktør Hans Jensen, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Gaardejer Ludvig Lippert, Vassingerød, paastaaet Sagsøgte, Direktør Hans Jensen, tilpligtet at udrede i Erstatning i Anledning af, at Kreaturbesætningen paa den af Sagsøgeren ved Skøde af 15 Maj 1930 købte Ejendom Holmegaard ved Vassingerød har vist sig at lide af smitsom Kalvekastning. Skødet er underskrevet af Sagsøgtes Søn, Emil Jensen, der var indtegnet som Ejer, men Handlen afsluttedes af Sagsøgte, der var den økonomisk interesserede i Salget og ogsaa har vedkendt sig eventuelt Ansvar som Sælger. Købesummen androg 70 000 Kr, og, Sagsøgeren paastaar nu principalt Sagsøgte tilpligtet at tilbagebetale ham 40 440 Kr 01 Øre med

Renter deraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 21 April 1931, idet dette Beløb udgør den Del af Købesummen, der er berigtiget ved Vedlæg til Sagsøgte, og idet Ejendommen med indestaaende Kreditforeningsgæld 29 559 Kr 99 Øre stilles til Sagsøgtes Disposition. Subsidiært paastaas Erstatning tilkendt efter Rettens Skøn.

Sagsgeren har fremhævet, at det forud for Købet var sagt Sagsøgte, at han kun var Liebhaber, hvis der ikke var smitsom Kastning. Sagsøgte benægtede imidlertid Tilstedeværelsen af denne Sygdom og tilsagde ham yderligere, at Besætningen var reel og 1ste Klasses.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet han bestrider, at der ved Salget forelaa smitsom Kastning i Besætningen, eller at han har paataget sig Garanti herfor. Han hævder derhos, at hans Udtalelser desangaaende har været rigtige og tilstrækkelige, idet han gjorde opmærksom paa, at der havde været Tilfælde af Kastning, som han dog ikke tillagde Betydning.

Det er oplyst, at den i Salget medfulgte Kvægbesætning bestod af 14 Køer, 1 Tyr, 2 Kvier og 4 Kalve. Gaardens Mælk solgtes til Mælkeriet »Enigheden« og havde i 1929 indbragt Sagsøgte, hvad en 1ste Klasses Besætning kunde, nemlig efter hans Opgivende ca 7600 Kr. I den Anledning afgav Dyrlægen hver Maaned Sundhedsattest for Besætningen. Sagsøgeren vedblev at sælge Mælken paa denne Maade indtil 31 Oktober 1930, da det ophørte, fordi Mælkeriet den 30 September havde opsagt Forholdet under Henviisning til, at det havde rigeligt med Mælk, og at Gaardens Mælk ikke var vel behandlet. I November 1930 kastede en af Kvierne og der paavistes gennem Serumlaboratoriet Kastningsbaciller i den indsendte Efterbyrd. Sagsøgeren fik derefter meddelt sædvanligt Paalæg i Henhold til Lov Nr 139 af 1 Juli 1927. Yderligere kastede en anden af Kvierne i December 1930 og endelig forefaldt et tredie Kastningstilfælde i December 1931.

Paa Grundlag af indsendte Blodprøver af hele Besætningen meddelte Laboratoriet den 12 Januar 1931, at 3 Køer og 5 Kvier havde vist positiv Reaktion for smitsom Kastning, medens den øvrige Del: 7 Køer, 1 Kvie og Tyren havde vist negativ Reaktion.

Det veterinære Sundhedsraad udtalte derhos den 4 Februar 1931 i Henhold til en Indberetning fra Dyrlægen, at det maa anses for sandsynligt, at Besætningen inden Gaardens Overtagelse den 15 Maj 1930 har været inficeret med smitsom Kastning.

Dyrlæge Ejler Bonnichsen, Lyngby, har forklaret, at han i mange Aar formentlig allerede siden 1911 har været Gaardens Dyrlæge, dog i de sidste Aar bistaaet af Dyrlæge Vilhelm Hansen, Farum. Da der i 1925 forefaldt mistænkelige Kastningstilfælde, indsendtes Efterbyrdsprøver til Undersøgelse. Den første Prøve i September viste ikke smitsom Kastning. Saadan konstateredes først ved en Prøve i Anledning af en Kastning den 10 November 1925. Af Tilfælde fra Aarene derefter, der kunde være smitsom Kastning, men som dog ikke vides at have været dette, har han alene set og opnoteret to Tilfælde, nemlig 8 April 1926 og 3 Juli 1928. Han og Bestyreren har talt derom og temmelig sikkert regnet med, at det kunde være smitsom Kastning. Siden har han ikke haft noget Kastningstilfælde paa Gaarden, men hørt af Dyrlæge Hansen, at der skal have været et Tilfælde.

Dyrlæge Vilhelm Hansen, Farum, har forklaret, at han og Bestyren tidligere har talt om, at der kunde være smitsom Kastning, uden at dette dog har været konstateret, og om de sidste Aar har han iøvrigt kun kunnet oplyse, at han, da Bestyreren omtalte for ham det nedenfor nævnte Tilfælde med en Stenkalv fra April 1930, sagde til ham, at dette, hvis det ikke var andet, næppe var smitsom Kastning.

Sagsøgte har forklaret, at kun det ene af Tilfældene fra 1926 og 1928 er kommet til hans Kundskab. Han mener, at det var Tilfældet fra 1928, og at han da af Dyrlæge Bonnichsen fik en Besked, der gav ham det Indtryk, at der ikke var Tale om smitsom Kastning.

Ifølge de afgivne Parts- og Vidneforklaringer har Spørgsmaalet om smitsom Kastning været rejst to Gange af Sagsøgeren, nemlig den 2 Maj 1930 i et Møde paa Industrikafeen, hvor Sagsøgeren var repræsenteret af sin Svigersøn, Manufakturhandler Carl Bruun, og hvor Sluttedel søgtes underskrevet, og den 15 Maj 1930 hos Landsretssagfører Poul Hede umiddelbart inden Skøde underskrevs. Begge Gange blev der spurgt om, hvordan det var med Mund- og Klovsyge og med smitsom Kastning. Angaaende Mund- og Klovsyge gav Sagsøgte et rent benægtende Svar, mens han til Spørgsmaalet om Kastning svarede, at der havde været Tilfælde af Kalvekastning, dog ikke noget af Betydning for Mælkeydelsen og i det sidste Aar kun et Tilfælde, der havde vist sig at angaa en »Stenkalv« \varnothing : et dødt Foster.

Sagsøgte mener at kunne regne med, at den i 1925 konstaterede smitsomme Kastning var forbi og ikke behøvede mere at omtales.

Da Landsretssagfører Hede oplæste Skødet, blev Spørgsmaalet rejst af Sagsøgeren i Fortsættelse af et Ordskitte mellem Parterne angaaende og umiddelbart efter Oplæsningen af en Passus i Skødets Post 1 om, at Sælgeren garanterede for, at Ejendommen ikke var angrebet af Svamp, Husbukke eller Væggetøj.

Sagsøgerens Partsforklaring gaar ud paa, at Sagsøgte vel ved Omtalen af »Stenkalven« sagde, at det ikke skulde forurolige og ikke behøvede at være smitsom Kastning, men at Sagsøgte derefter paa Foranledning af Sagsøgeren garanterede for, at der »ikke var smitsom Sygdom i Stalden«, ligesom han betegnede Besætningen som reel og 1ste Klasses.

Landsretssagfører Hede, der for Sagsøgeren skrev Skødet, har som Vidne forklaret, at Sagsøgte sagde, at der ikke var smitsom Kalvekastning, men Sagsøgeren skulde ikke udefra høre noget om Kastning paa Gaarden; der havde været Tilfælde af Kastning; disse havde dog ikke noget med smitsom Kalvekastning at gøre. Til Udtalelsen om, at der ikke var smitsom Kastning, har Sagsøgte muligt føjet; »mig bekendt ikke«, men dette erindrer Vidnet ikke, og han tør heller ikke bestride derefter at have spurgt Sagsøgeren, om denne saa vilde handle. Han støtter sin Erindring til et dengang nedskrevet Notat, hvorpaa er anført: »Ikke Mund- og Klovsyge, — Kalvekastning —, ingen Sygdom i Besætningen.«

Ifølge Manufakturhandler Bruuns Forklaring sagde Sagsøgeren til Sagsøgte, at det ikke behøvede at staa i Skødet, hvis han fik Sagsøgtes Ord for, at der ikke var smitsom Kastning, og Sagsøgte gav bekræftende Svar.

Under en Skønsforretning afholdt den 14 Oktober 1931 har Skøns-mændene, Gaardejer Thorvald Jørgensen, Flintholm, og Forpagter Barfoed, Hellebækgaard, ansat den ved Sygdommen fremkaldte Værdiforringelse af Sagsøgerens Kreaturbesætning i Øjeblikket til i hvert Fald at andrage 1460 Kr. Efter at yderligere Kvægavlskonsulent A Nielsen, Hillerød, var udmeldt som Skønsmand, har de alle under en Forretning, foretaget 30 November 1931 ansat Værdiforringelsen pr Salgsdatoen 15 Maj 1930 til 2100 Kr.

Selv om der nu efter det veterinære Sundhedsraads Erklæring af 4 Februar 1931 og det iøvrigt foreliggende tør gaas ud fra, at Besætningen led af smitsom Kastning, da Sagsøgeren købte Gaarden, findes det ikke ved det fremkomne godtgjort, at Sagsøgte udtrykkeligt eller stiltiende har garanteret mod denne Sygdom, eller at han ved Spørgsmaalene om tidligere Kastningstilfælde har udtalt sig anderledes, end han efter sin Viden om disse Tilfælde og under Hensyn til Besætningens særdeles gode Mælkeydelse kunde have Føje til at gøre. Sagsøgte vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-hæves.

T i r s d a g d e n 2 5 A p r i l .

Nr 77/1933. **Privatbanken i København Aktieselskab**
m o d
Grosserer **Harald Kjær.**

Østre Landsrets Kendelse af 21 Marts 1933: Den af Sagsøgte Grosserer Harald Kjær fremsatte Begæring om Vidneførsel med Hensyn til, om hvorvidt Sagsøgerne Privatbanken i København A/S maatte have modarbejdet ham ved at give Virksomheder, hvori Banken er interesseret, Paalæg om ikke at handle med Sagsøgte eller »Harald Kjærs Trælast-Import A/S«, kan ikke tages til Følge, hvorimod Sagsøgte bør være berettiget til ved Vidneførsel at søge godtgjort, at Sagsøgerne har hindret ham og det fornævnte af ham ledede Aktieselskab i at opnaa Kredit, og at der derved er paaført ham og Selskabet økonomisk Tab.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Østre Landsret.

Det fremgaar af Kendelsen, at den af Harald Kjær begærede Vidneførsel angaaende det af Privatbanken givne Paalæg alene har Hensyn til Bankens Paalæg overfor de tre i Kendelsen an-

givne Firmaer, og at Banken ikke har bestridt at have givet Firmaerne nævnte Paalæg. Da den af Harald Kjær for Landsretten fremsatte Begæring om den anførte Bevisførelse herefter ikke ses at have været begrundet, vil Kendelsen være at stadfæste, forsaavidt den er paakæret.

Thi bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Efter at Likvidationen af Firmaet Harald Kjær & Co var i det væsenlige afsluttet, oprettedes der under 6 Marts 1930 en Overenskomst mellem Sagsøgerne Privatbanken i København A/S og Sagsøgte Grosserer Harald Kjær, hvori Sagsøgtes Gæld til Privatbanken fikseredes til 1 Million Kr.

Til Sikkerhed for Betalingen overdrog Sagsøgte til Banken forskellige Livsforsikringspolicer i »Statsanstalten for Livsforsikring« og i Forsikringsselskabet »Danmark« til samlet Forsikringssum 900 000 Kr. Overenskomsten indeholder nærmere Bestemmelser om Sagsøgtes Forpligtelse til behørig Betaling af Præmierne samt om, hvorledes der vil være at forholde med af Selskaberne udbetalte Bonusbeløb.

Under denne Sag har Sagsøgerne anbragt, at Sagsøgte i Aaret 1932 i betydeligt Omfang har misligholdt sine fornævnte Forpligtelser med Hensyn til Præmiens Betaling, hvorfor Sagsøgerne for at holde Policerne i Kraft har set sig nødsagede til selv at betale Selskaberne paagældende Præmier med ialt 19 541 Kr 20 Øre, hvilket Beløb Sagsøgerne har paa-staaet Sagsøgte tilpligtet at refundere Banken med nærmere angivne Renter.

Sagsøgte paa-staar sig frifundet.

Næst at hævde, at han har været berettiget til efter Overenskomsten at søge saadan Henstand som sket, gør Sagsøgte gældende, at selv om der ikke maatte kunne gives ham Medhold heri, har han et Modkrav paa Banken, hvilket langt overstiger det af Banken indbetalte Beløb — idet han dog kun gør saadant Modkrav gældende til Likvidation.

Til Støtte herfor har Sagsøgte anført, at Banken har iværksat systematisk økonomisk Forfølgning af ham og den af ham etablerede Forretning: »Harald Kjærs Trælast-Import A/S«, hvorved der er paaført ham store Tab. — Banken har herved handlet i Strid med og brudt Overenskomsten, hvorved Sagsøgte særlig har henvist til Indholdet af en til Overenskomsten knyttet, samme Dag dateret Skrivelse, hvorom nedenfor. —

Under Domsforhandlingen har Spørgsmaalet om Sagsøgtes Adgang til under de foreliggende Forhold at føre Bevis for Rigtigheden af det paa fornævnte Assertum støttede Modkrav — hvad Sagsøgerne protesterede imod — været særskilt behandlet. —

Sagsøgerne anfører herved for det første, at bemeldte Modkrav under Skriftvekslingen ikke af Sagsøgte — hvad denne maa være bundet

ved — er hævdet som et ham personlig tilkommende Krav, men alene som et Modkrav, som fornævnte Aktieselskab Harald Kjærs Trælast-Import kunde gøre gældende, hvilket sidste Sagsøgerne iøvrigt bestrider Rigtigheden af. —

Sagsøgte har nu vel ikke angaaende dette Punkt udtrykt sig helt klart under Skriftvekslingen, men Retten maa dog finde, at Sagsøgte, der personlig fører sin Sag, herunder har villet hævde, at Overenskomsten som Følge af de af ham anførte Forhold fra Bankens Side er misligholdt overfor ham selv, hvorfor Sagsøgernes heromhandlede Indsigelse ikke kan tages til Følge.

Sagsøgerne gør imidlertid endvidere gældende, at Sagsøgte efter Sagens Oplysninger ikke har noget Modkrav, som af ham hævdet, at kunne gøre gældende, hvorfor den begærte Vidneførsel maa anses betydningsløs og derfor ikke kan admitteres.

Til Støtte for sin modstridende Asserta har Sagsøgte i særlig Grad henvist til den fornævnte Skrivelse af 6 Marts 1930, en Skrivelse fra Privatbankens Sagfører, Højesteretssagfører Fich, til Sagsøgtes daværende Sagfører, Højesteretssagfører, Dr juris Cohn.

Denne Skrivelse er saalydende:

»I Tilslutning til de Forhandlinger, der har været ført mellem Dem som Sagfører for Grosserer Harald Kjær og mig som Sagfører for Privatbanken angaaende en endelig Ordning af Mellemværendet mellem de nævnte Parter, skal jeg herved paa Bankens Vegne udtale, at det maa bero paa Misforstaaelser, hvis man har faaet det Indtryk, at Banken skulde have villet nedsætte Grosserer Kjærs Omdømme eller villet hindre eller modarbejde Grosserer Kjærs eller hans nye Selskabs Virksomhed. Jeg kan udtale, at dette ikke har været Bankens Mening — Banken har ikke villet modarbejde Grosserer Kjærs eller hans Selskabs Virksomhed eller villet modvirke, at Forretningsvirksomheder, som Banken har Forbindelse med, har Forretningsforbindelse med Grosserer Kjær eller det nævnte Selskab.«

Af denne Skrivelse fremgaar det, at Banken forpligter sig til ikke at hindre eller modarbejde Sagsøgte eller hans nye Forretnings Virksomhed. Og der maa efter Sagsøgtes videre Anbringende tillægges denne Skrivelse saa meget større Vægt som et af Bankens Sagfører udarbejdet Udkast til denne Skrivelse indeholdt følgende — i den endelige Skrivelse, efter Sagsøgtes Anbringende, paa hans Forlangende — udgaede Tilføjelse:

»Det følger dog af sig selv, at Banken til enhver Tid selv maa bestemme, med hvem de Virksomheder, som den helt eller for Hovedpartens Vedkommende ejer, skal staa i Forretningsforbindelse.«

Under Anbringende af, at Sagsøgerne i Strid med deres efter det ovenfor udviklede givne Tilsagn har paalagt efternævnte, i Handelsforbindelse med ham staaende Firmaer: 1) A/S L Bøtkers Tømmerhandel, Esbjerg, 2) A/S Christiansen & Nielsen, Aalborg (tidligere Jydsk Handelskompagni A/S), og 3) A/S Den jydsk Trælastimport, Randers, ikke at handle med ham eller hans nye, fornævnte Forretning, hævder Sagsøgte sin Berettigelse til ved Vidneførsel nærmere at godtgøre Sagsøgernes retsstridige, for ham tabforvoldende Fremgangsmaade.

Efter Sagsøgernes Fremstilling forholder Sagen sig ganske anderledes.

De hævder, at Banken ved Afslutningen af Overenskomsten med Sagsøgte, der havde forvoldt Banken store Tab, maatte anse det som en Selvfølge, at den havde fri Ret til at træffe Bestemmelse med Hensyn til, om Virksomheder, som Banken enten helt eller for Hovedpartens Vedkommende ejede, maatte træde i Forretningsforbindelse med Sagsøgte eller hans Forretning. Sagsøgte har ikke heller efter Sagsøgernes videre Anbringende ved Overenskomstens Indgaaelse stillet Forlangende om, at Sagsøgerne skulde afskære sig herfra, ligesaa lidt som Banken er indgaaet paa noget saadant. Naar den i Udkastet til Skrivelsen af 6 Marts 1930 indeholdte, foran citerede Bestemmelse udgik i den endelige Skrivelse, skyldes dette udelukkende, at Sagsøgte ikke ønskede den paagældende Bestemmelse optaget i Skrivelsen af Hensyn til, at han i paakommende Tilfælde vilde benytte Brevet til Forevisning for Forretningsforbindelser, medens der ikke var Spørgsmaal om, at Banken skulde opgive sin Ret i fornævnte Henseende. — I en Højesteretssagfører Cohn tilstillet Skrivelse af 3 Marts 1933 har Højesteretssagfører Fich paa Bankens Vegne nærmere redegjort for dette Forhold og Højesteretssagfører Cohn har i en denne Skrivelse meddelt Paategning erklæret, at hans Opfattelse ganske falder sammen med Højesteretssagfører Fichs.

Der er endvidere under Domsforhandlingen fremlagt et Protokollat om Grundlaget for Ordningen i 1930 mellem Banken og Sagsøgte.

Dette Protokollat, der har dannet Basis for de afsluttende Forhandlinger, og er forsynet med Sagsøgtes Underskrift, er betitlet: Grundlag for en samlet Ordning af Mellemværendet mellem Direktør Harald Kjær og Privatbanken.

Det hedder i dette Protokollat:

- »1. Erklæring fra Højesteretssagfører Fich om, at Banken ikke har villet og ikke vil hindre Direktør Kjær eller hans Selskabs Virksomhed.
2. Den Klausul, som er lagt paa Aktierne i Svendborg Trælasthandel, hæves.

Banken vil ikke modvirke, at Virksomheder, som den har Forbindelse med (uden dog at eje Virksomheden eller dens Hovedinteresser), har Forretningsforbindelse med Kjærs Selskab — — —.«

Efter det saaledes oplyste maa Retten finde det ubetænkeligt at statuere, at Forholdet er som af Sagsøgerne hævdet, saaledes at Skrivelsen af 6 Marts 1930 har faaet den foreliggende Redaktion udelukkende for at gøre Sagsøgte en Tjeneste, medens Sagsøgerne ikke har opgivet den af dem hævdede i og for sig rimelige og naturlige Ret til at bestemme, om Virksomheder, som de selv helt eller for Hovedpartens Vedkommende ejer, maa staa i Forretningsforbindelse med Sagsøgte eller hans Forretninger. — Da nu Sagsøgerne efter det oplyste helt eller for den aldeles overvejende Dels Vedkommende ejer samtlige de 3 fornævnte Firmaer, og da Sagsøgte efter sine Udtalelser under Domsforhandlingen alene har begært Vidneførsel med Hensyn til disse 3 Forretninger vedrørende Spørgsmaalet, om Sagsøgerne maatte have modvirket, at Forretningsvirksomheder, som Banken har Forbindelse med,

handlede med Sagsøgte, maa der gives Sagsøgerne Medhold i, at Vidneførsel angaaende disse Forhold vilde være ganske uden Betydning for Sagen, hvorved bemærkes, at Sagsøgerne ikke har bestridt at have givet bemeldte 3 Firmaer Paalæg om ikke at handle med Sagsøgte.

Sagsøgte har imidlertid endvidere anført, at Sagsøgerne efter Overenskomstens Indgaaelse paa anden Maade retsstridigt har modarbejdet ham nemlig ved at hindre ham i at opnaa Kredit, og har i den Anledning begært Vidneførsel til nærmere Oplysning om ham derved tilføjet Tab, hvorved han navnlig har henvist til Indholdet af en af forhenværende Direktør E Baastrup afgivet Erklæring af 28 Januar 1933.

Da det efter det foreliggende ikke kan anses udelukket, at en Vidneførsel om det heromhandlede Punkt vil kunne faa Betydning ved Sagens Afgørelse, og da Sagsøgte efter det ovenfor udviklede ikke ved sin Procedure kan anses at have afskaaret sig fra saadan Vidneførsel, findes det at maatte statuere, at Sagsøgte bør være berettiget til ved Vidneførsel at søge godtgjort, at Sagsøgerne har hindret ham og det fornævnte af ham ledede Aktieselskab i at opnaa Kredit, og at der derved er paaført ham og Selskabet økonomisk Tab.

Onsdag den 26 April.

Nr 227/1932.

Proprietær **L H Petersen**
(Landsretssagfører Hasle)

m o d

Aktieselskabet **De jydskes Kultørvsfabrikker** (Gelting),

betræffende Godtgørelse for Vedligeholdelse af forskellige Veje m v.

Vestre Landsrets Dom af 15 Juni 1932: Sagsøgte, Proprietær L H Petersen, bør til Sagsøgerne, A/S De jydskes Kultørvsfabrikker, betale 2820 Kr 84 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 24 Februar 1931, indtil Betaling sker. Sagsøgerne bør derhos som Ejere af de Ejendomme i Hallundbæk, Blaaahøj Sogn, af hvilke de den 22 April 1925 var Ejere, være berettigede til at føre Stikspor fra Matr Nr 4 e og 4 g Hallundbæk ind over Skellet mellem disse Matr Nr og Matr Nr 5 r og 5 o sammesteds, saaledes at Sporene sættes i Forbindelse med det paa de sidstnævnte Matr Nr anbragte Sporanlæg. Sagsøgerne bør for Tiltale af Sagsøgte i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte frafaldet Paastanden om Tilkendelse af det i Dommen omhandlede Rentebeløb, 812 Kroner

54 Øre. Appellanten har frafaldet sine Paastande om Modkrav, forsaavidt angaar 800 Kroner for en Selvbinder og 300 Kroner for Fyld, samt sin Paastand om, at Indstævnte kendes pligtig til at indgrøfte den over Matr Nr 5 r, 5 o, 5 q og 5 e Hallundbæk anlagte Vej. Begge Parter har derhos frafaldet deres Forældelsesindsigelse.

Vedrørende Parternes Regnskabsmellemværende drejer Tvi- sten sig herefter alene om Appellantens paastaaede Modkrav, 2000 Kroner for Gødning. Efter det foreliggende skulde en væsen- lig Del af Ejendommen ogsaa efter Overdragelsen drives som Landbrug, og herefter findes Appellanten ikke uden udtrykkelig Aftale at kunne gøre Krav paa særskilt Betaling for Møddingen.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Appellanten er tilpligtet at betale 1200 Kroner som Erstatning af Udgifter til Vedligeholdelse af Veje.

Under Hensyn til Ordlyden i den i Dommen gengivne Be- stemmelse i Deklarationen af 22 April 1925 findes det betænke- ligt at antage, at Indstævnte har Ret til at sætte Sporanlægget i Forbindelse med Sporanlæg paa de senere fra Tredjemand er- hvervede Parceller. Herefer vil Appellanten være at frifinde for Indstævntes Tiltale for dette Punkts Vedkommende.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, hvortil føjes, at Appellanten ved Oprettelsen af Dokumentet af 16 Marts 1922 var Medlem af Aktieselskabets Bestyrelse, tiltrædes det, at Appellanten ikke er funden berettiget til at kræve, at Indstævnte lader udslette og aflyse 3 Stk i § 4 i Deklarationen af 22 April 1925.

Herefter vil Appellanten være at tilpligte at betale Indstævnte 3820 Kroner 84 Øre med Renter, medens Parterne iøvrigt vil være at frifinde for hinandens Tiltale.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde op- hæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten Proprietær L H Petersen bør til Indstævnte A/S De jydskes Kultørvsfabrik- ker, betale 3820 Kroner 84 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 24 Februar 1931, til Beta- ling sker. Iøvrigt bør Parterne for hinandens Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter op- hæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Foraaret 1917 stiftedes det sagsøgende Selskab, A/S de jydsk Kultørvsfabriker af Blaahøj, med det Formaal at drive Tørvefabrikation fra forskellige af Selskabet indkøbte Ejendomme. Sagsøgte, Proprietær L H Petersen af Rindum, af hvem Sagsøgerne havde købt største Delen af deres Ejendomme, og som tillige ejede en Del af Aktiekapitalen, blev straks Medlem af Bestyrelsen. Sagsøgte var stadig Ejer af en Del af de omliggende Ejendomme, og i Aarenes Løb blev der afsluttet flere Ejendomshandler mellem ham og Sagsøgerne, ligesom de ogsaa i Forening indkøbte Ejendomme. Med Hensyn til Regnskabsmellemværendet mellem dem bestod der den Ordning, at Sagsøgerne lige fra Begyndelsen førte Regnskabet, ligesom de afholdt Sagsøgte paahvilende Udgifter, idet de, forsaavidt hans Indtægter fra Kultørvsfabrikerne ikke strakte til, udlagde Penge for ham. Der tilsendtes derhos aarligt Sagsøgte en Udskrift af hans Konto i Selskabets Bøger, uden at der fandt nogen Opgørelse Sted, hverken før eller efter at Sagsøgte i 1927 var udtraadt af Bestyrelsen.

Idet Sagsøgerne har anbragt, at de for Sagsøgte har udlagt 3121 Kr 47 Øre mere, end de har oppebaaret paa hans Vegne, hvori dog er iberegnet Renter for Aarene 1927—1929, og at Sagsøgte yderligere er dem skyldig for Vedligeholdelse af forskellige Veje for Aarene fra 1922—1929 2076 Kr 99 Øre og for Aaret 1930 308 Kr 19 Øre, har de under nærværende Sag paastaaet ham tilpligtet at betale dem de nævnte Beløb og et Rentebeløb af 311 Kr 91 Øre for Tiden efter 1 Januar 1930, tilligemed en Sum af 2500 Kr i Erstatning for Tab, de har lidt ved, at Sagsøgte har nægtet dem at føre Stikspor fra Ejendommene Matr Nr 4 e og 4 g Hallundbæk, Blaahøj Sogn, til Matr Nr 5 r og 5 o sammesteds, ialt 8318 Kr 56 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarligt fra den 24 Februar 1931, indtil Betaling sker. Endelig har de paastaaet sig kendt berettigede til at føre et Stikspor som ovennævnt fra Matr Nr 4 e og 4 g Hallundbæk, Blaahøj Sogn, ind over Skellet mellem disse Matr Nr og Matr Nr 5 r og 5 o sammesteds, saaledes at Sporet sættes i Forbindelse med det paa sidstnævnte Matr Numre anbragte Sporanlæg.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale, subsidiært mod Betaling af 468 Kr for Vejvedligeholdelse. Sagsøgte har derhos paastaaet Sagsøgerne kendt pligtige at udslette og aflyse 3 Stykke i § 4 i en mellem Sagens Parter den 22 April 1925 oprettet Deklaration samt at indgrøfte den over Matr Nr 5 r, 5 o, 5 q og 5 e Hallundbæk, Blaahøj Sogn, i Henhold til § 1 i Deklarationen anlagte Vej forsvarligt til en Dybde af mindst 90 cm. Sagsøgerne har paastaaet sig frifundet for de af Sagsøgte mod dem nedlagte Paastande.

Af de under Sagen fremlagte Regnskaber over Parternes Mellemværende fremgaar det, at Sagsøgerne pr 1 September 1923 staa opført med et Tilgodehavende paa 2179 Kr 37 Øre. I den følgende Tid er der debiteret Sagsøgte en Række for ham foretagne Udæg, hvorhos der er krediteret ham Beløb i Bestyrelshonorar og Udbytte samt for forskellige af ham ydede Præstationer, saaledes at der pr 1 Januar 1927 fremkommer et Tilgodehavende for Sagsøgerne paa 2620 Kr 84 Øre. Der er herefter tillagt Renter med ialt 812 Kr 54 Øre. Sagsøgte har heroverfor gjort gældende, at Sagsøgerne ikke har været berettigede

til at tilskrive Renter, og at han iøvrigt har større Modkrav, nemlig Erstatning 2000 Kr for Gødning, som Sagsøgerne ved Ejendomshandlerne med Sagsøgte i 1917 er kommet i Besiddelse af og har brugt, uden at dette ved Salgsdokumenterne var hjemlet, 800 Kr for en Selvbinder, som Sagsøgerne paa tilsvarende Maade er kommet i Besiddelse af, og 300 Kr for Fyld, som Sagsøgerne havde borttaget fra en Grusgrav paa Sagsøgtes Ejendom. Begge Parter har anført, at det af Modparten rejste Krav maa anses for forældet i Medfør af Lov Nr 274 af 22 December 1908.

Under Hensyn til den mellem Parterne stedfundne Ordning af deres Mellemregnskab maa nu Sagsøgte være berettiget til, at de af ham rejste Krav, forsaavidt de maatte anses med Rette at tilkomme ham, modregnes de for ham gjorte Udlæg, idet Tilgodehavende for saadanne Udlæg har foreligget, forinden Forældelsesfristen for Sagsøgtes Krav var udløbet. Det rejste Krav for Gødning hidrører fra, at Sagsøgerne efter Overdragelse fra Sagsøgte af en Ejendom til dem paa denne Ejendom har anvendt Gødning, der forefandtes paa Ejendommen, uden at der i Salgsdokumenterne var truffet Bestemmelse om, hvorvidt Gødningen medfulgte ved Handlen. Da det ikke af Sagsøgerne er godtgjort, at Gødningen er overdraget dem, har de været uberettigede til at anvende den, og da det er uomtvistet, at Værdien har udgjort 2000 Kr, har Sagsøgte haft Krav paa dette Beløb. Vedrørende Selvbinderen og det ovennævnte af Sagsøgerne anvendte Fyld findes det, navnlig under Hensyn til Sagsøgtes Stilling som Medlem af Sagsøgernes Bestyrelse og Aktionær i deres Selskab og til, at Selvbinderen maa antages efter en kortere Tids Brug at være stillet til hans Disposition, ikke af Sagsøgte godtgjort, at han for Brugen af Selvbinderen og Anvendelsen af Fylden, hvis Borttagelse har været uden væsenlig Betydning for ham, har haft noget Krav paa Sagsøgerne. Idet der efter det anførte maa fragaa 2000 Kr i Sagsøgernes fornævnte Tilgodehavende af 2620 Kr 84 Øre, mod hvis Størrelse Sagsøgte iøvrigt ikke har fremsat nogen Indsigelse af Betydning, bliver der af Beløbet til Rest 620 Kr 84 Øre. Da nu Sagsøgernes Krav paa Sagsøgte hidrører fra Udlæg, som de efter hans Anmodning eller dog med hans Vidende har afholdt for ham, kan der ikke gives Sagsøgte Medhold i, at deres Krav er forældet, og han maa derfor være pligtig at betale Sagsøgerne 620 Kr 84 Øre. Forsaavidt Sagsøgerne, som ovenfor nævnt, yderligere har debiteret Sagsøgte Renter af hans Skyld til dem fra den 1 Januar 1927 med det fornævnte Beløb af ialt 812 Kr 54 Øre, som de nu indsøger, findes de ikke at kunne have Krav herpaa, idet der i Mangel af særlig Aftale, som — efter hvad der er uomtvistet — ikke foreligger, først kan tilkomme dem Renter fra Stævningens Dato den 24 Februar 1931.

Med Hensyn til Kravene paa Dækning for Udgifter til Vejvedligeholdelse fremgaar det af Sagen, at der den 22 April 1925 mellem Sagens Parter blev oprettet en Deklaration bl a vedrørende Anlæg af en 6 m bred Vej til begge Parters Brug over de Sagsøgte tilhørende Ejendomme Matr Nr 5 r, 5 o, 5 q og 5 e af Hallundbæk, Blaa høj Sogn. I dennes § 4 er det bestemt, at Udgifterne til fremtidig Vedligeholdelse af denne Vej og samtlige øvrige Sagsøgerne og Sagsøgte tilhørende Veje

deles mellem Parterne i Forhold til den Brug, hver af Parterne gør af Vejene. Sagsøgerne har i Tidens Løb udført Vedligeholdelsen af Vejene, og efter foretaget Fordeling af Udgifterne herved har de hos Sagsøgte indsogt de forannævnte 2 Beløb af tilsammen 2385 Kr 18 Øre. Sagsøgte har gjort gældende, at Udgifterne er beregnet for højt. Efter Udfaldet af en under Sagen afholdt Syns- og Skønsforretning og Sagens Oplysninger iøvrigt findes de Udgifter, som Sagsøgte i denne Henseende vil have at refundere Sagsøgerne, at burde ansættes til 1200 Kr, og da en af Sagsøgte ogsaa paa dette Punkt fremsat Forældelsesindsigelse ikke vil kunne tages til Følge, idet Kravet ikke findes omfattet af Lov Nr 274 af 22 December 1908, vil Sagsøgte være at tilpligte at betale Sagsøgerne nævnte Beløb.

Angaaende det af Sagsøgerne indsogte Beløb af 2500 Kr i Erstatning for Tab ved, at Sagsøgte har nægtet dem at føre Stikspor fra Ejendommen Matr Nr 4 e og 4 g Hallundbæk, Blaaehøj Sogn, til Matr Nr 5 r og 5 o sammesteds, har de henvist til, at der i den ovennævnte Deklaration af 22 April 1925 findes en saalydende Bestemmelse:

»Der tillægges Selskabet for sig og efterfølgende Ejere af dettes nuværende Ejendom eller Parceller derfra fri og uhindret Afbenyttelse af et 12½ m bredt Bælte af ovennævnte Matr Nr 5 r, 5 o og 5 q til Sporanlæg som hidtil saavel som til Vejret ad den under Post 1 nævnte Vej. Arealet til Spor og Vej afsættes af Parcellernes nordre Side.«

De har derhos anført, at det maa være en Selvfølge, at de fra dette Sporanlæg er berettigede til at føre Stikspor ud paa deres Tørvearealer, ogsaa forsaavidt disse maatte være senere tilkøbte, som Tilfældet er med Hensyn til Matr Nr 4 e og 4 g. Det fremgaar af Sagen, at den ommeldte Hindring bestaar i, at Sagsøgte paa det anførte Bælte nord for Sagsøgernes Spor har opført et Hegn, der gør det umuligt for Sagsøgerne at skaffe fornøden Sporforbindelse til deres to nævnte ny erhvervede Ejendomme, og at Sagsøgerne derfor har maattet erhverve Ret til Spor paa et andet Areal paa Betingelse, der medfører aarlige Byrder for dem derved, at de har maattet paatage sig Tørvetransport for Arealets Ejer, ligesom de en Tid har været hindret i at transportere Tørv fra Matr Nr 4 e og 4 g.

Sagsøgte har gjort gældende, at Sagsøgernes Ret til Afbenyttelse af det i Deklarationen nævnte Bælte til Sporanlæg alene har Hensyn til de Ejendomme, som de ejede ved dens Udstedelse og ikke til de senere erhvervede. Efter alt det foreliggende, derunder ogsaa at Sagsøgerne oprindeligt var Ejere af de Arealer, hvorpaa Sporanlægget er anlagt, findes Deklarationen imidlertid ogsaa efter sit øvrige Indhold at maatte forstås som hjemlende Sagsøgerne og fremtidige Ejere af deres daværende Ejendomme Ret til Afbenyttelse af Bæltet til Sporanlæg til Transport af Tørv ogsaa fra senere tilkøbte Ejendomme ved Stikspor til Sporanlægget, og Sagsøgte har derefter været uberettiget til at opstille den nævnte Hindring. Sagsøgerne vil følgelig være berettigede til en Erstatning, ligesom den af dem yderligere nedlagte Paastand om Retten til at føre Stikspor som heromhandlet vil være at tage til Følge. Angaaende Erstatningsbeløbet findes dette efter de foreliggende Omstændig-

heder og i Mangel af tilstrækkelige Oplysninger om dets nærmere Beregning ikke at burde sættes højere end til 1000 Kr.

Med Hensyn til Sagsøgtes Paastand om Sagsøgenes Pligt til at udlette og aflyse det 3 Stykke i § 4 i Deklarationen af 22 April 1925 bemærkes, at det paagældende Stykke har følgende Ordlyd:

»Selskabets paastaaede Ret til Færdsel ad de nuværende Veje over Store og Lille Vorstlunde, Give Sogn, forbeholdes af Selskabet, idet Petersen ikke anerkender en saadan Ret.«

Da det sagsøgende Selskab i 1917 traadte i Virksomhed, erhvervede det fra Sagsøgte blandt andet Ejendommene Store og Lille Vorstlunde, og efter at Tørvejorden i det væsenlige var afgravet, blev en Del af disse Ejendomme tilbageført til Sagsøgte. Der oprettedes herom under 16 Marts 1922 et Dokument, der den 22 April 1925 afløstes af et Skøde, hvori der ligesaa lidt som i Dokumentet af 16 Marts 1922 indeholdes nogen Bestemmelse om den ommeldte Færdselsret. Der opstod i Tiden mellem de to Dokumenters Oprettelse Uenighed mellem Parterne om forskellige Spørgsmaal, derunder Retten til Færdsel for Sagsøgerne over den Del af Store og Lille Vorstlunde, som overførtes til Sagsøgte, og der oprettedes da ligeledes den 22 April 1925 den ovenomhandlede Deklaration med den nys gengivne Passus. Under nærværende Sag har nu Sagsøgte hævdet, at Sagsøgerne maa være pligtige at lade Bestemmelsen udlette og aflyse, idet han har anført, at Sagsøgerne ingen Vejret har forbeholdt sig ved Handlen i 1922 og derfor ikke er berettiget til at have den nævnte Passus lyst paa Sagsøgtes Ejendom. Efter de foreliggende Oplysninger maa der nu gaas ud fra, at Spørgsmaalet om Færdsel fra den Del af Ejendommene, som Sagsøgerne i 1922 beholdt, ikke da er blevet bragt paa Bane, hvorfor Spørgsmaalet, da Enighed ikke kunde opnaas, ved Skødets Udstedelse som nævnt blev holdt aabent. Det findes imidlertid under de foreliggende Omstændigheder at maatte have været Sagsøgtes Sag, forsaavidt han i 1922 vilde have hidført en Ændring i de bestaaende Færdselsforhold fra Sagsøgenes Del af Ejendommene ad de da tilstedeværende Veje henover hans Del til offentlig Vej, udtrykkeligt at tage Forbehold herom i Salgsdokumenterne, og da dette ikke er sket, findes han ikke at være berettiget til at kræve den oftommeldte Passus udsløttet, og Sagsøgenes Frifindelsespaastand vil derfor være at tage til Følge.

Hvad endelig angaar Sagsøgtes Paastand om, at Sagsøgerne skal kendes pligtige til at indgrøfte den over Matr Nr 5 r, 5 o, 5 q og 5 e Hallundbæk, Blaaehøj Sogn, i Henhold til § 1 i den oftommeldte Deklaration af 1925 anlagte Vej forsvarligt til en Dybde af mindst 90 cm, findes det ikke ved det under Sagen oplyste tilstrækkelig godtgjort, at Vejen ikke i sin Tid har været indgrøftet i Overensstemmelse med Deklarationens Bestemmelse, der ikke indeholder nærmere Regler om Grøfternes Beskaffenhed. Det fremgaar vel af Sagen, at Grøfterne nu er i mangelfuld Tilstand, men da der efter Indholdet af Deklarationen maa gaas ud fra, at ogsaa Sagsøgte skal deltage i Vedligeholdelsen af Grøfterne, findes hans herhenhørende Paastand ikke at kunne tages til Følge.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Police Nr 67026 Litra A af 5 November 1918 forsikrede Forsikrings-Aktieselskabet »Skjold« Fabrikant i Nyborg Frederik Charles Baron Haxthausen mod Ulykkestilfælde, saaledes at der ved Dødsfald skulde udbetales 10 000 Kr. Den 25 April 1931 Kl ca 11³/₄ Aften fandtes Baron Haxthausen druknet i Nyborg Slotsgrav, og det maa efter de foreliggende Oplysninger antages, at han kort Tid forinden ved Ulykkestilfælde var faldet i Vandet. Hans efterladte Enke, Sagsøgerinden, Baronesse Agnes Haxthausen har derefter under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte, Forsikrings-Aktieselskabet »Skjold«, tilpligtet at betale Forsikringssummen 10 000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 29 September 1931.

De Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet de gør gældende, at Afdøde, da Ulykken skete, var drukken. Ifølge Forsikringsbetingelsernes § 2 c anser de Sagsøgte sig fri for Ansvar, naar selvforskyldt Beruselse foreligger og kan have været medvirkende Aarsag til Ulykken. Det hedder herom i nævnte Policebestemmelse: »Forsikringen gælder ikke for — — — ej heller for Skader, som paaføres den Forsikrede, naar han er drukken eller sindssyg eller under andre abnorme aandelige Tilstande, eller som foraarsages ved Krampe, Besvimelse og epileptiske Anfald.«

Fra Sagsøgerindens Side erkendes det, at Afdøde har været noget paavirket af Spiritus, men det bestrides, at han har været det i saadan højere Grad, at hans Tilstand kunde betegnes som drukken. Det formentes, at han er snublet paa den ujævne Stenbro, der findes ud for Voldgraven, og faldet ned i denne ud over Kampestens Kanten og en lav Tjørnehæk. I sin Partsforklaring har Sagsøgerinden anført, at Afdøde paagældende Dags Formiddag ikke havde nydt Spiritus. Om Aftenen Kl lidt før 7 telefoneerede han til hende fra Hotel »Postgaarden« og fortalte, hvem han sad med, og at han vilde give noget Smørrebrød og en Snaps og et Glas Øl. Kl 10¹/₂—11 telefonerede hun til ham paa Hotellet og spurgte, hvordan han havde det. Han svarede, at han havde det udmærket og kom lige med det samme. Hun mærkede da intet usædvanligt paa hans Stemme.

Efter det under denne Sag oplyste har Afdøde siddet paa Hotellet fra Kl ca 4 Eftm til han ved 11-Tiden forlod det, og han har da været i Selskab med Repræsentant Svend Aage Bøytler og Maskintrykker Harry Oscar Emil Kaaber samt indtil kort efter Aftensmaden tillige med Driftsbestyrer Herman Theodor Schultz. Af disse Personer var Bøytler og Schultz ansat hos Afdøde, medens Kaaber havde været det.

Til den i Anledning af Ulykken optagne Politirapport forklarede Dagen efter Overtjeneren paa Hotellet, Jens Peter Carl Valdemar Andersen, at Afdøde fra Kl ca 4 til Kl ca 11 var i Selskab med Repræsentant Bøytler, Nyborg, og Faktor Kaaber, København. De opholdt sig

først i Restaurationen mod Kongegade, hvor de nød hver et Par Genstande; Afdøde drak 2 Absint. De spiste derefter til Aften sammen i et Lokale mod Lille Kongegade og nød til Maden hver 2 Snapse; Afdøde drak 2 Genever og delte 2 Bajere. Der var intet usædvanligt at mærke paa Afdøde; han var snaksom og i godt Humør og »syntes ikke særlig paavirket af Spiritus ud over det, at han var daglig«. Kl ca 11 blev Afdøde kaldt til Telefonen. Han gik derpaa efter at have underskrevet en ham forevist Regning ind i Restaurationen mod Kongegade, hvor han satte sig ned et Øjeblik, og gik saa sin Vej, efter at have sagt, at han nu nok maatte se at komme hjem. Da Afdøde gik, fulgte han efter ham ud paa Gaden for at se, om Afdøde var i Stand til at klare sig uden Hjælp. Afdøde taalte ikke, at nogen vilde hjælpe ham, og vilde aldrig have Bil, naar han forlod Restaurationen for at komme hjem. Han opholdt sig paa Gaden, indtil Afdøde, der fulgte Fortovet paa sin højre Haand, var passeret gennem Kongegade over Skæringen ved Korsgade, og da Afdøde, der hverken snublede eller faldt, men gik meget roligt og støt, ikke syntes paavirket i en saadan Grad, at han ikke kunde klare sig selv, fandt han det ikke nødvendigt, at Afdøde blev ledsaget til Hjemmet.

Til Rapporten afhørtes tillige Bøytler og Kaaber, der tiltraadte Overtjener Andersens Forklaring om deres Samvær med Afdøde paa Hotellet og om, hvad de der havde nydt af Spiritus. De fandt intet særligt at bemærke ved Afdøde. Han var i godt Humør, men syntes ikke at være særlig paavirket af Spiritus. De fandt ingen Grund til at ledsage ham til Hjemmet, navnlig da han, der var godt kendt af Bøytler, »ikke syntes mere paavirket af Spiritus end han var daglig«.

Paa de Sagsøgtes Begæring foretoges den 28 s M Obduktion af Prosektor W Munck og Kredslægen. Retslige Vidneafhøringer paabegyndtes derimod ført i Slutningen af November i Anledning af Sagsanlægget. Under disse har Overtjener Andersen og Repræsentant Bøytler i det væsentlige henholdt sig til Rapporten.

Andersen har oplyst, at den Regning, som Afdøde fik med, beløb sig til ca 41 Kr, og at der foruden Bøytler og Kaaber var en tredie Person i Selskab med Afdøde. Nærmere Enkeltheder end til Rapporten anført kunde han efter saa lang Tids Forløb ikke huske.

Bøytler har forklaret, at Afdøde drak 2 Genstande, før de spiste til Aften. Om det var Absinth eller Romtoddy, husker han ikke, da begge Dele fandtes paa Bordet. Efter Maaltidet nød Afdøde kun en Pilsner. Kaaber rekvirerede vel en Omgang Cognac, men Afdøde hældte sin Cognac paa Gulvet. Efter hvad han husker, var Afdødes Regning paa godt 42 Kr.

Driftsbestyrer Herman Theodor Schultz har forklaret, at det var hans Indtryk, at Afdøde i den Tid, han var sammen med ham, ikke var paavirket af Spiritus, hvilket derimod Kaaber var. Kaaber har i sin Forklaring for Retten skildret Afdødes Alkoholforbrug paagældende Eftermiddag i stærkere Udtryk end til Rapporten sket, men har paa Grund af den Tilstand, hvori han selv befandt sig, ikke kunnet opgive bestemte Kvanta. Han mener dog, at han efter at have faaet en mindre Søvn med Hovedet paa Bordet var nogenlunde klar, da Afdøde gik, og

Afdøde var da efter hans Mening »rigtig godt oppe« og i en saadan Tilstand, at han daarligt kunde klare sig.

Det er ikke i Sagen oplyst, hvilke Kvanta Spiritus den Afdøde medgivne Regning, som Sagsøgerinden senere betalte, angik.

Forskellige andre Vidner er derhos afhørt om Afdødes daglige Alkoholforbrug, og dette synes efter Forklaringerne, i hvert Fald inden hans Giftermaal i August 1930, at have været betydeligt og saa stort, at han søgte at skjule det.

Medens Sagen var reassumeret til Indhentelse af Retslægeraadets nedenfor anførte Erklæring, blev de Sagsøgte bekendt med, at tidligere Postekspedient i Nyborg, nu Postmester i Svinninge, Carl Christoffer Nielsen havde været tilstede paa Hotel »Postgaarden« paagældende Eftermiddag. Postmester Nielsen har derefter som Vidne for Landsretten forklaret, at han var inde paa Hotellet for at betale en Regning lidt før Kl 5 Eftermiddag. Skønt der ikke var noget nærmere Bekendtskab mellem ham og Afdøde, og de navnlig ikke var Dus, tiltalte Afdøde ham med: »Er Du der, Du gamle Postmester? Har Du set mine Brilller?« Brillerne sad da paa hans Pande, og han gjorde paa Vidnet Indtryk af at være i overordentlig Grad beskænket, ligesom to af de tre Personer, han var i Selskab med, tilsyneladende var stærkt paavirkede af Spiritus, omend i mindre Grad end Afdøde. Da Afdøde fra det yderste Restaurationslokale bevægede sig ind i det indre Lokale henimod Vidnet, var hans Bevægelser saaledes, at han »sejlede«.

Af de i Sagen foreliggende Oplysninger fremgaar det, at Afdøde kun har haft faa Skridt at gaa fra det Sted, hvor Overtjener Andersen sidst saa ham, og til det Sted udfør Slotsgade Nr 21, hvor han var faldet i Vandet. Han, der var en meget høj, svær Mand, fandtes liggende, flydende paa Maven ca 1 a 1½ m fra Kanten, og Vandstanden var her højest 1 m. I Tjørnehækken ved Kanten var der friske Brud af Grenene, der tydede paa, at et tungt Legeme var faldet i Hækken. Tæt ved laa paa Gaden et Cigarrør, mærket »Hotel Postgaarden«, og en Cigarstump, begge Dele brækkede. Den samme Aften tilkaldte Læge, nuværende Kredslæge i Klaksvig Svend E Kofoed har i en Erklæring af 2 Oktober 1931 om sine Iagttagelser anført, at Afdøde »syntes endnu ikke helt kold. — — — Det eneste, jeg bemærkede af Uorden var, at Gylpen paa Benklæderne var delvis opknappet, hvilket jeg uvilkaarlig satte i Forbindelse med Stedet, hvor Liget var fundet, idet jeg antog, han var gaaet hen for at kvittere Vandet og derunder var faldet i. — — — Ud fra mit Kendskab til de topografiske Forhold paa Ulykkestedet, som jeg kender godt, og i Betragtning af den fundne Uorden i Klæderne og det Forhold, at Baron H daglig flere Gange gik denne Vej til sit Hjem, vil jeg antage, at han er gaaet hen til Voldgraven i bestemt Hensigt og altsaa har haft et vist Herredømme over sine Handlinger umiddelbart før Ulykkestilfældet.«

Obduktionsberetningen har til Konklusion: »Der er ved Obduktionen paavist et lille Kontusionssaar ved Næseroden og et lidt dybere gaaende Kontusionssaar i Panden, begge opstaaet i levende Live, men der er ikke paavist Brud af Kraniet og ej heller andre Tegn paa ydre Vold.

Lungerne er stærkt udvidede og fyldte med skummende Væske, saaledes som man forefinder det ved Drukningssød.

Der er paavist en meget udtalt kronisk Leverlidelse (Levercirrhose) og en kronisk Fortykkelse af Hjernebinderne, begge Lidelser antagelig foraarsaget ved kronisk Alkoholisme. Endvidere er paavist Tegn paa Hjertesvækkelse (Stase). — Obduktionsfundet giver ikke Holdepunkter for et større Alkoholindhold i Organerne.

Dødsarsagen maa antages at være Drukning.«

En af Assistent ved Universitetets farmakologiske Institut, cand polyt E Sadolin foretaget kemisk Undersøgelse gav imidlertid ifølge hans Erklæring af 4 Maj 1931 til Resultat, at ‰ Indholdet af Alkohol var i Hjernen: 3,10, i Ventrikelindhold: 5,6, i Blod: 2,68 og i Urin: 3,35, hvilket Alkoholindhold af Prosektor Munck i Erklæring af 5 s M betegnedes som overraskende stort.

Paa Rettens Foranledning er Sagen forelagt Retslægeraadet, i hvis Behandling af Sagen Professor i Farmakologi ved Universitetet, Dr med Bock som særlig tilkaldt sagkyndig har deltaget, og Retslægeraadet har derefter under 31 Maj 1932 besvaret de stillede Spørgsmala saaledes:

»ad 1) Det maa antages, at Baron Haxthausen, da han den 25 April 1931 faldt i Nyborg Voldgrav, har været paavirket af Spiritus — i hvor høj Grad kan paa det foreliggende Grundlag ikke med Sikkerhed afgøres.

ad 2) Det er sandsynligt, at Afdøde paa Grund af Spirituspaavirkning ikke har haft det fulde Herredømme over sine Handlinger. I hvilket Omfang han har manglet Herredømme over sine Handlinger, kan ikke med Sikkerhed afgøres.

ad 3) Det er ikke usandsynligt, at Spirituspaavirkningen har nedsat hans Evne til at bevare Ligevægten og udsat ham for at falde, men i hvilken Grad kan efter det foreliggende ikke med Sikkerhed afgøres.

ad 4) Det kan ikke udelukkes, at den Contusion af Hovedet, for hvilken Afdøde har været udsat, har kunnet bevirke, at han, selv om han havde været ædru, dog i større eller mindre Grad vilde have været ude af Stand til at foretage sig det nødvendige for at bjerge sig, men i hvilken Grad dette har været Tilfældet, lader sig ikke afgøre.«

Efter samtlige foreliggende Oplysninger, — derunder at der ikke er Grund til at antage, at Afdøde har været i mindre Grad paavirket af Spiritus, da Ulykken indtraf, end da han iagttoges af Vidnet, Postmester Nielsen —, finder Retten det efter Omstændighederne tilstrækkelig godtgjort, at Afdøde er druknet i en af Spiritusnydelse saaledes paavirket Tilstand, at de Sagsøgte i Medfør af den ovennævnte Bestemmelse i Forsikringsbetingelsernes § 2 c ikke er pligtige at betale Erstatning.

Som Følge heraf vil de Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerinden have at godtgøre de Sagsøgte med 300 Kr.

Nr 83/1933. **Ejnar Karl Kristian Dvergetved**

p a a k æ r e r

Vestre Landsrets Kendelse af 28 Marts 1933.

Den paakærede Kendelse er saalydende:

Ejnar Karl Kristian Bæhrenz*) blev ved Dom af 26 Februar 1932 i en af Vestre Landsret under Medvirkning af Nævninger behandlet Sag, idet hans Forhold overfor forskellige Pigebørn ansaas strafbart efter Straffeloven af 1866 § 174 og § 176 jfr § 173 sammenholdt med § 39, i Medfør af Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, 1 Stk, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927 dømt til at underkastes Sikkerhedsforanstaltninger. Domfældte har i Skrivelse af 21 Januar 1933 begæret Sagen genoptaget, idet han til Begrundelse heraf anfører, at han, medens Sagen stod paa, ikke var i Stand til at tænke klart, da han var syg og nedbrudt ved Brugen af narkotiske Midler, og endvidere ikke har været underkastet fyldestgørende mental Undersøgelse. Da det af ham anførte efter de under de iværksatte Undersøgelser tilvejebragte Oplysninger ikke findes at være af Betydning for Sagens Afgørelse,

b e s t e m m e s :

Den fremsatte Begæring kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Vestre Landsret.
I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

b e s t e m m e s :

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Nr 248/1932. **Finansministeriet** (d kst Kammeradvokat)

m o d

Kaptajn, Direktør **L C B-S With-Seidelin** (Kondrup),

betræffende Indstævntes Skattepligt.

Østre Landsrets Dom 26 Maj 1932: Sagsøgeren, Kaptajn, Direktør L C B-S With-Seidelin, bør for Skatteaarene 1929—30, 1930—31 og 1931—32 alene anses skattepligtig til den danske Stat efter Statsskattelovens § 2, Nr 3. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte Finansministeriet paa Statskassens Vegne til Sagsøgeren med 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

*) nu: Dvergetved.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Selv om det antages, at Appellanten efter Aaret 1915 paany har haft Bopæl heri Landet, vil han dog ikke kunne anses skattepligtig her, da hans Ophold i Udlandet efter alt foreliggende — derunder navnlig, at han overfor sit Selskab var forpligtet til at have Ophold i Udlandet — ikke kan anses for midlertidigt.

Som Følge heraf vil Dommen efter Indstævntes Paastand kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Finansministeriet til Indstævnte, Kaptajn, Direktør L C B-S With-Seidelin, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren under denne Sag, Kaptajn, Direktør L C B-S With-Seidelin, modtog i Januar 1909, paa hvilket Tidspunkt han var Premierløjtnant i Artilleriet, Ansættelse i Aktieselskabet Dansk Rekyllriffelsyndikat og traadte samtidig udenfor Nummer i Artilleriet, hvor han ingensinde senere har gjort Tjeneste. Sagsøgeren har siden uafbrudt haft og har vedblivende Ansættelse i Selskabet, hvor det, med Titel af »Direktør i Udlandet« paahviler ham at føre Forhandlinger med udenlandske Regeringer om Afslutning af Selskabets Forretninger med disse, foretage Demonstrationer for de paagældende udenlandske militære Autoriteter, virke som Instruktør ved fremmede Troppeafdelinger eller militære Skoler etc.

I Henhold til denne sin Stilling maa Sagsøgeren saaledes til Stadighed opholde sig paa forskellige Steder i Udlandet, dels i de Byer, hvor Regeringer og militære Autoriteter har deres Sæde, dels paa Steder, hvor Troppesforsøg eller Demonstrationer skal finde Sted, og hans Ophold i Danmark har i de forløbne Aar kun fundet Sted med lange, ofte fleraarige Mellemlum og kun af Hensyn til Forhandlinger med Selskabet, Besøg hos Familie, enkelte Ferier o l.

Til og med Aaret 1915 boede han og hans Hustru, med hvem han i 1909 indgik Ægteskab, under Besøg i Danmark paa Hotel eller hos Familie, men lejede i Aaret 1915 en mindre Lejlighed Toldbodvej 5, her i Byen. Den direkte Foranledning til dette Skridt var Sagsøgerens Antagelse af, at han snart maatte genindtræde i Hæren paa Grund af Verdenskrigen. Dette skete imidlertid ikke, og Lejligheden blev ikke

taget i Brug før det følgende Aar og da kun under et kortvarigt Besøg her i Landet. Da Lejligheden imidlertid var blevet indrettet, og da Sagsøgeren dér kunde opbevare sine Ting og foretrak denne Leveform fremfor, som ellers i Udlandet, at bo paa Hotel, benyttede han den under sine Besøg i Danmark, men den stod iøvrigt ofte i Aarevis ubenyttet, og delvis fremlejet.

Udenfor Besøgstidsrummene holdtes ingen Tjenestefolk og Lejligheden var da »pakket sammen«. Sagsøgerens Ægteskab blev opløst i Aaret 1927, og hans hos ham værende, i 1922 fødte, Søn ledsagede ogsaa derefter steds Sagsøgeren paa hans Rejser, indtil Barnet, da det i 1929 skulde begynde Skole, anbragtes hos Slægtinge her i Landet. I Marts 1932 opgav Sagsøgeren Lejligheden. Saa snart det efter Verdenskrigens Ophør kunde ske, traadte Sagsøgeren over i Reserven som Kaptajn, gik paany udenfor Nummer og tog kort derefter helt sin Afsked fra Hæren.

I Tiden indtil Skatteaaret 1929—30 var Sagsøgeren ikke af Skattemyndighederne sat i Skat her i Landet, men for dette Skatteaar og for Skatteaaret 1930—31 ansattes han af Københavns Skatteraad til Skat efter en skattepligtig Indkomst af henholdsvis 18 000 Kr og 24 200 Kr.

Sagsøgeren, der som Nyder af det for Stamhuset »Eriksholm« oprettede Successorfond oppebærer en aarlig Rentenydelse af 1423 Kr, erkendte, at han i Medfør af Statsskattelov Nr 149 af 10 April 1922 § 2 Nr 3 er indkomstskattepligtig her i Landet af det nævnte Beløb, men mente, at Betingelserne for at ansætte ham til Statsskat her i Landet af hans øvrige Indkomst ikke var til Stede. Han paaklagde derfor Skatteraadets Ansættelser for de nævnte to Skatteaar til Landsoverskatteraadet, som imidlertid ved Kendelse af 14 Januar 1932 stadfæstede Skatteansættelserne, idet Landsoverskatteraadet med Skatteraadet var enig i, at Sagsøgeren med Rette var ansat til Statsskat her i Landet i Medfør af Statsskattelovens § 2 Nr 1.

Idet Sagsøgeren stadig er af den Formening, at han ikke opfylder Betingelserne efter Statsskattelovens § 2 Nr 1 og 2 for at være skattepligtig her i Landet, paastaar han under nærværende mod Finansministeriet anlagte Sag dette Ministerium paa Statskassens Vegne tilpligtet at anerkende, at han for Skatteaarene 1929—1930, 1930—1931 og 1931—1932 alene er skattepligtig efter Reglerne i Statsskattelovens § 2 Nr 3, men iøvrigt ikke er skattepligtig for de nævnte Skatteaar til den danske Stat.

Finansministeriet, der giver Møde ved den konstituerede Kammeradvokat, paastaar sig frifundet, idet det hævder, at Sagsøgeren er skattepligtig i Henhold til Statsskattelovens § 2 Nr 1 eller Nr 2.

Til Støtte for sin Paastand om, at Sagsøgeren maa anses for stadig at være bosat her i Landet, eller i hvert Fald uanset sine Ophold i Udlandet ikke kan anses at have opgivet sin Bopæl her, har Finansministeriet særlig anført, at Sagsøgerens Virksomhed udelukkende er knyttet til et herværende Selskab, hvis Ledelse er dansk, hvis Dispositioner alle træffes herfra, og som arbejder med danske Patenter og en dansk Fabrik, at Sagsøgeren rettelig maa anses som »Rejsende« for Selskabet, at hans nu 10-aarige Søn er fast bosiddende her, og at Sagsøgeren i de ommeldte Skatteaar har haft en Lejlighed til Afbenyttelse

her i Byen, medens han ikke vides at have fast Bopæl eller at have betalt Skat nogetsteds i Udlandet.

Retten maa imidlertid give Sagsøgeren Medhold i, at han ikke opfylder Betingelserne for at være skattepligtig efter Statsskatteovens § 2 Nr 1 og 2. Efter det om Sagsøgerens Ansættelse i 1909 og den ham derefter paahvilende Virksomhed oplyste, maa han nemlig efter Rettens Mening anses i 1909 at have opgivet sin Bopæl her i Landet, og det, at han i 1915 under de ovenfor nævnte Omstændigheder lejede en Lejlighed her og i de følgende Aar benyttede den under sine Besøg her i Landet, findes ikke, saalidt som det, at hans Søn nu er bosat her, at kunne medføre, at Sagsøgeren skal anses som paany havende erhvervet Bopæl her.

Sagsøgerens Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Finansministeriet at burde betale Sagsøgeren med 300 Kr.

O n s d a g d e n 3 M a j .

Nr 253/1932. Grosserer **H Andreassen** (Gorrissen)

m o d

Fiskeexportør **O Taabel** (Hvidt),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Berettigelse til Annulation af en Handel om et Parti Kartoffler.

Vestre Landsrets Dom af 22 August 1932: Sagsøgte, Fiskeeksportør O Taabel, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Grosserer H Andreassen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte 200 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Indstævnte, der som cif-Køber ved Varernes Afskibning overtog Transportrisikoen, maatte uanset at han havde forpligtet sig til at betale Varerne mod Afskibningsdokumenter, være berettiget til, forinden Afskibning fandt Sted, paa Leveringsstedet at anstille en saadan Undersøgelse m. H. t. Varernes Kontraktmæssighed som Tid og Lejlighed tillod, og denne Ret ses han ikke under Forhandlingerne om Købet at have fraskrevet sig.

Appellanten har herefter været uberettiget til at nægte Indstævntes Adgang til at undersøge Varerne forinden Betalingen, og Indstævntes Annulation har saaledes været berettiget. Allerede som Følge heraf vil Landsrettens Dom kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer H Andreasen, til Indstævnte Fiskeeksportør O Taabbel, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Januar Maaned 1932 ønskede Sagsøgte, Fiskeeksportør O Taabbel i Esbjerg, at købe Kartofler af Sorten »King Edward« med Eksport til England for Øje, og efter gennem sin Agent Th Stanius i Esbjerg og Mægler A Amnitzbøll i København at være kommet i Forbindelse med Sagsøgeren, Grosserer H Andreasen i København, sluttede han med denne et Køb, hvorom der den 15 Januar 1932 af Amnitzbøll tilsendtes Sagsøgte saalydende Skrivelse:

»For en Ordens Skyld bekræfter jeg herved at have solgt til Dem for Firmaet H Andreasen, Hollænderdybet 16, her, 1000 a 1200 Sække Kartofler, »King Edwards« a 51 Kilo til en Pris af 9/3 pr Sæk cif London. Kartoflerne skal være gode sunde velsorterede Handelsvare pakkede i gode Eksportsække, Afskibning med Rutebaaden herfra i førstkomende Uge.

Betaling ved bekræftet Rembours her, at betale imod Connossementer, Sundhedscertificat, Faktura og Assurancepolice dækkende 10 pCt over Fakturabeløbet.«

Der var under Forhandlingerne meddelt af Sagsøgeren, at Kartoflerne var sorterede paa 1½ Tomme Sold, og da det var noget mindre end sædvanligt, havde Sagsøgte forinden Handlens Afslutning indhentet Samtykke til denne Sortering fra sin Forbindelse i London. I den følgende Tid faldt Prisen paa Kartofler i England, og Sagsøgtes Aftager i London anmodede i Telegram af 20 Januar 1932 om, at Afsendelsen af Partiet maatte blive udsat. Sagsøgte henvendte sig i den Anledning til Sagsøgeren Torsdag den 21 Januar s A og opnaaede Udsættelse en Uge med Afskibningen i København, der efter den oprindelige Aftale skulde have fundet Sted med Rutebaaden, der skulde afgaa Lørdag den 23 Januar s A, paa Betingelse, at der Fredag Formiddag den 22 s M betaltes 1000 Kr og Restkøbesummen — som det hedder i en Skrivelse af 21 s M fra Sagsøgeren til Sagsøgte — »snarest mulig og senest i næste Uge og under alle Omstændigheder inden Varen flyttes af Dem.« Sagsøgte blev imidlertid betænkelig ved de med denne Ordning følgende Udgifter og Risiko, og efter at have indhentet den engelske Aftagers Samtykke til, at Partiet dog maatte afsendes den 23 Januar 1932, sendte han for-

nævnte Th Stanius til København for at ordne det videre fornødne. Den 22 s M, paa hvilken Dag det endnu maa antages at have været muligt at opnaa Plads i Rutebaaden, henvendte Stanius sig til Sagsøgeren for at modtage og betale, men ønskede først at besigtige Partiet. Sagsøgeren nægtede imidlertid Stanius at faa Partiet at se, forinden han havde erlagt Betalingen, og efter at Stanius havde meddelt dette til Sagsøgte, sendte denne samme Dag Sagsøgeren følgende Telegram: »Da De har nægtet min Repræsentant Hr Stanius Adgang til at inspicere og eventuelt godkende omhandlede Parti King Edward Kartoffler annulleres Ordren herved.« Sagsøgeren svarede straks telegrafisk: »Varen ikke solgt paa Inspektion langt mindre Deres Godkendelse tager Forbehold om Erstatning i Anledning af Deres uretmæssige Annullering.« Efter nogen Korrespondance lod Sagsøgeren Partiet bortsælge ved edsvoren Varemægler. Ved Tvangssalget, der fandt Sted den 28 Januar 1932, købte Sagsøgte Partiet for 5788 Kr 87 Øre. Da Fakturaprisen efter den indgaaede Handel udgjorde 8291 Kr 23 Øre, og Omkostningerne ved Tvangssalget havde udgjort 272 Kr, fremkom der saaledes et Tab for Sagsøgeren paa 2774 Kr 36 Øre, hvorefter han under nærværende Sag har paastaaet Sagsøgte dømt til at betale ham dette Beløb tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 19 Februar 1932, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anført, at Sagsøgtes Annullering af Handelen har været uberettiget, dels fordi Sagsøgte ikke havde noget Krav paa at besigtige Partiet, inden han betalte Købesummen, i hvilken Henseende han særlig har paaberaabt sig Bestemmelserne i Købelovens § 71, dels fordi der ikke forelaa nogen Mangel ved Partiet, der kunde gøre en Annulation berettiget.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sagsøgte, efter at han ved Tvangssalget havde købt Varepartiet, lod det føre til Esbjerg, hvor han oplagde det paa sit Lager og straks begærede en Syns- og Skønsforretning foretaget. I Skrivelse af 4 Februar 1932 meddelte han Sagsøgeren, at Skønsforretningen skulde finde Sted den 6 s M. Sagsøgeren svarede under 5 s M, at han ansaa en saadan Forretning for retlig set betydningsløs, men lod dog møde ved Forretningen. Om det Resultat, hvortil Skønsmændene ved Forretningen er naaet, hedder det i Beskrivelsen af Forretningen:

»Kartoffelpartiet de 1000 Sække, er som det foreligger nu, ganske uegnet til Eksport.

Størsteparten af Sækkene er gamle og snavsede og i en saadan Forfatning, at de ikke taaler nogen Omflytning.

Færdig fra Trykkeriet den 10 Maj 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 9

Onsdag den 3 Maj.

Indholdet af en saadan Beskaffenhed at Omsortering er ganske nødvendig for at fremskaffe en Eksportvare.

Undersøgelsen og Prøvesorteringen, der har fundet Sted paa Eksportør Taabbels Lager den 6 Februar, foregik paa følgende Maade:

Fra forskellige Steder i det samlede Parti udtog jeg 32 Sække, og de blev sorteret paa Maskine over $1\frac{1}{2}$ Tomme Sold, alle syge, vaadforraadnede og redskabsbeskadigede frasorteredes med Haand, og det gav følgende Resultat:

24 Sække a 51 kg (gode)

4 — - 210 - (smaa, under $1\frac{1}{2}$ Tomme)

1 — - 10 - (helt smaa, under 1 Tomme)

1 — - 50 - (redskabsbeskadigede, grønne, skimlede og ikke-Edwards)

10 kg vaadforraadnede i 2 Sække.«

Skønsmanden har under Forretningens Afhjemling erklæret, at han ikke tør udtale, om Varen den 21 Januar 1932 har været god og sund Handelsvare, hvorved der forstaas, at der ikke maa være over $\frac{1}{2}$ pCt vaadforraadnede og ikke over 5 pCt redskabsbeskadigede Kartoffler m v pr Sæk.

Under Sagen har Grosserer H M J G Hansen i København, der havde besigtiget Partiet i Anledning af Bekendtgørelsen om Tvangs-salget, som Vidne forklaret, at bortset fra, at der i en Del af Sækkene var enkelte Kartoffler, der var gaaet i Forraadnelse, og at ganske enkelte Kartoffler havde en lille Smule Skurv, vilde han anse Partiet for god Handelsvare, dog at en Omsortering inden Eksport maatte finde Sted af de Sække, hvori der var raadne Kartoffler. Naar han dog ikke bød paa Partiet, var Grunden efter hans videre Forklaring den, at Kartofflerne blev mørke ved Kogning.

Endvidere har Kartoffelhandler Leo Mortensen i København, af hvis Firma Sagsøgeren havde købt Kartofflerne, som Vidne forklaret blandt andet, at Partiet blev sorteret over $1\frac{1}{2}$ Tommes Maal, »men at det for ca 300 Sækkes Vedkommende maaske kan differere en Bagatel, dog ikke over $\frac{1}{8}$ Tomme.«

Efter det oplyste maa det antages, at Kartofflerne i disse 300 Sække af en Fejltagelse er blevet sorteret over Sold, der var $\frac{1}{8}$ Tomme mindre end det opgivne $1\frac{1}{2}$ Tomme.

Endelig har Inspektør A Thøgersen ved Landbrugsministeriets Tilsyn med smitsomme Plantesygdomme i København i en Erklæring af 27 April 1932 udtalt, at han, der havde haft Lejlighed til at foretage en Undersøgelse, som dog ikke var grundig, af Kartoffelpartiet, ikke fandt noget at bemærke til Kartofflernes Kvalitet.

Grosserer-Societetets Komité, til hvem der er rettet en Del Spørgsmaal i Sagens Anledning, har i en den 13 Maj 1932 afgivet Erklæring blandt andet udtalt, at det er Kutyme ved Eksport af Kartoffler til England, at Størrelsen bliver stipuleret i Købekontrakten, og at den sædvanlige Størrelse af Eksportkartofler til England er 1³/₄" og 2" Kartoffler, der er sorterede over et mindre Sold, vil sædvanligvis kun kunne opnaa en lavere Pris paa det engelske Marked. Endvidere har Komitéen udtalt, at det er Kutyme, at der maa være en mindre Procentdel undermaalige Kartoffler i Sendingen. Efter at der var rettet yderligere Spørgsmaal til Komitéen, har denne under 10 Juni 1932 udtalt, at Spisekartofler af Sortering under 1¹/₂" almindeligvis ikke regnes for Eksportkartofler, at der, naar der er kontraheret en bestemt Sortering, ikke maa findes 14,6 pCt undermaalige Kartoffler — hvilket var den ved Skønsforretningen konstaterede Procentsats — samt at der, ifald Partiet er sorteret over Sold paa forsvarlig Maade, ikke kan fremkomme en saa stor Procentsats undermaalige Kartoffler.

Efter det saaledes foreliggende maa der gives Sagsøgte Medhold i, at Kartoffelpartiet ikke i Henseende til Sortering har svaret til det ved Handlen lovede, og at den foreliggende Mangel maa anses for væsenlig. Efter Manglens Beskaffenhed findes Sagsøgte at have været berettiget til at træde tilbage fra Handlen, og det maa i saa Henseende være uden Betydning, at han ikke kendte denne Mangel, da Annulationen fandt Sted.

Som Følge af det anførte — og idet det herefter er uden Betydning for Sagens Udfald at afgøre, om Sagsøgte maatte have haft Krav paa at besigtige Partiet — vil Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale, hvorhos denne vil have at betale ham Sagens Omkostninger med 200 Kr.

F r e d a g d e n 5 M a j .

Nr 101/1932. Grosserer **Alfred Sigvard Blom** (Henriques)
m o d

Enkefru **Karen Margrethe Holmblad**, født Fabricius (Bruun),

betræffende Erstatning for Tab forvoldt under Appellantens Bestyrelse som Lavværgen af Indstævntes Formue.

Ø s t r e L a n d s r e t s D o m af 15 Marts 1932: Sagsøgte, Grosserer cand jur Alfred Sigvard Blom, bør dels til Sagsøgerinden, Enkefru Karen

Margrethe Holmblad, født Fabricius, med Lavværges Byretsdommer Hans Preisler Knudsen, betale 222 489 Kr 66 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 28 August 1931, til Betaling sker, dels friholde Sagsøgerinden for ethvert Ansvar eller Tab ved følgende Engagementer: 1) Professor N Kjærgaard-Jensens Laan Nr 11 419 hos Fyens Diskontokasse, Odense, (Bank-Aktieselskab), opgjort pr 1 Juli 1931 til Kr 84 000,00; 2) Professor N Kjærgaard-Jensens Laan Litra C Nr 20 814 hos Landbo-Sparekassen for Fyn, opgjort pr 1 Juli 1931 til Kr 11 100,—; 3) N Kjærgaard-Jensens tekn kem Fabriks Eksportkreditlaan mod Statens Garanti hos Sparekassen for København og Omegn, opgjort pr 1 Juli 1931 til Kr 15 000,—; 4) Professor N Kjærgaard-Jensens Laan hos Fru Løwgreen, stort Kr 20 000,— og 5) Sagsøgerindens og Sagsøgte Laan Nr 4002 hos Amagerbanken, Aktieselskab, opgjort pr 15 August 1931 til Kr 83 246,88. Saa bør Sagsøgte og til Sagsøgerinden betale Sagens Omkostninger med 6000 Kr. At efterkommes inden 4 Uger efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 3000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Grosserer Alfred Sigvard Blom til Indstævnte Enkefru Karen Margrethe Holmblad, født Fabricius, med 3000 Kroner.

At efterkommes inden 4 Uger efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da Fabrikant Andreas Christian Holmblad den 31 December 1907 afgik ved Døden, blev hans Enke Karen Margrethe, født Fabricius, idet der ikke fandtes Testamente, med Øvrighedens Tilladelse hensiddende i uskiftet Bo med deres to fælles Børn.

Den 19 Februar 1908 beskikkedes Grosserer cand jur Alfred S Blom til fast Lavværges for Enkefru Holmblad og vedblev som saadan indtil den 17 Januar 1931. Fruen, der ikke er forretningskyndig, overlod Grosserer Blom hele Regnskabsførelsen vedrørende Formuen, som han — uden Vederlag — bestyrede saaledes, at den ved Udgangen af Aaret 1920 udgjorde:

Aktier og Obligationer	Kr 1 168 938,77
Udestaaende Fordringer	— 15 000,00
Faste Ejendomme	— 271 462,53
Automobil m v	— 2 304,00
Tilgodehavende hos Det Danske Medicinal- og Kemikalie- Kompagni, som i Aaret 1919 havde overtaget den af Afdøde under Firma L P Holmblad drevne Virk- somhed	— 114 844,53
	<hr/>
	Kr 1 572 549,83

Fragaar:

Prioritetslaan	Kr 80 000,00
Diverse Kreditorer	— 4 477,69
	<hr/>
	84 477,69

Nettoformue: Kr 1 488 072,14

Den 31 Marts 1921 indtraadte Fru Holmblad pr 31 December 1920 som Interessent i Interessentskabet »N Kjærgaard Jensens tekn kem Fabrik« i Odense, hvis andre Interessenter var Fabrikant, nu Professor ved Landbohøjskolen Niels Kjærgaard-Jensen og Fru Holmblads Broder, Overretssagfører Otto Fabricius. Efter Selskabets den 14 Januar 1919 oprettede Kontrakt er dets Formaal »at tilvirke og forhandle Smørfarve, Ostefarve og Osteløbe, dette sidste saavel i flydende Tilstand som i Pulverform. Interessentskabet har endvidere optaget Forhandling af Salt og Pergament m m til Mejerierne.«

I Interessentskabskontrakten bestemmes bl a:

§ 2, 2 Stk. Hvad Interessentskabets Forpligtelser angaar, da hæfter vi naturligvis solidarisk overfor Trediemand for enhver Interessentskabets paahvilende Gæld, der er kommet eller kommer til Eksistens fra Stiftelsesdagen at regne — — — Indbyrdes hæfter vi derimod stedse hver med Trediedelen. — — —

§ 6. Ifølge Firmaanmeldelsen er Kjærgaard Jensen berettiget til at tegne Firmaet. Denne Ret gælder dog kun Forretningens almindelige Anliggender og Dispositioner, men alles Underskrifter fordres til enhver Transaktion, der ikke kan betegnes som henhørende til Forretningens daglige Virksomhed — — — Betydeligere Forretninger kræver Enstemmighed. — — — De her nævnte Indskrænkninger i Retten til at tegne Firmaet er dog naturligvis ikke forbindende for godtroende Trediemand.

— — —

§ 9. Denne Kontrakt er uopsigelig undtagen i de nedenfor i §§ 10—14 nævnte Tilfælde.

§ 10. Skulde et af vore Boer komme under Konkursbehandling — — —

§ 11. Skulde en af Interessenterne dø og hans Bo behandles som Gældsfragaalesbo — — —

§ 12. Skulde en af Interessenterne dø uden at der bliver Tale om Gældsfragaalesbehandling af Boet — — —

§ 13. Skulde Virksomheden 3 Aar i Træk give Underskud, bortfalder Uopsigeligheden og hver af Interessenterne kan derefter udtræde

af Interessentskabet ved at forkynde Medkontrahenterne lovlig Opsigelse med 6 Maaneders Varsel, hvorefter han udtræder den paafølgende 1 Januar. Den Generalbalance, der opgøres over Forretningen ved Ophævelsestiden, skal afgive Basis for Mellemværendets Opgørelse. — — —

Interessentskabets 5 første Aar havde efter de aflagte Regnskaber udvist følgende Driftsresultater:

Aar 1916	Overskud	Kr	32 715,02
— 1917	Underskud	—	71 237,55
— 1918	Overskud	—	27 047,95
— 1919	Overskud	—	6 222,45
— 1920	Overskud	—	17 254,71

I den Status pr 31 December 1920, der lagdes til Grund ved Fru Holmblads Indtrædelse, havde den tredie Interessent, hvis Rettigheder og Forpligtelser Fru Holmblad overtog, et Tilgodehavende hos Selskabet paa Kr 80 473,16. For at overtage dette maatte Fruen overtage hans Skyld ifølge løbende Veksler Kr 90 000,— samt den 21 April 1921 overtage hans Kautionsforpligtelse overfor Privatbanken, stor pr 31 December 1920 Kr 248 355,02, hvoraf hun efter Bankens Forlangende kontant indbetalte Kr 50 000,—

Interessentskabets senere Regnskaber udviser følgende Driftsresultater:

Aar 1921	Underskud	Kr	65 988,98
— 1922	—	—	60 710,83
— 1923	—	—	64 679,22
— 1924	—	—	143 530,56
— 1925	—	—	199 719,09
— 1926	—	—	208 461,57
1/1—30/6 1927	—	—	176 043,05

Den 30 September 1927 oprettedes mellem Interessenterne en gensidig Deklaration om Interessentskabets Opløsning fra og med 1 Juli 1927 paa følgende Vilkaar:

»1. Pr 1 Juli 1927 er optaget en Udgangsstatus, som i Afskrift vedhæftes nærværende Overenskomst. Ifølge denne Status skal Kjærgaard-Jensen tilsvare Fru Holmblad Kr 287 446,57 og Fabricius tilsvare Fru Holmblad Kr 189 129,57.

For disse Skyldbeløb udsteder vi samtidig hermed hver sit Gælds-brev til Fru Holmblad, og dermed skal enhver indbyrdes Forpligtelse og Rettighed de tre Parter imellem betragtes som værende fastslaaet — jfr alene nedennævnte Modifikation — og der bliver følgelig ikke Tale om noget Skyldforhold mellem Kjærgaard-Jensen og Fabricius og ej heller Spørgsmaal om, at den ene af disse Parter skal være medansvarlig for den andens Skyld til Fru Holmblad.

Paa ovennævnte Udgangsstatus er Ejendommen ansat til Kr 150 000, og de udestaaende Fordringer inclusive Firmaets Tilgodehavende hos den likviderede British and North European Bank Ltd, til ialt Kr 82 724,12.

Disse Aktiver realiseres snarest ske kan og Differencen mellem ovennævnte Summer og det endelige Provenu fordeles mellem de tidligere Interessenter med en Trediedel til hver og de til Fru Holmblad udstedte Gældsbreve erhoder en Paategning, som fastslaaer Skyldens endelige Beløb.

2. Med ovennævnte Modifikation med Hensyn til Ejendommen og Debitorerne overtager jeg, Kjærgaard-Jensen, samtlige Aktiver iflg Udgangsstatus og forpligter mig til at føre Forretningen, af hvilken jeg stedse har staaet og fremdeles staaer som Ene-Indehaver, videre for egen Regning og Risiko.

3. Overfor Kreditorerne iflg Udgangsstatus forbliver Forholdet bestaaende uforandret, indtil samtlige disse Kreditorer er fyldestgjorte, d v s Interessentskabet vedbliver at bære Ansvarret overfor disse Kreditorer, men os imellem er jeg, Kjærgaard-Jensen, alene ansvarlig og berettiget med Hensyn til Forretningens fremtidige Drift og Udbytte.«

Denne Deklaration er for Fru Holmblads Vedkommende underskrevet saaledes: for Fru K M Holmblad

Alfred S Blom.«

Ifølge den i Deklarationen omtalte Status havde Interessentskabet hos Professor Kjærgaard-Jensen og Overretssagfører Fabricius Tilgodehavender paa de i Deklarationen anførte Beløb af henholdsvis Kr 287 446,57 og Kr 189 129,57 og iøvrigt Aktiver til bogført Værdi Kr 388 335,98, medens Passiverne foruden Fru Holmblads Tilgodehavende paa Kr 381 782,82 udgjorde Kr 483 129,30.

Uanset denne Deklaration blev Fru Holmblad stadig betragtet som Interessent i Firmaet, hvis Driftsresultater efter de aflagte Regnskaber har udgjort:

1/7—31/12 1927	Underskud	Kr 17 404,22
Aar 1928	—	— 27 444,07
— 1929	—	— 49 489,03
— 1930	—	— 49 319,86

Ifølge Firmaets Status pr 31 December 1930 udgjorde dets Passiver Kr 172 024,94. Til Dækning heraf haves Aktiver, som af statsautoriseret Revisor Christian Nielsen er anslaaet at ville udbringe ca 44 000 Kr, hvorfor han mener, at der ved Selskabets Afvikling maa paaregnes et Tab paa ca 130 000 Kr. Idet Fruens Tilgodehavender vedrørende Firmaet hos Professor Kjærgaard-Jensen og Overretssagfører Fabricius da var steget til henholdsvis Kr 391 247,28 og Kr 221 101,69, har Revisor Nielsen opgjort Fruens Tab ved Interessentskabet (Firmaet) saaledes:

Andel i Underskud 1921—1930	Kr 410 178,47
Good will ved Indtrædelsen	
Kr 90 000,00 ÷ 80 473,16	— 9 526,84
Værdiløst Tilgodehavende hos Professor Kjærgaard-Jensen	— 391 247,28
do hos Overretssagfører Fabricius	— 221 101,69
Tab ved Afvikling anslaaet til	— 130 000,00

Kr 1 162 054,28

Under Paaberaabelse af, at Grosserer Blom ved uforsvarligt Forhold som Lavvæрге har paaført hende dette Tab, og at han ved Misbrug af en ham den 15 September 1924 meddelt Generalfuldmagt har paadraget hende Medansvar for de nedenfor nævnte Forpligtelser, har Enkefru Holmblad som Sagsøgerinde sammen med sin under 27 Januar 1931 beskikkede Lavvæрге Byretsdommer Hans Preisler Knudsen under

denne Sag paastaet Grosserer Blom som Sagsøgte tilpligtet at betale hende Kr 300 000,00
 med Fradrag af hans Tilgodehavende hos hende — 77 510,34

altsaa Kr 222 489,66

med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 28 August 1931, samt tilpligtet at friholde hende for ethvert Ansvar eller Tab ved følgende Engagementer:

1. Professor N Kjærgaard-Jensens Laan Nr 11 419 hos Fyens Diskonto-Kasse, Odense (Bank-Aktieselskab), opgjort pr 1 Juli 1931 til Kr 84 000,00;

2. Professor N Kjærgaard-Jensens Laan Litr C Nr 20 814 hos Landbo-Sparekassen for Fyen, opgjort pr 1 Juli 1931 til Kr 11 100,00;

3. N Kjærgaard-Jensens tekn kem Fabriks Eksportkreditlaan med Statens Garanti hos Sparekassen for København og Omegn, opgjort pr 1 Juli 1931 til Kr 15 000,—.

4. Professor N Kjærgaard-Jensens Laan hos Fru Løwegreen, stort 20 000,— Kr, og

5. Sagsøgerindens og Sagsøgte Laan N 4002 hos Amagerbanken, Aktieselskab, opgjort pr 15 August 1931 til Kr 83 246,88.

Sagsøgerinden har bemærket, at naar Paastanden er indskrænket hertil, er det af Hensyn til Retsafgifterne, idet Sagsøgte ikke menes at være i Stand til at betale højere Erstatning.

Sagsøgerinden har nærmere udviklet, at det var uforsvarligt af Sagsøgte og i Strid med hans Pligt som Lavværge, at han ikke blot ikke fraraadede, men endog tilraadede hende at gaa ind som Interessent i Fabriksvirksomheden, idet dette var en Spekulationsforretning med ubegrænset Ansvar.

Subsidiært har Sagsøgerinden anført, at det er fuldkomment uforsvarligt, at Sagsøgte undlod at foranledige, at Sagsøgerinden udtraadte af Forholdet og begrænsede sit Tab, skønt han straks efter Regnskabet for Aaret 1921 maatte være klar over Fabrikens daarlige Stilling. Særlig er fremhævet, at Kontraktens § 13 tillader Opsigelse, dersom Virksomheden 3 Aar i Træk har givet Underskud, og at Kontrakten derfor i hvert Fald efter Underskudsaaarene 1921—23 burde være opsagt til Op-hør med Udgangen af Aaret 1924. Tabet efter dette Tidspunkt kan anslaaes til godt 600 000 Kr, altsaa mere end den indtalte Erstatning af ialt Kr 513 346,88.

Mest subsidiært har Sagsøgerinden hævdet, at det utvivlsomt er pligtstridigt, at Sagsøgte ikke har overholdt Deklarationen af 30 September 1927, men disponeret, som om Sagsøgerinden stadig var Medinteressent, og at han utvivlsomt maa erstatte hende det derved paaførte Tab, som hun har opgjort til Kr 204 344,89
 Naar heri fradrages Sagsøgte ovennævnte Tilgodehavende — 77 510,34

udkommer Kr 126 834,55

som hun subsidiært har paastaet sig tilkendt.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet han har gjort gældende, at Sagsøgerinden med beraad Hu gik ind i Interessentskabet i Aaret

1921 ikke alene, fordi hun ansaa det for en forsvarlig Anbringelse af sine Penge, men hovedsagelig fordi hendes Broder derigennem kunde opnaa en Støtte; Sagsøgerinden maatte være ganske klar over den dermed forbundne Risiko; Lavværgens Pligt gaar ikke videre end til at handle efter bedste Overbevisning uden egen Interesse, og dette har Sagsøgte stadig gjort i Forvisning om, at Selskabet vilde udvikle sig saaledes, at Sagsøgerindens Tab kunde blive formindsket, hvad Sagsøgte stadig mener, der er Udsigt til. Dette gælder ogsaa Tiden efter 30 September 1927; men Tabet efter dette Tidspunkt udgør efter Sagsøgtes Beregning i hvert Fald kun Kr 48 182,09, altsaa mindre end Sagsøgtes Tilgodehavende hos Sagsøgerinden.

Under Sagen har Sagsøgerinden som Part forklaret, at det var Sagsøgte, som foreslog hende at indtræde i Interessentskabet. Hun vilde nødvendig, dels fordi hun ved den et Aarstid forud skete Afhændelse af hendes Mands Firma L P Holmblad var kommet ud af Risiko, dels fordi hun ikke havde Tro til sin Broders Forretningsvirksomhed; men da Sagsøgte sagde, at det var en god Forretning, at han selv vilde gaa med i den, og at hun burde give sin Broder en Opmuntring, gik hun med. Hun har ikke dengang talt med sin Broder om Sagen. Hun husker ikke nu Enkeltheder udover, at der skulde betales 50 000 Kr. Hun har vel nok set Interessentskabskontrakten, men ved bestemt, at det ikke blev sagt, at hun hæftede ubegrænset, eller at der var nogen Uopsigelighed. Sagsøgte har aldrig givet hende Interessentskabets Regnskaber, kun vist hende dem og forklaret hende, naar hun var ked af Forholdet og ængstelig derfor — at naar det forløb i Ro, gik det nok. Hun bad flere Gange om at komme ud af Forholdet, men Sagsøgte slog det hen, indtil hun i Aaret 1927 efter Forhandling med sine Børn bestemt krævede Forholdet bragt til Ophør. Sagsøgte sagde senere, at dette var sket, og hun er først efter Sagsøgtes Fratræden som Lavværgen blevet kendt med de senere Indbetalinger til Interessentskabet. I Anledning af et halvt Aars Bortrejse gav hun den 15 September 1924 Sagsøgte en Generalfuldmagt, som Sagsøgte paa hendes senere Forespørgsler erklærede var ude af Verden, men som han dog først vistnok i Aaret 1930 tilintetgjorde efter hendes udtrykkelige Forlangende. Hun mener, at Sagsøgte har benyttet denne i større Omfang end hun har anet, idet Sagsøgte ofte paa hendes Forespørgsel efter Dokumenter til Underskrift har svaret, at der intet var at underskrive. Hun har næret fuld Tillid til Sagsøgte, der som hendes Lavværgen har gjort et meget betydeligt og indtil 1920 fortræffeligt Arbejde. Hun vilde derfor nødvendig ulejlige ham mere end nødvendigt og har saaledes i de senere Aar ikke bedt om som tidligere at faa sendt Afskrift af sine Aarsopgørelser. Hun har aldrig tænkt paa at raadføre sig med andre, end ikke sin Sagfører, og Sagsøgtes Fratræden som Lavværgen fremkaldtes ved, at hendes Børn, som siden Sommeren 1929 gentagne Gange havde rettet forgæves Henvendelser til Sagsøgte for at faa Oplysninger om hendes Forhold, den 3 Januar 1931 begærede Skifte og kun vilde tilbagekalde Begæringen, hvis Sagsøgte fratraadte.

Sagsøgte har som Part forklaret, at Forslaget om Sagsøgerindens Indtrædelse i Interessentskabet forebragtes ham af Overretssagfører

Fabricius, som sagde, han havde talt med sin Søster derom. Sagsøgte ansaa Osteløbe for en Verdensartikel, og han forstod, at det nye Fabrikats Indarbejdelse maatte koste Penge i de første Aar. Han søgte Oplysninger om Fabrikant Kjærgaard-Jensen, og Svarene var gode. Derefter anbefalede han Sagsøgerinden at indtræde, dels fordi han ansaa det for en god Forretning, dels under Hensyn til Overretssagfører Fabricius. Han overvejede ikke, om Interessentskabet eller Overretssagføreren kunde have faaet Støtte paa anden Maade, uden det ubegrænsede solidariske Ansvar. Han lovede ikke Sagsøgerinden selv at indtræde i Selskabet, men efter bedste Evne at varetage hendes Tarv i dette, og forespurgt, om han har forklaret hende det ubegrænsede solidariske Ansvar, erklærede Sagsøgte, at det var vanskeligt at svare paa, men at det maatte han jo sikkert have gjort. Han fik selv Interessentskabets Regnskaber og har f Eks godkendt Regnskabet for Aaret 1921 ved Paategning; han har ikke givet Sagsøgerinden dem, men kun vist hende dem og sagt til hende, naar hun erklærede at være bange, at han mente, at det vilde komme til at gaa godt senere. Han har aldrig overvejet Spørgsmaalet om at opsigte Interessentskabskontrakten. I Aaret 1926 forlangte Professor Kjærgaard-Jensen Interessentskabet opløst af Hensyn til Overretssagfører Fabricius, og da Sagsøgerinden, som han talte med derom, ogsaa ønskede Udtræden, gik han med og har senere meddelt Sagsøgerinden, at Selskabet var opløst. Men han lod dog Sagsøgerinden faktisk fortsætte som Interessent i Tillid til Professor Kjærgaard-Jensens Oplysninger om Foretagendet, for hvilket Professoren for Aaret 1928 havde kalkuleret et Overskud paa 12 000 Kroner, og han mener, at Sagsøgerinden under en Samtale i Aaret 1928, hvorunder han gav hende en fuldstændig Oversigt over Selskabets Forhold, maa have forstaaet, at hun fortsatte som Interessent. Sagsøgerinden har altid kunnet faa alle de Oplysninger, hun ønskede, af ham, og det var stemmende med hendes Ønske, at han nægtede hendes Børn Oplysninger. Han har aldrig tænkt paa at tilkalde andre til Samraad, f Eks ikke Sagsøgerindens Sagfører.

Professor Kjærgaard-Jensen har som Vidne forklaret, at Hovedgrunden til Interessentskabets daarlige Regnskaber for Aarene 1921—25 var uøkonomisk Ledelse af et i Aaret 1921 oprettet Eksportkontor her i Byen. Dette lededes først af en Direktør, som afskedigedes 1923, derefter af Overretssagfører Fabricius. Da han selv i Aaret 1922 blev udnævnt til Professor i Mejeribrug ved Landbohøjskolen, kunde han ikke som hidtil forestaa den daglige Ledelse af Fabriken i Odense. I Aaret 1926 henvendte han sig til Sagsøgte med Krav om, at Fabriken skulde flyttes til København, Eksportkontoret nedlægges og Overretssagfører Fabricius fjernes fra Selskabet. Hvis dette blev gennemført, troede han paa Forretningens Fremtid, hvad han sagde til Sagsøgte. Det er gaaet langsommere, end han da troede, men der er Fremgang, idet den ordinære Drift fra et Underskud paa 12 700 Kr i 2det Halvaar 1927 er gaaet frem til at give et Overskud paa 12 500 Kr i Aaret 1931.

Overretssagfører Fabricius har som Vidne forklaret, at han ikke i Aaret 1920 behøvede økonomisk Støtte, og at han hverken har anmodet Sagsøgte eller sin Søster om dennes Indtræden i Interessentskabet.

Han har derimod i den paagældende Periode flere Gange talt med Sagsøgte, der selv havde Forretning i Odense, om Interessentskabets Virksomhed, som han forstod, Sagsøgte kendte og havde Tillid til. Han har derhos hævdet, at en af Grundene til, at Eksportkontoret skuffede Forventningerne, var, at de fremstillede Produkter ikke var saa gode efter Professor Kjærgaard-Jensens Flytning her til Byen som før den Tid.

Om Selskabets Regnskaber har Revisor Christian Nielsen bl a oplyst følgende:

I Selskabets Status pr 31 December 1920, for hvilket Aar Varekontoen paa Gevinst- og Tabskontoen var opført med 202 921 Kr 39 Øre, opføres som Aktiv Varekonto med 198 128 Kr 78 Øre, hvoraf alene Beholdningen af Osteløbe andrager 151 584 Kr 25 Øre. Overretssagfører Fabricius's Kapitalkonto udviser Kreditsaldo Kroner 153 649,04, medens Professor Kjærgaard-Jensens Kapitalkonto er i Debet med Kr 5554,71.

I Selskabets Status pr 31 December 1921 er fra Varekonto for Osteløbe, der opføres med Kr 76 976,49, udskilt en Konto for konstant Osteløbebeholdning, der opføres som Aktiv med Kroner 43 050,—. Denne Konto, som pr 31 December 1922 forøges med Kroner 21 525,— afskrives helt i Aarene 1922, 1923 og 1927. Den saaledes afskrevne Værdi repræsenterer den Osteløbe, som under Fremstillingen maa blive paa Bunden af de forskellige til Fremstillingen benyttede Beholdere, og som ikke kan ekstraheres af disse. Dette burde der fra Begyndelsen af være taget Hensyn til; Værdien af Osteløbebeholdningen pr 31 December 1920 har derfor været langt mindre end den da i Status optagne Værdi. Det maa herved bemærkes, at der i Revisionspaategningen paa Regnskabet for Aaret 1920 staar: »Varelageret er optaget uden min Medvirkning«.

I Status pr 31 December 1922 er optaget som Aktiv »Konto for Startning af Agenturer i Udlandet« med Kr 42 839,64, hvilken Konto afskrives i Aarene 1923 og 1927.

Sagsøgerindens Tab i Tiden efte. 1 Januar 1925 opgøres saaledes:	
Selskabets Driftstab i Aaret 1925.....	Kr 199 719,09
— — — 1926.....	— 208 461,57
— — 1/1 til 30/6 1927.....	— 176 043,05
Det foran anførte Tab for Tiden efter 1/7 1927.....	— 204 344,89
samt Kjærgaard-Jensens og Fabricius's Andel i Afviklingstabet pr 1/7 1927, som Sagsøgerinden har maattet udrede efter Deklarationens § 3.....	— 63 944,25

hvor i fragaar de faktisk før 1/1 1925 lidte, men endnu ikke regnskabsmæssigt konstaterede Tab:

Konto for konstant Osteløbebeholdning, opført i Status pr 31 December 1924 med.....	Kr 54 243,00
Konto for Startning af udenlandske Agenturer, opført i samme Status med....	— 38 555,68
Skønsomæssig Nedsættelse af Varer, Emballage, Køretøjer og Inventar, opført i samme Status med Kr 275 782,97.....	— 150 000,00

Kr 242 798,68

Kr 609 714,17

Det foran anførte Tab for Sagsøgerinden for Tiden efter 1/7 1927..... Kr 204 344,89
er beregnet efter den pr denne Dato skete Opgørelse.

Sagsøgte hævder, at der deri maa fragaa de faktisk før denne Dag lidte, men endnu ikke regnskabsmæssigt konstaterede Tab paa Varebeholdning, bogført for Kroner 58 276,55; anslaaet Kr 48 275,55
Emballage, bogført for Kroner 20 717,82;
anslaaet. — 11 262,10
Inventar, bogført for Kroner 73 124,15;
anslaaet — 68 124,15
hvortil kommer de efter 1/7 1927 til Ud-
gift førte Renter af gammel Gæld, anslaaet — 28 500,00

Kr 156 162,80

hvorved fremkommer det af Sagsøgte erkendte Tab.... Kr 48 182,09

Sagsøgte har derved bemærket, at Professor Kjærgaard-Jensen ikke var eller er i Stand til at betale de anførte Afskrivninger, som altsaa selv ved en Opgørelse pr 30 Juni 1927 vilde være kommet til at hvile paa Sagsøgerinden.

Sagsøgerinden hævder heroverfor, at de anførte Afskrivninger paa Varebeholdning, Emballage og Inventar er alt for store, ogsaa under Hensyn til, at Opgørelsen pr 30 Juni 1927 skete med Forretningens Fortsættelse for Øje, og at Sagsøgte i hvert Fald ved sin Underskrift paa Opgørelsen pr 30 Juni 1927 har afskaaret sig fra at fremsætte Paa-stand herom, samt at det er uberettiget at inddrage Renterne af den gamle Gæld af Driftsregnskaberne for Aarene efter 1 Juli 1927.

Som Sagen er forelagt, er det ubestridt, at Sagsøgte, som af ham hævdede, ved at lade Sagsøgerinden indtræde og forblive i Interessentskabet N Kjærgaard-Jensens tekn kem Fabrik stedse har handlet efter sit bedste Skøn om Sagsøgerindens Tarv.

For saa vidt Sagsøgtes Procedure skal forstaaes som hævden, at allerede dette er tilstrækkeligt til at fritage ham for ethvert Ansvar, er dette ikke rigtigt, idet Sagsøgte som Sagsøgerindens faste Lavværg har haft en selvstændig Pligt til at paase, at Sagsøgerindens Formue ikke formindskes ved Dispositioner fra Sagsøgerindens Side, som skyldes hendes Uerfarenhed i Forretningsforhold, bortset fra, hvad der i særlige Tilfælde kunde følge af andre rimelige Hensyn end de økonomiske, f Eks overfor Paarørende eller lignende. Selv under en passende Hensyntagen til Sagsøgerindens Broder findes imidlertid Sagsøgerindens ovenfor gengivne Fortsættelse*) i Interessentskabet at maatte for en Lavværg staa som en betænkelig Sag. Det maa dernæst findes aabenbart uforsvarligt, at Sagsøgte ikke, saasnart han forstod, at den ubegrænsede Forpligtelse, han havde ladet Sagsøgerinden paatage sig ved Indtrædelsen i Interessentskabet, trods alle hans Formodninger vilde blive effektiv, uopholdelig søgte Forpligtelsen ophævet eller dog begrænset ved ethvert lovligt Middel, saaledes ved Opsigelse af Inter-

*) Skal antagelig være Indtrædelse.

essentskabskontrakten, hvorved bemærkes, at Sagsøgte, som af ham erkendt, var ukendt paa Interessentskabets Forretningsomraade, og altsaa savnede Muligheden for selv at øve effektiv Kontrol med Virksomheden.

Det Ansvar, Sagsøgte saaledes har paadraget sig, kan han ikke frigøre sig for overfor Sagsøgerinden ved at henvise til, at han i et vist Omfang har faaet dennes Tilslutning til Dispositionerne. Rent fraset, i hvor stort Omfang dette faktisk er sket, i hvilken Forbindelse der henvises til den den 15 September 1924 udstedte Generalfuldmagt og Oplysningerne om dens Benyttelse, er det uomtvisteligt, at Sagsøgerindens hele Interessentskabsforhold hvilede paa Sagsøgtes egne Bestemmelser og uden at Medinteressenterne nogensinde forhandlede med Sagsøgerinden, der ikke var i Stand til at foretage nogen selvstændig Undersøgelse af Forholdene, hvad Sagsøgte ikke kan have ønsket, idet han ikke udleverede Sagsøgerindens Interessentskabets Regnskaber til Drøftelse med andre, og undlod at give Sagsøgerindens Børn Oplysninger, da de henvendte sig til ham derom. At Sagsøgte ogsaa har opfattet sin egen Bestemmelse som afgørende, fremgaar af, at han efter Udfærdigelsen af Deklarationen af 30 September 1927 maa antages at have bortset endog fra Sagsøgerindens formelle Samtykke til hendes Forbliven som Interessent.

Som Følge af alt foranførte maa Sagsøgte være pligtig at erstatte Sagsøgerinden det Tab, han har paaført hende ved sit uforsvarlige Forhold.

Da dette efter det oplyste maa antages at overstige det principalt paastaede Beløb, vil der være at give Dom efter Sagsøgerindens nævnte Paastand, hvorhos Sagsøgte vil have at betale Sagsøgerindens Sagens Omkostninger med 6000 Kr.

T i r s d a g d e n 9 M a j .

Nr 306/1932. Herreekviperingshandler **Christian Oscar Jensens Konkursbo** (Meyer) m o d

Firmaet **F E Binzer's Eftf** ved Chr Frøkjær-Jensen
(Overretssagfører O L B Jensen),

betræffende Afkræftelse af Indstævntes Modtagelse af et Parti Varer.

Sø- og Handelsrettens Dom af 30 September 1932: De Sagsøgte, Firmaet F E Binzer's Eftf ved Chr Frøkjær-Jensen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Herreekviperingshandler af Sorø Christian Oscar

Jensens Konkursbo, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte med 100 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at Chr O Jensen i betydeligt Omfang har returneret Varer, modtagne fra Indstævnte. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde samt idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Herreekviperingshandler Christian Oscar Jensens Konkursbo, til Indstævnte, Firmaet F E Binzer's Eftfl ved Chr Frøkjær-Jensen, med 300 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

De Sagsøgte under denne Sag, Firmaet F E Binzer's Eftl ved Chr Frøkjær-Jensen, som i en Aarrække havde leveret Varer til Herreekviperingshandler Christian Oscar Jensen i Sorø, forlangte i Januar 1932, efter at der gennem en Sagfører var udsendt Henvendelse til Jensens Kreditorer, at faa returneret de resterende af de af Firmaet leverede, hos Jensen beroende Varer. Jensen returnerede samtlige disse i Tiden 19 Januar—9 Februar 1932 og blev derefter erklæret fallit den 9 Marts 1932.

Jensens Konkursbo gør nu under denne Sag gældende, at da der ikke har foreligget noget retsgyldigt Konsignationsforhold mellem Jensen og Firmaet, bør dettes Modtagelse af Varerne afkræftes i Henhold til Konkurslovens § 20 som en Betaling med usædvanlige Betalingsmidler, og Boet paastaar derfor Firmaet dømt til at tilbagelevere et nærmere specificeret Parti Varer, subsidiært til at betale 1177 Kr 41 Øre med Renter 5 pCt pro anno fra Stævningens Dato, den 6 Juni 1932.

Firmaet paastaar sig frifundet, idet det gør gældende først og fremmest, at der har bestaaet et Konsignationsforhold, saaledes at Firmaet i Kraft deraf havde Ret til at faa Varerne tilbage, og dernæst at Firmaet i hvert Fald havde saadan Ret som Følge af, at Jensen udtrykkeligt havde forpligtet sig til at tilbagelevere.

Under Domsforhandlingen er Forklaring afgivet af Herreekviperingshandler Jensen og af det sagsøgte Firmas Indehaver Chr Frøkjær-Jensen.

Disse har samstemmende forklaret, at efter at Herreekviperingshandler Jensen i et Par Aar havde modtaget Varer i fast Regning fra Firmaet, fandt der i Oktober 1929 en Forhandling Sted mellem dem om Forretningsforholdets Videreførelse.

Med Hensyn til den herunder trufne Aftale og den derefter følgende Ordning af Forretningsforholdet har Jensen nærmere forklaret, at Aftalen alene gik ud paa, at han laante Varer af Firmaet, saaledes at han havde Ret — og iøvrigt paa Forlangende ogsaa Pligt — til at returnere disse. Derimod blev der ikke efter hans Forklaring truffet nogen Aftale om Konsignation. Varerne var faktureret til den Pris, som Jensen skulde betale Firmaet, og Jensen skulde kun svare til denne uden Hensyn til, hvad han selv fik solgt Varerne for. Efterhaanden bestod Jensens Lager, der var forsikret under eet, alene af de fra Firmaet modtagne Varer. Jensen betalte ind paa Varerne fra Tid til anden, naar det passede ham. Een a to Gange om Aaret kom Frøkjær-Jensen til Sorø og gjorde Varelageret op sammen med Jensen. Den for Varerne modtagne Betaling holdtes ikke af Jensen afsondret fra hans øvrige Midler.

Frøkjær-Jensen har heroverfor forklaret, at der under Forhandlingerne i Oktober 1929 paa Forlangende af ham blev truffet en egenlig Konsignationsaftale, om end der ikke blev afsluttet nogen skriftlig Kontrakt derom, at der under hans Besøg i Sorø — hvilke Besøg efter hans Forklaring fandt Sted 2 a 3 Gange aarlig — blev foretaget Opgørelser af Mellemværendet og betalt af Jensen overensstemmende dermed, samt at Jensens Konto i Firmaets Bøger var ført under Betegnelsen: »Konsignation«.

Idet Rigtigheden af Frøkjær-Jensens Forklaring om Indholdet af Aftalen i Oktober 1929 bestyrkes ved nogle under Sagen fremlagte Breve fra Herreekviperingshandler Jensen, og af at i hvert Fald forskellige af Firmaets Fakturaer fra 1931 har været mærket: »I Konsignation«, findes denne Forklaring at maatte lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse.

Herefter samt efter det om Varernes Identificering, Afregningen og Sælgerens Kontrol med Lageret oplyste finder Retten det efter Omstændighederne tilstrækkeligt godtgjort, at der har bestaaet et Konsignationsforhold mellem Firmaet og Jensen, saaledes at der ikke bliver Spørgsmaal om, hvorvidt dennes Returnering af Varerne indenfor 8 Uger før Konkursen kan betegnes som Betaling med usædvanlige Betalingsmidler.

Firmaets Paastand om Frifindelse vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Boet at burde betale Firmaet med 100 Kr.

Onsdag den 10 Maj.

Nr 320/1932. **Københavns Sporveje** (Trolle)

mod

Enkefru **Dagmar Kordine Amalie Winther**
(Overretssagfører J L Cohen)

og

Nr 20/1933. Enkefru **Dagmar Kordine Amalie Winther**

mod

Vognmand **Hans Peter Hansen** (Overretssagfører O Bay),

betræffende Erstatning for Skade, forvoldt ved et Ulykkestilfælde.

Østre Landsrets Dom af 31 Oktober 1932: Sagsøgte, Vognmand Hans Peter Hansen bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Enkefru Dagmar Kordine Amalie Winther, i denne Sag fri at være, hvorhos Sagens Omkostninger for hans Vedkommende ophæves. De Sagsøgte, Københavns Sporveje, bør til Sagsøgerinden betale 2625 Kr. 80 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 8 August 1932, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 200 Kr, hvorhos de til det offentlige bør betale de Retsafgifter, der skulde have været erlagt, og Godtgørelse for det stemplede Papir, der skulde have været forbrugt, hvis Sagen ikke for Sagsøgerindens Vedkommende havde været beneficeret. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret paastaar Fru Winther Københavns Sporveje og Vognmand Hansen in solidum tilpligtet at betale hende 2625 Kroner 80 Øre med Renter. Sporvejene og Hansen paastaar Frifindelse.

Efter det for Højesteret oplyste maa der gaas ud fra, at der mellem Sporvognen og Rendestenen kun var levnet Vognen en Plads af ca 168 cm og at Vognens Bredde var 155 cm.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Sporvejene at burde betale til Fru Winther med 400 Kroner og Fru Winther til Vognmand Hansen med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Københavns Sporveje til Enkefru Dagmar Kordine Amalie Winther med 400 Kroner og Fru

Winther til Vognmand Hans Peter Hansen med 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgerinden, Enkefru Dagmar Kordine Amalie Winther, hvem der er meddelt Bevilling til fri Proces, dog uden Beskikkelse af Sagsfører, paastaet de Sagsøgte, Vognmand Hans Peter Hansen og Københavns Sporveje, in solidum tilpligtede at betale hende det nedenfor opgjorte Erstatningsbeløb 3225 Kr 80 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt fra Stævningens Dato, den 8 August 1932.

Begge de Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet de bestrider, at der foreligger noget Forhold fra deres Side som kan paadrage Erstatningspligt.

Ifølge Sagsøgerindens Fremstilling er Sagens Omstændigheder følgende:

Onsdag den 8 April 1931 Kl 1,45 Eftm kom Sagsøgerinden til Skade, idet hun blev paakørt af et Hestekøretøj, som tilhørte og kørtes af Sagsøgte, Vognmand Hans Peter Hansen. Sagsøgerinden stod paa det vestlige Fortov af Falkoneralle ved Stoppestedet mellem Mariendalsvej og Dr Olgas Vej, idet hun skulde med en Sporgvogn i Retning mod Allegade. Medens hun stod her, saa hun, at der kom et Køretøj med en løbsk Hest for ad Falkoneralle i Retning mod Allegade i højre Side af Kørebanen. Samtidig saa hun, at der lige ud for hende kom en gammel Dame gaende mod hende midt paa Kørebanen. Damen, Fru Augusta Modell, var 77 Aar gammel og er senere afgaaet ved Døden. Sagsøgerinden var med det samme klar over, at Damen var i overhængende Fare for at blive kørt ned, og da der yderligere kom en Sporgvogn bag ved hende i Retning mod Jagtvej, saaledes at hun ikke kunde komme tilbage, løb Sagsøgerinden ud paa Kørebanen og tog fat i den gamle Dame, og det lykkedes Sagsøgerinden at faa hende ind mod den vestlige Kantsten, saaledes at de, da Hesten naaede dem, var nær ved Kantstenen. Hesten drejede til venstre uden om dem, hvorimod Vognen, som slingrede meget, ramte dem eller en af dem og slog dem om paa Kørebanen. Sagsøgerinden mærkede kraftige Smerter i højre Arm, og det blev, da hun umiddelbart efter blev indbragt paa Frederiksberg Hospital, konstateret, at hun havde faaet Brud paa højre Overarm; endvidere havde hun faaet slaaet højre Side af Ansigtet, ligesom hendes Overstykke og Kjole blev beskadiget.

Færdig fra Trykkeriet den 17 Maj 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 10

Onsdag den 10 Maj.

Under Henvisning til, at Vognen, da den lige forinden passerede det smalle Stykke, der fører over Ladegaardsaaen, formentlig er blevet paakørt af et bagfra kommende Linie 9 Sporvognstog, saa at Hesten ved det Stød, Vognen fik, blev sky og løb løbsk, har Sagsøgerinden overfor Sagsøgte, Vognmand Hans Peter Hansen fremhævet, at Hesten tidligere er løbet løbsk for ham, og at han derfor, da Køretøjets Bredde var 1,38 m, burde have udvist særlig Agtpaagivenhed under Passeringen af Overkørslen over Aaen, hvor Kørebanen exclusive Sporvejssporene kun er 2,20 m.

Overfor Sporvejene har Sagsøgerinden fremhævet, at Vognstyreren paa Sporvognstoget ogsaa har Skyld i den hende overgaaede Skade, idet han ikke holdt tilbage for det foran kørende Hestekøretøj, og idet han formentlig ikke i Tide har givet behørigt Signal.

Sagsøgerinden henlaa paa Hospitalet i 3 Uger og var paa et Hvile- og Rekreationshjem fra 27 Juni til 28 Juli 1931. Ifølge de foreliggende Lægeerklæringer fik hun ved Ulykken Brud paa højre Arm og Skulder og led derefter af nervøse Symptomer med Svimmelhed af og til. Hun havde Tilbøjelighed til at falde selv paa jævnt Terræn, og ved et saadant Fald den 8 August 1931 i hendes Hjem brækkede hun venstre Overarm. Endnu i Slutningen af Oktober 1931 var hun under Massagebehandling, og først fra Midten af April 1932 ansaas hun for rask og arbejdsdygtig. Fra 15 April 1931 skulde hun have tiltraadt ny Stilling i en Kontorplads med 175 Kr maanedlig Løn og med 3 Maaneders Opsigelse, og paagældende anden Dame, der fik Stillingen i hendes Sted, lønnes nu med 200 Kr maanedlig.

Sagsøgerinden, der forbeholder sig Ret til Erstatning for mulig blivende Invaliditet, har opgjort sit Erstatningskrav saaledes:

Hospitalsoophold	10 Kr 80 Øre
Tabt Arbejdsfortjeneste i Tiden 15 April 1931 til 15 April 1932	2100 » 00 »
2 Lægeattester	20 » 00 »
Rensning af Frakke	8 » 50 »
Rekreationsoophold	82 » 50 »
Afskrift af Rapport.....	4 » 00 »
Svie og Smerte.....	1000 » 00 »

Ialt 3225 Kr 80 Øre

Sagsøgte, Vognmand Hans Peter Hansen hævder, at Grunden til Løbskkørselen udelukkende var, at hans Vogn bag fra fik et Skub af den fremkørende Sporvogn.

Sporvejene gør derimod gældende, at Hesten blev sky, og at det var Hestens Bevægelser, der trykkede Vognen ind mod Sporvognen. Vognstyrenen kendte ikke noget til Hestens Tilbøjelighed til at blive sky eller løbe løbsk, og han maatte anse Kørebane for bred nok til Køretøjet, idet Sporvognen kun rager 30 cm ud over Sporet, saaledes at der efter de ovenfor anførte Maal for Vogn og Kørebane har været ca $\frac{1}{2}$ m overskydende Plads. Sporvejene anser i hvert Fald Forholdet som hædeligt og uafvendeligt for Vognstyrenen.

Begge de Sagsøgte mener, at Sagsøgerindens Handlemaade har været dumdrstig og urigtig, og de protesterer mod Størrelsen af de for tabt Arbejdsfortjeneste og for Svie og Smerte krævede Erstatningsbeløb, idet navnlig Sagsøgerindens Brud af venstre Overarm den 8 August 1931 ikke anses for at staa i Aarsagsforbindelse med Ulykken den 8 April 1931.

Under Domsforhandlingen er Forklaringer afgivet af Sagsøgerinden og Sagsøgte, Vognmand Hansen samt forskellige Vidner, der overværede Løbskkørselen. Af disse Forklaringer — der paa alle væsentlige Punkter, for saa vidt de paagældende nu kan huske det passerede, er en Gentagelse af, hvad der oplystes til en af Frederiksberg Politi i April 1931 optagen Rapport — skal følgende fremhæves.

Ifølge Vognmand Hansens Forklaring var Hesten en 7 Aars Vallak, som han havde haft i $\frac{3}{4}$ Aar og købt som fuldt reel. Den var den foregaaende Sommer 1930 løbet for ham i Dyrehaven, men dette skyldtes, at han havde traadt Vognens Forbrædt itu, saa det faldt ned paa Hesten. Endvidere var den en Gang ved Juletid 1930, forspændt for Vogn og uden Kusk, løbet ud af Gaarden ved hans Stald paa Yrsavej, idet den vistnok blev bange for noget der hængende Tøj. Ellers har den været rolig og omgængelig og under hans daglige Kørsel med den her i Byen ikke vist Tegn til Skyhed.

Han var i langsom Trav kommen omtrent over Broen, da Sporvognen, som han ikke forinden havde set eller hørt noget til, bagfra kørte op ved Siden af ham. Han mener, at han kunde have undgaet, at Hesten blev bange, hvis han havde været varskoet om Sporvognen. Hesten blev sky ved et Skub, som Køretøjet fik af Sporvognen, og Bælgringen omkring venstre Baghjuls Nav kunde bagefter ses at være ramt og flækket. Under Løbskkørselen derefter lykkedes det ham at dreje Hesten saa meget tilvenstre, at den gik fri af de to Damer.

Konduktør Hans Alkeskjold, der var Passager foran paa Sporvognen, har forklaret, at Sporvognen paa Broen indhentede Køretøjet. Han, der nøje lagde Mærke til Hesten, saa, at den gav et Ryk til højre, og efter Lyden at dømme kom højre Forhjul ind mod Kantstenen. Sporvognen stødte derefter, mens Forenden var udfor Hesten, mod det bagerste af Køretøjet, og Hesten blev nu vild og tog Magten fra Kusken, der iøvrigt kørte den udmærket. Han hørte ikke, om Vognstyrenen havde givet Signal.

Vognstyrelsen paa Sporvognen Johan Peter Nagel har om Signalgivning kun turdet udtale, at han plejer at give Signal inden Aagade. Han mente, at der var Plads nok, da han indhentede Køretøjet, og kun for Tospænderkøretøj er det sædvanligt, at Sporvognen holder tilbage. Han hørte Lyden fra Kantstenen, og at noget skurede mod Sporvognen, hvorfor han standsede, og Hesten løb da løbsk.

Fru Nancy Andersen, der var Passager i Sporvognen og iagttog Hesten og Køretøjet, har forklaret, at hun ikke tør sige, om Hesten begyndte at stejle, før Sporvognen havde ramt Vognen.

Forklaringer afgivne af Vidnerne, Fru Thora Larsen, Chauffør Petrus Madsen, Gartnermedhjælper Jens Viggo Jørgen Jensen og Kørelærer Erik Vilhelm Beck bekræfter derhos Rigtigheden af Sagsøgerindens Fremstilling om, at den gamle Dame, Enkefru Modell, vilde være blevet kørt ned, hvis ikke Sagsøgerinden var løbet ud og havde ført hende ind mod Fortovet. Det fremgaar endvidere af Forklaringerne, at det var Sagsøgerinden alene, der rammes af Vognen. Fru Modell antog selv ikke at have taget Skade ved Faldet og afslog Assistance. Hun døde dog den 20. s. M. af Lungebetændelse, der mentes at være indirekte Følge af paadragne Læsioner.

Efter det saaledes foreliggende maa der gaas ud fra, at Sagsøgerindens Handlemaade har været rimelig og fornuftig for at afværge større Ulykke.

Da det imidlertid ikke ved det fremkomne findes godtgjort, at der kan bebrejdes Sagsøgte, Vognmand Hansen, noget med Hensyn til hans Kørsel eller Benyttelse af paagældende Hest, vil han være at frifinde.

For de Sagsøgte, Københavns Sporvejes, Vedkommende findes det ifølge deres Koncession, jfr Bekendtgørelse Nr 109 af 9 August 1898 § 14, at være afgørende, at det dem paahvilende Bevis for, at Skaden er bevirket ved uafvendeligt Tilfælde, ikke er ført, hvorved bemærkes, at der altid maa være nogen Risiko forbunden med en Sporvogns Fremkørsel tæt op ad anden Befordring, naar Fremkørslen — som det her synes at være Tilfældet — ikke i Tide behørigt er signaliseret.

Angaaende Erstatningens Omfang har Læge Vald. Bækgaard i en Erklæring af 3 August 1932 udtalt, at Sagsøgerinden lige fra sit første Ulykkestilfælde den 8 April 1931 har haft Pladsangst (altid maattet lade sig følge over Pladser og Gader) og følt sig usikker over sine Bevægelser og svimmel, hvorfor der ingen Tvivl for ham er om, at det sidste Ulykkestilfælde den 8 August 1931 staar i direkte Aarsagsforhold til det første.

Idet Erstatningen for tabt Arbejdsfortjeneste og for Svie og Smerte passende findes at kunne fastsættes til henholdsvis 2000 Kr og 500 Kr, vil de Sagsøgte, Københavns Sporveje, være at dømme til at betale Sagsøgerinden 2625 Kr 80 Øre med Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger findes for Sagsøgte, Vognmand Hansens Vedkommende at burde ophæves.

De Sagsøgte, Københavns Sporveje vil i Sagsomkostninger have at godtgøre Sagsøgerinden 200 Kr og iøvrigt have at betale Sagens Omkostninger efter Reglerne for beneficerede Sager.

Nr 328/1932. Apoteker **Gjaldbæk** (Hvidt)
 m o d
 Firmaet **Brødrene Thøfner** (Selv),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af en Entreprisekontrakt.

Østre Landsrets Dom af 27 Oktober 1932: Sagsøgte, Apoteker Gjaldbæk, bør til Sagsøgerne, Firmaet Brødrene Thøfner, betale 457 Kr 30 Øre med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 29 Juli 1932, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret paastaar Appellanten sig tilkendt 542 Kroner 70 Øre med Renter nemlig den i Dommen under c) nævnte Erstatning efter Fradrag af Indstævntes af Appellanten anerkendte Krav, tilsammen 457 Kroner 30 Øre. Indstævnte paastaar Stadfæstelse.

Under et efter Dommens Afsigelse optaget Skøn har Skønsmændene erklæret, at Ledningsanlægget med de til dette hørende Skylleventiler og Standrørsventiler ikke har været udført i Overensstemmelse med Leveringsbetingelserne, og at det findes rimeligt at ansætte det Tab, det har medført for Appellanten, at Leveringsbetingelserne er fraveget, til 1000 Kroner.

Herefter og da der, som i Dommen antaget, maa gaas ud fra, at Materialet af Type 393 S ikke er godkendt, vil Appellantens Paastand være at tage til Følge.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Firmaet Brødrene Thøfner, bør til Appellanten, Apoteker Gjaldbæk, betale 542 Kroner 70 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 17 August 1932 til Betaling sker. I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Indstævnte til Appellanten med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Efteraaret 1931 lod Sagsøgte under denne Sag, Apoteker Gjaldbæk, gennem Ingeniørfirmaet Frandsen & Meyer ved Axel Julius Meyer, der var Sagsøgtes raadgivende Ingeniør, udbyde Arbejde paa Amagerbros Apotek i Henhold til en af Meyer udarbejdet Beskrivelse. Herefter bestod Arbejdet i en Udvidelse af et Destillationsanlæg ved Anbringelse af en ca 200 Liter rummende Højdebeholder af ca 160 cm Længde og ca 40 cm Diameter samt forskellige Forbindelsesrør med tilhørende Stopventiler, Haner og Slangespidsrer. Desuden skulde leveres til bestaaende Vaske et nærmere angivet Antal Flaskeskylleventiler, Bundventiler, Standrør og Hjørneriste.

Det var betinget, at »Alt, Ledninger, Ventiler, Riste etc« skulde udføres af rustfrit Staal af Type V2A (et tysk Fabrikat), og der skulde ydes 1 Aars Garanti for Udførelse og Materiale.

Den 16 September 1931 afgav Sagsøgerne under denne Sag, Firmaet Brødrene Thøfner, Tilbud i Henhold til den nævnte Beskrivelse om Udførelse af Arbejdet for 2300 Kr. Sagsøgerne havde i deres Tilbud erklæret at ville udføre alt Arbejdet i Avesta Staal 832, hvilket efter det oplyste er et svensk Fabrikat, der ganske svarer til det i Beskrivelsen ommeldte tyske Fabrikat.

Den 25 September 1931 tilskrev Sagsøgerne i Tilslutning til deres Tilbud Sagsøgte, at de ikke havde regnet med Flaskeskylleventiler og Standrørsventiler, hvorfor Tilbudssummen maatte forøges med Prisen herfor, henholdsvis 125 Kr og 135 Kr pr Stk. Derefter førtes mellem Parterne og Ingeniørfirmaet en Forhandling, der resulterede i en Skrivelse fra Ingeniørfirmaet til Sagsøgerne af 2 Oktober 1931, hvori bl a udtales: »I Henhold til Aftale approberes herved Deres Tilbud af 16 September paa et Anlæg i rustfrit Staal til Amagerbro Apotek, i Henhold til hvilket Tilbud, stort Kr 2300,— alt leveres af rustfrit Staal med Undtagelse af 4 Flaskeskylningsventiler, 2 Bundventiler, 2 Standrør og 2 Hjørneriste, der leveres af forcromet Metal; alt iøvrigt at levere og montere efter tidligere tilsendt Beskrivelse og Plan. — — — De bedes ligeledes snarest fremskaffe en passende Garanti for Staalets Holdbarhed.«

Sagsøgerne gik derefter i Gang med Arbejdet, idet de som Underentreprenør antog Smedemester Chr Monrad Christensen, der atter bestilte Materialerne hos en herværende Grossist, saaledes at en Del af disse, navnlig Ledningsrør, skulde leveres færdigforarbejdet direkte fra den paagældende svenske Fabrik, medens Christensen paa sit Værksted af Materialer fra Grossistens herværende Lager fremstillede de Haner, Skylleventiler o s v, der efter Aftalen skulde leveres i rustfrit Staal. Endelig overlodes Fremstillingen af Højdebeholderen til den herboende Ingeniør Erik v d Merwede. Denne fik opgivet de i Beskrivelsen nævnte Dimensioner og Materiale samt Staalets Tykkelse i Overensstemmelse med det af Meyer stillede Krav 1,5 m.

Arbejdet fuldførtes i Løbet af Januar Maaned 1932, i hvilken Maaned Sagsøgte betalte a conto ialt 2000 Kr, hvorefter han har nægtet at betale yderligere Beløb, idet han ved Skrivelse af 5 Februar 1932

lod Meyer reklamere over forskellige Mangler ved Arbejdet og Fejl i Regningen af 31 Januar.

Sagsøgerne paastaar nu Sagsøgte tilpligtet at betale dem:

1. Rest paa Tilbudssum	300,00 Kr
2. Forskellige mindre Ekstraarbejder ialt.....	157,30 —
3. For tre Skylleventiler og to Standrørsventiler.....	645,00 —

tilsammen 1102,30 Kr

med Renter heraf 5 pCt p a fra den 29 Juli 1932.

Sagsøgte, der anerkender at skyldte de to førstnævnte Poster, tilsammen 457 Kr 30 Øre, paastaar sig derimod frifundet for saa vidt angaar Post 3, stor 645 Kr.

Sagsøgte gør dernæst gældende, at Sagsøgerne har misligholdt Aftalen

a. dels ved at levere Beholderen i en saa daarlig Udførelse, at den klappede sammen, da den ved Dampudblæsning var blevet delvis tømt for Luft, hvilket har medført Udgifter for Sagsøgte, store	440 Kr 00 Øre
b. dels ved ikke rettidig at armere Vaske, hvilket Sagsøgte har maattet lade en anden Haandværker udføre med en Udgift af.....	52 — 00 —
c. dels ved i betydeligt Omfang at levere ringere Staalmateriale, hvilket efter Sagsøgtes Formening vil volde ham Driftstab, der anslaaes til.....	1000 — 00 —

naar fra disse, ialt 1492 Kr 00 Øre

drages det ovenævnte af Sagsøgte anerkendte Beløb 457 — 30 —

fremkommer til Rest 1034 Kr 70 Øre, hvilket Beløb Sagsøgte paastaar sig tilkendt hos Sagsøgerne.

Disse har paastaet sig frifundet for Sagsøgtes Modkrav.

Der er under Sagen afgivet Forklaringer af Indehaveren af Sagsøgenes Firma, Albert Thøfner, Ingeniør Meyer, Smedemester Christensen og Ingeniør v d Merwede.

ad Sagsøgenes Krav Post 3.

Sagsøgte hævder med Støtte i Meyers Vidneforklaring, at Sagsøgerne under Forhandlingerne forud for Skrivelsen af 2 Oktober 1931 gik ind paa mod at levere de der nævnte Dele i forchromet Metal, der er billigere end rustfrit Staal, at levere de i hans Skrivelse af 25 September 1931 ommeldte Ventiler inden for Tilbudssummen 2300 Kr.

Vel har nu Albert Thøfner forklaret, at Meyer har lovet ham Ekstrabetaling for disse Ventiler, men da Sagsøgerne har erkendt, at det var fordelagtigere for dem at levere dem i forchromet Metal i Stedet for i rustfrit Staal, og at de ikke har fremsat Indsigelser mod Skrivelsen af 2 Oktober, maa de være bundet til Levering i Overensstemmelse med Vilkaarene i denne Skrivelse, der stemmer med den af Sagsøgte hævdede Forstaelse af Aftalen. Herefter findes Sagsøgte at maatte frifindes, for saa vidt angaar det under denne Post af Sagsøgerne krævede Beløb 645 Kr.

ad Sagsøgtes Modkrav Post a.

Ingeniør v d Merwede har forklaret, at han forinden Afleveringen af Højdebeholderen konstaterede, at den var saa nær cylindrisk formet, som det teknisk er gørligt. Smedemester Christensen har forklaret, at han ved Leveringen konstaterede, at Beholderen havde større Afvigelse fra Cylinderformen, end den burde have haft, og at han underrettede Meyer derom. Dette har Meyer bekræftet, idet han yderligere har forklaret, at, da den straks efter Opsætningen, ved Dampudblæsningen og deraf følgende Fortyndelse af Luftindholdet blev udsat for det udvendige Luftryk, klappede den fuldstændig sammen.

Sagsøgte hævder nu i Overensstemmelse med Meyer, at dette maa skyldes Mangler ved dens Form, hidrørende fra Fremstillingen.

Det bemærkes herved, at Ingeniør v d Merwede har forklaret, at Beholderen for at kunne modstaa et saadant Tryk burde have været forsynet med indvendig Afstivning. Skønsforretning er derhos ikke optaget, og Sagsøgte har uden at underrette Sagsøgerne ladet Smedemester Christensen opsætte en ny Beholder af sværere Konstruktion, bl a forsynet med indvendig Afstivning.

Herefter findes Sagsøgtes heromhandlede Modkrav ikke at kunne tages til Følge.

ad Sagsøgtes Modkrav Post b.

Da der mod Sagsøgernes Benægtelse ikke er ført Bevis for Rigtigheden af det fremsatte Krav, vil dette ikke kunne tages til Følge.

ad Sagsøgtes Modkrav Post c.

Smedemester Christensen har forklaret, at han til Fremstillingen paa sit Værksted af Haner, Flaskeskylleventiler m m ikke hurtigt nok hos sin Grossist kunde faa tilstrækkeligt Materiale af Avesta Staal af Typen 832, men fik Resten leveret i Typen 393 S med den Forklaring, at dette ogsaa var rustfrit Staal, men af blødere Art end 832. Han har anvendt det blødere Materiale bl a til Skylleventiler og har, mens Fremstillingen stod paa, meddelt dette til Meyer, der ikke protesterede, men udtalte sig med, at »det gik vel nok«, eller lignende. Da Ledningsrørene var leveret, monterede han hele Anlægget og er — uden at have foretaget nærmere Undersøgelse — gaaet ud fra, at Rørene var af Typen 832 som bestilt.

Thøfner har forklaret, at Meyer under en Samtale med ham, efter at Ventilerne var leveret, om Materialet 393 S har udtalt, at det gik nok.

Meyer har forklaret, at han intet erindrere om Samtaler med Christensen eller Thøfner angaaende, at han skulde have udtalt sig med, at det gik nok med 393 S. Han forklarer derimod, at han en Dag eller to efter, at Opsætning af Ventiler var sket, lagde Mærke til, at de blev angrebet af Syrer, hvorfor han henvendte sig til Christensen og først da fik at vide, at Materialet 393 S var anvendt. Han godkendte det ikke, men foretog tværtimod Prøver med svagere Syre og konstaterede da, at ogsaa denne angreb Ventilerne. Det viste sig ligeledes, at Vandet i Destillationsanlægget var fuldt af Rust. Han reklamerede da i Skrivelsen af 5 Februar 1932. Da ogsaa Ledningsrørene viste Tegn til Syreangreb, reklamerede han i Skrivelse af 25 Februar 1932. Det har senere vist sig ved forskellige Prøver, udtagne med ca 1 Maanedes

Mellemrum, at Vandet trods gentagne Rensninger stadig er rustholdigt eller paa anden Maade urent.

Sagsøgte gør nu gældende, at Anvendelsen af Type 393 S, der er sket uden hans Godkendelse og i Strid med den oprindelige Aftale mellem Parterne, dels har gjort Anlægget mindre holdbart, saaledes at det hurtigere maa repareres og fornyes, dels har medført, at det ikke er rustfrit. Han hævder, at der derved er tilføjet ham et Tab paa mindst 1000 Kr.

Sagsøgerne hævder derimod, at Anvendelsen af Type 393 S i Ventiler m m ved Meyers Udtalelser, navnlig til Christensen, paa en for Sagsøgte bindende Maade er godkendt, og at de ikke uden nærmere Bevis gennem en Skønsforretning kan anerkende, at der derudover er sket Afvigelser fra Betingelserne, der kan have medført Fejl ved Anlægget.

Ved de foreliggende Oplysninger findes det vel ikke bevist af Sagsøgerne, at Materialet Type 393 S i noget Tilfælde er godkendt af Sagsøgte eller af Meyer paa hans Vegne, men da Retten ikke ved det af Sagsøgte oplyste er sat i Stand til at danne sig noget begrundet Skøn over, om der ved Benyttelsen af det nævnte Materiale er paaført Sagsøgte noget Tab af Betydning, eller til hvilket Beløb Tabet kan ansættes, vil der ikke kunne tilkendes Sagsøgte nogen Erstatning under denne Post.

Efter det anførte vil Sagsøgte være at dømme til at betale Sagsøgerne 457 Kr 30 Øre med Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

M a n d a g d e n 1 5 M a j .

Nr 212/1932. **Købmand Georg Jensen (Rode)**
m o d

Ministeriet for offentlige Arbejder og Aalborg Kommune
(d kst Kammeradvokat),

betræffende Erstatning for en ved Omordning af Gedeforholdene bevirket Forringelse af en Appellanten tilhørende Ejendom.

Vestre Landsrets Dom af 30 Maj 1932: De Sagsøgte, Ministeriet for offentlige Arbejder og Aalborg Kommune, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Købmand Georg Jensen, i denne Sag fri at være. Til den sagsøgte Kommune betaler Sagsøgeren i Sagsomkostninger 100 Kr og til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges saafremt Sagen ikke havde været afgiftsfri for det sagsøgte Ministerium, samt i Salær til den konstituerede Kammeradvokat 200 Kr. De idømte Sagsomkostninger udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Ved den i Dommen beskrevne Hævning af de to Gader er Kontor- og Butikslokalerne i Appellantens lave Etetages Hus kommet saa dybt under Gadens Niveau, at de ligner Kælderlokaler med tilsvarende ringe Adgang for Lys og Luft, og at Vinduerne ikke kan bruges til Udstilling af Varer uden yderligere at lukke for det sparsomme Lys.

For denne væsenlige Forringelse af Ejendommen har Appellanten efter Lovgivningens almindelige Grundsætninger Krav paa Erstatning hos de Indstævnte in solidum, idet disse har erklæret i Forening at skulle bære Ansvar for Opfyldningen. Erstatningen findes efter det foreliggende, derunder et efter Dommen optaget Skøn at kunne bestemmes til 8000 Kroner med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes de Indstævnte in solidum at burde betale til Appellanten med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte, Ministeriet for offentlige Arbejder og Aalborg Kommune, bør een for begge og begge for een, til Appellanten, Købmand Georg Jensen, betale 8000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 5 September 1931 til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Paa et den 2 December 1927 mellem Repræsentanter for de danske Statsbaner og Aalborg Byraad afholdt Møde angaaende en paatænkt Ændring af Vej- og Gadeforholdene i Forbindelse med Anlægget af en Overføring over Banen ved den daværende Overkørsel Nr 513 for Vesterbro i Aalborg afsluttedes der mellem de mødte en Overenskomst om Bygningen af en saadan Overføring. Det hedder i Overenskomsten bl a:

»Endvidere bekoster Aalborg By samtlige Expropriationer, midlertidige eller permanente, der foranlediges af de paa Plan 1 med gult viste Anlæg. Statsbanerne er dog villige til at lade disse Ekspropriationer foretage ved Foranstaltning af Besigtigelses- og Expropriationskommissionen i Henhold til Forordningen af 5te Marts 1845 mod Godtgørelse af samtlige dermed forbundne Udgifter efter Regning.«

Paa Foranledning af Kommissarius ved Anlæg af Jærnbanner i Jylland valgte Byraadet i Henhold til nævnte Forordnings § 5 to Mænd til at deltage i Besigtigelses- og Ekspropriationskommissionens Forhandlinger, og den 3 Oktober 1928 sammentraadte Kommissionen, der

var tiltraadt af de nævnte af Byraadet valgte delegerede, for at foretage den i Forordning 5 Marts 1845 foreskrevne Besigtigelse. Det fremgaar af de i Sagen foreliggende Oplysninger om den paagældende Ekspropriation, at nogle Ejendomme paa den vest for Jærnbansen liggende Del af Vesterbro blev helt eksproprierede, idet man skønnede, at den projekterede Løftning af Gaden udfør disse Ejendomme vilde medføre, at de paa disse liggende Huse maatte nedrives. Den Sagsøgeren, Købmand Georg Jensen i Aalborg, tilhørende Ejendom er beliggende i noget større Afstand fra Banen end de nysnævnte eksproprierede Ejendomme, idet den ligger ca 100 m fra Banen ved Hjørnet af Vesterbro og Kirkegaardsgade med Facader paa henholdsvis 30,1 og 48,2 m mod disse Gader. Der har i denne Ejendom i lang Tid været drevet Købmandshandel, hvorfor der er indrettet stor Gaardsplads, Portindkørsel og Stalde til Brug for Forretningens Kunder fra Landet. Mod Vesterbro findes en lav 1-Etages Bygning med Butik og Beboelsesrum. Ved Mødet for Kommissionen den 28 November 1928 blev Sagsøgeren gjort bekendt med, at Ekspropriationen for hans Vedkommende drejede sig om en Løftning af Fortovets Bagkant, hvorved nogle Ændringer ved Bygningerne vilde blive nødvendiggjort. Herom hedder det i Kommissionens Forhandlingsprotokol:

»1) Den søndre Indgang ændres saaledes, at der i Stedet for de 2 Trin op bliver 2 Trin ned fra Fortovet til Stuegulvet, den nuværende Butiksindgang flyttes 1 Vinduesfag mod Syd, idet der foran den nye Indgang tilvejebringes en ca 1,4 m bred Trappe, der tilvejebringes Lyskasser foran Vinduerne saavel mod Vesterbro som mod Kirkegaardsgade og udføres en eventuel fornøden Forstærkning og en Isolering af de under den nye Gadehøjde liggende Dele af Ydermurene.

2) Endvidere vil der i selve Bygningen være at foretage følgende Ændringer: Portens Gulv og Loft løftes, idet Gulvet gives et Fald ca $\frac{1}{1,5}$ fra Gaden ned mod Gaardspladsen, der ligeledes løftes omkring Porten, medens Portaabningen i For- og Bagfacade forhøjes ved en Opbygning paa Murene. Indenfor den nye Butiksindgang udføres et Vindfang, ligesom Muraabningen over Nedgangstrappen forhøjes.

Forsaavidt angaar de under 2) nævnte Ændringer udleveredes der Ejeren skriftligt Forligstilbud.

Ejeren blev gjort bekendt med, at de under 1) nævnte Ændringer, der vil blive udført af Anlægget, ikke vil blive paabegyndt førend Oktober Flyttedag 1929.«

Forligstilbudet gik ud paa, at Sagsøgeren for selv at udføre de under 2 nævnte Ændringer skulde have udbetalt 2000 Kr. Da Sagsøgeren ikke vilde modtage dette Tilbud, fastsatte en i Medfør af Forordning 5 Marts 1845 nedsat Taksationskommission Erstatningen til 2500 Kr. Efter at der var foretaget nogle Ændringer i Planerne for Anlægget, er Løftningen af den paagældende Gadestrækning sket saaledes, at den løftede Fortovsbagkant er ført helt ind til Sagsøgerens Bygning hvilende paa Støttmure udenfor denne. Den Højde, hvori Kanten er løftet, andrager ved Skellet mod Naboejendommen ved Vesterbro Matr Nr 338 0,4 m, ved Sydsiden af Porten mod Vesterbro 0,9 m og ved Hjørnet af Kirkegaardsgade 1,4 m. I sidstnævnte Gade ophører Løftningen ca 35 m fra Hjørnet.

De af Kommissionen ønskede Ændringer ved Bygningen er bragt til Udførelse. Idet Sagsøgeren har anbragt, at der for den ved Anlægget skete delvise Nedgravning af hans Ejendom tilkommer ham en Erstatning, der ikke er dækket ved de af Anlægget foretagne Ændringer og den ovennævnte Erstatning paa 2500 Kr, samt at Erstatningen ikke bør fastsættes af den i Medfør af 5 Marts 1845 nedsatte Taksationskommission paa Grund af dennes Sammensætning bl a med Repræsentanter for Købstadkommunen, der var interesseret i de i Forbindelse med Overføringen over Jærnbanen staaende betydelige Gadeforlægninger, har han under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte, Ministeriet for offentlige Arbejder og Aalborg Kommune, tilpligtede in solidum at betale ham 25 000 Kr tillige med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 1 Oktober 1929, indtil Betaling sker. Subsidiært har han nedlagt Paastand om, at Erstatningens Formaal ansættes til at være Godtgørelse af Værdiforskellen for Sagsøgeren mellem Ejendommen forinden Løftningen og Ejendommen efter Løftningen i dens nuværende Tilstand med skete Ændringer ved Færdielsadgange m v uden Hensyn til Fordele eller Ulemper iøvrigt ved det paagældende Gadeanlægs Udførelse i dets Helhed, og mere subsidiært, at Erstatningens Formaal fastsættes af Retten.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Sagsøgeren har i første Række gjort gældende, at det i nærværende Sag ikke drejer sig blot om Forlægning af en udenfor Ejendommen liggende Vej, men at der ved Gadeanlægget er sket et direkte, positivt Indgreb i Ejendommen, for hvilket der i Lighed med det i Forordning 1845 § 12 nævnte Tilfælde, at en Ejendoms Jorder overskæres, tilkommer Ejeren Erstatning.

Der maa efter det foreliggende gaas ud fra, at Forbindelsen mellem den løftede Gade og Sagsøgerens Ejendom kunde være tilvejebragt paa andre Maader end sket, navnlig saaledes at Ejendommen ikke direkte var blevet berørt af Anlægget, saasom ved Anbringelsen af en gennemgaende Lyskasse langs denne, eller ved en Deling af Fortovet, saaledes at den nærmest Bygningerne liggende Del af det holdes i det oprindelige Niveau med Adgang her til ad Trapper fra den forhøjede Del af Fortovet. Det er af de Sagsøgte oplyst, at saadanne og andre lignende Metoder har været bragt i Anvendelse andetsteds, men som ogsaa udtalt i en Erklæring fra Kommissarius ved Anlæg af Jærnbanner i Jylland maatte den trufne Ordning efter de Sagsøgtes Fremstilling anses for den for Sagsøgeren fordelagtigste, og det er i al Fald ubestridt, at han ikke under Forhandlingerne for Besigtigelses- og Ekspropriationskommissionen har fremsat Ønske om nogen anden Ordning end den iværksatte.

Ved det ommeldte Gadeanlæg kan der nu, uanset at det er udført paa en saadan Maade, at Bygningerne paa Sagsøgerens Ejendom er blevet direkte berørte af Anlægget, efter det foreliggende, derunder hvad der er oplyst om de Foranstaltninger, der er truffet med Hensyn til Fortovskantens Befæstelse sigtende til at sikre Bygningerne mod Tryk fra den højere liggende Gade, ikke anses at være sket noget saadant Indgreb i Sagsøgerens Ejendomsret, at der tilkommer ham Erstatning. Det er vel ubestridt, at Adgangsforholdene er blevet noget besværliggjorte, derved at Adgangen til Butiken nu maa ske ad Trapper, ligesom

der i Porten er fremkommet et Fald ned mod Gaardspladsen; men der kan dog ikke herved anses at være gjort noget retsstridigt Indgreb i Sagsøgerens Ret til at have Adgang til de tilgrænsende Gader.

Idet der herefter overensstemmende med de Sagsøgtes Paastand ikke bliver at tilkende Sagsøgeren nogen yderligere Erstatning, findes det ufornødent at komme ind paa Sagsøgerens Indsigelse mod, at Erstatningen fastsættes af Taksationskommissionen, ligesom der ikke bliver Spørgsmaal om at imødekomme en af Sagsøgeren fremsat Begæring om Sagens Udsættelse til Fremskaffelse af en Udtalelse fra retsudmeldte Syns- og Skønsmænd vedrørende Ejendommens Værdiforringelse.

Sagsøgeren vil derhos have at godtgøre de Sagsøgte Sagens Omkostninger; for det sagsøgte Ministeriums Vedkommende efter Reglerne for afgiftsfri Sager, alt som nedenfor bestemt.

O n s d a g d e n 1 7 M a j .

Nr 24/1933. **Vognmand Andreas Petersen**
 (Landsretssagfører Hasle)

m o d

3 Dragonregiment (d kst Kammeradvokat),

betræffende Erstatning for en Appellanten under en Manøvrevøvelse tilføjet Skade.

Dom afsagt den 1 August 1932 af Retten for borgerlige Sager i Aarhus Købstad: Indstævnte 3 Dragonregiment v/ Regimentschef Oberstløjtnant Krarup, Aarhus, bør, inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, til Sagsøgeren, Vognmand Andreas Petersen, Sønderborg, betale det paastævnte Beløb 640 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra 31 Marts 1932, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører, Overretssagfører Wilde af Aarhus, i Godtgørelse for positive Udlæg Kr 20,50 og i Salær 175 Kr, der vil være at udrede af det offenkendte.

Vestre Landsrets Dom af 11 Januar 1933: Appellanterne, 3 Dragonregiment, bør for Tiltale af Indstævnte, Vognmand Andreas Petersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges den for Indstævnte ved Landsretten beskikkede Sagfører, Overretssagfører Johnsen, i Salær 125 Kr, hvilket Beløb tilligemed de de for Indstævnte under Sagens Behandling for Underretten beskikkede Sagførere, Overretssagfører Wilde, Aarhus, Overretssagfører Steinthal, København, og Landsretssagfører Miang, Sønderborg, tillagte

Salærer, henholdsvis 175 Kr, 25 Kr og 20 Kr samt i Godtgørelse for Udlæg, førstnævnte 20 Kr 50 Øre og sidstnævnte 7 Kr, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Som i Underrettsdommen anført maa det antages, at den Appellanten tilføjede Skade væsentlig skyldes den af Kornet Edelmann under Øvelserne udviste Uforsigtighed, selv om Appellanten efter de gældende Bestemmelser for Manøvrer ikke burde være trængt saa nær ind paa Edelmann, som han efter det oplyste gjorde.

Krav paa Erstatning for Skadetilføjelse under de angivne Omstændigheder kan ikke støttes paa Ulykkesforsikringslovgivningen, jfr Bekendtgørelse Nr 15 af 17 Januar 1927 § 2, og efter Skadens Beskaffenhed bliver der ej heller Spørgsmaal om at anvende Reglerne i Invalideforsørgelseslovgivningen. Appellanten maa herefter anses udelukket fra at gøre Erstatningskrav gældende mod Statskassen, hvorved bemærkes, at det skyldes Appellantens eget Ønske om at blive hjemsendt, at han ikke fik Kur og Underhold indtil sin fuldstændige Helbredelse.

Herefter vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær for Højesteret findes Appellanten at burde betale 200 Kroner til den konstituerede Kammeradvokat.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten Vognmand Andreas Petersen 200 Kroner til den konstituerede Kammeradvokat inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

I September 1931 var Sagsøgeren, Vognmand Andreas Petersen af Sønderborg, indkaldt som Korporal ved 3 Dragonregiment og deltog med sin Afdeling i Efteraarsmanøvrerne paa Fyen. Lørdag den 26 September afholdtes om Formiddagen en Øvelse omkring Heden-Allested, og under Forsøget paa at tilfangetage en fjendtlig Rekylgværggruppe, ført af Kornet Knud Hvidtfeldt Edelmann, blev Sagsøgeren saaret af et Træprojektile fra Kornettens Gevær, idet Projektilet trængte gennem Sagsøgerens Tøj og ca 3 cm ind i Sædets højre Halvdel.

Sagsøgeren blev efter Regimentets Ordre indlagt paa Amtssygehuset i Ringe med det samme og henlaa her til den 6 Oktober s A, da han efter sin egen Begæring blev udskrevet og afrejste til Aarhus. Ifølge Syge-

husets Journal var Saaret da lægt. Sagsøgeren meldte sig om Eftermiddagen til Regimentet, som kom tilbage fra Manøvrerne ved samme Tid. Næste Dag, den 7 Oktober, anmodede han om at maatte blive hjemsendt straks, mens Afdelingen ellers først skulde hjemsendes den 8 Oktober, da han skulde til en for ham meget vigtig Forhandling med nogle Folk fra Statsbanerne om en Licitation i Sønderborg den følgende Dag. Sagsøgerens Anmodning blev bevilget, og han afrejste saa til sit Hjem, men maatte gaa i Seng der den 8 Oktober, som Følge af Saaret, og forblive liggende til 14 Oktober. Han var uarbejdsdygtig indtil 2 November s A og blev af den Læge, der behandlede ham i Sønderborg, Dr med Ruge, erklæret rask den 3 s M. Mens Sagsøgeren var arbejdsudygtig, maatte han, der er Indehaver af Gadeomnibussen i Sønderborg, efter sit eget Opgivende betale 2 Chauffører for at besørge Kørslen ialt 290 Kr. Dette Beløb samt 350 Kr i Erstatning for Svie og Smerte som Følge af Skudsaaet, ialt 640 Kr, har Sagsøgeren under nærværende Sag paastaet sig tilkendt hos 3 Dragonregiment v/ Regimentschefen, Oberstløjtnant Krarup, Aarhus, idet han tillige har paastaet sig tilkendt Renter af Beløbet 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 31 Marts 1932, til Betaling sker.

Under Sagen har der været bevilget Sagsøgeren fri Proces, og Overretssagfører Wilde af Aarhus har været beskikket som Sagfører for ham.

Til Støtte før sin Paastand har Sagsøgeren anført, at Saaret er tilføjet ham under Indkaldelse til Militærtjeneste af en Befalingsmand ved 3 Dragonregiment, Kornet Edelmann, og i Tjenesten, hvorfor Regimentet maa være ansvarligt.

Under Sagen har Krigsministeriet bemyndiget Indstævnte til at møde i Sagen paa Ministeriets Vegne, saaledes at Spørgsmaalet, om Regimentet er rette Indstævnte eller ej, dermed bortfalder.

Indstævnte har principalt paastaet pure Frifindelse, subsidiært Frifindelse mod Betaling af et mindre Beløb efter Rettens Skøn.

Til Støtte herfor har Indstævnte for det første anført, at Sagsøgeren ved sit eget groft uagtsomme Forhold er Skyld i, at han blev saaret, idet han i Modstrid med Manøvrereglementets § 65 er trængt nærmere ind paa Modstanderen end de i §'en nævnte 20 Meter.

Sagsøgeren har under Partsafhøring herom forklaret, at han med sin Sektion under den omhandlede Øvelse befandt sig nordøst for Landevejen Heden-Allested ved Høj Nr 50 og efter Ordre gik tilbage til Landevejen, hvorfra han saa Edelmann ligge i Stilling vest for Vejen med Front mod Nordvest. Sagsøgeren besluttede nu at prøve paa at tage Edelmann og dennes Rekylgæværsektion tilfange, hvorfor han med 3—4 Mand dels krøb og det sidste Stykke løb frem mod Kornettens Stilling. Først da de var saa tæt inde paa Modstanderne, at Sagsøgeren kunde gribe Rekylgæværet, som stadig vendte mod Nordvest, blev de opdaget, og Edelmann pressede da sin Riffel mod Sagsøgeren og skød.

Denne Forklaring er overensstemmende med en af Landmand Jørgen Kæstel afgivet Vidneforklaring, hvorunder han navnlig har udtalt, at Skudet blev affyret i en Afstand af højst 1 Meter.

Edelmann, der ogsaa har været vidneafhørt, har derimod forklaret, at han gav Ordre til at vende Rekylgæværet mod Sagsøgeren og hendes Folk, da de var 20—30 m borte og Ilden blev aabnet, da Sagsøgeren, der var forrest, var i en Afstand af ca 8 m fra ham. Da der var skudt et Par Skud med Rekylgæværet, skød han selv med sin Karabin ud i Luften, idet han stod med Front mod Sagsøgerens Folk. Han mener, at Sagsøgeren, der blev bange for Rekylgæværet, i det samme sprang til Side ind i Skudlinien for hans Karabin, og saaledes blev ramt.

Det er oplyst, at der var Krudtslam paa Sagsøgerens Tøj og i Saaret. Herved og efter Edelmanns egen Forklaring om, at han først skød, da Rekylgæværet, der aabnede Ilden, da Sagsøgeren var ca 8 m borte, havde afgivet et Par Skud, maa det ganske bortset fra Sagsøgerens og Kæstels Udsagn, anses for godtgjort, at Edelmann har skudt paa højst ganske faa Meters Afstand, og om ikke direkte paa saa i hvert Fald i Retning af Sagsøgeren. Edelmann har derved, saavel som allerede ved at sætte Rekylgæværet i Aktion, groft overtraadt saavel Skyderelementets som Manøvrerelementets Bestemmelser, hvorimod der ikke findes at kunne lægges Sagsøgeren noget tillast for hans Forhold under Forsøget paa Overrumplingen.

Indstævnte har videre til Støtte for Frifindelsepaastanden anført, at Sagsøgeren ikke burde have ladet sig hjemsende, før han var rask, men skulde have meddelt Regimentschefen, at han ikke var helbredet.

Hertil skal bemærkes, at naar Sagsøgeren er udskrevet af Sygehuset, der har erklæret Saaret for lægt, ses det ikke at kunne bebrejdes Sagsøgeren, at han anmoder om at blive hjempermitteret en Dag før, han alligevel skulde hjem, ligesaa lidt som det kan lægges Regimentet tillast, at han faar Tilladelse til at rejse.

Indstævnte har endelig anført, at Frifindelse maa ske, fordi Statskassen overhovedet ikke hæfter for Skader, som den her omhandlede, idet Staten her ikke er optraadt som privat Person eller Driftsherre, men som Statsmagt, og da ikke hæfter, naar der ikke er særlig Lovhjemmel. Indstævnte har herom henvist til kgl Resolution af 12 November 1828, hvori udtales, at der ikke paahviler den kgl Kasse nogen Forpligtelse til at erstatte den Skade, som en Embedsmand ved misligt Forhold tilføjer andre.

Det findes imidlertid ikke godtgjort, at den omhandlede Resolution, der drejede sig om et Tilfælde, hvor en Arving havde lidt Tab ved en Skifteforvalters bedrageriske Forhold, kan paaberaabes i nærværende Tilfælde. Her er Forholdet det, at Sagsøgeren i sin Egenskab af indkaldt Militærperson har været tvunget af Statsmagten til at foretage sig noget, hvorved han, som anført uden egen Skyld, er blevet paaført Skade af en anden Militærperson ved dennes Uagtsomhed, og det findes derfor stemmende med almindelig Billighed, at han har Krav paa Erstatning for denne Skade og kan søge den direkte hos Statsmagten, idet det synes urimeligt, at han skal bære Risikoen for Skadevolderens muligt manglende Betalingssevne.

Indstævnte har protesteret mod Beløbets Størrelse, men med Hensyn til Sagsøgerens kontante Udgifter til Chaufførhjælp maa hans under Partsansvar fremsatte Oplysninger lægges til Grund, og hvad an-

gaar Erstatningen for Svie og Smerte synes heller ikke det forlangte urimeligt, naar henses til Saarets Art. Herefter vil der være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand, mens Sagens Omkostninger efter Omstændighederne findes at burde ophæves.

Der tillæges den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører Overrets-sagfører Wilde af Aarhus, i Erstatning for positive Udlæg Kr 20,50 samt et Salær, der under Hensyn til det store Arbejde, der er udført i Sagen, passende kan ansættes til 175 Kr, der vil være at udrede af det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 1 August 1932 af Retten for borgerlige Sager i Aarhus Købstad.

Selv om det maatte antages, at Ansvar for den Indstævnte tilføjede Skade udelukkende paahviler Kornet Edelman, ses der dog ikke i et Tilfælde som det foreliggende, at være Hjemmel til at paa-lægge Appellanterne noget Erstatningsansvar. Som Følge heraf vil disse være at frifinde for Indstævntes Tiltale.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes efter Omstændig-hederne at burde ophæves.

Færdig fra Trykkeriet den 24 Maj 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 11

Fredag den 19 Maj.

309/1932. Fhv Uddeler, nu Chauffør **H P Sørensen**
(Landsretssagf Nordentoft)

mod

Urup Brugsforening (Holten-Bechtolsheim),

betræffende Opgørelse af Parternes fra Appellantens Stilling som Uddeler i den indstævnte Forening hidrørende Mellemværende.

Vestre Landsrets Dom af 3 Oktober 1932: De Sagsøgte, Urup Brugsforening, bør for Tiltale af Sagsøgeren, fhv Uddeler H P Sørensen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 600 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte ikke gentaget sin Afvisningspaastand.

Appellantens Paastand gaar for Højesteret principalt ud paa, at Indstævnte tilpligtes at betale ham 1096 Kroner 71 Øre, til hvilket Beløb Appellanten paa Grundlag af det i Vestre Landsret den 24 August 1929 afsluttede Forlig har opgjort sit Tilgodehavende hos Indstævnte, idet han herved har taget Hensyn dels til senere foretagne Betalinger Parterne imellem, derunder til det ved Indstævntes Udlæg i Henhold til Landsretsforliget indgaaede Beløb, dels til de forskellige Fejl, der skal være indløbet ved den talmæssige Udformning af Forliget, dels endelig til det Beløb af 1975 Kroner 10 Øre som Appellanten hævder at have tilgode hos Indstævnte ganske udenfor Forliget. Han har derhos gentaget sin Paastand om at Indstævnte dømmes til at betale ham en ved Rettens Skøn fastsat Erstatning for uberettiget Retsforfølgning i Aarene 1928—1932.

Der er mellem Parterne Enighed om, at Appellanten, hvis hans Krav paa de ovennævnte 1975 Kroner 10 Øre ikke anerkendes, ikke har noget Tilgodehavende hos Indstævnte — bortset fra den under Sagen indtalte Erstatning for uberettiget Retsfor-

følgning — og Indstævnte har paa sin Side erklæret, at der ikke fra Brugsforeningens Side vil blive gjort yderligere Krav gældende mod Appellanten, hidrørende fra det omprocederede Mellemværende.

Det ovennævnte Beløb 1975 Kroner 10 Øre, der udgør Differencen mellem Debitormassen (Kundegælden) ved Appellantens Fratræden, nemlig 62 055 Kroner 39 Øre og det Beløb, stort 60 080 Kroner 29 Øre, som Appellanten ved en Erklæring af 15 Juni 1928 erkendte at skyldte Brugsforeningen, skal tildels hidrøre fra Udlæg, som Appellanten har gjort for Brugsforeningen. Appellanten der efter sit Anbringende ikke skulde hæfte for Medlemmernes Gæld til Foreningen, gør gældende, at han, da han ved Forliget kun er indgaaet paa at lade de af ham deponeerede 4000 Kroner medgaa til Dækning af Tab paa udestaaende Fordringer maa have Krav paa nu at faa de 1975 Kroner 10 Øre betalt af Brugsforeningen, idet han ellers kommer til at dække henved 6000 Kroner af det Fordringsbeløb paa ca 7000 Kroner, som ikke er indgaaet og maa anses uerholdeligt.

Der findes imidlertid at maatte gives Indstævnte Medhold i, at Appellanten, — ganske uanset om han ved Kreditgivning til Medlemmerne stod delcredere for Gælden, hvilket hævdes af Indstævnte — er udelukket fra, tilmed saa lang Tid efter, at fremkomme med Krav om Betaling af et saadant Beløb, hvorom intet Forbehold er taget i det Forlig, der tilsigtede en endelig Opgørelse og Afvikling af Parternes Mellemværende; det bemærkes herved, at Appellanten efter de foreliggende Oplysninger maa antages allerede forinden Forliget at have drøftet sit formentlige Krav paa det heromhandlede Beløb med sin Sagfører, der ansaa Kravet for uigennemførligt.

Idet der nu ikke findes at være Grundlag for at tillægge Appellanten nogen Erstatning for den stedfundne Retsforfølgning fra den indstævnte Forenings Side, vil Indstævnte i Henhold til hvad der foran er anført i Overensstemmelse med sin Paastand være at frifinde.

Da Landsrettens Dom har samme Resultat, vil den saaledes kunne stadfæstes.

Til den for Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagfører vil Appellanten have at betale i Salær 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Til Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim betaler Appellanten, fhv Uddeler H P Sørensen i Salær 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at de Sagsøgte, Urup Brugsforening, under en mod Sagsøgeren, fhv Uddeler H P Sørensen i Silkeborg, anlagt Retssag havde paastaat denne tilpligtet at betale 23 687 Kr 98 Øre, som han i sin Egenskab af Uddeler hos de Sagsøgte skulde være blevet dem skyldig, blev der ved Domsforhandlingen i Landsretten den 24 August 1929 afsluttet et Forlig, hvorom der til Retsbogen er sket saalydende Tilførsel:

»Sagsøgte forpligter sig til at betale til Sagsøgerne 5360 Kr 34 Øre. Han erkendte derhos, at de endnu ikke indgaaede Fordringer tilhører Brugsforeningen, Incassationen af disse overlades efter Parternes Bestemmelse til Landsretssagfører Oldager, som dog ikke kan paadrage dem Omkostninger til Skade for Brugsforeningen uden efter Samraad med denne. De første paa Fordringerne netto indgaaede 1004 Kr 85 Øre afregnes Brugsforeningen. Resten af de udestaaende Fordringer afregnes Sagsøgte efter Opfyldelse af hans Forpligtelser iflg Forliget. Landsretssagfører Oldager forpligter sig til paa ovennævnte 5360 Kr 34 Øre at indbetale til Sagsøgerne 4491 Kr 49 Øre. Af de Beløb, som vil være at betale, svares Renter efter Afgørelse af en Voldgiftsret, der tillige træffer Bestemmelse om Rentefod og Tid samt om Arrestforretningens og nærværende Sags Omkostninger. Yderligere bestemmer Voldgiftsretten, om der vil være at tillægge Sagsøgte Erstatning for Tort, Tab og Kreditspilde i Anledning af den foretagne Arrestforretning.

De ved Forliget fastsatte Beløb betales inden otte Dage fra Dato. Samtidig med Betalingen overgives de foranførte Fordringer til Landsretssagfører Oldager.

Det erkendes, at det af Sagsøgte stillede Depositum af 4000 Kr tilhører Brugsforeningen udenfor det heromhandlede Forlig.

Parterne anmodede derefter de tilstedeværende tre Dommere om at fungere som Voldgiftsret, hvad Dommerne paatog sig.

Bertel Andersen. H P Sørensen. Leif Oldager.
Aarrebo.

Ang de til Voldgift overladte Spørgsmaal bestemte Dommerne derefter følgende:

De Beløb, der skal udbetales, forrentes med 8 pCt aarlig. Særlig under Hensyn til, at Sagsøgte siden sin Fratræden ingen Renter har faaet af de deponerede 4000 Kr, vil han først have at svare Renter til Sagsøgerne fra den 20 August 1928. Sagsøgte vil have at udrede Arrestsagens Omkostninger med 204 Kr 73 Øre og Landsretssagens Omkostninger med 400 Kr.

Der tilkommer ikke Sagsøgte nogen Erstatning for Tort, Tab og Kreditspilde ved Arrestforretningens Foretagelse.«

Beløbet 5360 Kr 34 Øre blev af Parterne og deres Sagførere beregnet paa Grundlag af en foreliggende Opgørelse over Mellemværendet. Straks efter sin Hjemkomst blev Sagsøgerens Sagfører, Landsretssagfører Oldager, opmærksom paa, at han allerede tidligere havde afdraget ca Halvdelen af de i Forliget nævnte 4491 Kr 49 Øre for den væsentligste Del til en Konto i Varde Banks Grindsted Afdeling, som lød paa Sagsøgerens Navn, men hvorover de Sagsøgte disponerede, ligesom Sagsøgeren tidligere havde disponeret over den som Uddeler. Der blev derpaa, idet

Landsretssagfører Oldager intet indbetalte efter Forliget, ført Forhandlinger mellem Sagens Parter, hvorunder der fra de Sagsøgte Side opstilledes forskellige nye Opgørelser over deres Mellemværende med Sagsøgeren. Forhandlingerne førte imidlertid ikke til noget Resultat, og de Sagsøgte lod derpaa i Sommeren 1931 foretage Udlæg hos Sagsøgeren, hvorunder de dog ikke opnaaede Fyldestgørelse. Idet Sagsøgeren har anbragt, at det omhandlede Forlig ikke kan være forbindende for ham, har han derpaa under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte tilpligtet at erkende, at en fuldstændig og rigtig Opgørelse mellem Parterne af deres Mellemværende pr ultimo August 1929 udviser en Saldo af 570 Kr 99 Øre i hans Favør, samt at betale Sagsøgeren dette Beløb med Renter 5 pCt aarlig fra den 20 Maj 1932, indtil Betaling sker. Yderligere har Sagsøgeren paastaaet de Sagsøgte tilpligtede at friholde ham for Tab som Følge af det foretagne Udlæg samt at betale ham en Erstatning efter Rettens Skøn for uberettiget Retsforfølgning i Aarene 1928—1932. De Sagsøgte har paastaaet Sagen afvist, hvortil der dog ikke findes Føje, idet Sagsøgeren ikke kan være udelukket fra at forelægge Domstolene Spørgsmaalet om, hvorvidt Forliget maatte være bortfaldet paa Grund af bristende Forudsætninger. Subsidiært har de paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren gjort gældende, at det ved Forligets Indgaaelse var en Forudsætning for dets Gyldighed, dels at Sagsøgerens Skyld var nøjagtigt og rigtigt opgjort til 5360 Kr 34 Øre, og dels at Landsretssagfører Oldager paa Sagsøgerens Vegne indehavde det i Forliget nævnte Beløb af 4491 Kr 49 Øre, uden at nogen Del deraf var forud afregnet. Iøvrigt kan Forliget efter Sagsøgerens videre Anbringende ej heller opretholdes, da der ved dets Indgaaelse ikke er taget tilstrækkeligt Hensyn til de Beløb, der indestod paa ovennævnte Bankkonto. Endvidere hævder Sagsøgeren, at han hos de Sagsøgte, da Forliget blev indgaaet, havde et Tilgodehavende af 1975 Kr 10 Øre, der ikke blev omtalt og derfor ikke taget i Betragtning. Endelig har Sagsøgeren anført, at de Sagsøgte ved de Forhandlinger, som de senere indlod sig paa, har erkendt, at det for Forligets Gyldighed var afgørende, at de i dette anførte Tal viste sig at være de rigtige.

Selv om det nu maatte være rigtigt, at de i Forliget anførte bestemte Tal af begge Parter er lagt til Grund ved dettes Oprettelse, findes det mod de Sagsøgte Benægtelse ikke godtgjort, at Forliget skulde være saaledes knyttet til Tallene, at Fejl eller Urigtigheder i disse maa have Forligets Ugyldighed til Følge. Det bemærkes herved, at det tværtimod efter alt det foreliggende, derunder de Forhandlinger i Landsretten, der førte til Forligets Indgaaelse, maa antages, at det er fremkommet som Resultat af, at der fra begge Sider gaves Afslag i reiste Krav for at opnaa en mindelig Ordning. Herefter, og idet de Sagsøgte, som Sagen foreligger oplyst, ikke ved deres Forhold under de senere førte resultatløse Forhandlinger findes at have givet Afkald paa nogen dem efter Forliget tilkommende Ret, maa Forliget anses at gælde i sin Helhed, og der kan derfor ikke blive Spørgsmaal om, som af Sagsøgeren paastaaet, at optage Parternes Mellemværende til fornyet Undersøgelse og Afgørelse.

I Henhold til det anførte vil de Sagsøgte Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Sagsøgte med 600 Kr.

Mandag den 22 Maj.

Nr 286/1932. Mekaniker **H Chr Martinussen** (P Jacobsen)

mod

Kørelærer **E B Hernø** (Møller),

betræffende et af Appellanten fremsat Krav paa Erstatning for Misligholdelse af en Kontrakt om Forpagtning af en Forretning.

Østre Landsrets Dom af 10 Oktober 1932: Sagsøgte, Kørelærer E B Hernø, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Mekaniker H Chr Martinussen, under denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør til Sagsøgte betale Sagens Omkostninger med 150 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ved de foreliggende tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger kan det vel ikke anses godtgjort, at der mellem Parterne er indgaaet et Forpagtningsforhold gældende for eet Aar, men det maa dog — ogsaa efter Indstævntes egen Forklaring — antages, at Appellantens Stilling i Forretningen efter 1 Oktober 1931 har været en saadan, at Forholdet ikke kunde afbrydes ganske uden Varsel. Ved Fastsættelsen af den Erstatning, der herefter tilkommer Appellanten for Forholdets Afbrydelse den 30 Januar 1932, vil det være at tage i Betragtning, at der efter det oplyste paa dette Tidspunkt henstod i Forretningen dels en Icecreamrører, der før 1 Oktober 1931 var indsat til Reparation for en aftalt Pris af 500 Kroner og nu paa det nærmeste var færdigrepareret, dels som Restlevering i Henhold til en ældre Ordre tre Stk Icecreamrørere á 800 Kroner, hvortil Materialerne bortset fra en Post paa ca 80 Kroner var indkøbt af Indstævnte, og som derefter i det væsentlige var forfærdiget af Appellanten, saaledes at Omkostningerne ved deres Færdiggørelse den 30 Januar 1932 kun ansloges til ialt 356 Kroner til Arbejds løn og Materialer. Efter hvad der er oplyst om Appellantens Indtægter af Forretningen i Tiden fra 1 Oktober 1931 til 30 Januar 1932 — hvilke Oplysninger iøvrigt er mangelfulde — og under Hensyn til at Appellanten forblev i Forretningen som

Svend, findes Erstatningen herefter at kunne fastsættes saaledes, at den med Fradrag af det af Appellanten indkasserede Fordringsbeløb paa 560 Kroner 15 Øre og et Beløb af 275 Kroner, som Parterne er enige om skal komme til Fradrag, udgør 1000 Kroner, hvilket altsaa er det Beløb, der med Renter bliver at tilkende Appellanten her under Sagen.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Kørelærer E B Hernø bør til Appellanten, Mekaniker H Chr Martinussen betale 1000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 12 April 1932 til Betaling sker og Sagens Omkostninger for begge Retter med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 1 Marts 1931 købte Sagsøgte under denne Sag, Kørelærer E B Hernø, af Mekaniker S A Koch for 15 000 Kr den af Koch hidtil drevne Virksomhed, et paa Ejendommen Bülowvej Nr 50 beliggende Værksted. Sagsøgeren, Mekaniker H Chr Martinussen, der et Aarstid havde arbejdet som Svend hos Koch, fortsatte at arbejde for Sagsøgte for en Ugeløn af 75 Kr. Tillige vedblev Koch at bistaa med Beregninger og vanskeligere Arbejder paa Værkstedet. Da Sagsøgte ikke kunde faa Værkstedet til at svare sig, paabegyndte han Virksomhed som Kørelærer og aftalte samtidig med Sagsøgeren, at denne mod at udrede samtlige Udgifter ved Virksomheden, derunder Afdrag paa Købesummen til Koch og Værkstedsløje, skulde oppebære samtlige Indtægter. Desuden skulde Sagsøgeren, for at have nogen Driftskapital at arbejde med, overtage Incassation af de udestaaende Fordringer til Beløb ca 1300 Kr, saaledes at Afregningen med Sagsøgte skulde udskydes, indtil Pengene var unødvendige for Driften. Denne Ordning traadte i Kraft den 1 Oktober 1931, og Koch vedblev som hidtil at bistaa regelmæssig ved Arbejdet paa Værkstedet, hvor ogsaa Sagsøgte stadig kom uden dog at deltage i Arbejdet.

Den 28 Januar 1932 tilbagekøbte Koch fra den 1 Februar 1932 at regne Virksomheden fra Sagsøgte for 9000 Kr, uden at Sagsøgerens Forhold til Sagsøgte var paa Tale, og Sagsøgeren, der ikke før Handlens Afslutning havde faaet nogen Meddelelse herom, blev af Sagsøgte samme Dag opsagt fra sin Stilling hos Sagsøgte med Udgangen af Ugen den 30 s M, hvorefter Sagsøgeren atter kom til at arbejde som Svend for Koch med en Ugeløn af 70 Kr.

Sagsøgeren gør nu gældende, at der efter den mellem Parterne truffede mundtlige Aftale fra 1 Oktober 1931 bestod et Forpagtningsforhold mellem dem af mindst 1 Aars Varighed. Han paastaar sig derfor tillagt Erstatning hos Sagsøgte for Brud paa Forpagtningskontrakten, hvilken Erstatning han har opgjort til 4791 Kr 04 Øre. Tillige paastaas Renter af Beløbet, 5 pCt p a fra den 12 April 1932.

For det Tilfælde, at der ikke maatte antages at være etableret et eetaarigt Forpagtningsforhold, hævder Sagsøgeren, at der under Hensyn til hans Stilling maatte tilkomme ham et Opsigelsesvarsel af 3 Maaneder, og at han maa have Krav paa Erstatning hos Sagsøgte for tabt Fortjeneste i 3 Maaneder.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, hvorhos han har nedlagt en subsidiær Paastand. Han benægter, at der er truffet nogen Aftale som af Sagsøgeren anført, og bestrider, at der kan tilkomme Sagsøgeren noget Opsigelsesvarsel udover det ham givne, idet der ikke var sket nogen anden Ændring af Forholdet mellem Parterne fra den 1 Oktober 1931, end at Sagsøgeren, i Stedet for at faa en til 75 Kr fastsat Ugeløn, nu som Svendeløn oppebar Forretningsoverskudet. Sagsøgte har iøvrigt under Sagen i Overensstemmelse med et af ham forinden fremsat Forligstilbud frafaldet at afkræve Sagsøgeren nogen Del af de ovennævnte udestaaende Fordringer, hvoraf Sagsøgeren alt har oppebaaret ca 600 Kr.

Mekaniker Koch har som Vidne forklaret, at han engang i sidste Halvdel af September Maaned 1931 paa Værkstedet tilfældigt overværede en Samtale mellem Parterne, hvoraf han fik det Indtryk, at Parterne forinden havde forhandlet om en Ændring af deres Forhold. Koch har nærmere forklaret, at Sagsøgeren herunder nævnte Ordet Forpagtning eller Overtagelse og sagde, at han ikke vilde inklade sig paa noget ubestemt, det maatte vare mindst 1 Aar. Vidnet har ikke ordret kunnet gengive, hvad Sagsøgte sagde til Sagsøgerens Udtalelser om 1 Aar, men fik det Indtryk, at Parterne var enige, og at det var Slutningen af en foregaaende Drøftelse, som han paahørte.

Idet der ikke mod Sagsøgte Benægtelse er ført Bevis for, at der imellem Parterne er indgaaet nogen saadan Aftale som af Sagsøgeren hævdet, vil hans principale Paastand ikke kunne tages til Følge.

Hvad hans subsidiære Anbringende angaar, bemærkes, at det ikke er oplyst, at Sagsøgeren havde en Stilling, der berettigede til længere Opsigelsesvarsel, end han fik.

Efter det anførte vil Sagsøgte være at frifinde, og Sagsøgeren have at betale ham Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Fredag den 26 Maj.

Nr 177/1932. **Ribe Amts Skoleraad (Møldrup)**
 mod
Undervisningsministeriet (d kst Kadv),

betræffende Appellantens Ret til at indeholde Pensionsbidrag i Lønnin-
 gerne til Lærerne ved visse Skoler.

(Sagen behandlet skriftlig).

Vestre Landsrets Dom af 30 Maj 1932: De Sagsøgte, Ribe
 Amts Skoleraad, bør anerkende at de har været uberettiget til i Tiden
 fra 1 Oktober 1919 til 1 Juli 1931 at indeholde Pensionsbidrag i Lønnin-
 gerne til Lærere ved Biskoler, Pogeskoler og Vinterskoler, forinden disse
 havde opnaaet Pensionsret, samt træffe Foranstaltning til at de med
 Urette tilbageholdte Beløb udbetales de paagældende. De Sagsøgte be-
 taler til det offentlige de Retsafgifter, der skulde have været erlagt, saa-
 fremt Sagen ikke for Sagsøgernes Vedkommende havde været afgiftsfri,
 og i Salær til den kst Kammeradvokat, 150 Kr. De idømte Sagsomkost-
 ninger udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Ind-
 stævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær for Højesteret til den konstituerede Kammeradvokat
 findes Appellanten at burde betale 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
 I Salær for Højesteret til den konstituerede
 Kammeradvokat betaler Appellanten, Ribe
 Amts Skoleraad, 200 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede in-
 den 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af-
 sigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Lov om Lønninger m m for Folkeskolens Lærere Nr 561 af 4 Ok-
 tober 1919 § 6, 1 Stk er bl a fastsat, at Bestemmelserne i Lov om Statens
 Tjenestemænd Nr 489 af 12 September 1919 Kap 2 om Pension finder til-
 svarende Anvendelse paa Folkeskolens fast ansatte Lærere, medens det i
 samme Paragrafs 2 Stk bestemmes, at Lærere ved Biskoler, Pogeskoler
 og Vinterskoler opnaar Pensionsret efter sidstnævnte Lov, naar de efter
 det fyldte 30 Aar har undervist i Folkeskolen i 10 paa hinanden følgende
 Aar. De nævnte Bestemmelser er i det væsentlige uændret overgaaet i

Lov Nr 167 af 1 Juli 1927 jfr Bekendtgørelse Nr 218 af 29 s M. I 1928 blev Sagsøgerne, Undervisningsministeriet, opmærksom paa, at forskellige af Landets Skoleraad, deriblandt de Sagsøgte, Ribe Amts Skoleraad, samt Ringkøbing Amts Skoleraad, for hvilket der i nærværende Sag er denuncieret lis, fra den 1 Oktober 1919, da Lov Nr 561 af 4 s M traadte i Kraft ved Lønudbetalingerne ogsaa til de i bemeldte Lovs § 6, 2 Stk ommeldte ikke fast ansatte Lærere havde foretaget Fradrag til Pensionsbidrag overensstemmende med Reglerne i § 50, 2 Stk i Lov Nr 489 af 12 September 1919, uanset om den i fornævnte Lovs § 6, 2 Stk ommeldte Tiaarsfrist ikke var udløbet. I Cirkulære af 14 December 1928 til Skoleraadene udtalte Sagsøgerne derefter, at der efter deres Formening i de i Lovens § 6, 2 Stk ommeldte Læreres Løn ikke kunde foretages Afkortning til Pensionsbidrag forinden de efter det fyldte 30 Aar havde virket i Folkeskolen i 10 paa hinanden følgende Aar, samt at Sagsøgerne for deres Vedkommende maatte holde for, at de af de paagældende Lærere, i hvis Løn Afkortning var foretaget fra et tidligere Tidspunkt, havde Krav paa Tilbagebetaling af de saaledes aikortede Beløb. I Skrivelse af 11 Marts 1929 meddelte de Sagsøgte imidlertid, at de maatte fastholde, at Afkortningen var sket med Rette.

Under Henviſning til, at de Sagsøgte vedblivende har vægret sig ved at rette sig efter den af Sagsøgerne hævdede og i fornævnte Cirkulære udtrykte Fortolkning af nævnte Lærerlønningsslovs § 6, 2 Stk, og at Afkortning som ommeldt af de Sagsøgte er foretaget i hele Tiden fra den 1 Oktober 1919 til 1 Juli 1931, da Lov Nr 167 af 28 April s A traadte i Kraft, har Sagsøgerne derefter under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte tilpligtet at anerkende, at de har været uberettiget til i nævnte Tidsrum at indeholde Pensionsbidrag i Lønninger til Lærere ved Biskoler, Pogeskoler og Vinterskoler, forinden disse Lærere havde opnaaet Pensionsret, samt at træffe Foranstaltning til, at de med Urette tilbageholdte Beløb udbetales de paagældende Lærere.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet og har til Støtte herfor anført følgende. Tjenstemandslovens Regler om Pensionsfradrag er ved Lærerlønningssloven bragt til Anvendelse ogsaa paa de her omhandlede Lærere, og heraf maa følge, at Fradraget overensstemmende med Reglerne i førstnævnte Lov maa ske straks fra det Tidspunkt, da de ansættes i Stillingen. Den af Sagsøgerne hævdede Forstaaelse vilde — efter de Sagsøgte videre Anbringende — medføre uheldige Konsekvenser; saaledes vilde de ommeldte Lærere, naar de opnaar Pensionsret, i Modsætning til fastansatte Lærere og andre Tjenestemænd, ikke komme til at yde Pensionsbidrag for hele den Tid, der ved Pensionsberegningen medregnes som Pensionsalder — idet der for saa vidt tages Hensyn til Tjenestetiden efter det fyldte 30 Aar — hvilken Ulighed vilde virke særlig grelt for det Tilfælde, at en saadan Lærer maatte overgaa til at være fast ansat Lærer i Folkeskolen. De Sagsøgte har endelig henvist til, at der i fornævnte, den 1 Juli 1931 ikrafttraadte Lærerlønningsslov — hvorefter Vinterskolelærere fremtidig ikke kan vinde Pensionsret — for Bi- og Pogeskolelæreres Vedkommende nu er udtrykkelig Hjemmel for at foretage Pensionsfradraget fra deres Ansættelse i Stillingen, uanset at Pensionsret først senere erhverves.

Der findes imidlertid ikke at kunne gives de af de Sagsøgte saaledes fremsatte Indsigelser Medhold.

Efter Reglerne i Tjenestemandslovens §§ 49 og 50, 2 Stk finder Pensionsfradrag Sted fra det Tidspunkt, da Pensionsret erhverves, det vil sige fra Opnaelsen af fast Ansættelse som Tjenestemand. Retten til Enke- og Børnepension indtræder saaledes overensstemmende med Reglerne i Lovens Kap 2, 3 Afsnit straks, medens Retten til at oppebære Egenpension ifølge samme Kapitels 2 Afsnit — bortset fra det i Lovens § 56 nævnte Tilfælde — er knyttet til visse yderligere Betingelser, jfr herom de i Tjenestemandslovens § 55 indeholdte Bestemmelser om »Pensionsalder« og »Pensionsindtægt«. De her under Sagen omhandlede Lærere erhverver først efter Udløbet af den i Lærerlønningsslov Nr 561 af 4 Oktober 1919 § 6, 2 Stk fastsatte Frist Ret til Pension for Enke og Børn, hvorhos Retten til Egenpension — bortset fra Tilskadekomst i Tjenesten — yderligere er betinget af Pensionsalder m v udregnet efter Reglerne i samme Paragrafs 3 Stykke. Herefter findes der ikke i Tiden indtil 1 Juli 1931 at have været Hjemmel til at foretage Pensionsfradrag som sket fra noget Tidspunkt, der ligger forud for Pensionsrettens Indtræden, uanset at der ved Ansættelsen af Egenpensionens Størrelse i Favør af de paagældende Lærere — efter hvad der mellem Parterne er Enighed om — som nævnt maa regnes med en forud for Pensionsrettens Indtræden liggende Tjenestetid. Idet der heroverfor ikke vil kunne tillægges det af de Sagsøgte iøvrigt anførte nogen Betydning, vil de Sagsøgte være at dømme overensstemmende med den af Sagsøgerne nedlagte Paastand.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at betale efter Reglerne for afgiftsfri Sager som nedenfor bestemt.

Nr 206/1932. Civildommer **M Barfoed** paa Statskassens Vegne
(d kst Kadv)

m o d

Husejer **H Jensen** (Landsretssagf Ernst Petersen),

betræffende Erstatning for Tab forvoldt ved urigtig Ekspedition af et til Tinglysning indleveret Pantebrev.

Østre Landsrets Dom af 1 Juli 1932: Sagsøgte, Civildommer M Barfoed paa Statskassens Vegne bør til Sagsøgeren, Husejer H Jensen, betale det paastævnte Beløb 3600 Kr med Renter heraf 6 pCt p a fra den 11 December 1931, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 250 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de foreliggende tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa det antages, at Indstævnte indbetalte de 4000 Kroner til Dommerfuldmægtig Holger Hansen paa hans Kontor paa Domhuset den 20 December 1929, og at Hansen ved denne Lejlighed udstedte en Kvittering for Beløbet, hvori han tillige indestod Indstævnte for, at han vilde faa udleveret i tinglæst Stand et Pantebrev paa 4000 Kroner med 2 Prioritet i Matr Nr 49 næstefters det oprindelige Kreditforeningslaan og Tillægslaan paa 4600 Kroner. Efter Indstævntes Forklaring, som der ikke findes Grund til at forkaste, fik han forinden Pengenes Udbetaling af Fuldmægtig Hansen forevist en efter sit Udvisende af Ejendommens Ejer og dennes Hustru og med Vitterlighedsvidner underskrevet Panteobligation, som han læste igennem og derefter igen leverede til Fuldmægtig Hansen, idet det var hans Mening, at den nu blev indleveret til Tinglysning.

Selv om nu Fuldmægtig Hansen ved Ordningen af det paa-gældende Laan kunde siges i et vist Omfang at varetage Indstævntes Interesser — uden at han dog herfor skulde have noget Vederlag — saa maa dog Pantebrevets Overlevering under de angivne Omstændigheder i et af Dommerkontorets Lokaler til den Fuldmægtig, der havde med Tinglysningsvæsnet at gøre, betragtes som en Indlevering af Dokumentet til Tinglysning. Herefter har Indstævnte, om hvis personlig gode Tro der ikke er rejst Tvivl, i Medfør af Tinglysningslovens § 35 Krav paa Erstatning for det Tab, han har lidt ved den urigtige Ekspedition af Pantebrevet.

Efter de foreliggende Oplysninger blev Snedker Christensens Skøde paa Matr Nr 49 først tinglyst den 9 Maj 1930, og det omhandlede Pantebrev burde følgelig have været afvist fra Tingbogen. Saafremt Pantebrevet var blevet rigtig ekspederet, er der en nærliggende Mulighed for, at Tab for Indstævnte var undgaaet, og da den foreliggende Usikkerhed med Hensyn til Tabet og dets Størrelse under de foreliggende Omstændigheder maa gaa ud over Appellanten, findes Tabet at maatte ansættes til det indtalte Beløb, og Landsrettens Dom vil saaledes efter Indstævntes Paastand kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Civildommer M Barfoed paa Statskassens Vegne til Indstævnte, Husejer H Jensen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag anfører Sagsøgeren, Husejer H Jensen, at nu afdøde Fuldmægtig paa Odense Købstads Dommerkontor Holger Hansen, gennem hvem han tidligere havde foretaget Pengeanbringelser i fast Ejendom, i December 1929 foreslog ham at anbringe 4000 Kr mod 2 Prioritet i Ejendommen Matr Nr 49 af Odense Købstads Bygrunde, tilhørende Snedker Christensen. Efter at Jensen havde beset Ejendommen, gik han ind paa Forslaget, og nogen Tid efter fik han overleveret en af vedkommende Pantebitor og Hustru underskrevet Obligation, forsynet med følgende Paategning: »Indført i Dagbogen for Retskreds Nr 38 Odense Købstad m v den 28 December 1929.

Lyst Tingbog Bd 11 Bl 4743 Akt Skab A Nr 509.

Rentebevilling meddelt.

Holger Hansen,

Fm.«

Til denne Paategning var benyttet det sædvanlige Stempel, ligesom Obligationen var forsynet med Tørstempel: »Odense Købstads Ret«.

Jensen har siden da, foruden Renter modtaget 4 Afdrag a 100 Kr i Overensstemmelse med Obligationens Bestemmelser — formentlig betalt af Holger Hansen. Efter Fuldmægtig Hansens Død er det blevet oplyst at Obligationen falskelig er underskrevet af ham, og at den hverken er indført i Dagbog eller Tingbog.

Under Henvisning til Tinglysningsloven, særlig dens §§ 31 og 35 har Sagsøgeren under denne ved Retten for Odense Købstad m v forberedte Sag paastaaet Sagsøgte Civildommer M Barfoed paa Statskassens Vegne dømt til Betaling af Obligationens Restbeløb 3600 Kr med Renter heraf 6 pCt p a fra den 11 December 1931.

Sagsøgte, der har givet Møde ved den kst Kammeradvokat, procederer til Frifindelse.

Til Støtte for sin Paastand anfører Sagsøgeren, at Dommerens Attestation om, at Dokumentet er indført i Dagbog og lyst, er det samme som om, det var indført i Bøgerne, i hvert Fald med Hensyn til Erstatningskravet overfor Statskassen; dette haves, selv om Dokumentet ikke er indført i Bøgerne. Formaålet med de nye Regler i Tinglysningsloven om Statskassens Erstatningsansvar er at skabe Sikkerhed i Omsætningen, men dette Formaal vilde aldeles ikke opnaas, hvis der blev taget Hensyn til det i denne Henseende ganske irrelevante Moment, om Dokumentet var indført i Bøgerne. Obligationen er af Sagsøgeren afleveret til den Fuldmægtig, hvem Administrationen af Tinglysningsvæsenet for Odense Købstad var betroet; man kan ikke herimod indvende, at denne Fuldmægtig optraadte som privat praktiserende; thi Sagsøgeren var ikke Klient hos Fuldmægtigen — Klienten var Laantageren — og Sagsøgeren betroede Holger Hansen Obligationen til Tinglysning; at han ikke indførte den og ikke forsynede den med Retsanmærkning, er i hvert Fald

en »Fejl af Tinglysningsvæsenets Tjenestemænd«, saaledes at Statskassens Ansvar under alle Omstændigheder er hjemlet ved Lovens § 35.

Derimod gør Sagsøgte gældende, at der her ikke foreligger noget tinglyst Dokument, og ingen godtroende Erhverver. Dokumentet er end ikke indleveret til Tinglysning, idet det er betroet Sagsøgerens private Raadgiver til Indlevering, men dette har Holger Hansen ikke gjort. Dokumentet er ikke tinglyst, ikke ekspederet og ikke naaet til Dommerens Attestation; Paategningen er underskrevet af Holger Hansen, men dertil var han ikke autoriseret. En af vedkommende Dommer privat antaget Fuldmægtig kan ikke henføres under Betegnelsen »Tinglysningsvæsenets Tjenestemænd«; hertil hører kun de af Staten ansatte Tjenestemænd, hvilket fremgaar af Tjenestemandsløven. Benyttelsen af Embedets Stempler maa være uden Betydning; thi hvis en ganske uvedkommende Person misbrugte disse Stempler, kunde dette dog ikke alene skabe nogen Ret mod Statskassen.

Hertil kommer endvidere, at Sagsøgeren ikke kan betragtes som »en godtroende Erhverver«. Sagsøgeren har som Kommissionær benyttet Holger Hansen og dennes onde Tro maa gaa ud over hans Kommittent Sagsøgeren.

Heri findes der dog ikke at kunne gives Sagsøgte Medhold, idet Sagsøgeren ikke var Holger Hansens Klient. Obligationen er af Sagsøgeren kun overladt eller overleveret Holger Hansen til Lysning i hans Egenskab af Dommerfuldmægtig, og herefter maa Sagsøgte bære Ansvaret for dens urigtige Ekspedition.

Da det endvidere er in confesso, at Sagsøgeren har lidt et Tab som paastaet, vil hans Paastand være at tage til Følge, saaledes at Sagsøgte vil have at betale ham Sagens Omkostninger med 250 Kr.

Nr 207/1932. **Civildommer M Barfoed** paa Statskassens Vegne
(d kst Kadv)

m o d

Kammerherre Knud Juels Legat (Landsretssagf Ernst Petersen),

betræffende Erstatning for Tab forvoldt ved urigtig Ekspedition af et til Tinglysning indleveret Pantebrev.

Ø s t r e L a n d s r e t s D o m af 23 Juni 1932: Mod Udlevering af den paagældende Obligation bør Sagsøgte, Civildommer M Barfoed paa Statskassens Vegne, til Sagsøgeren, Kammerherre Knud Juels Legat, betale det paastævnte Beløb 2000 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 11 December 1931, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 175 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Civildommer M Barfoed paa Statskassens Vegne til Indstævnte Kammerherre Knud Juels Legat med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Godsforvalter Jacobsen, der da var Administrator for Kammerherre Knud Juels Legat, fik i Sommeren 1931 fra nu afdøde Fuldmægtig paa Odense Købstads Dommerkantor Holger Hansen, — som tidligere til sine Klienter havde faaet Laan af Legatets Midler, — Anmodning om at anbringe 2000 Kr paa 2 Prioritet næstefter 8500 Kr til Odense Kathedralskole i en Frk Anna Hansen tilhørende Ejendom Matr Nr 6 ms af Hunderup Jorder under Odense Købstads Markjorder. Efter at have modtaget fra Holger Hansen en Pantenotits, og efter at Ejendommen var blevet vurderet, bevilgede Godsforvalter Jacobsen Laanet, og den 14 August 1931 udbetalte han Beløbet til Holger Hansen paa dennes Kontor; det var Mening, at Frk Hansen skulde have underskrevet den af Jacobsen affattede Obligation, men da hun ikke kunde komme til den aftalte Tid, nøjedes Jacobsen med en Kvittering fra Holger Hansen for Beløbet og Obligationen samt en Indestaaelse for, at Obligationen vilde blive tinglyst uden præjudicerende Retsanmærkning. Jacobsen har som Vidne forklaret, at, saavidt han erindrer, meddelte Holger Hansen ham ved sidstnævnte Lejlighed, at Frk Hansens Adkomst til Ejendommen endnu ikke var i Orden, men at det skulde blive ordnet. Noget senere fik Legatet fra Holger Hansen tilsendt den paagældende, nu underskrevne Obligation forsynet med følgende Paategning: »Indført i Dagbogen for Retskreds Nr 38 Odense Købstad m v d 15 Aug 1931.

Lyst Tingbog Bd 16 Bl 358 Akt Skab H Nr 315.

Rentebevilling meddelt.

M Barfoed / Holger Hansen, Fm«

Til denne Paategning var benyttet Embedets sædvanlige Stempel, ligesom Dokumentet var forsynet med det foreskrevne Tørstempel:

»Odense Købstads Ret.«

Efter Holger Hansens Død den 12 Januar 1932 viste det sig, at Obligationen hverken var indført i Dagbogen eller i Tingbogen, at Frk Hansen ikke havde Skøde paa Ejendommen, og at der, med vedkom-

mende Skødehavers Samtykke, var tinglyst en præjudicerende Obligation stor 7200 Kr til Fyens Landmandsbank. Under Henvisning til Tinglysningslovens § 34 har Sagsøgeren, Kammerherre Knud Juels Legat, under denne ved Retten for Odense Købstad m v forberedte Sag paastaet Sagsøgte, Civildommer M Barfoed paa Statskassens Vegne, dømt til Betaling af 2000 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra 11 December Termin 1931 mod Udlevering af den af Frk Hansen udstedte Panteobligation.

Sagsøgte, der har givet Møde ved den kst Kammeradvokat, procederer til Frifindelse, subsidiært f T.

Det er oplyst under Sagen, at Frk Hansen under 24 Januar 1931 havde erhvervet betinget Skøde paa en endnu ikke udstykket Parcel af Matr Nr 6 ah af Hunderup Jorder under Odense Købstads Markjorder, senere matrikuleret under Nr 6 ms ibidem; den 20 Januar 1932 begærede Legatet foretaget en Berigtigelse af Tingbogen forsaavidt angaar Matr Nr 6 ms; Dommeren foretog i Henhold til Tinglysningslovens § 33 en foreløbig Lysning, men Skødehaveren, Møller J P Petersen, paakærede denne Notering, og ved nærværende Rets Kendelse af 6 Maj 1932 blev Lysningen ophævet. Allerede under 10 December 1931 var der blevet udstedt ubetinget Skøde paa Matr Nr 6 ms til Frk Hansen, hvilket Skøde tinglystes den 13 Maj 1932. Under s D tinglystes 2 af Frk Hansen udstedte Obligationer, en 1 Prioritets Obligation til Fyens Stifts Sparekasse stor 7000 og en 2 Prioritets Obligation til Frk Ebba Petersen stor 5000 Kr.

Frk Hansen har forklaret, at hun ikke mener at have underskrevet den omhandlede Obligation paa 2000 Kr til Kammerherre Juels Legat, men da hun ikke har turdet benægte at have underskrevet den, og da det ene paa Obligationen angivne Vitterlighedsvidne, Frk E Mortensen (Holger Hansen var det andet Vidne) som Vidne har bekræftet at have set Frk Hansen underskrive Obligationen, maa der gaas ud fra, at den er ægte. Medens Sagsøgeren til Støtte for sin Paastand har anført, at den paagældende Tinglysningspaategning er fejlagtig og derfor paadrager Statskassen Ansvar efter Tinglysningslovens § 34 II, har Sagsøgte gjort gældende, at den omhandlede Obligation hverken er anmeldt til Lysning eller lyst, den har i Virkeligheden derfor ingen Tinglysningspaategning, men kun noget, der ser saaledes ud; denne Paategning, der er tillistet af Holger Hansen, er en Nullitet. Subsidiært gøres det gældende, at den urigtige Ekspedition ikke har paaført Sagsøgeren noget Tab, Sagsøgeren er nu i Stand til at foretage alt, hvad han kunde have foretaget sig, hvis Obligationen var blevet afvist fra Tingbogen, hvilket burde være sket.

Der findes nu imidlertid at maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at der foreligger en »Fejl ved Dommerens Tinglysningspaategning«, og at Sagsøgte derfor er erstatningspligtig; endvidere maa det antages, at hvis Dokumentet var blevet afvist fra Tingbogen, havde Sagsøgeren haft en Adgang, som nu ikke mere foreligger til at faa Dækning ved at holde sig til den paagældende Ejendom og til Debitor, og da Sagsøgte ikke har godtgjort, at Tabet er mindre end det paastaaede, vil der være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand, saaledes at Sagsøgte vil have at betale Sagens Omkostninger med 175 Kr.

Nr 208/1932. Civildommer **M Barfoed** paa Statskassens Vegne
(d kst Kadv)

mod

Kammerherre **Knud Juels Legat** (Landsretssagf Ernst Petersen),

betræffende Erstatning for Tab forvoldt ved urigtig Ekspedition af et til
Tinglysning indleveret Pantebrev.

Østre Landsrets Dom af 23 Juni 1932: Mod Udlevering af
det nævnte Pantebrev af 16 December 1929 fra Tømrermester Kristen
Pedersen til Sagsøgeren, Kammerherre Knud Juels Legat, med Pant i
Matr Nr 3 ck af Hunderup Jorder bør Sagsøgte Civildommer M Barfoed
paa Statskassens Vegne til Sagsøgeren betale 14 000 Kr med Renter heraf
5 pCt aarlig fra den 11 December 1931 til Betaling sker. Sagsøgte bør
derhos betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 400 Kr. Det idømte
at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd
efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter
Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at
burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Sagens Omkostninger for Højesteret betaler
Appellanten Civildommer M Barfoed paa Stats-
kassens Vegne til Indstævnte Kammerherre
Knud Juels Legat med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter
denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1927 forhandlede Tømrermester Kristen Pedersen med da-
værende Fuldmægtig hos Civildommeren i Odense Købstad Holger Han-
sen om at omprioritere den Pedersen tilhørende Ejendom Matr Nr 3 ck af

Færdig fra Trykkeriet den 31 Maj 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 12

Fredag den 26 Maj.

Hunderup Jorder under Odense Købstads Markjorder i Thomas Kingo Sogn, Helgavej Nr 4, i hvilken der da indestod følgende Hæftelser:

1) 10 000 Kr til Landbo-Sparekassen for Fyn ifølge Panteobligation, læst 26 Juni 1923, med 1 Prioritet;

2) 5500 Kr til Østifternes Hypotekforening ifølge Panteobligation, læst 26 Juni 1923, med 2 Prioritet efter 1);

3) 6000 Kr til Købmand Chr Larsen, Dalum, ifølge Panteobligation, læst 10 Juli 1923, med Prioritet efter 1) og 2);

4 Skadesløsbrev til Firmaet C T & P Jensen, læst 17 April 1923, med flere Paategninger, med Prioritet efter 1), 2) og 3).

Det aftaltes, at Hansen skulde søge et Laan paa 10 000 Kr til Afløsning af 1ste Prioriteten, og Pedersen underskrev i den Anledning en Fuldmagt til Hansen samt under 2 Juli 1927 et Pantebrev til Odense Kommunitet for 10 000 Kr med 1ste Prioritet i Ejendommen. Hansen indleverede dette Pantebrev til Tinglysning; det indførtes i Dagbogen og forsynedes med en af Dommeren, Sagsøgte, Civildommer M Barfoed, underskrevet Paategning om at være indført i Dagbogen den 27 Juli 1927 og at være lyst samt indført i Tingbogen. Dette sidste er imidlertid ikke sket. Hansen, som af Odense Kommunitet har modtaget Laanesummen meddelte Pedersen, at Laanet alligevel ikke kunde skaffes, og svarede paa Pedersens Forespørgsel om Fuldmagten, at den var bortfaldet.

I Aaret 1929 aftalte Hansen og Pedersen, at Hansen skulde søge fremskaffet en ny 1ste Prioritet til Afløsning af Prioriteterne 1) og 2) og en ny 2den Prioritet til Afløsning af Prioriteten 3). Hansen henvendte sig til daværende Godsforvalter J Jacobsen, som da administrerede det sagsøgende Legat, Kammerherre Knud Juels Legat, og med hvem Hansen havde Aftale om at tilbyde gode Panter til Anbringelse af Legatmidlerne mod at faa Halvdelen af den Jacobsen for Anbringelsen tilkommende Provision. Efter at have modtaget en af Hansen udarbejdet Pantenotits samt en Vurderingsforretning for Ejendommen tilsagde Jacobsen et Laan paa 14 000 Kr paa 1ste Prioritet og affattede herom et Pantebrev, som Pedersen d 16 December 1929 paa Hansens Kontor underskrev i Hansens og Jacobsens Overværelse. Efter Aftale med Pedersen udbetalte Jacobsen derefter Laanesummen til Hansen, for at denne kunde foretage det fornødne til Indfrielse m v af de ældre Prioriteter, og overleverede ham endvidere til Tinglysning Pantebrevet, paa

hvilket Jacobsen stod som Anmelder, mod fra Hansen at faa en Erklæring om dels at have modtaget 14 000 Kr, dels at have modtaget Pantebrevet og at indestaa for dettes snarlige Tinglysning uden Anmærkning. Pantebrevet blev ikke indført i Dagbog eller Tingbog, ikke heller nævnt i Tinglysningsliste eller Tingblad, men Hansen som i visse Perioder har været konstitueret som Civildommer i Odense Købstad, men ikke dengang var dette, forsynede det med en af ham selv underskrevet Paategning om at være indført i Dagbogen den 17 December 1929 og at være lyst samt indført i Tingbogen. Kort Tid efter sendte han Pantebrevet til Jacobsen, som senere har tilintetgjort den tidligere modtagne Kvittering.

Efter Hansens Død i Januar 1932 blev Forholdet oplyst, idet Hansen indtil da havde betalt forfaldne Renter.

Under denne ved Odense Købstads m v Ret forberedte Sag har Sagsøgeren i Henhold til Lov Nr 111 af 31 Marts 1926 om Tinglysning paastaaet Sagsøgte paa Statskassens Vegne tilpligtet mod Udlevering af det omtalte Pantebrev af 16 December 1929 at betale 14 000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 11 December 1931, idet Sagsøgeren har hævdet, at Pantebrevet behørigt er anmeldt til Tinglysning, at det derefter passerede maa tilregnes Sagsøgte som en Fejl, hvorfor der efter Lovens § 35 skal tilkendes Sagsøgeren Erstatning, og at denne nu maa ydes paa den paastaaede Maade.

Sagsøgte har principalt paastaaet sig frifundet under Paaberaabelse af, at Hansen ved Pantebrevets Modtagelse maa anses som Jacobsens Kompagnon, saaledes at Pantebrevet overhovedet ikke har været anmeldt til Tinglysning. Subsidiært har Sagsøgte paastaaet Frifindelse for Tiden, under Paaberaabelse af, at hvad der kan erstattes, kun kan være det Tab, som er en Følge af, at der ikke er givet Pantebrevet Anmærkning om Prioriteterne 1)—4) samt Pantebrevet til Odense Kommunitet, og at det, da Ejendommen, hvis Værdi næppe overstiger 30 000 Kr, saaledes er overprioriteret, og da Hansen i Aaret 1929 havde været insolvent i flere Aar, ikke paa det foreliggende kan siges, at Sagsøgeren har lidt et Tab paa hele Pantebrevets Paalydende.

Sagsøgeren har heroverfor bemærket, at ligesom det ikke er sikkert, at Hansen havde naaet at bruge alle 14 000 Kr, inden Pantebrevet ved behørig Tinglysning var fremkommet med Anmærkning, saaledes er det ikke udelukket, at Hansen, der erkendes i flere Aar at have været insolvent, ad anden Vej kunde have skaffet hel eller delvis Dækning, og dertil kommer navnlig, at Pedersen ikke dengang var saa økonomisk daarligt stillet som nu, da han maa anses for insolvent.

Retten finder, at Pantebrevet ved Afleveringen til Hansen under de anførte Omstændigheder maa siges at være behørigt anmeldt til Tinglysning, saaledes at Sagsøgeren har Ret til Erstatning for det Tab, som er lidt ved Pantebrevets feilagtige Behandling paa Tinglysningskontoret.

Da Sagsøgte ikke har modbevist den Formodning, der ved det oplyste er tilvejebragt for at Tabets Størrelse er som anført i Sagsøgerens Paastand, vil denne være at tage til Følge, hvorhos Sagsøgte vil have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 400 Kr.

Tirsdag den 30 Maj.

Nr 324/1932. Ingeniør Niels Rasmussen (Henriques)
 m o d
 Fru Inga Laurine Norén Nielsen (P Jacobsen),

betræffende Erstatning for en ved et Ulykkestilfælde forvoldt Skade.

Østre Landsrets Dom af 8 December 1932: Sagsøgte, Ingeniør Niels Rasmussen, bør til Sagsøgerinden, Fru Inga Laurine Norén Nielsen, f Larsen, betale 8886 Kr 40 Øre med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 20 September 1932, til Betaling sker. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerinden med 450 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Læge Sander afgivet en den 15 Maj 1933 dateret Erklæring, hvori det hedder:

»I Betragtning af, at der nu er hengaaet ca 1½ Aar siden Ulykkestilfældet fandt Sted og at Tilstanden i alt væsenligt har holdt sig uforandret i de sidste tre Fjerdingaar, ja snarest forværret med Hensyn til Nervesystemets Funktion og den tiltagende Vægtforøgelse, maa Udsigten for Fremtiden ses med alt mulig Forbehold. Nogen væsenlig yderligere Bedring kan næppe forventes, medens en Forværrelse, naar Hensyn tages til 1) Dispositionen til Aarebetændelse, 2) de manifeste nervøse Symptomer og 3) den tiltagende Vægtforøgelse, paa ingen Maade er udelukket«.

I en Erklæring af 18 s M har han dernæst udtalt, at Indstævntes Invaliditetsprocent paa det nærværende Tidspunkt, hvor hun efter 1⁷/₁₂ Aars Forløb stadig maa anvende baade Krykke og Stok naar hun skal bevæge sig udenfor sit Hjem, formentlig maa sættes til ca 70 pCt.

Under Hensyn hertil og til, at Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring, hos hvem Appellanten havde forsikret, efter Dommens Afsigelse har betalt Indstævnte 1000 Kroner, paastaar Indstævnte Appellanten tilpligtet at betale Indstævnte 11 233 Kroner 40 Øre, subsidiært 7886 Kroner 40 Øre med Renter, medens Appellanten paastaar Frifindelse eller Nedsættelse af Erstatningen.

Da Erstatningen efter alt foreliggende findes at burde bestemmes som i Dommen sket, vil Indstævntes subsidiære Paa-stand være at tage til Følge.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Landsrettens Dom være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Ingeniør Niels Rasmussen, bør til Indstævnte, Fru Inga Laurine Norén Nielsen, betale 7886 Kroner 40 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 20 September 1932 til Betaling sker. I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Fredag den 9 Oktober 1931 om Aftenen Kl ca 10 kom Sagsøgerinden, Fru Inga Laurine Norén Nielsen, f Larsen, til Skade ved at falde ned i en Udgravning paa Høeghsmindevej.

Under Anbringende af, at Ulykken skete, fordi der var mangelfuld Afspærring og Belysning, paastaar Sagsøgerinden Sagsøgte, Ingeniør Niels Rasmussen, der udførte paagældende Vejarbejder for Gentofte Kommune, tilpligtet at betale hende en Erstatning, der er opgjort saaledes:

1) ødelagt Tøj	163 Kr 00 Øre
2) Sygehusophold, Lægeattester etc.....	173 — 40 —
3) Udgifter til huslig Hjælp.....	697 — 00 —
4) tabt Arbejdsfortjeneste	1 500 — 00 —
5) for Svie og Smerte.....	1 000 — 00 —
6) for blivende Invaliditet.....	9 000 — 00 —

12 533 Kr 40 Øre

hvori fragaar et fra Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring den 7 Juni 1932 modtaget Beløb.....

300 — 00 —

Ialt 12 233 Kr 40 Øre

med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 20 September 1932.

Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet han hævder, at der var truffet tilstrækkelige Foranstaltninger til at advare vejfarende, og at Sagsøgerinden selv er Skyld i Ulykken, idet det var en grov Ugatsomhed af hende at fortsætte sin Vej imellem de Kloakrør, der betegnede Afspærringen. Subsidiært paastaar Sagsøgte Erstatningsbeløbene betydeligt nedsatte.

Under Domsforhandlingen har Sagsøgerinden som Part forklaret, at hun paagældende Aften kom kørende med sin Mand paa Motorcykel ad Jacobsvej til Høeghsmindevej, hvor de skulde besøge en Dame boende i Nr 31. De havde været samme Sted to Gange tidligere i Ugen, og Opgravningen i Vejens Længderetning var da ikke anderledes end, at de

for at komme til Nr 31 fra Jacobsvej kunde fortsætte over til vestre Fortov af Høeghsmindevej og der dreje til venstre ned mod Nr 31. Sagsøgerinden regnede med, at hun nu kunde benytte samme Vej igen. Hun saa vel, at der denne Gang var anbragt nogle Kloakrør tværs over Vejen, men troede, at disse blot betegnede, hvor langt Udgravningen, der hidtil kun havde været i Vejens Kørebane, gik mod Nord. Ligeledes bemærkede hun midt paa Kørebanen en Lygte, som ogsaa havde været der ved de tidligere Lejligheder. Mens hendes Mand satte Motorcyklen fra sig, gik hun i Forvejen med en stor, tung Taske i Haanden, og da der mellem to af Rørene ved det vestre Fortov var en større Aabning, som om der var Passage, traadte hun her ind paa Fortovet for at gaa ned til Nr 31, men et Par Skridt inden for Rørene faldt hun ned i en dyb Udgravning, der ikke var belyst, og som hun ikke havde kunnet se. Den var foretaget tværs over Fortovet i omtrent vinkelret Fortsættelse af den tidligere Udgravning i Kørebanen. Ved Faldet brækkede hun højre Laarben og maatte straks indlægges paa Amtssygehuset.

Sagsøgerindens Fremstilling angaaende Lokaliteterne er bekræftet ved Vidneforklaringer afgivne af hendes Mand, Inkassator Otto Carl Christian Nielsen, og to andre Personer, Ingeniør Immanuel Bager, Jacobsvej Nr 18, og Prokurist Axel Mejlø, Høeghsmindevej Nr 27, der begge paa Sagsøgerindens Anskrig kom tilstede og hjalp Manden med at faa hende baaret op af Udgravningen. Disse Vidner har navnlig ogsaa forklaret, at der ikke var gjort noget for at hindre Passage mellem Rørene, og Mejlø erindrer, at den nedenfor nævnte Træbuk stod inde paa Marken, vest for Fortovet.

Af de Rapporter og Rids, som optoges af det straks tilkaldte Politie, og som Vidnerne har godkendt, fremgaar det, at Udgravningen, der var ca 2 m bred og paa Ulykkesstedet ca 2 m dyb, først løb ca 100 m langs Kørebanen paa Høeghsmindevej og derefter ved Jacobsvej drejede omtrent vinkelret mod Vest paa tværs af Kørebanen og det vestlige Fortov.

Som Afspærring ved Udgravningens nordlige Side var der anbragt otte Stk ca 1,50 m høje og ca 1,25 brede Kloakrør med forskellig indbyrdes Afstand. I hvert Fald to Steder var Afstanden mellem Rørene saa stor, at Personer let kunde passere imellem dem. Midtvejs nord for Kloakrørene var opstillet et Stativ med Paaskrift »Spærret for Gennemkørsel« og belyst af en paa Stativet hængende Flagermuslygte med rødt Glas. Udfor Hjørnet mod Jacobsvej, hvor nærmeste Gadelygte stod, var anbragt et andet Stativ, belyst af en Flagermuslygte med ufarvet Glas. Endelig var der syd for den mod Vest løbende Del af Udgravningen staaende paa Jorden anbragt en Flagermuslygte med ufarvet Glas. Politiet fandt Afspærringen og Belysningen utilstrækkelig, idet der var Passage mellem de opstillede Kloakrør, og idet den ved Udgravningen staaende Lygte ikke belyste Udgravningen, der viste sig som en mørk Stribe og kunde forveksles med en Slagskygge fra et af de opstillede Kloakrør.

Det maa derhos efter det oplyste antages, at Lygten, der stod paa Jorden ved Udgravningen, den foregaaende Aften havde staaet nord for denne, men da en eller to Personer, der kom syd fra ad Fortovet,

den Aften var faldet i Udgravningen, havde dette foranlediget, at Lygten nu var anbragt paa Sydsiden af Udgravningen.

Af Politiafhøringerne angaaende, hvad der passerede den 8 Oktober om Aftenen, fremgaar det, at Sagsøgtes Formand, inden Sagsøgerinden kom til Skade, var gjort opmærksom paa, at den tværgaaende Udgravning burde direkte belyses, og at der her burde anbringes »nogle Lygter«.

Formand Hans Peter Hansen har som Vidne forklaret, at der, da han forlod Arbejdspladsen den 9 Oktober, var anbragt en Træbuk mellem Rørene, hvor Sagsøgerinden antog, at der var Passage. Anbringelse og Tænding af Lygter paahvilede Nattevagten, der ikke var til Stede, da Vidnet gik.

Sagsøgte blev den 22 December 1931 ved Københavns Amts nordre Birks Ret idømt Bøde for Overtrædelse af Politivedtægtens § 24 ved de nævnte to Aftener at have undladt at drage Omsorg for behørig Afspærring af paagældende Omraade og Anbringelse af fornødent Antal Lygter.

Efter de foreliggende Oplysninger maa Retten mene, at et Vejarbejde som det foreliggende med skiftende Retning for den dybe Udgravning har været særlig farlig for de passerende, og at Belysning, Afspærring og Vejledning for Fodgængere, i hvert Fald da Ulykken skete, har været saa mangelfuld, at Ansvar for den Sagsøgerinden overgaaede Ulykke maa paahvile Sagsøgte.

Angaaende Erstatningens Størrelse er der Enighed mellem Parterne om, at Invaliditetsgraden nu kan sættes til 30 pCt. Sagsøgte bestrider ikke Rigtigheden af de under Post 2 anførte Beløb til Sygehusophold, Lægeattester etc, men kræver de øvrige Poster nedsat.

Erstatningsbeløbet under Post 1 — 163 Kr for de ved Ulykken ødelagte Beklædningsgenstande findes der imidlertid ikke Føje til at nedsætte, idet Sagsøgerinden faldt ned i vaadt Ler og efter sit Opgivende ikke senere har kunnet faa Tøjet ordenligt rensat og istandsat.

Om Følgerne af Ulykken iøvrigt hedder det i en af Reservekirurgen paa Amtssygehuset den 23 Februar 1932 udstedt Erklæring:

»Fru Inga Nielsen, Søborg, har ligget her paa Hospitalet 9 Oktober 1931 til 6 Februar 1932 under Diagn fract femoris dxt, som Pt havde tildraget sig ved at falde i en Udgravning.

Bruddet var af en saadan Art, at den almindelige Terapi (Extension) ikke lod sig instituere men nødvendiggjorde en Operation (Osteosynthese), hvorved Stillingen blev god, men senere forskød fragmina sig atter noget. Efter 2½ Maanedes Sengeleje fik Pt Symptomer paa Lungeinfarkter, hvad der yderligere vanskeliggjorde Efterbehandlingen. Pt kom op med Krykker efter 3½ Maanedes Forløb.

Der er nu god Fasthed paa Brudstedet. Ingen maalelig Forkortning.

Der er meget ringe Bevægelighed i Knæleddet, hvad der nødvendiggør en langvarig Efterbehandling, med Bevægelse og Massage, over hvor lang Tid denne vil strække sig kan man ikke med Sikkerhed udtale sig nu, men antagelig 2—3 Maaneder endnu.

Angaaende Udsigterne for Fremtiden maa det formodes, at den omtalte Efterbehandling kan medføre fuld Helbredelse, selv om man maa tage en lille Reservation, da man ikke kan udelukke, at de ved Opera-

tionen indlagte Fremmedlegemer (Lanes Skinne, Skilderitraad) senere kan medføre Gener.«

Sagsøgerindens egen Læge har derhos afgivet Erklæringer af 4 Maj og 24 og 26 August 1932. I den første Erklæring udtaler Lægen:

»Højre Underextremitet er — — — Sæde for et 22 cm langt Ar — — —

Medens Bevægelsen i højre Hofteled og Fodled foregaar naturligt, er den meget stærkt indskrænket i højre Knæled, hvis Ledkapsel føles en Del fortykket. Aktivt kan Knæet bøjes knapt 40°, passivt ca 45°. Gangen er højst besværlig, stærkt haltende, kun mulig ved Anvendelse af Krykker, og da medførende Smarter ved Tilbagelæggelse af blot smaa Strækninger.

Medens saaledes Benbrudet næppe vil give hende varig Men, maa — — — Aarebetændelse, der maa anses for at være opstaaet i direkte Tilknytning til Benbrudet, og som — ved lang Tids Immobilisation — har medført en meget stærk Nedsættelse af Bevægeligheden i Knæledet, formenes at medføre en varig Invaliditet, hvis Grad dog næppe kan fastslaaes før om ca 3 Maaneder.«

I følge de sidste Erklæringer er der »nu en ret udtalt Fortykkelse af Extremiteten i Sammenligning med den anden Side. Den andrager tværs over Knæledet 4 cm og 15 cm over, og under Knæledet 3½ cm. Bevægelsen i Knæledet er stadig meget indskrænket. Aktivt kan Fru Nielsen kun bøje ca 50°, og Forsøg paa yderligere — passiv — Bøjning volder stærke Smarter. Hun angiver stærke Smarter efter at have gaaet blot korte Strækninger, og Gangen er besværlig, langsom, haltende. Hun anvender til Stadighed to Stokke.« Hun er »for Tiden — — — ude af Stand til at paatage sig lønnet Arbejde for andre eller ved selvstændig Erhvervsvirksomhed at kunne yde mindste Bedrag til sit Underhold. Selv om der i Fremtiden maatte finde en Bedring Sted, vil hun formentlig stedse være Invalid.«

Endelig har Ulykkesforsikringsselskabets Læge den 21 Oktober 1932 undersøgt Sagsøgerinden og i en Erklæring af s D bl a udtalt:

»Fru I Nielsen kommer gaaende ind i Stuen, støttet til to Stokke; naar hun lader disse staa, maa hun for at gaa fra en Stol til Undersøgelsesbriksen tage Støtte ved Møblerne. — — — Knæledsregionen er hævet og maaler i Omfang mellem 3 og 4 Centimeter mere end venstre. Knæet kan strækkes fuldstændigt, altsaa til en Vinkel paa 180°. Det kan herfra kun bøjes til 135°. Forsøg paa yderligere passiv Bøjning volder Smarter. Der er ingen Hævelse af Foden eller Underbenet. Der er efter min Mening ingen Grund til at antage, at Tilstanden ikke kan bedres i Løbet af ½ Aars Tid. Hvis hun kunde tage af i Vægt, vilde Gangen blive friere, selv om Bøjningsevnen i Knæet ikke tiltog synderlig.«

Iøvrigt er det om Sagsøgerinden oplyst, at hun nu er 32 Aar gammel og inden Ulykken selv passede Hjemmet for Manden og et mindre Barn. Hun havde derhos saavidt muligt lønnet Arbejde ved Syning. I det foregaaende Aar arbejdede hun fra Juli 1930 til Januar 1931 for en Buntmager, hvor Ugeførtjenesten var godt 30 Kr, og samme Arbejde havde hun, da Ulykken indtraadte, idet hun begyndte paa det igen i

Juli 1931. I den mellemliggende Tid har hun efter sin Forklaring hjulpet sine Forældre med Syning for et Varehus.

Efter det saaledes foreliggende findes Godtgørelse for huslig Hjælp — der under Post 3 var opgjort som 6 Maaneders Løn til en Svigerinde fra Oktober til April a 45 Kr med Tillæg af Kost og Logi 540 Kr og ekstra Hjælp i de følgende 5 Maaneder 157 Kr — passende at kunne ansættes til 550 Kr og Godtgørelse for tabt Arbejdsfortjeneste til 800 Kr samt Erstatning for Svie og Smerte til 500 Kr. Idet endelig Erstatningen for Invaliditet findes at burde bestemmes til 7000 Kr, vil der være at tilkende Sagsøgerinden

ad Post 1)	163 Kr 00 Øre
2)	173 — 40 —
3)	550 — 00 —
4)	800 — 00 —
5)	500 — 00 —
6)	7000 — 00 —

9186 Kr 40 Øre

med Fradrag af betalte 300 — 00 —

eller ialt 8886 Kr 40 Øre med Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerinden med 450 Kr.

Nr 32/1933.

Rigsadvokaten

m o d

Jens Peter Matthiesen (Stein),

der tiltales for Overtrædelse af Motorlovens § 24, jfr § 41.

Dom afsagt den 8 Oktober 1932 af Retten for Vejle Købstad m v: Jens Peter Matthiesen bør bøde 200 Kr med Halvdelen til Statskassen og Halvdelen til Vejle Kommunes Kasse samt betale denne Sags Omkostninger.

Vestre Landsrets Dom af 21 December 1932: Tiltalte Jens Peter Matthiesen bør til Statskassen bøde 200 Kr. Iøvrigt bør Underretsdømmen ved Magt at stande. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger for Landsretten.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

For sit i Dommen beskrevne Forhold vil Tiltalte, idet de efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger ikke kan føre til

andet Resultat, være at anse efter Lovbekg Nr 131 af 14 April 1932 § 41, dog saaledes at Straffen under Hensyn til Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 41 vil være at bestemme til en Bøde af 200 Kroner, som vil være at tillægge Statskassen og Vejle Købstads Kommunes Kasse med hver en Halvdel. Forvandlingsstraffen findes at burde bestemmes til Hæfte i 15 Dage.

Iøvrigt vil Landsrettens Dom være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog saaledes at Bøden tilfalder Statskassen og Vejle Købstads Kommunes Kasse med Halvdelen til hver og saaledes at Tiltalte i Mangel af Bødens Betaling bør straffes med Hæfte i 15 Dage.

I Salær for Højesteret og i Godtgørelse for Udlæg betaler Tiltalte Jens Peter Matthiesen til Højesteretssagfører Stein 150 Kroner og 41 Kroner 75 Øre.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved et af Politimesteren i Vejle Købstad m v den 20 Juni d A udfærdiget Anklageskrift er Fabrikant Jens Peter Matthiesen sat under Tiltale til at lide Straf i Medfør af § 24, 1 Stk, jfr § 42 i Lov om Motor køretøjer Nr 144 af 1 Juli 1927 ved i Tiden mellem Kl 1,40 og Kl ca 2½ Natten mellem den 14 og 15 Juni d A i beruset eller dog i en saaledes af Spiritus paavirket Tilstand, at han ikke havde det fornødne Herredømme over sine Handlinger, at have ført sin Motorvogn Y 74 ad forskellige Gader her i Byen. Der er derhos nedlagt Paastand paa, at Retten til at være Fører af Motorkøretøj frakendes Tiltalte, som af Justitsministeriet er ansat som sagkyndig i Motorsager for Vejle Købstad m v.

Tiltalte er født den 19 December 1871 i Horsens, og er tidligere anset ved den kgl Landsover, samt Hof- og Stadsrets Dom af 14 Juni 1917 efter § 32, jfr § 24 i Lov Nr 125 af 29 April 1913 med Bøde 40 Kr, hvorhos han den 27 Oktober 1911 inden Vejle Købstads Politiret for Overtrædelse af Lov af 18 April 1910 § 21 har vedtaget Bøde 10 Kr.

Tiltalte har paastaaet sig frifundet.

Det fremgaar af Sagen, at Tiltalte, da han Natten mellem den 14 og 15 Juni d A befandt sig paa Konditoriet »Lyon« ved Nørretorv her i Byen, antagelig ved Tiden omkring Kl 1,30 af Vidnet, Politibetjent Bertel Hansen blev hentet for i Egenskab af Motorsagkyndig at besigtige Motorvogn Y 12, som efter en Færdselsulykke henstod paa Horsens Landevej i Nærheden af Roms Hule, Tiltalte, som havde sin egen Motorvogn Y 74 staaende paa den nærliggende Parkeringsplads, efterkom Opfordringen og kørte i Y 74 til Horsens Landevej, idet Mekanikerne Kaj Otto Hansen og Jens Hansen fik Lov at køre med tillige med to andre

Personer. Efter at Vidnet Bertel Hansen noget senere var kommet tilstede, opstod der Uenighed mellem Vidnet og Tiltalte, der ikke ønskede at undersøge den havarerede Motorvogns Fodbremse, før Føreren, som efter Ulykken var bragt til Politistationen, kunde komme tilstede. Politibetjent Hansen tog da tillige med Politibetjent Jørgen Jørgensen, som imidlertid ogsaa var kommet til, tilbage til Politistationen, medens Tiltalte endnu blev nogen Tid paa Stedet antagelig for at vente paa Føreren af Y 12. Da han ikke kom, kørte Tiltalte i sin Vogn alene til Politistationen. Han fik her af Overbetjent Tholstrup at vide, at Y 12 skulde undersøges af en anden, idet man ikke mente, at Tiltalte var ædru. Efter nogen Tids Ophold paa Politistationen kørte Tiltalte med Y 74 til Amtslægens Bopæl paa Grejsdalsvej og derfra tilbage til Torvet, hvor han søgte Læge Roelsgaard for derefter at køre hjem til sin Bopæl i Skovgade.

Om Tiltaltes Spiritusforbrug den paagældende Dag og Aften er følgende oplyst. Ifølge Tiltaltes egen Forklaring havde han i Dagens Løb ikke nydt Spiritus. Han spiste sin Aftensmad ved 6-Tiden uden Spiritus og kørte ved 7-Tiden i Y 74 til Motorbanen ved Horsens Landevej for at overvære en Væddekørsel. Her opholdt han sig i Selskab med flere Personer bl a Vidnerne, Vognmand Rasmus Christensen og Politibetjent Klerke fra Kl ca 7,15 til Kl ca 11,30 og nød i dette Tidsrum efter sin egen Forklaring to Pilsnere (Vejle Øl), en Kop Kaffe med to Stk Franskbrød uden Spiritus, derefter tre Sodavand med Cognac, men af det ene Glas Cognac spildtes det halve. Denne Forklaring stemmer ikke helt overens med de serverende Tjeneres. Tjener Charmig Rudi Daniel Sørensen vil have serveret for Tiltalte først en Pilsner, derefter en Sodavand med Cognac, derefter en Kop Kaffe med to Glas Cognac, medens det øvrige Selskab fik Brød til Kaffen, derefter en Sodavand med Cognac og endelig en Sodavand med Cognac, som Tiltalte medtog, idet han flyttede hen til et Bord i en Afdeling, hvor Vidnet ikke serverede. Vidnet bemærkede, at det ene Glas Cognac, som serveredes til Kaffen, væltede. Ved Opgørelsen protesterede Tiltalte mod at have faaet en Sodavand med Cognac og tilsvarende Omgang til de andre, men, da Vidnet fastholdt Rigtigheden af Opgørelsen, betalte Tiltalte, idet han erklærede at han ikke vilde have mere Vrøvl om det. Tjener Niels Nielsen, som serverede i den anden Afdeling, vil for Tiltalte have serveret en Sodavand med Whisky. Glasset var tømt, da Vidnet senere kom tilbage til Bordet, men han har ikke set Tiltalte drikke det.

Ved Tiden omkring Kl 11,30 tog Tiltalte sammen med Vidnerne Christensen og Klerke hjem i Y 74, men kørte straks efter for at faa noget Smørrebrød til Forlystelsesstedet Røde Mølle i Orla Lehmannsgade. De kom derind lidt før Kl 12, og her nød Tiltalte efter sin egen Forklaring, der stemmer med det iøvrigt oplyste, to Stykker Smørrebrød og hertil et lille Glas Øl og to Snapse og derefter en Sodavand med Cognac. Lidt over Kl 12 kørte Tiltalte med de to Vidner gennem nogle af Byens Gader til Nørretorv, og de gik her alle tre ind i Konditoriet Lyon, hvor Tiltalte nød en Sodavand med Cognac. Det er oplyst, at de Glas, hvori der paa Restaurationen ved Motorbanen og i Lyon serveres Cognac, rummer 19 cm³ Vædske, de tilsvarende Glas i Røde Mølle 20 cm³.

Om hvad der passerede den paagældende Nat forklarer Tiltalte, at han blev hentet ud i Lyons Forlokale til Vidnet Bertel Hansen, der omtalte, at der var sket en Kørselsulykke paa Horsens Landevej, og at han ønskede Motorvognens Bremsers undersøgt, medens Tiltalte ikke hørte Vidnet nævne Førerens Navn og Vognens Kendingsmærke, hvorved Tiltalte bemærker, at der var megen Støj i Lokalet, og at Politibetjenten blev omringet af Gæster, der vilde have at vide, hvad der var sket. Efter at Politibetjent Hansen havde afslaaet at køre med Tiltalte, idet han havde sin Cykel med, kørte Tiltalte sin Vogn med de fornævnte Passagerer til Horsensvej, idet Vidnet Kaj Otto Hansen sad ved Siden af Tiltalte, der bemærkede Y 12 staa i Vejens højre Side. Da der imidlertid ikke var nogen tilstede, og da han ikke bemærkede nogen Beskadigelse, — Vognen var kun beskadiget paa Forpartiet — antog han, at det maatte dreje sig om en anden Vogn længere ude. Han kørte derfor videre til Toppen af Bakken, men uden at finde nogen beskadiget Vogn. Han vendte derfor og kørte tilbage, og da han nu saa Y 12 forfra, bemærkede han Beskadigelsen og standsede. Der var stadig ingen Mennesker tilstede. Han undersøgte Y 12 og dens Haandbremse, der var i Orden, medens han konstaterede Beskadigelse af Lygter og Køler. Derefter skridtede han en Afstand af, og derefter kom Politibetjent Bertel Hansen, der oplyste, at Føreren var paa Politistationen til Afhøring. Der opstod nu fornævnte Tvist mellem dem, idet Tiltalte ikke vilde tage Ansvaret for at starte Y 12, fordi der paa Grund af Beskadigelsen derved kunde befrygtes yderligere Skade paa Maskineriet. Det endte med, at Vidnet Hansen forlod Stedet. Tiltalte, der ikke blev anmodet om at blive der, ventede en Tid, men da der ingen kom, kørte han til Politistationen for at se efter Føreren. Paa Politistationen kom Tiltalte ind til Vidnet, Overbetjent Tholstrup, og fik af ham at vide, at Føreren var i det næste Lokale — Vagtlokalet —. Her var en Betjent ved at afhøre Føreren, Vidnet Jens Møller Hansen. Nu blev Døren mellem Vagtlokalet og Overbetjentens Kontor lukket og — som Tiltalte troede — laaset. Tiltalte satte sig paa en Stol i Nærheden af denne Dør og ventede en halv Snes Minutter, uden at han, der blev noget ærgerlig over denne Behandling, foretog sig andet end et Par Gange at tage i Døren uden at kunne faa den op. Da Døren senere blev aabnet, spurgte han Overbetjenten om, hvad det skulde betyde, og fik til Svar, at man ansaa ham for paavirket, hvilket Tiltalte benægtede og foreslog en Læge tilkaldt til Undersøgelse. Det afslog Overbetjenten, der erklærede, at en anden sagkyndig skulde tilkaldes. Tiltalte kørte saa til Amtslægen, men fik at vide, at denne ikke var tilstede, og derefter til Læge Roelsgaard, hvem han forklarede Sagen. Lægen vilde dog ikke foretage en Spiritusprøve, men mente ikke, at der vilde blive noget ud af den Sag.

Politibetjent Bertel Hansen forklarer, at han paa Lyon underrettede Tiltalte om, at den paagældende Vogns Kendingsmærke var Y 12, og Førerens Navn Møller. Tiltalte opfattede det tilsyneladende ikke, hvorfor Vidnet gentog det. Tiltalte stod nu og vrøvlede noget, men lovede at komme og tilbød Vidnet at køre med, hvad Vidnet ikke ønskede, fordi han havde faaet det Indtryk, at Tiltalte var paavirket af Spiritus, fordi han havde nogen Vanskelighed ved at opfatte, hvad Vidnet sagde og

ligesom havde vanskeligt ved at faa Ordene frem. Stemmen var noget grødet, og han stod noget usikkert med Overkroppen. Ansigtifarven var rødere end sædvanligt, Øjnene glinsede, og Øjenlaagene var noget slappede. Vidnet var dog ikke saa sikker derpaa, at han turde foretage sig noget for at hindre, at Tiltalte kørte. Vidnet gav som Paaskud, at han selv var kørende. Der var en Del Larm i Lokalet. Paa Vejen til Ulykkesstedet blev Vidnet opholdt af et Opløb, men da han naaede derhen, var Tiltalte samt Vidnerne Kaj Otto Hansen og Jens Hansen tilstede. Tiltalte spurgte nu Vidnet, hvad der var sket, og hvordan det var sket, hvilket Vidnet forklarede. Tiltalte gentog saa sit Spørgsmaal, og Vidnet sit Svar, hvorefter Tiltalte spurgte, hvor Vognen var, skønt den stod lige i Nærheden med Lygterne tændte. Vidnet begyndte nu at optage nogle Maal og bad Tiltalte undersøge Vognen, hvad han ikke vilde, før Føreren var kommet tilstede, i hvilken Forbindelse Vidnet forklarer, at man i Almindelighed ved Bremseprøver foretrækker, at Føreren er tilstede og selv sidder ved Rattet. Tiltalte spurgte om Føreren og fik at vide, at han var hos Amtslægen. Derefter gentog Tiltalte sit Spørgsmaal og fik samme Svar. Herefter søgte Vidnet igen at faa Tiltalte til at undersøge Bremserne, men Tiltalte spurgte nu igen om, hvad der var sket, og Vidnet gentog sin Beretning. Tiltalte tilbød dog nu at prøve Bremserne, hvis Politiet vilde tage Risikoen ved en eventuel derved foranlediget Skade, men det vilde Vidnet ikke. Da Vidnet stod i Nærheden af de to Passagerer, der var kørt med Tiltalte, kom denne hen til ham og trak ham med hen ad Vejen, idet han bemærkede »Lad os to nu snakke om det«, idet Tiltalte ikke syntes, at de andre skulde høre, hvad de talte om. Da Tiltalte trak af med Vidnet, mærkede denne, at Tiltalte dinglede paa Benene, og nu spurgte Tiltalte igen om, hvad der var sket, hvortil Vidnet svarede, at nu havde han forklaret det og kunde ikke give anden Forklaring. Vidnet tog nu sammen med Politibetjent Jørgensen, der var kommet tilstede, tilbage til Politistationen, men sagde til Tiltalte, at han maatte blive ved Vognen, idet Vidnet nu hentede Føreren. Dette var dog kun et Paaskud; han ønskede at faa nærmere Ordre fra sine Overordnede. Paa Stationen satte han Overbetjent Tholstrup ind i Sagen og foreslog Afsendelse af et Par Betjente for at kontrollere Vidnets lagttagelser. Der telefoneredes nu af Overbetjenten og Vidnet til Poliitiassistenten, og vistnok medens dette stod paa, kom Tiltalte tilstede. Poliitiassistenten, der ikke blev gjort bekendt med, at Tiltalte havde ført Motorvognen, gav Ordre til at tilkalde en Mekaniker til Undersøgelse af Y 12, og til, at Tiltalte ikke skulde underkastes Spiritusprøve. Da Tiltalte fra Vagtstuen kom tilbage til Overbetjentens Kontor, sagde Vidnet til ham, at der ikke blev noget af Sagen, fordi han ikke var ædru. Tiltalte protesterede, og Vidnet svarede, at Tiltalte jo kunde lade sig undersøge for at faa Sagen bragt paa det rene. Hertil bemærkede Tiltalte, at det behøvede han ikke, han var her som privat Mand. Da Vidnet var ved at gaa, sagde Tiltalte, »skal jeg saa spiritusprøves«. Vidnet svarede, at det overlod han til Stationen. Da Tiltalte i Overbetjentens Kontor vilde gaa udenom et der staaende Skrivebord, slingrede han. Under Forklaringen udtalte Vidnet paa Forsvarets Foranledning, at han den Dag ikke i Tiden fra Kl 6 til Kl 2 Nat

havde nydt Spiritus, men i en den 28 Juni d A dateret skriftlig Erklæring, at han ved at tænke nærmere over Sagen er kommet i Tanker om, at han, da han ventede paa Tiltalte paa Lyon drak en Øl, der blev ham givet, og at han senere paa Natten drak et lille Glas Cognac.

Tiltalte erkender ikke Rigtigheden af Vidnets Forklaring. Hvis han har slingret, da han med Vidnet gik hen ad Vejen, har det været paa Grund af Terrænet. Han nægter at have slingret i Overbetjentens Kontor og at have spurgt Vidnet om, hvor Vognen var, da han jo lige havde undersøgt den bortset fra Fodbremsen. Han bemærker, at han var noget forkølet.

Politibetjent Jørgen Jørgensen kom tilstede paa Ulykkesstedet Kl ca 1,50. Politibetjent Hansen tilkendegav da, at han ikke ønskede, at Tiltalte skulde undersøge Y 12. Medens Vidnet var beskæftiget med at undersøge Sporene, kom Mekaniker Jensen Hansen hen til ham og sagde »Ingeniøren er fuld«. Af denne Grund lagde Vidnet nu Mærke til Tiltalte og fik samme Indtryk, som han støttede paa, at Tiltaltes Gang var mere slingrende, end den plejer at være, og hans Stemme grødet og hæs. Hans Optræden var heller ikke, som den plejer at være, idet han, der ellers er temmelig talende, ved denne Lejlighed var stille. Vidnet mener, at det, inden han og Politibetjent Hansen tog tilbage til Politistationen, blev aftalt med Tiltalte, at han skulde blive paa Stedet, i hvert Tilfælde blev dette sagt til Tiltalte. Da Vidnet kom til Politistationen, gik han med Føreren af Y 12 Jens Møller Hansen ind i et af Lokalerne, og derfra gik Vidnet ind i Vagtstuen, hvor Tiltalte var tilstede og spurgte om, hvad det var for noget Hemmelighedskræmmeri eller lignende. Efter 5 a 7 Minutters Forløb blev Døren til Tholstrups Kontor aabnet. Tiltalte gik derind, og Vidnet hørte fra Vagtstuen, at Tholstrup forbød Tiltalte at køre, fordi han ikke var ædru eller helt ædru. Tiltalte protesterede og blev en kort Overgang noget opfarende. Tiltalte kom derefter hen i Døraabningen og spurgte de to tilstedeværende Chauffører Jens Møller Hansen og Marinus Madsen, om han var beruset. Han spurgte først Hansen, hvortil denne svarede: »ja, det er De« og derefter Madsen, som ikke ønskede at udtale sig. Vidnet hørte derefter Tholstrup foreslaa Tiltalte at lade sig undersøge af en Læge, hvad Tiltalte afslog med en Bemærkning om, at han var tilstede paa Stationen som Privatmand. Overbetjent R Tholstrup, der den paagældende Nat havde Ledelsen paa Politistationen, forklarer, at Politibetjentene Hansen og Jørgensen opsogte ham og fortalte, at Y 12 ikke var undersøgt, fordi Tiltalte var beruset. Vidnet ringede derefter Politiassistenten op for at faa nærmere Ordre. Herunder kom Tiltalte ind og spurgte, hvad der var sket. Han blev vist ind i Vagtstuen. Da Vidnet ikke rigtig kunde høre i Telefonen, tog Politibetjent Hansen den. Under Vidnets Samtale med Politiassistenten blev Spørgsmaalet om en Spiritusprøve ikke berørt, men Politibetjent Hansen udtalte efter sin Samtale med Politiassistenten, at han havde forstaaet, at Tiltalte ikke skulde undersøges, da det ikke var nødvendigt. Da Samtalerne var afsluttede, blev Døren til Vagtstuen aabnet, og Tiltalte kom ind, men Overbetjenten, som ønskede Vidner til sin Samtale med Tiltalte, gik, fulgt af Tiltalte, ind i Vagtstuen, og her sagde han til Tiltalte, at de ansaa ham for beruset, og at han burde spiritus-

prøves vistnok ved Amtslægen. Straks syntes Tiltalte at ville gaa ind paa det, men lidt efter erklærede han, at han ikke behøvede det, og at det ikke var nødvendigt. Vidnet mente, at det muligvis ogsaa var overflødig, da nu seks Betjente havde set Tiltalte og skønnet, at han var beruset. Tiltalte tog det meget roligt og sagde mod Sædvane ikke meget. Han protesterede ikke direkte mod Sigtelsen. Vidnet erklærede overfor Tiltalte, at han ikke maatte føre Motorvogn, men afkrævede ham ikke Førerkortet, idet han mente, at nævnte Forbud var tilstrækkeligt. Iøvrigt vidste Vidnet ikke, at Tiltalte var kørende i sin Vogn til Politistationen, skønt han nok vidste, at Tiltalte havde været paa Horsensvej. I Begyndelsen støttede Vidnet sin Sigtelse paa Politibetjentenes Udsagn, men under Samtalen med Tiltalte blev Vidnet selv klar over, at Tiltalte var rigeligt paavirket af Spiritus. Han talte snublende, var blussende rød i Ansigtet, og da han gik ud af Kontoret, slog han et Slag eller ligesom dinglede over mod Skrivebordet. Politibetjent H C Hansen, der opholdt sig i Vagtstuen, saa et Øjeblik Tiltalte træde frem i Døraabningen. Hans Indtryk var, at Tiltalte var beruset. Øjnene var noget slørede, han var stærkere rød i Ansigtet end sædvanligt, og det forekommer Vidnet, at Stemmen var noget grødet. Politibetjent Carl Dideriksen saa Tiltalte komme ind i Overbetjentens Kontor, gaa ind i Vagtstuen og efter Telefonsamtalen komme tilbage. Vidnets Indtryk var, at Tiltalte var stærkt paavirket af Spiritus, Stemmen var grødet, han stod og svajede med Overkroppen, og han var mod Sædvane stille.

Politibetjent Otto Frederiksen var i Vagtstuen, da Tiltalte kom derind. Tiltalte gik over Gulvet og satte sig paa en Stol. Gangen var slingrende. Han udtalte noget som »Hvad er det for en Teaterforestilling, er der sket noget, det er farligt, saa hemmelighedsfuldt, det hele skal være«. Stemmen var langsom drævende, men ikke egenlig grødet og ikke hæs. Det var, som om Tiltalte havde Besvær med at tale, og Vidnets Indtryk var, at Tiltalte var beruset. Da Døren til Overbetjentens Kontor aabnedes, kom Overbetjenten ind og spurgte Tiltalte, om han vilde spiritusprøves, og da han paa Forespørgsel udtalte, at Embedslægen skulde foretage Prøven, sagde Tiltalte, at saa skulde han ikke have noget prøvet eller lignende. Vidnet hørte Overbetjenten sige til Tiltalte, at han var beruset og ikke maatte føre Motorvognen. Chauffør Jens Møller Hansen forklarer, at han var til Afhøring i Vagtstuen, men forlod efter Anmodning et Øjeblik Lokalet. Da han kom tilbage, sad Tiltalte paa en Stol i Nærheden af Døren. Det forekom Vidnet, at Tiltalte saa sær ud, bl a var oppustet og stærkt rød i Ansigtet, og Stemmen var noget grødet, synes han. Under Opholdet spurgte Tiltalte den tilstedeværende Betjent, hvem der var Fører af Y 12. Da Døren til Kontoret var blevet aabnet, hørte Vidnet en Samtale derinde uden dog rigtig at høre, hvad der blev sagt. Det forekommer ham dog, at han hørte det blive sagt til Tiltalte, at der skulde foretages en Spiritusprøve, men sikker paa det, er Vidnet ikke. Tiltalte henvendte sig nu til Vidnet, og spurgte, om han — Tiltalte — var beruset, og hertil svarede Vidnet, at det var han efter Vidnets Begreber. Derefter henvendte Tiltalte sig til Chauffør Madsen, der svarede, at Tiltalte i hvert Tilfælde ikke var kompetent til at foretage noget den Aften. Til Madsen havde Vidnet sagt, at Tiltalte ikke fik Lov

at prøve Vidnets Vogn den Aften. Chauffør Marinus Madsen havde den Aften kørt for Politiet, bl a havde han bragt Politibetjent Jørgensen til Uhedsstedet. Her saa Vidnet Tiltalte, der efter hans Mening var beruset. Han lagde ikke Mærke til Tiltaltes Ansigtstræk og Gang, men hørte ham gentagne Gange spørge om, hvad der var sket og hørte Politibetjent Bertel Hansen sige, at han ikke vilde tale med Tiltalte. Vidnet kørte alene tilbage til Politistationen og gik ind i Vagtstuen, hvor Politibetjentene Frederiksen og Hansen var tilstede. Derefter kom Politibetjent Jørgensen og saa Tiltalte, af hvis Ansigtssudtryk og Optræden Vidnet fik det Indtryk, at Tiltalte var beruset eller dog paavirket af Spiritus. Nu kom Chauffør Møller Hansen ind. Han gik straks hen til Vidnet og sagde, idet han saa hen mod Tiltalte »hvordan er det han ser ud, er han ikke fuld«, hvortil Vidnet svarede »jo, det mener jeg«. Da Døren til Overbetjentens Kontor var blevet aabnet, hørte Vidnet, at Tiltalte blev spurgt, om han vilde spiritusprøves. Tiltalte spurgte, hvilken Læge, der skulde gøre det, og da det blev svaret, »Embedslægen«, sagde Tiltalte, at saa vilde han ikke. Vidnet hørte ham ikke tilbyde at lade sig undersøge af en anden Læge. Tiltalte henvendte sig nu til Møller Hansen og spurgte, om han ansaa ham for beruset, Hansen svarede, at det mente han. Tiltalte henvendte sig saa til Vidnet, og da Vidnet ikke svarede, spurgte Tiltalte igen, og Vidnet svarede da, at Tiltalte ikke var kompetent til at foretage noget den Aften.

Tiltalte benægter at have talt med de to sidstnævnte Vidner og at have set Vidnet Madsen.

Det tidligere anførte Vidne, Tjener Charmig Sørensen mener ikke, at Tiltalte, da han forlod Restaurationen ved Motorbanen, var paavirket af Spiritus. Da Vidnet imidlertid efter Lukketid kom ned paa Horsens Landevej sammen med Tjener Niels Nielsen, Niels Peter Jensen og Marius Christensen, saa han blandt flere andre Tiltalte og Politibetjent Bertel Hansen. Vidnet stillede sig i Nærheden af dem for at høre, hvad der foregik, og han lagde Mærke til, at Tiltalte havde vanskeligt ved at opfatte, hvad der var sket. Han hørte Tiltalte flere Gange spørge om det og Bertel Hansen gentage det. Derudover bemærkede han intet usædvanligt ved Tiltalte, men fik det Indtryk, at han var ikke helt let paavirket af Spiritus. Han saa senere Tiltalte køre bort med sin Vogn, uden at der var noget at bemærke ved Kørslen, men han og hans Kolleger talte om, at Tiltalte ikke burde føre Motorvogn. De tre andre Tjenere vil ogsaa have faaet Indtryk af, at Tiltalte var paavirket af Spiritus, men efter Indholdet af deres nærmere Forklaringer vil der ikke kunde tillægges dem nogen væsenlig Betydning.

Mekaniker Kaj Otto Hansen kendte ikke i Forvejen Tiltalte, men da Vidnet var ved at forlade »Lyon« sammen med Mekaniker Jens Hansen, var der en Gæst ved et af Bordene, ved hvilket Tiltalte ogsaa sad, der inviterede dem paa en Genstand, hvad de afslog. Vidnet fik det Indtryk, at Tiltalte var noget paavirket af Spiritus uden dog at kunne anføre Grunden herfor. Under Kørslen med Tiltalte til Horsens Landevej mærkede Vidnet et Par ubetydelige Svingninger, som han ikke kunde forklare sig, og derfor satte i Forbindelse med fornævnte Indtryk. Vidnet tør imidlertid ikke bestride, at disse Svingninger kan være sket, da

Vognen passerede Banelinien. Paa Horsensvej holdt Y 12, som Vidnet gjorde Tiltalte opmærksom paa. Tiltalte standsede, men bad, da der ingen Mennesker var tilstede, Vidnet om at gaa hen og se, om der var nogen ved Vognen. Vidnet saa da, at Y 12 havde været ude for en Paakørsel, hvilket han meddelte Tiltalte. Han nævnede ogsaa, at det var Y 12, og at det maatte være den Vogn. Vidnet havde paa »Lyon« af Betjenten faaet at vide, at det var Y 12, der havde været ude for et Uheld, men det fortalte han ikke Tiltalte, idet han gik ud fra, at Tiltalte ogsaa var gjort bekendt hermed. Tiltalte mente imidlertid ikke, at det kunde være den Vogn, og kørte videre til Toppen af Bakken og drejede saa til højre ind paa Nørvang for at vende, hvilket enhver fornuftig Motorkører vilde gøre, men i Stedet for herfra at bakke ud paa Landevejen, bakkede han i hurtigt Tempo paa tværs af Nørvang, saaledes at Vognen var ved at køre ind i en Havehæk med Bagenden. Vidnet raabte imidlertid »Holdt«, og Tiltalte fik Vognen standset, uden at den kom ind i Hækken. Paa Grund af denne Manøvre, og fordi Tiltalte ikke blev holdende ved Y 12, fik Vidnet det Indtryk, at Tiltalte var saaledes paavirket af Spiritus, at Vidnet fandt det betænkeligt at køre videre med Tiltalte. Alligevel kørte Vidnet med tilbage til Y 12, og ned ad Horsens Bakke kørte Tiltalte forsvarligt. De holdt ved Y 12, og efter at de havde konstateret, at der ingen Fører var ved den, sagde Tiltalte vel en 2 a 3 Gange »Hvor er Chaufføren«. Kort efter kom en Betjent tilstede, med hvem Tiltalte talte i Nærheden af Vidnet. Tiltalte kunde antagelig ikke rigtig fatte Betjentens Oplysninger, og sagde slutte- lig: Der er saa mange her, lad os gaa lidt tilside«. Mere hørte Vidnet ikke, men han foreslog af Hensyn til Tiltaltes Tilstand det øvrige Selskab, at de skulde gaa hjem.

Mekaniker Jens Hansen har ifølge en under Sagen fremlagt Politirapport afgivet en Forklaring, der paa flere Punkter stemmer med Mekaniker Kaj Hansens, men denne Forklaring har Vidnet dog ikke villet vedstaa i Retten, navnlig mener Vidnet ikke, at Tiltalte var spirituspaavirket, efter at Vidnet i Retten har set Tiltalte, der da gjorde ganske samme Indtryk paa Vidnet, som den Gang. Iøvrigt bemærker Vidnet, at han ikke selv var ædru den Nat.

Læge Christian Jensen Roelsgaard, der kun flygtigt kender Tiltalte og navnlig ikke er klar over Tiltaltes normale Udseende og Væremåde, forklarer, at Tiltalte opsøgte ham noget før Kl 3. Han fortalte, at han forgæves havde søgt Amtslægen for at blive spiritusprøvet, at Politiet havde nægtet ham at undersøge en Motorvogn, fordi han beskyldtes for ikke at være ædru, at han havde ført Motorvogn, og at

Færdig fra Trykkeriet den 14 Juni 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 13

Tirsdag den 30 Maj.

Politiet ikke havde holdt ham tilbage. Vidnet vilde ikke foretage Under-søgelse, men sad og talte med Tiltalte i 5 a 15 Minutter. Tiltalte for-talte om Tildragelsen paa Horsensvej paa fornuftig Maade; der var ikke noget i Vejen med hans Gang heller ikke opad Trappen. Vidnet vilde ikke erklære Tiltalte for beruset, men mener ikke, at kunne ud-tale sig om, hvorvidt Tiltalte var paavirket af Spiritus. Vidnet kom med den af Tiltalte anførte Bemærkning, men de refererede sig ikke til Kørsel med Motorvogn, men kun til den Omstændighed, at Politiet havde nægtet Tiltalte Tilladelse til at undersøge en Motorvogn.

Vognmand Rasmus Christensen, som tillige med Politibetjent Klerke var sammen med Tiltalte, indtil han blev kaldt ud af Politibetjent B Hansen, siger, at han ikke kender Tiltalte tilstrækkeligt til at kunne afgøre, om han var paavirket af Spiritus, men Tiltaltes Udseende var som under Retsmødet. Hans Gang, ogsaa opad Trappen, til Konditoriet — var der ikke noget uregelmæssigt ved, og hans Kørsel var god.

Politibetjent Klerke, der i tidligere Tid er truffet sammen med Til-talte i dennes Egenskab af motorsagkyndig, tør ikke rigtig udtale sig om, hvorvidt Tiltalte var synligt paavirket af Spiritus, men det fore-kommer ham dog, at Tiltaltes Udseende og Væsen var som før. Til-talte kørte godt, og Vidnet tænkte specielt paa, at Kørslen fra Røde Mølle til Lyon var god, og at Færdselsreglerne blev overholdt.

Værten paa Konditoriet Lyon, Restauratør Fritz Poulsen har afgivet en noget usikker Forklaring, der dog nærmest gaar ud paa, at Tiltalte efter hans Skøn ikke var kendeligt paavirket af Spiritus.

Detailhandler Edvard Bek Sørensen, som var tilstede i »Lyon« og som i Forvejen kendte Tiltalte af Udseende, saa Tiltalte, da han blev kaldt ud, og kunde ikke se, at Tiltalte var anderledes end ellers. Han saa ham gaa hurtigt ned ad Trappen.

Indehaveren af Røde Mølle, Direktør Arnold John Ever Petersen og dennes Hustru Elise Vilhelmine, f Christoffersen, der begge kender Til-talte, og som saa ham under Opholdet i Røde Mølle, har ikke bemærket noget usædvanligt ved Tiltalte hverken i Væsen, Udseende eller Gang.

Bygningsinspektør Poul Poulsen saa den paagældende Aften ved Tiden omkring Kl 12½ Tiltalte føre sin Motorvogn fra Orla Lehmanns-gade ad Torvegade til Torvet, uden at der for Vidnet var noget paa-faldende ved Kørslen.

Forstander Robert Wendt har iagttaget Tiltaltes Kørsel antagelig ved samme Lejlighed, og han fandt Føringen saa sikker, som den kunde være.

Endelig har Chauffør Karl Alfred Pedersen, der bor i Ejendommen Korsgade 22 overfor Tiltaltes Garage, fra et Vindue set Tiltalte køre sin Vogn i Garage ved 3-Tiden den paagældende Nat. Det skete ganske normalt, skønt der er et meget vanskeligt Sving at tage fra den smalle Korsgade.

Tiltalte har under Sagen produceret en Erklæring af 6 Juli d A fra Overlæge ved det herværende St Maria Hospital Just Poulsen. Det udtales i Erklæringen, at Overlægen i 16—18 Aar har kendt Tiltalte og været hans Læge. Tiltalte karakteriseres som en stor, kraftig Mand af ca 100 Kilo Vægt, af godt Helbred. Hans Hjerter og Nyre fungerer udmærket saavel som hans Mavetarmkanal. Han lider af en kronisk Hudsygdom i Ansigtet, der giver sig tilkende ved en Udvidelse af de smaa Blodkar i Huden, saaledes at han faar en rød Ansigtifarve, og denne Lidelse forværres ved megen Færden i stærkt Sollys og frisk Luft. Desuden lider han af en mangeaarig Svælgkatarrh, som jævnlig giver sig tilkende ved Hæshed. Med Hensyn til det Kvantum Spiritus, som Tiltalte opgiver at have nydt ved den paagældende Lejlighed, anføres det, at Attestanten ved anden Lejlighed har set Tiltalte nyde lignende Kvantum Spiritus, uden at han tilsyneladende var paavirket deraf, samt at han derfor maa antage, at Tiltalte heller ikke ved denne Lejlighed har været det.

I en af Retslægeraadet den 6 September d A afgivet Erklæring udtales det, at det eneste Grundlag for en lægelig Udtalelse i Sagen er, da Lægeundersøgelse ikke er foretaget, Angivelse af den Mængde Spiritus, Tiltalte skal have drukket, og at Nydelsen af et Kvantum Spiritus, som det i Sagen omhandlede utvivlsomt vil medføre Alkoholpaavirkning, men i hvilken Grad vedkommende vil blive paavirket, afhænger af hans Tolerans overfor Alkohol paa det givne Tidspunkt. Hvorledes Forholdet i denne Henseende har været i det foreliggende Tilfælde, ser Raadet sig ikke i Stand til at udtale sig om. Endelig besvarer Raadet et Spørgsmaal om, hvorvidt en Tilvænning, som viser sig deri, at en Person vil kunne nyde et vist Kvantum Alkohol, uden at dette fremkalder synlige fysiske Symptomer, ligeledes vil bevirke, at han ikke paavirkes psykisk, benægtende.

Efter den Anledning, Proceduren giver, bemærkes, at Sagen saavel med Hensyn til Paastanden om Straf som Frakendelse af Førerretten, vil være at paakende efter de før 1 Juli d A gældende Bestemmelser, der i det hele er mildere end de tilsvarende nu gældende Bestemmelser.

Efter alt foreliggende kan det ikke antages, at Tiltalte under Kørslen fra Parkeringspladsen ved Nørretorv til Horsens Landevej og de senere Kørsler den paagældende Nat har været beruset, men naar henses til det Kvantum Spiritus, som Tiltalte efter sin egen Forklaring havde nydt, til at Tiltalte af saa godt som alle de Vidner, der havde Lejlighed til at se og tildels tale med Tiltalte, efter at han havde forladt Lyon, skønnedes at være mere eller mindre paavirket af Spiritus, til den Omstændighed, at Tiltaltes Opfattelsesevne eller Hukommelse utvivlsomt

under Opholdet paa Landevejen var svækket, og at hans Hukommelse ogsaa har svigtet med Hensyn til, hvad der passerede under Opholdet paa Politistationen, idet Tiltalte ikke mindes at have talt med Vidnerne Møller Hansen og Madsen, og end ikke at have set denne sidste, skønt han selv henvendte sig til dem begge, og til den af Retslægeraadet afgivne Erklæring, maa det anses for tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte under de nævnte Kørsler har været saaledes i hvert Tilfælde psykisk paavirket af den nydte Spiritus, at han ikke havde det fornødne Herredømme over sine Handlinger. Han vil som Følge heraf i Medfør af § 24 1 Stk i Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 være at anse efter dens § 41 med en Bøde af 200 Kr, som i Medfør af Lov Nr 130 af 14 April 1932 vil være at tillægge Statskassen og Vejle Kommunes Kasse med Halvdelen hver, hvorhos Tiltalte vil have at betale denne Sags Omkostninger, hvorved bemærkes, at Tiltalte selv har sørget for sit Forsvar.

Tiltalte har under Sagen gjort gældende, at Retten til at være Fører af Motorkøretøj, selv om han findes at have været saaledes paavirket af Spiritus, som foran anført, efter § 42 i Lov af 1 Juli 1927 dog ikke vil kunne frakendes ham, med mindre han tillige har gjort sig skyldig i særlig uforsvarlig Kørsel, eller det i § 42 1 Stk sidste Led anførte Forhold tillige foreligger, men heri vil der ikke kunne gives Tiltalte Medhold.

Efter det foreliggende særlige Omstændigheder, nemlig at der ingen Skade eller Uheld er sket under Kørslerne, at disse er foregaaet paa en saadan Tid af Døgnet, at Faren ved Kørslerne var væsentlig formindsket, at Aarsagen til Kørslerne var Politiets Tilkaldelse paa et usædvanligt Tidspunkt, og at der ikke fra Politiets Side, skønt der var Lejlighed og Anledning dertil, er gjort noget effektivt for at hindre Tiltalte i at føre Motorvognen, findes der ikke tilstrækkelig Anledning til at frakende Tiltalte Retten til at være Fører af Motorkøretøj.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Vejle Købstad m v den 8 Oktober 1932 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af Anklagemyndigheden.

Paa Foranledning af Landsretten har Domsforhandlingen fundet Sted paa Tinghuset i Vejle.

Under Domsforhandlingen har saavel Anklagemyndigheden som Forsvareren haft Lejlighed til at føre Vidner direkte for Landsretten. Desuden har Tiltalte i Overværelse af Landsretten, Anklagemyndighedens Repræsentant og Forsvareren demonstreret den Maade, hvorpaa han ved Nørvang vil have vendt Vognen Natten mellem den 14 og 15 Juni 1932.

Efter alt det oplyste, derunder særlig Oplysningerne om det Kvantum Spiritus, som Tiltalte efter sit eget Opgivende i de sidste ca 6 Timer forud for Kørslen har nydt, maa der gaas ud fra, at Tiltalte under sin Kørsel den paagældende Nat har været en Del paavirket af Spiritus.

Ved Sagens Oplysninger, særlig ved den af Mekaniker Kaj Otto Hansen til Politirapport afgivne, og inden Københavns Byret som Vidne

vedstaaede, Forklaring findes det dernæst bevist, at Tiltalte under Vendingen af Vognen ikke har haft fuldt Herredømme over denne. Selv om det nu ikke er godtgjort, at der iøvrigt foreligger Uregelmæssigheder ved Tiltaltes Kørsel — hvad Anklagemyndigheden under Domsforhandlingen paa Anledning har erkendt — findes der dog ved Sagens samtlige Oplysninger ført et efter Omstændighederne tilstrækkeligt Bevis for, at Tiltalte under Kørslen har været saaledes paavirket af Spiritus, at han ikke har haft det fornødne Herredømme over sine Handlinger. Tiltalte har herefter overtraadt § 24 i Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 om Motorkøretøjer, hvilken Bestemmelse vil være at lægge til Grund ved Sagens Paadømmelse, idet Lov Nr 130 af 14 April 1932 ikke fører til mildere Bedømmelse.

For det af Tiltalte udviste Forhold vil han i Medfør af § 41 i førstnævnte Lov være at anse med en Straf, der findes at kunne bestemmes til en Statskassen tilfaldende Bøde af 200 Kr.

Da det rettelig i Underrettsdommen er antaget, at der ikke er Anledning til at frakende Tiltalte Retten til at føre Motorkøretøj, og da Dommens Bestemmelse om Sagens Omkostninger i første Instans ligeledes tiltrædes, vil Underrettsdommen iøvrigt være at stadfæste.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger for Landsretten, hvorved bemærkes, at Tiltalte selv har draget Omsorg for sit Forsvar sammesteds.

Onsdag den 31 Maj.

Nr 263/1932. Møllejer **Anker Jensen** (Rode)

mod

Overretssagfører **F C Poulsen** (O Petersen),

betræffende Forstaaelsen af en Servitutbestemmelse angaaende Anlæg af en Vej.

Dom afsagt af **Horsens Købstads Ret** den 7 November 1931: Sagsøgte, Overretssagfører **F C Poulsen**, Horsens, tilpligtes: a. at anerkende, at den i § 3 i Sagsøgtens betingede Skøde, tinglyst den 27 September 1930, jfr endeligt Skøde, tinglyst den 4 April 1931, paa Matr Nr 845 g, 845 h og 857 af Horsens Købstads Bygrunde omhandlede nye Vej fra Møllegade Syd for Horsens Dampmølle hen til den vestlige Grænse af fornævnte Ejendom ikke maa anlægges saaledes, at den afgraves til et lavere Niveau end den allerede forhaandenværende Vej; b. at bringe det Areal, hvorpaa den nye Vej ligger, tilbage til dets tidligere Niveau paa den Strækning, der ligger umiddelbart Syd for Møllens Bygninger, og c. at anerkende, at den i ovennævnte Skødes § 3 indeholdte, som Servitut tinglyste Afstandsbestemmelse »ikke nærmere end 4, gentager

fire Meter fra Bygningernes sydligste Fremspring«, skal forstaas saaledes, at der ikke ved den nye Vejs Anlæg eller Befæstning eller iøvrigt maa betages Sagsøgeren, Mølle ejer Anker Jensens Ejendom, Horsens Dampmølle, nogensomhelst Del af de 4 Meter eller træffes nogen Foranstaltning, der hindrer Sagsøgerens fulde og uindskrænkede Brug af de 4 Meter. Sagsøgte bør inden 15 Dage fra denne Doms Forkyndelse betale Sagsøgeren, Mølle ejer Anker Jensen, Horsens Dampmølle, Sagsomkostninger 500 Kr. Iøvrigt vil Dommen være at fuldbyrde inden en Maaned efter dens Forkyndelse.

Vestre Landsrets Dom af 20 Maj 1932: Appellanten, Overretssagfører F C Poulsen, bør overfor Indstævnte, Mølle ejer Anker Jensen, anerkende, at han ikke ved Anlægget af den ovenomhandlede nye Vej eller paa anden Maade maa foretage noget Arbejde paa en Strækning af 4 m fra Møllebygningernes sydligste Fremspring, hvorved den fulde og uindskrænkede Benyttelse af dette Areal Overflade hindres. Iøvrigt bør Appellanten for Indstævntes Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Mølle ejer Anker Jensen, til Indstævnte, Overretssagfører F C Poulsen, med 600 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Efter at A/S Horsens Dampmølle var traadt i Likvidation i Foråret 1930 solgte »A/S Horsens Dampmølle i Likvidation« ved betinget Skøde, tinglyst den 27 September 1930, og ved endeligt Skøde, tinglyst den 4 April 1931, den Likvidationsboet tilhørende Ejendom, Matr Nr 845 g, 845 h og 857 af Horsens Købstads Bygrunde til Sagsøgte under nærværende Sag, Overretssagfører F C Poulsen, Horsens.

Ved Skødets § 3 blev følgende bestemt:

»Sælgeren udlægger uden Udgift for Køberen en 12,5 Meter bred Vej fra Møllegade Syd for Møllen hen til den vestlige Grænse af det solgte Areal, saaledes som nærmere angivet paa det vedhæftede Kort.

Denne Vej skal gaa saa nær ved den sydlige Grænse af Møllebygningerne, som Lovgivningen og Vedtægterne tillader, men i al Fald ikke nærmere end 4, gentager fire Meter, fra Bygningernes sydligste Fremspring. Vejen skal gaa parallelt med Siloens sydlige Mur. Sælgeren skal kun afgive Plads til Vej, men ikke deltage i Vejens Anlæg, altsaa heller ikke i Opfyldning af det Vejareal, som skal bringes i Niveau med den allerede forhaandenværende Vej. Udgifter, som maatte paaløbe ved Vejens eventuelle Overtagelse af Kommunen, er ligeledes Sælgeren uvedkommende. Samtlige her angivne Udgifter afholdes af Køberen alene. Køberen har Ret til, indtil Vejen anlægges, at benytte den allerede nu forhaandenværende Vej. Horsens Dampmølle skal med Hensyn til de Grunde, som Aktieselskabet beholder saavel Nord for Vejen (Møllen m v) som Syd for Vejen have uindskrænket Adgang til samt fri og uhindret Færdsel af enhver Art ad det paagældende Vejstykke, fra Møllegade og hen til det solgte Areal, men kan intet Krav stille med Hensyn til Vejens Anlæg eller Istandsættelse. Saalænge den ny Vej ikke er anlagt, har Ejeren af den tilbageblivende Ejendom Ret til at bibeholde den nuværende Vej, og Beskadigelse af denne foraarsaget ved Kørsel til eller fra Køberens Ejendom skal udbedres ved Bekostning af denne.«

Bemeldte § 3 blev ved Tinglysningen saavel af det betingede Skøde som af det endelige Skøde tinglyst som servitutstiftende paa den Likvidationsboet tilhørende Ejendom, Matr Nr 845 a af Horsens Købstads Bygrunde, hvorhos det bestemtes, at Paataaleretten tilkommer dels nuværende og fremtidige Ejere af den til Køberen (Sagsøgte) solgte Ejendom, dels nuværende og fremtidige Ejere af Sælgerens Grunde, der ifølge § 3 har Vejret ad det angivne Vejstykke.

Ved Skøde, tinglyst den 24 Marts 1931, solgte »A/S Horsens Dampmølle i Likvidation« den Likvidationsboet tilhørende Ejendom »Horsens Dampmølle«, Matr Nr 845 a, 845 b og 844 af Horsens Købstads Bygrunde til Sagsøgeren under nærværende Sag, daværende Købmand, nu Mølle-ejer Anker Jensen, Horsens. I dette Skøde er det anført, at Køberen er gjort bekendt med Bestemmelserne i § 3 i Sagsøgtens Skøde, hvorhos disse Bestemmelser i sin Helhed er anført i Skødet til Sagsøgeren.

Under nærværende Sag paastaar Sagsøgeren:

a. at Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at den i § 3 i Sagsøgtens betingede Skøde, tinglyst den 27 September 1930, jfr endeligt Skøde, tinglyst den 4 April 1931, paa Matr Nr 845 g, 845 h og 857 af Horsens Købstads Bygrunde omhandlede nye Vej fra Møllegade Syd for Horsens Dampmølle hen til den vestlige Grænse af fornævnte Ejendom ikke maa anlægges saaledes, at den afgraves til et lavere Niveau end den allerede forhaandenværende Vej,

b. at Sagsøgte, der har ladet paabegynde Afgravning af den nye Vej til et lavere Niveau end den gamle, tilpligtes paany at bringe den nye Vej i Niveau med den gamle, og

c. at Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at den i ovennævnte Skødes § 3 indeholdte, som Servitut tinglyste Afstandsbestemmelse »ikke nærmere end 4, gentager fire Meter fra Bygningernes sydligste Fremspring«, skal forstaas saaledes, at der ikke ved den nye Vejs Anlæg eller Be-

fæstning eller iøvrigt maa betages Sagsøgerens Ejendom, Horsens Dampmølle, nogensomhelst Del af de 4 Meter eller træffes nogen Foranstaltning, der hindrer Sagsøgerens fulde og uindskrænkede Brug af de 4 Meter.

Sagsøgeren har derhos nedlagt nogle subsidiære Paastande.

Til Støtte for sin Paastand anfører Sagsøgeren som paataleberettiget med Hensyn til den omhandlede Servituts Overholdelse følgende:

ad a) Sagsøgte har mod Sagsøgerens Protest paabegyndt Afgravning af den nye Vej til et lavere Niveau end den gamle Vej, hvilken Afgravning er retstridig i Forhold til Sagsøgeren. Dette følger dels af Ordlyden af Servitutbestemmelsen, dels af, at dette var en Forudsætning for Likvidationsboet, da Skødet til Sagsøgte blev udstedt, dels af, at en modsat Forstaaelse vilde medføre, at Tilkørselsforholdene til Møllen vilde blive ganske umulige, saaledes at den Møllen udtrykkelig forbeholdte Vejret vilde blive illusorisk.

ad b) Saafremt Sagsøgeren faar Medhold i sin Paastand a, maa han ogsaa have Medhold i sin Paastand b, der gaar ud paa Retablering af den tidligere Tilstand.

ad c) Paastand c nedlægges, fordi den paabegyndte Udgravning af den nye Vej, der paa et Stykke og i lavere Niveau end den gamle Vej er udgravet umiddelbart ind til en Afstand af 4 Meter fra Møllebygningernes sydligste Fremspring, viser at Sagsøgte mener, at han er berettiget til at disponere over de 4 Meters Areal til Befæstning af Vejen o l, hvilket er i Strid baade med Servituten og med de gældende tingsretlige Regler om Naboret og Grænserne mellem faste Ejendomme.

Sagsøgte har paastaaet sig i det hele frifundet, subsidiært, forsaavidt angaar Paastand b, frifundet for Tiden, idet han anfører følgende:

ad a) Den paagældende Bestemmelse i § 3 i Sagsøgtes Skøde kan ikke hindre Anlæggelse af Vejen saaledes, at Vejen afgraves til et lavere Niveau end den forhaandenværende Vej, idet det udtrykkelig siges, at Horsens Dampmølle intet Krav kan stille med Hensyn til Vejens Anlæg eller Vedligeholdelse.

A/S Horsens Dampmøllens tidligere Projekt angaaende Udstykning, der med Skrivelse af 17 November 1928 tilstilledes Horsens Byraad, viser Afgravning af den heromhandlede Vej. Det var en Forudsætning for Sagsøgtes Køb, at Vejens Anlæg kunde godkendes af Stadsingeniøren, idet Hensigten var at udstykke Lodden til Bebyggelse og saaledes — som ogsaa udtrykt i § 3 — at anlægge Vejene saaledes, at de kunde overtages af Kommunen. Stadsingeniøren har krævet den begyndte Afgravning, der endda er mindre end den Afgravning, der er vist paa A/S Horsens Dampmøllens ovennævnte Udstykningsprojekt.

Iøvrigt har Sagsøgeren andre Adgangsveje til Møllen.

ad b) Det er urigtigt, at denne Paastand gaar ud paa Retablering af den tidligere Tilstand, idet den nye Vej ikke tidligere har været i Niveau med den gamle. Iøvrigt maa det ad a) fremførte ogsaa begrunde Frifindelse med Hensyn til dette Punkt.

Sagsøgtes subsidiære Paastand begrundes med, at den nye Vej endnu ikke er anlagt, og idet det i al Fald først er paa dette Tidspunkt, at der kan stilles Krav om Vejens Niveau; Færdslen paa den gamle

Vej er ikke i nogen Grad forulempet ved de foretagne Arbejder og vil ikke blive det før Vejens Anlæg, hvilket er meddelt Sagsøgeren ved anbefalet Brev af 3 Juni 1931.

ad c) Ved en Vejs Bredde forstaas formentlig det Areal af Vejen, der skal kunne befærdes. Dersom Skraaningerne ved Vejens Anlæg-gelse skal høre med til Vejen, bliver Vejen ikke 12,5 Meter bred, og befæstes Vejen ikke ved Skraaninger, men f Eks ved en lodret Mur, er Adgangen til saavel Grundene Nord for Vejen som Grundene Syd for Vejen, hvilke der ogsaa i § 3 er forbeholdt Færdselsret, illusorisk. Hvorledes Sagsøgeren nærmere vil forholde sig med Tilstødning til Vejen, er Sagsøgte uvedkommende; Sagsøgeren har afvist nærmere Forhandlinger herom.

Til Sagens Oplysning er der den 2 Oktober 1931 af to af Retten udmeldte Syn- og Skønsmænd foretaget en den 14 s M afhjemlet Syn- og Skønsforretning, i hvilken er anført følgende:

»a. Spørgsmaal stillet af Overretssagfører Mikkelsen for Sagsøgeren:

1. Hvorledes er Niveauforskellen mellem den allerede afgravede Vej og Dampmøllens Areal?

ad 1) Vi henviser, hvad dette Spørgsmaal angaar, til den i Sagen fremlagte Skrivelse af 5 September d A fra Landinspektør P Madsen til Overretssagfører Poulsen. Skrivelsen giver en autoritativ Fremstilling af de omspurgte Forhold.

2) Kan den nye Vej trods Niveauforskellen uden væsenlig Gene benyttes af Dampmøllen til saavel Tilkørsel som Frakørsel? Ved Besvarelsen ønskes navnlig ogsaa taget Hensyn til Til- og Frakørsel med de Møllen tilhørende og bl a til Korntransport anvendte store Lastbiler.

ad 2) Til og Frakørsel fra den i det nyopførte Pakhus værende Port maa betragtes som meget vanskelig og for de store Lastbilers Vedkommende næsten umulig. I Almindelighed maa vi betegne den nyanlagte Vej i dens nuværende som i færdig Tilstand som en »Omkørselsvej«. (Som Til- og Frakørselsvej er den uden Betydning for Dampmøllen).

3) Disponeres der ved den nye Vejs Anlæg og Befæstning over noget Areal nærmere end 4 m fra Møllens sydligste Fremspring, og i bekræftende Fald hvormeget?

ad 3) Efter hvad der er paavist os, tænkes Vejen anlagt saaledes, at dens nordre Grænse lægges i en Afstand af 4 m fra Møllens sydligste Fremspring. Saafremt Vejen ikke afgrænses af en lodret Mur, men af en Jordskraaning, vil Skraaningen, efter en af Landinspektør P Madsen foretaget Opmaaling, idet den lægges ind paa Møllens Grund, beskære dennes Areal med ca 85 m² regnet efter et Skraaningsanlæg af 1:1½.

b) Spørgsmaal, stillet af Indstævnte Overretssagfører F C Poulsen:

1) Kan den gamle Vej, efter at det nye Pakhus er bygget, benyttes til saavel Tilkørsel som Frakørsel fra Møllen:

ad 1) Ja, med mindre Køretøjer, men ikke med de af Dampmøllen anvendte store 4½ Tons Lastbiler.

2) Kunde der, hvis det nye Pakhus ikke var bygget og den tidligere Gennemkørselsport i den midterste Møllebygning Sydfløj saaledes endnu eksisterede, uden Vanskelighed foretages saadan Udvidelse af

den gamle Vej ind paa Møllens egen Grund nord for den gamle Vej ud til Møllegade, at der blev lige saa let Adgang for Kørsel som tidligere?

ad 2) Den gamle Vej kan paa Vejstykket mellem Møllegade og Møllens Bygninger forlægges ind paa Havearealet ved Beboelsesbygningen, saa at dette Vejstykke faar samme Bredde som før Anlægget af den nye Vej. Idet Møllens Bygninger tænkes uforandrede, bliver Færdselsforholdene paa denne Del af Møllens Grund som tidligere.

3) Har navnlig ikke Tilmuringen af den gamle Portaabning i Sydfløjen af den midterste Bygning og Opførelsen af det nye Pakhus, særlig dettes Udbygning bag til, gjort Kørselsspørgsmaalet langt vanskeligere, end hvis saadanne Byggeforetagender ikke var udførte?

ad 3) Det er en given Sag, at jo mere en Grund bebygges, des mindre Plads bliver der tilovers til Færdslen over Arealet.

4) Er den gamle Vejstigning ikke saa stærk, at det er vanskeligt for belæssede Vogne at køre op ad denne? Hvorledes er Forholdet i glat Føre?

ad 4) Jo, ubetinget og sikkert vanskeligere i glat Føre end under normale Vejrforhold.

5) Vilde Tilkørslen ikke blive endda lettere, hvis der blev kørt op ad den nye Vej og svinget ind i den ny Port, efter at denne var afgravet 0,35 m, jfr Landinspektør Madsens Erklæring af 5 September 1931?

ad 5) Jo, men den deraf følgende Sænkning af Portens Gulv vil medføre Vanskeligheder, da der under Porten findes en Kornbeholder, hvis Rumfang indskrænkes betydeligt ved Sænkningen, ligesom Adgangsforholdene fra Porten til Bygningens underste Étage vanskeliggøres. En saadan Afgravning af Møllens Terrain vil tillige vanskeliggøre Omkørslen omkring Bygningerne.

6) Hvor meget vilde en saadan Afgravning af Vejen op til Porten og i denne antagelig koste, og vil den volde Vanskelighed for Udnyttelsen af Møllen iøvrigt?

ad 6) Vi anslaa Omkostningerne af den blotte Afgravning af Vejen til et Maksimumsbeløb af 200 Kr, men med Afgravningen af Porten følger i Henhold til det under Punkt 5 anførte forskellige Arbejder som Beholderens eventuelle Sænkning, Omlægning af Brolægning og Etablering af Forbindelsen mellem Porten og Etagen. Med Hensyn til Bekostningen ved disse Arbejders Udførelse kan vi dog ikke uden videre-gaaende tekniske Undersøgelser udtale os. Hvad iøvrigt angaar Vanskeligheder ved »Udnyttelsen af Møllen« kan vi som ikke Fagmænd paa Mølleriområdet ikke derom have nogen Mening.

7) Vilde en Løsning, hvorved der kørtas Øst om Siloen, derfra hvor den nye Vej er i Niveau med Terrænet nord for denne, volde Besvær forudsat, at der ikke var blevet bygget ud i nordlig Retning vest for Siloen?

Hvor meget er der her bygget ud udenfor Siloens nordlige Mur?

ad 7) Kørsel ad den nye Vej og videre Øst om Siloen er god, naar dette Vejstykke istandsættes. Den nyopførte Bygning ved Siloen har naturligvis indskrænket Pladsen i Møllegaarden og dermed Bevægelsesfriheden for Køretøjer.

Pakhusets nordre Mur har et Fremspring for Siloen af 3,45 m.

8) Kan den nye Vej overhovedet benyttes til Færdsel, hvis den i hele sin Udstrækning, altsaa ogsaa mod Vest ved Møllegade, skal bringes i Niveau med den gamle Vej?

ad 8) Nej, den nye Vej maa for at faa Forbindelse med Møllegade skulle følge denne Gades Længdeprofil ved Udløbet i Gaden.

9) Vil Adgangen fra Grundene syd for den nye Vej til denne ikke blive i høj Grad besværliggjort, hvis der yderligere skal fyldes op, saaledes at den nye Vej bringes i Niveau med den gamle?

ad 9) Nej, ikke for det vestlige Stykke Vejs Vedkommende nærmest Møllegade. En Forøgelse af Paafyldningen paa Vejens østlige Del vil naturligvis gøre Adgangen til Grundene ved dette Vejstykke vanskeliggere.

10) Kunde der køres paa Terrænet der, hvor den nye Vej gaar, saaledes som dette var, før Afgravningen og Opfyldningen?

ad 10) Det nye Vejareal, der for en Del har stærkt Sidedald, var før udlagt dels til Have og dels til Mark, og som saadant næppe egnet til kørende Færdsel navnlig ikke til Lastbiler.

11) Er der ikke sket Opfyldning paa den nye Vej i hele dens Længde langs den søndre Side?

ad 11) Nej, ved Vejens Udløb i Møllegade er der ikke foretaget nogen Opfyldning.

12) Vil de 4 Meter ud for Møllebygningerne med Syd, selv om Skraaningerne var lagt ned paa Vejen, være velegnede til Færdsel for Vogne og Biler?

ad 12) Biler kan passere Vejen, men at denne er »velegnet til Færdsel for Vogne og Biler« kan ikke paastaas.

13) Er der ved de hidtil foretagne Arbejder ved den nye Vej foretaget noget, der hindrer den hidtil værende Færdsel ad den gamle Vej?

ad 13) Den gamle Vejs Retning og Udstrækning kan nu ikke ses, hvorfor vi ikke kan udtale os om Spørgsmaalet.

14) Er det almindeligt ved Anlæg af Vej eller Gade i Horsens at befæste en Vej, der ligger højere end det tilgrænsende Terræn ved Skraaninger? Er de foreliggende (Syd for den nye Vej) og paatænkte (Nord for denne) Skraaninger bredere end nødvendigt?

ad 14) ad 1. Punktum: Ja.

ad 2. Punktum: Vistnok ikke. Skraaningernes Anlæg synes os efter Jordens Beskaffenhed passende.

15) Er der Fare for Udskridning af Møllens Bygninger, hvis den nye Vej anlægges som paatænkt med Skraaninger ind paa noget af det Areal, der ligger 4 m udenfor Møllebygningerne mod Syd?

ad 15) Nej, formentlig ikke, idet vi gaar ud fra, at Møllebygningernes Fundamenter er ført ned i forsvarlig Dybde.

16) Hvor bredt et Areal vil optages af de 4 m, dersom de paatænkte Skraaninger lægges ind paa dette Areal?

ad 16) Spørgsmaalet er formentlig besvaret under a Punkt 3. Landinspektørens Kort »Vejplan« vil angive de forskellige Bredder.

17) Hvor mod Øst maa den saakaldte gamle Møllevej antages at have hørt op?

ad 17) Formentlig er Vejen mod Øst kun ført til Forbindelse med en Vej i Syd-Nord forbi den østlige Gavl af Silobygningen.«

Den i Syns- og Skønsforretningen ommeldte Skrivelse af 5 September 1931 fra Landinspektør P Madsen til Overretssagfører Poulsen er saalydende:

»I Henhold til Deres Forespørgsel angaaende Vejene paa Mølletoften skal jeg oplyse følgende:

Saafernt den ny Vej syd for Møllen skal bringes i Niveau med den gamle Møllevej, skal der forneden ved Møllegade finde en Paafyldning Sted af ca 0,45 m midt paa den ny Vej, lidt mindre mod den gamle Vej og lidt mere mod Syd ud mod Haven. En saadan Paafyldning vil bevirke, at det bliver umuligt for kørende at komme fra Møllegade ind paa Vejen.

Da den gamle Møllevej paa de første 20 m stiger ca 1:13, og da Afgravningen 20 m fra Møllegade er ca 1,2 m, vil en jævn Stigning fra Møllegade op til dette Sted, hvis det skal bringes i Niveau med den gamle Vej, kræve en Stigning fra Møllegade paa 1:8½.

Da den gamle Møllevej paa Strækningen fra 20 til 40 m fra Møllegade stiger ca 1:14, og da Afgravningen ved 40 m Punktet er ca 1,45 m, vil en jævn Stigning fra Møllegade til dette Sted kræve en Stigning af 1:10½.

Paa Strækningen fra 40 til 60 m fra Møllegade stiger den gamle Møllevej ca 1:30, da Afgravningen her er ca 0,73 m, vil en jævn Stigning fra Møllegade til dette Punkt kræve en Stigning af 1:13.

Ud for den tidligere Gennemkørsel mellem Møllen og Siloen ligger den ny Vej ca 0,73 m under den gamle Vejs Niveau, og da den gamle Vej skraaner ca 0,12 m ligger den ny Vej ca 0,85 m under Niveaueet ved Indkørslen mellem de to gamle Bygninger, hvorfor der, da Afstanden fra Fortovskanten til Siloen er 6,75 m, vil kræves en Stigning af 1:8 for at kunne komme fra Siloen ned paa den ny Vej, medens det, hvis man skulde nøjes med en Stigning af 1:13 vilde kræve en Afgravning ved Siloen paa ca 0,35 m.

Ved den østre Side af Siloen er den ny Vej i Niveau med den gamle, saa Indkørsel er uden Vanskelighed her, og længere mod Øst er der opfyldt ca 0,40 m paa det gamle Terræn for at faa en jævn Stigning paa den ny Vej. Paafyldningen i den søndre Vejside ud for Siloen er ca 2,00 m.«

Under Sagen er der afgivet Partsforklaringer af Sagsøgeren og Sagsøgte samt Vidneforklaringer af Overretssagfører H Mikkelsen, Stadsingeniør, cand polyt Bryndum, Bankdirektør N C Nielsen og Arkitekt N G Jensen, alle af Horsens. Det fremgaar af disse Forklaringer, at Havneingeniør Østergaard i sin Tid for Horsens Dampmølle har udarbejdet et med Højdekurver forsynet Projekt til Vejanlæg over Dampmøllens Grunde, at Arkitekt N G Jensen i Marts 1930 har udarbejdet en ikke med Højdekurver forsynet Udstykningsplan over Dampmøllens Grunde, at ikke Østergaards Projekt, men N G Jensens Udstykningsplan er benyttet som Grundlag for de Forhandlinger, der resulterede i Sagsøgtes Køb, at Vejanlægget var paa Tale under disse Forhandlinger,

at der under disse rettedes en Henvendelse til Stadsingeniøren angaaende Vejens Beliggenhed, og at Sagsøgte først underskrev det af Overretssagfører Mikkelsen konciperede Skøde til Sagsøgte, efter at denne havde foranlediget en Tilføjelse til Skødets § 3. Endvidere fremgaar det af de afgivne Forklaringer, at Sagsøgeren ikke, forinden hans Køb fandt Sted, var kendt med Østergaards Projekt eller med Sagsøgtes mulige Forudsætninger for Sagsøgtes Køb og Sagsøgtes Forstaaelse af Servitutbestemmelserne i § 3 i Sagsøgtes Skøde. I Relation til Sagsøgeren, hvis Opfattelse af Servitutbestemmelsen var, at Møllens Interesser var varetaget ved Bestemmelsens Affattelse, vil Servitutbestemmelsen herefter være at fortolke efter dens Ordlyd.

Herefter, og da Servitutbestemmelsen anfører »det Vejareal, som skal bringes i Niveau med den allerede forhaandenværende Vej«, og da Bestemmelsen ikke omhandler Afgravning, men derimod Opfyldning af Vejarealet, samt da Servitutbestemmelsen om, at Møllens Ejer intet Krav kan stille med Hensyn til Vejens Anlæg, maa forstaas saaledes, at Møllens Ejer intet Krav kan stille med Hensyn til Vejens Kvalitet og Tidspunktet for Vejens Anlæg, vil der være at give Sagsøgeren Medhold i hans under a) nedlagte Paastand.

Som Følge heraf, og da det af den foretagne Syns- og Skønsforretning fremgaar, at Sagsøgte har ladet paabegynde Afgravning af den nye Vej til et lavere Niveau end den gamle, vil der være at give Sagsøgeren Medhold i en af ham ad b) nedlagt subsidiær Paastand om, at Sagsøgte tilpligtes at bringe det Areal, hvorpaa den nye Vej ligger, tilbage til dets tidligere Niveau paa den Strækning, der ligger umiddelbart syd for Møllens Bygninger.

Endelig vil der herefter og i Medfør af Servitutbestemmelsens klare og tydelige Ord om, at Vejen skal gaa saa nær ved den sydlige Grænse af Møllebygningerne, som Lovgivningen og Vedtægterne tillader, men »i al Fald ikke nærmere end 4, gentager fire Meter, fra Bygningernes sydligste Fremspring«, hvilken Bestemmelse kun kan forstaas som et Forbud mod, at Sagsøgte paa nogen Maade disponerer over det paa-gældende Areal, være at give Sagsøgeren Medhold i hans under c) nedlagte Paastand.

Sagsøgte vil derhos være at tilpligte at betale Sagsøgeren Sagsomkostninger 500 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Horsens Købstads Ret den 7 November 1931.

For Landsretten har Appellanten paastaet sig frifundet, medens Indstævnte har paastaet den indankede Dom stadfæstet.

Under Domsforhandlingen for Landsretten er der af Parterne fremskaffet en Udtalelse fra Horsens Byraad af 26 April 1932 af følgende Indhold.

»Byraadet vil ikke kunne godkende eller til sin Tid overtage som offentlig den omhandlede nye Vej, naar denne ud for Horsens Dampmøllens Møllebygning, nye Pakhus og Silo føres i Niveau med den langs disse

Bygninger gaaende ældre Vej, og den mindste Fravigelse fra den gamle Vejs Niveau, hvori Byraadet vil tillade den nye Vej anlagt, er den Højde, som svarer til det nu udførte Jordarbejde for nævnte Vej.«

Servitutbestemmelsen i § 3 i det i Dommen nævnte betingede Skøde findes at maatte forstaas saaledes, at den Vej, som Sælgeren skulde udlægge over sin Grund fra Møllegade til de af Appellanten købte, øst for Møllens Jorder beliggende Grunde, skulde være saaledes beskaffen, at den, om Appellanten maatte ønske det, kunde overtages af Kommunen som offentlig Vej. Af Servitutbestemmelsen fremgaar det tillige at det har været Sælgerens Tanke, at Vejen skulde tjene deres Formaal som Færdselsvej til og fra Møllen, og som Adgangsvej til deres Syd for Vejen beliggende Jorder, men det findes ikke at kunne komme Appellanten til Skade, at der er udlagt ham et Vejareal af saadan Beliggenhed, at disse Sælgerens Formaal ikke fuldtud kan ske Fyldest samtidig med, at de Krav, som det offentlige maatte stille for senere at kunne overtage Veje, opfyldes. Herved skal særlig bemærkes, at naar det i Servitutbestemmelsen hedder, som i Underrettsdommen anført: »Sælgeren skal kun afgive Plads til Vej, men ikke deltage i Vejens Anlæg altsaa heller ikke i Opfyldning af det Vejareal, som skal bringes i Niveau med den allerede forhaandenværende Vej«, findes der ikke herved at være paalagt Appellanten at bringe den nye Vej, som ved Møllebygningernes østlige Ende er i Niveau med den gamle, i dens Helhed i saadant Niveau, men Bestemmelsen tager efter den Sammenhæng, hvori den forekommer, kun Sigte paa at fastslaa, at Sælgerne ikke skulde deltage i de der omhandlede Udgifter. Herefter samt da Appellanten nøje har holdt sig de foranførte, af Horsens Byraad fastslaaede Mindstekrav efterrettelig, vil hans Frifindelsespaastand ad Punkterne a og b i Underrettsdommen være at tage til Følge.

Med Hensyn til Underrettsdommens Punkt c bemærkes, at der af Appellanten er nedlagt en subsidiær Paastand, om at Dommens herhenhørende Bestemmelse ændres til at lyde saaledes, at Appellanten bør anerkende, at han ikke ved Anlægget af den ny Vej eller iøvrigt maa foretage noget Arbejde paa en Strækning af 4 m fra Møllebygningernes sydligste Fremspring, hvorved den fulde og uindskrænkede Benyttelse af dette Areal Overflade hindres. Det er under Sagen oplyst, at der herved sigtes til, at Appellanten skal have Ret til at befæste Vejen ved en Stensætning, der om fornødent, føres ind under Overfladen af det oftnævnte 4 m brede Areal. Det er nu vel ved Underrettsdommen rettelig antaget, at Appellanten er uberettiget til at lægge Hindringer i Vejen for Indstævntes Raaden over det paagældende Areal, men efter hvad ovenfor er anført, og idet Indstævnte ikke har oplyst, at den nævnte Stensætning vil være ham til nogensomhelst Ulempe i hans Udnyttelse af Arealet paa de 4 m, findes Appellantens subsidiære Paastand paa dette Punkt at burde tages til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Nr 88/1933.

Handelsbanken i Viborg

p a a k æ r e r

Vestre Landsrets Afgiftsberegning i Dom af 4 April 1933.

Vestre Landsrets Dom af 4 April 1933: Sagsøgte, fhv Gaardejer L P Hovgaard, bør transportere til ovenfor nævnte L P Høje den Sagsøgte i Henhold til det ved Tvangsauktion den 8 September 1932 passerede tilkommende Ret til at erholde Fogedudlægsskøde paa Ejendommene Matr Nr 1 a af V Gundestrup, Hvilsom Sogn, og Matr Nr 1 d ibd, ved at underskrive de under Sagen fremlagte Udkast til Købekontrakt-Transporter. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne, Handelsbanken i Viborg, 400 Kr. At efterkomme inden 15 Dage.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Vestre Landsrets Dom af 4 April 1933 i Sag Nr 231/1933 Handelsbanken i Viborg mod fhv Gaardejer L P Hovgaard, hvorunder Sagsøgeren paastod Sagsøgte tilpligtet paa nærmere fastsatte Vilkaar at meddele Transporter til en Trediemand paa Sagsøgtes Ret til efter en afholdt Tvangsauktion at faa Fogedudlægsskøde paa to faste Ejendomme, har Landsretten efter Sagsøgerens Begæring truffet Afgørelse om Retsafgiftens Beregning og herved bestemt, at Afgiften vil være at fastsætte efter en Pengeværdi af 41 600 Kroner, der svarer til det for Transporterne betingede Vederlag.

Denne Afgørelse har Handelsbanken paakæret, idet den har hævdet principalt, at Sagens Genstand ikke er Penge eller Penges Værdi, jfr Retsafgiftslovens § 7, subsidiært at Værdien maa bestemmes efter Bankens Interesse i Sagen, som den har ansat til 7100 Kroner.

Da Retsafgiftslovens § 6 rettelig er anset anvendelig, og Værdien ligeledes rettelig er bestemt efter Værdien af de Ejendomme, paa hvis Overdragelse Paastanden gik ud, vil den paakærede Afgørelse være at stadfæste.

Thi bestemmes:

Landsrettens ovennævnte Afgørelse bør ved Magt at stande.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved endeligt Skøde af 10 Maj 1930 solgte Sagsøgte, fhv Gaardejer L P Hovgaard af Randrup, til Ejendomsmægler Andreas Sørensen af Brande Ejendommen Matr Nr 1 a af V Gundestrup, Hvilsom Sogn. For en Del af Købesummen udstedte Andreas Sørensen til Sagsøgte Pantebrev for 13 000 Kr med 2 Prioritets Panteret i Ejendommen. Sagsøgte havde paa dette Tidspunkt en meget betydelig Vekselgæld til A/S Aale-

strup Landbobank, der havde foretaget Skridt til Beløbets Inddrivelse. Det lykkedes imidlertid Sagsøgte at afværge Retsforfølgning ved hos Sagsøgerne, Handelsbanken i Viborg, at opnaa et Laan paa 17 000 Kr, til Sikkerhed for hvilket Laan Sagsøgte til Banken haandpantatte ovennævnte Pantebrev paa 13 000 Kr samt en Livsforsikringspolice paa 5000 Kr. Ejendommen i V Gundestrup videresolgtes til en Vognmand Valdemar Jørgensen, der igen solgte den til Gaardejer Marius Nielsen. Ved Skøde af 27 Oktober 1930 solgte Sagsøgte dernæst til nævnte Marius Nielsen, Matr Nr 1 d af V Gundestrup, Hvilsom Sogn, et Areal paa ca 24 Tdr Land, der var undtaget fra Salget fra Sagsøgte til Andreas Sørensen. Købesummen for dette Areal, 6600 Kr, blev berigtiget ved Udstedelse af Pantebrev, som Sagsøgte haandpantatte hos Sagsøgerne til Sikkerhed for et nyt Laan. I Foraaret 1932 viste det sig umuligt for Marius Nielsen at klare Forpligtelserne paa Ejendommene, som han fraflyttede, og Sagsøgerne, som foruden at have Haandpant i de to ovennævnte Pantebreve, tillige havde ydet et 1 Prioritetslaan i Matr Nr 1 a V Gundestrup paa 20 000 Kr, traf derefter Aftale med Gaardejer L P Høje om Overtagelse af Ejendommene paa visse Vilkaar enten ved frivillig Overdragelse fra Skødehaveren, Marius Nielsen eller ved Fogedudlægsskøde efter foretaget Tvangsauktion. Da Marius Nielsen ikke vilde give Skøde, var det nødvendigt at stille Ejendommene til Tvangsauktion. Sagsøgerne har nu anbragt, at der den 16 April 1932 blev truffet Aftale mellem Sagsøgerne og Sagsøgte om, at Sagsøgte to til Banken haandpantatte Pantebreve benyttedes som Grundlag for Begæringen om Auktion, og at Sagsøgte efter Auktionen skulde transportere sin Ret til at erhverve Fogedudlægsskøde til ovennævnte L P Høje paa de mellem Sagsøgerne og Høje aftalte Vilkaar, med hvilke Sagsøgte var gjort bekendt. Efter at Tvangsauktionen havde fundet Sted den 8 September 1932 har Sagsøgte uden Føje vægret sig ved at underskrive de fornødne Transporter, og Sagsøgerne har derefter under nærværende Sag nedlagt Paastand om, at Sagsøgte tilpligtes at transportere til L P Høje den Sagsøgte i Henhold til det ved Tvangsauktionen passerede tilkommende Ret til at erholde Fogedudlægsskøde paa de nævnte Ejendomme ved at underskrive to under Sagen fremlagte Udkast til Købekontrakt-Transporter.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet han har anbragt, at de fremlagte Udkast til Købekontrakt-Transporter ikke er i Overensstemmelse med de trufne Aftaler.

Der er under Sagen af Sagsøgerne fremlagt en med Sagsøgte Navn underskrevet Erklæring af 16 April 1932, der er saalydende:

»Underskrevne fhv Gaardejer L P Hovgaard, Randrup Mark, bebynder herved Handelsbanken i Viborg til som Haandpanthaver at stille til Tvangsauktion i mit Navn Ejendommen, Matr Nr 1 a og 1 d af Vester Gundestrup, Hvilsom Sogn, paa Grundlag af de to til Banken haandpantatte Pantebreve paa 13 000 Kr og 6600 Kr.

Endvidere forpligter jeg mig til, naar jeg har overtaget Ejendommen som ufyldstgjort Panthaver, at udstede Skøde til L P Høje, V Gundestrupgaard, paa de Vilkaar, der er aftalt mellem Handelsbanken i Viborg og L P Høje. Disse Vilkaar er mig bekendt.«

Sagsøgerne har dernæst under Domsforhandlingen gjort nærmere Rede for de i Erklæringen ommeldte Vilkaar og derunder forevist et Udkast til Vilkaar med tilhørende Erklæringer, som den for dem mødende Sagfører har gjort gældende nøje at have gennemgaaet med Sagsøgte, og de saaledes dokumenterede Vilkaar er nøje overensstemmende med Indholdet af de fornævnte Udkast til Transporter.

Sagsøgte har benægtet at have underskrevet Erklæringen af 16 April 1932, men hertil kan der efter alt det foreliggende ikke tages Hensyn. Idet det derhos maa anses for godtgjort, at Sagsøgte har forpligtet sig overensstemmende med det af Sagsøgte anførte, vil der være at give Dom efter Sagsøgernes Paastand.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at betale til Sagsøgerne 400 Kr.

I Anledning af en af Sagsøgerne derom fremsat Begæring bemærkes, at Sagens Værdi findes at maatte bestemmes til 41 600 Kr.

Fredag den 2 Juni.

Nr 292/1932. **Københavns Hypotekbørs** (Gamborg)

mod

Vaskeriejer **Albert Jönsson** (Svane),

betræffende Opfyldelse af en i en Aftale om Fremskaffelse af en Panteobligation indeholdt Erstatningsbestemmelse.

Østre Landsrets Dom af 8 September 1932: Sagsøgte, Vaskeriejer Albert Jönsson, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Københavns Hypotekbørs, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 100 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Færdig fra Trykkeriet den 21 Juni 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). – København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 14

Fredag den 2 Juni.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Københavns Hypotekbørs, til Indstævnte, Vaskeriejer Albert Jönsson, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgørelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Aftale af Maj 1931 forpligtede »Københavns Hypotekbørs«, hvis ansvarlige Indehaver er Vekselerer K T Jeppesen, sig til i Anledning af et af Vaskeriejer Albert Jönsson projekteret Byggeforetagende paa hans Ejendom ved Sundby Torv at fremskaffe en nærmere angivet 3 Prioritet paa en beregnet Størrelse af 150 000 Kr; Aftalen bekræftedes ved Skrivelse af 22 Maj fra Jönsson til Hypotekbørsen. Obligationen, der skulde anbringes senest efter 1 Aar, skulde udbetales Jönsson til Kurs 82 pCt og forrentes og afdrages med en fast aarlig Ydelse paa 10 pCt, hvoraf 6 pCt p a skulde være Renter af det til enhver Tid skyldige Beløb. Saafremt Obligationen »af en eller anden Grund« ikke blev udstedt af Jönsson inden nævnte Tidsfrist, skulde han betale Hypotekbørsen en Erstatning paa 2 pCt.

Byggeforetagendet blev — som det maa antages paa Grund af Forhold, der ikke kan lægges Jönsson til Last — opgivet, og Hypotekbørsen paastaar nu under nærværende Sag Jönsson dømt til at betale i Henhold til den anførte Kontrakt 2 pCt af 150 000 Kr, altsaa 3000 Kr med nærmere angivne Renter.

Jönsson paastaar sig frifundet, idet han hævder, at Hypotekbørsen efter det i Mellemtiden indtrufne Kursfald paa Obligationer ikke er gaaet Glip af nogen Fortjeneste, men tværtimod har undgaaet Tab ved at

slippe for at anbringe Obligationen til den omtalte Kurs, endvidere paa-beraaber han sig Aftaleloven af 8 Maj 1917 § 36.

Hypotekbørsen, som formener, at Kontraktens omtalte Erstatningsbestemmelse, selv om den ikke kan anses for en egentlig Konventionalbudsbestemmelse, dog medfører, at Jönsson er bundet til at betale den fulde vedtagne Erstatning, med mindre han oplyser Omstændigheder, der bevirker, at Hypotekbankens Tab har været ringere, har afslaaet at efterkomme en af Jönsson fremsat Provokation om at dokumentere, at den har haft Kapital disponibel til at fremskaffe Prioriteten, og at den, saafremt Obligationen var blevet udstedt henimod Maj 1932, virkelig kunde have fremskaffet Obligationsbeløbet (til Kurs 82).

Da den anførte Kontraktbestemmelse maa anses, i Overensstemmelse med sin Ordlyd, alene at have til Formaal at hjemle Hypotekbørsen Erstatning for virkelig lidt Tab, og da det efter alt foreliggende, navnlig henset til det i Efteraaret 1931 skete store Fald i Obligationskurserne, findes uantageligt, at Hypotekbørsen har lidt noget som helst Tab ved ikke at faa Lejlighed til at anbringe Obligationen paa de omtalte Kurs- og Forrentningsvilkaar, vil Jönsson være at frifinde.

Sagens Omkostninger bør Hypotekbørsen betale til Jönsson med 100 Kr.

Nr 238/1932. Portner **Reinholdt G Bjørk** (Martensen-Larsen)

mod

Civildommer **M Barfoed** paa **Statskassens** Vegne
(d kst Kammeradvokat),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningsansvar i Anledning af en urigtig Tinglysningspaategning.

Østre Landsrets Dom af 23 Juni 1932: Sagsøgte, Civildommer M Barfoed paa Statskassens Vegne, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Portner Reinholdt G Bjørk, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten til Støtte for sin Paastand fremhævet, at den urigtige Tinglysningspaategning var en Betingelse for, at det af hans Befuldmægtigede Hansen mod ham øvede Bedrageri kunde lykkes. Selv om dette maatte forholde sig saaledes, findes denne Omstændighed imidlertid ikke tilstrækkelig til at paadrage Statskassen Erstatningsansvar for Tabet.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Portner Reinholdt G Bjørk til Indstævnte Civildommer M Barfoed paa Statskassens Vegne, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Foraaret 1928 anmodede Sagsøgeren, Portner Reinholdt G Bjørk, daværende Fuldmægtig hos Civildommeren i Odense Købstad Holger Hansen om at omprioritere hans Ejendom Matr Nr 214 q af Odense Købstads Bygrunde i Sct Knuds Sogn, Dagmargade Nr 6, i hvilken da inde stod følgende Hæftelser:

1) 12 270 Kr 71 Øre til Østifternes Kreditforening nedbragt til ca 10 000 Kr,

2) 8 000 Kr til Forpagter Thingberg Kamm og

3) 12 500 Kr til Mælkehandler Jens Ingemann Jensen, nedbragt til ca 10 900 Kr

foruden en indfriet, men ikke aflyst Skyld til Odense Kommune, stor 357 Kr 11 Øre.

Hansen, som havde skaffet den under 2) anførte Prioritet til Afløsning af en Aaret forud opsagt ældre, skaffede Tilsagn om Laan paa 19 000 Kr fra Fabrikant C A Mortensens Legat for værdige trængende med 1 Prioritet i Ejendommen og 10 000 Kr fra Rentier Wm Appelt mod 2 Prioritet i Ejendommen efter de anførte 19 000 Kr. Bjørk underskrev den 20 Juni 1928 Pantebreve til Laangiverne for de nævnte Beløb, hvilke Pantebreve af Hansen anmeldtes til Tinglysning, indførtes behørigt i Tingbogen og forsynedes med saalydende, af Sagsøgte, Civildommer M Barfoed, underskrevne Paategninger: »Indført i Dagbogen for Retskreds Nr 38, Odense Købstad m v, den 23 Juni 1928. Lyst Tingbog: Bd 11 Bl 4682 Akt: Skab C Nr 182. Rentebevilling meddelt.«

Samme Dag forsynedes det under 3) anførte Pantebrev med Paategning om at være aflyst.

I Tingbogen overstregede Hansen de under 1) og 3) anførte Pantebreve med Tilføjelse om, at de er aflyst den 9 Oktober 1928, og det under 2) anførte Pantebrev, som senere indfriedes, med Tilføjelse om, at det er aflyst den 18 December 1928, hvorved bemærkes, at dets Afløsning faktisk først er sket den 6 April 1932.

Efter at Hansen i Januar Maaned 1932 er afgaaet ved Døden, er det oplyst, at han, som har modtaget den samlede Laanesum 29 000 Kr for de i Juni Maaned 1928 optagne Laan, ikke deraf har indfriet den under 1) anførte Prioritet til Østifternes Kreditforening, men selv har betalt de indtil hans Død forfaldne Terminsydelser af denne.

Under denne ved Odense Købstads borgerlige Ret forberedte Sag har Sagsøgeren under Henviisning til Lov Nr 111 af 31 Marts 1926 om Tinglysning paastaet Sagsøgte paa Statskassens Vegne tilpligtet at betale ham den i December Termin 1931 forfaldne Ydelse af dette Laan med det af ham udrede Beløb, 325 Kr 69 Øre, og at udlevere ham i kvitteret og aflyst Stand det omtalte Pantebrev til Østifternes Kreditforening, stort ifølge Tingbogen Kr 12 270,71, til Rest Kr 9459,05. Subsidiært har han paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale en til Dækning af de anførte Kr 325,69 og Indfrielsen af Restskylden efter Pantebrevet svarende Erstatning.

Sagsøgeren her derved som Part forklaret, at han, dels fordi det trak ud med Hansens Afregning for Omprioriteringen, dels fordi han havde hørt forskellige Meddelelser, hvorefter Hansens økonomiske Stilling var daarlig, ret hurtig efter Udstedelsen af de to nye Obligationer følte sig utryg og et halvt Aars Tid efter Udstedelsen bad Dagbogsføreren paa Tinglynskontoet undersøge Tingbogen for ham, hvad denne gjorde og derved viste ham, at de gamle Prioriteter var udslettet, saa at kun de nye stod som gældende. Da det stadig trak ud med Hansens Afregning, rettede Sagsøgeren i Efteraaret 1929 tilsvarende Anmodning til en anden Dommerfuldmægtig, som gav ham samme Oplysning.

Sagsøgte har bemærket, at medens der vil tilkomme Fabrikant C A Mortensens Legat for værdige trængende og Rentier Appelt, der begge har givet Møde under Sagen som Biintervenienter og støttet Sagsøgerens Paastand, Erstatning, for saa vidt de skulde lide Tab ved, at der ikke ved Tinglysningen er givet deres Pantebreve Paategning om de tidligere, ikke aflyste Hæftelser, kan Sagsøgeren ikke derpaa støtte noget Erstatningskrav overfor Sagsøgte, idet hans Tab skyldes Bedrageri fra Hansens Side og ikke Fejlen under Tinglysningen. Sagsøgte har derimod erkendt, at Sagsøgeren maa have Ret til Erstatning for det Tab, han har lidt som Følge af den af ham sammen med Dagbogsføreren foretagne Gennemgang af den urigtigt førte Tingbog, idet denne maa sidestilles med Meddelelse af en urigtig Tingbogsattest. Sagsøgte har imidlertid hævdet, at dersom Tingbogen ved denne Gennemgang, som maa være sket efter 18 December 1928 og maaske først noget ind i Aaret 1929, havde været rigtigt ført, og Hansens Forbrydelse derved var opdaget, maatte dette i hvert Fald have medført Hansens Fratrædelse som Dommerfuldmægtig og derved have afskaaret Sagsøgeren fra enhver Mulighed for at faa nogensomhelst Dækning fra Hansen, som da var og i flere Aar havde været absolut insolvent.

Sagsøgeren har erkendt, at Hansen i mange Aar har været insolvent, men har hævdet, at en Opdagelse af Hansens Bedrageri maaske kunde være ordnet underhaanden, saaledes at Hansen med sine mange Forbindelser kunde have skaffet Dækning.

Efter hvad der foreligger oplyst om Hansens økonomiske Forhold i Tiden efter 18 December 1928, maa Retten anse det for at være i overvejende Grad usandsynligt, at Sagsøgeren vilde have opnaaet Dækning af Hansen, dersom dennes her i Sagen omhandlede Forhold var blevet opdaget ved et Gennemsyn af Tingbogen efter denne Dato.

Da Sagsøgeren herefter ikke kan fastslaaes at have lidt noget Tab ved Fejlene i Tingbogen, vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes at kunne ophæves.

Nr 31/1933.

Gadehandler **J H M Petersen**
(Overretssagf J L Cohen)

mod

Smedemestrene **H og J Ahrensberg** (Rode),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til uden de Indstævntes Samtykke at tage Stade i Ahrensbergsgade.

Forbud nedlagt af Københavns Byrets Fogedafdeling den 30 Maj 1932 mod at Appellanten med sin Handelsvogn tager Stade i Ahrensbergsgade eller paa Hjørnet af denne Gade og Holmbladsgade.

Østre Landsrets Dom af 3 December 1932: Det ovennævnte Forbud bør som lovlig gjort og forfulgt ved Magt at stande. Sagsøgte, Gadehandler I H M Petersen, maa anses at være uberettiget til at have Stade med sin Handelsvogn i Ahrensbergsgade eller paa Hjørnet af denne Gade og Holmbladsgade. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgerne, Smedemestrene H og J Ahrensberg, med 125 Kr. At efterkomme under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Af de Indstævntes Ret som Gadeejere følger det, at Appellanten har været uberettiget til uden de Indstævntes Samtykke at tage Stade i Ahrensbergsgade. Herefter vil Dommen kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Gadehandler J H M Petersen til de Indstævnte Smedemestrene H og J Ahrensberg med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Københavns Byrets Fogedafdelings Kendelse af 30 Maj er saalydende:

Brødrene I og H Ahrensberg, der er Ejere af Ejendommen Ahrensbergsgade 1—17, begærer Forbud nedlagt overfor Gadehandler I Petersen imod, at han med sin Handelsvogn tager Stæde i Ahrensbergsgade, der er en privat, Rekvirenterne tilhørende Gade, eller paa Hjørnet af Ahrensbergsgade og Holmbladsgade.

Rekvisitus protesterer mod Forbudets Nedlæggelse, idet han henviser til, at Direktoratet for Københavns Torvevæsen og Slagtehallen den 3 Maj 1932 har givet ham Tilladelse til at tage Stæde anførte Sted ved saalydende Skrivelse:

»I Besvarelse af Deres Ansøgning om Stæde som Gadehandler (Ahrensbergsg), meddeles det Dem, at da Politiet kan tillade det ansøgte og Magistraten har samtykket heri, vil De kunne paabegynde Deres Virksomhed.«

Da Ejeren af et Vejareal imidlertid maa have Ret til at bestemme, i hvilket Omfang Gadehandel maa finde Sted, eller om han overhovedet vil give Tilladelse dertil, jfr ogsaa Bestemmelsen i Politivedtægt for København Paragraf 11, 6 Stk, sidste Punktum, saaledes som Bestemmelsen under 5 Marts 1931 er ændret, findes det ikke heroverfor at kunne faa Betydning, at Myndighederne for deres Vedkommende har givet Tilladelse, hvorfor

er a g t e s:

Den fremsatte Protest mod Forretningens Fremme vil ikke kunne tages til Følge.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerne i denne Sag, Smedemestrene H og J Ahrensberg, der er Ejere af den private Gade Ahrensbergsgade, som er aabnet for almindelig Færdsel, anført følgende:

I Maj 1931 henvendte Sagsøgte, Gadehandler J H M Petersen, sig til dem med Anmodning om at maatte holde med sin Vogn i nævnte Gade. Dette blev ham nægtet, men trods Forbudet har han jævnlig haft Stædeplads paa Hjørnet af Holmbladsgade og Ahrensbergsgade til Gene for den paa Hjørnet af de to Gader liggende Købmandsforretning. I Marts 1932 gav Sagsøgerne gennem deres Vicevært Gadehandler Petersen Ordre til at flytte fra det af ham indtagne Stæde inden Udgangen af Marts Maaned. Den 1 April flyttede han da ogsaa, men kun for at tage Stæde længere nede i Ahrensbergsgade, nemlig ca 5 m fra Holmbladsgade, hvorved han kom til at holde med sin Vogn udenfor ovennævnte Købmandshandels Lagerkælder til Gene for Købmanden, hver Gang han fik Varer hjem. Da Petersen trods gentagne Opfordringer ikke flyttede, henvendte Sagsøgerne sig til Politiet, hvor de imidlertid fik Meddelelse om, at Direktoratet for Københavns Torvevæsen og

Slagterhaller i Skrivelse af 3 Maj 1932 havde imødekommet en af Petersen indgivet Ansøgning om Stade som Gadehandler (Ahrensbergsgade), og i Skrivelse af 6 Maj 1932 meddelte Københavns Politistation Nr 4 Sagsøgerne, der havde anmodet Politiet om at forbyde Petersen at have fornævnte Stade, at Politiet ikke kunde være dem følgagtig i saa Henseende, idet Politiet i Henhold til den i den ny Stadeordning anvendte Praksis havde, sanktioneret af Københavns Magistrat, givet Petersen Tilladelse til Stadepladsen uden forud indhentet Samtykke fra Vej-ejerne paa Grundlag af, at Stadepladsen i en Aarrække havde været besat af Petersen. Da Sagsøgerne formente, at nævnte Tilladelse var givet med Urette, nemlig i Modstrid med Politivedtægtens § 11, 6 Stk, og paa Grundlag af urigtige Oplysninger fra Petersens Side, anmodede de ved Rekvisition af 19 Maj 1932 Byfogden i København om for Petersen at nedlægge Forbud imod, at han holder med sin Vogn saavel i Ahrensbergsgade som paa Hjørnet af Ahrensbergsgade og Holmbladsgade, og ved Fogdens Kendelse af 30 Maj 1932 eragtedes, at Petersens Protest mod Forretningens Fremme ikke vilde kunne tages til Følge, hvorefter Fogden samme Dag nedlagde Forbud overensstemmende med Paastanden i Rekvisitionen. Ved Stævning af 4 Juni 1932 har Sagsøgerne herefter paastaet Petersen kendt uberettiget til at have Stade med sin Handelsvogn i Ahrensbergsgade eller paa Hjørnet af denne Gade og Holmbladsgade, hvorhos de har paastaet det nedlagte Fogedforbud stadfæstet som lovlig gjort og forfulgt, hvorved de særligt har henvist til Bestemmelsen i § 11, 6 Stk, sidste Punktum, i Tillæg af 5 Marts 1931 til Politivedtægten for København, hvori det med Hensyn til Berettigelse til at tage Stade hedder: »Forsaavidt angaar private Gader, Veje og Pladser kræves yderligere Vejejerens Tilladelse«, og til, at de ikke har givet nogen saadan Tilladelse; den nævnte Bestemmelse i Politivedtægten stemmer med § 3 i Reglement af 27 Februar 1932 for Erhvervsvirksomhed fra fast Stade paa Gade, Vej eller Plads, der er aaben for almindelig Færdsel i København, til hvilket Reglement er henvist i Politidirektørens Dagsbefaling Nr 44 af 12 Marts 1932 om Regler for Behandling af Ansøgninger om Tilladelse til Erhvervsvirksomhed paa fornævnte Maade.

Sagsøgte paastaar det nedlagte Forbud ophævet og sig iøvrigt fri-fundet for Sagsøgernes Tiltale, idet han henviser til, at han som nævnt har erhvervet Autoriteternes Tilladelse til at have det omhandlede Stade. Han har endvidere anført, at det i Politiets Befaling fra Hovedstationen Nr 49 af 22 Marts 1932 er bestemt bl a følgende: »Stadelejere, der i længere Tid har haft tolereret Stade i private Gader, skal — i al Fald ikke straks — opfordres til at fremskaffe Vejejerens Samtykke. Dette gælder derimod ved nye Stader paa private Gader eller nye Indehavere paa tidligere Stadepladser paa private Gader«, og at han har haft det paagældende Stade regelmæssig besat siden Efteraaret 1929.

For Landsretten har Politibetjentene Christen Dalsgaard, Robert Stourup og Bernhard Frandsen som Vidner forklaret, at Sagsøgte har indehaft nævnte Stade fra Efteraaret 1929 og daglig besat Stedet bortset fra ganske enkelte Dage, naar Vejrliget eller andet har hindret ham i at staa paa Stedet med sin Vogn, hvorfra han forhandlede Blomster

og efter Aarstiderne Pærer og anden Frugt, og Inspektionsbetjent Lauritz Svendsen har ligeledes som Vidne forklaret, at Sagsøgte i alle Tilfælde før nævnte Tillæg af 5 Marts 1931 til Politivedtægten blev optaget paa en af ham affattet Fortegnelse over Personer, der havde et af Politiet tolereret Stade (Sagsøgte saaledes i Ahrensbergsgade) i Station Nr 4's Distrikt.

Paa given Anledning har Københavns Magistrat bl a oplyst, at Vedligeholdelsen af Ahrensbergsgade som privat Gade paahviler de tilstødende Grundejere — altsaa for den væsenligste Del Sagsøgerne som Ejere af Ejendommene Ahrensbergsgade Nr 1—17 —, og at de hidtil selv har foretaget denne Vedligeholdelse, at Gadens Belysning bekostes af det offentlige i Henhold til den mellem Københavns Kommune og Sundby Sogneraad i Anledning af Indlemmelsen afsluttede Overenskomst, at Gaden som aaben for almindelig Færdsel er underkastet Bestemmelserne i Politivedtægten, at den er anlagt nogle Aar før Indlemmelsen, da den findes anført paa den i Anledning af Indlemmelsen udfærdigede Fortegnelse over Biveje, men at noget nærmere Tidspunkt for Gadens Aabning for almindelig Færdsel ikke kan gives.

Københavns Politi har derhos i en Skrivelse af 28 November 1932 udtalt, at der ikke af Politiet forud for den 3 Maj s A er givet Sagsøgte noget Paabud eller truffet nogen Bestemmelse med Hensyn til Ahrensbergsgade.

Af de i Sagen iøvrigt fremkomne Oplysninger — derunder en i Sagen fremlagt Skrivelse af 6 Juli 1932 fra Politidirektøren til Overretssagfører J L Cohen — fremgaar, at der i Henhold til tidligere Politivedtægtsbestemmelser ikke blev givet Statetilladelser, hverken paa offentlige eller paa private Gader, men at Politiet for at faa de omkørende Handelsvogne bort fra Hovedgaderne tolererede, at disse Vogne tog Stade om Hjørnerne i Sidegader, uanset om disse var offentlige eller private, og Klager fra private Gadeejere over Folk, der havde Stade, afvistes af Politiet, saalænge Gaden ikke var aflukket for almindelig Færdsel; i denne Optræden har Politiet faaet Medhold af Justitsministeriet i en Skrivelse af 5 Oktober 1929. Under Forhandling om en Ændring i Politivedtægtens § 11 var der oprindelig Enighed om, at Reglerne for Gadehandel skulde være ens for offentlige Gader og for private Gader, der er aabne for almindelig Færdsel, blot med den Forskel, at der ikke for Stader i private Gader skulde svares Afgift til Magistraten, men efter at der var fremkommet en Protest fra Grundejerforeningerne, der krævede, at Grundejeren skulde give Samtykke, blev der i Politivedtægtens § 11, 6 Stk, efter Henstilling af Justitsministeriet i Skrivelse af 7 Oktober 1930 til Magistraten, ved Tillæget af 5 Marts 1931 indsat den ovenfor citerede Bestemmelse. Politidirektøren har i den nævnte Skrivelse bl a udtalt, at Politiet, da det ikke fra nogen Side havde været Hensigten at forjage de Gadehandlere, der i en Aarrække havde haft Stade i privat Gade, har fundet det rimeligt at lade den heromhandlede nye Bestemmelse faa Betydning for fremtidige Stader, men ikke faa tilbagevirkende Kraft til Ruin for en Mængde Gadehandlere.

Det maa nu vel anses som godtgjort, at Sagsøgte har besat det

heromhandlede Stade regelmæssigt siden Efteraaret 1929, og det er ikke godtgjort, at hans Indehavelse af Stedet har været særlig genevende for Gadeejerne, men der maa gives Sagsøgerne Ret i, at Sagsøgte efter den nævnte § i Politivedtægten, saaledes som denne i Henhold til Tillæget af 5 Marts 1931 nu er formuleret, for at kunne besætte et Stade i deres private Gade skal have, foruden Politiets Tilladelse, ogsaa deres Tilladelse, og da de har nægtet Sagsøgte denne Tilladelse, er Sagsøgte uberettiget til at have Stade paa fornævnte Steder; det nedlagte Forbud vil herefter være at stadfæste. Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 125 Kr.

Fredag den 9 Juni.

Nr 288/1932. Foreningen **S R U** (Sammenslutningen til Radiopatenters Udnyttelse) (Schiørring)

m o d

Firmaet **Budde, Schou & Co** som Repræsentanter for den amerikanske Radiogruppe (P Jacobsen),

betræffende Indstævntes Ret til at afslutte nye Licenskontrakter med visse Ændringer i Henseende til Afgiftsberegningen.

Østre Landsrets Dom af 9 September 1932: Sagsøgerne, Firmaet Budde, Schou & Co som Repræsentanter for den amerikanske Radiogruppe, og Sagsøgte, Foreningen **S R U** (Sammenslutningen til Radiopatenters Udnyttelse), bør for hinandens Tiltalte i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten paastaaet Indstævnte kendt pligtig til kun at afslutte Licenskontrakter enslydende med de oprindelige i Januar 1927 afsluttede, dog med Udeladelse af §§ 8 og 9 og med Ret til i samtlige Kontrakter at indføje Bestemmelse om Licensens Beregning paa Grundlag af Brutto-priserne incl Rør og Patentafgift med procentvise Fradrag som i den i Marts 1931 foreslaaede Overenskomst fastsat. Da denne Paastand savner Hjemmel i de gældende Kontrakter og i det iøvrigt oplyste vil den ikke kunne tages til Følge. Forsaavidt angaar Appellantens for Højesteret gentagne Paastand om, at Indstævnte tilpligtes at forbyde Salg her i Landet af Radioapparater fra de fire i Dommen nævnte udenlandske Selskaber, vil det, da Indstævnte ikke ses at have Pligt eller Ret til at forbyde saadant Salg have sit Forblivende ved den Indstævnte i Dommen tillagte Frifindelse.

Med Hensyn til Indstævntes Paastand, der for Højesteret er ændret saaledes at § 2, 5 Stk, 2 Pkt i Forslaget udgaar, bemærkes, at det vel i Dommen rettelig er antaget, at Indstævnte maa have Adgang til at afslutte nye Kontrakter med visse Ændringer i Henseende til de Licenstagernes tilkommende Fradrag ved Afgiftsberegningen, men at Appellanten paa den anden Side findes at have Krav paa, at disse nye Bestemmelser bliver ens for alle nye Licenstagere. Herefter og da det af Indstævnte fremsatte Forslag til ny Licenskontrakt paa flere Punkter maa anses at være i Strid med de Rettigheder, som er tillagt den appellerende Sammenslutnings Medlemmer i de med dem i 1927 afsluttede Kontrakter, vil Indstævntes Paastand ikke kunne tages til Følge.

Dommen vil herefter i det hele kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Foreningen S R U (Sammenslutningen til Radiopatenters Udnyttelse) til Indstævnte Firmaet Budde Schou & Co som Repræsentanter for den amerikanske Radiogruppe, med 500 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Højesteretsdom af 19 Februar 1931 blev det i en Sag, anlagt af Firmaet Budde, Schou & Co som Repræsentanter for Corporation of America mod Grosserer Tobias Jensen, fastslaet, at en mellem disse i 1927 oprettet Licenskontrakt angaaende Benyttelsen af Amerikanernes Patenter var at forstaa saaledes, at Licens-Afgift kun skulde beregnes af, hvad der i 1926 almindeligt henregnedes til Modtagerapparater. Tvisten var opstaaet, fordi det i Kontrakten udtrykkeligt var bestemt, at der ved »Apparat« — af hvis Salgspris Afgiften beregnedes — »forstaas alle indbyrdes sammenbyggede eller forbundne, fast monterede Organer efter hidtil gældende Praksis«, medens det først, efter at man i 1926—27 var begyndt at afslutte disse Licenskontrakter, var blevet almindeligt at indbygge Eliminatorer og Højttalere i Apparater.

Straks efter Højesteretsdommens Afsigelse blev der mellem Budde, Schou & Co og den i 1930 i København stiftede Forening S R U, der søgte at samle de Fabrikanter og Handlende, som havde indgaaet Standardkontrakter med den amerikanske Radiogruppe, indledet Forhandlinger om Afslutning af nye Standardkontrakter med fast, ensartet Beregningsgrundlag for Licensafgiften, hvorved de meget vanskelige og skønsmæssige Beregninger over, hvad der i 1926 henhørte til et Mod-

tagerapparat, kunde undgaa, og hvorved navnlig de amerikanske Patenthavere kunde undgaa, at disse Skøn ofte foretoges til Skade for dem og foretoges forskelligt af de forskellige Licenstagere. Man enedes ogsaa i Slutningen af Marts 1931 om Affattelse af en saadan ny Standardkontrakt, hvoraf Eksemplar er fremlagt under Sagen, og i hvilken det bl a var fastslaaet, at Licensafgiften — $7\frac{1}{2}$ pCt i A-Kontrakterne (angaaende en vis større Omsætning) og 10 pCt i B-Kontrakterne (angaaende mindre Omsætning) — skulde beregnes af Apparatets Nettosalgspris efter Fradrag af visse nærmere aftalte faste Procentbeløb — i Almindelighed fra ca 50 til 75 pCt — for indbyggede ikke-licenspligtige Dele. Overenskomsten skulde imidlertid godkendes af Patenthaverne i Amerika, og disse nægtede ca $\frac{1}{2}$ Aar senere at godkende den, idet de ikke vilde gaa med til et af S R U fremsat Ønske om Formindskelse af Antallet af danske Licenstagere.

Under nærværende af Sagsøgerne, Firmaet Budde, Schou & Co som Repræsentanter for den amerikanske Radiogruppe, mod Sagsøgte, Foreningen S R U (Sammenslutningen til Radiopatenters Udnyttelse) anlagte Sag har Sagsøgerne anført, at de paa Grundlag af Kontraktudkastet af Marts 1931 har ladet udarbejde nye Licenskontrakter, der skal tydeliggøre de oprindelige Kontrakter under Hensyn til de forløbne Aars Erfaringer og under særligt Hensyn til Højesteretsdommen. Disse Kontrakter agter Sagsøgerne som hidtil at afslutte med de enkelte Fabrikanter eller Handlende. Sagsøgte har imidlertid bestridt deres Ret til at afslutte saadanne Kontrakter, idet Sagsøgte navnlig, med Henvisning til Bestemmelserne i de oprindelige Kontraktens § 14 — hvilke Bestemmelser iøvrigt er gentaget i de nye Kontrakter —, hævder, at de nye Kontrakter skal være enslydende med de gamle Kontrakter. Sagsøgerne paastaar derfor nu Sagsøgte tilpligtet at anerkende Sagsøgernes Ret til fra den 19 Februar 1931 at afslutte nye Licenskontrakter, formuleret som det af Sagsøgerne under Bilag 1 fremlagte Udkast, der er en A-Kontrakt, eller tilsvarende B-Kontrakt. Subsidiært kræver Sagsøgerne anerkendt Ret for dem til at afslutte saadanne nye Kontrakter alene med Udeladelse af Bestemmelserne i disse Kontraktens § 2, 5 Stk, 2 Pkt, der er den af de ny optagne Bestemmelser, som Sagsøgte i særlig Grad har modsat sig.

Sagsøgerne har herved fremhævet, at der ialt er 48 Kontrakthavere, og at Sagsøgte heraf kun repræsenterer de 29. De ældre Kontrakt-havere, hvis Kontrakter bliver bestaaende, berøres ikke af de nye Kontrakter. De nye Tilføjelser i Kontrakterne indeholder derhos, alene med Undtagelse af § 2, 5 Stk, intet væsentligt andet end, hvad man var enedes om at optage i Kontraktudkastet af Marts 1931, og navnlig er det faktisk de samme Fradragssatser, som benyttes. Optagelsen af § 2, 5 Stk er en naturlig Konsekvens af Højesteretsdommen og betyder kun, at Sagsøgerne, hvis Enighed ikke opnaas, undlader at afslutte flere nye Kontrakter, og hertil har de stedse været berettigede. Sagsøgerne hævder, at Sagsøgte kun kan modsætte sig saadanne Ændringer eller Tilføjelser i Kontrakterne, som paavises at være i Strid med Sagsøgtes berettigede Interesser. At saadanne modstridende Interesser foreligger, har imidlertid Sagsøgte ikke paavist, og Sagsøgerne formener derfor, at

Sagsøgtes Hensigt maa være at hindre Sagsøgernes Kontrol med, at rigtig Afgift svares, eller varetage illegitime Interesser. Sagsøgerne, der ikke kan opsig de ældre Kontrakter, ønsker ved de nye Bestemmelser kun at faa Forholdene regulerede som efter Højesteretsdommen paakrævet.

Bestemmelsen i de nye Kontraktens § 2, 5 Stk er saalydende:

»I alle Tilfælde, hvor Modtageren eller Forstærkeren sælges som et samlet Hele med dermed sammenbyggede Genstande eller Tilbehør, der i Henhold til ovenstaaende Bestemmelser helt eller delvis maatte anses for ikke at være licenspligtigt, skal Licenstageren træffe Aftale med Radiogrubbens herværende Repræsentanter vedrørende et tilsvarende tilladeligt Fradrag i det samlede Apparats Bruttotopris, forinden Apparatet sælges. Hvis Enighed om det licensfrie Fradrags Størrelse ikke opnaas inden to Maaneder, efter at Spørgsmaalet er rejst af en af Parterne, er begge disse, altsaa baade Licenstageren og Radiogruppen, berettiget til derefter at opsig Kontrakten til Ophør med mindst 3 Maaneders skriftligt Varsel som indgaaet under forkerte Forudsætninger.«

I de ældre Kontraktens § 14 hedder det:

»Saalænge Licenstageren maatte være Medlem af den heri Landet etablerede Radiosammenslutning, der omfatter Radiogrossistforeningen, Radiofabrikantforeningen og Radiohandelsforeningen, forpligter Radiogruppen sig overfor Licenstageren til kun at afslutte Licenskontrakt med saadanne Firmaer, som staar indenfor den nævnte Radiosammenslutning, og paa tilsvarende Betingelser som i nærværende Kontrakt og de samtidig hermed afsluttede Kontrakter.

En Forudsætning herfor er det dog, at de samlede aarlige Minimalbeløb ifølge Prg 6 naar 50 000 Kr, og at Firmaer i Radiobranche ikke vilkaarligt kan udelukkes fra Medlemskab i en af de nævnte Foreninger.

Naar Licenstageren ikke mere er Medlem af Radiosammenslutningen, bortfalder Kontrakten. Ingen Del af forudbetalt Minimum jfr Prg 6, kan forlanges tilbagebetalt.

Radiogruppen forpligter sig overfor Licenstageren til at søge Patentrettighederne haandhævet overfor udenforstaaende Firmaer, dog saaledes at Radiogruppen maa forbeholde sig sin Stilling med Hensyn til herved forbundne Udgifter af nogen Betydning.

Radiogruppen forpligter sig til rettidigt at betale Aarsafgifterne, saalænge de i nærværende Kontrakt omfattede Patenter iøvrigt eksisterer og benyttes af Licenstageren. Denne skal paa Forlangende til enhver Tid meddele Radiogruppen, hvilke af disse Patenter han benytter og har benyttet.«

Sagsøgte har nedlagt Paastand om Frifindelse og om, at Sagsøgerne kendes pligtige til fremtidig kun at afslutte Licenskontrakter enslydende med de oprindelige A- og B-Kontrakter.

Ifølge Sagsøgtes Fremstilling har Sagsøgte først nu under Sagen erfaret, at de amerikanske Patenthavere afslog at tiltræde den foreløbige Overenskomst af Marts 1931, fordi Sagsøgte ønskede Indskrænkning af Antallet af Sælgere af Apparater her i Landet. Dette Punkt har

for Sagsøgte ikke været afgørende. Sagsøgtes Stilling til de nye Kontraktbestemmelser er særlig begrundet ved, at man maa modsætte sig Indførelse af Bestemmelsen i § 2, 5 Stk. Medens man om de øvrige Til-lægsbestemmelser og Ændringer formentlig nok vilde kunne naa et fælles Resultat, muliggør denne Bestemmelse Begunstigelse af enkelte Forretningsdrivende og Ødelæggelse af den sagsøgte Forening. Be-stemmelsen om, at Fradraget i det samlede Apparats Bruttoprís skal være aftalt, forinden Apparateret sælges, og den derefter følgende Be-stemmelse om eventuel Opsigelse af Kontrakten, vil kunne bevirke, at Kontraktiverne mister den Uopsigelighed af Kontraktsforholdet, som de hidtil har haft, og bliver undergivet Afgørelser truffet af Sagsøgerne i Stedet for Afgørelser af herværende Domstole. Sagsøgte mener, at de ældre Kontrakter giver Indehaverne af disse og den herværende Radio-sammenslutning en vis Eneret til Salget, Fordelene ved Uopsigelighed og navnlig Retten til at kræve, at andre Kontrakter har ensartede Be-tingelser. Naar der i den ovenciterede § 14, 1 Stk er brugt Ordene »paa tilsvarende Betingelser«, anser Sagsøgte det omtvistede Ord: »tilsvarende« for enstydigt med: samme eller enslydende.

Sagsøgte har tillige under Sagen nedlagt selvstændig Paastand om, at Sagsøgerne kendes pligtige til at forbyde, at der her i Landet sælges Radioapparater, som benytter de i Standardkontrakterne (A og B) af 5 Januar 1927 § 1 nævnte, Sagsøgerne tilhørende Patenter og er fabri-keret i Udlandet af følgende Fabrikker: Marconi, His Masters Voice, Philips og Telefunken, medmindre disse Fabrikker indføres af et Firma, der er Medlem af Radiosammenslutningen, nemlig: Radiogrossistfor-eningen, Radiofabrikantforeningen og Radiohandelsforeningen, og har afsluttet en med de oprindelige Standardkontrakter enslydende Licens-kontrakt. Til Støtte for denne Paastand har Sagsøgte anført, at der ved Licenskontrakterne, særlig § 14, og efter Kontrakternes Formaal og Me-ning er givet Radiosammenslutningens Medlemmer en Eneret til her i Landet at opnaa Licenskontrakt og dermed Eneret til at forhandle Radio-apparater, hvori benyttes de i Licenskontraktens § 1 nævnte danske Pa-tenter. Denne Eneret er krænkede i de senere Aar, idet Sagsøgerne har tilladt de ovennævnte fire udenlandske Firmaer at importere Radioap-parater her til Landet, uden at Firmaerne eller disses herværende For-handlere er Medlemmer af Radiosammenslutningen, og uden at de har underskrevet Licenskontrakt, der dækker de paagældende Radioappa-rater. De vigtigste Følger heraf er, at der ikke heri Landet svares Licens af de paagældende Apparater, og at Apparaterne ikke er forsynede med Licensmærker, hvad der giver dem Fortrin i Konkurrencen med Licens-tagernes. Sagsøgte har derhos paapeget den Betydning, som det har for Sammenslutningen her, at der altid er saa mange Licenskontraktiver her i Landet, at det i § 14, 2 Stk nævnte Minimalbeløb for Afgiften 50 000 Kr kan naas, og at Byrderne ved Regnskabs- og Oplysnings-pligten overfor Sagsøgerne er ens for alle.

Ingeniør P Elnegaard er indtraadt i Sagen som Intervenient og støtter de af Sagsøgte nedlagte Paastande, idet han har anført, at han som en af de danske Radiofabrikker, der forhandlede med Sagsøgerne

i 1926 og underkrev Standardkontrakt fra Nytaar 1927, har selvstændig Interesse i, at der gives Sagsøgtes Paastande Medhold.

Sagsøgerne har overfor Sagsøgtes Modpaastand anført, at Sagsøgte og det Patentudvalg, der inden Stiftelsen af den sagsøgte Forening varetog Licenskontrakthavernes Interesser, meget vel har vidst Besked med, at Licensafgift her i Landet ikke blev svaret af Apparater fra Firmaerne: Marconi, Philips og Telefunken og selve Radio Corporation, hvorunder Firmaet His Masters Voice for kort Tid siden er indgaaet. Dette Forhold omtales ogsaa i en fremlagt Brevveksling fra Maj 1928. At der — som det er Tilfældet forsaavidt angaar de tre førstnævnte fremmede Firmaer — kunde foreligge en indirekte betalt Patentafgift i Stedet for Licensafgift af de enkelte solgte Apparater, forudsættes derhos i Kontrakternes § 2 næstsidste Stk. De paagældende store udenlandske Firmaer havde derhos ældre Kontrakter, som Sagsøgerne ikke kunde forandre. Det bestrides endvidere, at der foreligger noget konkurrencemæssigt Sammenstød med disse Selskaber, og at der i Relation til disse er givet Kontrakthaverne eller Sagsøgte nogen Eneret.

Under Sagen har af Firmaet Budde, Schou & Co Ingeniørerne Chr Vilh Høgsted og C C Vilh Schou afgivet Forklaringer.

Ingeniør Høgsted har forklaret, at den amerikanske Patentgruppe i 1931 ikke vilde binde sig med Hensyn til Antallet af Kontrakthavere, men ansaa Bestemmelserne i § 14 for tilstrækkelige. Efter sin Hjemkomst fra Amerika meddelte han Udfaldet telefonisk til Ingeniør Elnegaard, der efter at have hørt Afslaget paa Ønsket om Begrænsning af Kontrakthavernes Antal, udtalte, at »saa havde det hele ingen Interesse«.

Ingeniør Elnegaard, der ligeledes har afgivet Forklaring, benægter at have talt med Ingeniør Høgsted efter dennes Rejse til Amerika.

Ingeniør Høgsted har videre forklaret, at der først, efter at nogle enkelte danske Firmaer i 1926 havde afsluttet Kontrakter, kom en Fællesforhandling i Gang, og herunder indsattes Bestemmelserne i § 14 og i § 2, næstsidste Stk. Der fremkom Ønsker om at faa Marconi og Telefunken ind under Branchen, men dette lod sig af de foran anførte Grunde ikke gøre.

Efter Ingeniørernes Schous og Høgsteds samt Højesteretssagfører Poul Jacobsens Forklaring maa der gaas ud fra, at der er lagt nogen Vægt paa Udtrykket »tilsvarende Betingelser« i § 14, idet denne Redaktion fremkom ved Rettelse af de først foreslaede Ord: »samme Betingelser«.

Ingeniør Frode Valdemar Herløv, der som Formand for Radiobranchens Patentudvalg deltog i Forhandlingerne om Affattelsen af § 14, har forklaret, at det uanset denne Rettelse dog var Meningen, at alle Kontrakterne skulde være ens, saa at man meget godt kunde have brugt Ordet »enslydende« i Stedet for »tilsvarende«. Der blev ikke under Forhandlingerne nævnt noget om en Undtagelsesstilling for de ovennævnte fire udenlandske Firmaer.

Ingeniørerne Elnegaard og Herløv havde begge den Opfattelse, at alle kom ind under Licenskontrakter, og at der herved blev givet en Eneret.

Efter samtlige foreliggende Oplysninger, derunder navnlig at det efter Højesteretsdommens Afsigelse har vist sig, at Kontraktbaverne udøver deres Skøn over, hvad der, inden Licensafgift beregnes, kan fradrages for ikke-licenspligtige Dele, meget forskelligt og for nogles Vedkommende utvivlsomt til Skade for Sagsøgerne, findes der nu at maatte gives Sagsøgerne Medhold i, at de har et rimeligt Krav paa ved Afslutningen af ny Kontrakter i disse at faa indført praktisk haandterlige og saavidt muligt ensartede Regler for Beregning af Licensafgift.

Den omtvistede Bestemmelse i § 14 om Sagsøgernes Pligt til kun at afslutte Licenskontrakter »paa tilsvarede Betingelser som i nærværende Kontrakter« findes ikke at kunne forstaas som af Sagsøgte hævdet, saaledes at alle Kontrakter skal være enslydende, men maa paa Grund af de ved Højesteretsdommen ændrede Forhold give Mulighed for, at Sagsøgerne afslutter nye Kontrakter med visse Ændringer og Tilføjelser.

Paa den anden Side tør Retten ikke paa det foreliggende Grundlag fastslaa, at Sagsøgte Indvendinger mod de af Sagsøgerne foretagne Ændringer i Kontraktbestemmelserne savner Føje. Sagsøgte Indvendinger her har Hensyn til:

1) hele Bestemmelsen i § 2, 5 Stk, og ikke blot Stykkets 2 Punktum,
2) at Sagsøgerne i § 1 har udeladt to Patenter Nr 22946 og 31748, men indføjet to Patenter Nr 31671 og Nr 34865,

3) en Omredaktion af § 2, 1ste Stykke in fine, hvor det nu hedder, at der ikke svares Afgift »af sædvanligt løst Tilbehør saasom Rør, der — — —«,

4) at man i § 2, 1 Stk — foranlediget ved Indsættelsen af § 2, 5 Stk — har udeladt den ældre — nu af Højesteret fortolkede — Bestemmelse: »Ved Ordet Apparat forstaas alle indbyrdes sammenbyggede og forbundne, fastmonterede Organer efter hidtil gældende Praksis«,

5) at der til Bestemmelsen i § 2 in fine om Afgiftsberegning af alle ikke-solgte Apparater, naar en Kontrakt ophører, er føjet: »idet den af Licenstageren i det sidste halve Aar før Kontraktens Ophør gennemsnitlig ydede Rabat herved lægges til Grund for Beregningen af Licensafgiften«,

6) at § 5 in fine nu efter Bestemmelsen om, at »ethvert Licensmærke skal følge et bestemt Apparat eller Byggesæt og kun maa anvendes hertil«, yderligere foreskriver, at »Licenstageren er pligtig at gøre sine Købere opmærksom herpaa«.

Nogle af disse Sagsøgte Indvendinger maa vel antages at være af mindre Vægt, men med Hensyn til Sagsøgte Hovedindvending, nemlig mod hele § 2, 5 Stk, findes der at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at Bestemmelserne her kan give Sagsøgerne en anden og stærkere Stilling end hjemlet ved de oprindelige Kontrakter, saaledes at Sagsøgerne ad denne Vej, uden at der hertil har været tilstrækkelig Grund, vilde kunne frigøre sig for den gennem de ældre Kontraktens § 14 skete kollektive Aftale med Hensyn til Kontraktens Affattelse, og denne Betragtning findes tillige at maatte være afgørende med Hensyn til de andre Tilføjelser og Ændringer, som Sagsøgte har haft Indvendinger imod.

Da det endvidere efter de nedlagte Paastande ikke foreligger til Paakendelse, hvorvidt Sagsøgerne paa Grundlag af Højesteretsdommen

har Ret til at afslutte nye Licenskontrakter alene ændrede med Hensyn til Satserne for Afgiftsberegning paa lignende Maade som ved Forhandlingerne i Marts 1931 foreløbig fastslaaet, vil efter det anførte hverken Sagsøgenes eller Sagsøgtes Paastande om Affattelsen af Licenskontrakter efter 19 Februar 1931 kunne tages til Følge.

Angaaende den af Sagsøgte nedlagte særlige Modpaastand om Anerkendelse af en Pligt for Sagsøgerne til at forbyde Salg her i Landet af de nævnte Radioapparater fra Marconi, His Masters Voice, Philips og Telefunken vil Sagsøgerne være at frifinde for Sagsøgtes Tiltale, idet det ikke findes godtgjort, at Sagsøgerne ifølge Kontrakterne eller paa andet foreliggende Grundlag har nogen Pligt hertil.

Herefter vil Parterne i det hele være at frifinde for hinandens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Onsdag den 14 Juni.

Nr 2/1933. Vandværksbestyrer **Chr Andersen** og Maskinassistent **M P Jensen** (Gamborg)

mod

Svendborg Kommune (Thorsteinsson),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Ret til Ansættelse under Svendborg Kommune efter dennes Lønvedtægt henholdsvis i Lønklasse 3 og i Lønklasse 5 a.

Østre Landsrets Dom af 10 November 1932: Sagsøgte Svendborg Kommune bør for Tiltale af Sagsøgerne Vandværksbestyrer Chr Andersen og Maskinassistent M P Jensen i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne een for begge og begge for een til Sagsøgte med 200 Kroner inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Færdig fra Trykkeriet den 28 Juni 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 15

Onsdag den 14 Juni.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til Indstævnte med 325 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Vandværksbestyrer Chr Andersen og Maskinassistent M P Jensen, een for begge og begge for een, til Indstævnte, Svendborg Kommune, med 325 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved en i Overensstemmelse med Lov Nr 379 af 28 Juni 1920 jfr Lov Nr 126 af 4 April 1928, sluttet Overenskomst mellem Svendborg Købstad og Sørup Sct Jørgens Kommune blev sidstnævnte fra den 1 April 1931 at regne indlemmet i Svendborg Kommune.

Forhandlingerne angaaende Indlemmelsen var ført af et Udvalg bestaaende af Repræsentanter for Byraad, Sogneraad og Amtsråd under Forsæde af Amtmanden i Svendborg Amt, og i den indgaaede Overenskomst Pkt XI hedder det: »De i Sognekommunen fastansatte Tjenestemænd overgaar, hvis de ønsker det, til Ansættelse i lønmæssigt tilsvarende Stillinger i Købstaden med Løn m v efter de i Købstaden gældende Regler, saaledes at de ikke kan stilles ringere i saa Henseende, end Tilfældet vilde have været, saafremt de havde fortsat i Sognekommunens Tjeneste.

Sognekommunen afregner selv med honorarlønnede Funktionærer.«

I Henhold til denne Bestemmelse mener Sagsøgerne under nærværende Sag Vandværksbestyrer Chr Andersen og Maskinassistent M P Jensen at have Krav paa Ansættelse under Svendborg Kommune efter dennes Lønvedtægt for Andersens Vedkommende i Lønklasse 3, hvor Begyndelseslønnen er 4560 Kr, stigende hvert 3die Aar med 350 Kr til Slutløn 5610 Kr og for Jensens Vedkommende i Lønklasse 5 a, hvor Begyndelseslønnen er 3650 Kr, stigende hvert 3die Aar med 150 Kr til Slutløn 4100 Kr, og de har under Sagen, der er forberedt for Retten for Svendborg Købstad m v paastaet Sagsøgte Svendborg Kommune kendt pligtig at ansætte dem som Tjenestemænd under Svendborg Kommune fra 1 April 1931 at regne paa de Vilkaar, som for saadanne Tjenestemænd er angivet i »Vedtægt om Svendborg Kommunes Tjenestemænd«, og for Vandværksbestyrer Andersens Vedkommende med Placering i Lønklasse 3 og Tildeling straks af et Alderstillæg, og for Maskinassistent Jensens Vedkommende med Placering i Lønklasse 5 a.

Sagsøgte Svendborg Kommune har principalt paastaet sig frifundet, subsidiært frifundet for straks at tildele Sagsøgeren Andersen et Alderstillæg efter Vedtægten, selv om han placeres i Lønklasse 3 efter Kommunens Vedtægt.

Sagsøgte har til Støtte herfor anført, at de ikke mener, at Bestemmelsen medfører, at Sagsøgerne hører ind under Lønregulativet for Svendborg Kommunes Tjenestemænd, men at de alene har Krav paa, at de ansættes i Svendborg Kommune efter samme Regler som i Sct Jørgens, og at de ikke lønmæssigt stilles ringere end før Indlemmelsen, og dette er opfyldt af Kommunen.

Med Hensyn til den subsidiære Paastand har de anført, at Alderstillæg kun tilkommer Svendborg Kommunes Tjenestemænd, naar de har været i Kommunens Tjeneste i 3 Aar, og at de 240 Kr, som oppebæres i Gage af Andersen udover den normerede Begyndelsesløn efter Vedtægten maa være et overenskomstmæssigt Tillæg og ikke som Alderstillæg.

Angaaende Sagsøgerne er oplyst, at de ved Overgangen havde henholdsvis 4800 Kr og 3600 Kr i aarlig Løn.

I Vedtægt for Svendborg Kommunes Tjenestemænd § 17 fastsættes, at i 3 Lønningsklasse er Vandværksbestyreren ved Vandværket, og i Vedtægtens § 19 fastsættes, at i 5 Lønningsklasse a) er bl a Maskinassistenten paa Vandværket.

Angaaende Forstaaelsen af Bestemmelsen i Overenskomstens Pkt XI er indhentet forskellige Udtalelser fra nogle Medlemmer af Indlemmelsesudvalget, og det er oplyst, at den er affattet af Amtmanden.

Sagfører Poulsen, Fabrikant Halberg, Apoteker J A Lassen, N Nielsen og Amtmanden har heri erklæret, at de mener, Forstaaelsen er, som af Byraadet hævded, medens 2 andre Udvalgsmedlemmer mener, at Bestemmelsen skal forstaaes som af Sagsøgerne, dog at de skal indtræde i 5 Lønningsklasse.

Efter det oplyste kan Forstaaelsen af Bestemmelsen ikke antages særlig drøftet i Udvalget og først senere efter Indlemmelsen blev der rejst Krav om, at Sagsøgerne skulde henføres under Lønningsklasse 5. Vedtægten om Svendborg Kommunes Tjenestemænd er delt i 2 Afsnit,

hvoraf Afsnit I indeholder de almindelige Bestemmelser om Ansættelse og Afskedigelse, normal Tjenestetid, Ferie, Udbetalinger af Løn og Efterløn og Afsnit II de særlige Lønningsklasser i Afdeling A og i B Bestemmelser angaaende ansatte Personer udenfor Lønningsklasserne.

Ved Overførslen er Sagsøgerne anerkendt at falde ind under Afsnit I, og at de har Pensionsret, og deres Funktioner er stadig ganske som tidligere, og med Hensyn til Vandværksbestyreren i Svendborg er oplyst, at Vandværket dér er mange Gange større, end det af Sagsøgeren Andersen bestyrede Vandværk, at han har Tilsyn med 3 Vandværker, derunder Andersens, og at der i hans Stilling kræves, at han har bestaaet Prøver, som Andersen ikke har bestaaet.

Efter alt det foreliggende findes den anførte Bestemmelse i Overenskomsten ikke at hjemle Sagsøgerne den af dem paastaaede Ret, idet denne ikke gaar videre end allerede anerkendt af Kommunen, og Sagsøgte vil herefter være at friiinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne solidarisk have at betale Sagsøgte med 200 Kr.

Nr 11/1933. **Interessentskabet Esbjerg Malva (Jørgensen)**

m o d

Aktieselskabet Den sydvestjydske Venstrepressen (H Jacobsen),

betræffende Erstatning for Indgreb i Appellantens Erhvervsfrihed.

Vestre Landsrets Dom af 9 December 1932: De Sagsøgte, A/S Den sydvestjydske Venstrepressen og Redaktør Knud Ree, bør for Tiltale af Sagsøgerne, I/S Esbjerg Malva, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanterne alene nedlagt Paastand om, at Indstævnte tilpligtes at betale i Erstatning 1350 Kroner, eller et af Retten fastsat Beløb, med Renter.

Som i Dommen antaget har Bladet været berettiget til at fremdrage og kritisere, at Kunstproduktet Ermol uden Kundernes Vidende anvendtes som en væsentlig Bestanddel af Flødeskum paa Kager, men ligesom de fremkomne Artikler indeholder flere Overdrivelser, saaledes anvendes der ogsaa, navnlig i de senere Artikler, forskellige i Forhold til Interessentskabets Medlemmer nærgaaende Udtryk, som ikke kan anses berettigede. Under Hensyn til at Bagermester Poulsens Bladindlæg af 19 Februar 1932 i nogen Grad kan undskylde dette, og da det er usikkert, om det

nævnte Forhold har været afgørende for Artiklernes Virkning for Interessentskabet, maa det tiltrædes, at der ikke er tilkendt Appellanten Erstatning, og Dommen vil herefter kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Sagens Omkostninger for Højesteret op-
hæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 12 Juni 1931 oprettedes der mellem A/S »Malga« forhen A/S »Malva« i København og fem Bagermestre i Esbjerg, nemlig M Rasmussen, E Poulsen, R Bonde, N Nørgaard og H R Juhl en Overenskomst, hvorved Aktieselskabet overdrog Bagermestrene eller det Selskab, som disse maatte danne til Sagens Udnyttelse, Retten for et nærmere fastsat Omraade til Fabrikation paa de i Overenskomsten nærmere fastsatte Vilkaar af Aktieselskabets Kunstflødeprodukter (Ermolprodukter), der anvendtes ved Fremstilling af Flødeskumskager, saaledes at Produktet indblandedes i Piskefløde, der derved skulde vinde i Brugbarhed og Holdbarhed. Ifølge Overenskomstens Bestemmelser skulde Bagermestrene eller det Selskab, de maatte danne, for hver Liter produceret Ermol til Aktieselskabet betale en Licens af 15 Øre, hvorhos de forpligtede sig til at aftage mindst 50 Liter Piskeermol pr Dag, og det bestemtes videre, at Bagermestrene først kunde opsigte Overenskomsten efter Udløbet af 3 Aar fra Kontraktens Underskrift til Ophør den 1 i en Maaned fulde 6 Maaneder efter Opsigelsen. Den 19 Juni 1931 stiftede de ovennævnte Bagermestre det sagsøgende Selskab I/S Esbjerg Malva i Esbjerg med det Formaal at drive Fabrikation af Ermolprodukterne »Malga« og »Flava« indenfor det i Kontrakten af 12 s M omfattede Omraade. I den følgende Tid leverede Sagsøgerne Ermolprodukterne til de fem Bagermestre, der havde oprettet Interessentskabet — og ogsaa til andre Bagermestre og Konditorer i Esbjerg — til Anvendelse ved Fremstillingen af Flødeskumskager. Ved denne Fremstilling tilsattes der til almindelig Piskefløde Ermol i et Forhold, der af Sagsøgerne er angivet til 20—33 pCt, og da de fem Bagermestres daglige Flødeforbrug oversteg 150 Liter, kunde disse alene aftage det Kvantum Ermol, som Sagsøgerne havde forpligtet sig til at aftage hos det fornævnte københavnske Aktieselskab.

I Dagbladet »Vestkysten«, der udgives af de Sagsøgte A/S Den sydvestjydske Venstreprese i Esbjerg, og hvis ansvarshavende Redaktør er Medsagsøgte Redaktør Knud Ree, sammesteds, fremkom der den 18 Februar 1932 en Artikel af følgende Indhold:

»Kokosfedtkager i Stedet
for
Flødeskumskager.

»En ejendommelig Reform« hos de esbjergensiske Bagere, —
De er dog ikke alle med.

I al Stilhed har en Del esbjergensiske Bagermestre og Konditorer gennemført en ejendommelig Reform, idet de har forvandlet deres Flødeskumskager til Kokosfedtkager.

Medens de tidligere, som Navnet angiver fremstillede Flødeskum af ren Piskefløde og anbragte dette velsmagende Flødeskum dekorativt paa Kagerne, saa er man nu i vid Udstrækning gaaet over til at fremstille kunstigt Flødeskum og anvende det — en ikke videre hensynsfuld Foranstaltning, hverken overfor Publikum eller overfor Landbruget.

Det kunstige Flødeskum fremstilles i et helt lille Fabriksanlæg her i Byen. Det fremstilles paa den Maade, at Kokosfedt eller Kopra (samme Fedtstof som anvendes i Margarinefabrikationen) i særlige Maskiner blandes med skummet Mælk. Ud af Maskinen kommer et hvidt Skum, der ligner Flødeskum, men intet smager af, og som ingen Vitaminer indeholder.

Dette Fluidum anvendes her i Byen i vid Udstrækning som Erstatning for Flødeskum, og Bagermestrenes Extrafortjeneste ved Anvendelsen af dette Kunstprodukt er ca 25 pCt.

Vi skal ikke gøre os klog paa det fremstillede Kunstprodukts Værdi, Smag og Holdbarhed, men blot udtrykke vor Forundring over, at man i Esbjerg i vid Udstrækning svigter det danske Landbrugs absolut gode prisbillige Mejeriprodukter til Fordel for et Kunstprodukt. Og det kan vel heller ikke karakteriseres som hensynsfuldt overfor Publikum at forvandle Flødeskumskager til Kokosfedtskumskager uden at underrette det købende Publikum herom. Folk har Krav paa at faa at vide, hvad det er de spiser — og som Flødeskumskager lader de saaledes fremstillede Kager sig ikke sælge uden ubehagelig Konflikter med Loven om falsk Varebetegnelse.

Vi har søgt at faa Oplysning om, hvilke Udsalg, det er, der fører disse Kokosfedtkager, men det har været vanskeligt. Derimod er det lykkedes os at faa oplyst, at rigtig Flødeskum i hvert Fald anvendes af Konditoriet »Central« og Fællesbageriet, samt af Bager Mathiasen i Strandbygade. — — —

Der synes saaledes ikke at være Tvivl om, hvad Publikum foretrækker — rigtige Flødeskumskager eller Kager med Kokosfedtskum.

Mon det ikke vilde være rigtigst, at de forskellige Kageudsalg fremtidig underrettede deres Kunder om, hvilken Slags Kager, de førte.

Det vilde dog ikke være et ubilligt Hensyn at vise Publikum at underrette det herom.«

Den følgende Dag indeholdt Bladet paany en Artikel, overskrevet »Kokosfedtskumskagerne«, og som iøvrigt indledes med følgende Bemærkninger:

»Vor Artikel i Gaar angaaende Kokosfedtskumskagerne har vakt overordentlig Opsigt. Publikum er ikke lidt forbløffet over det, der er blevet budt dem af forskellige Bagermestre her i Byen under Betegnelsen: Flødeskumskager.

Det er dog heldigvis ikke alle, der har været Deltagere i det smarte Arrangement«.

Den samme Dag indeholdt det ligeledes i Esbjerg udkommende Dagblad »Sydvestjylland« en Artikel om »Vestkysten«s Angreb paa Anvendelsen af Ermol, og der indeholdtes heri forskellige Udtalelser, som Bladet havde indhentet hos Esbjerg Bagermesterforenings Formand, fornævnte Bagermester E Poulsen. Det hedder heri blandt andet, idet Udtalelserne iøvrigt væsenligst gaar ud paa i meget stærke Udtryk at karakterisere Angrebene som uberettigede:

»— Vi har ikke indenfor Bagerstanden i Esbjerg foretaget os noget ulovligt. Absolut ikke. Forholdet er i denne Sag akkurat det samme, som da Margarineindustrien i sin Tid skulde til at slaa igennem. Da var Produktet ikke regnet for det mindste. Nu finder man jo næsten ikke et Hjem Landet over, hvor der ikke staar Margarine paa Bordet. Men det vi anvender, er jo netop det samme Produkt som anvendes indenfor Margarineindustrien. Det er de samme fine Raastoffer, saa der er absolut ingen Grund til at vrænge Næse af det. Og det er i hvert Fald utilstedeligt, at man paa denne Basis starter et saa gement Overfald som det, der er blevet rettet paa Esbjergs Bagerstand.«

I »Vestkysten« for den 20 Februar 1932 fremkom derefter følgende:

»De falske Flødeskumskager.

Der indkasseres en mægtig Ekstrafortjeneste.

Der maa — og skal — føres meget nøje Kontrol med Befolkningens Levnedsmiddelforbrug, baade for at sikre, at det er absolut sunde og friske Varer, der sælges i Butikerne, og ogsaa for at sikre at Publikum virkelig faar de rigtige Varer, og ikke Erstatninger — Kunstprodukter eller Forfalskninger. Hvorvidt Myndighederne gaar i deres Omsorg for at skærme Publikum kan bl a ses af, at i alle Forretninger, hvor der forhandles Margarine skal der være ophængt et Skilt, hvorpaa dette angives.

Publikum skal have Underretning om, hvad det er, der forhandles.

Vilde det være for meget forlangt, at de Bagere her i Byen, der anvender Kokosfedtskum til deres Kager i Stedet for rigtigt Flødeskum, skulde tilkendegive dette ved et Opslag i deres Butik? Publikum har Krav paa at faa at vide, hvad det køber, og det er Udtryk for et ikke videre tiltalende Luskeri, at en Række af Byens Bagermestre i al Stilhed har erstattet det Naturprodukt, hvorefter Flødeskumskagerne har deres Navn, men et Kunstprodukt, bestaaende af Kokosfedt og skummet Mælk.

Arrangementet er sat godt i System. Der er i al Stilhed dannet et Aktieselskab af Byens større Bagermestre: »I/S Malva«, og Fabriksanlægget er installeret i en Bagbygning i Kronprinsensgade. — Her foregaar Fabrikationen af Kunstproduktet i stor Stil. Det ligner Flødeskum meget godt, men smager som sagt af ingenting, og har et let gulligt Skær over sig.

Fortjenesten ved at anvende Kunstproduktet i Stedet for Naturfløde er betydelig. Kunstproduktet leveres fra Fabriken til Bagerne til en Pris af 90 Øre pr Liter — medens Piskefløde koster Bagermestrene 2,30 Kr.

Hertil kommer for Aktionærerne i Fedtemoulsionsanstalten yderligere Fabrikantfortjenesten.

Det er saaledes en glimrende Forretning at stikke Folk Kokosfedtskumskager ud i Stedet for rigtige Flødeskumskager, og denne fine Forretning er sat udmærket godt i System, uden smaalig Hensynstagen til Kunderne.

Vi antager, at adskillige af disse i disse Dage slikker sig om Munden med en noget ejendommelig Smag«.

I samme Artikel meddeltes det med fremhævet Skrift, at der i Sagsøgernes Anmeldelse til Handelsregistret findes følgende Oplysninger:

»Der er ikke i Selskabet indskudt nogen Kapital«, og »Bekendtgørelse til Medlemmerne skal ikke ske i offentlige Tidender«, hvorefter der tilføjedes: »Med Interesse vil Offenheden gøre sig bekendt med dette Dokument, der tydelig nok afslører Selskabets Karakter og Hemmelighedsfuldhed«.

Der fandtes derefter i Artiklen blandt andet følgende Bemærkninger:

»Bestyrelsen bestaar som man ser udelukkende af Bagermestre«, og »Det er ulovligt at sælge Kager med Kokosskum som Flødeskumskager.«

I »Vestkysten« for den 22 Februar 1932 fandtes en Artikel, der var overskrevet: »De falske Flødeskumskager«, og hvori der, efter at der var optaget et Indlæg fra Bagermester Poulsen som Formand for Bagermesterforeningen, indeholdtes følgende:

»Naar Kokosfedtskum virkelig er et saa fortræffeligt Skum, forstaar vi ikke, hvorfor Formanden for Esbjerg Bagermesterforening Hr Poulsen og en Række andre store Bagermestre i Esbjerg har søgt at luske dette Fluidum i deres Kunder i Stedet for at reklamere med det. Og vi gaar ud fra som givet, at Hr Poulsen sørger for, at de Forretninger, der anvender det falske Flødeskum, fremtidig tilkendegiver dette overfor deres Kunder ved Opslag i Butiken og paa anden Maade, saaledes at Kunderne er orienteret om, hvilke Varer, der føres. Ellers virker al den anden Forargelse, der finder Udtryk i Hr Poulsens Artikel for forloren«.

Dette Bladangreb bevirkede, at Publikum ophørte at købe Kager, til hvis Fremstilling der var anvendt Ermol, og idet dette Produkt herefter blev uanvendeligt i Esbjerg, besluttede Sagsøgerne at standse Fabrikationen, hvilket skete den 1 Marts 1932. Da Sagsøgerne dermed ogsaa ophørte at aftage Piskeermol hos A/S Malga i København, anlagde dette Selskab Sag mod Sagsøgerne til Betaling af den i Overenskomsten af 12 Juni 1931 fastsatte Licens for $\frac{1}{2}$ Aar fra den 1 Marts 1932 med 7 Kr 50 Øre pr Dag, ialt 1350 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 19 April 1932, indtil Betaling sker. Ved nærværende Rets Dom af 22 Juli 1932 blev Aktieselskabets Krav anerkendt og Sagsøgerne dømt overensstemmende hermed.

Idet Sagsøgerne har anbragt, at deres Virksomhed har været fuldtud lovlig, og at det alene skyldes de i »Vestkysten« indeholdte uberettigede Angreb paa Ermolprodukterne, at de har maattet standse Fabrikationen og derved paadraget sig den ovennævnte Erstatningspligt, har de under nærværende Sag paastaaet det sagsøgte Aktieselskab dømt til at betale dem det nævnte Beløb 1350 Kr tilligemed de anførte Renter. Idet de derhos har anbragt, at der ved Artiklerne i »Vestkysten« er tilsigtet og ogsaa bevirket, at Interessenterne i det sagsøgende Selskab har maattet afstaa fra Brugen af Ermol, saaledes at Sagsøgerne maatte ophøre med Fabrikationen, har de paastaaet Dagbladets ansvarshavende Redaktør, Sagsøgte Ree idømt streng Straf for Overtrædelse af Lov Nr 70 af 27 Marts 1929 § 3 om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden, Sagsøgerne har endelig reserveret sig ved særligt Søgemaal at søge Dækning for muligt senere opstaaet Tab.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Sagsøgerne har nærmere anført, at det af Artiklernes Indhold og Form fremgaar, at det ved deres Fremkomst er tilsigtet at forhindre Anvendelse af Ermol i Bagerierne. De har i saa Henseende særlig henvist til, at Betegnelsen af Sagsøgernes Virksomhed som et »smart Arrangement« eller »en fin Forretning«, af deres Fremgangsmaade som eventuelt ulovlig og af Anvendelsen af Ermol uden Meddelelse til Kunderne herom som »Luskeri«, hvilke Betegnelser er absolut usande, kun kan være fremsat i nævnte Hensigt, og at Anvendelsen af Udtryk som »Kokusfedtskumskager« maa have haft til Formaal at vække Væmmelse hos Publikum for Ermolprodukterne.

Det fremgaar nu af Indholdet af Artiklerne, at disse i første Række er rettet imod, at Bagermestre og Konditorer ved Fremstilling af Flødeskumskager har erstattet naturligt Flødeskum med et Kunstprodukt uden at gøre deres Kunder opmærksomme herpaa. Forsaavidt et saadant Forhold maatte foreligge, findes de Sagsøgte ikke ved at fremkomme med Oplysninger herom i det af dem ledede Dagblad at have overskredet den Ytringsfrihed, der maa indrømmes den offentlige Kritik. Det maa nu vel efter det under Sagen oplyste antages, at der paa Kagerne ikke udelukkende er anvendt Ermol, men at dette blev indblandet i naturlig Fløde, saaledes at ca $\frac{1}{3}$ af Blandingen var Ermol. Dette Stof udgjorde dog herefter en saa betydelig Del af Flødeskummet, at det maa anses berettiget, at de Sagsøgte paatalte, at Publikum ikke var underrettet herom.

Sagsøgerne, der saaledes ikke kunde have noget retsligt Krav paa, at deres Fremgangsmaade med Iblanding af Ermol i Piskefløde skulde forblive uomtalt overfor det købende Publikum, burde da straks, da den første Artikel i »Vestkysten« fremkom, have retledet Publikum ved at give nærmere Meddelelse om Forholdet og oplyse, hvorfor det efter deres Opfattelse maatte anses fuldkommen forsvarligt at anvende den omhandlede Blanding. Dersom en saadan Fremstilling var blevet givet fra Sagsøgernes Side, maa det antages, at Bladet »Vestkysten« ikke vilde have kunnet fortsætte sine Udladelser som sket. Det findes ligeledes antageligt, at Sagsøgerne ved tilbørlig Oplysning til Publikum havde kunnet fortsætte med Brugen af Ermol og saaledes undgaa at

lukke deres Fabrik. Herefter maa Sagsøgerne i væsenlig Grad tilskrive sig selv, at der for dem opstod et økonomisk Tab ved, at de i Henhold til deres ovennævnte Kontrakt med det københavnske Aktieselskab maatte betale Licensafgift til dette, efter at deres Ermolfabrikation var standset.

Selv om nu de ovenfor gengivne Artikler i »Vestkysten« paa flere Punkter anvender overdrevne Udtryk, findes det dog — efter det nys- anførte om Sagsøgernes eget Forhold og under Hensyn til, at det Tab, der maatte være paaført Sagsøgerne ved Artiklernes Fremkomst i hvert Fald for den aldeles overvejende Dels Vedkommende maa antages at skyldes selve den derved fremkomne Oplysning om, at et Kunstprodukt blev anvendt — betænkeligt at paalægge det sagsøgte Aktieselskab nogen Erstatningspligt overfor Sagsøgerne, og Aktieselskabets Frifindelsespaastand maa derfor blive at tage til Følge. Da derhos det af Sagsøgte Ree udviste Forhold ved Artiklernes Optagelse i Dagbladet »Vestkysten«, for hvilket han har erkendt at være ansvarshavende Redaktør, findes at ligge udenfor, hvad der kan antages omfattet af Lov Nr 70 af 27 Marts 1929, vil ogsaa han være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Nr 280/1932. **Sømændenes Forbund** som befuldmægtiget for Matroserne **Andersen, Christensen, Olsen og Sjøholm (Jørgensen)**

m o d

Dampskibsselskabet »**Norden**« Aktieselskab (Kondrup),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Ret til Fordeling af besparet Hyre.

Sø- og Handelsrettens Dom af 30 September 1932: De Sagsøgte, Dampskibsselskabet »Norden« A/S ved dets Direktion Firma P Brown jun, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Sømændenes Forbund som befuldmægtiget for Tømmermand Hildebrandt og Matroserne Andersen, Christensen, Olsen og Sjøholm, i denne Sag fri at være. Sagsøgerne bør til de Sagsøgte betale Sagens Omkostninger med 50 Kr, at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret paastaar Appellanten Indstævnte tilpligtet at betale 26 Kroner 70 Øre subsidiært 8 Kroner 33 Øre med Renter, udgørende den Del af den besparede Hyre, der tilkommer Matroserne Andersen, Christensen, Olsen og Sjøholm. Da Indstævnte

ikke ved det i Sagen oplyste har godtgjort, at Arbejdet paa den omhandlede Rejse ikke er blevet forøget for de paagældende Matrosers Vedkommende, vil Appellantens subsidiære Paastand være at tage til Følge, idet kun Kammerdrengens Hyre kan anses besparet.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Dampskibsselskabet »Norden« bør til Appellanten Sømændenes Forbund som befuldmægtiget for Matroserne Andersen, Christensen, Olsen og Sjøholm betale 8 Kroner 33 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 12 August 1932 til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne, Sømændenes Forbund som befuldmægtiget for Tømmermand Hildebrandt og Matroserne Andersen, Christensen, Olsen og Sjøholm, der alle fem tilligemed fire andre Søfolk var forhyret som Dæksmandskab med S/S »Nordhavet«, tilhørende de Sagsøgte, Dampskibsselskabet »Norden« A/S, har under nærværende Sag anbragt, at nævnte Skib paa en Rejse fra Houston til Bremen i Tiden fra den 8 til den 28 November 1931 har sejlet med formindsket Mandskab, idet en Letmatros af Skibets Dæksbesætning blev taget til Arbejde i Messen uden at blive erstattet med en anden. Idet Sagsøgerne gør gældende, at Arbejdet for de øvrige otte Mand af Dæksbesætningen derved er blevet forøget, da de har maattet udføre tillige Letmatrosens Arbejde, uden at deres eget Arbejde blev formindsket, og at de nævnte otte Mand følgelig i Henhold til Sømandslovens § 23 maa have Krav paa, at den for Rederiet besparede Hyre til en Letmatros fordeles imellem dem, har Sagsøgerne, der har opgjort den Andel af den saaledes besparede Hyre, som efter deres Formening tilkommer de fem af Forbundets Medlemmer, paa hvis Vegne Sagen er anlagt, til 33 Kr 95 Øre, nemlig $\frac{5}{8}$ af Hyren til en Letmatros i 20 Dage 53 Kr 40 Øre, nu paa-
 staaet de Sagsøgte, Dampskibsselskabet »Norden« A/S ved dets Direktion, Firma P Brown jun, tilpligtet at betale til Sagsøgerne det nævnte Beløb af 33 Kr 95 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 12 August 1932, til Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaaet Frifindelse. Grunden til, at den ene af Skibets to Letmatros blev sat til Arbejde i Messen, var ifølge de Sagsøgte Fremstilling den, at en Kammerdreng, der var forhyret i Houston,

ikke mødte i Tjenesten, men de Sagsøgte benægter, at dette har medført forøget Arbejde for den øvrige Del af Dæksbesætningen. De Sagsøgte har herved nærmere anført, at den paagældende Letmatros ikke hørte til Vagtmandskabet, men alene udførte Dagmandsarbejde, og at Kaptajnen paa Rejsen har ladet udskyde en Del af det sædvanlige Arbejde paa Dækket, som det blandt andet paahvilede Letmatrosen at udføre, uden at det dog i Enkeltheder kan oplyses, hvilke Arbejder der saaledes er blevet opsat. De Sagsøgte har særligt gjort gældende, at Rederiet højst kan have sparet Hyre for det paagældende Tidsrum til en Kammerdreng, hvis danske Hyre imidlertid kun andrager 25 Kr pr Maaned.

Føreren af S/S »Nordhavet«, Kaptajn Hans Oscar Holmquist, har under Domsforhandlingen forklaret som Vidne, at Tømmermanden og de to Letmatrosers udførte Dagmandsarbejde, medens de seks Matrosers havde Vagttjeneste, men at disse sidste, af hvilke tre var paa Vagt ad Gangen, dog deltog i det almindelige Skibsarbejde, naar de ikke havde Tørn. Kaptajn Holmquist forklarede imidlertid, at hverken Tømmermanden, der havde sit eget specielle Arbejde, eller de andre af Dæksbesætningen fik mere at bestille paa Rejsen, fordi Letmatrosen blev sat til andet Arbejde, idet forskellige Arbejder blev opsat til senere.

Efter hvad der er oplyst under Sagen navnlig med Hensyn til Fordelingen af Arbejdet ombord, maa Retten gaa ud fra, at der ikke paa den omhandlede Rejse har været Tale om nogen Forøgelse af Arbejde for de fem Søfolks Vedkommende, paa hvis Vegne Sagen er ført, og da dette ifølge Sømandslovens § 23 er en Betingelse for, at de kan deltage i Fordelingen af besparet Hyre, vil den af de Sagsøgte nedlagte Paa-stand om Frifindelse være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre de Sagsøgte med 50 Kr.

M a n d a g d e n 1 9 J u n i .

Nr 121/1933.

Jens Villadsen

p a a k æ r e r

Østre Landsrets Kendelse af 17 Maj 1933.

Den paakærede Kendelse er saalydende: Ved Begæring af 1 November 1932 til Statsadvokaten for Sjælland fra Højesteretssagfører H H Bruun, tiltraadt den 4 s M af Skomager Jens Villadsen personlig, er der efter den dagældende Retsplejelovs § 792, hvortil henvises i Begæringen, fremsat Krav om Erstatning, stor 1000 Kr, til nævnte Villadsen for uforskyldt Varetægtsfængsel, uden at der foreligger samtidig Begæring om Paakendelse ved Landsret, jfr nævnte Retsplejelovs § 687 f.

T h i b e s t e m m e s :

Sagen afvises fra Landsretten.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Østre Landsret.

Paa Grundlag af Begæringen af 1 November 1932 har der, inden nærværende Sag blev anlagt ved Landsretten, været anlagt tilsvarende Sag mod Jens Villadsen ved Københavns Amts søndre og Amager Birks Ret, men Sagens Forfølgning blev frafaldet af Anklagemyndigheden, da Villadsen med Støtte i afgivne Vidneforklaringer gjorde gældende, at Begæringens Hensigt alene havde været foreløbig at søge opnaaet Erstatning uden Sagsanlæg, og at han i Mangel heraf ønskede Erstatningssagen behandlet ved Landsret uden Medvirken af Nævninger. Da Begæringens Ordlyd ikke ses at være i Strid hermed, og da det maa anses godtgjort, at Hensigten med den har været den anførte, findes Sagen rettelig at være indbragt for Landsretten, og Kendelsen vil derfor, forsaavidt angaar dens Bestemmelse om Sagens Afvisning, være at ophæve.

Thi bestemmes:

Landsrettens Kendelse om Sagens Afvisning ophæves.

Onsdag den 21 Juni.

Nr 273/1932. Aktieselskabet »Ocean« (Kondrup)

mod

Aktieselskabet **Burmeister & Wains Afviklingsafdeling**
(Knudtzon),

betræffende Forstaaelsen af en i en Panteobligation indeholdt Klausul om Betaling i Guld.

Sø- og Handelsrettens Dom af 30 September 1932: De Sagsøgte, Aktieselskabet »Ocean« af Oslo, bør til Sagsøgerne, A/S Burmeister & Wain's Maskin- og Skibsbyggeri, betale i de Sagsøgtes Valg enten £ 6067.6.10 i Guldmønter af det Vægtindhold og den Finhed, som gjaldt for Sterling den 10 December 1927, eller i Guldbarer, eller Modværdien paa Betalingsdagen i engelsk Valuta (»Papir-Sterling«) af det nævnte Beløb i Guld pund, med Renter 1 pCt over den til enhver Tid gældende højeste Nationalbankdiskonto, dog mindst 6 pCt p a, af £ 3325.2.9 fra den 22 December 1931 og af £ 2742.4.1 fra den 22 Juni 1932, alt til Betaling sker. Saa bør de Sagsøgte og anerkende, at den fremtidige Betaling af Renter og af Resthovedstolen i Henhold til den omhandlede Panteobligation af 10 December 1927 skal erlægges

i de Sagsøgtes Valg enten med de ifølge Panteobligationens Indhold bestemte Beløb i Guldmønt af den ovennævnte Vægt og Frihedsgrad eller i Guldbarrer, eller med de nævnte Guldbeløbs Modværdi paa Betalingsdagen i engelsk Valuta (»Papir-Sterling«). Endelig betaler de Sagsøgte til Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 3500 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret har Appellanten gentaget sine i første Instans nedlagt Paastande.

Aktieselskabet Burmeister & Wains Afviklingsafdeling er indtraadt i Sagen i Stedet for det oprindeligt indstævnte Selskab.

Efter at Appellanten pr 22 December 1932 til Betaling af det sidste Afdrag paa Gælden efter Obligationen har tilstillet Værftet lignende Check som ved de tidligere Afdrag, har Indstævnte forhøjet det Beløb, som Indstævnte paastaar sig tillagt hos Appellanten i saadanne Værdier som i Paastanden for Sø- og Handelsretten angivet, til £ 9367.14.4, og derhos foruden de alt tilkendte Renter fra 22 December 1932 af Differencen mellem det tilkendte Beløb og det nu paastaaede Beløb, hvilken Difference udgør £ 3300.7.6.

For Højesteret har Appellanten gjort gældende, at Firmaet John P Pedersen & Søn, der har underskrevet Panteobligationen, har overskredet sin Beføjelse til at handle paa Appellantens Vegne ved at underskrive en Obligation indeholdende en Klausul som den under Sagen omhandlede. Naar henses til, at Udkastet til Obligationen er tilsendt Appellanten, og at Obligationen er udstedt og tilsendt Værftet til Opfyldelse af Appellantens Forpligtelse efter Byggekontrakten og i de forløbne Aar har været regulerende for Parternes Mellemværende, maa Underskriften anses for godkendt af Appellanten, og allerede som Følge heraf vil intet Hensyn kunne tages til den fornævnte, af Appellanten nu fremsatte Indsigelse.

Af de efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger fremgaar bl a, at Værftet, samtidig med, at det stillede Appellanten Concept til Panteobligationen, tilsendte to andre norske Rederier, med hvilke det havde kontraheret om Bygningen af to Dieselmotorskibe, for hvilke Byggesummen var fastsat i danske Kroner, Udkast til Panteobligationer for den ikke kontant betalte Del af Byggesummen. Disse Udkast var affattet paa lignende Maade som den i Sagen omhandlede Obligation og indeholdt Bestemmelse om, at alle Betalinger skulde erlægges i Guld. Det ene Rederi foreslog bl a under Henviisning til, at den danske Krone ikke var helt i Pari, dette rettet til, at alle Betalinger skulde erlægges i Check paa god dansk Bank. Under paafølgende Forhandlinger hævdede Værftet, at Udkastets Bestemmelse var rimelig, og efter at Rederiet havde erklæret at kunne gaa med til, at Værftet burde have Betaling efter den Værdi,

den danske Krone stod i, naar Baaden leveredes, affattedes den paagældende Bestemmelse saaledes: Alle Betalinger erlægges i dansk Valuta efter den Værdi, den danske Krone har paa Skibets Leveringsdag. Tilsvarende Ordning blev truffet for det andet Rederis Vedkommende.

Vel kan det ikke antages, at Bestemmelsen om Betaling i Guld er en saadan Detailbestemmelse, som Indstævnte allerede til nærmere Udformning af Kontrakten var berettiget til at kræve indført i Panteobligationen, men i Henhold til de i Dommen iøvrigt anførte Grunde maa det tiltrædes, at Appellanten ikke efter at have godkendt og underskrevet Panteobligationen kan anfægte Bestemmelsen. Det bemærkes herved, at denne — efter hvad der maa gaas ud fra — ikke efter de paa det paagældende Tidspunkt herskende Anskuelser om Muligheden af Depreciering af Sterling kan antages at være opfattet som rummende nogen nærliggende Risiko.

Endnu bemærkes, at Rederiets Betalingspligt naar Bestemmelsen forstaaes som en Guldværdiklausul, ikke ses at være af saadant uberegneligt Omfang, at Forudsætningerne for Bestemmelsens Gyldighed er bortfaldet og at de Retten forelagte Oplysninger ej heller kan føre til at fastslaa, at dette maa være en Følge af den nuværende internationale Valutasituation.

Herefter og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde maa det billiges, at det er paalagt Rederiet at indfri Panteobligationen som i Dommen bestemt, og Indstævntes Paastand vil saaledes være at tage til Følge.

I Henseende til Sagens Omkostninger for Sø- og Handelsretten vil denne Rets Dom være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 3000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Aktieselskabet »Ocean« af Oslo bør til Indstævnte, Aktieselskabet Burmeister & Wains Afviklingsafdeling betale i Appellantens Valg enten £ 9367.144 — Ni Tusend Tre Hundrede Sexti Syv Pund Sterling Fjorten Shillings Fire Pence — i Guldmønter af det Vægtindhold og den Finhed, som gjaaldt for Sterling den 10 December 1927 eller i Guldbarrer, eller Modværdien paa Betalingsdagen i engelsk Valuta (»Papirsterling«) af det nævnte Beløb i Guldpund med aarlige Renter 1 pCt over den til enhver Tid gældende højeste Nationalbankdiskonto, dog mindst 6 pCt af £ 3325.29 fra den 22 December 1931, af £ 2742.41 fra den 22 Juni 1932 og af £ 3300.76 fra den 22 December 1932 alt til Betaling sker.

I Henseende til Sagens Omkostninger bør Sø- og Handelsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte med 3000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 27 September 1926 afsluttedes der mellem Sagsøgerne under denne Sag, A/S Burmeister & Wain's Maskin- og Skibsbyggeri, og de Sagsøgte, Aktieselskabet »Ocean«, Oslo, en Kontrakt, hvorved Sagsøgerne paatog sig at bygge et dobbeltskruet Diesel-Tankskib for en Pris af £ 169 000.

I Kontrakten indeholdes følgende Bestemmelser:

»§ 2.

— — — —
 Betalingsvilkkaar. Betalingen erlægges som følger:

- 1) £ 16 900 ved denne Kontrakts Underskrift.
- 2) £ 16 900 d 1ste Dec 26.
- 3) £ 16 900 d 1ste April 27.
- 4) £ 16 900 ved Skibets Aflevering.

ialt £ 67 600.

Netto Kontant hos Leverandørerne.

Resten af Betalingen nemlig £ 101 400 erlægges senest i ti lige store halvaarlige Rater (hver £ 10 140.— Ti Tusinde et Hundrede firti) regnede fra Skibets Afleveringsdato netto kontant hos Leverandørerne.

Det Beløb, Bygherren i Henhold til ovenstaaende til enhver Tid er Leverandørerne skyldig efter Skibets Aflevering, forrentes af Bygherren med 6 pCt p a (seks). — — —

For Beløb, der ikke efter Paakrav erlægges prompte til de bestemte Terminer, bliver at beregne 6 pCt p a i Rente — — —

Til Sikkerhed for den prompte og skadesløse Betaling af Restbyggesummen £ 101 400 skriver et Hundrede et Tusinde fire Hundrede Pund Sterling — udsteder Bygherren Pantebrev i Overensstemmelse med ovenstaaende med 1ste Prioritets-Panteret i det i denne Kontrakt omhandlede Skib, Leverandørernes Byggesummer 351 med Maskiner og Tilbehør af enhver Art.

Pantebrevet skal udstedes med et af Leverandørerne godkendt Indhold og saa betids, at dets Registrering paa lovformelig Maade og uden Anmærkning kan finde Sted i god Tid før Skibets Levering. Dampskibsselskabet »Ocean« garanterer yderligere for Kontraktens Opfyldelse.

— — — —

Levering § 5.

Skibet skal være færdigt til Aflevering senest 1ste Dec 1927 — — —
Voldgift. § 12.

Enhver Meningsforskel, som denne Kontrakt maatte give Anledning til, skal uden Undtagelse afgøres ved Voldgift.

— — — —«

Med Skrivelse af 4 December 1926 tilstillede Sagsøgerne derefter de Sagsøgte Udkast til den i Kontrakten omhandlede Panteobligation; i de deri — i den maskinskrevne Tekst — indeholdte »Almindelige Laanebetingelser« hedder det i § 2, 1ste Stykke: »Alle Betalinger erlægges i Guld.«

Ved Skrivelse af 7 s M godkendte de Sagsøgte dette Udkast, idet de dog under Henviſning til Kontrakten ønskede en Bestemmelse om Gældens Forfald i Tilfælde af Ejerskifte ændret. I Skrivelse af 15 s M tiltraadte Sagsøgerne denne Ændring. I Skrivelsen hedder det derhos:

»Hermed skulde Panteobligationens Ordlyd saaledes være i Orden, og sender vi Dem vedlagt Kopi af Panteobligationen, som naturligvis først vil være at tinglæse noget før Skibets Aflevering, til hvilken Tid vi skal fremsende de endelige Eksemplarer til Deres Underskrift.«

Da Skibets Bygning nærmede sig Afslutningen, fremsendte Sagsøgerne med Skrivelse af 6 December 1927 til Underskrift Panteobligation affattet i Overensstemmelse med Udkast, og efter at forskellige Formaliteter vedrørende Skibet — M/S »Daghild«s — Registrering var bragt i Orden blev Obligationen den 10 December 1927 underskrevet for Notarius Publicus i Oslo og den 15 s M registreret i Skibsregistret for Oslo, hvorefter Panteobligationen i underskrevet og registreret Stand tilstilledes Sagsøgerne.

I Panteobligationen hedder det:

»Undertegnede Dampskibsaktieselskabet »Ocean«, Oslo, — — — erkender herved, at vi ved Bygningen af M/S »Daghild« (Byg n No 351) hos Aktieselskabet Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, København — — — er blevet skyldig til Kreditor den Sum af
£ 101 400.

— — — som vi forpligter os til at tilbagebetale senest i Løbet af 5 Aar regnet fra Skibets Afleveringsdato, saaledes at nævnte Gæld afdrages med mindst $\frac{1}{10}$ eller mindst £ 10 140. — — — plus Renter — — — hvert Halvaar, første Gang paa Halvaarsdagen for Skibets Aflevering.

Af det til enhver Tid skyldige Beløb svares en Rente af 6 pCt — seks — pro anno.

Til Sikkerhed — — — pantsætter vi herved med første Prioritet det os tilhørende Motorskib — — —

Færdig fra Trykkeriet den 5 Juli 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 16

Onsdag den 21 Juni.

— — — —
Forøvrigt gælder følgende:

Almindelige Laanebetingelser, for hvis Overholdelse Debitor under alle Forhold er ansvarlig, særlig uanset om Skibet bortforpagtes i Timecharter.

— — — —
§ 2.

Alle Betalinger erlægges i Guld.

Alle Betalinger erlægges ukrævet hos Kreditor paa dennes Kontor i København eller hvilket andet Sted, Kreditor maatte opgive.

— — — —
§ 9.

For Tilfælde af Søgemaal vedtages Sø- og Handelsretten i København som Værneting.«

Den 5 September 1930 tilskrev de Sagsøgte Sagsøgerne saaledes:

»Da det er en mulighed for at vi kunde ønske å innfri restbeløpet av Deres 1ste prioritets panteobligasjon i M/T »Daghild«, ved terminforfald den 23de desember, tillater vi oss å forespørre om der fra Deres side er noget til hinder derfor, uten omkostninger for oss kun mot betaling av rente til innfrielsesdagen.

Vi hører gjerne fra Dem så snart som mulig, hvorefter vi eventuelt atter skal komme tilbake til dette spørsmål.«

Herpaa svarede Sagsøgerne under 9 September 1930 saaledes:

»I Besvarelse af Deres ærede Forespørgsel i Skrivelse af 5 ds skal vi meddele Dem, at Panteobligationen for Deres M/S »Daghild« er deponeret som en integrerende Del for et med Statsgaranti opnaaet Eksportkredittaan, hvis Betingelser for Renter og Afdrag er fastlagt for hele Kreditperioden, hvorfor vi beklager at være ude af Stand til at kunne fravige de i Panteobligationen forudsatte ti lige store halvaarlige Afdrag.«

I Efteraaret 1931, da der endnu resterede 3 Afdrag a £ 10 140, blev der fra de Sagsøgte Side igen rejst Spørgsmaal om at betale hele Restgælden under eet. Hertil svarede Sagsøgerne under 25 November, at de kun kunde gaa med hertil, hvis Restgælden blev erlagt i Guldsterling eller i anden Valuta, som fuldud ækvivalerede det resterende Guldsterlingbeløb. Samtidig bemærkede Sagsøgerne, at den i December 1931 forfaldne Betaling maatte erlægges i Guldsterling, dog at de ogsaa var

villige til at modtage anden Valuta, der fuldtud ækvivalerede det skyldige Guldsterlingbeløb. Hertil svarede de Sagsøgte imidlertid i Skrivelse af 26 November, at de agtede at betale med vanlige £-Check.

I Skrivelse af 15 December 1932 anmodede Sagsøgerne derefter de Sagsøgte om til Betaling af den pr 22 s M forfaldne Ydelse af »Ialt Guld £ 11 052,12.0« at remittere det saa meget større Beløb i Sterling omregnet efter Sterlingkursen i Forhold til Dollars paa Forfaldsdagen.

De Sagsøgte fremsendte imidlertid kun i Lighed med tidligere en Check paa en Londoner-Bank til Paalydende £ 11 052,12.0 idet de henviste til, at de kun mente at være forpligtet til at betale Afdrag og Renter med »vanlig £-Check, hvilket ogsaa er helt overensstemmende med Byggekontrakten, som ikke stipulerer betaling i gull«.

Paa samme Maade forholdt de Sagsøgte sig, da Afdraget pr 22 Juni 1932 efter Anlægget af nærværende Sag forfaldt til Betaling.

Sagsøgerne har modtaget disse Betalinger; men idet de henviser til Panteobligationens udtrykkelige Bestemmelse om, at alle Betalinger skal erlægges i Guld, og idet de gør gældende, at de ved denne Bestemmelse er sikret mod Tab ved Depreciering af Pengesedlerne i Forhold til Guldet, mener de sig berettiget til foruden de to ommeldte Ydelser at oppebære et Beløb, svarende til Differencen mellem den stipulerede Guldværdi af halvårlig £ 10 140.0.0 + Renter og Guldværdien af de erlagte Sterling-Checks.

Idet Sagsøgerne opgør dette Differencebeløb beregnet paa Basis af Dollarkursen pr Forfaldsdagene til ialt £ 6067.6.10, og idet de gør gældende at have Krav paa allerede nu ved Dom at faa fastslaet, at ogsaa den sidste, pr 22 December 1932 forfaldende Rate bør betales efter tilsvarende Regler som for de to nærmest forudgaaende paastaaet, gaar Sagsøgernes Paastand under nærværende Sag ud paa, at de Sagsøgte, A/S »Ocean«, tilpligtes:

a t betale til Sagsøgerne, i de Sagsøgtes Valg, enten £ 6067.6.10. i Guldmønter af det Vægtindhold og den Finhed, som gjaldt for Sterling den 10 December 1927, eller i Guldbarrer, eller Modværdien paa Betalingsdagen i engelsk Valuta (»Papirsterling«) af det nævnte Beløb i Guldpund, a t betale Renter af det paastævnte Beløb, saaledes: af £ 3325.2.9. fra den 22 December 1931 og af £ 2742.4.1. fra den 22 Juni 1932, til Betaling sker, med 1 pCt over den til enhver Tid gældende højeste Nationalbankdiskonto, dog mindst 6 pCt p a og a t erkende, at den fremtidige Betaling af Renter og af Resthovedstolen i Henhold til den ovennævnte af de Sagsøgte til Sagsøgerne udstedte Panteobligation af 10 December 1927, skal erlægges, i de Sagsøgtes Valg, enten med de ifølge Panteobligationens Indhold bestemte Beløb i Guldmønt af den ovennævnte Vægt og Finhedsgrad eller i Guldbarrer eller med de nævnte Guldbeløbs Modværdi paa Betalingsdagen i engelsk Valuta (»Papirsterling«).

De Sagsøgte paastaar sig frifundet, subsidiært paastaar de Frifindelse for Tiden.

Under Domsforhandlingen er afgivet Vidneforklaringer af Direktører i det sagsøgende Selskab E P L Frigast og Ejnar Bondegaard samt af Direktør i det sagsøgte Selskab, Skibsreder Olaf Ditlev-Simonsen.

Først skal bemærkes, at der er Enighed mellem Parterne om, at Sagen vil være at paadømme efter dansk Rets Regler.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte i første Række anført, at Retsforholdet imellem Parterne i den her omhandlede Henseende skal bedømmes ikke paa Grundlag af Panteobligationen, men udelukkende paa Basis af Byggekontrakten, der imidlertid ikke hjemler Betaling i Guld. De Sagsøgte gør herved gældende, at Panteobligationen kun er udstedt med det Formaal for Øje at give en Panteret til Sikkerhed for de Betalinger, som de maatte komme i Restance med, og da de ikke paa noget Tidspunkt har været i Mora med nogen Betaling, kan Panteobligationen og dens almindelige Bestemmelser om Guld overhovedet ikke komme til at faa nogen Betydning for Retsforholdet imellem Parterne.

Heroverfor maa Retten imidlertid give Sagsøgerne Medhold i, at saaledes som Panteobligationen er affattet, maa den — i Lighed med et Pantebrev i fast Ejendom, udstedt af Køberen til Sælgeren i Henhold til Købekontrakten for en Del af Købesummen — anses som en Skylderklæring fra de Sagsøgte, der med Hensyn til Betalingen af Restbyggesummen er traadt i Stedet for Byggekontrakten og for saa vidt er den egentlige Bærer af Retsforholdet mellem Parterne. Det bemærkes herved, at de Sagsøgte før Panteobligationens Underskrift maa antages at have været bekendt med, at Sagsøgerne skulde give den som Sikkerhed for det dem med Statens Støtte ydede Laan.

Videre har de Sagsøgte anført, at Panteobligationens Bestemmelse om Betaling i Guld, som de Sagsøgte ikke havde taget Notits af, maa være uden Betydning, da den ikke findes i selve Byggekontrakten — og forøvrigt heller ikke i Panteobligationens Angivelse af Skylden, men alene i nogle efterfølgende almindelige Laanebetingelser — og da en saa betydningsfuld Ændring af den oprindelige Aftale mellem Parterne ikke bør anerkendes som gyldig naar, som i det foreliggende Tilfælde, den Part der har foretaget den, ikke udtrykkelig har henledet Medkontrahentens Opmærksomhed derpaa og indhentet hans Samtykke dertil, men blot har nøjedes med uden videre at optage den.

Direktør Bondegaard og Skibsreder Ditlev-Simonsen har samstemmende forklaret, at der ikke under Forhandlingerne ved Kontraheringen af Skibet var Tale mellem Parterne om Betaling i Guld. Dette Spørgsmaal kom først til Forhandling, da Raten for December 1931 skulde betales. Skibsreder Simonsen har derhos forklaret, at han ikke havde fæstet sig ved Bemærkningen i Panteobligationen om Betaling i Guld, idet man ikke dengang tænkte specielt paa Guld, og særlig idet han regnede med, at Panteobligationen alene skulde sikre Kontraktens Opfyldelse.

Kreditgivning som den her omhandlede ved Bygning af Skibe var efter det oplyste dengang meget nyt for Sagsøgerne, og vedrørende Affattelsen af Panteobligationen har Direktør Bondegaard forklaret, at det er ham, der har affattet Koncepten til Panteobligationen, og det gjorde han paa Grundlag af andre Skibspantebblanketter, hvori var optaget Guld-klausul. Naar de Sagsøgtes Opmærksomhed ikke udtrykkelig blev henledet paa denne Bestemmelse skyldtes det, at det betragtedes som en Selvfølge, at Sagsøgerne maatte sikre sig mod et eventuelt senere Tab

ved Sterlingens Depreciering i Lighed med hvad Skibshypotekbanker ogsaa altid gør.

Til Støtte for deres Standpunkt har Sagsøgerne gjort gældende, at Panteobligationen ifølge Byggekontraktens § 2, sidste Stk »skal udstedes med et af Leverandørerne godkendt Indhold«, og at den her omhandlede Bestemmelse om Betalingen hører til de supplerende, for en stor Del ligefrem nødvendige Detailbestemmelser, som det herefter tilkom Sagsøgerne at optage i Panteobligationen i Lighed med de andre Bestemmelser, f Eks om de Sagsøgte Opgivelse af Varsel efter Norsk Lov af 4 Maj 1901 § 38, 2det Afsnit i Tilfælde af Tvangsauktion, om Forbud mod Kontrebande m v og Salg, om Forsikringspligt samt om Kreditors Ret til ekstraordinære Afdrag i Tilfælde af, at Gælden viser sig at overstige 50 pCt af Skibets Takstsum, der ligesom Værnetingsbestemmelsen af Sagsøgerne er optaget som Nybestemmelser i Panteobligationen.

Iøvrigt hævder Sagsøgerne, at der ikke bestaar nogen egentlig Modsætning mellem Kontraktens Bestemmelse om Betaling i Sterling og Panteobligationens om Betaling i Guld. Valutasituationen medførte, at man kontraherede i Sterling for at sikre sig et værdifast Vederlag, og Sterling var ved Kontraktens Udstedelse saa nøje knyttet til Guldet, at det i sig selv ansaas som Guld, saaledes at Panteobligationens oftomtalte Klausul ikke var en Forandring, men kun en nærmere Udformning af Kontraktens Betalingsbestemmelser, en Udformning der skyldtes naturlige, almindelige Forsigtighedshensyn.

Sagsøgerne maatte ogsaa, efter hvad de gør gældende, efter den ovennævnte, af de Sagsøgte under Henvisning til Kontrakten gjorde Indvending mod Udkastet til Panteobligationen gaa ud fra, at de Sagsøgte havde gennemgaaet Udkastet særdeles nøje og sammenholdt dens Bestemmelser med Kontraktens.

Som det fremgaar af Byggekontrakten skulde Panteobligationen for den Del af Byggesummen, med Hensyn til hvilken Sagsøgerne havde givet Kredit, vel udstedes i Overensstemmelse med Kontraktens Betalingsbestemmelser; men det hedder videre, at den skulde »udstedes med et af Leverandørerne godkendt Indhold«, og Retten finder, at den omhandlede Bestemmelse maa falde ind under de Detailbestemmelser, som Sagsøgerne i Medfør af den citerede Passus i Byggekontrakten kunde optage i Panteobligationen, saaledes at Sagsøgenes Optagelse af den ikke kan anses ugyldig i Henhold til Aftalelov af 8 Maj 1917 § 33, ligesaa lidt som der iøvrigt ogsaa under Hensyn til, at de Sagsøgte ligesom Sagsøgerne er kyndige Forretningsfolk, findes at være noget Grundlag for de Sagsøgte til uanset deres Godkendelse af og Underskrift paa Panteobligationen at anfægte dennes heromhandlede Bestemmelse.

Overfor de Sagsøgte Anbringende om, at de ikke havde taget Notits af Bestemmelsen, skal derhos henvises til, at Norge under 15 December 1923 havde faaet en Lov om Udsættelse med Betalingen af Pengeforpligtelser, lydende paa Betaling i Guld, og at under Stortingets Forhandlinger om denne Lov, blev Lovforslagets Tekst ændret derhen, at Loven kun kom til Anvendelse paa Forpligtelser i Kroner, men ikke paa anden Valuta, saaledes at, som det udtales i Stortinget, Kreditorer kunde forlange Sterling i Guld tilbage med Loven i Haanden.

Naar de Sagsøgte endvidere til Støtte for, at Sagsøgerne ikke skulde kunne gøre Bestemmelsen gældende, har paaberaabt sig, at Basis for Afslutningen af Byggekontrakten var et Certeparti om Bortfragtning i timecharter af Nybygningen, indgaaet samtidig med Byggekontrakten af de Sagsøgte med et engelsk Oliekompagni, ifølge hvilket Fragten ikke var betinget i Guld, og at Sagsøgerne var bekendt hermed, kan der allerede af den Grund ikke tages Hensyn hertil, at det ikke mod Sagsøgernes Benægtelse er godtgjort, at de var kendt med de nærmere Betalingsbestemmelser i dette, dem ganske uvedkommende, Mellemværende.

Idet derhos de Sagsøgtes Henvendelse i Skrivelsen af 5 September 1930 om Betaling af hele Restskylden ikke kan betragtes som et lovligt Tilbud, der afvistes af Sagsøgerne — hvorved bemærkes, at der er Enighed om, at de Sagsøgte havde Ret til at erlægge hele Restskylden under eet —, og idet endelig den Omstændighed, at de Sagsøgte tidligere, medens Sterling var paa Guldbasis, og det her omhandlede Spørgsmaal derfor var uden praktisk Betydning, alene betalte med Sterling-Checks, ikke kan være afgørende, maa Sagens Udfald bero paa selve Betydningen af den oftnævnte Bestemmelse i Panteobligationen lydende paa, at »Alle Betalinger erlægges i Guld«.

Med Hensyn hertil har de Sagsøgte gjort gældende, at den omhandlede Klausul efter dens Ordlyd og Plads i Panteobligationen kun kan betragtes som en tom Formel uden reel Betydning, en Formel der iøvrigt naturligst maatte opfattes som alene hjemlende Sagsøgerne Ret til saa meget Guld, som til enhver Tid kan faas for £ 101 400. Hvis Bestemmelsen virkelig skulde have den af Sagsøgerne hævdede Betydning, burde dette efter de Sagsøgtes Opfattelse fremgaa tydeligt af den, særlig saaledes at det udtrykkelig angaves, hvad der forstaaes ved Erlæggelse i Guld, hvorledes Guldværdien skulde fastsættes, saa at der ikke — som det ogsaa fremgaa af Formuleringen af Sagsøgernes Paastand her under Sagen — er en Række indbyrdes forskellige Muligheder at vælge mellem med Hensyn til Gældens Betaling. I hvert Fald kan de Sagsøgte — i Lighed med hvad der er bestemt ved den fornævnte norske Lov af 15 December 1923 — ikke anse sig forpligtet til at betale i Guld, saalænge Indløseligheden af Sterling i Guld er suspenderet, og saa længe ogsaa Nationalbanken har suspenderet sine Sedlers Indløselighed i Guld, idet det ene maa være en nødvendig Konsekvens af det andet.

Heroverfor skal bemærkes, at Retten ikke mener at kunne opfatte Bestemmelsen som en tom Formel, under Hensyn for det første til, at saadanne Klausuler overhovedet ikke vides at have været faststaaende Formler i danske Gældsbreve, og særligt til at en saadan Opfattelse ikke synes at stemme med, at Bestemmelsen vedtoges mellem kyndige Forretningsfolk paa et Tidspunkt, da Pengeforholdene i Europa for en stor Del var ustabile. At Betydningen af Klausulen dernæst alene skulde være at sikre Sagsøgerne saa meget Guld, som kan faas for £ 101 400, kan heller ikke antages, idet en saadan Forstaaelse forretningsmæssig set synes ganske unaturlig.

Retten finder derimod at maatte give Sagsøgerne Medhold i, at den omhandlede Klausul i et Tilfælde som det foreliggende, hvor det drejer sig om en for Sagsøgerne ikke almindelig Kreditgivning, ydet for en

Aarrække i økonomisk set vanskelige Tider, efter en naturlig Fortolkning maa antages at hjemle Kreditor Sikkerhed mod Pengesedlernes Depreciering i Forhold til Guldet, ikke saa meget derigennem, at den sikrer Kreditor Betaling i Guldmønt (Guldbarrer) som derved, at den tilsikrer Kreditor Ydelsens Guldværdi, d v s giver ham Ret til saa mange flere Seddelpenge, som disses Værdi paa Betalingstiden er deprecieret i Forhold til Guldet.

Retten finder ogsaa, at de Sagsøgte trods Klausulens almindelig holdte Formulering burde have været klar herover, og skal i saa Henseende særlig bemærke, at saavel da Kontrakten som da Panteobligationen blev affattet gjaldt i England den saakaldte Guldbarrefod, saaledes at det var naturligt, at Klausulen ligesom ogsaa Panteobligationens Angivelse af Skylden ikke præciseredes nærmere ved Henvielse til engelsk Guldmønt. Ligeledes findes det at være meget forstaaeligt, at Sagsøgerne ikke stipulerede Ydelsens Erlæggelse i Barrer, idet en saadan Erlæggelse ikke var af særlig Interesse, men det for Sagsøgerne blot kom an paa at sikre sig en værdifast Ydelse. Endelig bør den Omstændighed, at Klausulen giver Adgang til flere Erlæggelsesmaader, heller ikke være afgørende, under Hensyn til at disse maa antages i Realiteten at betyde det samme og at være lige byrdefulde for de Sagsøgte.

Naar Retten saaledes mener at burde lægge den af Sagsøgerne hævdede Fortolkning af Klausulen til Grund, er det tillige herved taget i Betragtning, at der i internationale Mellemværender, saaledes som der her er Tale om, er særlig Anledning til at anerkende Guldklausulers Gyldighed, uden Hensyn til mulige af nationale Hensyn gældende Restriktioner i det Land, hvis Mønt er fastsat som Betaling, eller hvor Betaling skal ske.

Med Hensyn til den nærmere Retsvirkning af Klausulen skal videre anføres, at selv om det, hvis de Sagsøgte vælger at betale i Sterling maa bero paa engelsk Pengelovgivning, hvilke Mønter eller Sedler der er lovlige Betalingsmidler, fører dette ikke til at tage Hensyn til den engelske Lovgivning, forsaavidt den maatte indeholde den Regel, at ogsaa Forpligtelser til at betale Guldværdien kan opfyldes med Papir-Sterling til Forpligtelsens paalydende Værdi. Naar Formaalet med Aftalen netop er at sikre mod Pengesedlernes Depreciering, maa Aftalen antages at gaa ud paa at tilsikre Guldværdien ogsaa i Tilfælde af, at engelske Lovregler gør Guldklausuler mer eller mindre virkningsløse.

Angaaende Muligheden af at erlægge de skyldige Ydelser i Guld skal bemærkes, at ifølge de Retten forelagte Oplysninger har det stadig været muligt heri Landet mod at stille det fornødne Sterlingbeløb til Disposition at erholde det dertil efter Kursen svarende Kvantum Guld i Guldbarrer.

Endelig skal anføres, at den Omstændighed, at Sedlernes Depreciering i Forholdet til Guldet i hvert Fald endnu ikke har medført en tilsvarende Formindskelse af Sedlernes Købekraft, saaledes at Forudsætningerne for Anvendelsen af Guldklausulen derved skulde være bristet, ikke kan føre til at tilsidesætte denne, allerede af den Grund at det ikke findes at være en Betingelse for de Sagsøgtes Forpligtelser ifølge Klau-

sulen, at Sagsøgerne har lidt et Tab ved Deprecieringen, et Tab hvis Omfang iøvrigt vanskeligt lod sig bestemme.

De Sagsøgte findes herefter at burde betale Sagsøgerne Ydelserne pr December 1931 og Juni 1932 med Renter overensstemmende med Sagsøgernes Paastand, hvorved bemærkes, at der ikke fra de Sagsøgtes Side er fremsat nogen særlig Indsigelse mod Størrelsen af de paastaaede Beløb eller mod Rentepaastanden. Med Hensyn til Sagsøgernes Opgørelse af Paastanden skal anføres, at der efter de Retten forelagte Oplysninger kun er en ganske uvæsentlig Forskel — i de Sagsøgtes Favør — mellem om Paastanden opgøres, som sket, paa Basis af Dollarskurs eller om man vilde opgøre den paa Basis af den noterede Guldpris paa Londons Guldmarked.

Men ogsaa Sagsøgernes Paastand om Anerkendelsen af deres Ret til den sidste, pr December 1932 forfaldende Ydelse findes at burde tages til Følge, idet Sagsøgerne skønnes allerede nu at have et berettiget Krav paa at faa denne Ret fastslaaet, og idet der ikke findes at være godtgjort nogen Omstændighed, der kunde føre til for denne Ydelses Vedkommende at fravige det iøvrigt fastslaaede Resultat.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte derhos at burde godtgøre Sagsøgerne med 3500 Kr.

Nr 103/1933.

Rigsadvokaten

m o d

Vagner Christensen (Ahnfelt-Rønne),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 285 I, jfr § 276.

Vestre Landsrets Dom af 18 April 1933: Tiltalte Vagner Christensen bør hensættes i Fængsel i 40 Dage. Borgerlige Rettigheder fratages ham for et Tidsrum af 5 Aar. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger, derunder det den for ham under Sagens Forberedelse beskikkede Forsvarer tilkendte Salær samt i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører H Jørgensen, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

For sin Tilegnelse af det i Dommen omtalte, fra Vognmand Jørgensens Automobil tabte Reserverhjul vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 285 2, jfr § 277. Straffen findes at burde bestemmes til Fængsel i 30 Dage.

I Henseende til Bestemmelsen om Sagens Omkostninger for Landsretten og om Fortabelsen af borgerlige Rettigheder vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Vagner Christensen bør hensættes i Fængsel i 30 Dage. I Henseende til Bestemmelsen om Sagens Omkostninger for Landsretten og Fortabelsen af borgerlige Rettigheder bør Landsrettens Dom ved Magt at stande.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Ahnfelt-Rønne 80 Kroner som udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Vagner Christensen ved 3 jydsk Statsadvokatars Anklageskrift af 28 December 1932 sat under Tiltale til at lide Straf:

principalt efter Strfl § 228 for simpelt Tyveri, subsidiært efter Strfl § 247 for ulovlig Omgang med Hittegods, ved den 14 eller 16 November 1932 paa Vejen fra Københoved til Københoved Skov at have tilegnet sig et monteret Reservehjul til en Lastbil, tilhørende Vognmand Niels Jørgensen, Københoved, og af Værdi mindst 400 Kr, hvilket Hjul var tabt af Chauffør Ejner Wraa under Fragtkørsel.

Tiltalte er født den 29 Oktober 1907 og har tidligere inden Retten for Gørding Malt Herreder den 6 Oktober 1931 vedtaget at erlægge en Statskassen tilfaldende Bøde af 100 Kr for Overtrædelse af Motorlov Nr 144 af 1 Juli 1927 §§ 6, Stk 1 og 2, 15, Stk 3 og 19, jfr § 41, Stk 1, men ses iøvrigt ikke at have været tiltalt eller straffet.

Tiltalte har benægtet at have gjort sig skyldig i det ham paasigtede Forhold.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Ejner Wraa, der var Chauffør hos Vognmand Niels Jørgensen i Københoved ca Kl 10 om Formiddagen den 14 November 1932 kørte med Vognmand Jørgensens Lastautomobil fra Københoved til Gaardejer Frederik Hansen i Københoved Skov for at afhente nogle Svin. Han kørte ad den lidt befærdede Kommunevej, der i vestlig Retning gaar fra Landevejen Københoved—Skodborg, forbi Gaardejerne Svend Jørgensen og Iver Hansens Landejendomme, mellem hvilke der er en Afstand af ca $\frac{1}{2}$ km. Fra ovennævnte Landevej til Frederik Hansens Ejendom er der knapt 4 km og mellem Frederik Hansens og Iver Hansens Ejendomme ca $2\frac{1}{2}$ km. Da Chauffør Wraa kom til Frederik Hansens Ejendom, efter at han kort forinden havde passeret en i modsat Retning kørende Cyklist, opdagede han, at han havde tabt det ovennævnte Automobilhjul, der havde været anbragt under den bageste Del af Lastautomobilet. Saa snart han havde faaet Svinene læsset, hvilket formentlig kun varede ca 10 Minutter, kørte han samme Vej hjem, idet han saa efter det tabte Automobilhjul, men uden at finde det. Straks efter Hjemkomsten fortalte han Vognmand Jørgensen, hvad der var sket, og de kørte derefter tilbage til Frederik Hansens Ejendom, idet de paa og ved Vejen spejdede efter Hjulet, som de imidlertid ikke fandt. Bortset fra ovennævnte Cyklist og en Vejmand

Niels Geertsen, der arbejdede i Københoved Skov og bor i Københoved, blev der ikke af Wraa jagttaget nogen Personer paa Vejen i Tiden fra Wraas første Kørsel til Frederik Hansens Ejendom, og indtil han i Forening med Vognmand Jørgensen kørte dertil under deres Eftersøgning efter Hjulet. Om Eftermiddagen lige over Middag foretog Vognmand Jørgensen paa Cykel en fornyet Eftersøgning efter Hjulet, men ligeledes uden at finde det. Næste Dags Formiddag eftersøgte Wraa og en Tømrer Chr Kjær forgæves Hjulet, idet de til Fods tilbagelagde Vejen frem og tilbage skiftevis i hver Side af Vejen. Samme Dag anmeldte Vognmand Jørgensen det passerede til Politiet, idet han henledte Opmærksomheden paa den ovennævnte Cyklist, som han antog havde fundet Hjulet. Politiet fik opspurgt, at Cyklisten var identisk med Tiltalte, der kort forinden var tilflyttet Vejen, hvor han beboede et lejet Loftsværelse. Den 18 November indfandt vedkommende Politibetjent sig paa Tiltaltes Bopæl, men traf ham ikke hjemme. Da Politibetjenten imidlertid havde oplyst sit Ærinde, og dette ca Kl 6 om Aftenen af nedennævnte Mekaniker Christian Moos var blevet meddelt Tiltalte, indfandt denne sig ca Kl 6½ samme Aften paa Politistationen med Automobilhjulet, som han efter sin Forklaring havde fundet den 16 November ca Kl 9 om Aftenen, da han kørte hjem med et Læs Kaal, som han havde hentet hos ovennævnte Iver Hansen. Hjulet laa ifølge hans yderligere Forklaring ca midtvejs mellem Iver Hansens og Svend Jørgensens Ejendomme i Grøften ved Vejens nordlige Side og var saa iøjnefaldende, at han i Lygteskæret fra Automobilets venstre Lygte kunde se Firmanavnet i Dækket, der ragede et Stykke op over Grøftekanten.

Tiltalte benægter som ovenfor anført, at det har været hans Hensigt at tilegne sig Hjulet, idet han vil have regnet med, at det nok blev efterlyst i Aviserne, og at han derved vilde komme til Kundskab om Ejeren, som saa vilde have faaet udleveret Hjulet, der fra den 16—18 November havde beroet i Tiltaltes Automobil. Derimod havde Tiltalte ikke haft til Hensigt at aflevere det til Politiet, men har forklaret, at han vel nok vilde have gjort dette, hvis han ikke paa anden Maade inden en passende Frist var kommet til Kundskab om, hvem Ejeren var. Tiltalte har erkendt, at han ikke, før han den 18 November afleverede Automobilhjulet til Politiet, har omtalt for nogen, at han havde fundet Hjulet.

Tiltalte har ikke bestridt, at det var ham, der paa Cykel passerede Chauffør Wraa den 14 November som af denne forklaret, og at han kort efter passerede det Sted, hvor han angiver at have fundet Hjulet den 16 November. Tiltalte har iøvrigt nærmere forklaret, at han om Formiddagen den 14 November var inde hos Gaardejer Iver Hansen, af hvem han købte 600 Pund Kaal, der efter den med Hansen truffne Aftale skulde afhentes samme Aften, men først blev afhentet om Aftenen ca Kl 9 dels den 16 og dels den 17 November. Angaaende Grunden til, at Tiltalte ikke afhentede den købte Kaal om Aftenen den 14 November, har han først forklaret, at det var, fordi hans Automobil da ikke var i Orden, men da forskellige Vidneforklaringer deriblandt Vidneforklaring afgivet af Mekaniker Moos, der havde haft Automobilet til Reparation den 14 November, gik ud paa, at Tiltalte havde faaet Automobilet udleveret ca Kl 7 om Aftenen den 14 November, erkendte Tiltalte Rigtigheden heraf

og ændrede nu sin Forklaring derhen, at det alene var fordi, det var blevet for sent, at han ikke hentede Kaalen den Aften, men blot kørte Automobilet til sin nogle faa Hundrede Meter derfra værende Bopæl.

Husassistent Elisabeth Jensen hos ovennævnte Gaardejer Svend Jørgensen i Københoved har til en Politirapport af 20 November 1932 forklaret, at hun den 14 November ca Kl 10 om Formiddagen arbejdede i Jørgensens Have tæt op til Vejen, da Chauffør Wraa kørte forbi. Hun saa, at han var ved at tabe Reservehjulet, men da det var fastgjort med Reb til Automobilet, mente hun, at Chaufføren muligvis vilde opdage, at Hjulet havde løsnet sig, før det tabtes. Hun saa, at Wraa kom tilbage efter $\frac{1}{2}$ Times Forløb og havde i Mellemtiden ikke set, at andre var kommet forbi. Det fremgaar af en Vidneforklaring afgivet af Vejmand Niels Geertsen, der den 14 November arbejdede paa Vejen gennem Københoved Skov ca $2\frac{1}{2}$ km fra det Sted, hvor Tiltalte angiver at have fundet Hjulet, at han fra det Tidspunkt, da Chauffør Wraa kørte forbi ham i vestlig Retning første Gang, og indtil Wraa og Vognmand Jørgensen lidt senere paa Formiddagen kom kørende i samme Retning under Eftersøgningen af Hjulet, ikke saa andre paa Vejen end Tiltalte og Chauffør Wraa.

Vidnerne Mekaniker Christian Moos, Murer Christian Paulsen og Gartner Viggo Bennedsen, alle af Vejen, har forklaret, at de den 17 November Kl $6\frac{1}{2}$, efter at Tiltalte havde henstillet sit Automobil ved Mekaniker Moos Reparationsværksted, stod og saa paa noget Rødkaal, som laa i Automobilet, og at de derved blev opmærksom paa, at der under Kaalen og under nogle Sække i Automobilet laa et nyt Reservehjul, dog saaledes at lidt af det var synligt udenfor Sækkene. De sagde intet til Tiltalte om, at de havde bemærket Hjulet, men Mekaniker Moos udtalte overfor de andre sin Forundring over, at Tiltalte var kommet i Besiddelse af det paagældende Reservehjul.

Efter den af Chauffør Wraa under Sagen afgivne Vidneforklaring om det Tidspunkt, paa hvilket han formener at have tabt Hjulet, i Forbindelse med ovennævnte Husassistent Elisabeth Jensens Forklaring maa det anses for utvivlsomt, at Hjulet er tabt, da Chauffør Wraa den 14 November første Gang kørte til Frederik Hansens Ejendom, paa Vejen mellem Svend Jørgensens og Frederik Hansens Ejendomme, meget muligt netop omkring ved det Sted ca 200 m fra Svend Jørgensens Ejendom, hvor Tiltalte angiver at have fundet det.

Af det under Sagen oplyste derunder navnlig de af Chauffør Wraa, Vognmand Niels Jørgensen og Vejmand Niels Geertsen afgivne Vidneforklaringer angaaende de foretagne Eftersøgninger efter Automobilhjulet, maa det derhos anses for godtgjort, at Hjulet ikke kan have ligget paa det Sted, hvor Tiltalte angiver at have fundet det, i Tiden fra om Formiddagen den 14 November til om Aftenen den 16 November. Vedrørende Spørgsmaalet om, hvorvidt Hjulet efter Mørkets Frembrud, saaledes som af Tiltalte anført, kan være anbragt det paagældende Sted af en eller anden Person, der maaske havde fortrudt, at han tidligere havde fjernet Hjulet, har Landmand Iver Hansen og dennes Medhjælper Einar Petersen forklaret, at de ca Kl $7\frac{1}{2}$ om Aftenen den 16 November paa Cykler, der var forsynet med klart lysende Dynamolygter, passe-

rede Stedet, idet Iver Hansen cyklede i den Side af Vejen, hvor Tiltalte vil have fundet Hjulet, og Ejnar Petersen ved Siden af ham, og at de ikke saa noget til Hjulet. Overfor Politiet forklarede de, at de var sikre paa, at der ikke kunde have ligget noget Automobilhjul paa det af Sigtede anførte Sted, da de i saa Fald ikke kunde have undgaaet at se det, men i Retten ændrede de deres Forklaring derhen, at de godt kunde have undgaaet at se Hjulet, da de cyklede hurtigt. Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Automobilhjulet ikke paa den nordlige Side af Vejen kunde være skjult i Nærheden af denne, uden at man vilde kunne have set det fra Vejen, men at dette derimod uden Vanskelighed kunde lade sig gøre fra den modsatte Side af Vejen, naar man blot fjernede Hjulet godt en halv Snes Meter fra Vejen.

Efter det foranførte og det iøvrigt under Sagen oplyste, derunder Tiltaltes usandsynlige og tildels vaklende Forklaringer, samt naar henses til, at Tiltalte selv efter sin egen Forklaring har ladet hengaa to Dage, før han efter at have erfaret, at Politiet eftersøgte ham paa Grund af det savnede Automobilhjul, afleverede dette til Politiet og ikke forinden til nogen har fortalt at have fundet et Automobilhjul, saaledes heller ikke til Gaardejer Iver Hansen, skønt Tiltalte havde fundet Hjulet i Nærheden af dennes Ejendom, og skønt han havde Hjulet i Automobillet, da han den 17 November om Aftenen afhentede det sidste Læs Kaal hos Iver Hansen, findes det ubetænkeligt at statuere, at Tiltalte i Tiden fra om Formiddagen den 14 November 1932 og indtil om Aftenen den 16 s M har bemægtiget sig det omhandlede Automobilhjul i Tilegnelse-hensigt, og idet denne Tilegnelse af et ubrugt, monteret Reserveautomobilhjul til en Værdi af 400 Kr under de foreliggende Omstændigheder findes at maatte tilregnes Tiltalte som Tyveri, vil han i Medfør af Straffelovens § 285, 1 Stk, § 276, være at anse med en Straf, der bestemmes til Fængsel i 40 Dage.

Borgerlige Rettigheder vil derhos i Medfør af Straffelovens § 78 være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Fredag den 23 Juni.

Nr 36/1933. Direktør **V Mygind** som administrerende Direktør
for **L Levison** junr Aktieselskab (Svane)

m o d

Firmaet Olaf O Barfod & Co (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt Appellanten har krænket en Indstævnte tilkommende Forfatterret.

Østre Landsrets Dom af 6 Februar 1933: Sagsøgte, Direktør V Mygind som administrerende Direktør for L Levison junr A/S, bør inden 4 Uger efter denne Doms Afsigelse tilintetgøre samtlige til Offentliggørelse bestemte Eksemplarer af de under Bilag 8—16 fremlagte, med L Levison jr A/S's Firmanavn mærkede Blanketter, der forefindes her i Riget, og inden samme Frist tilintetgøre den til Trykningen af disse Blanketter anvendte Sats. Saa bør Sagsøgte og inden 14 Dage efter Dommens Afsigelse til Københavns Fattigvæsens Hovedkasse bøde 500 Kr, idet Forvandlingsstraffen bestemmes til 14 Dages Hæfte. Endelig betaler Sagsøgte inden 15 Dage efter Dommens Afsigelse til Sagsøgerne, Firmaet Olaf O Barfoed & Co, i Erstatning 2000 Kr og i Sagsomkostninger 500 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

De omhandlede til Udfyldning bestemte Blanketter bestaar i det væsentlige af en paa Grundlag af de paagældende Love og administrative Bestemmelser foretaget skematisk Opstilling og Udformning af Stoffet. Herefter findes Blanketterne ikke at være Udtryk for et saadant selvstændigt Aandsarbejde, at der kan tilkomme dem Beskyttelse efter Forfatterlovens § 1. Appellanten vil saaledes i Overensstemmelse med sin Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Direktør V Mygind som administrerende Direktør for L Levison junr, Aktieselskab, bør for Tiltale af Indstævnte, Firmaet Olaf O Barfod & Co i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgerne, Firmaet Olaf O Barfod & Co, anbragt følgende:

I Aaret 1901 begyndte Sagsøgerne at drive en gros Virksomhed med Papir og Kontorartikler og begyndte samtidig at redigere og udgive Skemaer og Blanketter samt trykte Protokoller.

Arbejdet med disse Skemaer, Blanketter og Protokoller blev af Sagsøgerne taget op paa et rationelt Grundlag, idet der knyttedes en Række Medarbejdere med speciel Indsigt paa de forskellige Omraader til Forlaget, og disse Medarbejdere iværksatte efter en forud lagt Plan en systematisk og gennem Aarene stedse gentagen Gennemgang af alt det Stof, der efterhaanden fremkom som Love, Lovforslag, Anordninger, Bekendtgørelser, Cirkulærer etc. Saasart en saadan Lov eller anden Bestemmelse kunde ventes at give Anledning til en blot nogenlunde al-

mindelig Anvendelse af ensartede Udfærdigelser, udarbejdede Firmaets Medarbejdere Forslag til herhenhørende Skemaer og Blanketter.

Dette Arbejde førte til, at Sagsøgerne kom til at samarbejde med betydningsfulde Led af Centraladministrationen og de lokale Myndigheder saavel som med talrige private Forbrugere.

Fra Begyndelsen udarbejdede Sagsøgerne Blanketterne paa eget Initiativ og paa egen Haand under Bistand af særlige, sagkyndige Konsulenter, men efterhaanden som Fordelen ved Anvendelsen af trykte Blanketter blev mere og mere klar, tog Lovgivningsmyndighederne og Forvaltningen undertiden og efterhaanden i stigende Omfang selv Initiativet til Udfærdigelse af saadane Blanketter.

Forholdet er nu efter Sagsøgernes videre Fremstilling det, at Myndighederne i visse Tilfælde selv udformer Blanketter og bekendtgør disses Opstilling og Indretning gennem Formularer, der følger eller optages i selve den paagældende Bekendtgørelse.

Undertiden gaar Myndighederne ikke saa vidt, men meddeler i Bekendtgørelsen, at Formularer, der er godkendt af Ministeriet, kan faas til Købs hos Sagsøgerne. For Blanketter af disse tvende Arter — der af Sagsøgerne betegnes som officielle — har Sagsøgerne ikke gjort Krav og vil heller ikke i Fremtiden gøre Krav paa nogen forfatterretlig Beskyttelse.

Anderledes med de Blanketter, som falder udenfor de ovenfor nævnte Blanketkategorier, og hvor Forholdet er det, at de Myndigheder, der anvender Blanketterne i Administrationen staar fuldstændig frit med Hensyn til disses Affattelse, idet der af vedkommende Ministerium hverken er stillet noget Krav med Hensyn til Anvendelsen eller øves nogen Indflydelse paa Affattelsen.

Blanketter af denne Art, hvoraf Sagsøgerne har fremstillet adskillige, og hvis Tilblivelse udelukkende skyldes Sagsøgernes Initiativ og Redaktion, hævder Sagsøgerne maa have fuld Retsbeskyttelse efter Forfatterloven af 1 April 1912, idet de hver især maa anses som et saadant »Skrift«, der falder ind under bemeldte Lovs § 1. Sagsøgerne er paa den anden Side paa det rene med, at dette ikke er Tilfældet med en Række af dem udarbejdede Blanketter, saasom Kvitteringsblanketter, Blanketter blot indeholdende Tilsigelse til Møder etc.

I Begyndelsen af Aaret 1932 udsendte L Levison junr A/S til sine Forretningsforbindelser og forskellige Myndigheder et Bind indeholdende Prøver af Blanketter, Skemaer og Protokoller og har derefter drevet Handel med disse.

Under Henvisning til, at et betydeligt Antal af de heri indeholdte Blanketter m v var nøjagtige Eftertryk af Blanketter udarbejdede og fremstillede af Sagsøgerne af den Kategori, som Sagsøgerne efter det ovenanførte hævder at maatte have Retsbeskyttelse for, blev der, efter af dem til Politidirektøren i København indgivet Klage, inden Sø- og Handelsretten indledet Retsforfølgning imod Levison junr for Overtrædelse af § 9 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov Nr 10 af 9 April 1926 § 5, 2 Stk.

Ved nævnte Rets Dom af 16 Juni 1932 blev Sagsøgte, Direktør V Mygind som administrerende Direktør for L Levison junr A/S imidlertid frifundet.

Det hedder herom i Dommen:

»Selvom det nu efter de Retten forelagte Oplysninger maa antages, at Tiltalte ved Udarbejdelsen af en Del af de omhandlede »private« Blanketter og Skemaer har benyttet de af Anmelderfirmaet fremstillede Blanketter som Forbillede og i adskillige Tilfælde har optrykt Blanketterne med væsenlig uforandret Formulering, findes dette Forhold — under Hensyn til det oplyste om Blanketternes og Katalogernes tydelige Angivelse af at være udgaaet fra Tiltaltes Firma — hverken direkte eller analogisk at kunne henføres under den i Anklageskriftet citerede Lovbestemmelse, idet Spørgsmaalet om Anerkendelse af den af Anmelderfirmaet krævede Beskyttelse mod uberettiget Udnyttelse af det af Firmaet i Fremstillingen af de omhandlede Blanketter m v nedlagte Arbejde udelukkende findes at burde løses paa Grundlag af de i Lov Nr 72 af 1 April 1912 om Forfatterret og Kunstnerret indeholdte Grundsætninger.«

Herefter har Sagsøgerne anlagt nærværende Sag og derunder nedlagt Paastand om,

1) a t Sagsøgte i Medfør af § 16 I Stk i Forfatterloven tilpligtes at tilintetgøre samtlige til Offenliggørelse bestemte Eksemplarer af de under Bil 8—16 fremlagte, med L Levison jr A/S' Firmanavn mærkede Blanketter, der forefindes her i Riget;

2) a t Sagsøgte i Medfør af samme Lovs § 16 III Stk tilpligtes at tilintetgøre den med Trykningen af Blanketterne anvendte Sats;

3) a t Sagsøgte i Medfør af samme Lovs § 17, I Stk idømmes Bødestraf; og

4) a t Sagsøgte i Medfør af samme Lovs § 17, III Stk tilpligtes at erstatte Sagsøgerne den ved den ulovlige Offenliggørelse forårsagede Skade med 2000 Kr, subsidiært med et af Retten fastsat Beløb.

Sagsøgte paastaar sig frifundet.

De fornævnte af Sagsøgerne fremlagte Bilag 8—16 indeholder hver især en Redegørelse med Hensyn til forskellige Blanketter, der er vedføjet Bilagene.

Det drejer sig om Blanketter vedrørende følgende Emner:

Alimentationssager,

Tilsyn med Børn,

Fattigvæsen,

Kommuneskat,

Snekastning,

Statsskat,

Ægteskab,

Folketingsvalg samt Blanketter til Ansøgninger om Lærer- og Lærerinde-Embeder i Folkeskolen og til Købekontrakt (Køb paa Afbetaling).

Sagsøgte benægter, at de under fornævnte Rubra omhandlede eller andre af Sagsøgerne fremstillede Blanketter er beskyttede i Henhold til Forfatterloven og har til Støtte herfor i det væsentlige anført følgende:

Det fælles Grundlag for Fremstilling af de Blanketter, hvorom denne Sag drejer sig, er den gældende Ret, saaledes som denne findes udtrykt i Love, Anordninger, Bekendtgørelser, ministerielle Cirkulærer m v. Blanketternes Funktion er dels at lette Administrationen Arbejdet ved

Lovenes Anvendelse, navnlig i de mangfoldige Tilfælde, hvor den til Brug for en konkret Afgørelse skal have oplyst de af Lovgivningen krævede relevante Kendsgerninger, dels at virke vejledende over for Befolkningen ved gennem deres Indhold at fastslaa, hvad der skal oplyses.

Blanketternes Indhold er saaledes forud givet gennem den gældende Lovgivning og administrative Praksis.

Den af Sagsøgerne foretagne Adskillelse mellem paa den ene Side de »officielle« og paa den anden Side de »private« Blanketter har derfor formentlig ingen Berettigelse, idet Sondringen er bygget over det retlig irrelevante Faktum: om Blanketternes Form — deres Ordvalg o s v — er fastsat af de offentlige Myndigheder eller dette ikke er Tilfældet, medens det afgørende maa være, at alle Blanketternes Indhold paa Forhaand er givet. Allerede af denne Grund kan de »private« Blanketter formentlig ikke — lige saa lidt som de »officielle« Blanketter — nyde forfatterretlig Beskyttelse, hvis Følge vilde være, at der tillagdes Sagsøgerne faktisk Monopol paa at føre Lovene ud i Livet paa en praktisk anvendelig Maade.

Sagsøgte bestrider herefter, at de enkelte heromhandlede Blanketter er noget »Skrift«, der kan henføres under Forfatterlovens § 1.

Sagsøgte har derhos under en Gennemgang af de af Sagsøgerne fremlagte Blanketter specielt for visse af disse bestridt, at der kan være Tale om at betragte disse som Genstand for Beskyttelse i heromhandlede Henseende.

Sagsøgerne henholder sig heroverfor til de af dem fremsatte, foran gengivne Betragtninger, hvorefter det hævdes, at de heromhandlede Blanketter er blevet til paa Sagsøgernes eller Medhjælperes Initiativ efter selvstændige, mere eller mindre betydelige Arbejder med at samle Loves og administrative Afgørelsers ofte brogede Bestemmelser til korte, klare Direktiver. Det fremhæves herved, at Blanketterne formentlig i mangfoldige Tilfælde tjener enten Befolkningen i Almindelighed til Vejledning i Retning af, hvorledes de i det paagældende Forhold har at forholde sig, og derved tillige hjælper de vedkommende til at undgaa Udgifter til sagkyndig Assistance, eller Stats- og kommunale Myndigheder til Vejledning og Hjælp.

Der findes nu i det hele at maatte gives Sagsøgerne Medhold i, at de heromhandlede Blanketter efter de foreliggende Oplysninger om de nærmere med disses Tilblivelse forbundne Forhold og Arbejder, der ogsaa fremgaar af Blanketternes Indhold og Form, maa betragtes som saadanne selvstændige, originale Arbejder, at de hver især maa anses som eller ganske kan sidestilles med et i Forfatterlovens § 1 omhandlet »Skrift« og saaledes maa nyde Retsbeskyttelse mod Eftertryk i Medfør af bemeldte Lov.

Sagsøgte har som nævnt anført, at det særlig for visse Blanketters Vedkommende maa være klart, at de ikke kan være Genstand for Forfatterret.

Der nævnes saaledes Blanketterne B 45 og B 59.

Den første omhandler: Kundgørelse om Ægteskabs Indgaaelse i Danmark. Sagsøgerne har alene søgt Retsbeskyttelse for de Blanketterne vedhæftede Oversættelser af Teksten til fremmed Sprog. Der findes nu

at maatte gives Sagsøgerne Medhold i, at de paagældende Oversættelser i foreliggende konkret Skikkelse maa være Genstand for Retsbeskyttelse i heromhandlede Henseende, og det samme maa ud fra lignende Betragtninger gælde Bilag B 59: Blanketten til Købekontrakt omhandlende Køb paa Afbetaling, hvorved bemærkes, at det efter det oplyste maa antages, at Blanketten i foreliggende Form først er blevet til efter successive Ændringer som Følge af ny Lov og under Hensyntagen til Domstolsafgørelser.

Endelig bemærkes, at der ikke heller findes tilstrækkelig Grund til at undtage Blanketterne: B 24 og B 30 fra Retsbeskyttelsen, særlig under Hensyn til, at disse Blanketter er udarbejdede som Led i en Samling af Blanketter vedrørende de paagældende Emner.

Men dette er ikke ensbetydende med, og saadant har ikke heller efter Sagsøgernes Fremstilling været deres Mening, at der skulde tilkomme Sagsøgerne noget Monopol med Hensyn til Fremstillingen af Blanketter, idet det ikke kan være andre forment at fremstille saadanne, naar de fremtræder i tilstrækkelig selvstændig Skikkelse.

Med Hensyn til de her under Sagen omhandlede, af Sagsøgte fremstillede Blanketter er Forholdet det, at disse udgør et fuldstændigt i alle Enkeltheder, ogsaa i visse Tilfælde i Henseende til det benyttede Papirs Farve, gennemført Eftertryk af Sagsøgernes Blanketter.

Dette er i det Hele ikke bestridt af Sagsøgte, der dog i enkelte Tilfælde — men uden tilstrækkelig Dokumentation i saa Henseende — har villet hævde, at han til Forbillede har brugt Blanketter fremstillet af andre end Sagsøgerne.

Herefter vil Sagsøgte ikke kunne undgaa i Medfør af Bestemmelsen i Forfatterlovens § 17 at anses med en Københavns Fattigvæsens Hovedkasse tilfaldende Bøde, der findes at kunne bestemmes til 500 Kr, saaledes at Forvandlingsstraffen ansættes til 14 Dages Hæfte.

Endvidere vil de af Sagsøgerne foran under 1) og 2) nedlagte Paa-stande, der har Hjemmel i Forfatterlovens § 16, samt den under 4) nedlagte Erstatningspaa-stand paa 2000 Kr, mod hvis Størrelse Sagsøgte ikke har protesteret, være at tage til Følge.

Endvidere vil Sagsøgte have at betale Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 500 Kr.

Nr 90/1933.

Rigsadvokaten
 m o d
Jens Petersen (Fich),

der tiltales for Overtrædelse af Anordning Nr 183 af 15 August 1929 § 2, jfr § 11.

Sø- og Handelsrettens Dom af 20 Marts 1933: Tiltalte Fisker Hans Peder Villiam Rasmussen og Tiltalte Fisker Jens Petersen

bør inden 14 Dage efter denne Doms Forkyndelse til Statskassen hver bøde 100 Kr eller i Mangel af Bødens Betaling være at hensætte i Hæfte i 14 Dage, samt have at udrede Sagens Omkostninger.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Sø- og Handelsretten afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte Petersen, dels af det offentlige for denne Tiltaltes Vedkommende.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fich betaler Tiltalte Jens Petersen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende — ifølge Rettens i Henhold til Retsplejelovens § 707 truffne Beslutning forenede — Sager er Fisker Hans Peder Villiam Rasmussen, der er født den 9 September 1906 og ikke fundet tidligere straffet, og Fisker Jens Petersen, der er født den 21 Februar 1898, og heller ikke fundet forhen straffet, i Henhold til Anklageskrifter af 7 Januar 1933 sat under Tiltale for Overtrædelse af Anordning Nr 183 af 15 August 1929 § 2, jfr § 11, i Anledning af at de den 13 November 1932 — Tiltalte Rasmussen fra Fiskefartøjet K 276 »Magga« af København og Tiltalte Petersen fra Fiskefartøjet A 3069 »Vanda« af Aalborg — har drevet Fiskeri med Skovlvod i Farvandet udfor Landskrona.

Under Sagerne, der er rejst paa Foranledning af Fiskeri-Kontrollen, er oplyst følgende:

Den 13 November 1932 ca Kl 3 Morgen blev »Magga« og »Vanda«, der var afsejlet fra København den foregaaende Aften ved 8—9 Tiden, antruffet af Fiskerikontrollen i Nærheden af Valgrunden i Øresund.

Angaaende de nærmere Omstændigheder, hvorunder dette skete, har Fiskeribetjentene F Jensen og Robert Nielsen samt Fisker Sigvald Madsen, der ved den paagældende Lejlighed var med ombord i Kontrollfartøjet, forklaret følgende:

»Magga« og »Vanda«, der ikke førte nogen Lanterner, laa, da man i ca ½ Sømil Afstand fik dem i Sigte fra Kontrollfartøjet, 200—300 Meter fra hinanden ca 1 Sømil vest for To-Kosten paa Valgrunden.

Da Kontrollfartøjet nærmede sig, satte de to Fartøjer med fuld Fart Kurs imod hinanden — efter Vidnernes Formening for gensidig at varsko hinanden — og fortsatte derefter stadig med fuld Fart, idet de øjensynlig søgte at undslippe. »Vanda«, der laa nærmest Kontrollfartøjet, blev imidlertid indhentet efter faa Minutters Sejlads, og Fiskeribetjent Nielsen gik ombord i dette Fartøj, der fik Ordre til at gaa til København. Kontrollfartøjet søgte derefter at finde »Magga«, som imidlertid var forsvundet, og antraf senere dette Fartøj, der ligeledes fik Ordre til at gaa til København.

Fiskeribetjentene har forklaret, at der ved Undersøgelsen ombord i de to Fartøjer — hvilken Undersøgelse dog for »Magga«s Vedkommende først fandt Sted efter Ankomsten til København den 13 November Kl ca 5,30 Morgen — paa Dækket fandtes Fiskeriredskaber (Slæbeliner og Skovle), der bar tydeligt Spor af at have været i Brug for ganske nylig, idet de var drivvaade, hvorhos Underkanten af Jærnskinneerne paa Skovlene var blankslidte. I »Vanda«s Dam fandtes derhos ca 50 kg Torsk og en Del Rødspætter og i »Magga«s mindst 50 Stk Rødspætter af den Slags, der findes i Øresund. Fiskeribetjent Jensen har forklaret, at der ved en Undersøgelse af »Magga«s Dam, som han havde foretaget Dagen i Forvejen, medens Skibet laa ved Børskajen, højst havde været 5 à 6 Rødspætter i Dammen.

De Tiltalte har begge nægtet at have fisket ved den omhandlede Lejlighed.

Tiltalte Rasmussen, som, skønt lovligt stævnet, ikke har givet personlig Møde i Retten, har til en Politirapport forklaret, at han, der oprindelig havde haft til Hensigt at sejle til Gilleleje for at fiske, var vendt om mellem Hveen og Helsingborg paa Grund af den stærke østlige Vind, og var paa Vej til Stevns, da han blev antruffet af Fiskerikontrollen. Tiltalte Petersen har i Retten forklaret, at han var paa Vej til Gilleleje, men var blevet forsinket godt 5 Timer undervejs paa Grund af Motoruheld.

Efter samtlige foreliggende Omstændigheder, derunder at Fisker Anders Peter Olsen, som var ombord paa »Magga«, skønt lovligt stævnet, ikke har givet Møde som Vidne i Retten, og at Fisker Knud Richard Mortensen, som var ombord paa »Vanda«, har nægtet at udtale sig som Vidne i Retten under Henviſning til, at han var Parthaver — for 50 Kr — i »Vanda«, finder Retten at maatte lægge de af Fiskeribetjentene afgivne Forklaringer til Grund ved Sagens Paadømmelse.

Herefter maa det anses bevist, at de Tiltalte, da de blev antruffet, søgte at undfly efter at have varskoet hinanden, at de der ved Antræffelsen ombord paa de paagældende Fartøjer var Liner og Skovlvod, som ganske kort forinden havde været benyttet, og at de desuden i Fartøjernes Damme var adskillige flere Fisk, end der var ved Afsejlingen fra København, eller i hvert Fald end hvad der er sandsynligt, at et Fiskefartøj har ombord, naar det forlader det Sted, hvor det afsætter sin Fangst.

Under Hensyn hertil og til det usandsynlige i, at de Tiltalte ca 6½ Time efter, at de havde forladt København, og under de iøvrigt foreliggende Omstændigheder, opholdt sig paa det paagældende Sted i anden Hensigt end for at drive Fiskeri, nærer Retten ikke Betænkelighed ved at statuere, at de Tiltalte har gjort sig skyldig i det Forhold, for hvilket de er sat under Tiltale, og de vil derfor efter Anordning Nr 183 af 15 August 1929 § 2, jfr § 11 have at erlægge en Statskassen tilfaldende Bøde, der passende findes at kunne bestemmes til 100 Kr for hver, saaledes at Forvandlingsstraffen fastsættes til 14 Dages Hæfte. De Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger.

Torsdag den 29 Juni.

Nr 55/1932. **Kalk- og Mørtelværkerne** Aktieselskab (Kemp)

mod

Baadebygger **Christen Frederik Hansen** (Heilesen),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Ildebrand.

Østre Landsrets Dom af 16 Januar 1932: Sagsøgte, Kalk- og Mørtelværkerne A/S, bør til Sagsøgeren, Baadebygger Christen Frederik Hansen, betale 976 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 4 November 1931, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 200 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte paastaaet Appellanten tilpligtet at betale 4642 Kroner, beregnet efter en Værdi af det brændte Baadeskur i Brandens Øjeblik af 6800 Kroner, subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn, med Renter.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke i saa Henseende kan føre til noget andet Resultat tiltrædes det, at det maa antages, at Branden skyldes Selvantændelse i Appellantens Kalksække, og at der ikke er iagttaget behørig Forsigtighed ved Oplagringen af disse, hvorfor Appellanten maa være ansvarlig for det af Indstævnte derved lidte Tab. Idet det nedbrændte Baadeskur efter de Højesteret forelagte Oplysninger maa antages i Brandens Øjeblik at have haft en Værdi, der under Hensyntagen til Brug og Ælde skønsmæssigt kan ansættes til 4400 Kroner, vil den Indstævnte tilkendte Erstatning være at forhøje til ialt 2242 Kroner med Renter.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Kalk- og Mørtelværkerne, Aktieselskab bør til Indstævnte, Baadebygger Christen Frederik Hansen betale 2242 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarligt fra den 4 November 1931 til Betaling sker. I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Natten mellem den 16 og 17 Juli 1931 ved 2-Tiden nedbrændte dels et Træskur, som Sagsøgte, Kalk- og Mørtelværkerne A/S, havde opført i det sydøstlige Hjørne af en Grund ved Sundkrogsgade, som Aktieselskabet havde lejet af Københavns Havnevæsen, dels et Baadeskur, som Sagsøgeren, Baadebygger Christen Frederik Hansen, til Brug for sit Værft Helgolandsværftet havde opført paa den tilstødende Grund i dens nordøstlige Hjørne lige i Skellet.

Sagsøgeren havde forsikret tre Bygninger paa sin Grund og sit Inventar i disse for henholdsvis 8000 Kr og 4000 Kr hos A/S Forsikringsselskabet »Codan«, der opgjorde Brandskaden herpaa saaledes:

	Værdi før Branden:	Skade:	Forsikrings- sum:	Erstat- ning:
Inventar	6760 Kr	2015 Kr	4000 Kr	1189 Kr
Bygninger (Ny- bygningsværdi ca 12 000 Kr minus ca 30 pCt)	8000 Kr	3134 Kr	8000 Kr	3134 Kr
			Erstatning ialt	<u>4323 Kr</u>

Under Anbringende af, at Ilden er opstaaet i Sagsøgtes Træskur, i hvis nordlige Ende der opbevaredes Sække, som havde indeholdt ulæsket Kalk, og som maa antages at være antændt som Følge af Kalklevningers Ophedning under Paavirkning af Fugtighed, og af, at Sagsøgte, som var kendt med Faren herfor, har handlet uforsvarligt ved at opbevare Sækkene som sket og derfor maa være ansvarlig for den Sagsøgeren overgaede Skade, har Sagsøgeren under denne Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale ham

for Baadeskuret	Kr 7000,—
for det brændte Inventar	— 2015,—
for en i Skuret opbevaret Jolle, tilhørende en Tredjemand ..	— 150,—
	<u>tilsammen Kr 9165,—</u>
med Fradrag af den fra A/S Forsikringsselskabet »Codan« modtagne Erstatning	— 4323,—
	<u>altsaa Kr 4842,—</u>

med Renter deraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 4 November 1931.

Sagsøgte har principalt paastaet sig frifundet og har til Støtte herfor anført, at de ikke kan erkende, at Ilden er opstaaet i Sagsøgtes Træskur, og at Sagsøgte i hvert Fald ikke kan være ansvarlig derfor, idet der ved Sækkenes Opbevaring var truffet de Forsigtighedsforanstaltninger, som med Rimelighed kunde forlanges. Subsidiært har Sagsøgte paastaet sig frifundet mod at betale for det brændte Inventar 2015 Kr med Fradrag af den derfor beregnede Erstatning 1189 Kr,

altsaa Kr 826,—
 samt for den brændte Jolle — 150,—

altsaa ialt Kr 976,—

Det er oplyst, at et mindre Træskur, som Sagsøgte tidligere havde paa den nu nedbrændte Plads til samme Brug, brændte den 3 Juni 1929, efter Københavns Brandvæsens Opgivende formentlig som Følge af Selvantændelse i Sække, hvori der har været Melkalk; Sagsøgerens nu brændte Baadeskur led dengang en Skade, som helt dækkedes af A/S Forsikringsselskabet »Codan«. Efter denne Brand opførte Sagsøgte det nu brændte Skur, uden Tilladelse fra Havnevæsenet og Bygningsmyndigheder med en Udvidelse i Forhold til det tidligere Skur til begge Sider, hvorved det kom saa nær til Sagsøgerens Baadeskur, at dets Tagskæg ragede ind over Baadeskurets Tag, og der gaves kun Vægbrædderne Forstærkning indvendig, saaledes at der ved de i Skuret lagrede Varers Pres kom Utætheder i Væggene. Taget var dækket med Tagpap, som var tjæret 1 eller 1½ Aar før Branden.

Sagsøgte lader tømte Kalksække ryste og lagre to Døgn paa Pladsen foran Skuret, inden de oplagres i dette paa et 1 Meter over Jorden anbragt Underlag. Den 16 Juli var 1500 Sække efter at have ligget i det fri i 2 Døgn, i hvilke det havde regnet en Del, saa at Sækkene delvis var fugtige, bragt ind i Skuret til den tidligere der beroende Beholdning, før Arbejderne ved 4³/₄ Tiden forlod Pladsen. Ved 7 Tiden regnede det stærkt. Ved 8¹/₂ Tiden mærkede Sagsøgerens Hustru, da hun i Sundkrogsgade gik forbi Skuret paa dets Læside, en sveden Lugt, og saa en tynd hvidlig Røg føres af Vinden fra Sagsøgtes Plads over Gaden; men begge Dele forsvandt hurtigt. Ved sin Hjemkomst omtalte hun dette for Sagsøgeren, som ifølge den af ham under Sagen afgivne Partsforklaring gik ind paa Sagsøgtes Grund og undersøgte Forholdene uden at finde noget mistænkeligt, hvorved bemærkes, at han derved kun har været paa Skurets Vindside. Ved 1³/₄ Tiden om Natten vækkedes Sagsøgeren og hans Hustru og saa da i Skurets nordlige Ende Ild, som bredte sig til hele Skuret og Sagsøgerens Baadephus, før Brandvæsnet kom til.

Teknologisk Institut har erklæret det for at være uden Betydning, at Sækkene lagres nogle Dage i det fri, da den ulæskede Kalk ikke derved undergaar nævneværdig Forandring, og det har anset det for sandsynligt, at Branden er opstaaet ved Selvantændelse i Sækkene, under Hensyn til den umiddelbart forinden faldne stærke Nedbør. Der er intet andet oplyst, som kan være Aarsag til Branden, og Brandvæsnet har som Brandaarsag opført: »Selvantændelse i ulæsket Kalkpulver«. Skuret er nu med Bygningsmyndighedernes Tilladelse genopført med Ydervægge af Jernbindingsværk udfyldt med Betonplader og med Tag af Bølgeblek.

I Aaret 1929 brændte det paa en Sagsøgte tilhørende Plads ved Tegholmegade uden at Brandaarsagen konstateredes. Ved to Brande sammesteds tidligere i Aaret 1931 har Brandvæsnet som Aarsag opført: Formentlig Selvantændelse i Sække, hvori der har været Melkalk.

Efter den sidste af disse Brande henstillede Politiet til Sagsøgte at søge Brandfaren formindsket, hvorefter Sagsøgte med Politiets Billi-

gelse forandrede det Halvtagskur, som der benyttedes til Opbevaring af Sække, til et lukket Skur.

Efter det foreliggende findes der at maatte gaas ud fra, at Branden skyldes Selvantændelse i Sagsøgtes Kalksække, og da Sagsøgte ikke findes at have iagttaget behørig Forsigtighed ved Oplagringen af disse, hvis Brandfarlighed var Aktieselskabet bekendt, maa Sagsøgte tilsvare Sagsøgeren den ham ved Branden tilføjede Skade.

Herved har Sagsøgeren hævdet, at den af A/S Forsikringsselskabet »Codan« ansatte Nybygningsværdi for det brændte 230 Kvadratm store, 5 m højre Baadeskur, 4700 Kr, er alt for lav, hvorfor han ved at under-skrive Erstatningsberegningen har taget Forbehold og kun har undladt at foretage videre overfor Forsikringsselskabet, fordi han var klar over, at der forelaa en Underforsikring, saa at han ikke kunde vente yderligere Erstatning fra Forsikringsselskabet. Til Oplysning har han fremlagt Tilbud af 8 August 1931 fra Tømrmestrene Kai Rasmussen & Max Kjeldgaard, hvorefter disse »i Henhold til Deres Skitse og Opmaaling« tilbyder »at udføre en Byggehal, ca 255 Kvadratm, med Vinduer og Porte, men eksklusive Maling af Træværket for en Sum af Kr 6950,—.«

Sagsøgte har protesteret mod, at dette Tilbud tages som Grundlag for en Ansættelse af Værdien af det brændte Baadeskur før Branden, og da der ikke herefter eller iøvrigt er forelagt nogen Dokumentation for Urigtigheden af Forsikringsselskabets Værdiansættelse af Baadeskuret, og Sagsøgeren derefter maa antages at have faaet erstattet den dette overgaaede Skade, vil der i Overensstemmelse med Sagsøgtes subsidiære Paastand kun kunne tilkendes Sagsøgeren hos Sagsøgte den ikke af Forsikringsselskabet erstattede Skade paa Inventar m v med 976 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 4 November 1932, til Betaling sker.

Sagsøgte vil derhos have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Nr 19/1933. Firmaet **Brødrene Justesen** (F Bülow)

m o d

Firmaet **Nissen & Nielsen** og **Laanekassen for Sønderjylland** (Ingen),

betræffende Gyldigheden af et Udlæg i forskellige Løsøreffekter.

Kendelse afsagt 15 September 1932 af Fogedretten for Tønder Købstad m v: Forsaavidt angaar de udlagte Effekter, 1 Vægt »Rex«, 1 Kasseapparat »National« og 1 Jærnpengeskab ophæves det den 14 Juni 1932 afsagte Udlægsdekret.

Vestre Landsrets Dom af 5 December 1932: Den paaankede Kendelse bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for

Landsretten betaler Appellanterne, Firma Brødrene Justesen, til de Indstævnte, Firma Nissen & Nielsen samt Laanekassen for Sønderjylland, 50 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Fogedretskendelsens Præmisser er saalydende:

Da der af Laanekassen for Sønderjylland som Panthaver i Skyldnernes faste Ejendom er fremsat Protest imod Udlevering til Forauktionering af de udlagte Effekter 1 Vægt »Rex«, 1 Kasseapparat »National« og 1 Jærnpengeskab som indbefattede under Pantet, da Ejendommen efter det foreliggende maa anses varigt indrettet til Drift af Købmandsforretning, og de ommeldte Genstande henhørende under Driftsinventar og Driftsmateriel, som anført i Tinglysningslovens § 37, bliver den fremsatte Protest at tage til Følge, saaledes at nævnte Genstande frigives af Udlæget.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den paaankede Kendelse er afsagt den 15 September 1932 af Fogedretten for Tønder Købstad m v.

Kendelsen er afsagt under en Kontinuationsforretning af et den 14 Juni 1932 paa Grundlag af et den 8 s M ratihaberet Forlig foretaget Udlæg.

Det bemærkes endvidere, at der efter Sagens Oplysninger har været drevet Købmandsforretning i Ejendommen i de sidste 30 Aar.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes Appellanterne at burde godtgøre de Indstævnte med 50 Kr.

Nr 251/1932. **Andelsselskabet Faurskov og Omegns Transformatorforening (Kemp)**

mod

Aktieselskabet Dansk Elektricitets Compagni (O Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Forpligtelse til at betale den appellerende Forenings Underskud.

Østre Landsrets Dom af 11 Juli 1932: Sagsøgte, A/S Dansk Elektricitets Compagni, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Andelsselskabet Faurskov og Omegns Transformatorforening, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne 500 Kr til Sagsøgte inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret paastaar Appellanten at Indstævntes Paastand om Frifindelse under den for Landsretten procederede Del af Sagen forkastes, og at Sagen hjemvises til videre Behandling i Landsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Andelsselskabet Faurskov og Omegns Transformatorforening til Indstævnte Aktieselskabet Dansk Elektricitets Compagni med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Sommeren 1926 arbejdede Ingeniør Neerlin paa at faa dannet Transformatorforeninger paa Fyen til Aftagelse af Elektricitet fra Odense kommunale Elektricitetsværk. Paa et Møde i Lughøj Forsamlingshus den 14 Oktober 1926 stiftedes Andelsselskabet Faurskov og Omegns Transformatorforening, Ingeniør Neerlin, der var til Stede, blev antaget som Foreningens tekniske Konsulent, og det vedtoges at overdrage A/S Dansk Elektricitets Compagni Udbygningen af Højspændingslinjen, Transformatorstationen m m paa Vilkaar, som nærmere skulde udformes i en Kontrakt. Ingeniør Neerlin udarbejdede derefter et Udkast, der blev underskrevet den 18 s M. I Kontrakten hedder det blandt andet i § 8:

»A/S Dansk Elektricitets Compagni garanterer for Anlæggets Rentabilitet efter nedenstaaende Bestemmelser, som lægges til Grund ved Afregningen:

Faste aarlige Afgifter:

1,25 Kr pr 1000 Kr Ejendomsskyld.

1,25 - - Lampested.

6,00 - - HK.

Strømpris:

60 Øre pr K W T for Lys.

40 - - — - Kraft.

Maalerleje:

6 Kr pr Lysmaaler aarlig.

9 - - Kraftmaaler —

Forrentning og Amortisering af Anlægget sættes til 7 pCt.

Der afregnes efter følgende Forbrug: 1 Lampe — 5,5 K W T.

1 HK — 50 K W T.

§ 9:

»For de Dele af Leverancen, for hvilke Firmaet ikke lader sin Betaling indestaa i Henhold til § 8, udbetales i Henhold til de alm Betingelser § 17 med Tilbageholdelse af 10 pCt.

Efter Afleveringen, Opmaaling og Opgørelse udbetales Resten af det forfaldne Beløb, idet Firmaet stiller en af Bestyrelsen godkendt Bankgaranti for sine Garantiforpligtelser paa 10 pCt af Kontraktsummen, dog ikke for Motorer, forsaavidt dette Beløb ikke indestaaer i Anlægget i Henhold til § 8.«

§ 10:

»I Garantiperioden «(o: Garanti-Aaret)» i den Tid Firmaet maatte have Penge staaende i Anlægget har Firmaet Eneret paa alle Udvidelser.«

§ 11:

»Transformatorselskabet maa ikke ved Nægtelse af at optage ny Medlemmer eller paa anden Maade forringe Firmaets Chancer for at faa fuld Udbetaling for Anlægget.«

I Oktober 1927 var Anlægget færdigt og Driften begyndte; den 15 Oktober gjorde Foreningen Afregning med Aktieselskabet og betalte dettes fulde Tilgodehavende.

I September 1930 bemærkedes en Uoverensstemmelse mellem Foreningens Sparekassebøger, og det af den tidligere Regnskabsfører aflagte Regnskab; i den Anledning vedtoges det i November samme Aar at lade Revisor Strobel revidere Foreningens Regnskaber. Efter endt Revision vedtoges det i Marts 1931 at afkræve den afgaaede Forretningsfører det manglende Beløb og Omkostningerne ved Revisionen; ved nærværende Rets Dom af 12 April 1932 blev denne imidlertid frifundet. Bestyrelsen, der stedse havde været klar over, at Driften gav Underskud, fik nu nøjere Viden om Underskudets Størrelse og rejste derfor Krav mod Aktieselskabet i Sommeren 1931.

Under denne ved Retten for Odense Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgerne, Andelsselskabet Faurskov og Omegns Transformatorforening, paastaaet Sagsøgte, A/S Dansk Elektricitets Compagni, dømt til at betale Underskudet for Aarene 1928/29—1930/31 med 4598 Kr

05 Øre, heraf paastaas Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 23 November 1931.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

I Henhold til Rettens Beslutning er Sagen foreløbig procederet saaledes, at de Indsigelser, der gøres gældende, er: hvorvidt Sagsøgerne er afskaaret fra at fremsætte deres Krav paa Grund af tidligere foretaget udtømmende Opgørelse, manglende Reklamation eller deres eget Forhold efter Opgørelsen.

Til Støtte for deres Paastand henviser Sagsøgerne til Bestemmelsen i Kontraktens § 8. Sagsøgte bestrider imidlertid, at denne Bestemmelse medfører nogen Forpligtelse til at dække det aarlige Driftsunderskud. Angaaende Forstaaelsen af den omstridte Passus er der for Landsretten afgivet Vidneforklaring af fornævnte Ingeniør Neerlin og Ingeniør ved det sagsøgte Selskab Fritz Lyngby, der sammen med Neerlin har udarbejdet denne og andre lignende Kontrakter med Transformatorforeninger.

Ingeniør Neerlin har forklaret, at Bestemmelsen efter dens Ordlyd og Formaal indeholder en Garanti fra Selskabets Side for, at Foreningen kan drives uden Underskud, saaledes at Selskabet altsaa maa dække et eventuelt Underskud.

Ingeniør Lyngby har benægtet Rigtigheden af denne Forklaring og hævdede, at § 8 vel indeholder en Garantibestemmelse, men saaledes at forstaa, at Selskabet til enhver Tid kun kan kræve udbetalt saa meget af Entreprisensummen, som efter den i § 8 nærmere fastsatte Beregning kan forrentes og amortiseres ved Foreningens Indtægter, Resten skal Selskabet lade forblive indestaaende og kan først faa Resten udbetalt, naar Indtægterne er steget saaledes, at de kan forrente og amortisere hele Entreprisensummen.

Ingeniør Neerlin har angaaende følgende Sætning i § 9, 1 Stk »for hvilke Firmaet ikke lader sin Betaling indestaa i Henhold til § 8«, og Sætningen i Paragraffens 2 Stk »forsaavidt dette Beløb ikke indestaar i Anlægget i Henhold til § 8«, forklaret, at det skyldes en Fejltagelse, naar disse 2 Sætninger er blevet staaende i § 9; de skulde være udgaaede, idet baade § 8 og § 9 er konciperede efter en ældre Kontrakt med Selskabet og en anden Transformatorforening; men da § 8 blev forandret, burde § 9 ogsaa være omredigeret, men dette har man glemt. Ingeniør Lyngby benægter ogsaa Rigtigheden af denne Forklaring og hævder, at netop disse 2 Sætninger beviser Rigtigheden af hans Forstaaelse af Garantibestemmelsens Omfang; han henviser endvidere til Bestemmelsen i § 10 »den Tid Firmaet maatte have Penge staaende i Anlægget«, som netop stemmende med hans Forklaring, medens baade de 2 citerede Sætninger i § 9 og Sætningen i § 10 staa ganske uforstaaelige efter Neerlins Forstaaelse af § 8.

Omdet det samlede Indhold af §§ 8—10, Bestemmelsen i § 11 om, at Foreningen ikke maa forringe Firmaets Chancer for at faa fuld Udbetaling for Anlægget saavel som Reglen i § 8 i f om Afregning af Forbruget bestemt tyder paa, at den af Ingeniør Lyngby hævdede Forstaaelse maa være den rette, findes det dog uforment at gaa nærmere ind herpaa, idet der i hvert Fald maa gives Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgerne ved at afregne og udbetale Selskabets fulde Tilgodehavende uden noget For-

behold, ved at lade 4 Aar hengaa uden at fremsætte Krav overfor Sagsøgte og ved at lade andre Entreprenører foretage Arbejder (Husinstallationer) paa Anlægget har forholdt sig paa en Maade, som er uforenelig med den Opfattelse, at der endnu skulde bestaa et Kontraktsforhold — endog af meget vidtrækkende Karakter — imellem Parterne.

Sagsøgte vil herefter være at frifinde, hvorhos Sagsøgerne vil have at betale Sagens Omkostninger med 500 Kr.

Nr 60/1933. **Jydsk Land-Hypotekforening**
(Landsretssagf Nordentoft)

m o d

fhv Proprietær **C J Sønnichsen** (Heilesen) og Godsejer **I V N Sønnichsen** (Gorrisen),

betræffende et af Appellanten fremsat Krav paa et fra en med Indstævnte C J Sønnichsen afsluttet Ejendomshandel hidrørende Tilgodehavende m m.

(Sagen behandlet skriftligt).

Vestre Landsrets Dom af 18 Marts 1932: De Sagsøgte, fhv Proprietær C J Sønnichsen og Godsejer I V N Sønnichsen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Jydsk Land-Hypotekforening, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til hver af de Sagsøgte 300 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse tilskrev Hypotekforeningens Sagfører ved Eksekutionsfristens Udløb den 2 April 1932 hver af de Indstævntes Sagførere, at der endnu ikke var truffet endelig Beslutning om Dommens Paaanke. Den 5 s M tilsendte han derefter hver af dem et Brev, hvori han udtalte, at Hypotekforeningen samme Dag havde meddelt ham, at den ikke ønskede Dommen paaanket, idet han derhos vedlagde det idømte Omkostningsbeløb. Den 15 s M tilsendte han endelig Indstævnte I V N Sønnichsen's Sagfører et af denne Indstævnte den 18 Marts 1929 til Sikkerhed for Kautionsforpligtelsen til Hypotekforeningen udstedt Skadesløsbrev med Pant i Egense Kloster i kvitteret Stand. Idet de Indstævnte har hævdet, at Appellanten ved denne Optræden — der efter det foreliggende er udvist uden Opfordring eller Paakrav af nogen Art fra de Indstævntes Side — har opfyldt Dommen og derved har afskaaret sig fra Anke, har de under særskilt Procedure af Sagens Formalitet paastaet Ankesagen afvist.

Appellanten har herimod anført, at Anken alene blev undladt paa Grund af manglende økonomisk Interesse i dens Fortsættelse overfor de Indstævnte og ud fra den Forudsætning, at Sag om Moderstatning ikke rejstes, hvilken Forudsætning er bristet, efter at Indstævnte C J Sønnichsen ved Stævning af 14 December 1932 har anlagt Sag mod Hypotekforeningen til Erstatning i Anledning af dens Forhold overfor ham.

Der maa imidlertid gives de Indstævnte Medhold i, at Appellanten uanset det saaledes anførte har afskaaret sig fra at paaanke Dommen ved den stedfundne frivillige Opfyldelse af den uden Forbehold, hvorved bemærkes, at C J Sønnichsen allerede under Landsretssagen havde forbeholdt sig at anlægge Erstatningssag og at det efter det foreliggende maa antages, at der siden 21 Maj 1932 har været brevvekslet herom mellem C J Sønnichsen og Appellanten uden at denne i den Anledning har tilkendegivet ham, at Opgivelsen af Anke var knyttet til den Forudsætning, at der ikke rejstes Erstatningssag.

Som Følge heraf vil Sagen være at afvise fra Højesteret.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til hver af de Indstævnte med 150 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Denne Sag afvises.

Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Jydsk Land-Hypotekforening til de Indstævnte fhv Proprietær C J Sønnichsen og Godsejer I V N Sønnichsen med 150 Kroner til hver inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Viborg Byes og Omegns Sparekasse i Februar 1926 havde overtaget Ejendommen Taarupgaard i Taarup Sogn, i hvilken Ejendom Sparekassen havde 1 Prioritet, til brugeligt Pant, lod den under 22 Marts 1927 Ejendommen stille til Tvangsauktion, hvor Sagsøgerne, Jydsk Land-Hypotekforening i Aarhus, som havde efterstaaende Prioritet, blev højstbydende og overtog Ejendommen som ufyldstgjorte Panthavere. Da Sagsøgerne ønskede at videresælge Ejendommen til Proprietær P Winther Nielsen, betingede Sparekassen sig for at lade sit Tilgodehavende indestaa i Ejendommen, at Sagsøgerne paatog sig Selvskyldnerkaution for Gælden til Sparekassen, og herpaa indgik Sagsøgerne i Skrivelse til Sparekassen af 3 December 1927. Proprietær Winther Nielsen kunde imidlertid ikke opfylde sine Forpligtelser og den 20 April 1928 blev Ejendommen paany stillet til Tvangsauktion, denne Gang efter Begæring af Sagsøgerne, der paa Auktionen overtog Ejendommen som ufyldstgjorte Panthavere. Ved Transportkøbekontrakt af 18 Marts

1929 overdrog Sagsøgerne deres Ret til at erholde Fogedudlægsskøde til Sagsøgte fhv Proprietær C J Sønnichsen i Viborg. Købesummen bestemtes til 290 000 Kr, der ifølge Købekontrakten skulde berigtiges ved, at Sagsøgte overtog den Ejendommen paahvilende Prioritetsgæld nemlig til Sparekassen til Rest 171 600 Kr og til Sagsøgerne 50 000 Kr, at han optog yderligere et Laan hos Sagsøgerne paa 25 000 Kr, af hvilket Laans Nettoprovenue Sagsøgte skulde oppebære 16 000 Kr, at han for et Beløb af 27 000 Kr udstedte Pantebrev til Sagsøgernes Reservefond, for hvilket Laan Sagsøgtes Fader, Medsagsøgte Godsejer I V N Sønnichsen af Egense Kloster skulde være Selvskyldnerkautionist indtil et Beløb af 15 000 Kr paa nærmere angivne Vilkaar, og at Sagsøgte C J Sønnichsen til Sagsøgerne overdrog Ejendommen Langagergaard, hvorved Sagsøgerne skulde vederlægges for 36 400 Kr. Under 23 Marts 1929 udstedte Sagsøgte C J Sønnichsen det ovennævnte Pantebrev paa 27 000 Kr, der gaves Prioritet næst efter Sparekasselaanet og 72 511 Kr 41 Øre til Sagsøgerne, og den følgende Dag underskrev Sagsøgte I V N Sønnichsen Pantebrevet som Selvskyldnerkautionist ved følgende Paa-tegning:

»Medunderskrevne Godsejer I V N Sønnichsen af Egense Kloster er Kautionsist og Selvskyldner for 15 000 Kr af dette Pantebrevs Paa-lydende, og min Forpligtelse ophører ikke, før hele Beløbet er betalt, og den paavirkes ikke af, at Henstand meddeles eller af, om Debitor maatte misligholde sin foranstaaende Forpligtelse overfor Kreditor. Det er dog en udtrykkelig Aftale, at Kreditor ikke kan rejse Krav paa at faa Dækning for fornævnte 15 000 Kr mod mig Godsejer Sønnichsen, Egense Kloster, saalænge jeg lever, men at Beløbet først kan kræves dækket i den Juni eller December Termin, der falder $\frac{1}{2}$ Aar efter min Død — — —.« Efter at der af Sagsøgte C J Sønnichsens Sagfører under 16 April 1929 var rettet Henvendelse til Sparekassen om Samtykke til Udstedelse af Fogedudlægsskøde, meddelte Sparekassen i Skrivelse af 17 s M, at den ikkun vilde give saadant Samtykke paa Vilkaar, at Sagsøgerne vilde indestaa som Selvskyldnerkautionister for Sparekasselaanet, og den 29 s M indgik Sagsøgerne herpaa, hvorefter Sagsøgte C J Sønnichsen den næste Dag modtog Meddelelse om de stedfundne Forhandlinger og Aftaler. Sagsøgte C J Sønnichsen kom snart i økonomiske Vanskeligheder; Juni Termins Ydelserne 1929 blev saaledes først betalt i November s A og i Marts Maaned 1930 laante Sagsøgerne yderligere Sagsøgte C J Sønnichsen 15 000 Kr, hvoraf den væsentligste Del anvendtes til Ejendommens Drift. Da nævnte Sagsøgte endnu den 24 Juli 1930 resterede med en Del af Ydelsen for December Termin 1929, lod Sagsøgerne nævnte Dag foretage Udlæg i Ejendommen, der den 23 September 1930 igen stilledes til Tvangsauktion. Under denne opgjordes Sparekassens Tilgodehavende til 168 297 Kr 49 Øre, medens Sagsøgerne opgjorde deres Tilgodehavende paa Auktionsdagen til 119 791 Kr 65 Øre. Sagsøgerne blev paa Auktionen højestbydende med 169 000 Kr + Renter af 1 Prioritet fra 11 Juni 1930 til Auktionsdagen, der senere er opgjort til 2384 Kr 19 Øre, og i Henhold hertil lod de sig Ejendommen udlægge som ufyldestgjorte Panthavere. Ved Transportkøbekontrakt af 17 Oktober 1930 overdrog Sagsøgerne Retten til at er-

holde Fogedudlægsskøde paa Taarupgaard til Proprietær Søren Hansen Birkegaard. Købesummen ansattes til 300 000 Kr og berigtigedes ved, at Køberen skulde overtage Prioritetsgælden, nemlig Sparekasselaanet nu paa 168 293 Kr 49 Øre samt til Sagsøgerne 75 000 Kr og udstede til Sagsøgernes Reservefond et Pantebrev paa 5000 Kr, medens Sagsøgerne for Resten af Købesummen 51 706 Kr 51 Øre skulde overtage den Birkegaard tilhørende Ejendom i Gunnestrup Ovesminde. Til Erhvervelsen af sidstnævnte Ejendom, for hvilken Købesummen ansattes til 220 000 Kr maatte Sagsøgerne iøvrigt foruden at overtage de deri indestaende Prioriteter betale til Birkegaard kontant 43 293 Kr 49 Øre. Ved Skøde af 16 November 1931 bortsolgte Sagsøgerne Ovesminde for en Købesum af 143 500 Kr, hvorhos Køberen udenfor Købesummen skulde overtage nogle Sagsøgerne paa hvilende Forpligtelser, der garanteredes ikke at overstige 9300 Kr.

Idet Sagsøgerne har anbragt, at de ved at maatte overtage Taarupgaard for et Auktionsbud paa 169 000 Kr kun har opnaaet Dækning af deres Tilgodehavende hos Sagsøgte C J Sønnichsen for 702 Kr 51 Øre, saaledes at deres Resttilgodehavende med Tillæg af et Beløb af 27,549 Kr 03 Øre, som udgør det Underskud, der er fremkommet for Sagsøgerne ved Driften af Taarupgaard indtil Auktionsdagen og af det foranævnte Rentebeløb 2384 Kr 19 Øre udgør ialt 149 022 Kr 36 Øre, og at Sagsøgte I V N Sønnichsens Kautionsforpligtelse for 15 000 Kr af det foranførte Pantebrevs Paalydende herefter vil blive effektiv, har de under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte C J Sønnichsen tilpligtet at betale dem 18 000 Kr, hvortil de under Sagen har indskrænket deres Krav, tilligemed Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 23 September 1930, indtil Betaling sker, hvorhos de har paastaaet Sagsøgte I V N Sønnichsen tilpligtet at erkende, at han er Selvskyldnerkautionist for 15 000 Kr af det nævnte Beløb, dog saaledes at disse 15 000 Kr først kan forlanges betalt i denne Sagsøgtes Dødsbo i den Juni eller December Termin, der falder $\frac{1}{2}$ Aar efter hans Død. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte C J Sønnichsen anført, at han ved Købet gik ud fra, at Sparekassens Prioritet indestod paa sædvanlig Maade i Ejendommen, saaledes at denne ydede Sikkerhed for Laanet i Overensstemmelse med almindelige Regler for offentlige Pengeinstitutters Anbringelse af Midler mod 1 Prioritet i faste Ejendomme, og at han derfor maatte kunne ansætte Ejendommens Værdi efter Tilstedeværelsen af en saadan 1 Prioritet. Idet nu som nævnt Sagsøgerne allerede ved Salget i 1927 maatte paatage sig Selvskyldnerkaution for 1 Prioriteten, kunde dennes Størrelse ikke længere tages som Udtryk for Sparekassens Bedømmelse af Ejendommens Værdi, og ved at holde denne Omstændighed skjult for ham, har Sagsøgerne bevirket, at han kom til at mangle Kendskab til Forhold, der ved Købet var af afgørende Betydning for ham, og som, hvis han havde kendt dem, vilde have medført, at han ikke vilde have købt Ejendommen eller i hvert Fald kun budt en langt ringere Købesum, hvorfor Sagsøgerne som Følge af det passerede ikke vil kunne have noget Krav paa ham, der først efter, at Sagsøgerne den 24 Juli 1930 havde gjort Udlæg i

Taarupgaard, er bleven bekendt med, at Sparekassen allerede i 1927 havde krævet Kautions af Sagsøgerne. Endvidere har han til Støtte for sin Frifindelsespaastand anbragt, at Sagsøgerne i hvert Fald ikke har lidt noget Tab, som han kan være pligtig at dække. Som nævnt afhændedes Taarupgaard til Proprietær Birkegaard for 300 000 Kr. Ejendommen stod da Sagsøgerne i 318 022 Kr 36 Øre nemlig Summen af deres Bud paa Auktionen den 23 September 1930 og deres ovenfor angivne Resttilgodehavende, og for saa vidt angaar den udækkede Del af deres Tilgodehavende 18 022 Kr 36 Øre vil Sagsøgte mene i Anledning af Sagsøgernes foran anførte Fortielse at have et Erstatningskrav, der langt overstiger nævnte Beløb.

Sagsøgte I V N Sønnichsen har til Støtte for sin Paastand i første Række henvist til det af den Medsagsøgte anførte. Ogsaa han har været uvidende om, at Sparekassen allerede forinden den Medsagsøgtes Køb af Ejendommen havde stillet Krav om Sagsøgernes Selvskyldnerkautions, hvilken Omstændighed, om han havde kendt den, vilde have gjort ham det klart, at hans Risiko var betydelig større end af ham antaget og bevirket, at han ikke vilde have paataget sig Kautions. Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Sagsøgerne har lidt noget Tab, som han hæfter for, har han dernæst henvist til, at hans Kautions alene har Hensyn til Obligationen paa 27 000 Kr, for hvilken Sagsøgerne var dækket allerede, hvis Ejendommen var videresolgt for 275 085 Kr 71 Øre. Endelig har Sagsøgte I V N Sønnichsen anbragt, at hans Kautions er bortfaldet som Følge af, at Sagsøgerne har givet den Medsagsøgte en ganske urimelig Henstand, langt udover, hvad han efter Indholdet af sit Kautionsløfte var pligtig at taale.

Overfor det af de Sagsøgte anbragte har Sagsøgerne gjort gældende, at de ikke har skjult noget af Betydning, da de, hvad de Sagsøgte maatte vide, som højestbydende paa Tvangsauktionen overfor Sparekassen hæftede for 1 Prioritetsgælden. Endvidere kunde Forholdene med Hensyn til denne Gæld ikke for de Sagsøgte være af Betydning ved Bedømmelsen af Ejendommens Værdi, da Sagsøgte C J Sønnichsen forinden Købet havde beset Ejendommen. Sagsøgerne kan ikke anerkende, at Taarupgaard ved Opgørelsen af deres Tab ansættes til 300 000 Kr, da Handlen med Birkegaard som ovenfor beskrevet var en Byttehandel, og de ved Videresalget af den tilbyttede Ejendom Ovesminde i Forhold til denne Ejendoms ved Byttehandlen ansatte Værdi havde et Tab, der i hvert Fald udgjorde 67 200 Kr. Naar dette Beløb fradrages de 300 000 Kr, har de alene opnaaet Dækning for 232 800 Kr saaledes at ogsaa Obligationen paa 27 000 Kr, for hvilken Sagsøgte I V N Sønnichsen er Kautionsist er tabt. Iøvrigt vil Sagsøgerne mene, at deres Erstatningskrav overfor de Sagsøgte vil være at beregne efter Sagsøgernes Bud paa Tvangsauktionen, medens det maa være Sagen uvedkommende, for hvilket Beløb Taarupgaard af dem er videresolgt. Endelig har de gjort gældende, at den, Sagsøgte C J Sønnichsen ydede Henstand ikke har været større, end Sagsøgte I V N Sønnichsen var pligtig at taale.

Der findes nu at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at det ved Bedømmelsen af Værdien af en Landejendom med Køb for Øje kan

være af væsenlig Betydning, hvor stort et Beløb et offentligt Pengeinstitut har indestaaende mod 1 Prioritets Panteret i Ejendommen, idet det er en velkendt Sag, at saadanne Institutter sædvanlig kun yder et Laan, hvis Størrelse ligger omkring Halvdelen af den af Institutets Vurderingsmænd foretagne Værdiansættelse. Betydningen er saa meget større i et Tilfælde som nærværende, hvor det drejer sig om en ret stor Ejendom, idet den Besigtigelse, der har fundet Sted i Forbindelse med Salgsforhandlingerne, ikke kan danne et tilstrækkeligt sikkert Grundlag for en Vurdering. Det maa dog for det anførte være en Forudsætning, at der ikke — som i nærværende Tilfælde — med Hensyn til 1 Prioriteten gør sig særlige Omstændigheder gældende, der medfører, at dens Størrelse ikke kan tjene som Maalestok for Ejendommens Værdi. Efter alt det foreliggende maa det nu have staaet Sagsøgerne klart, at Sparekassens Handlemaade var et Udtryk for, at man ikke der mente, at Ejendommen bød tilstrækkelig Sikkerhed for 1 Prioriteten, og Sagsøgerne, der maatte indse, at Sagsøgte C J Sønnichsen tillagde Størrelsen af 1 Prioriteten Betydning ved Bedømmelsen af Ejendommens Værdi, burde under Handlen have sat ham i Kundskab om Sparekassens Holdning, hvorved bemærkes, at den Omstændighed, at Sagsøgerne som Auktionskøbere hæftede for 1 Prioriteten intet kunde vise med Hensyn til, at dennes Indehaver vilde stille det meget usædvanlige Krav om Selvskyldnerkaution for 1 Prioriteten. Men der er, efter hvad der foreligger oplyst, derunder at Sagsøgerne end ikke har givet deres Sagfører herunder Sagens fyldestgørende Besked paa dette Punkt, ingen Tvivl om, at Sagsøgerne under Salgsforhandlingerne har skjult Sparekassens Holdning for de Sagsøgte, der saa meget mere som Handlen afsluttedes med et offentligt Pengeinstitut med Føje kunde regne med, at enhver Oplysning af Betydning blev dem meddelt. Det bemærkes herved, at Sagsøgerne ikke kunde sætte deres Lid til, at Sagsøgte C J Sønnichsen ved Henvendelse til Sparekassen, forinden han indgik endeligt paa Handlen, vilde faa de fornødne Oplysninger, idet der under Domsforhandlingen var Enighed om, at Sagsøgernes Direktion har deltaget i et meget stort Antal Ejendomshandler og derfra var velkendte med, at der ved Ejendomshandler i Jylland sædvanlig ikke fra Køberen forinden Handlen sker Henvendelse til de oftenlige Pengeinstitutter, der har Prioritet i Ejendommen, hvorimod der gaas ud fra, at disse Prioriteter vil kunne forblive indestaaende. Endelig bemærkes, at der under Domsforhandlingen var Enighed om, at Konjunkturerne for Driften af Landejendomme i det Tidsrum, Sagsøgte C J Sønnichsen sad inde med Taarupgaard, ikke forandredes i nogen

Færdig fra Trykkeriet den 19 Juli 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 17

Torsdag den 29 Juni.

væsenlig Grad, og at nævnte Sagsøgte drev Ejendommen paa upaa-klagelig Maade, saaledes at der næppe kan være Tvivl om, at Hovedgrunden til, at han saa hurtigt maatte opgive Ejendommen var den, at dens økonomiske Ydeevne ikke stod i noget rimeligt Forhold til den til Forrentning indestaaende Gæld, og dette maa efter alt det forud passerede have været klart for Sagsøgerne ved Handlens Indgaaelse.

Efter det saaledes foreliggende findes Sagsøgenes Fortielse at dreje sig om et saa væsenligt Punkt, at Sagsøgte C J Sønnichsen havde været berettiget til at træde tilbage fra Handlen. Herom kan der ikke nu være Tale, men det maa være en Følge af det anførte, at et Krav som det rejste ikke vil kunne gøres gældende overfor Sagsøgte C J Sønnichsen. Idet den Medsagsøgte ud fra de samme Betragtninger ikke kan være pligtig at staa ved Kautionsløftet, vil begge de Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgenes Tiltale.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgerne have at betale til hver af de Sagsøgte 300 Kr.

Nr 322/1932. Grosserer **A W Kirkebye** (Rørdam)

mod

Firmaet **J Gottlieb & Co** (Gamborg),

betræffende Indstævntes Ret til at anvende en bestemt Etikette paa de af ham forhandlede Bananer.

Vestre Landsrets Dom af 14 November 1932: De Sagsøgte, Firmaet J Gottlieb & Co, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Grosserer A W Kirkebye, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten forelagt Erklæringer fra en Række Handels- og Husmoderforeninger, der gaar ud paa, at

Fyffes blaa ovale Etikette med hvid Rand af Appellanten er indarbejdet saaledes som Kendetegn paa Fyffes Bananer, at det almindelige Publikum uden videre Undersøgelse af Mærkets Ordlyd køber Bananer, der er forsynede med Etiketter af saadan Form og Farve, i den Antagelse, at det er Fyffes Bananer.

Efter alt saaledes foreliggende maa Indstævntes Benyttelse af den paaklagede Etikette paa Bananer siges at være egnet til at hidføre Forvekslinger med Appellantens Mærke.

Herefter vil Appellantens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Firmaet J Gottlieb & Co er uberegtiget til ved Handel med Bananer at anvende den omhandlede Etikette.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten Grosserer A W Kirkebye med 600 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Grosserer A W Kirkebye i København, der driver Forretning med Import og en gros Salg af Bananer, begyndte i 1929 at anvende som Mærke for de af ham forhandlede Bananer en lille oval Etikette med blaa Bundfarve, hvori med hvide Bogstaver Ordet »Fyffes« var anbragt mellem to vandrette hvide Streger. Omkring Etiketten var der derhos en hvid Rand. Dette Mærke, der ogsaa som Regel anbragtes paa en eller flere Bananer i hver Klase — saakaldet »Haand« — fremhævedes i Sagsøgerens Salgspropaganda som Garanti for, at Køberne fik Varer, hvis Godhed Sagsøgeren stod inde for.

De Sagsøgte, Firmaet J Gottlieb & Co i Aarhus, der forhandler Bananer en gros, anmeldte den 2 Maj 1932 til Varemærkeregistret en ellipseformet sort Etikette, hvori med hvide Bogstaver stod Navnet »Kamerun«, hvilket Mærke den 11 Juni s A registreredes for Sydfrugter. De anvendte imidlertid ikke det registrerede Mærke, men et tilsvarende, der dog havde ultramarinblaa Bundfarve, hvori der foruden Navnet Kamerun var anbragt en hvid Streg paa skraa over Etiketten, om hvilken der derhos var en hvid Rand. Paa samme Maade, som det er sket fra Sagsøgerens Side, har de Sagsøgte anbragt denne Etikette paa en eller flere Bananer i hver »Haand« hidrørende fra deres Firma. Den 24 September 1932 er dernæst denne Etikette efter de Sagsøgtes Anmeldelse registreret som Varemærke for Sydfrugter.

Idet Sagsøgeren har anbragt, at de Sagsøgtes sidstommeldte Etikette er en Efterligning af Sagsøgerens ovenfor beskrevne Etikette og saaledes som den anvendes egnet til at hidføre en Forveksling med Sagsøgerens Etikette, og at de Sagsøgtes Adfærd herefter indeholder en

Overtrædelse af § 9 i Lov om uretmæssig Konkurrence m m Nr 98 af 29 Marts 1924, har de under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte kendt uberettigede til ved Handel med Bananer at anvende bemeldte Etikette. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Forsaavidt de Sagsøgte til Støtte for deres Paastand har gjort gældende, at Sagsøgeren ikke selv har nogen Ret til at anvende det paa-gældende Mærke og derfor ikke kan modsætte sig de Sagsøgtes Brug af det af dem anvendte Mærke, kan der ikke gives dem Medhold i denne Betragtning. Sagsøgerens Mærke er vel i November 1929 i Varemærke-registret registreret for Bananer efter Anmeldelse af Elders & Fyffes, Limited, i London, men efter hvad der er oplyst under Sagen, maa der gaas ud fra, at Sagsøgeren er berettiget til at anvende Etiketten.

De Sagsøgte har dernæst anført, at der, naar henses til Etiketternes Udseende, særlig Navnet og Stregerne, ikke var nogen nærliggende Mulighed for Forveksling. Naar de havde valgt Navnet Kamerun, skyldtes det, at de af dem forhandlede Bananer hidrørte fra Kolonien Kamerun i Sydvestafrika, og naar de havde givet deres Etikette samme Farve som Sagsøgerens, var Grunden — efter deres videre Anbringende — den, at den blaa Farve tog sig bedst ud paa Bananerne.

Det findes nu ikke at kunne bestrides, at de Sagsøgtes Etikette i Henseende til Form og Farve har meget stor Lighed med Sagsøgerens. Derimod er ingen Mulighed for at forveksle de i Etiketterne indeholdte Navne, og naar henses til, at disse fremtræder som en meget betydelig Del af Etiketterne, o til at det endvidere af Sagen fremgaar, at Sagsøgeren ogsaa i sin øvrige Reklame lægger særlig Vægt paa Navnet Fyffes, saaledes at Betydningen af dette Navns Tilstedeværelse maa antages at staa Køberne af Bananer klart, maa det anses mindre sandsynligt, at de to Mærker let vil blive forvekslet, og de Sagsøgtes Frifindelsespaaestand maa derfor tages til Følge.

Sagens Omkostninger vil være at ophæve. — — —

T i r s d a g d e n 2 9 A u g u s t .

Nr 338/1932. G r o s s e r e r N E G u n n a r s o n (C o h n)

m o d

Firmaet **Wm Nielsen & Co** i Likvidation (Svane),

betræffende Betaling af et Lejebeløb og Anerkendelse af en indgaaet Lejekontrakt.

Ø s t r e L a n d s r e t s D o m af 19 December 1932: Sagsøgte, Grosserer N E Gunnarson, bør til Sagsøgeren, Firmaet Wm Nielsen & Co's Likvidationsbo, betale 6500 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den

19 November 1932, til Betaling sker, og bør anerkende den ovenfor omtalte Kontrakt med Sagsøgeren som forbindende. Sagsøgte bør derhos betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 400 Kr. Det idømte at udrede og Dommen i det hele at efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Likvidationsboet med Appellantens Samtykke antaget et Tilbud om Indtræden i Lejeret og Forkøbsret samt Overtagelse af Bygninger m v for 5250 Kroner. Indstævnte paastaar herefter Appellanten tilpligtet at betale 1250 Kroner med Renter, nemlig $\frac{1}{2}$ Aars Lejetab 1000 Kroner samt Forskellen 250 Kroner mellem det opnaaede Vederlag og det af Appellanten tilbudte.

Appellanten, som allerede da han den 6 Oktober 1932 vedstod sit Tilbud, var bekendt med, at hans Sagfører undersøgte Ejendommens Prioritetsforhold, har ikke forinden Kontraktens Afslutning stillet noget Krav om at blive sikret mod, at Prioritetsforholdene kunde blive til Hinder for Forkøbsrettens Gennemførelse, og det oplyste giver ej heller Grund til at antage, at Aftalen ikke kunde have været gennemført. Det bemærkes herved, at intet af Laanene var forfaldet, da Kontrakten afsluttedes.

Herefter og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde findes Appellanten at have været uberettiget til at træde tilbage fra Kontrakten som sket og Indstævntes Paastand vil derfor være at tage til Følge.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Grosserer N E Gunnarson, bør til Indstævnte Firmaet Wm Nielsen & Co's Likvidationsbo betale 1250 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 19 November 1932 til Betaling sker. I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da Tømmerhandlerfirmaet Wm Nielsen & Co var gaaet i Likvidation, søgte Firmaets Indehaver Grosserer K W Nielsen Firmaets Lejeret

til Grunden Matr Nr 349 af Utterslev, Glentevej Nr 79 med tilhørende Forkøbsret til Grunden samt Firmaets paa Grunden opførte Bygninger m v overdraget til en af Firmaets Forbindelser, Grosserer N E Gunnarson. Da denne erklærede sig villig, dersom han kunde indtræde i Forkøbsretten, forhandlede Grosserer Nielsen med Grundens Ejer, som i en under 1 Oktober 1932 udstedt Erklæring gav Samtykke til, »at den mellem Firmaet Wm Nielsen & Co og mig bestaaende Lejekontrakt, dat 12 Juni 1929 og angaaende den mig tilhørende Grund Matr Nr 349 Utterslev, af Firmaet fra førstkommende 11 December at regne overdrages til Trediemand, saaledes at denne indtræder i samtlige nævnte Firmas Rettigheder og Forpligtelser ifølge Kontrakten, dog at Prisen for Grunden 7 Kr pr Kv Al, som Kontrakten giver Forkøbsret til, forhøjes til 7 Kr 50 Øre pr Kv Al.«

Under samme Dato afgav Gunnarson med bindende Virkning til 15 Oktober skriftligt Tilbud til Firmaet eller dets Likvidationsbo om at overtage de paa den nævnte Grund beroende nærmere angivne Bygninger i den Stand, hvori de forefindes, for 5500 Kr, at erlægge inden 14 Dage efter Tilbudets Antagelse, paa Betingelse af, at han fra 11 December 1932 kunde indtræde i Lejemaalet paa samme Betingelser som gældende i den bestaaende Lejekontrakt, dog at han ved Benyttelse af den i Kontrakten stipulerede Forkøbsret skulde betale 7 Kr 50 Øre pr Kvadratalen. I selve Tilbudet opgives Lejekontrakten, som Gunnarson ikke havde læst, at indeholde følgende væsentlige Punkter:

»Lejen fastsættes til Kr 2000,— aarlig — — —

Lejemaalet vedvarer, indtil det skriftligt opsiges med et halvt Aars Varsel fra en af Siderne til Ophør en 11 Juni eller 11 December, dog kan Lejemaalet ikke fra Ejerens Side opsiges til noget tidligere Tidspunkt end 11 Juni 1934.

Saalænge Lejemaalet bestaar, skal Lejeren have Forkøbsret til Grunden, af Areal 3044,6 m² (7727 Kv Al) til en Pris af 7 Kr pr Kvadratalen (bliver herefter Kr 7,50 pr Kv Al). Af Købesummen udbetales Kr 20 000,— og Resten skal forrentes med 5 pCt p a og forbliver indestaaende i Grunden afdragsfri i 10 Aar efter Overtagelsen og skal derefter afdrages med en Tiendedel i hver 11 Juni og 11 December Termin.

Køberen skal have Lov til at optage et Laan, stort 10 000 Kr, forud for Restkøbesummen. Ved Bebyggelse skal Sælgerens Obligation rykke for saa store Laan, som kan opnaas af Kreditforenings- og Hypothekforeningsmidler, dog at det indestaaende Beløb ikke maa overstige 33 pCt af Kredit- og Hypothekforeningslaanenes samlede Beløb.«

Dette Tilbud blev den 5 Oktober 1932 akcepteret af Likvidatorerne, og ved en den følgende Dag givet Paategning paa Tilbudet erklærede Gunnarson sig »enig i foranstaaende og erklærer mig bunden til Lørdag den 22 Oktober d A.«

Derefter henvendte Gunnarson sig til sin Sagfører, som konstaterede, at Grunden ifølge Tingbøgerne er behæftet dels med 29 000 Kr til et likviderende Aktieselskab, hvis Likvidator paa Forespørgsel oplyste, at Prioriteten var opsagt, dels med 17 000 Kr til en Privatmand, der kunde opsige den med en Maanedes Varsel til den første i en Maaned. Under Paaberaabelse af, at hans Tilbud var afgivet under den Forudsætning, at

Grunden var ubehæftet, og at hans Forkøbsret efter Prioritetsforholdene var ret problematisk, meddelte Gunnarson under 7 Oktober Likvidatorerne, at han for at opretholde sit Tilbud maatte betinge sig betryggende Garanti for, hvis han vilde gøre Forkøbsretten gældende, at kunne overtage Grunden uafhængigt af de daværende Prioritetshaveres Stilling og Krav.

Likvidatorerne fastholdt i Skrivelse af 21 Oktober Tilbudet som bindende for Gunnarson, men vedlagde en Skrivelse af samme Dato fra Ejerens Sagfører, som oplyser, at der i Grunden indestaar 2 Obligationer, den ene til Renovationskompagniet er til Rest 22 139,15 Kr og afdrages med noget over 700 Kr i hver Termin; den anden, stor 15 000 Kr, er en Akkomodationsobligation, der ligger til Sikkerhed for et Laan i Frederiksberg Bank sammen med andre Værdier. Banken har erklæret sig villig til, hvis Lejerens Forkøbsret skulde blive effektiv, da at modtage den Obligation, han som Køber skal udstede, i Haandpant i Stedet for Obligationen paa de 15 000 Kr. — Kautionisterne for Laanet skal erklære sig indforstaaet hermed, og den Erklæring mener Ejeren let at kunne fremskaffe. Da Gunnarson under 22 Oktober erklærede ikke at kunne anse det for godtgjort, at den Forkøbsret, som har været Forudsætningen for hans Tilbud, kan effektueres i fuld Overensstemmelse med de i hans Tilbud stillede Betingelser, og derfor ikke at føle sig bundet ved Tilbudet, har Firmaet Wm Nielsen & Co's Likvidationsbo som Sagsøger under denne Sag paastaaet Grosserer N E Gunnarson som Sagsøgt tilpligtet dels at betale $\frac{1}{2}$ Aars Leje, 1000 Kr, og Købesummen for Bygningerne m v, 5500 Kr, ialt 6500 Kr, med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 19 November 1932, dels at anerkende den indgaaede Kontrakt om Lejemaalet for Grunden og Købet af Sagsøgerens Bygninger m v.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet under Henvisning til de af ham tidligere fremførte Betragtninger.

Under Sagen er afgivet Forklaringer af Sagsøgte og af Grosserer K W Nielsen, der har erklæret ved Kontraktens Oprettelse at have været ukendt med Grundens Prioriteringsforhold, hvad Likvidatorerne ogsaa har erklæret, hvorhos de har anført, at der efter de foreliggende Oplysninger om Grundejerens økonomiske Forhold ikke er rimelig Anledning til at befrygte, at Forkøbsretten ikke skulde kunne gøres effektiv.

Som det fremgaar af det anførte har Sagsøgeren i Overensstemmelse med Kontraktens Ordlyd skaffet Sagsøgte samme Forkøbsret, som Sagsøgeren selv havde, med den af Ejeren krævede, af Sagsøgte akcepterede Ændring. Det maa være Sagsøgtes Sag at undersøge og overveje, hvilken Betydning denne Ret kan have for ham, hvortil han har haft Lejlighed baade før Tilbudets Afgivelse og inden dets Vedstaaen den 6 Oktober 1932, hvorved bemærkes, at det ikke kan anses for usædvanligt, at Grunde i det paagældende Kvarter er behæftede, før de endelig bygges.

Som Følge heraf vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge, hvorhos Sagsøgte findes at burde godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 400 Kr.

Nr 86/1933.

Rigsadvokaten

m o d

Anders Christian Christiansen (Knudtzon),

der tiltales for Bedrageri m m.

Vestre Landsrets Dom af 17 Marts 1933: Tiltalte Anders Christian Christiansen bør hensættes i Fængsel i 60 Dage, hvoraf 10 Dage anses som udstaaet ved Varetægtsfængsel. De borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte for 5 Aar. I Erstatning betaler Tiltalte til Arbejdskarl Viggo Sørensen 618 Kr, Fiskeskipper Holger Nielsen 1000 Kr, Chauffør Oluf Børge Thomassen 1000 Kr, Arbejdsmand Niels Østergaard Christensen 800 Kr og Repræsentant Frederik Sejersen Winther 1000 Kr. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Landsretssagfører Jørgensen, 100 Kr. De idømte Erstatninger udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-ankeet dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 4 Maaneder.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 4 Maaneder, hvoraf 10 Dage anses som udstaaet ved Varetægtsfængsel. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Anders Christian Christiansen til Højesteretssagfører Knudtzon 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Anders Christian Christiansen ved 2 jydsk Statsadvokatur Anklageskrift af 19 August 1932 sat under Tiltale til at lide Straf

I. Efter Straffelovens § 251 for Bedrageri ved til efternævnte Tidspunkter i svigagtig Hensigt at have formaaet nedennævnte Personer, som Tiltalte, der beskæftigede sig med Udryddelse af Rotter, Kakerlaker etc, i Henhold til skriftlige Kontrakter, oprettede paa hans Bopæl, Bissensgade 13, Aarhus, antog som Medhjælpere i denne Virksomhed, til at indbetale følgende Beløb som Indskud og Sikkerhed, idet Tiltalte gav de paagældende urigtige Oplysninger om Virksomhedens Værdi og den Indtægt, de kunde paaregne, og idet Beløbene stod i væsenligt Misforhold til Virksomhedens Art og Omfang og ved derpaa at have forbrugt Beløbene uden at være i Stand til at tilbagebetale dem ved Engagementernes Ophør:

- 1) den 14 Februar 1932 Arbejdskarl Viggo Sørensen, Kasted pr Mundelstrup, 500 Kr,
 - 2) ca den 21 Februar 1932 Fiskeskipper Holger Nielsen 1000 Kr,
 - 3) den 20 Marts 1932 Chauffør Oluf Børge Thomassen 1000 Kr,
 - 4) den 20 Marts 1932 Arbejdsmand Niels Østergaard Christensen 800 Kr,
 - 5) den 12 Juni 1932 Repræsentant Frederik Sejersens Winther 1000 Kr.
- II. For Overtrædelse af Lov Nr 89 af 22 April 1904 § 8 ved bl a under de ad I omhandlede Forhold uberettiget at have benyttet Navnet Binderup som Efternavn.

Tiltalte er født den 19 Februar 1895 og har under 12 November 1931 vedtaget en Bøde af 50 Kr til Statskassen for Overtrædelse af Lov Nr 89 af 22 April 1904 § 8, men ses iøvrigt ikke tidligere tiltalt eller straffet.

Tiltalte har erkendt at have indgaaet de i Anklageskriftet ommeldte Kontrakter og af de paagældende Personer at have modtaget de anførte Beløb, men har benægtet ved Modtagelsen af Beløbene at have haft nogen bedragerisk Hensigt, idet han har hævdet, at han havde Grund til at tro, at hans Virksomhed ved de paagældendes Arbejde kunde udvides, saaledes at den kunde give saadanne Indtægter, at baade han og Medhjælperne vilde kunne leve deraf, og saaledes at han, hvis Forholdene bragtes til Ophør i Overensstemmelse med Kontrakterne, kunde have tilbagebetalt Beløbene, som skulde tjene til Sikkerhed for, at de paagældende arbejdede for hans Forretning i den Tid, de var antaget.

Ifølge de foreliggende Oplysninger kom Tiltalte i Forbindelse med de ovenfor under 1—4 anførte Personer, efter at han i »Jyllandsposten« havde indrykket en saalydende Annonce:

»Fast Stilling.

Solid og ordentlig Mand kan straks faa varig og meget vellønnet Stilling. Fagkundskab ikke nødvendig. Maa kunne køre Bil eller være villig til at lære dette. Indskud til Sikkerhed 1000 Kr.«

Med den under 5 nævnte Repræsentant Winther kom Tiltalte i Forbindelse ved at indlægge Billet paa en af denne indrykket Annonce. De med de nævnte fem Personer afsluttede Kontrakter er saalydende:

1) »— — — Dags Dato har undertegnede indgaaet paa at udrette alt forefaldende Arbejde for Chr Binderup, Aarhus, for et Aar at regne. Løn 30 Kr om Ugen samt Kosten, naar Viggo Sørensen arbejder udenfor Aarhus og ikke kommer hjem til Aarhus om Aftenen betaler Binderup ogsaa Nattelogi. Tiltrædelsesdagen Torsdagen den 18 Februar d Aar, Viggo Sørensen indbetaler til Binderup Beløb 500 Kr som Sikkerhed for Opfyldelse af Aftalen, dersom Binderup opsiger Viggo Sørensen inden Aarets Forløb skal beløbet tilbagebetales. Beløbet 500 Kr betales den 18 Februar 1932. Eventuelt Opsigelse fra Binderups Side sker med en Maanedes Varsel.«

2) »— — — Dags Dato er indgaaet følgende Overenskomst mellem Chr Binderup, Aarhus, Holger Nielsen, Skovvejen, Skagen. Holger Nielsen rejser for Chr Binderup i Tiden fra 25 Februar 1932 til 1 November 1932. Binderup udrydder forskellige Skadedyr. Holger Nielsen modtager Ordre til Chr Binderup og faar udbetalt 40 pCt af Beløbet som Ordrene andrager saasnart der foreligger Ordre for mindst 100 Kr skal

Binderup ekspedere samme, og saasart Ordrene er ekspederede udbetales Provision. Eventuelle udestaaende Beløb betales Provisionen saasart Beløbet indgaar. Binderup stiller Bil til Raadighed for Nielsen og Nielsen maa holde Vognen i samme Stand, som den modtages samt holde Vognen kaskoforsikret. Skat betales af Binderup. Nielsen betaler selv Rejseudgifter. Som Indskud og Sikkerhed for at faa Pladsen betaler Nielsen til Chr Binderup 1000 Kr, skriver Ettusinde Kroner den 25 Februar 1932. Dersom Nielsen ikke egner sig for Pladsen saa har Binderup Ret til at opsigte Nielsen til Fraflytning med 1 Maanedes Varsel, dog skal Beløbet 1000 Kr i sidstnævnte Tilfælde tilbagebetales. Nielsen berejser Nørre- og Sønderjylland. Dog har Binderup Lov til selv at rejse ud og modtage Ordre uden derfor at betale Provision af disse.«

3) »Dags Dato indgaaet følgende Overenskomst mellem Chr Binderup, Aarhus, og Oluf Børge Thomassen, Stoholm Mølle, Stoholm St. Børge Thomassen rejser for Chr Binderup i Tiden et Aar at regne fra den 29 Marts 1932 til den 29 Marts 1933. Binderup udrydder forskellige Skadedyr. Børge Thomassen modtager Ordre til Chr Binderup og faar udbetalt 40 pCt af Beløbet som Ordrene andrager. Saa snart der foreligger Ordre for mindst 150 Kr skal Binderup ekspedere samme og saa snart Ordrene er ekspederede udbetales Provision. Eventuelle udestaaende Beløb betales Provisionen saasart Beløbet er indgaaet. Børge Thomassen betaler selv alle Rejseudgifter. Som Indskud og Sikkerhed, for at faa Pladsen betaler Børge Thomassen til Binderup 1000 Kr, skriver et Tusinde Kroner den 23 Marts 1932. Dersom Børge Thomassen ikke egner sig for Pladsen, har Binderup Lov til at opsigte Børge Thomassen med en Maanedes Varsel, dog skal Beløbet i sidstnævnte Tilfælde betales tilbage. Børge Thomassen berejser Sjælland saavel i By som paa Land. Dog har Binderup selv Lov til at rejse ud og modtage Ordre uden dog at betale Provision af disse. Det bemærkes, at Pladsen lønnes de første fire Uger med 100 Kr fast om Ugen samt 10 pCt i Provision.

Efter en Maanedes Forløb bortfalder den faste Løn og som før anført 40 pCt i Provision.

Børge Thomassen skal mindst 1 Gang om Ugen sende Referat hjem til Aarhus.«

4) »Dags Datum. Indgaaet følgende Overenskomst mellem Chr Binnerup, Aarhus, og N Østergaard Christensen, Assing Kirkeby, Kibæk. N Østergaard Christensen rejser Chr Binnerup i Tiden et Aar at regne, fra ck 1 April 1932 til 1 April 1933, Chr Binnerup udrydder forskellige Skadedyr. N Østergaard Christensen modtager Ordre til Chr Binnerup. Og faar udbetalt 40 pCt af Beløbet som Ordrene andrager, saasart der foreligger Ordre for mindst 150 Kroner, skal Chr Binnerup ekspedere samme. Og saasart at Ordrene er Ekspederet udbetales Provisionen. Eventuelle Udestaaede Beløb betales Provisionen saasart at Beløbet er indgaaet. N Østergaard Christensen betaler selv alle Rejseudgifter, som Indskud og Sikkerhed for at faa Pladsen betaler N Østergaard Christensen 800 Kr, skriver ottehundrede Kroner den 23 Marts 1932 til Chr Binnerup. Dersom N Østergaard Christensen ikke egner sig paa Pladsen har Chr Binnerup Lov til at opsigte N Østergaard Christensen med en Maanedes Varsel. Dog skal Beløbet i sidstnævnte Tilfælde tilbagebetales,

N Østergaard Christensen berejser Fyn, Langeland, Lolland, Falster, saavel By som paa Land, dog har Chr Binnerup selv Lov til at rejse ud og modtage Ordre uden dog at betale Provision af disse. Det bemærkes, at Pladsen lønnes de første 4 Uger med 100 Kroner fast om Ugen samt 10 pCt i Provision. Efter de 4 Ugers Forløb bortfalder den faste Løn og som før anført 40 pCt i Provision, og N Østergaard Christensen skal mindst en Gang om Ugen sende Referat hjem til Chr Binnerup.«

5) — — — »Dags Dato indgaaet følgende Overenskomst mellem Chr Binnerup, Aarhus, og Fr Winther, Hovedgaard. Hr Winther skal rejse og optage Ordre for Chr Binnerup, Binnerup udrydder forskellige Skadedyr. Pladsen lønnes med 50 Kr fast pr Uge naar Winther arbejder, og 20 pCt af Beløbet som Ordreerne andrager. Eventuelle udestaaende Beløb betales Provisionen saasnart Beløbet indgaar. Winther afholder selv alle Rejseudgifter. Binnerup lægger Vogn til til Rejsen; men Winther maa holde Vognen i samme Stand som den forefindes ved Modtagelsen. Efter Aftale indskyder Winther til Chr Binnerup et Tusinde Kroner Kr 1000,00 for at faa Pladsen. Dersom Winther eller Binnerup ønsker at ophæve denne Overenskomst kan dette ske til 1 November dette Aar, og det indskudte Beløb refunderes af Binnerup.«

Ifølge Tiltaltes Forklaring skulde Viggo Sørensens Virksomhed bestaa i, at han paa de Steder, hvor Tiltalte skulde foretage Udryddelse af Skadedyrene, skulde deltage i Arbejdet med at udsætte Gift og lignende. De øvrige fire Personer skulde i de forskellige Landsdele rejse rundt og optage Ordre, der skulde udføres af Tiltalte, og Tiltalte har efter Antagelsen af de paagældende i den første Tid foretaget nogle Rejser sammen med dem, dels for at gøre dem bekendt med Kunder, dels for at instruere dem om Ordreoptagelsen.

Med Hensyn til Viggo Sørensen, der ophørte med sit Arbejde omkring Midten af Juni, fordi han ikke fik sin Løn udbetalt, har Tiltalte videre forklaret, at han skylder Sørensen 118 Kr i Arbejdsløn, men at han iøvrigt ikke har givet Sørensen nogen Anledning til at forlade Pladsen.

Angaaende Nielsen, Thomassen og Østergaard Christensen har Tiltalte forklaret, at de paagældende ikke fik optaget Ordre af nogen Betydning, men at Tiltalte er uden Skyld i dette, da de ikke egnede sig til og heller ikke viste tilstrækkelig Interesse for Arbejdet med Ordreoptagelsen.

Vedrørende Winther, der som ovenfor anført først blev antaget den 12 Juni 1932, paa hvilket Tidspunkt Undersøgelsen i nærværende Sag var indledet mod Tiltalte, fremgaar det af Sagens Oplysninger, at dennes Virksomhed først ophørte noget efter Tiltaltes Anholdelse den 30 Juni, men at han iøvrigt kun har tegnet en enkelt Ordre.

Ifølge de af de paagældende fem Personer afgivne Vidneforklaringer har de indbetalt Beløbene i Tillid til Tiltaltes Udtalelser om, at de vilde opnaa en fast Stilling, og fordi de efter hans Oplysninger om Virksomhedens Omfang maatte forudsætte, at der var Sikkerhed for deres Indskud. De under 2—5 nævnte har derhos forklaret, at de har gjort, hvad de kunde, for at optage Ordre, men at det viste sig, at der ikke i Tiltaltes Virksomhed var tilstrækkeligt Grundlag for at faa Ordre optaget.

Angaaende det Beløb paa ialt 4300 Kr, som udgør Summen af de

5 Pengeindbetalinger, maa det efter det oplyste antages, at en Del er medgaaet til Betaling af Købesum for Automobileer, som i et vist Omfang er benyttet ogsaa af de paagældende Medhjælpere, samt til andre Udgifter ved Automobileerne og til Løn m v til nogle af Medhjælperne, men iøvrigt har Tiltalte ikke kunnet gøre Rede for Beløbets Anvendelse.

Efter alt det foreliggende, derunder særlig, at Tiltalte i Løbet af faa Maaneder har modtaget de nævnte Beløb, der ikke stod i rimeligt Forhold til Omfanget af hans Virksomhed, hvis Udbytte efter det oplyste maa antages alene at have kunnet tilstrække til hans og hans Families nødtørftige Underhold, findes der ikke at kunne tillægges Tiltaltes Forklaring nogen Betydning, hvorimod det maa anses for godtgjort, at Tiltalte for at skaffe sig uberettiget Vinding har bibragt de paagældende Personer urigtige Forestillinger om sin Virksomhed og derved bestemt dem til at overlade ham Pengene, saaledes at der paaførtes dem et Formuetab.

I Henhold til det anførte maa Tiltalte anses for skyldig i Bedrageri.

Ved Sagens Oplysninger, derunder Tiltaltes egen Erkendelse, er det derhos godtgjort, at han har gjort sig skyldig i den ham paasigtede Overtrædelse af Lov Nr 89 af 22 April 1904 § 8. Den Straf, som Tiltalte har forskyldt for sine ommeldte Forhold, findes at burde bestemmes under et i Medfør af Straffelov 15 April 1930 § 285, jfr § 279, og efter Lov Nr 89 af 22 April 1904 § 8 til Fængsel i 80 Dage, hvoraf 10 Dage skal anses udstaaet ved det Varetægtsfængsel, Tiltalte har været underkastet.

De borgerlige Rettigheder vil være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar.

Under Sagen er der af de ovenomhandlede 5 Personer nedlagt Paastand om Erstatningsbeløb saaledes:

af Viggo Sørensen	618 Kr
- Holger Nielsen	1000 —
- Oluf Børge Thomassen	1200 —
- Niels Østergaard Christensen	800 — og
- Frederik Sejersens Winther	1000 —

Tiltalte har gjort gældende, at Erstatningsbeløbet til Thomassen ikke bør sættes højere end til 1000 Kr, men har iøvrigt erklæret intet at have mod disse Paastande at erindre. Paastandene vil herefter være at tage til Følge, dog at der ikke vil kunne tilkendes Thomassen 1000 Kr.

Tiltalte vil endelig have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten 100 Kr.

Nr 142/1933.

Rigsadvokaten

m o d

Hans Madsen Rasmussen (Knudtzon),

der tiltales for Forsøg paa Røveri.

Østre Landsrets Dom af 13 Juni 1933: Hans Madsen Rasmussen bør straffes med Fængsel i 8 Maaneder, hvorhos de borgerlige Rettigheder irakendes ham for et Tidsrum af 5 Aar. Saa bør Tiltalte og udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Landsrets-sagfører Edvin Hansen, 380 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket, dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesterets-sagfører Knudtzon betaler Tiltalte Hans Madsen Rasmussen 50 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Hans Madsen Rasmussen er ved Anklageskrift af 24 April 1933 sat under Tiltale ved Østre Landsret til at lide Straf for Forsøg paa Røveri efter Straffelovens § 288, I, jfr § 21, ved Natten mellem den 11 og 12 Marts 1933 Kl ca 3½ udenfor Lægeboligen i Tryggelev i røverisk Hensigt at have tilføjet Læge Michael Broderus Møller et Næveslag i Panden, idet han raabte: »Pengene eller Livet.«

Tiltalte er født den 24 Marts 1903 og ikke tidligere straffet.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte kendt skyldig i det Forhold, hvorfor han er tiltalt. Han vil derfor være at anse efter Straffelovens § 288, jfr § 21, med en Straf, der efter Omstændighederne findes at kunne bestemmes til Fængsel i 8 Maaneder, hvorhos de borgerlige Rettigheder i Medfør af Straffelovns § 78 vil være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar.

O n s d a g d e n 3 0 A u g u s t .

Nr 170/1933. **Villy André Ehlert Emil Marvil**

p a a k æ r e r

Østre Landsrets Kendelse af 7 August 1933.

Den paakærede Kendelse er saalydende:

Ved Østre Landsrets Dom af 29 December 1930 blev Villi André Ehlert Emil Marvil i Medfør af § 1, 1 Stk i Lov Nr 133 af 11 April 1925 dømt til Tvangsindlæggelse paa den til Sindssygehospitalet i Nykøbing Sj knyttede Sikringsanstalt.

Marvil havde fremsat forskellige Trusler, nemlig den 9 Marts 1930 mod Byretsdommer Christensen i et Brev til denne, hvori Dommeren trues paa Livet, den 10 Juli 1930 mod Overlæge Friis-Møller i et Brev til Dommeren i Københavns Byrets 5 Afdeling, hvori trues med Brandstiftelse, hvorhos han den 14 s M mundtlig inden Retten havde truet med at overfalde Funktionærerne ved Nyborg Straffeanstalt.

Domfældte har under 4 November 1932 andraget Justitsministeriet om Ophævelse af de ved Landsretsdommen truffne Sikkerhedsforanstaltninger. Justitsministeriet har foranlediget Spørgsmaalet forelagt nærværende Ret.

Rigsadvokaten har under 19 Januar 1933 og 19 Juli s A udtalt sig imod, at Spørgsmaalet om Løsladelse allerede nu optages til Afgørelse.

Efter de foreliggende Oplysninger maa Retten nære Betænkelighed ved paa nærværende Tidspunkt at ophæve de overfor Domfældte truffne Sikkerhedsforanstaltninger, og Domfældtes Andragende vil herefter ikke kunne tages til Følge.

T h i b e s t e m m e s :

Det ovennævnte Andragende kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Østre Landsret.
I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

b e s t e m m e s :

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at
stande.

Nr 125/1933.

Rigsadvokaten

m o d

Henrik Nicolai Knudsen (Steglich-Petersen),

der tiltales for Underslæb.

Vestre Landsrets Dom af 10 Marts 1933: Tiltalte Henrik Nicolai Knudsen bør hensættes i Fængsel i 60 Dage. De borgerlige Rettigheder frakendes ham for 5 Aar. I Erstatning til Andels Stevedoreklubben i Vejle betaler Tiltalte 1273 Kr 55 Øre. Saa udreder han og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forvarer, Overretssagfører Teisen, 60 Kr. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Steglich-Petersen betaler Tiltalte Henrik Nicolai Knudsen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Henrik Nicolai Knudsen ved 3 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 29 December 1932 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 253 for Bedrageri ved i Aarene 1931 og 1932 i sin Egenskab af Formand og Kasserer for »Andels Stevedoreklubben i Vejle« uberettiget og til egen Fordel at have forbrugt et Beløb, formentlig 1273 Kr 55 Øre, af de nævnte Klub tilhørende Midler.

Under Domsforhandlingen har Anklagemyndigheden indskrænket Tiltalen til at omfatte Tidsrummet efter 1 April 1932.

Tiltalte er født den 26 December 1897 og ses ikke tidligere at have været tiltalt eller straffet.

Tiltalte var fra den 9 November 1928, da Andels Stevedoreklubben i Vejle blev stiftet og indtil August 1932 Formand og Kasserer for denne Klub, der havde til Formaal at udføre Losningsarbejde uden Mellekomst af nogen Arbejdsgiver. Det paahvilede Tiltalte som Indehaver af de nævnte Hverv at skaffe Arbejde og at modtage Betaling for Arbejdet samt at fordele Betalingen blandt Klubbens Medlemmer. I Lønning herfor oppebar Tiltalte 55 Kr om Ugen, og han havde derhos for Losning af Kul til Gasværket i Vejle en særlig Indtægt, der beløb sig til ca 500 Kr aarlig. Tiltaltes Regnskab blev revideret fire Gange aarlig af to dertil valgte Medlemmer af Klubben, senest ved Udgangen af Januar Kvartal

1932, og der blev ved denne Lejlighed ligesaa lidt som tidligere fundet noget at erindre mod Regnskabet. I August Maaned 1932 var Tiltalte ude af Stand til at betale de Medlemmer af Klubben, der havde udført Losning af Skibet »Bonita« hele den dem derfor tilkommende Arbejdsløn, idet der manglede 543 Kr 2 Øre, skønt Tiltalte paa Klubbens Vegne havde modtaget hele Betalingen for dette Arbejde. I den Anledning anmeldte Klubben i Henhold til Generalforsamlingsbeslutning af 24 August 1932 Tiltalte for Forbrug af betroede Midler.

Under Sagen er det ikke lykkedes at skaffe Klubbens Regnskabsbøger til Stede. Tiltalte har derom forklaret, at han plejede at opbevare dem i en Dokumentmappe, der henlaa i et uaflaaset Skab i Arbejdernes Forsamlingsbygning, og at han senest havde dem i Brug omkring den 28 April 1932, da han gjorde Regnskabet for Januar Kvartal 1932 op, hvorefter de blev lagt tilbage i Skabet. Senere vil han ikke have set Bøgerne, der forgæves er blevet eftersøgt. Det har herefter kun været muligt at opgøre Regnskabet efter Tiltaltes Opgivende, suppleret med Oplysninger fra de Firmaer, der har benyttet Klubben ved Lossearbejder, om de af dem til Tiltalte foretagne Indbetalinger. Der er paa dette Grundlag opstillet to Regnskaber over Klubbens Indtægter og Udgifter, nemlig et for Tiden fra den 1 Maj 1929 til Tiltaltes Fratræden som Formand, og et for Tiden fra den 1 April 1932 til samme Tidspunkt. Det første Regnskab udviser et Underskud af 618 Kr 49 Øre, og det sidste — bortset fra en Indtægtspost af 300 Kr, der efter de foreliggende Oplysninger ikke kan antages at vedrøre Klubben — et Underskud af 1273 Kr 55 Øre.

Tiltalte, der under Forundersøgelsen har erkendt at have haft et Underskud af ca 1000 Kr har under Domsforhandlingen for Landsretten ikke benægtet, at Størrelsen af Underskudet beløb sig til det fornævnte Beløb af 1273 Kr 55 Øre, hvorimod den nuværende Formand for Stevedoreklubben, der under Sagen paa Klubbens Vegne har nedlagt en Erstatningspaastand mod Tiltalte paa 7000 Kr, til de rekonstruerede Regnskaber har bemærket, at forskellige Indtægter er opført med for smaa og forskellige Udgifter med for store Beløb. I Mangel af nærmere Oplysning herom vil der imidlertid ikke kunne tages Hensyn til denne Forklaring, og det kan derfor ikke anses bevist, at Underskudet har været større end det fornævnte Beløb af 1273 Kr 55 Øre.

Underskudet er, efter hvad Tiltalte videre har forklaret — fremkommet dels ved, at han til egen Fordel har forbrugt en Del af de ham betroede Penge, dels ved at han for Klubben har afholdt Udgifter, som ikke er bogførte. Med Hensyn til dette sidste Punkt gaar hans nærmere Forklaring ud paa, at der ved den fjerdingaarlige Revision i Klubben og det i Forbindelse dermed staaende Bestyrelsesmøde blev bestilt Spise- og Drikkevarer til Bestyrelsesmedlemmer og Revisorer paa Klubbens Regning, men at de hertil anvendte Beløb var saa store, at Tiltalte lod dem fordele paa to Regninger, hvoraf Klubben betalte den ene, der udviste en Udgift, som kunde passere, medens Tiltalte selv betalte den anden, idet han gjorde de øvrige Bestyrelsesmedlemmer opmærksom paa, at de skulde bære deres Part af den, hvad de dog ikke gjorde. Endvidere vil Tiltalte have ydet Klubbens Medlemmer Laan, da det, som han forklarer, blev betragtet som en stiltiende Ret, at de kunde faa Laan hos

Tiltalte, som saa ydede dem Forstrækninger dels af sin private Beholdning dels af Klubbens Kasse.

Fremdeles angiver Tiltalte, hvem det i Aaret 1931 blev paalagt at indkræve et Ekstrakontingent, som Havnearbejdernes Fagforening havde paalagt sine Medlemmer, at Regnskabet herover var vanskeligt at føre, og at Resultatet i hvert Fald blev, at han løb sur i det og maatte fremskaffe 300 Kr, som han ikke havde, men tog af Klubbens Kasse. Endelig var det ifølge Tiltaltes Forklaring almindeligt, at han ydede Forskud paa Arbejds løn, og disse Forskud mener han ikke altid at have faaet tilbage, idet det hændte, at de paagældende udeblev fra det Arbejde, for hvis Besørgelse der var udbetalt dem Forskud.

Forsaavidt angaar de af Tiltalte omtalte Udgifter til Bispising og Ydelse af Laan samt det ved Indkrævning af Fagforeningsbidrag fremkomne Underskud vilde Tiltalte ikke have været beføjet til at debitere Klubben for disse Udgifter, selv om han havde skaffet sig Dokumentation for dem, og forsaavidt han har afholdt Udgifter i de førnævnte Øjemed for Klubbens Regning, vil det være at tilregne ham som Forbrug af betroede Midler.

Med Hensyn til Ydelse af Forskud paa Arbejds løn er det vel oplyst, at Tiltalte var berettiget til af Klubbens Midler at give saadanne Forskud, der dog, dersom Klubbens Medlemmer derved kom i Gæld til den, skulde refunderes dem af Havnearbejdernes Fagforening. Da der imidlertid ikke i Tiltaltes Forklaring er noget Holdepunkt for, at han virkelig har haft Tab paa denne Konto, vil der ikke kunne tages Hensyn hertil. Herefter samt efter de foreliggende Oplysninger om Tiltaltes Formueforhold i Forbindelse med, at han siden December Maaned 1931 og til sin Fratræden som Formand og Kasserer har støttet sin Svoger med ca 1300 Kr, og at han efter i Julen 1931 at være blevet klar over, at der var Underskud i hans Kasse, er gaaet paa Restaurationer og derved har haft et Forbrug, han ikke selv har kunnet dække, findes det ubetænkeligt at statuere, at hele det af Tiltalte erkendte Underskud af 1273 Kr 55 Øre er fremkommet ved, at han har anvendt dette Beløb til egen Fordel. Han vil herefter være at anse efter Straffelovens § 285, Stk 1, jfr § 278, 3, med en Straf, der vil kunne bestemmes til Fængsel i 60 Dage, hvorhos de borgerlige Rettigheder vil være at frakende ham for 5 Aar. Endvidere vil han være at tilpligte at betale Andels Stevedoreklubben i Vejle en Erstatning af 1273 Kr 55 Øre, hvorhos han vil have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Færdig fra Trykkeriet den 11 Oktober 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 18

Fredag den 1 September.

Nr 141/1933.

Rigsadvokaten

mod

Dagmar Lovise Cecilie Busch, født Knoth (Axel Schmidt),

der tiltales for Overtrædelse af § 1, jfr § 2 i Lov Nr 132 af 14 April 1932.

Dom afsagt den 12 December 1932 af Retten for Silkeborg Købstad mv: Tiltalte Dagmar Lovise Cecilie Busch, f Knoth, bør for det offentlige Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger uddedes af det offentlige.

Vestre Landsrets Dom af 29 Marts 1933: Tiltalte, Dagmar Lovise Cecilie Busch, født Knoth, bør bøde 60 Kr til vedkommende Kommunekasse. Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 6 Dage. Saa uddeder Tiltalte og Sagens Omkostninger for begge Retter.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Underrettsdommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Kioskindehaverske Dagmar Lovise Cecilie Busch, f Knoth, der er født i Søndre Sogn i Viborg den 28 August 1886, boende Estrupsgade 24, Silkeborg, er ved Anklageskrift af 11 November 1932 sat under Tiltale for Overtrædelse af § 1, jfr § 2 i Lov om Lukketid for Butiker og Lagre af 14 April 1932, derved at hun fra sin Kiosk paa Silkeborg Banegaard gennem flere Maaneder efter almindelig Butikslukketid har forhandlet de

i Lovens § 2 b og § 2 c nævnte Varer, uagtet hun forinden sædvanlig Lukketid har solgt andre Artikler end de i de citerede Bestemmelser nævnte Kioskvarer og desuden efter almindelig Butikslukketid i Tilslutning til sin ulovlige »Kioskhandel« fra ophængt Automat paa Banegaarden har forhandlet Tobaksvarer.

Tiltalte har i 1930 og 1931 vedtaget Bøder paa henholdsvis 25 og 10 Kr for Overtrædelse af den dagældende Lukkelov, men findes iøvrigt ikke tiltalt eller straffet.

Tiltalte, der har paastaaet sig frifundet, har i Retten forklaret, at hun sælger Tobak og udenlandsk Frugt foruden de almindelige Kioskvarer, der omtales i Lukkelovens § 2 b, og at fornævnte Salg sker til hvem som helst, der indfinder sig paa Stationen. Indenfor Lukketid sælges Frugten paa samme Maade som udenfor Lukketiden, medens Tobakken indenfor Lukketid kun sælges fra Automat.

Under Hensyn til Bestemmelserne om Automatsalg i Lov Nr 138 af 28 April 1931 § 26, 2 Stk og Lov Nr 132 af 14 April 1932 § 9, 2 Stk, findes Tiltalte ikke ved det stedfundne Tobakssalg fra Automat at have gjort sig skyldig i nogen Lovovertrædelse. Da Tiltalte i den almindelige Lukketid bortset fra Automatsalget ikke har handlet med andre Varer end de i sidstnævnte Lovs § 2 c ommeldte, og da denne Bestemmelse maa antages udtømmende at angive, hvilke Varer der i almindelig Lukketid kan forhandles paa Jærnbanestationer, nemlig foruden de allerede i Stk b nævnte de i Stk c tilføjede, men iøvrigt ikke knytter særlige Betingelser til Salget paa Jærnbanestationer, idet Henvisningen til Stk b alene gælder de der opregnede Varer, findes den Omstændighed, at Tiltalte udenfor Lukketid paa Jærnbanestationen har forhandlet Tobak og Frugt, ikke at kunne paadrage hende noget Ansvar for Overtrædelse af Lukkeloven. Tiltalte vil saaledes i det hele være at frifinde, og Sagens Omkostninger vil være at udrede af det offenkendte.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Silkeborg Købstad m v den 12 December 1932 afsagte Dom er alene paaanket af Anklagemyndigheden efter indhentet Tilladelse fra Justitsministeriet dateret 9 Februar 1933.

For Landsretten har Anklagemyndigheden ikke opretholdt Tiltalen forsaavidt angaar Salg af udenlandsk Frugt og Tobaksvarer fra Automat.

Efter det oplyste har Tiltalte foruden de i Lov Nr 132 af 14 April 1932 § 2 c omtalte Handelsartikler i længere Tid fra sin Kiosk paa Jærnbanestationen udenfor Lukketid solgt Tobaksvarer og saaledes udøvet videre Handel end i Lovens § 2 c ommeldt. Ved herefter i den i Lovens § 1 nævnte Lukketid at forhandle Varer fra Kiosken har Tiltalte overtraadt Lovens Bestemmelser i § 1, jfr § 2 c, og hun vil herefter i Henhold til Lovens § 10, Stk 1, være at anse med en Bøde af 60 Kr til vedkommende Kommunekasse. Forvandlingsstraffen vil være at bestemme til Hæfte i 6 Dage.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger for begge Retter, hvorved bemærkes, at Tiltalte selv har sørget for sit Forsvar ved Landsretten.

Nr 147/1933.

Rigsadvokaten
m o d
Jens Jensen (Cohn),

der tiltales for Overtrædelse af Ferskvandsfiskeriloven.

Dom afsagt 10 November 1932 af Retten for Hobro Købstad m v: Tiltalte, Snedker Jens Jensen, Klejtrup, bør bøde 65 Kr til »Fiskeriforeningen for Klejtrup Sø«s Kasse og betale denne Sags Omkostninger.

Vestre Landsrets Dom af 13 Maj 1933: Tiltalte Jens Jensen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter og derunder i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Johnsen, 100 Kr, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af det offentlige.

For Højesteret har Rigsadvokaten ikke støttet Straffepaastanden paa, at Tiltalte ikke kan betragtes som Lodsejer, men paa, at Fiskeriet er ulovligt som foregaaet paa Nielsens Sølod, der ikke var bortforpagtet til Tiltalte. Da den sidstnævnte Betragtning tiltrædes, vil Tiltalte allerede af denne Grund være at anse efter de i Underrettens Dom anførte Bestemmelser.

Bøden findes at burde bestemmes til 20 Kroner med en Forvandlingsstraf af 2 Dages Hæfte.

Med disse Ændringer vil Underrettsdommen kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Bøden bestemmes til 20 Kroner med en Forvandlingsstraf af Hæfte i 2 Dage. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Cohn betaler Tiltalte Jens Jensen 80 Kroner. I Salær for Landsretten tillægges der Overretssagfører Johnsen 100 Kroner, der udredes af det offentlige.

—————

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Det af Politimesteren i Hobro m v under 11 f M udfærdigede Anklageskrift er saalydende:

»1) Købmand Martin Christian Christensen født den 6 Maj 1900 i Brøndum,

2) Kommis Udo Kai Thostrup født den 2 Januar 1910 i Kjellerup,

3) Landpost Anton Andersen født den 3 Februar 1886 i Fristrup,

4) Snedker Jens Jensen født den 18 Maj 1897 i Hvornum, alle boende i Klejtrup,

sættes herved under Tiltale ved Retten for Hobro Købstad m v for at have overtraadt Lov Nr 94 af 31 Marts 1931 §§ 26 og 31, jfr Regulativ for Fiskeriet i Klejstrup Sø af 25 August 1931 § 2, I ved den 14 Juni d A at have fisket ulovligt i Klejtrup Sø med Aalekroge.

Jeg nedlægger derfor Paastand om, at de Tiltalte idømmes Bøde.

Som Vidne begæres indkaldt: Sogneraadsformand Chr Sørensen af Hejring.«

For de første 3 Tiltaltes Vedkommende er Sagen afgjort, idet Tiltalte 1 har modtaget en Advarsel, Tiltalte 3 har vedtaget en Bøde, stor 20 Kr, og Sagen for Tiltalte 2's Vedkommende hævet af Anklagemyndigheden. Tilbage er saaledes kun Tiltalte Nr 4 Jens Jensen, som har paa-staaet sig frfundet.

Han har erkendt, at han sammen med Tiltalte Nr 3 i Sommeren d A har udlagt Kroge for Aal i Klejtrup Sø, men han har gjort gældende, at han er Lodsejer til Søen, og at Gaardejer Anton Nielsen af Hejring, der er Lodsejer til Søen, mod Vederlag har givet ham Lov til at fiske paa Nielsens Sølod, paa hvilken Fiskeriet er foregaaet.

For Fiskeriet i Klejtrup Sø gælder et Regulativ, stadfæstet af Landbrugsministeriet den 25 August 1931. Efter dettes § 2 har med de af den gældende Lovgivning og Regulativet følgende Indskrænkninger enhver Lodsejer Ret til personlig og ved sin Husstand at drive Fiskeri paa sin egen Sølod. Alle andre har kun Ret til at fiske indenfor Regulativets Omraade, naar de har løst Fiskekort, som ikke kan give Ret til at udsætte Aalekroge.

Tiltalte har begrundet sit Anbringende om at være Lodsejer til Søen med, at han er Medlem — hvilket ikke er bestridt — af det saakaldte »Fiskerikonsortium«, som ejer en Parcel ved Søen. Om dette »Fiskerikonsortium«s Medlemmers Ret til at anses som Lodsejere ved Søen hedder det i en af nærværende Ret under 14 December f A afsagt Dom, af hvilken Udskrift er fremlagt under Sagen, »Ad 3) Det saakaldte Fiskerikonsortium bestaar af 44 Medlemmer og ejer en uopdyrket Lod, Matr Nr 4 k af Hvornum, stor 4551 m², som grænser til Søen paa en Strækning af godt 85 m.

Dette Konsortium blev dannet 1910 med det Formaal at omgaa det da oprettede Regulativs Bestemmelser om, at kun Lodsejere kunde stange Aal fra Isen paa Søen, hvad Publikum havde været vant til at gøre. Det synes klart, at dets Medlemmer herefter ikke kunne antages retligt at være stillede som Lodsejere ved Søen.« Da denne Dom ikke blev paa-anket, mener Retten at maatte lægge den deri udtalte Opfattelse af det heromhandlede Spørgsmaal til Grund ogsaa under nærværende Sag, og Tiltalte vil saaledes ikke kunne anses som Lodsejer. Da en Lodsejer efter Regulativets § 2, 2det Pkt kun kan bortforpagte sin Fiskeriret til en anden Lodsejer, maa heraf følge, at fornævnte Anton Nielsens Overdragelse af sin Fiskeriet til Tiltalte er uden Beytdning, selv om den iøvrigt maatte være gyldig, hvorved blandt andet bemærkes, at der efter den

nævnte Bestemmelse i Regulativet forud skal gives Formanden for Bestyrelsen Meddelelse om en saadan Bortforpagtning, og at Formanden under Sagen har forklaret, at han ikke har faaet saadan Meddelelse.

Efter det anførte antages Tiltalte saaledes at have fisket uberettiget i Søen. Han har forklaret, at han har udøvet Fiskeriet i Fællesskab med Tiltalte Nr 3, og at de derved har fanget ca 15 à 20 Pund hver. Han vil herefter være at anse efter Lov Nr 94 af 31 Marts 1931 § 26, jfr § 31 og det fornævnte Regulativ, med en Fiskeriregulativets Kasse tilfaldende Bøde, stor 65 Kroner.

Tiltale er begært af Formanden for »Fiskeriforeningen for Klejtrup Sø«. Erstatningspaastand er ikke nedlagt.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Hobro Købstad m v den 10 November 1932 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af det offentlige.

Efter det for Landsretten foreliggende findes Tiltalte i Kraft af sin Medejendomsret til Matr Nr 4 k, Hvornum By og Sogn, i Fiskerilovens Forstand at maatte betragtes som Lodsejer ved Klejtrup Sø. Herefter har Tiltalte i Henhold til den ham af Gaardejer Anton Nielsen meddelte Tildelse været berettiget til at udøve det i Sagen ommeldte Fiskeri. Idet det herefter findes uforment at komme ind paa, hvad Tiltalte iøvrigt har anført til sit Forsvar, vil Tiltalte være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter bliver at udrede af det offentlige som nedenfor anført.

Her med endte Ekstrasessionen.

Anden ordinære Session.

T i r s d a g d e n 3 O k t o b e r .

Nr 52/1933. Politimester **S Bo Lassen** (Bang)

m o d

Købmand **Christen Christensen Støvring** (Bruun),

betræffende Indstævntes Ret til Handel med stærke Drikke.

Vestre Landsrets Dom af 18 November 1932: Den forom-meldte, af Sagsøgte, Politimester S Bo Lassen, under 14 April 1931 paa det for Sagsøgeren, Købmand Christen Christensen Støvring, under 27 Februar 1928 udfærdigede Næringsbevis paa Detailhandel meddelte Paategning angaaende Ret for Sagsøgeren til Handel med stærke Drikke bør anses som lovlig meddelt. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren med 125 Kr. Der tillægges de for Sagsøgte under Sagens Forberedelse ved Underretten og under Domsforhandlingen ved Landsretten beskikkede Sagførere, Landsretssagfører Salomonsen og Overretts-sagfører Dahl, i Salær henholdsvis 70 Kr og 100 Kr, hvilke Beløb ud-redes af det offentlige. De idømte Sagsomkostninger udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Politimester S Bo Lassen til Indstævnte, Købmand Christen Christensen Støvring med 300 Kroner.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Bang 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

De Appellanten idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 27 Februar 1928 blev der af Sagsøgte, Politimester i Mariager Købstad m v S Bo Lassen af Hadsund, efter derom fremsat Begæring meddelt Sagsøgeren, Købmand Christen Christensen Støvring, sammesteds, Næringsbevis som Detailhandlér uden Ret til Forhandling af stærke Drikke paa Matr Nr 29 ak og 29 al af Hadsund By, Visborg Sogn. Den 27 Marts 1928 vedtog Aalborg Amtsraad i Henhold til § 9 i Lov Nr 99 om Beværtning og Gæstgiveri m m af 29 Marts 1924 en saakaldet »Beværtervedtægt« for Hadsund By, i hvis § 1 bestemtes, at de for Købstæderne gældende Bestemmelser i nævnte Lov skulde komme til Anvendelse i Hadsund By, medens Paragraferne 2—4 indeholdt Regler om Beværterbevillingers Antal og Tidsvarighed samt om Bekendtgørelser om ledige Bevillinger og § 5 Regler om Vedtægtens Ikrafttræden og Revision; under 10 April 1928 blev denne Vedtægt stadfæstet af Ministeriet for Industri, Handel og Søfart som gældende indtil videre. Den 14 April 1931 gav Sagsøgte — uden at der fra vedkommende Sogneraad forelaa Samtykke efter Beværterlovens § 27 — det forommeldte Næringsbevis af 27 Februar 1928 en Paategning, lydende paa, at »Detailhandler Christen Christensen Støvring har hertil anmeldt, at han agter at forhandle stærke Drikke«. Der opstod imidlertid senere Tvivl om, hvorvidt Beværtervedtægter som den foran omhandlede medførte, at de for Købstæderne gældende Bestemmelser med Hensyn til Handel med stærke Drikke var gjort anvendelige paa det paagældende Landomraade, og da vedkommende højere Myndigheder nærmest var tilbøjelige til ikke at antage dette, tilskrev Sagsøgte den 6 Juni 1932 Sagsøgeren saaledes:

»Herved anmoder jeg Dem om at udlevere mig Deres Næringsbevis paa Detailhandel af 27 Februar 1928, for at den samme under 14 April 1931 meddelte Paategning om Ret til Handel med stærke Drikke kan blive annulleret.«

Sagsøgeren, der ansaa det af Sagsøgte rejste Krav for uberettiget, nægtede at efterkomme det, og har, da Sagsøgte fastholdt Kravet, under nærværende Sag nedlagt Paastand om, at det af Sagsøgte saaledes stillede Krav kendes uberettiget, idet det statueres, at Paategningen om Ret til Handel med stærke Drikke er lovlig meddelt.

Sagsøgte paastaar sig frifundet og har til Støtte herfor anført, at Beværterloven af 29 Marts 1924 sondrer mellem Tilfælde, hvor Bevilling kræves til Næringsens Udøvelse, nemlig Gæstgiveri paa Landet og Beværtning, og Tilfælde, hvor Borgerskab (Næringsbevis) kræves, herunder Handel med stærke Drikke, samt at § 9 i den citerede Lov alene omfatter de Omraader, hvor Bevilling kræves, men ikke tilsigter at gøre Bestemmelserne for Købstæderne om Handel med stærke Drikke anvendelige paa de Landdistrikter, hvortil Købstadsregler overføres. Herved har Sagsøgte henvist til Lovens Forarbejder. Af disse fremgaar, at det af den nedsatte Kommission udarbejdede Forslag, der i 1908 fremsattes for Rigsdagen af Indenrigsministeren, i Kap 4, som indeholdt almindelige for Beværtning og Herbergeri gældende Bestemmelser, i sin § 30 bestemte, at de for Købstæderne gældende Bevillingsregler kunde gøres anvendelige paa visse Landdistrikter, og tilsvarende Affattelse havde Paragrafen ogsaa under Forslagets senere Behandling paa Rigsdagen,

hvorimod Paragrafen ved den af Landstingets Udvalg afgivne Betænkning af 1 Marts 1911 fik sin nuværende Plads og Nummer i et indledende Kapitel, der samlede Forslagets almindelige eller dog for flere af dets Emner fælles Regler. I det Fællesudvalg, der i April 1912 afgav Betænkning om Forslaget, omformedes § 9 til sin nuværende Skikkelse, idet Bestemmelsen om, at de for Købstæderne gældende »Bevillingsregler« kunde gøres anvendelige, ændredes saavel i Paragrafens første Stykke in fine som i andet Stykke til, at de for Købstæderne gældende »Bestemmelser« skal komme til Anvendelse, uden at der derfor gaves særskilt Motivering og Bestemmelsen blev i denne Form som § 9 optaget saavel i Lov Nr 104 af 10 Maj 1912 som i Loven af 1924. Endvidere har Sagsøgte henvist til, at Beværterlovens § 9 som Betingelse for den omhandlede Vedtægts Udstedelse opstiller, at Bebyggelsesforholdene eller Beliggenhed tæt op til en Købstad gør de for Landet gældende »Bevillingsregler« uhensigtsmæssige, hvorfor det synes naturligt at forstaa de senere i Paragrafen benyttede Udtryk »de for Købstæderne gældende Bestemmelser« i Overensstemmelse hermed, og endelig har Sagsøgte anført, at »Beværtervedtægten« for Hadsund bortset fra Bestemmelsen i dens § 1 — som, naar Vægten lægges paa, at det drejer sig om en Beværtervedtægt, maa forstaaes som udelukkende indeholdende Bestemmelser om Beværtninger — alene taler om Bevillinger til Beværtning og intet indeholder om Handel med stærke Drikke, der derfor ikke kan anses omfattet af Vedtægten.

I disse Betragtninger kan der imidlertid ikke gives Sagsøgte Medhold. Den heromhandlede Bestemmelse i § 9 i Loven af 29 Marts 1924 om Beværtning og Gæstgiveri samt om Handel med stærke Drikke har sin Plads i Lovens 1ste Kapitel, der indeholder almindelige Bestemmelser, og efter sin Ordlyd medfører den, at de Bestemmelser, der gennem Vedtægt kan gøres anvendelige i et Landdistrikt, er alle de for Købstæderne gældende Bestemmelser i den nævnte Lov, altsaa ogsaa Købstadsreglerne om Handel med stærke Drikke. En Indskrænkning til de i Loven indeholdte Bevillingsregler ses ikke hjemlet, og det foran anførte om de under Lovens Behandling i Rigsdagen skete Ændringer i Henseende til Bestemmelsens Plads og Indhold taler nærmest herimod. Nu er det vel saaledes, at Indledningen til 1ste Stykke i § 9 nævner de for Landet gældende Bevillingsregler, men dels gælder dette ikke for Paragrafens 2det Stykke, hvor Udtrykket: »Bestemmelser i nærværende Lov« ligeledes findes, dels skønnes det at maatte være afgørende, hvad Lovbestemmelsen i Slutningen af 1ste Stykke fastsætter som det Indhold, der kan gives Vedtægten. Med Hensyn til den udfærdigede »Beværtervedtægt« for Hadsund By bemærkes endelig, at dennes § 1 udtrykkelig udtaler, at de for Købstæderne gældende Bestemmelser i Lov om Beværtning og Gæstgiveri m m af 29 Marts 1924 skal komme til Anvendelse i Hadsund By, hvilket efter almindelig Ordbrug maa forstaaes som alle de for Købstæderne gældende Bestemmelser i Loven, og den Omstændighed, at Vedtægten i sine følgende Paragrafer alene giver Bestemmelser om Bevillinger til Beværtning, men intet indeholder om Handel med stærke Drikke, ses ikke at kunne paaberaabes mod den af Sagsøgeren hævdede Opfattelse, hvorefter Vedtægten omfatter saadan Handel,

da de i Paragraferne 2—4 indeholdte Regler er særlige og for Vedtægten Anvendelse nødvendige Bestemmelser om Beværtning. Hertil kan føjes, at Vedtægten uanset sin Titel maa anses at omfatte Gæstgiveri, hvorom særlige Regler ej heller gives, hvilket antagelig skyldes, at saadanne ligesaavel som særlige Regler om Handel med stærke Drikke — er anset overflødige.

Efter det saaledes anførte er den Paategning, som Sagsøgte under 14 April 1931 har meddelt Sagsøgerens Næringsbevis, givet med Rette, idet Sogneraadets Samtykke efter Beværterlovens § 27 ikke har været nødvendigt, og da Sagsøgtes Krav om Paategningens Annulation saaledes savner Hjemmel, vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil være at udrede som nedenfor bestemt.

Nr 184/1933. **Københavns Bunkerkul Depot Aktieselskab**
m o d
Nationalbankens Valutakontor.

Sø- og Handelsrettens Kendelse af 4 September 1933:

Under nærværende Sag paastaar Sagsøgerne, Københavns Bunkerkul Depot A/S, at de Sagsøgte, Nationalbankens Valutakontor, tilpligtes at anerkende, at Sagsøgerne er berettiget til i deres Importværdi af polske Kul for Aaret 1931 at medregne alle de Partier polske Kul, som Sagsøgerne har købt det paagældende Aar af udenlandsk Sælger, uanset at Faktura ikke er udstedt til Sagsøgerne, og at de Sagsøgte tilpligtes med tilbagevirkende Kraft fra den 1 Januar 1933 at tildele Sagsøgerne Valutaattest i Forhold til den saaledes forringede Importværdi af polske Kul, samt at de Sagsøgte tilpligtes at tildele Sagsøgerne nye Importbevillinger svarende til de Partier Kul, som Sagsøgerne over for de Sagsøgte dokumenterer at have reeksporteret.

De Sagsøgte har, forinden Sagens videre Behandling paabegyndes, i Medfør af Retsplejelovens § 20, 2 Stk, begæret Sagen henvist til Østre Landsret.

Sagen drejer sig om Gennemførelsen af Lov-Bekendtgørelse Nr 145 af 1 Maj 1933 § 3, hvorved der er tillagt Ministeren for Handel og Industri Bemyndigelse til at træffe visse importregulerende Foranstaltninger, hvilke Foranstaltninger ifølge Paragrafens sidste Stk administreres af de Sagsøgte. Og den af Sagsøgerne nedlagte Paastand angaar i første Række Spørgsmaalet om, hvorvidt Sagsøgerne har Krav paa at blive anset som Importører af og af de Sagsøgte at faa tildelt Valutaattest i Forhold til Værdien af polske Kul, som de har købt i 1931, uanset at den udenlandske Sælgers Faktura ikke var udstedt direkte til Sagsøgerne, men til Sælgerens herværende Agent, gennem hvem Sagsøger-

nes Køb er sket. Endvidere vedrører det sidste Punkt af Sagsøgernes Paastand Spørgsmaalet om, hvorvidt de af Sagsøgerne udelukkende til Reeksport foretagne Indkøb af Kul overhovedet omfattes af de ved den paagældende Lovbestemmelse hjemlede importregulerende Foranstaltninger.

De Sagsøgte, der iøvrigt under særskilt Behandling af Sagens Formalitet vil paastaa Sagen afvist fra Domstolene, gør til Støtte for deres Begæring om Sagens Henviisning til Landsretten gældende, at da Sagskundskab til Sø- og Handelsforhold ikke er af Betydning for Sagens Afgørelse, der i første Række beror paa det rent statsretlige Spørgsmaal om Domstolenes Kompetence i Forhold til Administrationen, ligesom Spørgsmaalet om eventuelt at korrigere de af Administrationen truffene Bestemmelser til Valutalovens nærmere Gennemførelse — hvis Domstolene skulde anse sig kompetente i saa Henseende — er et Spørgsmaal af rent offentligretlig Karakter, bør Behandlingen af nærværende Sag ske ved de for almindelige borgerlige Retssager dannede Retter.

Med Hensyn til den af de Sagsøgte foreløbig fremsatte Begæring skal Retten bemærke følgende:

Der kan under Behandlingen af saa godt som alle Sager opstaa Formalitetsspørgsmaal, saaledes som i nærværende Sag Spørgsmaalet om Sagens Afvisning som ikke henhørende under Domstolene, eller f Eks Spørgsmaal om Værneting efter Retsplejelovens § 248 eller om Rækkevidde af en Kontrakts Voldgiftsklausul. Formalitetsspørgsmaal vil som Regel uden Hensyn til Sagens øvrige Beskaffenhed og Indhold (Realitet) være af juridisk Natur. At der foreligger saadanne Spørgsmaal under en Sag, bør imidlertid ikke efter Rettens Formening medføre, at Sagen af Sø- og Handelsretten henvises til de rent juridiske Domstole, saafremt Fagkundskab til Handelsforhold skønnes at være af Betydning ved en Domstolsafgørelse af Sagen, betragtet som en Helhed. Og da Retten finder, at dette er Tilfældet i nærværende Sag, særlig forsaavidt denne angaar Spørgsmaalet om Fortolkningen af Begreberne »Importør« og »Importværdi« i Lov-Bekendtgørelsens § 3, næstsidste Stk, vil de Sagsøgte Begæring om Sagens Henviisning til Østre Landsret ikke kunne tages til Følge.

Thi bestemmes:

De Sagsøgte, Nationalbankens Valutakontor's Begæring om Sagens Henviisning til Østre Landsret kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Sø- og Handelsretten.
I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

bestemmes:

Sø- og Handelsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Nr 139/1933.

Rigsadvokaten

m o d

William Avgust Lehmann (Hartvig Jacobsen),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 138 af 28 April 1931 §§ 40 og 36, subsidiært § 42, og Lov Nr 132 af 14 April 1932 § 1.

Dom afsagt 19 December 1932 af Retten for Roskilde Købstad: Tiltalte Kærnemester William Avgust Lehmann af København bør for Tiltale af Anklagemyndigheden i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 19 Maj 1933: Den indankede Dom bør ved Magt at stande. Det offentlige betaler Sagens Omkostninger for Landsretten.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige til Forandring dog kun for saa vidt Tiltalte er frifundet for Overtrædelse af Lov Nr 138 af 28 April 1931 § 42, 2 Stk og Lov Nr 132 af 14 April 1932 § 1.

I Henhold til de i Dommen for saa vidt den foreligger Højesteret til Prøvelse anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Politimesteren i Roskilde Købstad m v rejst Tiltale mod Kærnemester William Avgust Lehmann af København for Overtrædelse af Lov Nr 138 af 28 April 1931 §§ 40 og 36 ved den 2 Oktober d A i Roskilde Købstad ved personlig Henvendelse til Private paa disses Bopæl at have solgt Hæfter og Bøger og ikke at have været i Besiddelse af Vandrebrev, subsidiært for Overtrædelse af Lovens § 42, 2 Stk, ved til Salg at have omført de nævnte Skrifter uden hertil at have indhentet Tilladelse fra Ministeriet. Endvidere er Tiltalte sat under Tiltale for at have overtraadt Lov Nr 132 af 14 April d A § 1 ved paa en Søndag at have gjort sig skyldig i Omløben med Varer.

Tiltalte har erkendt, at han ved den under Sagen omhandlede Lejlighed har indfundet sig hos ham ubekendte Personer paa disses Bopæl i Roskilde og til dem falholdt og solgt Bøger og Skrifter af gudeligt Indhold, men har bestridt, at den af ham herved udøvede Virksomhed kan betragtes som Handel og falde ind under Næringslovens og Helligdagslovens Bestemmelser om saadan.

Det er under Sagen oplyst, at det af Tiltalte ved den her omhandlede Lejlighed udviste Forhold er et Led i den af »Vagttaarnets Bibel- og Traktatselskab« udfoldede Virksomhed for at udbrede Kendskab til Biblen, hvilket Formaal bl a søges opnaaet ved at skaffe Publikum Adgang til Bøger og Skrifter, indeholdende Kommentarer til Biblen. Disse sælges til Fordel for Selskabet eller udleveres gratis af Personer, der arbejder uden Vederlag og udelukkende af ideelle Grunde. De ved Børgernes og Skrifternes Salg indvundne Beløb anvendes til disse Tryksagers Fremstilling, men er langt fra tilstrækkelige til Udgifterne herved; disse dækkes ved Tilskud af Private, navnlig ligesindede i Udlandet, da »Vagttaarnets Bibel- og Traktatselskab« er et Led i den verdensomspændende Organisation »Watch tower bible and tract society«. Hvad særlig angaar Tiltalte, er det oplyst, at han, som har et til hans Underhold tilstrækkeligt Erhverv, ikke ved sit under Sagen omhandlede Forhold har haft eller har tilsigtet at indvinde nogen som helst økonomisk Fordel, men at hans Virksomhed tværtimod har medført økonomisk Tab for ham.

Da det herefter findes, at den af Tiltalte ved den her omhandlede Lejlighed udøvede Virksomhed ikke kan betegnes som saadan Næringsvirksomhed, hvorpaa Næringslovens Bestemmelser, derunder dens §§ 40, 36 og 42, Stk 2, finder Anvendelse, og da Tiltaltes Forhold ikke findes at kunne betegnes som Omløben med Varer og af denne Grund indeholde en Overtrædelse af Helligdagslovens § 1, vil han være i det hele at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale.

De med Sagens Behandling forbundne Omkostninger udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 19 December 1932 af Retten for Straffesager for Roskilde Købstad m v, er af Anklagemyndigheden i Henhold til Justitsministeriets i Skrivelse af 22 April 1933 dertil givne Tilladelse paaanket til Domfældelse af Tiltalte William August Lehmann i Overensstemmelse med den af Politimesteren i Roskilde rejste Tiltale for Overtrædelse af Lov Nr 138 af 28 April 1931 §§ 40 og 36, subsidiært dens § 42, 2 Stk, og Lov Nr 132 af 14 April 1932 § 1.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

O n s d a g d e n 4 O k t o b e r .

Nr 144/1933.

Rigsadvokaten

m o d

Alfred Jensen (Holten-Bechtolsheim),

der tiltales for Legemskrænkelse.

K ø b e n h a v n s B y r e t s D o m af 20 Marts 1933: Tiltalte Alfred Jensen bør straffes med Fængsel i 40 Dage. Fuldbyrdelsen af Straffen vil dog være at udsætte, saaledes at Straffen efter Forløbet af en Prøvetid paa 5 Aar fra Dato bortfalder, saafremt de i Straffelovens 7 Kapitel fastsatte Betingelser overholdes. Tiltalte bør betale Sagens Omkostninger, derunder 30 Kr i Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Peter Paulsen, samt inden 15 Dage fra Dato 431 Kr 50 Øre til Tapetserer Bernhard Jensen.

Ø s t r e L a n d s r e t s D o m af 25 April 1933: Byrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Udsættelsen af Straffens Fuldbyrdelse yderligere betinges af, at Tiltalte Alfred Jensen inden 3 Maaneder efter denne Doms Forkyndelse betaler den ham paalagte Erstatning til Tapetserer Bernhard Jensen. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 40 Kr i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Peter Poulsen, udredes af Tiltalte. Den idømte Erstatning at udredes inden 15 Dage efter nærværende Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af Tiltalte.

Efter Sagens tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa det antages, at Tiltalte har givet Bernhard Jensen et Stød, saaledes at denne er faldet over mod Gelænderet, at Bernh Jensen derefter er klatret over Gelænderet og at Tiltalte medens Bernhard Jensen stod paa den udvendige Side af Gelænderet har givet ham et Par Lussinger, hvorefter han faldt ned.

Da de Bernh Jensen tilføjede Læsioner maa anses som en Følge af den af Tiltalte udøvede Vold, hvad enten de er fremkommet ved Stødet mod Gelænderet eller ved Faldet ned til 3 Sals Afsats, maa det billiges, at han er anset efter Strfl § 244, 3 Stk.

Dommen vil herefter i det hele kunne stadfæstes, dog at 5 Aars Fristen regnes fra denne Højesteretsdoms Afsigelse og 3 Maaneders Fristen fra Højesteretsdommens Forkyndelse.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at 5 Aars Fristen regnes fra denne Højesteretsdoms Afsigelse og 3 Maaneders Fristen fra Højesteretsdommens Forkyndelse. I Salær for Højesteret til Højsteretssagfører Holten-Bechtolsheim betaler Tiltalte Alfred Jensen 80 Kroner.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag tiltales Alfred Jensen ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 6 Januar 1933 til at lide Straf for Legemskrænkelse, principalt efter Straffelovens § 244, 3 Stk subsidiært efter § 244, 1 Stk, ved den 31 Oktober 1932 om Aftenen paa Trappegangen udfor Tiltaltes Lejlighed, Krusaagade 26, 4 Sal at have tildelt sin Broder, Tapetserer Bernhard Jensen, et Stød i Ryggen, saaledes at han faldt udover Gelænderet, som han greb fat i med Hænderne, hvorpaa Tiltalte gav Overfaldne nogle Slag i Ansigtet, saaledes at denne faldt ned paa Trappeafsatsen neden under, og saaledes at han paadrog sig Læsioner, der i en af Læge C C Jacobsen den 11 November 1932 udstedt Lægeattest beskrives saaledes:

»Den 3 November 1932 blev jeg kaldt til Hr Tapetserer Bernhard Valdemar Jensen, som angav at være kommet til Skade to Dage forinden ved at falde ned ad en Trappe. Han angav Smerter og Ømhed i venstre Side af Brystet.

Ved Undersøgelsen fandtes i venstre Side omtrent svarende til forreste Axillærlinie Svulst omkring 7 og 8 Ribben, abnorm Mobilitet, Strepitus, direkte og indirekte Ømhed. Ved Stethoscopi fandtes paa et Parti saa stort som en Haand omkring dette Sted let Dæmpning, svækket Respiration, skrabende Gnidningslyde og en Del mellemfine fugtige Rallelyde, Respirationen var en Del besværet paa Grund af Smerter ligesom der var en Del Hoste. Temperatur 38°.

Efter ovenstaaende blev Diagnosen:

1) Fractura costae VII et VIII sinistrae. D. v. s. Brud paa 7 og 8 Ribben paa venstre Side.

2) Pleuritis et bronchitis capillaris traumatica sinistra, d. v. s. Lungehindebetændelse og Bronchitis i venstre Side opstaaet ved Beskadigelse (sandsynligvis ved Brudenderne i Ulykkesøjeblikket).

Tilstanden er smertefuld, og Patienten er uarbejdsdygtig og maa holde Sengen endnu i nogen Tid.«

Tiltalte er født den 1 Juni 1899 og ikke fundet tidligere straffet.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Den 31 Oktober 1932 ca Kl 8 Aften indfandt Tapetserer Bernhard Jensen sig paa Tiltaltes Bopæl, Krusaagade 26, for at hente en Hammer, som Tiltalte havde laant. Det viste sig, at Hammeren ikke var til Stede, og der opstod derefter noget Skænderi mellem dem, under hvilket de kom ud paa Trappegangen.

Ifølge den af Bernhard Jensen afgivne Forklaring gav Tiltalte ham nu et kraftigt Stød i Ryggen, saaledes at han faldt over paa Gelænderet, hvorhos han fik Overbalance, saaledes at han faldt helt ud over Gelænderet, han mistede delvis Bevidstheden ved Slaget, men har forklaret, at han husker, at han derefter faldt ned og først noget senere kom til sig selv.

Tiltalte har forklaret, at han og Bernhard Jensen tog fat paa hinanden ude paa Trappen og Bernhard Jensen, der var kommet et Par Trin ned ad Trappen, svingede Benene over Gelænderet, hvorefter Tiltalte gav ham et Par Lussinger, derefter slap Bernhard Jensen med Fødderne, og efter at han havde afslaaet at lade sig hjælpe op saavel af Tiltalte som af Tiltaltes Hustru, sprang han ned og faldt om paa Trappen. Tiltalte, der gik ud fra, at Bernhard Jensen spillede Komædie, undersøgte ikke nærmere, om han var kommet til Skade.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det endvidere, at Bernhard Jensens Hustru, Dagmar Jensen, nogle Dage senere sammen med sin Søster, Petrea Duelund, gik hen til Tiltalte for at tale med ham om Sagen, og efter Fru Dagmar Jensens Forklaring udtalte Tiltalte, at han ude paa Trappen havde skubbet til Bernhard Jensen, saaledes at han var faldet ud over Gelænderet.

Fru Duelund har forklaret, at hun husker, at Tiltalte sagde, at han havde skubbet Bernhard Jensen over mod Gelænderet, hvorimod hun ikke husker Udtalelser om, hvorledes Bernhard Jensen var kommet ud over Gelænderet.

Selv om der nu af Tiltaltes Hustru, Olga Jensen, er afgivet en Forklaring om, hvad der paa Trappen passerede mellem Tiltalte og Bernhard Jensen, der er i Overensstemmelse med den af Tiltalte afgivne Forklaring, findes dog den af Bernhard Jensen afgivne Forklaring efter samtlige foreliggende Omstændigheder, at have Formodningen for sig, saaledes at den vil være at lægge til Grund ved Sagens Paadømmelse, idet det tilføjes, at der ikke skønnes at kunne tillægges en af Tiltaltes 9-aarige Datter Ina Jensen afgiven Forklaring nogen Betydning.

Herefter maa det anses for godtgjort, at Tiltalte har givet Bernhard Jensen et Stød, saaledes at han faldt over mod Gelænderet og har faaet Overbalance, hvorefter han, efter at have faaet nogle Slag i Ansigtet af Tiltalte, er faldet ned paa Trappeafsatsen neden under, og de i Anklageskriftet omhandlede Læsioner maa antages at være fremkommet dels ved Stødet mod Gelænderet, dels ved Faldet.

Det bemærkes herved, at det i en den 14 Januar 1933 af Læge Gunnar Thamsen udstedt Attest udtales:

»Tapetserer Bernhard Jensen, Krusaagade 6 IV, klager endnu (ligesom ved Consultation 3 December 1932) over Følgerne fra Tilskadekomst (31 Oktober 1932): Svimmelhed og Hovedpine og Hukommelses-svækkelse; Træthed og Tyngde over venstre Skulder; kan stadig ikke taale at ligge paa venstre Side om Natten, hvorfor Søvn er en Del afbrudt.

Undersøgelsen Dags Dato viser intet objectivt abnormt; men da hans Arbejde angivelig væsentlig bestaar i Gardinophængning, Tæppeflytning — kan han paa Grund af Svimmelheden og Smerter ved Løftning

ikke raskmeldes, men maa erklæres for arbejdsudygtig endnu i et Par Uger fra Dato.«

Under Domsforhandlingen er der nedlagt Paastand paa, at Tiltalte tilpligtes at udrede følgende Erstatningsbeløb til Bernhard Jensen:

1. Mistet Arbejdsfortjeneste vedrørende to Lænestole.....	Kr	100,00
2. Lægebehandling	-	52,00
3. Medicin	-	4,50
4. Tabt Arbejds løn hos Tapetserer Edm Olsen.....	-	175,00
5. Tabt Arbejds løn hos Ford Motorkompagni.....	-	100,80
6. Ekstra Udgift til Lys, Gas og Brændsel.....	-	16,00
7. Hjælp i Huset.....	-	50,00
8. Svie og Smerte	-	800,00

Kr 1298,30

Det bemærkes, at der ikke ses at foreligge tilstrækkeligt Bevis for de under Nr 1, 5, 6 og 7 nævnte Poster, og idet Erstatningen for Svie og Smerte skønnes at kunne fastsættes til 200 Kr, vil Tiltalte have at betale Bernhard Jensen en Erstatning af ialt 431 Kr 50 Øre.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 244, 3 Stk, efter Omstændighederne med Fængsel i 40 Dage.

Fuldbyrdelsen af Straffen vil dog være at udsætte saaledes at Straffen efter Forløbet af en Prøvetid paa 5 Aar fra Dato bortfalder, saafremt de i Straffelovens 7 Kapitel fastsatte Betingelser overholdes.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 6 Afdeling den 20 Marts 1933 (330/32) og paaanket af Tiltalte Alfred Jensen til Frifindelse samt af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde, der maa anses bestyrkede ved det for Landsretten fremkomne, vil Dommen være at stadfæste, dog saaledes at Udsættelsen af Straffens Fuldbyrdelse yderligere betinges af, at Tiltalte inden 3 Maaneder efter denne Doms Forkyndelse betaler den ham paalagte Erstatning.

Færdig fra Trykkeriet den 18 Oktober 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 19

Fredag den 6 Oktober.

Nr 21/1933. Gaardejer **Jacob Nielsen Hvirvelkjær** (Møldrup)
m o d

Læge **Carl Peschardt** (Overretssagfører Louis Ernst),

betræffende Tilbagebetaling af et Prioritetsrentebeløb.

Dom afsagt den 14 April 1932 af Retten for Aalborg Købstad m v: Sagsøgte, Læge Carl Peschardt, Boulevarden 18, Aalborg, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Gaardejer Jacob Nielsen Hvirvelkjær, Gultentorp, under nærværende Sag fri at være. Sagsøgeren, Gaardejer Jacob Nielsen Hvirvelkjær godtgør Sagsøgte, Læge Carl Peschardt Sagens Omkostninger med 40 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Vestre Landsrets Dom af 6 Oktober 1932: Underrettsdommen bør ved Magt at stande. Til Indstævnte, Læge Carl Peschardt, betaler Appellanten, Gaardejer Jacob Nielsen Hvirvelkjær, Sagens Omkostninger for Landsretten med 125 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den af Vestre Landsret i denne Sag afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Til Dommens Fremstilling af Faktum føjes, at den af Appellanten for en Del af Købesummen udstedte 2den Prioritets Panteobligation efter sit Indhold forrentes med en Rente, som svarer til Aalborg-Sparekassernes til enhver Tid gældende Udlaansrente mod 1ste Prioritets Pant.

Forsaavidt Appellanten for Højesteret har gjort gældende, at den omhandlede Vedtagelse i Panteobligationen efter sit Indhold eller efter de ved Stiftelsen foreliggende Omstændigheder har været retsstridig, kan der ikke gives ham Medhold heri. Det findes derhos ikke, at det senere indtrufne Fald af Kronen i Forhold til udenlandske Valutaer har haft en saadan Karakter eller et saadant Omfang, at det har kunnet medføre hel eller delvis Bortfald af den omhandlede Vedtagelse, der udgør et Led i en

Ejendomshandel, er udformet at Appellantens egen Sagfører, og hvis Indhold og Formaal maa antages at have staaet Appellanten ganske klart, og navnlig findes dette Resultat ej heller at kunne støttes paa, at Kronens indenlandske Købeevne ikke hidtil er forringet i tilsvarende Grad.

Idet det endelig i Henhold til Dommens Grunde tiltrædes, at der ikke foreligger nogen Overtrædelse af Aagerlovgivningen, hvorved bemærkes, at Kronen, da Handelen fandt Sted og Obligationen blev udstedt, stod i Pari, vil den indankede Dom i Overensstemmelse med Indstævntes Paastand kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gaardejer Jacob Nielsen Hvirvelkjær, til Indstævnte, Læge Carl Peschardt, med 400 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Møldrups 300 Kroner, der udredes af det offentlige.

Det Appellanten idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Sagsøgeren Gaardejer Jacob Nielsen Hvirvelkjær, Gultentorp, Sagsøgte Læge Carl Peschardt, Boulevarden 18, Aalborg, dømt til Betaling af 427 Kr 06 Øre med Renter 5 pCt p a fra 12 Februar 1932 til Betaling sker.

Søgsmålsgrunden er følgende:

I December 1927 solgte Sagsøgte til Sagsøgeren Ejendommen »Gultentorp« Matr Nr 1 a m fl Gultentorp, Nøvling, for en Købesum af 92 000 Kr. — Sagsøgeren udstedte til Sagsøgte en Obligation, stor 22 500 Kr med 2 Prioritets Panteret næstefter Kr 50 000 til Kreditforeningen. Restbeløbet blev udbetalt kontant. Efter Sagsøgtens Begæring optoges i Obligationen følgende Bestemmelse:

»Dersom Kreditor ønsker det, er jeg paa Betalingstidspunktet pligtig til at præstere alle Betalinger, være sig Renter, ordinære eller ekstraordinære Afdrag eller hele Restkapitalen, enten i dansk, svensk eller i norsk Mønt eller i nordamerikanske Dollars, i Sterling eller i tyske Mark, alt beregnet efter Pari-Kursen for de nævnte Pengesorter hvorved udtrykkelig anføres, at Pari-Kursen for Sterling er 18,16, for Dollars 3,73 og for Mark 89. Kreditor er dog, hvis han ønsker Betaling i fremmed Mønt, pligtig til inden Betalingsdagen at give mig Varsel herom 14 Dage i Forvejen. Hvis det ikke er muligt at fremskaffe den af Kreditor ønskede fremmed Mønt, er jeg pligtig til at præstere Betalingerne i dansk Mønt, men til Pari Kurs, saaledes at vedkommende Betalingers

Beløb forhøjes med Differencen mellem den danske Kroner Dagspris (Dagskurs) paa Betalings Tidspunktet og Pari Kursen (100)«.

Ved Skrivelse af 13 November f A forlangte Sagsøgte Afdrag og Renter i den kommende Termin betalt efter Dollarkursen.

Den 19 December f A betalte Sagsøgeren:

Terminsydelse, Renter + Afdrag Kr 1034,38
 samt Kurstillæg — 427,06
 svarende til Differencen i Henhold til den dagældende Dollarkurs.

Sagsøgeren tog imidlertid ved Beløbets Betaling udtrykkelig Reservation og forbeholdt sig Beløbets Tilbagesøgning.

Det hævdes nu fra Sagsøgerens Side, at den citerede Kontraktsbestemmelse og det derpaa støttede Krav om Kurstillæg er retsstridig, hvorhos det gøres gældende, at det var Sagsøgerens for Modparten som Viljesbegrænsning kendelige Forudsætning, at et eventuelt Kronefald tillige vilde medføre et Fald i den danske Kroner indenlandske Købeevne, og at den nuværende Situation, hvor Kronens Værdi er faldet i Forhold til udenlandsk Valuta, medens der ingen Forringelse er sket med Hensyn til Kronens indenlandske Købeevne, var ganske uforudseelig for nogen af Parterne.

Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet det hævdes, at der intet retsstridigt er indeholdt i Bestemmelsen i Pantebrevet om eventuel Betaling efter Dollarkurs, og i denne Betragtning maa der gives Sagsøgte Medhold, ligesom Spørgsmaalet om bristende Forudsætninger ikke kan anvendes, da det jo er uomtvistet, at ingen af Parterne har tænkt paa en Situation som den foreliggende.

Sagsøgeren har under Domsforhandlingen nærmere paapeget, at Sagsøgte Krav har medført en effektiv Forrentning, der svarer til $8\frac{1}{4}$ pCt. Da det imidlertid af Pantebrevets Indhold fremgaar, at det har været Kontrahenternes Mening, at Debtors Forpligtelse efter dette i alle Henseender skal svare til, hvad der vilde følge af, at han havde modtaget et Laan efter Pari Kurs paa Verdensmarkedet og havde forpligtet sig til uden Hensyn til den danske Valutas Svingninger at betale et dertil svarende Beløb tilbage i de i Pantebrevet anførte Møntsorter, har Sagsøgte Fordring om Betaling af Tillæg til Rente og Afdrag været retsmæssig, og Paastanden om, at den effektive Rente svarer til $8\frac{1}{4}$ pCt er uden Betydning, idet jo ogsaa selve Kapitalen kunde kræves med et tilsvarende Kurstillæg, og Sagsøgte vil herefter være at frifinde, og Sagsøgeren vil have at godtgøre Sagsøgte Sagens Omkostninger med 40 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 14 April 1932 af Retten for borgerlige Sager i Aalborg Købstad m v.

For Landsretten har Appellanten alene gjort gældende, at den omhandlede Bestemmelse i Pantebrevet skulde være ugyldig efter Reglerne om bristende Forudsætninger eller som stridende mod Aagerlovgivningen.

Forsaavidt Appellanten støtter sin Paastand om at Forudsætning-

gerne for Bestemmelsen er bristede paa, at Kronens indenlandske Købekraft ikke er dalet, hvad han vil være gaaet ud fra maatte ske ved et eventuelt Kronefald, maa dette være uden Betydning for Forholdets Bedømmelse, allerede af den Grund, at denne Antagelse hos Appellanten efter det foreliggende ikke har været kendelig for Indstævnte. Herefter og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den eiter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Til Indstævnte vil Appellanten have at betale Sagens Omkostninger her for Retten med 125 Kr.

Tirsdag den 10 Oktober.

Nr 69/1933. Nattevagt **Jens Jensen** (Landsretssagf Nordentoft)
 mod
 Mejerist **Chr Jensen** (Gorrissen),

betræffende Gyldigheden af en Gavedisposition.

Vestre Landsrets Dom af 6 Marts 1933: Sagsøgte, Mejerist Chr Jensen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Nattevagt Jens Jensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 300 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Afvisningspaastanden er ikke gentaget for Højesteret.

Efter alt foreliggende kan det ikke anses godtgjort, at Lars Lauritz Jensens Hverv strakte sig videre end til efter Dødsfaldet at søge at faa Sparekassebogen overgivet til Indstævnte, og da den trufne Bestemmelse, mod hvilken der af Appellanten er rejst Indsigelse, ikke foreligger i testamentarisk Form, kan den ikke opretholdes.

Herefter vil Appellantens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Mejerist Chr Jensen, bør til Appellanten, Nattevagt Jens Jensen, betale 2468 Kroner 17 Øre, med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 Oktober 1932 til Betalingsker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 29 Marts 1932 døde efter længere Tids Sygdom Gaardejer Lars Peter Jensen, der i Fællesskab med sin Broder Lars Laurits Jensen var Ejer af og drev Ejendommen Melbrønden Matr Nr 5 a m fl af Ørum By og Sogn. Afdødes Bo blev taget under offentlig Skiftebehandling af Skifteretten for Sæby Købstad m v, og det oplystes herunder, at Arvingerne, da Afdøde ikke efterlod noget Testamente, var hans Arvinger efter Loven, nemlig dels tre efterlevende Søsken, deriblandt Sagsøgeren, Nattevagt Jens Jensen i København og fornævnte Lars Laurits Jensen, der har givet Arveafkald, dels Børnene efter fire afdøde Søsken. Det blev endvidere oplyst, at Afdøde i sin Tid havde indsat et Beløb af 9000 Kr paa en Kontrabog med Øster Brønderslev-Hallund Sparekasse.

Bogen, der var betegnet som tilhørende Sagsøgte, Mejerist Chr Jensen i Aalborg, var ved Dødsfaldet taget i Forvaring af Lars Laurits Jensen, der senere har overleveret den til Sagsøgte, som er en udenfor Ægteskabet født Søn af Afdøde. Efter at der under Skiftebehandlingen var rejst Spørgsmaal om, hvorvidt der skulde anlægges Sag til Kontrabogens Inddragelse under Boet, blev det ved en af ovennævnte Skifteret den 13 August 1932 afsagt Kendelse i Henhold til en foretagen Afstemning mellem Arvingerne af hvilke Flertallet var imod en saadan Foranstaltning, besluttet, at der ikke af Boet vilde være at anlægge Sag til Bogens Inddragning under Boet. Sagsøgeren, der ikke har været enig med Flertallet heri, og som efter det ovenfor anførte er arveberettiget i Boet for en Sjettedel, har derefter under nærværende Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale ham en Sjettedel — 2468 Kr 17 Øre — af det paa Kontrabogen indestaaende Beløb, der med paaløbne Renter udgør 14 809 Kr 2 Øre, tilligemed Renter af førstnævnte Beløb 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 1 Oktober 1932, indtil Betaling sker. Sagsøgte har principalt nedlagt Paastand om Sagens Afvisning og har subsidiært paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Med Hensyn til Afvisningspaastanden har Sagsøgte under Henvisning til Retsplejelovens § 660 ff anført, at Spørgsmaalet om Sagsøgtes Ret til Beløbet er endelig afgjort ved den forommeldte Beslutning af Skifteretten, der ikke er paaanket eller paakæret. Der maa imidlertid gives Sagsøgeren Medhold i, at han uanset den trufne Beslutning, der alene vedrører Boets Forhold til Spørgsmaalet, maa være berettiget til at indbringe Sagen for de almindelige Domstole til Afgørelse med Hensyn til den ham eventuelt tilkommende Andel i Beløbet.

Hvad dernæst angaar Sagens Realitet har Sagsøgeren nærmere gjort gældende, at Afdøde til Fuldbyrkelse af den mulig paatænkte Overdragelse af Beløbet til Sagsøgte alene har foretaget den ommeldte Navnepaategning paa Kontrabogen, medens han iøvrigt til sin Død har bibeholdt Dispositionretten over det paa Bogen indestaaende Beløb, hvis

Renter han ogsaa hele Tiden har været i Stand til at hæve. Sagsøgeren har derhos særlig bestridt, at den Omstændighed, at Lars Laurits Jensen faa Dage før Afdødes Død indtraf fjernede Bogen fra dens tidligere Opbevaringssted, har nogen Betydning med Hensyn til Ejendomsrettens Overgang til Sagsøgte, til hvem der ej heller før Dødsfaldet er givet nogen Meddelelse om den paatænkte Gave.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Afdøde og Sagsøgtes Moder blev ringforlovede i November 1905, knap to Maaneder før Sagsøgtes Fødsel, og at Forlovelsen varede til 1912. En Broder til Sagsøgtes Moder har derhos som Vidne forklaret, at han vistnok i 1912 har hørt Afdøde udtale, at han havde sikret Sagsøgte Penge i Tilfælde af sin Død. En lignende Meddelelse vil Sagsøgte ogsaa selv have faaet af sin Moder, inden hun i 1923 afgik ved Døden. Det omhandlede Beløb er indsat i Sparekassen i tre Gange i Aarene 1919, 1921 og 1922, saaledes at Beløbet sidste Gang afrundedes til 9000 Kr, hvorefter der ikke er sket nogen Bevægelse paa Kontoen ifølge Kontrabogen, og de siden 30 September 1922 paaløbne Renter er godskrevet Kontoen.

Lars Laurits Jensen har som Vidne — tildels for Landsretten under en af denne foranlediget Genoptagelse af Domsforhandlingen — afgivet følgende Forklaring. Det var i Henhold til Afdødes Anmodning, at L L Jensen, vistnok 3 Dage før Dødsfaldet, udtog Kontrabogen af et Skab, som de benyttede i Fællesskab, og henlagde den i et Gemme, der alene var hans. Anmodningen var fremsat i flere Samtaler, som L L Jensen havde haft med Afdøde angaaende Bogen, første Gang længere Tid før Dødsfaldet, og var begrundet i, at det paa det Tidspunkt ikke vidstes, om Sagsøgte, der var rejst til Amerika og i nogen Tid ikke havde ladet høre fra sig, endnu levede. Efter de bestemte Udtalelser, Afdøde fremsatte angaaende sine Dispositioner, var L L Jensen ikke i Tvivl om, at Afdødes Anmodning til ham gik ud paa, at han skulde overlevere Bogen til Sagsøgte ved hans Tilbagekomst til Danmark, altsaa saa vidt muligt til ham personligt, og at han skulde gøre dette, selv om Afdøde paa det Tidspunkt endnu levede. Da Sagsøgte nogle Maaneder efter Dødsfaldet kom hjem fra Amerika, fik han Underretning om, at L L Jensen laa inde med Bogen, som han derefter fik udleveret.

Efter alt det foreliggende findes det nu at maatte statuere, at Kontrabogen ved Lars Laurits Jensens Overtagelse af det ham efter hans Forklaring givne Hverv er ophørt at være Afdødes Raadighed underkastet, og idet der intet er oplyst til Støtte for, at Afdøde, da Hvervet blev givet, var ude af Stand til at handle fornuftsmæssigt, maa der anses at foreligge en gyldig Livsgave. Herefter vil Sagsøgtes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagsøgeren vil derhos have at godtgøre Sagsøgte Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Nr 76/1933. **Københavns Kommune** (Trolle)

m o d

Aktieselskabet Badeanstalterne **Helgoland** i Likvidation (Rode),

betræffende Betaling af et Lejebeløb.

Østre Landsrets Dom af 21 Marts 1933: De Sagsøgte, Københavns Kommune, bør til Sagsøgerne, A/S Badeanstalterne Helgoland i Likvidation, inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse betale 12 000 Kr med Renter 6 pCt aarlig fra 5 Januar 1933, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 600 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse er der af Stadslægen afgivet en Erklæring, hvorefter han først fandt det nødvendigt at skride ind mod Skolebadningen i Marts Maaned 1932 som Følge af, at der siden August 1931 var konstateret et forholdsvis stærkt stigende Antal Tyfus-Bacilbærere.

Efter det foreliggende har Appellanten ikke paataget sig nogen Garanti overfor Indstævnte for, at Vandet ved Badeanstalten i Kontraktstiden var egnet til Badning. Idet derhos begge Parter, da Kontrakten afsluttedes, maatte være paa det rene med, at der var Fare for, at Vandet, hvis Havnevæsenet benyttede sin Ret til Opfyldning, kunde blive uegnet til Badning, hvorved bemærkes, at de i Dommen omtalte to Kloakudløb allerede fandtes, da Kontrakten blev ingaaet, findes Indstævnte ikke at kunne gøre Ansvar gældende overfor Appellanten i Anledning af Vandets slette Beskaffenhed. Herefter har Appellanten været berettiget til at ophæve Kontrakten om Skolebadning uden det vedtagne Varsel og under de foreliggende Omstændigheder kan Ophævelsen ikke anses for for sent foretaget. Appellantens Frifindelsespaastand vil saaledes være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Københavns Kommune, bør for Tiltale af Indstævnte, Aktieselskabet Badeanstalterne Helgoland i Likvidation, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Overenskomst af 23 Februar 1911 mellem Københavns Havnevæsen, De Danske Statsbaner og de Sagsøgte, Københavns Kommune,

erholdt de Sagsøgte Eneret til at udlægge Badeanstalter i en nærmere angiven Del af Svanemøllebugten.

Ved Overenskomst af 9 og 21 Januar 1914 indrømmede de Sagsøgte A/S Badeanstalterne Helgoland Ret til for en nominel aarlig Afgift af 2 Kr at udlægge og drive en Badeanstalt paa et af de Sagsøgte fastsat Sted i Svanemøllebugten. Overenskomsten indeholdt forskellige Forskrifter med Hensyn til Badeanstaltens Indretning, og der blev paalagt Selskabet Pligt til paa nærmere fastsatte Vilkaar at udleje nogle Bassiner m v til Københavns Skolevæsen til Brug ved Skolebørnenes Badning. Overenskomsten var fra de Sagsøgtes Side uopsigelig i 25 Aar til den 1 September 1938, medens Overenskomsten af »Helgoland« kunde opsiges inden en 1 September til Ophør med Udgangen af næste Sommerbadesæson.

I Overensstemmelse med Overenskomsten blev der under 31 Juli og 12 August 1914 afsluttet Overenskomst mellem »Helgoland« og Skoledirektionen for Københavns Kommuneskoler om Skolebørns Badning, Svømmeundervisning m v paa Badeanstalten for et Vederlag, der ved en Paategning paa Kontrakten af 29 December 1920 blev fastsat til 12 000 Kr aarlig. Kontrakten kunde fra begge Sider opsiges med 14 Dages Varsel til Ophør med en Sæsons Slutning, d v s til en 15 September.

Allerede under Forhandlinger i Borgerrepræsentationen angaaende Overenskomsten rejstes det Spørgsmaal, hvorvidt Vandet paa det af de Sagsøgte fastsatte Sted vilde faa den fornødne Friskhed, naar Københavns Havnevæsen benyttede sin Ret til at fylde op umiddelbart øst for dette Sted. Af en Indstilling fra Københavns Magistrat til Borgerrepræsentationen af 25 Juni 1913 fremgaar det imidlertid, at man slog sig til Rø med, at denne Opfyldning ikke vilde finde Sted i en overskuelig Arrække.

Havnevæsenet paabegyndte imidlertid allerede i 1915 Opførelsen af den saakaldte Skudehavn nord for Kalkbrænderihavnen og umiddelbart øst for Badeanstalten, hvorved Badeanstalten kom til at ligge i Bunden af en indelukket Bugt. De nye Havneanlæg blev ført saa langt ud, at Munden af to Kloakledninger, der fører W C Udtømninger ud i Svanemøllebugten, kom til at ligge indenfor den yderste Mole, saaledes at Kloakudtømningerne ikke længere som hidtil kunde føres bort af Strømmen, men langsomt spredtes ud over hele Svanemøllebugten og, i alt Fald under visse Vindforhold, førtes direkte ind paa Badeanstalten. Efterhaanden som Tiden gik, og Tilløbet til de paagældende Kloaker ved den forøgede Bebyggelse i Kloakernes Opland tiltog, forværredes Forholdene med Hensyn til Badning i Bugten mere og mere.

I 1926 gav Klagerne over Vandet Anledning til en større Aviskampagne mod de uæstetiske og formentlig sundhedsfarlige Forhold i Bugten, og Driften af Badeanstalten, der i de første Aar havde været udmærket lønnende, gav i de følgende Aar et stadig ringere Resultat som Følge af aftagende Besøg. I 1929 og 1930 gav Driften Underskud, og da man blev klar over, at det samme og i forøget Omfang vilde blive Tilfældet for 1931's Vedkommende, og der paany iværksattes en voldsom Aviskampagne mod Badevandet, besluttede »Helgoland« i Efteraaret 1931 at foretage en Henvendelse til Magistraten, hvem man den 10 No-

vember s A tilskrev, at »Helgoland« maatte nære alvorlige Betænkeligheder ved at fortsætte Driften, hvis der ikke blev truffet Foranstaltninger til Forbedring af Forholdene, og henstillede, at der blev nedsat et særligt Udvalg til Undersøgelse af de Muligheder, der maatte foreligge i saa Henseende. Den 29 Januar 1932 tilskrev »Helgoland« paany Magistraten, denne Gang med en Bemærkning om, at Selskabets Bestyrelse nu var stemt for at lukke Badeanstalten, hvis Kommunen ikke greb ind. Af Hensyn til de nødvendige Forberedelser, der maatte træffes i Forbindelse med Badeanstaltens Lukning, respektive Aabning, udbad man sig Svar senest den 20 Februar 1932. Denne Dag modtog »Helgoland« Meddelelse om, at Magistraten havde nedsat det ønskede Udvalg, og meddelte derefter i Skrivelse af 18 Marts 1932 Magistraten, at man i Tillid til, at dette betød, at der fra Kommunens Side vilde blive gjort noget for at forbedre Forholdene, havde besluttet at genaabne Badeanstalten i den kommende Sæson og truffet de fornødne Forberedelser hertil.

Efter Anmodning fra Udvalget kom en Repræsentant for Selskabet til Stede paa Udvalgets Møde den 13 April 1932. Her meddeltes det, at Stadslægen, der var Medlem af Udvalget, ikke længere mente at kunne tage Ansvaret for Skolebørnernes Badning paa Badeanstalten. Stadslægen havde gennem flere Aar næret Betænkeligheder ved Badningen i Svanemøllebugten paa Grund af dennes stærke Inficering med Koli-bakterier fra Kloakudløbene; naar han nu ansaa det for nødvendigt at bringe Skolebørnernes Badning der til Ophør, skyldtes det den Stigning i Antallet af Tyfustilfælde og af saakaldte Tyfus-Bacilbærere, der var konstateret her i Byen i 1931, idet man ikke vilde kunne forhindre, at Bakterier fra disse smittefarlige Personer gennem Kloakerne førtes ud i Vandet. Udvalget afgav kort Tid efter sin Betænkning, hvorefter det ikke kunde tilraades at fortsætte Skolebadningen i Svanemøllebugten. I Overensstemmelse hermed bestemte Skoledirektionen, at der ikke i Sommersæsonen 1932 skulde finde Skolebadning Sted fra Badeanstalten Helgoland. Under disse Forhold vedtog »Helgoland«, som i Mellemtiden havde anvendt Bekostninger paa Forberedelserne til Badeanstaltens Aabning paa sædvanlig Maade den 1 Maj, alligevel ikke at genaabne Badeanstalten.

Da de Sagsøgte har vægret sig ved at betale den aftalte Leje for Aaret 1932, har det nævnte A/S »Helgoland«, der nu er traadt i Likvidation, anlagt nærværende Sag, hvorunder Sagsøgerne paastaar de Sagsøgte dømt til Betaling af 12 000 Kr med Renter 6 pCt p a fra Stævningens Dato, den 5 Januar 1933, til Betaling sker.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Sagsøgerne — der iøvrigt formener at have et betydeligt Erstatningskrav mod de Sagsøgte, fordi disse ikke har truffet Foranstaltninger til Forhindring af Badevandets Forurening gennem Kloakudløbene, hvilket Erstatningskrav de har forbeholdt sig senere at gøre gældende, — henviser til, at Overenskomsten angaaende Skolebadningen i April 1932 tidligst kunde opsiges til Ophør med Udgangen af Sæsonen 1932, og at de Sagsøgte følgelig maa være pligtige at betale den aftalte Leje for Sæsonen 1932, uanset at der ikke i denne har fundet Skolebadning Sted.

De Sagsøgte gør til Støtte for deres Frifindelsespaastand gældende, at det, efter hvad der er oplyst, vilde have været uforsvarligt at benytte Badeanstalten til Skolebadning, og at det maa gaa udover Sagsøgerne, at Vandet ved Anstalten havde faaet en saa daarlig Beskaffenhed.

Heri finder Retten ikke at kunne give de Sagsøgte Medhold. Efter de foreliggende Oplysninger har Stadslægen siden Aaret 1926 foretaget Undersøgelser af Vandet i Svanemøllebugten til Konstatering af dettes Bakterieindhold, og begge Sagens Parter maa siden da have været paa det rene med, at Vandet ved »Helgoland« var af tvivlsom Beskaffenhed. Efter Sagens Oplysninger og Proceduren maa det fremdeles antages, at det er de i Badesæsonen 1931 gjorte Erfaringer — og ikke senere indtraadte Forhold — som laa til Grund for Stadslægens Indskriden i April 1932. Da nu Forholdet mellem Parterne bl a derved adskiller sig fra den almindelige Forhold mellem en Udlejer og hans Lejer, at den ene Part — Kommunen — her har en offentligretlig Pligt til at vaage over, at Grænsen for det sundhedsmæssigt tilladelige ikke overskrides, og straks at gribe ind, hvis dette viser sig at blive Tilfældet, maa Kommunen bære Følgen af, at Stadslægens Indskriden fandt Sted paa saa sent et Tidspunkt som sket, paa hvilket det ikke blot var for sent at opsigte Overenskomsten om Skolebadningen for 1932 med det kontraktmæssige Varsel, men paa hvilket Selskabet tilmed allerede havde afholdt Bekostninger til Badeanstaltens Aabning i 1932.

De Sagsøgte vil herefter være at dømme til at betale Sagsøgerne det paastævnte Beløb med Renter, hvorved bemærkes, at der ikke er fremsat nogen Indsigelse mod Rentepaastanden. I Sagsomkostninger findes de Sagsøgte at burde betale Sagsøgerne 600 Kr.

Fredag den 13 Oktober.

Nr 4/1932. Lensgrevinde **Lucie Marie Reventlow** med Lavvæрге, Bankdirektør **G Jacobsen** (F Bülow)

mod

Lensgreve **Rudolph Reventlow** (Bruun),

betræffende Retten til Grevskabet Christianssædes Successorfond.

Østre Landsrets Dom af 11 November 1932: Sagsøgte, Lensgrevinde Lucie Marie Reventlow, bør anerkende Sagsøgeren. Lensgreve Rudolph Reventlow, som første Successor til Grevskabet Christianssædes Successorfond og som saadan berettiget til at nyde fra den frigørende Besidders Død de første Successor i Medfør af Lov Nr 563 af 4 Oktober 1919, særligt § 4, 2 Stk, tilkommende Rettigheder. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ved Dommen er det rettelig antaget at Appellantinden ikke er berettiget til som Successor at faa udbetalt 1ste Halvdel af Successorfonden og for sin Levetid Renterne af den anden Halvdel. Spørgsmaalet om, hvem Retten hertil tilkommer, skal i Følge den ved Lenslovens § 4 trufne Ordning efter Majoratets Frigørelse afgøres efter de for Majoratet gældende Successionsregler. Hvis Lenet ikke var overgaaet til fri Ejendom, vilde imidlertid den Appellantinden overensstemmende med Lensbrevet testamentarisk indrømmede Ret til i sin Enkestand at besidde Grevskabet have medført en Udsættelse af Tidspunktet for nærmeste Successors Tiltrædelse af Lenet efter hendes Ægtefælles Død og Mulighed for en Ændring i selve Successionen. Det stemmer derfor med Lenslovens Regler om Anvendelsen af den forhen gældende Successionsorden, at den Appellantinden ved Testamentet tillagte Ret opretholdes som en Ret til Rentenydelse af Successorfonden, og der findes ingen Hjemmel i Loven — navnlig ikke i Bestemmelsen om Udbetaling ved den frigørende Besidders Død, som har Hensyn til det sædvanlige Tilfælde — til at bortse fra Appellantindens testamentariske Ret, som det maa antages at have ligget ganske udenfor Lovens Formaal at gøre Indgreb i.

Herefter vil Appellantindens subsidiaire Paastand være at tage til Følge.

Appellantinden har frafaldet Krav paa Sagsomkostninger.

Thi kendes for Ret:

Appellantinden Lensgrevinde Lucie Marie Reventlow med Lavværge, Bankdirektør G Jacobsen, bør for Tiltale af Indstævnte, Lensgreve Rudolph Reventlow, i denne Sag for Tiden fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Henhold til Lov Nr 563 af 4 Oktober 1919 (nedenfor kaldet Lensloven) overgik Grevskabet Christianssæde til fri Ejendom den 26 Marts 1924. Begæringen om at overtage Besiddelsen til fri Ejendom var fremsat af den daværende Besidder af Grevskabet, Lensgreve Christian Ejnar Ferdinand Ludvig Eduard Reventlow, og nærmeste Sukcessor var dengang hans eneste Søn, der var født den 22 Juni 1912. Denne Søn døde den 6 April 1928, og den 2 Februar 1929 afgik Lensgreven ved Døden uden at efterlade sig Sønner. Overgangen til fri Ejendom var paa sædvanlig Maade ordnet saaledes, at der efter Udredelse af 25 pCt

Afgift til Staten tilfaldt Besidderen $\frac{2}{5}$ til fri Ejendom medens $\frac{2}{5}$ i Form af Obligationer forblev under Lenskontrollen som Sukcessorfond, idet den i Lenslovens § 4 ommeldte Billighedserstatning til den succes-

sionsberettigede Slægt i Anledning af Sukcessionsrettens Bortfald fastsattes saaledes af Lensnævnet. Efter agnatisk-kognatisk Linealfølge, som det kgl Erektionspatent af 25 Juli 1729 hjemlede for Grevskabet, var Sagsøgeren under nærværende Sag, Lensgreve Rudolph Eduard Vilhelm Ferdinand Christian Reventlow, som Sønesøn af den afdøde Lensgrevs Farbroder — nærmeste Sukcessor af Slægten. Han fremsatte derfor i Februar 1929 overfor Lenskontrollen Krav om i Henhold til Lenslovens § 4 at erholde udbetalt Halvdelen af Sukcessorfonden til fri Raadighed og erholde Rentenydelse af den anden Halvdel. De samme Rettigheder krævede imidlertid ogsaa Sagsøgte under denne Sag, den afdøde Lensgrevs Enke, Lensgrevinde Lucie Marie Reventlow, f Komtesse Haugwitz Hardenberg Reventlow, og den for hende beskikkede Lavværg, Bankdirektør G Jacobsen, Odense. Lenskontrollen meddelte derefter Parterne, at den ikke vilde finde sig foranlediget til at meddele nogen af dem Anerkendelse med Hensyn til de fremsatte Krav, forinden Spørgsmaalet var bragt til Afgørelse mellem dem, i fornødent Fald ved Domstolene.

Sagsøgtes Krav er støttet paa, at der i det af den afdøde Lensgreve og hende den 24 Marts 1911 oprettede Testamente under Afd I Post 1 indeholdes saalydende Bestemmelse:

»Jeg tillægger min kære Hustru Ret til overensstemmende med Erektionspatentet for Grevskabet Christianssæde af 25 Juli 1729 at besidde og bestyre dette Grevskab i hendes Enkestand og nyde samtlige dets Indkomster, dog skal saafremt det maatte blive os forundt i vort Ægteskab at faa Sønner den ældste af disse som min nærmeste Successor have Ret til, naar han opnaar Fuldmyndighedsalder, at overtage bemeldte Grevskab mod at tilsvare sin Moder en saadan aarlig Appanage og Bopæl, som hun maatte finde passende.«

Testamentet erholdt bl a med Hensyn til denne Bestemmelse kgl Konfirmation den 28 Juni 1911, og Bestemmelsen blev i Ægtefællernes senere Testamente af 14 og 17 December 1928 — paa hvilket ikke er meddelt kgl Konfirmation — opretholdt som vedvarende gældende.

Medens Erektionspatenterne sædvanligvis ikke tillagde Besidderen af et Len i al Almindelighed Ret til at bestemme, at hans Enke skulde besidde Lenet, indeholdt det ovennævnte Erektionspatent for Grevskabet Christianssæde en særlig Bestemmelse herom. Efter at der i Erektionspatentet er angivet Sukcessionsorden og fastsat, at Lenet ikke skulde være hjemfaldet til Kronen, førend de der nævnte 3 Søsken og deres ægte Afkom paa Sværd- og Spindeside var uddøde, anføres i Patentet Forleningen til paagældende og Tilladelse til Oprettelse af særlig Birkeret. Derefter hedder det i Patentet:

»Herforuden have vi og af sær kongelig Naade og Bevaagenhed allernaadigst bevilget, at Greverne af Reventlow, som nu ere eller herefter komme og dette Grevdom til Forlehning arveligen kan tilfalde, maa, dersom og naar de det forgot befinde, ved deres testamentariske Disposition forunde deres Grevinder efter deres Død udi deres Enkesæde, og saalænge de udi ugift Stand forbliver, bemeldte Grevdom Christiansborg at tiltræde, nyde og beholde: dog at det saaledes bliver forestaaet, at det udi ingen Del eller Maade formedelst slet Administration forverret, forringet eller formindsket vorder.«

Efter at gentagne Forligsförhandlinger mellem Parterne ikke havde fört til noget Resultat, har Sagsögeren, Lensgreve Rudolph Reventlow, under 23 August 1932 indstävnet Sagsögte, Lensgrevinde Lucie Marie Reventlow, tilligemed hendes ovennävnte Lavværgе og paastaar nu overfor hende statueret, at Sagsögeren er förste Successor til Grevskabet Christianssædes Successorfond og som saadan berettiget til uindskrænket at nyde, fra Lensgreve Christian Einar Reventlows Död, de förste Successor i Medför af Loven af 1919, jfr særlig dens § 4, 2 Stk, tilkommende Rettigheder.

Sagsögeren har förkyndt lis för sin yngre Broder, Greve Eduard Reventlow, der för Tiden er nærmeste Successor efter ham, og endvidere för Lenskontrollen samt för Administrator af Successorfonden, Højesteretssagförer Trolle. Sidstnævnte og Sagsögerens Broder støtter Sagsögerens Procedure, medens Lenskontrollen har ladet udtale, at Sagens Afgörelse ingen Interesse har för den.

Sagsögte paastaar Frifindelse, subsidært Frifindelse för Tiden, idet hun har anfört fölgende:

Saafrém Aflösnng efter Lensloven ikke havde fundet Sted, vilde hun som Enke have tiltraadt Lenet, og Sagsögeren vilde i hvert Fald ikke för Tiden have nogen Ret til at tiltræde Lenet. Det vilde derfor være urimeligt nu at tillægge Sagsögeren en Billighedserstatning, og dette mener Sagsögte heller ikke er hjemlet ved Lenslovens § 4. Efter hendes Formening maa Hovedvægten lægges paa Paragrafens 2 Stk, hvor det udtales, at de to Femtedele sikres »de 2 Personer med Halvdelen til hver, der i Tilfælde af, at Majoratet eller dets Substitution var vedblevet at bestaa som saadant, successivt vilde have tiltraadt Besiddelsen ved de 2 nærmest paafölgende Besidderskifter.« Disse Ord omfatter ogsaa Enken som tiltrædende Besidder, og det bestrides, at der er tilstrækkelig Hjemmel til en indskrænkende Fortolkning. Naar det senere i Paragrafen hedder, at ved den frigörende Besidders Död udbetales den förste Halvdel til »den Person, som da ifölge den för Majoratet gældende Successororden vilde have været berettiget til at tiltræde Besiddelsen, hvis Majoratet ikke var overgaaet til fri Ejendom,« mener Sagsögte, at Enken ogsaa kan være indbefattet herunder, idet det i hvert Fald i enkelte Erektionsbreve ses, at Enkens Stilling er omtalt under Successionsordenen. Men efter Sagsögtes Mening kan der ingen afgörende Vægt lægges paa de af Loven valgte Ord, naar der i Paragrafen tales om »Successionsorden«, »successionsberettigede Slægt« eller »nærmeste Successor«, idet disse Udtryk kun er valgt som angaaende de normale Tilfælde. I Landbokommissionens Forslag til Loven hedder det da ogsaa om den der foreslaaede Erstatningsnorm, at den gaar ud paa, »at Halvdelen af Besiddelsens Værdi sikres de 3 Personer med $\frac{1}{3}$ til hver, der i Tilfælde af, at Majoratet var vedblevet at bestaa, i Rækkefølge vilde have tiltraadt Besiddelsen ved de 3 nærmest paafölgende Besidderskifter.« Disse Ord maatte have omfattet Enken, og da det under de förberedende Förhandlinger för Loven nøje var klarlagt, i hvilke Tilfælde der ved Erektionspatenterne var truffet Bestemmelser til Gunst för Besidderens Enke, er det efter Lovens almindelige Formaal lidet rimeligt, at man skulde have tilsigtet at betage Enkerne en Ret, naar det ikke udtrykkelig er sagt i Lovens Ord.

For det Tilfælde, at Sagsøgte ikke skulde anerkendes som Sukcessor i Lenslovens Betydning, har Sagsøgte anført, at der efter Erektionspatentet for Christianssæde og den til Fordel for hende i Henhold til dette trufne testamentariske Bestemmelse først bliver Spørgsmaal om egentlige Sukcessorerers Tiltrædelse af Lenet, naar den hende som Enke hjemlede Besiddelse af Lenet er forbi. Hun har en Ret til at besidde og bestyre Lenet, en Ret til ususfructus, som Lensloven ikke kan antages at have villet fratage hende, for saa vidt angaar Retten til at nyde Renterne af Sukcessorfonden. Enkens Besiddelse opfattes da som en simpel Fortsættelse af hendes afdøde Mands Besiddelse.

Endelig har Sagsøgte fremhævet, at man for en Enke, som i Henhold til vedkommende Erektionsbrev har tiltraadt Besiddelsen af et Majorat, har anerkendt hendes Ret til at forlange Afløsning efter Lenslovens § 1 og efter Afløsningen at overtage paagældende Del af Majoratet til fri Ejendom, og der vilde da, naar § 1 forstaas saaledes, men Enken paa den anden Side skulde holdes udenfor Bestemmelserne i § 4, fremkomme en mærkelig Forskel mellem hendes Retsstilling, naar Manden dør før Afløsningen, og naar han dør efter denne.

Efter Sagsøgtes Fremstilling vilde Forskellen mellem hendes og den første Slægtssukcessors Stilling ifølge Lensloven ogsaa blive urimelig stor, hvis en Tiltrædelsesret for hende ikke anerkendtes, idet Sukcessorfonden er sikret ved fortrinlig Panteret i de Besiddelser, som overgik til fri Ejendom, og hvis Værdi siden er gaaet ned til det halve eller lignende.

Sagsøgeren har til Støtte for sit Krav navnlig anført følgende:

Lovens Standpunkt har været at give den sukcessionsberettigede Slægt en Billighedserstatning, men Loven har ikke anerkendt noget Retskrav for Slægten og endnu mindre for Enken. En Ret til Erstatning kan kun støttes paa Lenslovens § 4. Ordene i denne Bestemmelse giver kun Sukcessorerne indenfor Slægten den angivne Erstatning, og det stemmer ikke med det herommeldte Erektionsbrevs Affattelse eller andre Erektionsbrevs sædvanlige Sprogbrug at henføre Enkens eventuelle Besiddelsesret under Sukcessionsordenen. En analogisk Anvendelse af Lenslovens § 4 til Fordel for Enken kan heller ikke ske, idet Enken, uanset at hun udelukkes fra Sukcessorfondene, normalt i Kraft af Reglerne om Tvangsarv og Hensidten i uskiftet Bo kunde opnaa ligesaa meget eller mere end de Medlemmer af Slægten, hvem § 4 kommer til gode. Enkens Stilling er derhos af særlig Art, idet den stedse er mere eller mindre tidsbegrænset, og idet hun ikke kan føre Sukcessionen videre. Der mangler derfor den til Analogi nødvendige Aarsagernes Lighed. Sagsøgeren bestrider endelig, at der er Hjemmel til at sætte Sukcessorfonden i Stedet for det ophævede Majorat og tillægge Sagsøgte en Rentenydelsesret som af Sagsøgte subsidiært hævdet.

Retten maa anse det afgørende for Sagens Udfald, at Grevskabet i 1924 blev ophævet og overgik til fri Ejendom for den frigørende Besidder. Som Følge heraf kunde der ikke længere i Kraft af Erektionspatentet bestaa Rettigheder eller Arvekrav for andre udover, hvad Lenslovens § 4 hjemler, og Enkens Adgang til at besidde Grevskabet maatte ligesom de særlige Sukcessionsregler bortfalde, medmindre Lensloven

opretholdt nogen Bestemmelse herom. Den i Lenslovens § 4, 1 Stk, givne Hovedbestemmelse tillægger imidlertid alene den sukcessionsberettigede Slægt Erstatning i Anledning af Sukcessionsrettens Bortfald, og Paragrafens øvrige Indhold, hvor Udtrykkene for de berettigede Personer noget varieres, angaar kun »denne Billigheds'erstatning«.

Da Sagsøgte ikke henhører til den sukcessionsberettigede Slægt og saaledes ikke ifølge Lenslovens § 4 kan fremsætte noget Krav, vil der i Sagen være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-
hæves.

M a n d a g d e n 16 O k t o b e r .

Nr 87/1933. T andlæge, cand pharm **C Christensen** (Gamborg)
m o d
Jydsk Land-Hypotekforening (Overretssagf Andreas Christensen),

betræffende Indbetaling af en Del af en Garantikapital.

Vest re L a n d s r e t s D o m af 7 April 1933: Sagsøgte, Tandlæge cand pharm C Christensen, bør til Sagsøgerne, Jydsk Land-Hypotekforening, betale 700 Kr tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 27 Juli 1932, indtil Betaling sker, og bør vedstaa sine yderligere Forpligtelser som Garant i nævnte Forening i Overesstemmelse med de forommeldte Foreskrivninger af 11 December 1913, 30 Oktober 1921 og 30 Maj 1927 med senere Paategninger. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne 400 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

T h i k e n d e s f o r R e t :

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Tandlæge, cand pharm C Christensen, til Indstævnte, Jydsk Land-Hypotekforening, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Stiftelsen af Jydsk Landhypotekforening for Laan mod sekundært Pant i faste Ejendomme paa Landet i Jylland fastsattes det i § 37 i Foreningens Vedtægter af 10 Februar 1906, at der vilde være at tilvejebringe en Garantikapital paa 1 Million Kroner, fordelt paa 2000 Stykker Garantibeviser à 500 Kr, hvoraf 10 pCt indbetales, medens Resten eller Dele deraf skulde indbetales, naar det af Foreningens Kontrolkomité ansaas fornødent, fordi indtraadte Tab ikke skønnedes at kunne dækkes af Reservefond og Medlemmernes solidariske Ansvar. Af de i Henhold hertil udstedte Garantibeviser er Sagsøgte, Tandlæge cand pharm C Christensen i Aarhus, blevet Ejer af 28 Stykker til Paalydende ialt 14 000 Kr, hvoraf 10 pCt er indbetalt, medens der for Restbeløbet 12 600 Kr er udstedt Forskrivninger, dateret den 11 December 1913, den 30 Oktober 1921 og den 30 Maj 1927, ifølge hvilke Sagsøgte erkendte at være underkastet de i Foreningens Statuter til enhver Tid indeholdte Bestemmelser med Hensyn til Forholdet til Garanterne og navnlig at være pligtig til, naar statutmæssig Beslutning herom forelaa, efter Paa-krav skadesløst til Foreningens Kontor at indbetale de ikke erlagte 90 pCt af Garantibevisernes Paalydende eller Dele af dette Beløb. Ved Hjælp af en særlig Reserve- og Amortisationsfondene tilhørende Grundfond er der i Aarenes Løb overensstemmende med Statutternes § 38 ifølge foretaget Lodtrækning indfriet 14 Stk Garantibeviser tilhørende Sagsøgte, hvorefter hans forommeldte Forskrivninger er nedskrevet med et tilsvarende Beløb, saa at der ifølge dem resterede 7000 Kr, hvoraf 10 pCt er indbetalt, altsaa til Rest 6300 Kr. Efter at Foreningen paa Grund af lidte Tab var kommet i Vanskeligheder og ikke kunde opfylde sine Forpligtelser — det meddeltes saaledes paa en den 10 December 1931 afholdt Generalforsamling, at Foreningen ikke vilde være i Stand til at indfri Rentekupons pr 2 Januar 1932 — blev den i Henhold til Lov Nr 6 af 30 Januar 1932 sat under Administration, og der fastsattes nye af Indenrigsministeriet godkendte Statutter for Foreningen. Paa et den 31 Maj s A afholdt Bestyrelsesmøde vedtoges det at indkalde 10 pCt af de ikke udtrukne Garantibevisers Paalydende, eller 35 000 Kr til Indfrielse med en Maanedes Varsel, og overensstemmende hermed blev Sagsøgte under 27 Juni s A tilskrevet om at indbetale 700 Kr. Da Sagsøgte vægrede sig herved, har Sagsøgerne, fornævnte Hypotekforening, under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale dem det anførte Beløb tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 27 Juli 1932, indtil Betaling sker, samt kendt pligtig som Garant i Foreningen at vedstaa sine yderligere Forpligtelser i Overensstemmelse med de fornævnte af ham til Foreningen udstedte 3 Forskrivninger med Paategninger. Sagsøgte har principalt paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale og har endvidere nedlagt en subsidiær Paastand.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte gjort gældende, at der ved den i Henhold til fornævnte Lov truffne Ordning er sket en saadan Forøgelse af Garanternes Risiko efter de før Omordningen gældende Statutter — for hvilken Ændring Obligationsejerne er ansvarlig — at han ikke er pligtig at vedstaa de af ham paatagne Forpligtelser, hvad enten man opfatter disse som en Garants Forpligtelser efter en

Garantikontrakt eller — hvad der formenes at være det rette — som en egentlig Kaution. Han har nærmere anført, at Loven er blevet til efter stedfundne Forhandlinger, der er ført bl a med Repræsentanter for Kasseobligationsejerne og Foreningens Laantagere, medens man under de nysnævnte Forhandlinger saavel som under Lovens Behandling i Rigsdagen lod Garanterne fuldstændig ude af Betragtning. Ved den Bestemmelse, der i Lovens § 1 er truffet om, at et vist Antal af Obligationsejerne ved en paa nærmere fastsat Maade foretaget Afstemning kunde hindre Lovens Ikrafttræden, maa det efter Sagsøgtes Mening siges at være lagt i Obligationsejernes Haand, om Loven skulde blive gældende Lov eller bortfalde, og de maa, da de ikke lod det komme til en Afstemning, anses at have vedtaget Ordningen. Idet derhos de lidte Tab efter fornævnte § 37 i de oprindelige Statutter skulde bæres i første Række af Reservefonden og ved Tilskud fra Laantagerne i Henhold til det dem efter Statutternes § 4 paahvilende solidariske Ansvar og endelig — saafremt Tabene ikke maatte kunne dækkes herigennem — af Garanterne, er der efter Sagsøgtes Fremstilling paa to Punkter sket en væsenlig Ændring i Garanternes Stilling. For det første har man ved Lovens § 8 indført en vilkaarlig Begrænsning af det solidariske Ansvar, idet Laantagerne kan frigøre sig for dette ved Betaling af de i denne § nævnte begrænsede Beløb. Endvidere er der givet Laantagerne Henstand med Opfyldelsen af deres Forpligtelser, hvorved Sagsøgte har henvist til de oprindelige Statutters § 18, der er saalydende:

»Skulde nogen Afdelings Reserve- og Amortisationsfond, hvortil medregnes de endnu ikke indbetalte Dele af nye Medlemmers Indskud, nogen- sinde udgøre mindre end 3 pCt af Afdelingens Obligationsgæld, er samtlige Afdelingers Medlemmer forpligtede til efter 3 Maaneders Varsel i »Berlingske Tidende« samtidig med den halvårlige Ydelse foruden de ordinære Bidrag at udrede saadanne ekstraordinære Bidrag, som ved nøjagtig Paaligning i Forhold til Laanenes Hovedstol maatte udfordres for at bringe Reserve- og Amortisationsfonden op til 5 pCt af Obligationsgælden.« Man har imidlertid ved den Ordning, der ved Lovens § 7 er truffet med Hensyn til Anvendelsen af de indbetalte Terminsydelser fritaget Laantagerne for »samtidig med« og »Foruden« de ordinære Bidrag, som det hedder i Statutterne, at erlægge ekstraordinære Bidrag, og Følgen deraf vil blive en Forlængelse af Laanenes Amortisationstid, som Garanterne ikke er pligtige at finde sig i.

Overfor et af Sagsøgerne fremsat Anbringende om, at Ordningen ikke er til Skade for Garanterne, idet Foreningen, hvis Ordningen ikke var truffet, vilde være kommet under Konkursbehandling, jfr herved Lovens § 1 if, hvorved Garanterne vilde have mistet ethvert Krav, medens der nu er en Mulighed for, at Foreningen kan blive i Stand til at opfylde sine Forpligtelser, jfr Lovens § 13, har Sagsøgte anført følgende: Hvis det solidariske Ansvar var udnyttet i størst muligt Omfang, vilde det under en lempelig Afvikling af Laantagernes Forpligtelser ikke have været umuligt at tilvejebringe Dækning af Tabene. Efter Statutternes § 7 er det nemlig kun Foreningen tilladt at yde Laan indtil en vis Brøkdel af de paagældende pantsatte Ejendommers Værdi, idet de af Foreningen tilstaaede Laan med Tillæg af den forud for samme prioriterede Gæld

ikke maa udgøre mere end 70 pCt af det Beløb, hvortil den pantsatte Ejendom med Tilbehør er vurderet. Medens derhos ifølge Statutternes § 4 det solidariske Ansvar er begrænset til den af den paagældende Laantager pantsatte Ejendom, hæfter hver Laantager for det ham selv ydede Laan med alt, hvad han ejer, hvorigennem der ogsaa antages at kunne udkomme nogen Dækning. Endvidere formenes der ogsaa i de Beløb, hvormed Laanene er nedbragt, at ligge en Reserve, som vil kunne udnyttes, og i saa Henseende har Sagsøgte henvist til, at det ved en Sammenholden af det, der herom indeholdes i det senest aflagte Regnskab, med de i hver enkelt Afdeling lidte Tab, fremgaar, at der kun vilde behøves en forholdsvis lille Forhøjelse af den i Statutterne forudsatte Belaaningsprocent, for at der kunde blive Dækning i vedkommende Afdeling.

Som det fremgaar af det foranstaaende, maa det anses for utvivlsomt, at Foreningens Konkurs alene hindredes ved Gennemførelsen af den ommeldte Lov. Men under disse Omstændigheder, og naar henses til Formaalet med Oprettelsen af Garantikapitalen, findes Sagsøgte ikke til sin Frigørelse at kunne paaberaabe sig den Henstand med Betalingen, der er en Følge af Bestemmelserne i Lovens § 7. Herved kan endvidere bemærkes, at Foreningens Underskud ved dens Standsning udgjorde ca 12 Millioner Kroner, og at Laantagernes Ydelser under de nu bestaaende vanskelige Forhold for Landbruget i Almindelighed ikke er indgaaede paa regelmæssig Maade. Hvad dernæst angaar de i Lovens § 8 indeholdte Bestemmelser, der maa anses nødvendiggjorte af den ved Loven etablerede Ordning, findes det efter alt foreliggende ikke at kunne antages, at de i bemeldte Paragraf til Fyldestgørelse af det solidariske Ansvar fastsatte Indbetalinger ikke paa tilstrækkelig Vis svarer til dette Formaal. Med Hensyn til Garanternes Stilling indenfor Foreningens Organisation bemærkes endvidere, at de ifølge de oprindelige Statutters § 62 vel er beskyttede mod Statutændringer vedrørende de for dem gældende Bestemmelser, idet Forandringer i §§ 37 og 38 ifølge nævnte § 62 foruden at være vedtaget af Kontrolkomitéen og Generalforsamlingen paa nærmere angivet Maade skal være godkendt af et Flertal af de i Afstemningen deltagende Garanter, men at Statutterne ikke findes at være til Hinder for Ændringer, der vedrører Foreningens almindelige Forhold og Organisation, hvortil endnu kan føjes, at Garanterne ifølge Statutternes § 39 har Stemmeret paa Foreningens Generalforsamlinger og ifølge § 45 er stemmeberettigede og valgbare ved Valg til dens Kontrolkomité, at der ved Statutternes § 42 er tillagt Direktionen en almindelig Beføjelse til at tage Beslutning om at yde Laantagere Henstand, og at det Vederlag, der ydes Garanterne for deres Risiko ifølge Statutternes § 38 under heldige Omstændigheder, derunder Garantibeviserens Udtrækning, kan stige til en ret høj Procent.

Efter det saaledes anførte kan der ikke anses at være sket en Forringelse af Garanternes Stilling, som de vil kunne paaberaabe sig til Støtte for deres Frifindelsespaastand.

Sagsøgte har dernæst til Støtte for en af ham nedlagt subsidær Paastand anført, at der i hans Tilsvar overfor Foreningen maa modregnes en Andel af en saakaldt Garantikapitalens Udbyttefond, til hvilken

der i Medfør af Statutternes § 38 er sket aarlige Henlæggelser, og som Garanterne formenes at være Ejere af. Ifølge Foreningens Regnskab for Aaret 1930—31 udgjorde Saldoen for Fonden pr 31 Marts 1931 82 577 Kr 83 Øre, men i Regnskabet for det følgende Aar findes ingen Konto for denne Fond. Idet Garanternes Modkrav, naar den nysnævnte Saldo lægges til Grund, er opgjort til 36,5 pCt af Garantibevisernes Restpaalydende, har Sagsøgte subsidiært paastaaet sig frifundet mod Betaling af 444 Kr 50 Øre og Anerkendelse af Forskrivningerne med 63,5 pCt af disses samlede Paalydende eller 4000 Kr 50 Øre. Der maa imidlertid gives Sagsøgerne Medhold i, at det paagældende Beløb efter Indholdet af Statutterne maa anses som Foreningens Ejendom, saa længe det ikke er udbetalt til Garanterne, og idet Saldoen er blevet opslugt af Foreningens Underskud, findes Garanterne ikke berettigede til at gøre det paastaaede Modkrav gældende.

Efter det anførte vil Sagsøgernes Paastand være at tage til Følge.

Sagsøgte vil derhos have at godtgøre Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 400 Kr.

T i r s d a g d e n 1 7 O k t o b e r .

Nr 297/1932. Slagteridirektør **Chr Nielsen** (Jørgensen)

m o d

Aktieselskabet »**Strømmen**« (Bruun),

betræffende Udlevering af et Patent.

Vestres Landsrets Dom af 15 September 1933: De Sagsøgte, A/S »Strømmen«, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Slagteridirektør Chr Nielsen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 400 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gjort gældende, at Parterne ved Sammenkomsten i Ebeltoft i 1928 har truffet Aftale om Genoptagelse af Samarbejdet, og Betaling af Licens til Appellanten.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde samt idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Slagteridirektør Chr Nielsen, til Indstævnte, Aktieselskabet »Strømmen«, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1923 blev der mellem Sagsøgeren, Slagteridirektør Chr Nielsen i Ebeltoft, og de Sagsøgte, A/S »Strømmen« i Randers truffet Aftale om Fremstilling hos de Sagsøgte af en Tørretromle til Tørring af Blod- og Destruktionsaffaldet paa Slagterier m v efter en af Sagsøgeren udarbejdet Skitse. Efter Sagsøgerens Opfindelse, ved hvilken Tørringen skulde kunne foretages hurtigere end efter hidtil kendte Metoder, sker der samtidig med Omrøringen af Massen i Tromlen en Gennemblæsning af denne med hed Luft, der under Omrøringen blæses ud gennem Omrørerne, men — i Modsætning til de hidtil kendte Konstruktioner — kun i den Tid Omrørerne er paa Vej gennem Massen, altsaa en saakaldet »afbrudt Gennemblæsning«. De Sagsøgte paatog sig efter Aftalen med Sagsøgeren at søge Patentbeskyttelse for Opfindelsen bedst mulig i Sagsøgerens Navn og fik til Gengæld herfor og for deres Arbejde og Udlæg ved Detailtegningernes og Maskinens Fremstilling efter Skitsen Eneret til Forhandling af Maskinen. Nogen skriftlig Kontrakt blev ikke oprettet mellem Parterne. Den første Maskine, der fremstilledes efter Sagsøgerens Skitse i Maj 1924, solgtes paa Prøve til Andelsslagteriet i Ebeltoft, hvor han var Direktør, og opstilledes og toges i Brug dersteds. De Sagsøgte henvendte sig derpaa til et Patentkontor i København, og af dette udarbejdedes en Patentansøgning med Hensyn til Tromlen med den af Sagsøgeren foreslaaede, af de Sagsøgte nærmere udarbejdede Konstruktion, saaledes at der søgtes Beskyttelse for Opfindelsen i det Omfang, hvori Patent kunde forventes opnaaet, nemlig forsaavidt Maskinen kunde betegnes som ny i Forhold til tidligere kendte Tørretromler. Ansøgningen i denne Form blev forelagt Sagsøgeren og godkendt af denne. Den 11 September 1925 udstedtes Patent for Sagsøgeren som begært med Beskyttelse af Opfindelsen fra den 9 August 1924. Allerede forinden havde de Sagsøgte fremstillet og solgt nogle Tørretromler efter Sagsøgerens Metode, men der opstod Uenighed mellem dem og Sagsøgeren angaaende Størrelsen af den Licens, som sidstnævnte skulde have for hver solgt Maskine, idet Sagsøgeren hævdede efter Aftale at have Krav paa 1500 Kr for hver Tromle, medens de Sagsøgte bestred en saadan Aftales Eksistens og mente, at Licensen maatte fastsættes efter Overenskomst mellem Parterne og til et lavere Beløb, som Produktionen og Salget kunde bære. Samtidig søgte de Sagsøgte uden Resultat at bevæge Sagsøgeren til Oprettelse af en fast skriftlig Aftale med dem. De Sagsøgte solgte, medens disse Forhandlinger stod paa, forskellige Maskiner fremstillede efter

Sagsøgerens Metode, og betalte ham, omend modstræbende, den forlangte Licens, i enkelte Tilfælde med en mindre Afkortning. I Aaret 1925 fik de Sagsøgte gennem Ingeniør Carl Madsen, København, Idéen til en Tørretromle af et lignende System, men med en ny Aksel-Anordning til »afbrudt Gennemblæsning«, og fremstillede paa Grundlag heraf Detailtegninger til en Tørretromle, paa hvilken der den 14 September 1925 søgtes Patent for de Sagsøgte, og saadant Patent blev under Nr 36811 den 10 November 1926 udstedt til dem med Beskyttelse fra Ansøgningsdatoen. De Sagsøgte benyttede dog ikke den nye Metode til Fremstilling af Tørretromler, saalænge Forbindelsen mellem dem og Sagsøgeren bestod, men da Samarbejdet mellem Parterne paa Grund af de fornævnte Uoverensstemmelser angaaende Licens ophørte i September 1926, og Sagsøgeren derpaa indlede Forbindelse med et Esbjerg-Firma om Fabrikation og Salg af sine Tørretromler, begyndte de Sagsøgte at udnytte deres eget Patent, med hvilket Sagsøgeren maa antages ikke da at have været bekendt.

I Sommeren 1928, da Direktøren for Sæby Slakteri var Køber til en Tørretromle, og nogle andre Slagteridirektører ligeledes eventuelt var Liebhabere, henvendte de Sagsøgte ved deres Direktør, F S Hansen, og Selskabets Ingeniør, B Mærsk, sig til Sagsøgeren i Ebeltøft for at bevæge ham til at forholde sig neutral overfor sin Kollega, Slagteridirektøren i Sæby, og derved medvirke til, at de Sagsøgte, og ikke Esbjerg-Firmaet, kom til at levere Maskinen. Sagsøgeren indgik ogsaa herpaa, mod at der tilsagdes ham en Licens paa 10 pCt af Salgssummen for Tørretromlen, der derefter blev leveret af de Sagsøgte. Der førtes derhos under Sammenkomsten i Ebeltøft Forhandlinger mellem Parterne om Genoptagelse af deres Samarbejde, men medens Sagsøgeren hævder, og som Part har forklaret, at Aftale om et almindeligt Samarbejde blev truffet mod en Licens paa 10 pCt til Sagsøgeren for hver solgt Maskine, gør de Sagsøgte med Støtte af Direktør Hansen og Ingeniør Mærsk, der har afgivet Vidneforklaring, gældende, at ingen saadan Aftale kom i Stand, men at Enighed alene opnaaedes med Hensyn til Salget af en Tørretromle til Sæby Slakteri. Ved denne Sammenkomst blev Sagsøgeren bekendt med, at de Sagsøgte selv havde erhvervet Patent paa en Tørretromle med »afbrudt Gennemblæsning«, og tog Forbehold overfor dem i den Anledning.

Sagsøgeren gør nu gældende, at de Sagsøgte ved deres daværende Direktør Rasch i 1923 har lovet at søge Patent paa hans Opfindelse med Beskyttelse for denne i videst mulig Omfang, at de derfor har været uberettigede til som sket at søge Patent i eget Navn paa en noget ændret Konstruktion af Tørretromlen, hvorved de har begaaet Tillidsbrud overfor ham, at de Sagsøgte derhos ved Sammenkomsten i 1928 har genoptaget Samarbejdet med ham, saaledes at de er pligtige at svare ham en Licens paa 10 pCt af alle dem solgte Tørretromler, men at de Sagsøgte har nægtet at vedstaa denne Aftale og udbetale ham Licens. Under Henvi sning hertil samt til, at de Sagsøgte antagelig har solgt mindst 80 Tørretromler til en Pris af 5000 Kr for hver, har Sagsøgeren her under Sagen paastaet de Sagsøgte tilpligtede at udlevere deres Patent Nr 36811 til ham samt at betale ham en Erstatning af 40 000 Kr, subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn, tillige med Renter heraf, 5 pCt aar-

lig, fra Stævningens Dato, den 30 August 1931, indtil Betaling sker. De Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Under Sagen har fhv Direktør hos de Sagsøgte, Rasch, afgivet Vidneforklaring om de med Sagsøgeren i 1923 truffene Aftaler. Hans Forklaring gaar ud paa, at de Sagsøgte skulde fabrikere den paagældende Tromle og søge opnaaet Patentbeskyttelse i videst muligt Omfang, men han har herved bemærket, at han i Virkeligheden ikke erindrer Aftalens Indhold med Hensyn til Patentbeskyttelsen, men at hans Forklaring er saaledes, som han antager, at Samtalen naturligt har udviklet sig.

Selvom der nu gaas ud fra, at de Sagsøgte har paataget sig at søge Patent med Beskyttelse for Sagsøgerens Opfindelse i videst mulige Omfang, skønnes det dog ikke, at der efter det passerede foreligger nogen Misligholdelse fra deres Side af dette Tilsagn. Som foranført har de overladt Udarbejdelsen af Patentansøgning m v til et Patentkontor i København, og der maa efter det oplyste gaas ud fra, at dette har søgt Patentet beskyttet bedst muligt, hvortil kommer, at Sagsøgeren som nævnt selv har godkendt Patentansøgningen. Det kan derhos ikke antages og er i hvert Fald ikke bevist, at de Sagsøgte overfor Sagsøgeren har paataget sig en saa vidtgaende Forpligtelse, at de skulde være afskaarne fra, naar en ny — og mulig fordelagtigere — Konstruktion af Tørretromler med Systemet »afbrudt Gennemblæsning« fremkom, at søge denne udnyttet ved Erhvervelse af Patent derpaa, og efter det foreliggende, derunder særlig den Omstændighed, at Patent er meddelt de Sagsøgte, maa der gaas ud fra, at den paa Basis af Ingeniør Madsens Plan udarbejdede Tørretromle er væsentlig forskellig i Konstruktionen fra Sagsøgerens Tørretromle. Under disse Omstændigheder kan Sagsøgerens Paastand ikke støttes paa den oprindelige Aftale af 1923, og da derhos den af Sagsøgeren paaberaabte Aftale under Sammenkomsten i Ebeltoft i Sommeren 1928 om et almindeligt Samarbejde mellem Parterne mod de Sagsøgtes Benægtelse ikke kan anses bevist, har Sagsøgeren i det hele savnet Føje til at kræve de Sagsøgtes Patent udleveret til sig og at paastaa Erstatning hos dem. De vil følgelig være at frifinde, medens Sagsøgeren vil have at godtgøre dem Sagens Omkostninger efter Omstændighederne med 400 Kr.

Torsdag den 19 Oktober.

Nr 244/1932. **Ministeriet for Handel og Industri** (d kst Kammeradvokat)

mod

Aalborg Diskontobank, Aktieselskab (F Bülow),

betræffende Gyldigheden af en Overtrædelse af et Beløb fra den indstævnte Banks Reservefond til Delkredere- og Udbyttereguleringsfonden.

Østre Landsrets Dom af 2 Juli 1932: Sagsøgte, Ministeriet for Handel og Industris, Forlangende om, at den hidtidige Reservefond, stor 1 410 982 Kr 36 Øre i Aalborg Diskontobank A/S, i sin Helhed skal overføres til Bankens lovmæssige Reservefond, kan ikke anses for berettiget. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten nedlagt Paastand om, at Indstævnte tilpligtes at anerkende, at den af Bankens Bestyrelse i Henhold til Generalforsamlingsbeslutning af 23 Marts 1931 foretagne Overførelse af det i Sagen ommeldte Beløb 910 982 Kroner 36 Øre fra Reservefonden til Delkredere- og Udbyttereguleringsfonden ikke har Gyldighed, hvorhos Appellanten har paastaet sig frifundet for Indstævntes Tiltale.

Indstævnte har paastaet Dommen stadfæstes og Frifindelse, forsaavidt angaar Appellantens ovennævnte Paastand.

Fra Appellantens Side er det for Højesteret nærmere anbragt, at Ministeriets Forlangende kun gaar ud paa, at den hidtidige Reservefond, forsaavidt den ikke overføres til den lovmæssige Reservefond, skal forblive som den var, undergivet de Baand med Hensyn til dens Anvendelse, som fulgte af de i den ældre Vedtægt, navnlig dennes § 3, 1 Stk, givne Bestemmelser.

Som Hjemmel for Ministeriets Berettigelse til at stille dette Krav — hvorfor den her for Retten af Appellanten nedlagte Paastand er Udtryk — har Appellanten navnlig henvist til, at en Overførelse som sket til Delkredere — og Udbyttereguleringsfonden forudsætter en Vedtægtsændring, der i Henhold til saavel den ældre som den nye Banklovs § 5 kræver Ministeriets Godkendelse for at have Gyldighed, og saadan Godkendelse er ikke opnaaet.

Det kan nu ikke antages stemmende med den nye Banklovs Mening og Hensigt, at de under den tidligere Banklov opsparede Reservefonds, for hvis Anvendelse der ved de af Handelsministeriet stadfæstede Vedtægter var fastsat indskrænkende Bestemmelser der ikke kunde ændres uden Ministeriets Godkendelse, ved Lovens Ikrafttræden skulde blive Genstand for Bankernes fri Dispositionsret, saaledes at de af Bankerne skulde kunne anvendes til andre Formaal end dem, hvortil de som Reservefonds var bestemte, og der findes at maatte gives Appellanten Medhold i, at de under Sagen ommeldte Reservefondsmidler, forsaavidt de ikke overføres til den lovmæssige Reservefond, maa forblive undergivet de Indskrænkninger med Hensyn til deres Anvendelse, som hidtil har været gældende, saaledes at en Beslutning om en ændret Anvendelse ikke har Gyldighed uden Handelsministeriets Godkendelse i Henhold til Banklovens § 5. En saadan Godkendelse kan som i Landsrettens Dom nævnt, ikke antages at foreligge.

Idet Appellantens Frifindelsespaastand med Hertsyn til Indstævntes Tiltale følger af det ovenfor om Appellantens Standpunkt i Sagen anførte, vil Appellantens Paastand herefter i det hele være at tage til Følge.

Indstævnte vil have at betale Sagens Omkostninger som nedenfor nævnt.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Aalborg Diskontobank, Aktieselskab, bør anerkende, at den af Bankens Bestyrelse i Henhold til Generalforsamlingsbeslutning af 23 Marts 1931 foretagne Overførelse af det i Sagen ommeldte Beløb, Kroner 910 982,36 fra Reservefonden til Delkredere- og Udbyttereguleringsfonden ikke har Gylighed.

Appellanten, Ministeriet for Handel og Industri, bør for Indstævntes Tiltale i denne Sag fri at være.

Til det offentlige betaler Indstævnte de Retsafgifter, som skulde erlægges, hvis Sagen ikke havde været afgiftsfri for Landsretten og Højesteret og i Salær til den kst Kammeradvokat 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

De af Handelsministeriet senest under 8 Juni 1923 stadfæstede tidligere Vedtægter for Sagsøgeren, Aalborg Diskontobank A/S, hvilke Vedtægter var gældende indtil den 16 Juni 1931, da Sagsøgte, Ministeriet for Handel og Industri, stadfæstede nye, af Banken under 23 Marts og 6 Juni s A vedtagne Vedtægter, indeholdt § 3 følgende Bestemmelse om Reservefonden:

»Reservefonden kan efter Indstilling fra Direktionen og Bestyrelsen med Generalforsamlingens Billigelse anvendes til Dækning af eventuelle Tab, som ikke maatte kunne dækkes af Delkrederefonden og Udbyttereguleringsfonden.

Naar Reservefonden har naaet en Størrelse af 60 pCt af Aktiekapitalen, kan Generalforsamlingen efter Indstilling af Direktion og Bestyrelse bestemme, at yderligere Henlæggelse til Reservefonden for et eller flere Aar ikke skal finde Sted.«

I de ændrede Vedtægters § 22 findes dernæst bl a Bestemmelser om Henlæggelser til Reservefonden.

Paa Grundlag af den fra 1 Januar 1931 gældende Aktieselskabslov af 15 April 1930 § 43, ifølge hvilken der skal ske visse Henlæggelser til en lovmæssig Reservefond, fandt Diskontobanken det rettest at konstituere et saadant Fond med en Kapital, der, ifr nævnte Lovbestem-

melses 2det Stk, ansattes til 500 000 Kr, svarende til en Fjerdedel af Bankens Aktiekapital, 2 Millioner Kroner. Den hidtilværende Reservefond androg pr 31 December 1930 1 410 982 Kr 36 Øre, og Banken var af den Anskuelse, at Differencen mellem nævnte Beløb og fornævnte 500 000 Kr eller 910 382 Kr 36 Øre kunde overføres til Delkredere- og Udbyttereguleringsfonden.

For at en saadan Bestemmelse gyldigt kunde tages, maatte den under Hensyn til den ovennævnte ældre Vedtægts § 3, 1 Stk vedtages paa en Generalforsamling i Banken med den til Vedtægtsændringen fornødne Majoritet.

Til Forhandlingsprotokollen vedrørende Bankens ordentlige Generalforsamling, afholdt den 7 Marts 1931, findes tilført bl a følgende:

»6) Forslag til Bemyndigelse for Bestyrelsen til Deling af Reservefonden, foranlediget ved den nye Bank- og Aktieselskabslov — — —

ad 6. Bestyrelsens Formand forelagde Forslag om, at Bestyrelsen bemyndiges til at dele Reserverne i en »lovmæssig Reservefond« og andre Fonds, samt Bemyndigelse for Bestyrelsen til uden ny Generalforsamlingsbeslutning at foretage en eventuel Tilbageføring, saafremt en Domsafgørelse skulde nødvendiggøre dette.

Formanden motiverede det stillede Forslag nærmere, idet han særlig henledte Aktionærernes Opmærksomhed paa en modstridende Opfattelse mellem Handelsministeriet, vor Bank og Provinsbankforeningen angaaende Berettigelsen af en saadan Deling.

Da Generalforsamlingen ikke er beslutningsdygtig med Hensyn til det stillede Forslag, toges dette — imod hvilket de tilstedeværende Aktionærer intet havde at erindre — til Efterretning. — — —«

Den 23 Marts 1931 afholdt Banken en ekstraordinær Generalforsamling. Til Protokollen findes bl a tilført:

»b) Forslag til Bemyndigelse for Bestyrelsen til Deling af Reservefonden foranlediget af den nye Bank- og Aktieselskabslov.

ad b) Angaaende dette Punkt henviste Formanden til sine udførlige Udtalelser paa den ordinære Generalforsamling, og Bestyrelsen anmoder Aktionærerne om Bemyndigelse til at overføre fra den nuværende Reservefond de Beløb, den skønner passende, enten til den »lovmæssige Reservefond« eller til andre Fonds, med Tilføjende, at saafremt en Retsafgørelse vedrørende Bankens Beføjelse til den saaledes foreslaaede Deling af den nuværende Reservefond skulde gaa Banken imod, skal Bestyrelsen være bemyndiget til uden ny Generalforsamlingsbeslutning at tilbageføre de overførte Beløb til den Fond, hvorfra de er taget.

Dette Bestyrelsens Forslag vedtoges enstemmigt med 245 Stemmer. — — —«

Paa den nævnte Generalforsamling vedtoges tillige, som ovenfor nævnt, nye Vedtægter, som vedtoges paa Repræsentantskabsmøde den 6 Juni 1931, hvorefter de stadfæstedes af det sagsøgte Ministerium den 16 s M. I Vedtægternes § 22 findes Bestemmelser om Henlæggelser til Reserverne, og i § 23 hedder det:

»Fra det Tidspunkt, disse Vedtægter er godkendt af Ministeren for Handel og Industri, er alle tidligere Vedtægter ophævede.«

Den 13 November 1931 tilsendte Ministeriet Banktilsynet en Skrivelse, der den 14 s M kommuniceredes Banken saalydende:

»Under Henvisning til tidligere Brevveksling og stedfundne Forhandlinger angaaende den af A/S Aalborg Diskontobank foretagne Overførsel af en Del af Bankens hidtidige Reservefond til Delcredere- og Udbytte-reguleringsfonden skal man til Efterretning og videre fornøden Bekendtgørelse meddele, at man i Overensstemmelse med den af den konstituerede Kammeradvokat over Sagen afgivne Erklæring af 20 Juli d A, med hvilken Banken underhaanden har haft Lejlighed til at gøre sig bekendt, vedblivende maa være af den Opfattelse, at hele Bankens hidtidige Reservefond, da det i Banklovens § 13, 1 Stk, angivne Forhold mellem Bankens Egenkapital og Gælds- og Garantiforpligtelserne ikke er til Stede, maa overføres til Bankens lovmæssige Reservefond.

I Overensstemmelse hermed skal man anmode Banktilsynet om at ville tilkendegive Banken, at den af Bankens Bestyrelse i Strid hermed i Henhold til Generalforsamlingsbeslutning af 23 Marts vedtagne Overførsel af en Del af Reservefonden til Delcredere- og Udbytte-reguleringsfonden bør ophæves. — — —«

Den 13 Januar 1932 tilskrev Banken Ministeriet, at Banken ikke mente at kunne gaa frem efter et af Ministeriet i Skrivelsen af 13 November 1931 stillet Forslag, gaaende ud paa enten Tilbageførsel til Reservefonden af det til Delcredere- og Udbytte-reguleringsfonden overførte Beløb eller Udvidelse af Aktiekapitalen. I Bankens Skrivelse hedder det dernæst, at Banken eventuelt vil anlægge Sag mod Ministeriet til Godkendelse af den foretagne Deling af Bankens Reservefond.

I en Skrivelse af 12 Februar 1932 fra Ministeriet til Banken hedder det i Gensvar herpaa:

»I denne Anledning skal man meddele, at Handelsministeriet maa henholde sig til det i Ministeriets fornævnte Skrivelse af 13 November f A udtalte, hvorefter man maa være af den Opfattelse, at hele Bankens hidtidige Reservefond, da det i Banklovens § 13, 1 Stk angivne Forhold mellem Bankens Egenkapital og Gælds- og Garantiforpligtelserne ikke er tilstede, maa overføres til Bankens lovmæssige Reservefond, men at Ministeriet, forsaavidt Banken maatte ønske at indbringe Spørgsmaalet for Domstolene, for sit Vedkommende intet vil finde herimod at erindre.«

Paa Bankens ordentlige Generalforsamling den 5 Marts 1932 findes bl a tilført Protokollen:

Forhandlingsgenstandene var:

1) Bestyrelsens Beretning om Bankens Virksomhed i det forløbne Aar, herunder Godkendelse af den af Bestyrelsen i Henhold til Generalforsamlingsbeslutning af 23 Marts 1931 foretagne Overførsel fra Reservefonden af Kr 500 000 til den lovmæssige Reservefond og Kr 910 982,36 til Delcredere- og Udbytte-reguleringsfonden.

— — — —
ad 1) — — —

Generalforsamlingen godkendte den i 1931 foretagne Overførsel fra

den oprindelige Reservefond med: Kr 500 000 til den lovmæssige Reservefond og Kr 910 982,36 til Delcredere- og Udbyttereguleringsfonden.

— — — —«

Under Sagen, der er anlagt efter Stævning af 5 April 1932, gaar den i denne anførte Paastand ud paa følgende:

»Ministeriet dømmes til at godkende en af Bankens Bestyrelse i Henhold til lovlig Generalforsamlingsbeslutning af 23 Marts 1931 foretaget Deling af Bankens pr 31 December 1930 til et Beløb af 1 410 982 Kr 36 Øre opgjorte Reservefond, saaledes at der til en lovmæssig Reservefond overføres 500 000 Kr, medens Resten 910 982 Kr 36 Øre overføres til Delcredere- og Udbyttereguleringsfonden.«

Under Domsforhandlingen er Sagsøgerens Paastand ændret saaledes: »Handelsministeriets Forlangende om, at den hidtidige Reservefond i Aalborg Diskontobank A/S, stor 1 410 982 Kr 36 Øre, i sin Helhed skal overføres til Bankens lovmæssige Reservefond, ikke kan anses for berettiget.«

Det sagsøgte Ministerium paastaar Frifindelse.

Ved § 13 i den nye Banklov (Lov Nr 122 af 15 April 1930) bestemmes, at af den Del af Aarets Nettooverskud, som ikke medgaar til Dækning af muligt Underskud fra tidligere Aar, skal der, med mindre Egenkapitalen udgør mindst 15 pCt af Bankens samlede Gælds- og Garantiforpligtelser, henlægges aarligt mindst 20 pCt, og saaledes at mindst 15 pCt henlægges til Reservefonden. Ved Banklovens Ikrafttræden den 1 Oktober 1930 udgjorde Diskontobankens Egenkapital ifølge Aarsregnskabet for 1929, opgjort pr 31 December 1929, 3 704 023 Kr — hvoraf Aktiekapitalen 2 000 000 Kr, Reservefond 1 410 982 Kr, Delcredere- og Udbyttereguleringsfond 123 016 Kr og Overførsel 170 025 Kr — medens Bankens samlede Gælds- og Garantiforpligtelser androg ca 29,85 Milioner Kroner.

Fra den nye Aktieselskabslovs Ikrafttræden den 1 Januar 1931 foretages de i Banklovens § 13 omhandlede Reservefondshenlæggelser til den i Aktieselskabslovens § 43 omhandlede lovmæssige Reservefond. Ifølge Bankens Regnskab for 1930, udfærdiget den 16 Februar 1931, er der til lovmæssig Reservefond henlagt for 1930 54 539 Kr 80 Øre. Endvidere findes opført Reservefond 1 410 982 Kr 36 Øre. Delcredere- og Udbyttereguleringsfond 123 016 Kr 44 Øre plus henlagt for 1930 16 000 Kr = 139 016 Kr 44 Øre samt Overførsel til næste Aar 202 193 Kr 55 Øre.

Ifølge Regnskabet for 1931, udfærdiget 13 Februar 1932, fordeles Aarets Driftsoverskud 480 721 Kr 55 Øre
med Tillæg af Overførsler

a) ovennævnte	202 193 Kr 55 Øre	
b) fra Delcredere- og Udbyttereguleringsfonden	139 016 Kr 44 Øre	
	<hr/>	341 209 Kr 99 Øre
		821 931 Kr 54 Øre
men med Fradrag af Afskrivninger:		501 461 Kr 84 Øre
		<hr/>
		eller: 320 469 Kr 70 Øre

saaledes:

Aktionærerne 6 pCt af 2 Millioner	120 000,00
at overføre til næste Aar	200 469,70
	Kr 320 469,70

Sagsøgtes principale Standpunkt overfor Banken gaar ud paa, at efter Indholdet af Banklovens § 13 gælder den i Aktieselskabslovens § 43 fastsatte højeste Grænse for den lovmæssige Reservefond ikke for en Bank med Egenkapital under 15 pCt af Bankens samlede Gælds- og Garantiforpligtelser, og at Banken, der efter sit Dækningsforhold ved Banklovens Ikrafttræden indtil videre var forpligtet til at foretage Henlæggelser til Reservefonden (efter Aktieselskabslovens Ikrafttræden: til den lovmæssige Reservefond), maa være afskaaret fra under nogen Form at angribe den forinden Banklovens Ikrafttræden vedtægtsmæssigt henlagte Reservefond til Anvendelse til Udbetaling af Udbytte, hvilket vil blive Følgen af den skete Overførsel til Delcredere- og Udbyttereguleringsfonden. Sagsøgtes subsidiære Standpunkt overfor Banken er det, at det under alle Omstændigheder maa tilkomme Ministeriet at afgøre, hvorvidt en Vedtægtsændring vedrørende ændret Anvendelse af det vedtægtsmæssigt henlagte Reservefond, som ikke vil være bleven godkendt efter hidtidig Praksis, kan godkendes. Efter Sagsøgerens forandrede Paastand ligger sidstnævnte Spørgsmaal imidlertid ikke for til egentlig Paakendelse under denne Sag.

Til Støtte for sit principale Standpunkt overfor Banken gør Ministeriet gældende, at den nye Banklov paa forskellige Punkter udviser Skærpelse i Forhold til den ifølge den ældre Banklov af 4 Oktober 1919 gældende Tilstand, og at det herefter maa følge af naturlig Fortolkning af den nye Banklovs § 13, at det under den tidligere Lov — jfr §§ 7 og 16 — henlagte Reservefond maa opretholdes efter den nye Lovs — samt Aktieselskabslovens — Ikrafttræden, idet det maa forekomme mindre rimeligt ved Banklovens § 13 at paabyde nærmere angivne Henlæggelser til Reservefonden, samtidig med at man tillod anvendt det ældre Reservefond til andre Formaal.

Der findes imidlertid at maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at Banklovens § 13 og Aktieselskabslovens § 43 — fra Lovens Ikrafttræden — kun fastsætter aarlige Henlæggelser til Reservefonden (den lovmæssige Reservefond), og Sagsøgtes Forlangende om, at Bankens ældre Reservefond i sin Helhed overføres til Bankens lovmæssige Reservefond, kan derfor ikke anses berettiget.

Den af Sagsøgeren endeligt nedlagte Paastand vil saaledes være at tage til Følge.

Efter den ved Sagsøgtes Procedure givne Anledning skal Retten dog udtale, at den med Ministeriet er enig i, at den af Generalforsamlingen vedtagne, under Sagen omtvistede Beslutning som Vedtægtsændring først faar Gyldighed, naar den er stadfæstet af Ministeren for Handel og Industri, samt at en saadan Godkendelse ikke findes at ligge deri, at den fra 16 Juni 1931 gældende Vedtægt ikke indeholder en til § 3 I i den ældre Vedtægt svarende Bestemmelse.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Nr 194/1933.

Mads Claudius Pedersen

p a a k æ r e r

Vestre Landsrets Kendelse af 9 September 1933.

Den paakærede Kendelse er saalydende:

Mads Claudius Pedersen blev ved Dom af 21 Marts 1933 i en af Vestre Landsret under Medvirkning af Nævninger behandlet Sag, — idet han ansaas for overfor Pigebarnet Dina Theodora Mosgaard Kristensen at have udvist et efter Straffelovens § 224 jfr § 222 strafbart Forhold — dømt til at underkastes Sikkerhedsforanstaltninger efter Straffelovens § 70.

Domfældte har i Skrivelser af 20 Juni og 22 August 1933 til sin beskikkede Forsvarer begært Sagen genoptaget og sig indlagt til Observation paa et Sindssygehospital.

Da det efter de i Anledning af Begæringen iværksatte Undersøgelser, og derunder navnlig Erklæring af 28 Juni 1933 fra Overlæge Wildenskov, ikke findes at være af Betydning for Sagens Afgørelse, at saadan Indlæggelse finder Sted,

b e s t e m m e s :

Den fremsatte Begæring kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse:

I Henhold til de i den paakærede af Vestre Landsret afsagte Kendelse anførte Grunde

b e s t e m m e s :

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Fredag den 20 Oktober.

Nr 327/1932.

Arkitekt Chr Krøyer (Trolle)

m o d

Grosserer Knud Olsen (Cohn),

betræffende Betaling for Arkitektarbejde.

Østre Landsrets Dom af 25 November 1933: Sagsøgte. Grosserer Knud Olsen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Arkitekt Chr Krøyer, Helsingør, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sag-

søgeren til Sagsøgte med 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ifølge de Højesteret forelagte tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger om de af Appellanten udførte Arbejder, der for en Del maatte omgøres efter Indstævntes Anvisninger og foruden Skitser bl a omfattede Udarbejdelse af Hovedtegninger, Beskrivelse og Indhentelse af Byggetilladelse, og om de med disse Arbejders Udførelse forbundne Udgifter maatte Indstævnte være paa det rene med, at Appellanten ikke uden Vederlag vilde udføre alle de nævnte Arbejder. Da der maa gaas ud fra, at en Del af det forberedende Arbejde skulde udføres uden Betaling, og det ikke findes godtgjort- at nogen Aftale om Betalingens Størrelse er truffet, vil Vederlaget skønsmæssig under Hensyn til Arbejdernes Omfang og Betydning være at ansætte til 1200 Kroner, hvilket Beløb med Renter saaledes vil være at tilkende Appellanten.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde godtgøre Appellanten med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Grosserer Knud Olsen, bør til Appellanten, Arkitekt Chr Krøyer betale 1200 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 15 September 1932 til Betaling sker, og i Sagsomkostninger for begge Retter 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Sagsøgeren, Arkitekt Chr Krøyer, Helsingør, Sagsøgte Grosserer Knud Olsen, dømt til Betaling af 2424 Kr 40 Øre, med nærmere angivne Renter, som Sagsøgte skal skyldes for Arkitektarbejde ved Projecteringen af en Bygning paa den Sagsøgte tilhørende Grund Estersvej 10 i Hellerup.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet han vel erkender, at Sagsøgeren har udarbejdet Tegninger, Arbejdsbetingelser, Ansøgninger til Bygningsmyndighederne vedrørende det omtalte Byggeforetagende, men gør gældende, at dette ikke er sket efter Sagsøgtes Anmodning, men foretaget af Sagsøgeren paa eget Initiativ i det Haab, at Byggearbejdet vilde komme til Udførelse, i hvilket Tilfælde Sagsøgeren vilde faa Arkitekthonorar herfor; Sagsøgte vil fra første Færd have betonet, at han inden han bandt sig til Udgiften, vilde have Oversigt over, hvor meget Byggearbejdets Fuldførelse vilde andrage, og Sagsøgeren havde

erklæret, at Udarbejdelsen af det til at faa en saadan Oversigt nødvendige intet skulde koste Sagsøgte. Naar Arbejdet ikke er kommet til Udførelse, skyldes dette alene, at Sagsøgte ikke mener at magte det under de for Tiden raadende Konjunkturer.

Sagsøgeren erkender, at Sagsøgte har spurgt ham, hvad han vilde tage i Honorar for Udførelse af Skitser og Beregninger vedrørende Byggeforetagendet og dets Financiering, men Sagsøgeren vil hertil have svaret, at for løse Skitser og foreløbige Beregninger vilde han intet have, men at han for færdige Tegninger og Indsendelse af Ansøgninger til Bygningsautoriteterne skulde have Honorar efter Dansk Arkitektforenings Regler.

For Landsretten har saavel Sagsøgeren som Sagsøgte afgivet Partsforklaringer, hvorhos Malermester Hans Damm og Mejeriejer Valdemar Dam har forklaret som Vidner.

Parterne har i al væsenlig forklaret i Overensstemmelse med, hvad de har anført til Støtte for deres Paastande.

Mod Sagsøgtes Benægtelse er det ikke godtgjort, at han har engageret Sagsøgeren til at opføre den paagældende Bygning, eller at det noget Øjeblik har maattet staa Sagsøgte klart, at Sagsøgeren vilde forlange Honorar for det, han nu udførte, selv om Byggeforetagendet ikke blev til noget. Det er ikke bevist, at det er kommet til andre Aftaler mellem Parterne, end Sagsøgte har erkendt. Sagsøgte vil herefter være at frifinde og Sagsøgeren have at tilsvare ham Sagens Omkostninger med 150 Kr.

M a n d a g d e n 23 O k t o b e r .

Nr 43/1933. Vognmand **Hans Møbjerg Pedersen**
(Landsretssagf P Jæger)

m o d

Fabrikant **K Knudsen** (Overretssagf Chr Eistrup),
betræffende Udlevering af et Lastautomobil.

Vestret Landsrets Dom af 15 Februar 1933: Sagsøgte, Vognmand Hans Møbjerg Pedersen, bør til Sagsøgeren, Fabrikant K Knudsen, udlevere det ovennævnte Chevrolet-Lastautomobil. Sagens Omkostninger ophæves. At efterkommes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Som i Dommen anført blev Fr Hansen ved Automobilets Overlevering debiteret i Indstævntes Bøger for Købesummen for Lastvognschassis'et 3100 Kroner og omtrent samtidig betalte han

Indstævnte 200 Kroner, der efter Kvitteringens Udvisende var at betragte som en a conto Udbetaling. Naar hertil kommer, at han yderligere blev krediteret for de 2500 Kroner, der udgjorde den paa Møbjerg Pedersen trukne, af Hansen falskelig akcepterede Veksels Paalydende, at han for egen Regning besørgede Paasætning af Karosseriet, at det var ham, der disponerede over det i Bytte tagne Personautomobil, samt at der ikke har været nogen Forbindelse mellem Indstævnte og Appellanten, findes det at maatte antages, at Hansen som af ham forklaret har købt Chassis'et af Indstævnte, hos hvem han ogsaa tidligere har købt for egen Regning.

Appellanten er herefter ikke pligtig at udlevere Lastvognen til Indstævnte og vil derfor være at frifinde for Indstævntes Tiltale, uden at det bliver fornødent at komme ind paa, hvad Appellanten iøvrigt har anført til Støtte for sin Frifindelsespaastand.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Vognmand Hans Møbjerg Pedersen, bør for Tiltale af Indstævnte, Fabrikant K Knudsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 500 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I April Maaned 1931 aftalte Sagsøgte, Vognmand Hans Møbjerg Pedersen af Filskov, med en Automobilhandler Frederik Hansen, at denne skulde skaffe ham et nyt Chevrolet Lastautomobil af Model 1931 med et særligt med Sagsøgtes paamalede Navn forsynet Karosseri. Automobillet skulde koste 4300 Kr der skulde berigtiges saaledes, at Sagsøgte for et Beløb af 1800 Kr skulde give et brugt Personautomobil i Bytte, medens han for Restbeløbet, 2500 Kr, skulde udstede en Veksel. Hansen — der drev Handel med brugte Automobiler og tidligere havde afkøbt Sagsøgeren Fabrikant K Knudsen i Holstebro, flere saadanne — henvendte sig derefter i Begyndelsen af Maj Maaned 1931 til Sagsøgeren og fik — efter for denne at have refereret den med Sagsøgte truffne Aftale — udleveret et Chassis til et Lastautomobil af den nævnte

Færdig fra Trykkeriet den 25 Oktober 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 20

Mandag den 23 Oktober.

Type, for at Chassiset derefter hos Karetmager Andersen i Holsted kunde blive forsynet med det af Sagsøgte ønskede Karosseri. Under 5 Maj 1931 debiteredes Hansens Konto hos Sagsøgeren med 3100 Kr for Chassiset, og den paafølgende Dag krediteredes der ham 200 Kr, hvorfor der samtidig udstedtes Kvittering lydende paa »for Regning a/c Udbetaling paa ny Lastundervogn«. Medens Automobilet endnu var hos Karetmageren, fik Hansen i Sagsøgerens Forretning i Holstebro overgivet en paa Sagsøgte trukket Veksel paa 2500 Kr, for at den kunde blive forsynet med Sagsøgtes Akcept, samt Udkast til en Købekontrakt, som skulde underskrives af Sagsøgte, og i hvilken det hedder:

»Mellem undertegnede Vognmand Hans Møbjerg Pedersen boende Filskov som Køber og medundertegnede Automobilforretningen »Vulkan« v K Knudsen, Holstebro, som Sælger er Dags Dato oprettet følgende Købekontrakt.

§ 1.

Vi/jeg Hans Møbjerg Pedersen erkender herved at have købt 1 Stk Automobil Mærke Chevrolet Type Lastvogn med Karosseri HK 12,1 Motor Nr 2373916 — — — I Bytte tages Køberens brugte Chevrolet-Coach 1927.

§ 2.

Købesummen for Automobilet med nævnte Tilbehør andrager 2500 Kr — — —, hvilken Købesum udredes paa følgende Maade: For Byttekøbesummen afgives Akcept, der forrentes af Køberen og afdrages med — — —.

Den 26 Maj 1931 blev Lastautomobilet af Hansen afleveret til Sagsøgte. Hansen, der fik det brugte Personautomobil udleveret, fremkom imidlertid ikke med de ham af Sagsøgeren overgivne Dokumenter, men idet han optraadte i sit eget Navn som Sælger af Lastautomobilet, opnaede han Sagsøgtes Akceptpaategning paa en af Hansen udfærdiget Veksel paa 2500 Kr samt hans Underskrift paa følgende — ligeledes af Hansen udfærdigede — Købekontrakt:

»Mellem undertegnede Vognmand Hans Møbjerg og Hr Frederik Hansen, Gørding, er under Dags Dato oprettet følgende

K o n t r a k t.

Jeg undertegnede Frederik Hansen sælger og overdrager herved paa nedenanførte Betingelser til Hr Hans Møbjerg de mig tilhørende Genstande nemlig:

1 Stk Chevrolet Lastbil med Karosseri og Rækkeværk Motor Nr 2373916 ialt til Værdi 4300 Kr.

Ovenstaaende Genstande sælges for et Beløb af 4300 Kr — — — hvoraf ved Modtagelsen er betalt 1800 Kr og Resten betales med 2500 Kr paa Veksel som afdrages med — — «.

Hansen indleverede derefter den sidstnævnte Veksel i en Bank — hvor den den 10 Juni 1931 blev diskonteret — hvorhos han falskelig skrev Sagsøgte som Akceptant paa den ham af Sagsøgeren overleverede Veksel og underskrev den ham af Sagsøgeren overgivne Købekontrakt med Sagsøgtes Navn. Han sendte derpaa disse Dokumenter til Sagsøgeren, der modtog dem den 29 eller 30 Maj 1931. Sidstnævnte Dag krediteredes Hansens Konto i Sagsøgerens Bøger med 2500 Kr under Betegnelsen »Kontrakt med Møbjerg Pedersen«, og der oprettedes en Konto for denne, der under 30 Maj 1931 debiteredes for 2500 Kr under Angivelse:

»1 Chevrolet Lastvogn m Karosseri — — — (leveret til Fr Hansen Gjording den 5 Maj 1931) Byttesum med Chevrolet Coach 1927.«

Falskneriet blev først opdaget, efter at Sagsøgte kort før Forfaldstid havde faaet Advisbrev om begge Vekslerne. Ved en af Gørding-Malt Herreders Ret den 28 April 1932 afsagt Dom blev Hansen for den af ham begaaede Falskforbrydelse anset med Straf efter Straffelov af 10 Februar 1866 §§ 268 og 269.

Under Anbringende af, at Hansen har været uberettiget til at disponere over Lastautomobilet som sket, og at Ejendomsretten over dette derfor vedblivende er Sagsøgerens, har denne under nærværende Sag paastaet Sagsøgte dømt til at udlevere ham Lastautomobilet. Sagsøgte har principalt paastaet sig frifundet og subsidiært paastaet Udleveringen af Lastautomobilet gjort betinget af, at Sagsøgeren til Sagsøgte udleverer det i Bytte givne Personautomobil eller betaler den for dette fastsatte Byttesum 1800 Kr.

Sagsøgeren har under Sagen forklaret, at han ved Hansens første Henvendelse til ham traf Aftale med ham om, at Sagsøgte skulde have Lastautomobilet — baade Chassis og Karosseri — mod Betaling af 2500 Kr og mod at give det brugte Personautomobil i Bytte. Samtidig afkøbte Hansen Sagsøgeren Personautomobilet for en Pris af 10—1100 Kr, der skulde berigtiges ved, at Hansen skulde betale Sagsøgeren 600 Kr og betale Karetmageren for Karosseriet, hvis Pris blev anslaaet til ca 450 Kr, og hvis Paasættelse Hansen skulde drage Omsorg for. Der blev ikke mellem Sagsøgeren og Hansen oprettet nogen Kontrakt angaaende Lastautomobilet, idet det var Meningen, at Hansen blot skulde optræde som Salgsagent og sælge Vognen til Sagsøgte mod at faa underskrevet Kontrakt og Veksel, som derefter skulde tilstilles Sagsøgeren.

Bogholder Ludvig Jensen, der var ansat hos Sagsøgeren, har som Vidne forklaret, at han, da Hansen fik overgivet Veksel og Købekontrakten, som begge var udfærdiget af Vidnet, indskærpede Hansen, at Automobilet kun maatte udleveres mod Sagsøgtes Underskrift paa Dokumenterne.

Frederik Hansen har efter Afslutningen af den mod ham rejste Straffesag — i Modstrid med en af ham under Straffesagen afgivet For-

klaring — som Vidne forklaret, at han havde købt Chassiset til Lastautomobilet af Sagsøgeren, og at Byttehandlen med Personautomobilet — som han senere har solgt, uden at han kan erindre, hvem der købte det — var helt udenfor hans Handel med Sagsøgeren.

Sagsøgte har forklaret, at han, da han modtog Lastautomobilet fra Hansen, gik ud fra, at det tilhørte denne.

Til Støtte for sin principale Paastand har Sagsøgte i 1 Række anbragt, at det af det foreliggende fremgaar, at Lastautomobilet af Sagsøgeren er solgt til Hansen til Videreafhændelse. Sagsøgte har i saa Henseende nærmere henvist til, at Hansen straks ved Lastautomobilets Udlevering fra Sagsøgeren debiteredes for Købesummen, idet det paa Kontoen opførte Beløb 3100 Kr udgjorde Byttesummen 2500 Kr med Tillæg af de 600 Kr, der var den kontante Del af den Købesum, som Hansen skulde erlægge for det i Bytte tage Personautomobil. Naar Sagsøgeren lod Købekontrakt og Veksel udfærdige i eget Navn, var dette efter Sagsøgtes videre Anbringende kun pro forma og skete for at sikre Indbetalingen fra Hansen af Købesummen, samt idet Kontrakten — som ovenfor angivet — overførte Ejendomsretten til Personautomobilet til Sagsøgeren for at sikre, at Hansen betalte den resterende Del af Købesummen for dette 400 Kr — nemlig 600 Kr med Fradrag af det den 6 Maj 1931 betalte Afdrag paa 200 Kr.

Overfor Sagsøgerens Benægtelse, der i nogen Grad støttes af Vidnet Ludvig Jensens Forklaring, findes det imidlertid ikke godtgjort, at Chassiset af Sagsøgeren er solgt til Hansen. Det skal herved yderligere bemærkes, at Sagsøgeren under Domsforhandlingen har oplyst med Hensyn til de skete Posterings, at Købere, der giver brugte Automobilet i Bytte, i Almindelighed kun debiteres for den kontante Byttesum, og at Sagsøgeren ikke før Indleveringen den 29 eller 30 Maj 1931 af den med Sagsøgtes Navn underskrevne Købekontrakt og Veksel med Sikkerhed kunde vide, om Handlen var gaaet i Orden, hvorfor Hansen — efter almindelig Praksis — som Ihænde-haver af Automobilet blev debiteret for dette.

Sagsøgte har videre anbragt, at han, der har været i god Tro med Hensyn til Hansens Ret til at disponere over det færdige Lastautomobil, uanset Forholdet mellem Sagsøgeren og Hansen har erhvervet Ejendomsret i Henhold til den med sidstnævnte indgaaede Købekontrakt, idet Sagsøgeren ved at overlevere Hansen Chassiset til Paasætning af Karosseriet har legitimeret ham som Ejer eller Kommissionær, idet Sagsøgeren, der vidste, at Sagsøgte var Køber af det færdige Automobil, maatte være klar over, at det herved kom til at se ud for Sagsøgte, som om Hansen var dispositionsberettiget.

Ej heller i saa Henseende findes der dog at kunne gives Sagsøgte Medhold. Efter det foreliggende maa der ved Sagens Paadømmelse gaas ud fra, at Automobilet, der som ovenfor antaget ikke var solgt af Sagsøgeren til Hansen, alene var overgivet denne til Salg i Sagsøgerens Navn, og det maa derfor statuere, at Hansen ikke ved det i hans eget Navn stedfundne Salg til Sagsøgte har kunnet overføre Ejendomsretten over Automobilet til denne.

Naar endelig henses til, at Personautomobilet — som det fremgaar

af det foranstaaende — ikke paa noget Tidspunkt er erhvervet af Sagsøgeren, kan denne ikke overfor Sagsøgte hæfte for Personautomobiler eller detses Værdi, og der bliver saaledes ej heller Spørgsmaal om at tage Sagsøgtes subsidiære Paastand til Følge.

Herefter vil der være at give Dom i Overensstemmelse med Sagsøgerens Paastand.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Tirsdag den 24 Oktober.

Nr 3/1933. Frøken **Adelheid Sundby Johansen** (Cohn)
m o d

Overretssagfører **L Lersey** som executor testamenti i Boet efter afdøde Lagerarbejder **Hans Johansen** og tidligere afdøde Hustru **Vilhelmine Maren Kirstine**, født **Flindt** (O Petersen),

betræffende Gyldigheden af en Gavedisposition.

Østre Landsrets Dom af 10 November 1932: Sagsøgte, Frøken Adelheid Sundby Johansen, bør til Sagsøgeren, Overretssagfører L Lersey som executor testamenti i Boet efter afdøde Lagerarbejder af Odense Hans Johansen og tidligere afdøde Hustru Vilhelmine Maren Kirstine, født Flindt, betale de paastævnte 5500 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 3 August 1932, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det foreliggende maa det antages, at Aftalen mellem Hans Johansen og Appellantinden gik ud paa, at hun skulde have de 4000 Kroner til Køb af Ejendommen Nyborg Landevej Nr 192 mod, at han skulde have Ophold hos hende og hun skulde pleje og passe ham til hans Død. Da nu denne Aftale ikke blot er opfyldt fra Hans Johansens Side forinden hans Død, derved at Appellantinden med hans Vilje har hævet 4000 Kroner paa Sparekassebogen, men Appellantinden efter det oplyste ogsaa paa sin Side har opfyldt Aftalen, findes Boet ikke at have Krav paa Tilbagebetaling af det ommeldte Beløb.

Appellantindens Paastand vil herefter være at tage til Følge.

Thi kendes for Ret:

Appellantinden Frøken Adelheid Sundby Johansen bør til Indstævnte Overretssagfører L Lersey som executor testamenti i Boet efter

afdøde Lagerarbejder Hans Johansen og tidligere afdøde Hustru Vilhelmine Maren Kirstine, født Flindt, betale 1500 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 3 August 1932 til Betaling sker, men iøvrigt for Indstævntes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Cohn 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Det Appellantinden idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da den 70-aarige Lagerarbejder Hans Johansen den 11 Maj 1932 afgik ved Døden paa sin Bopæl Nyborg Landevej 192, Odense, efter at have hendsiddet i uskiftet Bo efter sin den 23 Oktober 1927 afdøde Hustru Vilhelmine Maren Kirstine, født Flindt, med deres Datter, Fru Marie Viktoria Nielsen, født Johansen, forefandtes et af begge Ægtefæller den 11 Februar 1926 for Notarius publicus oprettet Testamente, hvorved de tillagde deres nævnte Datters 2 Børn Adelheid Sundby Johansen og Godvin Johansen, der var opdraget hos Bedsteforældrene, den Trediedel af Fællesboet, hvorover de kunde raade, medens Boet iøvrigt skulde deles efter Arvelovgivningens Regler.

Boet antoges først intet at eje, men da Afdøde havde ejet Ejendommen Ruggaardsvej 99, Odense, anstilledes nærmere Undersøgelse, hvorved oplystes følgende:

Afdøde havde i April Maaned 1931 solgt denne Ejendom, saaledes at han i April 1931 fik udbetalt 5000 Kr og i December Termin 1931 Kr 1500,—. Af det i April 1931 udbetalte Beløb indsatte Afdøde den 21 April i Datterdatterens Overværelse 4300 Kr paa hendes Kontrabog med Fyens Stifts Sparekasse, som beroede hos Afdøde, hos hvem hun boede i den solgte Ejendom. I Juni Maaned 1931 aftalte hun, der var forlovet med Lagerarbejder Arne Jørgensen, med dennes Fader, Kusk Søren Jørgensen og Afdøde, der til Oktober Flyttedag 1931 skulde fraflytte den solgte Ejendom, at hun, der er født den 13 Maj 1911, efter opnaaet Myndighedsalder med en kontant Udbetaling paa 4000 Kr af de omtalte Penge skulde købe den Kusk Jørgensen tilhørende Ejendom Nyborg Landevej 192, Odense, og samtidig giftes med sin Forlovede, og at hun da skulde have Morfaderen i Huset. Da Kusk Jørgensen i den Anledning vilde købe en anden Ejendom, hævdede hun den 9 Juni med Morfaderens Samtykke 2500 Kr paa sin Sparekassebog, som hun gav Morfaderen tilbage, medens hun udbetalte Beløbet til Kusk Jørgensen. Da Sagfører C Greve, som ordnede dennes Køb af den nye Ejendom, skriftlig afkrævede Afdøde nærmere Oplysninger, særlig om dennes

Sikkerhed for sine Udbetalinger og Rettigheder, modtog han formentlig i 11 Juni Termin saalydende af Afdøde underskrevet Skrivelse:

»Jeg overlader min Datterdatter Adelheid Sundby 4000 Kr, hvorimod jeg skal have mit Ophold hos hende saalænge jeg lever. Og ønsker derfor mit Navn holdt udenfor Sagen angaaende Ejendommen Nyborg Landevej Nr 192. De 2500 Kr, som er udbetalt, er saa i hendes Navn. Og da der ikke skal skrives Papir paa Ejendommen før April 1932, skal jeg kun have et Bevis for de 4000 Kr, som hun har modtaget.«

Den 16 Oktober 1931 hævdede Adelheid Johansen med Afdødes Samtykke paa Sparekassebogen 1700 Kr, hvoraf hun maa antages at have udbetalt Kusk Jørgensen 1500 Kr. Restkøbesummen for Afdødes Ejendom Kr 1500,— indsatte hun efter Afdødes Anmodning den 18 December 1931 paa Sparekassebogen, hvor Beløbet endnu henstod ved Afdødes Død, hvorefter hun tilegnede sig Bogen.

Under denne ved Odense Herreds Ret forberedte Sag har Overretssagfører L Lersey som executor testamenti i Boet efter afdøde Lagerarbejder af Odense Hans Johansen og tidligere afdøde Hustru Vilhelmine Maren Kirstine, født Flindt, hævdet, at der ikke ved Afdødes Dispositioner med Hensyn til Købesummen er fuldbyrdet nogen Gave overfor Sagsøgte, Frøken Adelheid Sundby Johansen, og at, dersom dette var Tilfældet, Gaven vilde være at omstøde i Henhold til Lov Nr 120 af 20 April 1926 om Ægtefællers Arveret og uskiftet Bo, hvorfor han har paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale Boet Kr 5500,— med Renter heraf 5 pCt fra Stævningens Dato, den 3 August 1932.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet mod Betaling af 1500 Kr under Hævdelse af, at de nævnte Beløbs Indsættelse paa hendes Sparekassebog er fuldbyrdede Gaver til hende, som kun, fordi Afdøde forbød det, ikke omtalte Gaverne for sin Moder og Værge, samt at Omstødelse af den saaledes den 21 April 1931 skete Gave er afskaaret efter den anførte Lovbestemmelse. Subsidiært har Sagsøgte, der har erkendt ikke at have anmeldt Beløbene til Erlæggelse af Afgift efter Lov Nr 147 af 10 April 1922 om Afgift af Arv og Gave, hævdet, at Aftalen i Juni Maaned 1931 er en gensidig bebyrdende Retshandel, som var af væsenlig Interesse for Afdøde som sikrende ham Underhold for Fremtiden, og som er opfyldt fra hendes Side derved, at Afdøde har boet sammen med hende fra Oktober Flyttedag 1931 i den Ejendom, hun skulde købe efter opnaaet Myndighed.

Sagsøgeren har heroverfor oplyst, at Sagsøgte intet har tjent i Tiden efter Oktober Flyttedag 1931, og at hun og Afdøde efter den Tid maa antages ligesom i Tiden forud væsenligst at have levet af den ikke til Sagsøgte udbetalte Del af Købesummen for Afdødes Ejendom samt af, hvad Sagsøgtes Broder, der boede med dem indtil en Maanedstid før Dødsfaldet, tjente.

Efter det oplyste kan Afdøde ikke ved den den 21 April 1931 skete Indsættelse af 4300 Kr paa Sagsøgtes Sparekassebog saa lidt som ved Indsættelsen den 18 December 1931 af 1500 Kr anses at have afskaaret sig fra at raade over Beløbene, hvorfor Indsættelserne ikke kan betragtes som Gavedispositioner.

Den i Juni Maaned 1931 truffne Aftale mellem Afdøde og Sagsøgte

maa forstaas som gaaende ud paa, at Sagsøgte efter den 13 Maj 1932 at være blevet myndig skulde have udbetalt af Afdøde 4000 Kr paa Betingelse af, at hun anvendte Beløbet til Køb af den omtalte Ejendom og underholdt Afdøde i sit Hjem i Ejendommen. Denne Aftale kunde hverken være gyldig truffet eller faktisk opfyldt den 11 Maj 1932, da Dødsfaldet indtraf; og Sagsøgte maa derfor være pligtig at tilbagebetale de 4000 Kr, som er udbetalt hende som Forskud med Aftalens Gennemførelse som selvfølgelig Forudsætning, og som hun maa antages ved Myndighedens Indtræden at have i Behold som Tilgodehavende hos Kusk Jørgensen.

Sagsøgerens Paastand vil derfor være at tage til Følge, og Sagsøgte vil have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Nr 55/1933. Grosserer, Fru **Camilla F Perssen** (Cohn)

mod

Købmand **H F Lindskov** (Overetssagfører Chr Olsen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantinden har overtraadt et Tilsagn om ikke at udleje Butiker i sine Ejendomme til visse Forretninger.

Østre Landsrets Dom af 2 Marts 1933: Sagsøgte, Grosserer, Fru Camille Perssen, har været uberettiget overfor Sagsøgeren, Købmand H F Lindskov, til at udleje til en Tredjemand en Butik i den hende tilhørende Ejendom Vesterbrogade Nr 79 til Forhandling af Varer, hvorved der konkurreres med Sagsøgeren. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren med 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer Fru Camilla Perssen, til Indstævnte, Købmand H F Lindskov, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Overenskomst af 4 Oktober 1930 solgte Sagsøgte under denne Sag, Grosserer, Fru Camilla Perssen, til Sagsøgeren, Købmand H F Lindskov, den af hende hidtil drevne Forretning, kaldet »Solen«, Vesterbrogade 77—79, deri indbefattet alt løst Inventar (med en enkelt Undertagelse) for 35 000 Kr. Varelageret overtog Køberen efter Fakturapris. I Overenskomsten bestemtes, at Sælgerinden, der var (og stadig er) Ejer af Ejendommene Nr 77—79, gav Køberen et Lejemaal af Forretningens Lokaler, uopsigeligt i 10 Aar fra Ejerens Side (fra Ejer til Ejer) med Ret for Køberen til Afstaaelse af Forretningen til en af Ejeren godkendt vederhæftig Person, hvorhos det særlig bestemtes, at Lejemaalet ved Køberens eventuelle Sygdom eller Død kunde overdrages til hans Søn Max Lindskov. Lejen fastsattes til 7000 Kr aarlig i de første 5 Aar og 7500 Kr aarlig de næste 5 Aar. Endelig bestemtes det i Overenskomsten, at Sælgerinden ikke maatte nedsætte sig i samme Branche i København og Frederiksberg i et Tidsrum af 5 Aar.

I Overensstemmelse med den indgaaede Overenskomst blev der under 11 Oktober 1930 oprettet Lejekontrakt mellem Parterne angaaende de paagældende Lokaler, bestaaende dels af en Hjørnebutik i Nr 77 med Køkken og Kælderrum m v, dels 2 Lokaler i Nr 79, der var indrettet til Ostelager. Det hedder i Lejekontrakten, at Lokalerne er udlejet for at benyttes til The- og Smørforretning og til Forhandling af de paa en vedhæftet Specifikation anførte Varer. Specifikationen er saalydende:

Følgende Varer maa forhandles i The- og Smørforretningen »Solen« Vesterbrogade 77.

Ost og Konserver af enhver Art, Olie, Engelsk Sauce, Tomat Puree i Glas og Flasker, Marmelade, Kødextrakt, Capers i Glas, Oliven i Glas, Béarnaise Essens, Eddike, Estragon, Pickles i Glas, Frugter i Glas, Champignons i Glas og Flasker.

Smør, Margarine, Fedt, Palmin, Æg, The, Cacao, Honning, Kiks, Honningkager, Biscuit, Brune Kager, Exportfløde, Mellemlægspapir, Rasp i Pakker, Salater, Leverpostej.«

Sagsøgeren, Købmand Lindskov, gør nu gældende, at Sagsøgte, Grosserer Fru Perssen, umiddelbart efter at Forhandlingerne mellem Parterne den 4 Oktober 1930 var afsluttet og Overenskomsten underskrevet, paa Foranledning af Sagsøgerens Søn, fornævnte Max Lindskov, afgav et udtrykkeligt Løfte om hverken direkte eller indirekte at udleje Lokaler til konkurrerende Forretninger i Ejendommene Vesterbrogade Nr 77—79. Endvidere gør Sagsøgeren gældende, at Sagsøgte har overtraadt den af hende saaledes paatagne Forpligtelse, idet hun fra Oktober Flyttedag 1932 at regne har udlejet en Butik i Nr 79 til Detailhandler O Hammerlund, der handler med en Mængde Artikler, som konkurrerer med de af Sagsøgeren førte, bl a Salater, Leverpostej, Fedt, Salatolier og Konserver af enhver Art. Sagsøgeren paastaar derfor Sagsøgte tilpligtet at anerkende, at det overfor ham er uberettiget, at hun til en Tredjemand (fornævnte Hammerlund) har udlejet en Butik til Forhandling af Varer, hvormed der konkurreres med Sagsøgeren.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet hun gør gældende, at hun ved

Afstaelsen af sin Forretning »Solen«, Vesterbrogade Nr 77, til Sagsøgeren vel har paataget sig en personlig Konkurrenceklausul, gældende for København og Frederiksberg, hvorimod der ikke er fastsat Begrænsninger med Hensyn til Udlejning af Butiker til andre. Sagsøgte har imidlertid ved Udlejningen af den omtalte Butik i Nr 79 til Hammerlund sørget for at denne Forretning ikke vil virke generende for Forretningerne i Nr 77. De to Ejendomme har hver sit Matrikulnummer og kan naar som helst adskilles ved Salg, og den af Sagsøgte overtagne personlige Forpligtelse kan ikke være bindende for en eventuel ny Ejer af nogen af de to Ejendomme. Hertil kommer, at Sagsøgerens Forretning efter sit Hovedformaal angiver sig som The- og Smørforretning, medens Hammerlunds Forretning er en Paalægsforretning.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Butiken i Nr 79 er udlejet til Anvendelse som Paalægsforretning, og at det i Lejekontrakten med Hammerlund er bemærket, at Ost, Smør, Æg og Margarine ikke maa forhandles i Butiken.

Under Domsforhandlingen har Parterne afgivet personlig Forklaring, hvorhos Vidneforklaring er afgivet af Sagsøgerens Søn, Max Henry Lindskov, og Søren Vilhelm Fugl, der som Mægler medvirkede ved Afslutningen af Overenskomsten af 4 Oktober 1930, samt af O Hammerlund.

Sagsøgeren, Max Lindskov, og Fugl har — i alt væsenlig overensstemmende — forklaret, at Max Lindskov, efter at Overenskomsten var blevet underskrevet, bemærkede, at der var een Ting, man havde glemmt, nemlig at Sagsøgte ikke maatte udleje til nogen konkurrerende Virksomhed i denne Ejendom i samme Branche. Sagsøgte svarede hertil, at det behøvede de ikke at være bange for; det var jo en Selvfølge, at hun ikke maatte udleje til konkurrerende Virksomhed; hun ejede jo hele Karréen; det var kedeligt, at man nu skulde til at skrive mere, og d'Herrer var jo Vidner, saa det var ganske overflødigt at skrive noget derom.

Sagsøgte har som Part forklaret, at hun ikke kan huske noget om, hvad der passerede, efter at Overenskomsten var blevet underskrevet, men at hun ikke tvivler paa, at hun kan have sagt, at hun vilde sørge for, at der ikke kom nogen Konkurrence.

Ved de afgivne Forklaringer finder Retten det bevist, at Sagsøgte ved Overdragelsen til Sagsøgeren af den af hende hidtil drevne Forretning »Solen« i Vesterbrogade Nr 77 har forpligtet sig til at sørge for, at der hverken i denne Ejendom eller i Nr 79 blev udlejet Lokale til nogen med Forretningen »Solen« konkurrerende Virksomhed. Denne Forpligtelse findes hun at have overtraadt ved i Lejekontrakten med Hammerlund kun at forbyde Indehaveren at forhandle Ost, Smør, Æg og Margarine, og der vil derfor være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand. Det bemærkes herved, at det efter Proceduren ikke under denne Sag foreligger til Afgørelse, hvilket nærmere Omfang Sagsøgtes ovenfor nævnte Forpligtelse har.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren med 200 Kr.

Fredag den 27 Oktober.

Nr 16/1933. Kedelpasser **Søren Chr Nielsen** (Ahnfelt-Rønne)
 mod
Københavns Magistrat (Trolle),

betræffende Spørgsmaalet om Berettigelsen af en Afskedigelse.

Østre Landsrets Dom af 24 November 1932: Sagsøgte, Københavns Magistrat, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Kedelpasser Søren Chr Nielsen, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør til Sagsøgte betale i Sagsomkostninger 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven. Der tillægges Overretssagfører Ove Frederiksen hos det offentlige i Salær 150 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Kedelpasser Søren Chr Nielsen, til Indstævnte Københavns Magistrat, med 300 Kroner.

I Salær for Højesteret og som Godtgørelse for Udlæg tillægges der Højesteretssagfører Ahnfelt-Rønne 300 Kroner og 67 Kroner, der udredes af det offentlige.

Det Appellanten idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 3 Marts 1932 Kl ca 20,20, da en Del af Dampdriften paa Østre Elektricitetsværk var stoppet, og der var kørt Kul ind paa Kedlerne 11, 12 og 13, der lidt senere skulde sættes fra, hørte Maskinmester Ipsen nogle stærke Slag i Dampmaskine 4, idet der tillige kom Damp ud ved Stempelslaget. Da Maskinmesteren var klar over, at der et eller andet Sted maatte foreligge noget uregelmæssigt, satte han forskellige Sikkerhedsforanstaltninger i Værk og gik derefter ind i Kedelhuset for at undersøge Vandstanden paa Kedlerne. Af de af Sagsøgeren, Kedelpasser

Søren Chr Nielsen, passede 3 ovennævnte Kedler, viste Kedel 13 sig at være overfyldt. Som Følge af, at Sagsøgeren ikke havde passet Vandstanden — til Kontrol af hvilken der paa hver Kedel fandtes anbragt 2 Vandstandsglas — var der kommet Vand over i Dampledningen og derfra over i ovennævnte i Drift værende Dampmaskine. Afdelingsingeniøren indberettede Sagen til Belysningsdirektøren. I Indberetningen oplyses, at Dampmaskinen ikke tog nogen Skade, men at et større Havari vilde være bevirket, saafremt Vandet var naaet en i Drift værende Turbine. Endelig fremgaar det af Indberetningen, at Afdelingsingeniøren »har efter Aftale foreløbig sat Kedelpasseren fra Bestillingen, indtil nærmere Afgørelse kan træffes.« Den 9 Marts 1932 afholdt Belysningsdirektøren tjenstligt Forhør i Sagen, og den 11 s M suspenderedes Sagsøgeren fra Stillingen som Kedelpasser ved Belysningsvæsnet. Den 7 Maj 1932 tilskrev Sagsøgte, Københavns Magistrat, Sagsøgeren saaledes:

»Det meddeles Dem herved, at De, som er suspenderet fra Deres Stilling som Kedelpasser ved Belysningsvæsnet fra 11 Marts d A paa Grund af grov Tjenesteforseelse begaaet den 3 s M, idet De ikke har passet Vandstanden paa de Dem betroede Kedler paa Østre Elektricitetsværk, maa fratræde Deres Stilling som Kedelpasser ved Københavns Belysningsvæsen med Udgangen af Maj Maaned d A.

Kommunalbestyrelsen har i Medfør af Bestyrelsesvedtægtens § 32, bestemt, at der ikke skal tillægges Dem nogen Pension.

Den under Suspensionen tilbageholdte Halvdel af Lønnen vil ikke blive Dem efterbetalt. — — —«

Ifølge § 63 i den af Indenrigsministeriet under 31 Marts 1920 stadfæstede Vedtægt for Bestyrelsen af Staden Københavns kommunale Anliggender suspenderes en Tjenestemand, naar han har gjort sig skyldig i en Handling, som gør det betænkeligt vedblivende at lade ham bestride sin Tjenestegerning. Under Suspensionen oppebæres kun Halvdelen af den normerede Løn. Saafremt Sagen, der har medført Suspension, ikke fører til Afskedigelse, ydes der, forsaavidt det er oplyst, at der ikke har foreligget noget virkeligt Grundlag for Suspension, Efterbetaling af den tilbageholdte Halvdel af Lønnen.

Ifølge Vedtægtens § 73 kan den samlede Magistrat som disciplinær Straf for tjenstlig Forseelse — efter forudgaaet Forhør — anvende Afskedigelse. Ifølge § 59 b tilkommer der en Tjenestemand, der afskediges uden Ansøgning, et Varsel paa 3 Maaneder, dog at Afskedigelsen, hvis den er begrundet i Tjenesteforseelse, kan ske med kortere Varsel eller uden Varsel.

I Vedtægtens § 32 hedder det, at naar en pensionsberettiget Tjenestemand afskediges paa Grund af grove eller gentagne Tjenesteforseelser, bestemmes det af Kommunalbestyrelsen, hvorvidt han skal have Pension og i bekræftende Fald af hvilken Størrelse.

Ifølge Vedtægtens § 75 kan en Tjenestemand for Domstolene »indbringe ethvert ham vedrørende Spørgsmaal om Krav paa Kommunens Kasse, begrundet i Vedtægtsbestemmelser om normeret Løn, Pension eller — — —«

Sagsøgeren, hvem der er meddelt fri Proces, gør under Sagen gæl-

dende, at der ikke har foreligget Grundlag for at afskedige ham uden 3 Maaneders Varsel, uden Pension og uden Efterbetaling af Løn tilbageholdt i Suspensionstiden, og nedlægger derfor den Paastand, at Sagsøgte tilpligtes dels at betale Sagsøgeren

a) den tilbageholdte halve Løn for Suspensionstiden

11 Marts til 31 Maj 1932 440 Kr 67 Øre

b) 3 Maaneders Løn for Tiden 1 Juni til 31 Aug 1932.. 958 — 52 —

Ialt 1399 Kr 19 Øre

med Renter 5 pCt p a fra Sagens Anlæg, den 6 September 1932, dels at yde Sagsøgeren aarlig Pension fra den 1 September 1932 at regne, udregnet i Overensstemmelse med Vedtægtens § 26.

Sagsøgte paastaar Frifindelse.

Sagsøgeren har til Protokollen over det ovennævnte Forhør vedføjet nogle Bemærkninger, hvori det bl a hedder:

»Til dette foreliggende Tilfælde maa jeg forklare, at paa nævnte Tidspunkt var jeg travlt beskæftiget med disse tre Kedler, samt en Fødepumpe at passe, jeg skulde have Asken trukket op og skovlet ind i Fyret og have Kullene kørt ind, saa jeg kunde stoppe Driften med disse Kedler, det hele blev noget forceret, da jeg umiddelbart før havde faaet Ordre til, at dette skulde ske et Kvarter før en tidligere Bestemmelse. Samtidig sker der dette, at noget af det Snavs, som særlig Kedlerne paa Østre Elektricitetsværk er saa fyldt med, sætter sig fast indvendig paa Glasset, seet fra Fyrpladsen saa dette ud, som om Glasset var $\frac{3}{4}$ fyldt, og der omkring var Vandstanden, da jeg sidst var oppe og prøvede Glasset; da jeg under mit Arbejde foran Kedlerne saa efter Vandstanden, fattede jeg ikke Mistanke til, at jeg blev fikseret af Snavset.

Naar min Bisidder ved Forhøret, Kedelpasser C M Olsen, og ogsaa andre har udtalt sig om, at jeg giver Indtryk af at være nervøs, da mener jeg, dette skyldes min Angst for, at mit Arbejde og min Adfærd skal give Anledning til Klage. Tidligere Klager, der har været rejst imod mig, synes mig at være præget af personlig Forfølgelse, ligesom jeg i flere af disse Forhold mener, jeg er blevet uretfærdig behandlet, og disse Forhold staar stadig truende for mig.

Mine Bestræbelser, ogsaa ved mit Arbejde den 3 Marts, gik ud paa at faa udført Arbejdet paa den Maade og til den Tid, jeg havde faaet Ordre til, og kun et tilstødende Uheld under dette forcerede Arbejde har givet Anledning til Klage.«

Paa Forespørgsel fra Sagsøgerens Sagfører har Direktoratet for Arbejds- og Fabrikstilsynet i en fremlagt Skrivelse af 31 Oktober 1932 oplyst, at § 34 i Bekendtgørelse Nr 648 af 15 December 1919, der hjemler Direktoratet Beføjelse til at fratage en Person Retten til at passe Dampkedler paa Landjorden i visse Tilfælde, derunder »naar han efter Direktoratets Skøn paa Grund af grov eller gentagen Overtrædelse af de almindelige for Dampkedlers Pasning givne Sikkerhedsforskrifter (jfr § 36) — — — ikke længere kan anses egnet — — —«, ikke vilde kunne finde Anvendelse i et Tilfælde som det foreliggende (Overfyldning af en Kedel med Vand), hvor der ikke er sket Overtrædelse af de i § 36 givne Sikkerhedsforskrifter.

Et af Sagsøgerens Sagfører stillet saalydende Spørgsmaal:

»Er det uforsvarligt eller uforsigtigt, at Ledelsen af Østre Elektricitetsværk — mod Kedelpassernes Protest — har forlangt, at en Mand samtidig skal passe 3 Kedler, nemlig Numrene 11, 12 og 13 paa Østre Elektricitetsværk og besørge det dermed forbundne Arbejde af forskellig Art?« har Direktoratet i samme Skrivelse erklæret ikke at kunne besvare paa det foreliggende Grundlag, idet man for at kunne afgive et tilstrækkelig begrundet Skøn maatte til Stadighed i længere Tid overvaage den paagældende Arbejdsplads.

En af Sagsøgte Sagfører stillet saalydende Forespørgsel:

»Maa det statueres, at Risikoen for Skade paa Personale og Materiale ved Drift med flere Vandrørs-Dampkedler af Stirling-Typen (a c 500 m² Hedeflade og c 10 Atmosfærers Damptryk) og med en 3-cylindret Dampdynamo (a 600 KW 100 Omdrejninger pr Minut) ved Overfyldning af en af Kedlerne med Vand vil være ligesaa stor eller større end ved for lav Vandstand?«

besvarer Direktoratet benægtende og tilføjer:

»For lav Vandstand kan føre til Kedeleksplosion, for høj Vandstand derimod ikke.«

Under Sagen har Magistraten oplyst, at i 2 à 3 tidligere Tilfælde af Kedeloverfyldning — hvor andre Kedelpassere end Sagsøgeren var ansvarlige — har Skaden paa Maskiner (Damptrubiner) andraget 20—40 000 Kr, medens Skade i andre Tilfælde er forebygget efter rettidig Opdagelse af Overfyldningen.

Maskinmester Ipsen har som Vidne bl a forklaret, at ved maskinelt fyrede Kedler som de under Sagen omhandlede kan Pasning af 3 Kedler ikke overbebyrde en Kedelpasser, samt at der skal løbe meget Vand til, før Overfyldning af en Kedel naar et Omfang, som Tilfældet var her. Ved Vidnets ovenfor nævnte Eftersyn af Vandstandsglassene fandtes der i Kedel 13's ene Vandstandsglas noget Snavs.

Der findes at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at en Kedelpasser ikke bør lade sig »fiksere« af Snavs i et af en Kedels Vandstandsglas, idet han til stadig Kontrol har 2 Vandstandsglas paa hver Kedel. Det maa efter de af Sagsøgte tilvejebragte Oplysninger antages, at Sagsøgeren i det Tilfælde, der har givet Anledning til Suspensionen, har ladet det mangle paa fornøden Agtpaagivenhed ved Kontrollen af Kedel 13's Vandstandsglas, og efter det foreliggende — derunder ogsaa Hensynet til, at en Forsømmelighed som den af Sagsøgeren begaaede maa antages at kunne medføre Skade paa Maskineriet af meget betydeligt Omfang — finder Retten at maatte give Magistraten Medhold i, at Tjenesteforseelsen — til Undskyldning for hvilken Sagsøgeren ikke har oplyst med nogen Føje at kunne henvise til sin Helbredstilstand — maa anses som grov.

Som Følge af det anførte har Magistraten i de ovenciterede Vedtægtsbestemmelser haft Hjemmel til den trufne, Sagsøgeren under 7 Maj 1932 kommuniserede Afgørelse.

Sagsøgte vil herefter være at frifinde, uden at der findes Grund til at komme ind paa det af Sagsøgte yderligere fremdragne Spørgsmaal om Sagsøgerens tidligere tjenstlige Forhold.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgeren efter Omstændighederne have at godtgøre Sagsøgte 150 Kr.

Der vil hos det offentlige være at tillægge den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører, Overretssagfører Ove Frederiksen, et Salær af 150 Kr.

Nr 252/1932. Overdyrlæge **E S Wissing** (Cohn)

m o d

Landbrugsministeriet (d kst Kammeradvokat),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til Erstatning for Indstævntes Misligholdelse af en med Appellanten indgaaet Overenskomst.

Østre Landsrets Dom af 13 Juli 1932: Sagsøgte, Landbrugsministeriet, bør for Tiltale af Sagsøgeren, fhv Overdyrlæge E S Wissing, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret er Afvisningspaastanden ikke gentaget. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde samt idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paa-stand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

I 1924 indledede Veterinærinspektør for Nørrejylland A Brieg paa Landbrugsministeriets Vegne en Forhandling med Dyrslæge E S Wissing, der dengang var kontrollerende Dyrslæge ved Andelssvineslagteriet i Kolding, om Forflyttelse til en tilsvarende Stilling ved det dengang under Opførelse værende Andelssvineslagteri i Sønderborg, idet Ministeriet ønskede at fjerne Wissing fra Stillingen i Kolding. De kontrollerende Dyrslæger ved Eksportslagterierne ansættes og afskediges af Landbrugsministeriet, der ogsaa fastsætter deres Lønning, men denne udredes af Slagterierne og er Statskassen uvedkommende. Ministeriet overdrog til Brieg at søge tilvejebragt en Ordning, hvorefter Wissing blev forflyttet paa en Maade, der medførte det mindst mulige økonomiske Tab for ham. Imidlertid var Wissing utilbøjelig til at lade sig for-

flytte, da Stillingen i Sønderborg maatte antages at ville give ham langt mindre Indtægter, end Stillingen i Kolding gav ham. Efter Forhandlinger mellem Wissing og Brieg blev Wissing den 20 December 1924 fritaget for Hvervet som kontrollerende Dyrlæge ved Andelssvineslagteriet i Kolding fra 1 Januar 1925 at regne, hvorefter han tiltraadte Stillingen i Sønderborg. Paa Grund af Uoverensstemmelse mellem Wissing og Ministeriet angaaende Resultatet af de ovennævnte Forhandlinger førtes der i 1926 mellem ham og Ministeriet her ved Retten en Sag, hvorunder Wissing gjorde gældende, at Forhandlingerne resulterede i, at han indgik paa at overtage Stillingen i Sønderborg paa Vilkaar af, at der for et Tidsrum af 5 Aar garanteredes ham samme aarlige Indtægt, som den kontrollerende Dyrlæge ved Slagteriet i Kolding i de tilsvarende Aar maatte vise sig at faa. Af Briegs Vidneforklaring under Sagen fremgik, at han i Ministeriet havde faaet Anmodning om at formaa Wissing til frivilligt at tage til Sønderborg. Under Forhandlingerne afslog Wissing at indgaa paa en Ordning, hvorved han skulde have Mellemværende med andre end Veterinærinspektoratet, og efter Briegs Vidneforklaring forstod Brieg godt, at der var en Uoverensstemmelse imellem ham og Wissing, men han regnede med, at en saadan ikke vilde faa Betydning, idet han gik ud fra, at en Dyrlæge, som han vilde tilbyde Stillingen som kontrollerende Dyrlæge ved Svineslagteriet i Herning, nok vilde indgaa paa i det ovennævnte Tidsrum at afgive de fornødne Beløb til Wissing. Paa Grund af forskellige Forhold blev Indtægterne ved Slagteriet i Herning imidlertid mindre, og Indtægterne ved Slagteriet i Kolding større end tidligere, og Wissing fik herefter ikke fra Brieg udbetalt det fulde Tilskud, som han efter sin ovennævnte Forstaaelse af Aftalerne mente at have Krav paa. Ved Rettens Dom af 7 April 1926 gaves der Wissing Medhold i, at han hos Statskassen havde Krav paa en Efterbetaling af 1703 Kr 40 Øre, idet det i Dommen udtales, at Wissing havde haft Føje til at gaa ud fra, at han ikke skulde forflyttes til Sønderborg imod sit Ønske eller paa andre Vilkaar, end han selv var indgaaet paa overfor Brieg, og at det var Sagen uvedkommende, paa hvilken Maade Ministeriet vilde fremskaffe de Midler, der maatte udkræves til at skadesløsholde Wissing med Hensyn til det givne Løftes Ikke-Opfyldelse. Ved Dommen kendtes Ministeriet derhos pligtig at anerkende, at Wissing, saalænge han beklædte Stillingen som kontrollerende Dyrlæge ved Andelssvineslagteriet i Sønderborg, dog ikke udover 1 Januar 1930, var berettiget til at oppebære den fulde Difference mellem Wissings Indtægter fra Slagteriet i Sønderborg og de den kontrollerende Dyrlæge ved Andelssvineslagteriet i Kolding i det samme Tidsrum tilkommende Indtægter. — Efter Dommens Afsigelse fremsatte Ministeriet gennem den kst Kammeradvokat Begæring om en Ændring i Dommens Præmisser vedrørende Spørgsmaalet om Ministeriets Ret til at afskedige Wissing. Denne modsatte sig den begærte Ændring, og Begæringen afsløges af Retten.

Den 19 Marts 1927 tilskrev Ministeriet Wissing saaledes:

»Med Henviisning til, at De den 29 Juli d A fylder 70 Aar, skal man herved meddele Dem, at De fra Udgangen af Juli Maaned d A at regne

maa fratræde Stillingen som kontrollerende Dyrlæge ved Sønderborg Andels-Svineslagteri«.

Herimod protesterede Wissing gennem sin Sagfører overfor Ministeriet, og efter Forhandlinger mellem Ministeriet og nævnte Sagfører tilskrev Ministeriet den 6 Juli 1927 Sagføreren saaledes:

»Med Henviisning til de stedfundne Forhandlinger skal man herved meddele Dem, at De, under Forudsætning af at De frafalder Kravet paa det Dem hidtil ydede Tilskud til det for Stillingen som kontrollerende Dyrlæge ved Andels-Svineslagteriet i Sønderborg fastsatte Vederlag, vil kunne forblive i Stillingen, saa længe De er i Stand til at varetage denne paa forsvarlig Maade.

Idet tilføjes, at man samtidig hermed tilbagekalder den Dem i Skrivelse herfra af 19 Marts d A meddelte Opsigelse, skal man anmode Dem om at tilstille Ministeriet en Erklæring om, at De herefter ikke har noget som helst Krav paa Tilskud til det for Deres Stilling fastsatte Vederlag.«

Paa Grundlag af fornævnte Aftale har Wissing givet Afkald paa Tilskud for Tiden 1 August 1927 til 1 Januar 1930, hvilket har vist sig ialt at andrage et Beløb af 17 187 Kr.

Den 23 December 1931 afgav Veterinærinspektøren for Øerne og Sønderjylland til Ministeriet en Indstilling, hvori det bl a hedder:

»Ved Tilbagesendelsen af Sagen vedrørende Hr Overdyrlæge E S Wissing, Sønderborg Andelssvineslagteri, skal meddeles følgende:

Under de for Eksporten vanskelige Forhold er Spørgsmaalet om de mere end 70-aarige Dyrlægers Forbliven i deres Overdyrlægestillinger ved Eksportslagterierne gentagne Gange i Efteraarets Løb bragt paa Bane. Resultatet af nogle Samtaler i Landbrugsministeriet blev, at man maatte anse det for passende, om D'Herrer Overdyrlæger Wissing, Sønderborg, Mortensen, Frederikssund, A. P. Hansen, Svendborg, og Stadsdyrlæge Torup, Nyborg, der i det kommende Aar fylder henholdsvis 75 Aar, 77 Aar, 71 Aar og 76 Aar, fratraadte deres Stillinger til 1 April 1932. Samtidig var det Meningen at meddele Dyrlæge Stub, der fylder 80 Aar, Afsked som tilsynsførende Dyrlæge ved fem forskellige autoriserede Virksomheder i København.

Det var, ifølge Overdyrlæge Wissings Udtalelser til mig, for' ca 1½ Aar siden, mig bekendt, at han var i Besiddelse af en Skrivelse fra Landbrugsministeriet, vedrørende hans Forbliven i hans nuværende Stilling, uden at jeg dog kendte denne Skrivelses Ordlyd.

I August Maaned d A henstillede Overdyrlæge Wissing til mig at godkende, at han afskedigede Dyrlæge Sønnichsen. Da — — — nægtede jeg at meddele Godkendelsen — — — jeg ikke kan paatage mig An-

Færdig fra Trykkeriet den 1 November 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 21

Fredag den 27 Oktober.

svaret for Kontrollens rette Udførelse her, med mindre jeg er sikker paa, at der ved Overdyrlæge Wissings Side er en dygtig, paapasselig og samvittighedsfuld Mand, som kan varetage nogle af de paa Overdyrlægen hvilende Pligter, og i den Henseende har Reservedyrlægen ikke svigtet. Eksempelvis skal anføres, at Reservedyrlægen alene udfører hele Efterkontrollen paa Slagteriet og alene udfører al Kontrol med Kreatur- og Kalveslagtningen, samt at han under Svineslagtningen, naar der kun arbejdes med to Dyrlæger, udfører saa godt som hele Kontrollen af Krop og Organer, idet Wissing kun foretager Undersøgelsen af Tarmene. Om Grunden til denne Arbejdsdeling skal jeg ikke udtale mig, men kun bemærke, at jeg ikke har søgt at ændre Forholdet, da jeg vidste, at Sønnichsen udførte Arbejdet paa bedste Maade.

— — —

Uden iøvrigt at foregribe Sagens Gang vil jeg gerne pointere, at Spørgsmaalet om Overdyrlæge Wissings Forbliven i sin Stilling maa være betinget af, at Veterinæradministrationen maa have Bestemmelseretten saavel ved Antagelse som ved Afskedigelse af de til Slagteriet knyttede Reservedyrlæger — — —.«

Den 26 Januar 1932 tilskrev Ministeriet Wissing saaledes:

»Efter derom modtagen Indstilling fra Veterinærinspektør Andersen meddeler Landbrugsministeriet Dem herved Afsked paa Grund af Alder fra Stillingen som tilsynsførende Dyrlæge ved Sønderborg Andels-Svineslagteri fra 1 Maj d A at regne.«

Under nærværende den 2 Marts 1932 af Wissing imod Landbrugsministeriet anlagte Sag har Wissing oprindelig paastaaet den ovennævnte ham af Ministeriet paa Grund af Alder meddelte Afsked kendt ugyldig. Efter at Ministeriet fra 1 Maj 1932 at regne har antaget en ny Overdyrlæge ved Slagteriet i Sønderborg, har Sagsøgeren under Sagens Gang ændret fornævnte Paastand derhen, at Afskedigelsen kendes uberegtiget. Senest har Sagsøgeren paastaaet Sagsøgte paa Statskassens Vegne dømt til at betale Sagsøgeren en Erstatning efter Rettens Skøn med Renter deraf 5 pCt p a fra den 1 Maj 1932.

Det sagsøgte Ministerium paastaar principalt Afvisning subsidiært Frifindelse.

Til Begrundelse af den principale Paastand har Ministeriet anført, at Skønnet om, hvorvidt en kontrollerende Dyrlæge er i Stand til at bestride sin Stilling paa forsvarlig Maade, ikke blot i Almindelighed,

men ogsaa i nærværende Tilfælde maa tilkomme Administrationen, uden at Spørgsmaalet om dette Skøns Rigtighed kan undergives Domstolens Prøvelse. Ministeriet findes imidlertid ikke i den foreliggende Sag at kunne paaberaabe sig den Stilling som øverste og afgørende Veterinærmyndighed, der i andre Tilfælde — hvor der ikke er indgaaet nogen Overenskomst som den under Sagen omhandlede — maatte tilkomme Ministeriet; Sagsøgeren kan ikke anses afskaaret fra at forelægge Domstolene det Spørgsmaal, om den skete Afskedigelse har været uberettiget i Forhold til Overenskomsten, og den nedlagte Afvisningspaastand kan derfor ikke tages til Følge.

Subsidiært har Ministeriet hævdet, at Sagsøgeren ikke længere har været i Stand til at varetage Stillingen paa forsvarlig Maade.

Sagsøgeren har produceret Oplysninger om sin Helbredstilstand, om hvilken det efter hans Formening derved er godtgjort, at den er en saadan, at han havde været velskikket til at fortsætte som kontrolrende Overdyrlæge ved Sønderborg Slakteri. Det skal dernæst bemærkes, at naar man under Sagen lægger Sagsøgeren til Last, at han personlig i det væsentlige kun skulde have udført Tarmkontrol, da er det ubestridt, at den ved Slakteriet under Sagsøgerens Funktion stedfundne Deling af Arbejdet mellem Sagsøgeren og dennes Assisterter ikke fra det offentlige Side har været Genstand for Paatale overfor Sagsøgeren.

Naar imidlertid henses til, at Ministeriet efter Indgaaelsen af Overenskomsten af Juli 1927 har ladet hengaa Tiden til henimod Sagsøgerens fyldte 75de Aar, før det skred til paa Grund af Alder at afskedige Sagsøgeren, og til, at det paa Forhaand har nogen Formodning for sig, at Sagsøgeren efter sin nuværende Alder kunde anses mindre skikket til paa virkelig effektiv Maade fortsat at udføre et saa anstrengende, intenst og omfattende Tilsynsarbejde, som det under Sagen omhandlede efter det oplyste maa siges at være, skønnes det, overfor de af Landbrugsministeriet i Sagen tilvejebragte Oplysninger, betænkeligt at anse Ministeriet skyldigt i Brud paa den mellem Parterne i 1927 indgaaede Overenskomst.

Sagsøgte, der heller ikke paa andet Grundlag findes forpligtet til at udrede Erstatning til Sagsøgeren, vil herefter være at frifinde for dennes Tiltale.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Mandag den 30 Oktober.

Nr 56/1933. Proprietær **R Jacobsen** og Fru **Meta Jacobsen**
(Selv)

mod

Fru **Anna Billebo** (Landsretssagfører B Harup),

betræffende Erstatning for Ikke-Opfyldelse af en Ejendomshandel.

Østre Landsrets Dom af 23 Februar 1933: De Sagsøgte, Proprietær R Jacobsen og Fru Meta Jacobsen bør een for begge og begge for een til Sagsøgerinden, Fru Anna Billebo, betale 10 000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 5 September 1932, til Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 600 Kr. Saa bør de Sagsøgte og hver især til Statskassen bøde 20 Kr eller i Mangel af Bødens Betaling hver især hensættes i Hæfte i 2 Dage. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, dog saaledes at Erstatningen findes at burde nedsættes til 2000 Kroner, og saaledes at Appellanterne findes at burde frifindes for Tiden, forsaavidt angaar dels et Beløb af 1700 Kroner til Stempeling af Slutsedlen, dels et Beløb af 2500 Kroner, som Salær til Ejendomsmægler Søren Pedersen, om hvilke Beløb det ikke under denne Sag kan afgøres, om Indstævnte har Pligt til at betale dem.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Erstatningen bestemmes til 2000 Kroner og saaledes at Appellanterne, Proprietær R Jacobsen og Fru Meta Jacobsen, forsaavidt angaar de to ovennævnte Beløb, 1700 Kroner og 2500 Kroner bør for Tiltale af Indstævnte Fru Anna Billebo for Tiden fri at være. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 8 August 1932 blev der mellem Sagsøgerinden, Fru Anna Billebo, og de Sagsøgte, Proprietær R Jacobsen og Fru Meta Jacobsen, Svenstrupgaard i Usserød, oprettet en Slutseddel, hvorefter Sagsøgerinden til Fru Meta Jacobsen solgte Ejendommen Prinsesse Maries Allé Nr 17 for en Købesum af 325 000 Kr, og Køberindens Mand medunderskrev som Selvskyldnerkautionist. Køberinden skulde udbetale kontant 20 000 Kr, overtage de i Ejendommen indestaaende Prioriteter til Rest ca 233 000 Kr og tilsvare Sagsøgerinden — der nu i 1933 er fyldt 63 Aar — 6500 Kr i aarlig Livrente, saaledes at der til Sikkerhed herfor bliver at udstede en Panteobligation paa ca 72 000 Kr. Da de Sagsøgte, der ifølge Slutsedlen skulde overtage Ejendommen 15 s M,

undlod at gøre dette, tilskrev Dommerfuldmægtig Erik Berg — til hvem Sagsøgerinden havde henvendt sig om Bistand ved Gennemgang af de Salgsdokumenter, som Overretssagfører William Hauberg for de Sagsøgte skulde udfærdige — den 19 s M de Sagsøgte med Anmodning om senest den 24 s M at indbetale den kontante Købesum m v, idet Sagsøgerinden erklærede i Mangel heraf at ville annullere Handlen og kræve Erstatning. Som Svar herpaa fremkom en Skrivelse af 23 s M fra Proprietær Jacobsen, hvori denne blot anerkendte at have modtaget paa-gældende Skrivelse og meddelte, at man vilde høre nærmere fra Overretssagfører William Hauberg, naar denne den følgende Fredag — 26 s M — kom hjem fra en Ferie. Da Sagsøgerinden stadig ingen afgørende Besked fik, tilskrev Dommerfuldmægtig Berg derpaa den 30 s M paa Sagsøgerindens Vegne de Sagsøgte, at Sagsøgerinden annullerede Handlen og igen overtog Ejendommen. Endvidere meddeltes, at hun om-gaaende vilde anlægge Erstatningssøgsmal, medmindre de Sagsøgte fremkom med Tilbud om Erstatning.

Først den 13 September s A — efter at Sagsøgerinden havde ud-taget Stævning — svarede Proprietær Jacobsen i en Skrivelse, hvori det bl a hedder, at han hele Tiden havde været villig til og i Stand til at opfylde Handlen. Forudsætningen for hans Køb havde imidlertid været Sagsøgerindens Garanti — »udtrykt i Slutsedlen« — for en hel-aarlig Leje paa 26 500 Kr. Da han efter Slutsedlens Underskrift ved Gen-nemgang af Lejekontrakterne havde set, at tre af de største Lejligheder var opsagt til Oktober Flyttedag s A, vilde han nu kun vedstaa Hand-len, »naar det Beløb, som den fuldt udlejede Ejendom indbringer mindre end 26 500 Kr aarlig, kan fragaa i den aarlige Livrente«.

Sagsøgerinden hævder, at hun har givet de Sagsøgte rigtig Besked om Lejeforholdene. Den aarlige Leje blev i Slutsedlen anført til 26 500 Kr, fordi man regnede med mulig Nedgang i den hidtil oppebaarne aarlige Leje 26 800 Kr, som de Sagsøgte ogsaa kendte. Nogen Garanti for Leje-beløbene er ikke givet. De Sagsøgte havde selv set, at to Butiker stod tomme, og hun havde indskærpet Mægleren at give Besked om de Leje-maal, der var opsagt til Oktober Flyttedag. Umiddelbart inden Slutsed-lens Underskrift, der fandt Sted under hendes Sommerophold i Kilde-krog, spurgte hun Mægleren, om han havde talt til de Sagsøgte om de tre ledige Lejligheder og de to Butiker. Mægleren bekræftede dette, og Proprietær Jacobsen slog ud med Haanden og sagde: »Jeg kender det hele«.

Sagsøgerinden har derfor under nærværende ved Retten for Hel-singør Købstad m v forberedte Sag paastaet de Sagsøgte in solidum tilpligtet at betale hende en Erstatning af 10 000 Kr eller efter Rettens Skøn tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 5 September 1932. Sagsøgerinden har beregnet Tabet under Hensyn til de hende paaførte og nærmere opgjorte Udgifter bl a til Stempling af Slutsedlen, Mæglerhonorar, Leje af ny Lejlighed ifølge Lejemaal, som hun allerede indgik 3 Dage efter Slutsedlens Underskrift, to Flytninger og endvidere hendes Tab ved, at rettidig Udlejning af de ledige Butiker og Lejligheder ikke blev naaet, og ved, at Salgsmulighederne for Ejen-dommen nu blev daarligere.

De Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet de paaberaaber sig, at Sagsøgerinden maa anses at have garanteret, at de paagældende Lejemaalet angaaende en samlet aarlig Leje af 26 500 Kr var uopsagte, eller at hun dog har givet dem Føje til at hæve Handlen ved at undlade udtrykkeligt at meddele dem, at tre Lejligheder var opsagte. Proprietær Jacobsen fik vel Dagen efter Slutseddels Underskrift af Sagsøgerinden udleveret Ejendommens Lejekontrakter, hvori var indlagt Opsigelserne vedrørende de tre Lejligheder, men han gennemgik først den følgende Dag det modtagne. Han havde derefter et Møde med Mægleren, der tilraadede ham at vedstaa Handlen og senere anlægge Erstatningssag mod Sagsøgerinden. Han betænkte sig nogle Dage og meddelte derefter Mægleren, at han vilde vedstaa Handlen mod at faa et nærmere angivet Afslag i den aarlige Livrente til Sagsøgerinden. Mægleren erklærede, at Sagsøgerinden sikkert ikke gik med hertil, og han fandt selv ikke Anledning til overfor Sagsøgerinden at gøre nærmere Rede for sit Standpunkt førend i Skrivelsen af 13 September 1932.

Dommerfuldmægtig Berg har i en under Sagen afgivet Erklæring udtalt, at han, da Sagsøgerinden blev urolig over, at de Sagsøgte ikke gjorde Skridt til at overtage Ejendommen, telefonisk havde nogle Samtaler med Overretssagfører Hauberg, uden at han af disse Samtaler kunde blive klar over, om de Sagsøgte vilde vedstaa Handlen eller ikke, og at han derfor meddelte Overretssagføreren, at han vilde tilskrive de Sagsøgte.

Overretssagfører William Hauberg har erklæret, at Proprietær Jacobsen, da han kom og fortalte ham om Købet af Ejendommen og vistnok havde Slutseddelen med, nok nævnte de ledige Butiker, men ikke de opsagte Lejligheder. Dagen efter, mulig et Par Dage efter, kom han igen og udtalte, at han ikke vilde vedstaa Handlen, da det var skjult for ham, at flere Lejligheder var opsagt. Dette lod Overretssagføreren pr Telefon Mægleren underrette om, og denne hævdede da, at Jacobsen kendte Forholdet med Lejlighederne, og at disse sagtens kunde lejes ud igen. Overretssagfører Hauberg, der fra 18 til 26 August var bortrejst paa Ferie, hævder derhos enten den 17 eller den 18 s M at have sagt til Dommerfuldmægtig Berg, at Jacobsen jo ikke vilde vedstaa Handlen paa Grund af de opsagte Lejligheder.

Sagsøgerinden har afgivet Partsforklaring i Overensstemmelse med den foranstaaende Fermstilling, hvorefter hun vilde have gjort, hvad hun kunde, for at give de Sagsøgte rigtige Oplysninger, ogsaa om de opsagte Lejligheder.

Paagældende Mægler Søren Pedersen har som Vidne forklaret, at han, inden han kom i Forbindelse med Sagsøgte, vidste Besked med de tre opsagte Lejligheder, hvoraf den ene var hans egen, og med de to ledige Butiker. Dette har han inden Handlen oplyst for Proprietær Jacobsen, og denne har, da han senere ikke vilde vedstaa Handlen, ikke overfor ham angivet nogen egenlig Grund hertil. Han har endvidere bekræftet Sagsøgerindens Fremstilling om, hvorledes hun, da han og Proprietær Jacobsen første Gang kom ud til hende i Kildekrog, spurgte ham, om han havde gjort Jacobsen bekendt med, at der var ledige Lejligheder, og hvorledes Jacobsen hertil slog ud med Haanden og sagde:

»Ja, jeg kender det hele«. Nogle faa Dage efter Slutsedlens Underskrift afleverede han Slutsedlen til Overretssagfører Hauberg, der da udtalte, at han ikke var glad for Handlen, idet han mente, at Købesummen var for høj.

Ifølge Sagsøgte, Proprietær Jacobsens, Partsforklaring blev paa det nævnte Møde i Kildekrog først talt om de to ledige Butiker. Derefter spurgte han, om der var mere ledigt, hvortil Sagsøgerinden bemærkede henvendt til Mægleren: »Hvad siger De?«, og hertil svarede Mægleren, at det skulde han nok give Besked om senere. Sagsøgerinden talte derefter om, at Mægleren havde truet med at ville flytte, hvorpaa Mægleren erklærede, at han blev boende, hvis de Sagsøgte overtog Ejendommen. Han — Jacobsen — havde krævet at se Lejekontrakterne, inden Slutsedlen blev underskrevet; Sagsøgerinden fik dem ogsaa hentet hos sin Sagfører, men havde dem ikke tilstede, da de vilde underskrive Slutseddelen, og han nøjedes derfor med, at hun garanterede, at Lejen betales halvaarsvis og androg 26 500 Kr.

Det er for Landsretten oplyst, at Proprietær Jacobsen før har ejet og handlet med københavnske Ejendomme. Det var derhos gennem en anden Mægler, der var hans Bekendt, at han kom i Forbindelse med Mægler Søren Pedersen, der søgte at sælge Ejendommen for Sagsøgerinden.

Under Proceduren er det fra Sagsøgerindens Side fremhævet, at Vanskeligheden ved Ejendommen beroede paa, at den trængte til at moderniseres ved Indlæg af Centralvarme og lignende.

I Slutsedlen er der ikke af Sagsøgerinden givet nogen Garanti for Lejemaalene; det nævnes kun, at indgaaede Lejemaal respekteres, og at den opgivne aarlige Leje er 26 500 Kr.

Da det efter de i Sagen foreliggende Oplysninger ikke af de Sagsøgte kan anses godtgjort, at der af Sagsøgerinden er givet nogen Garanti for Lejemaalenes Varighed, eller at der fra hendes Side er givet urigtige Oplysninger eller fortiet noget Forhold, som af de Sagsøgte paastaet, har de Sagsøgte været uberettigede til at undlade at opfylde Handlen og maa derfor være pligtige at erstatte Sagsøgerinden hendes Tab herved. Der vil herefter, idet den krævede Erstatning maa antages at være rimelig, i Sagen være at give Dom efter Sagsøgerindens Paastand.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte in solidum at burde godtgøre Sagsøgerinden med 600 Kr.

For ikke at have givet Møde ved den befalede Forligsmægling vil de Sagsøgte derhos hver især have at betale en Statskassen tilfaldende Bøde af 20 Kr eller i Mangel af Bødens Betaling være at hensætte i Hæfte hver især i 2 Dage.

Onsdag den 1 November.

Nr 50/1933. Slagtermester **Lars Karl Godtfred Grib**
(Overretssagfører Hartlund)

mod

Forsikringsselskabet »London« (Winther),

betræffende Refusion af et af Indstævnte udbetalt Erstatningsbeløb.

Østre Landsrets Dom af 20 Februar 1933: Sagsøgte, Slagtermester Lars Karl Godtfred Grib, bør til Sagsøgerne, Forsikringsselskabet »London«, betale de paastævnte 6772 Kr 32 Øre med Renter heraf, 5 pCt aarlig, fra den 19 September 1932, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger til Sagsøgerne 300 Kr og til Ingeniør E Falck 50 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger bestyrker det antagne Resultat vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Slagtermester Lars Karl Godtfred Grib, til Indstævnte, Forsikringsselskabet »London«, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 6 Juli 1931 paakørte det Sagsøgte, Slagtermester Lars Karl Godtfred Grib, tilhørende Automobil K 18479, der kom fra Lyngbyvejen ad Aldersrogade i Retning mod Haraldsgade, i Krydset Park Allé—Aldersrogade Automobilet A 4961, der kom kørende ad Park Allé i Retning mod Jagtvejen. Paakørslen skete ved, at K 18479 stødte til Bagenden af A 4961, og havde den Virkning, at sidstnævnte Vogn tørnede over mod Kantstenen til Fortovet paa det Hjørne mellem Park Allé og Aldersrogade, som Vognene endnu ikke havde passeret. Politibetjent Gulddahl, der kom til Stede kort efter Sammenstødet, konstaterede for K 18479 et ca 10 m langt Bremsespor, men bemærkede intet Bremsespor for A 4961. I Politirapporten beskrives Føret som tørt og Vejbanen

som macadamiseret og tjærebetonlagt. Ved Sammenstødet kom Fru Käthe Kappel-Hansen, der befandt sig som Passager i det af hendes Mand, Damefrisør Hansen førte Automobil A 4961, til Skade, ligesom begge Automobiler blev beskadiget.

Sagsøgtes Automobil er forsikret i det sagsøgende Forsikrings-selskab »London«, der ialt i Erstatning og andre Udgifter som Følge af Skaden har maattet betale 6772,32 Kr, der fremkommer saaledes:

Erstatning til Tilskadekomne Fru Kappel-Hansen.....	5500,00 Kr
Reparations af Automobil K 4961.....	864,75 —
Honorar til Dr med Borberg.....	125,00 —
Honorar til Tandlæge Dr Bjerrum.....	20,00 —
	6509,75 Kr
hvortil kommer Reparation af Sagsøgtes Automobil K 18479	262,57 —
	ialt.... 6772,32 Kr

I det Selskabet hævder, at Skaden er foraarsaget af Sagsøgte ved grov Uagtsomhed, paastaar det Sagsøgte dømt til Betaling af 6772 Kr 32 Øre med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 19 Septem-ber 1932.

Sagsøgte — der i Anledning af Paakørslen inden Københavns Byret den 20 August 1931 vedtog en Bøde paa 150 Kr, og som Selskabet i samme Maaned adviserede om, at der mulig vilde blive anlagt Regres-sag mod ham, — procederer til Frifindelse, idet han bestrider at have udvist grov Uagtsomhed. Han har i saa Henseende i sin Partsforklaring anført, at han kun kørte med en Fart af ca 30 km i Timen, at han meget godt saa A 4961 komme fra hans højre Side, men antog, at den vilde være naaet over Vognenes Krydsningspunkt, inden han naaede frem til dette, og at Paakørslen skyldtes den for ham uberegnelige Omstændighed, at Føreren af A 4961 bremsede denne Vogn op.

Droskechauffør Carlo Christensen, der havde kørt ad Aldersrogade i samme Retning som Sagsøgte, har for Landsretten som Vidne for-klaret, at han tog noget af Farten af sin Vogn, da han saa A 4961 komme fra højre, at han blev forbigørt af Sagsøgtes Vogn, antagelig ca 30 m fra Krydset, og at Sagsøgtes Fart da var mindst 50—55 km i Timen; naar Vidnet til Politirapporten i sin Tid opgav, at Sagsøgtes Fart var 45 km i Timen, skyldtes dette, efter Vidnets Forklaring for Landsretten, at Vidnet vilde være helt paa den sikre Side. Dette Vidne har ikke bevaret nogen Erindring om, at Føreren af A 4961 bremsede op.

Sagsøgtes Svoger, Landpostbud Emil Petersen, der var Passager i Sagsøgtes Vogn ved den paagældende Lejlighed, har som Vidne for-klaret, at han saa paa Speedometret, ret før de naaede Carlo Christen-sens Vogn, og at det da viste ca 30, samt at han mener, at A 4961 kørte i noget stærkere Fart.

Fra Føreren af A 4961, Damefrisør Hansen, der var afgaaet ved Døden før Domsforhandlingen i nærværende Sag, foreligger for Lands-retten kun hans Forklaring til den straks efter Paakørslen optagne Politirapport. Efter denne vil han have kørt med en Fart af ca 25 km i Timen og have bemærket forrige Vidnes Vogn umiddelbart, forinden

han naaede Aldersrogade; da denne Vogn bremsede op, og da han havde Forkørselsret, kørte han ud i Skæringspunktet, men i det samme kom Sagsøgte Vogn i ret stærk Fart og ramte Bagenden af A 4961 med den ovenfor nævnte Virkning.

Justitsministeriets Motorsagkyndige for København m v, Ingeniør E Falck, hvem Retten har afæsket en Erklæring om Sagen, har udtalt:

»Af de her paa Kontoret beroende Duplikater af Politiets Undersøgsrapporter over de i Sagen omhandlede Motorvogne fremgaar det

1) at K 18479 er af Fabrikat Ford Model A forsynet med aabent Phaetonkarosseri, Køretøjet er forsynet med 4-hjuls Bremses. Ved Sammenstødet havde det faaet nogen Beskadigelse af Kofanger og Forlygter, ligesom Styreforbindelserne var blevet bøje.

2) at A 4961 er af Fabrikat Essex forsynet med 2 Dørs Limousine. Køretøjet er kun forsynet med Bremses paa Baghjulene. Ved Sammenstødet og Væltningen angives i det væsentlige kun højre Baghjul og begge Bagskærme beskadigede.

Af de fremsendte Akter fremgaar det videre, at A 4961 passerede det i Sagen omhandlede Kryds med en Hastighed af ca 25 km/Time, ligesom Sammenstødet mellem de to Vogne er sket paa den Maade, at K 18479's Forende, tårnende mod Bagenden af A 4961, bringes denne i Udskridning saaledes at Køretøjet med højre Baghjul tårner mod Kantstenen paa det med Kryds paa Ridset mærkede Sted. Videre maa det betragtes som fastlagt, at selve Sammenstødet mellem de to Vogne sker paa det med C paa Ridset mærkede Sted.

Idet man antager følgende Forudsætninger, der alle er i Favør af Sagsøgte, nemlig:

a) at A 4961 med begge de højre Hjul samtidig rammer mod Kantstenen, saaledes at Skridningen af saavel For- som Baghjul samtidig standser, hvorved den for Væltning af Køretøjet nødvendige Skridningshastighed bliver den mindst mulige,

b) at Sammenstødet mellem de to Vogne kun bringer selve Bagenden af A 4961 i Udskridning, hvorved den Stødpuls, som K 18479 behøver at meddele A 4961, bliver saa lille som muligt, og følgelig, naar man kun regner med denne, den deraf udledede Hastighed paa K 18479 i Sammenstødsøjeblikket bliver den mindst mulige,

c) at Stødet er fuldstændig uelastisk, hvilket vil sige, at hele den i K 18479 værende Inerti afgives til A 4961,

d) at Friktionskoefficienten mellem Hjul og Vejbane, f Eks paa Grund af Støv, slidte Gummidæk m v, ikke har været særlig stor, saaledes at den ca 10 m's Opbremsning af K 18479 ikke har bevirket en saa stærk Nedsættelse af dennes Hastighed som under gunstige Forhold, og Udskridningen af A 4961 lettere vil kunne foregaa, saa tør det udtales, at Hastigheden paa K 18479, da Føreren begynder sin Opbremsning ca 10 m fra Sammenstødsstedet, ikke har været under 45 km/Time, samt at Hastigheden i Sammenstødsøjeblikket har været ca 25 km/Time.«

Ingeniør Falck har derefter været til Stede i det Retsmøde, i hvilket dels Vidnet Christensen afgav sin ovenfor gengivne Forklaring, dels

Sagsøgte bekræftede sin Forklaring, og har derefter fastholdt Rigtigheden af den Konklusion, hvortil han i Erklæringen er naaet.

Selv om det maatte være rigtigt, — hvad der dog ikke kan anses for bevist —, at Føreren af A 4961 er blevet nervøs og har paabegyndt sin Opbremsning ude i selve Krydset, vil der ikke kunne tillægges dette nogen Betydning. Efter alt foreliggende finder Retten nemlig at maatte gaa ud fra, at Sagsøgte, der af Hensyn til den anden Vogns Forkørselsret burde have udvist særlig Forsigtighed, tværtimod er kørt frem med en efter Forholdene paa Stedet uforsvarlig Hastighed, og under disse Omstændigheder findes det utvivlsomt, at Sagsøgte maa siges at have forvoldt Skaden ved grov Uagtsomhed. Herefter vil Sagsøgernes Paa-stand — mod hvis Erstatningsberegning ingen Indsigelse er fremsat — være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde betale Sagsøgerne med 300 Kr, ligesom han vil have at betale Ingeniør Falck i Honorar for Afgivelse af Skøn 50 Kr.

Nr 54/1933. Aktieselskabet **De Forenede Vagtselskaber**
(David)

m o d

Finansministeriet (d kst Kammeradvokat),

betræffende Tilbagebetaling af et Skattebeløb.

Østre Landsrets Dom af 23 Februar 1933: Sagsøgte, Finansministeriet, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S De Forenede Vagtselskaber, under denne Sag fri at være. Sagsøgerne betaler til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, hvis Sagen ikke havde været afgiftsfri for Sagsøgte, samt i Salær til den kst Kammeradvokat 300 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det foreliggende maa der gaas ud fra, at det paa Kursreguleringskontoen pr 1 Januar 1931 opførte Beløb alene var Udtryk for den gennem tidligere Aar stedfundne urealiserede Stigning i Kurserne for Selskabets Fonds og Aktier i Forhold til deres Anskaffelsespris.

Af det Reservefonden tilskrevne Beløb paa 41 563 Kroner 63 Øre maa 21 563 Kroner 63 Øre, der erstattede en Afskrivning paa Fonden af samme Størrelse anses at være sket til nødvendig Udligning af en Del af den pr 1 Januar 1932 konstaterede Kursnedgang paa 64 893 Kroner 80 Øre, saaledes at Henlæggelsen af

Aarets Fortjeneste ikke forsaavidt kan hjemle Krav paa Skattelempelse efter Skattelovens § 1 Nr 3, jfr § 8. Dette findes derimod overensstemmende med Lovens Formaal at være Tilfældet for den øvrige Del af Henlæggelsen, 20 000 Kroner, idet bemærkes, at der med Hensyn til Resten af Kursnedgangen, 43 330 Kroner 17 Øre, der ikke har bragt Beholdningen af Værdipapirer ned under Anskaffelsesværdien, ikke bliver Spørgsmaal om Udligning af Tab i den i ovennævnte Bestemmelser brugte Betydning. Herefter vil Appellantens subsidiære Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Finansministeriet bør til Appellanten, Aktieselskabet De Forenede Vagtselskaber, betale 1589 Kroner 59 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 25 November 1932 til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Overensstemmelse med Sagsøgernes, A/S De Forenede Vagtselskabers Selvangivelse for Skatteaaret 1932—33 ansatte Københavns Skatteraad Sagsøgernes skattepligtige Indkomst til Beregning af Indkomstskat til Staten for det nævnte Skatteaar til 159 216 Kr.

I det til Grund for Ansættelsen liggende Regnskabsaar, Kalenderaaret 1931, var Værdien af Sagsøgernes Beholdning af Værdipapirer gaaet ned med 64 893 Kr 80 Øre. Til Udligning af denne Kursnedgang benyttedes det paa Selskabets Status pr 1 Januar 1931 paa Kursreguleringskonto opførte Beløb 43 330 Kr 17 Øre, medens Restbeløbet 21 563 Kr 63 Øre paa Selskabets Status pr 1 Januar 1932 blev afskrevet paa Reservefonden, der udgjorde 190 000 Kr, hvoraf 90 000 Kr var henlagt i Regnskabsaarene 1928—1930. Af Overskudet i Regnskabsaaret 1931 henlagdes til Reservefonden 41 563 Kr 63 Øre, saaledes at dette nu udgør 210 000 Kr.

Selskabet gjorde overfor Skatteraadet gældende, at der tilkom det Lempelse i Medfør af § 1 Nr 3 i Lov Nr 149 af 10 April 1922 om Indkomst- og Formueskat til Staten, jfr Lov Nr 304 af 22 December 1927 i den efter Lovens almindelige Regler beregnede Skat til Staten i Forhold til den ovennævnte Henlæggelse paa 41 563 Kr 63 Øre, og at dette Beløb vilde være at medregne i den Kapital, hvoraf det i Lovens § 8 fastsatte skattefri Fradrag beregnes.

Da Skatteraadet nægtede at beregne Skatten i Overensstemmelse hermed under Henvisning til, at Selskabets samlede Kapital ikke i 1931

er forøget, har Selskabet uden at indanke Skatteraadets Afgørelse for Landsoverskatteraadet anlagt nærværende Sag, hvorunder Sagsøgerne principalt paastaar Sagsøgte, Finansministeriet, tilpligtet at betale dem 3282 Kr 18 Øre, nemlig det Beløb der som Følge heraf er paalignet dem for meget i Skat for nævnte Skatteaar. Subsidiært har Sagsøgerne paastaet de Sagsøgte dømt til at betale dem 1589 Kr 59 Øre, nemlig Differencen mellem det paalignede Skattebeløb og det Skattebeløb, der skal betales, hvis de anses berettigede til Reservefondsgodtgørelse af Forskellen mellem det i 1931 til Reservefonden henlagte Beløb 41 563 Kr 63 Øre og det paa Reservefonden afskrevne Beløb 21 563 Kr 63 Øre, eller af 20 000 Kr.

Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Sagsøgerne bestrider ikke, at Selskabets samlede Kapital er formindsket i Løbet af Regnskabsaaet 1931, nemlig med 9270 Kr. Deres Standpunkt er imidlertid følgende: Denne Formindskelse skyldes udelukkende ovennævnte Kursfald paa Selskabets Værdipapirer, altsaa en Formuebevægelse uden Forbindelse med Selskabets driftsmæssige Dispositioner. Hensigten med de i Statsskattelovens § 1, Afsnit 3, hjemlede Lempelser er at begunstige en Opsparing. Med Opsparing menes efter Lovens Ord og Formaal en Opsparing hidrørende fra det enkelte Aars Indkomst. En saadan Opsparing kan — efter Sagsøgernes Mening — meget vel foreligge, uden at Selskabet det paagældende Aar kan opvise en regnskabsmæssig Kapitalforøgelse i Sammenligning med det foregaaende Aar. Da Reservefondshenlæggelsen paa 41 563 Kr 63 Øre fuldt og helt er afholdt af Aarets Indkomst og saaledes er Udtryk for en virkelig Opsparing, maa Selskabet have Krav paa Lempelse i Forhold til dette Beløb.

Sagsøgtes Standpunkt er: at »Henlæggelser, der alene tjener til at udligne alt foreliggende Tab eller Værdiforringelse«, ifølge Statsskattelovens § 1 Nr 3 ikke kommer i Betragtning ved Beregningen af Skattelempelsen efter denne Bestemmelse, og at Lovens § 8 maa forstaaes i Overensstemmelse hermed. Ved Udtrykket »Værdiforringelse«, der stilles i Modsætning til »Tab«, sigtes netop alene til Formuens Værdiforringelse. Da Henlæggelsen i nærværende Tilfælde som nævnt ikke fuldt ud dækker Værdiforringelsen af Selskabets Fondsbeholdning, har Selskabet ikke Krav paa Skattelempelse i Forhold til dette Beløb eller nogen Del deraf.

Retten finder at maatte give Finansministeriet Medhold i den af det hævdede Forstaaelse af de paagældende Bestemmelser, hvorefter disse ikke kan bringes i Anvendelse i et Tilfælde som det foreliggende, hvor Selskabets Stilling i det paagældende Regnskabsaar ikke er blevet konsolideret, idet dets samlede Kapital tværtimod er blevet forringet.

Finansministeriets Frifindelsepaastand vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Selskabet have at betale efter Reglerne for afgiftsfri Sager, derunder i Salær til den kst Kammeradvokat 300 Kr.

Torsdag den 2 November.

Nr 183/1933.

Rigsadvokaten

mod

Niels Christian Christensen (Harboe),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens §§ 237 og 288.

Østre Landsrets Dom af 19 August 1933: Tiltalte Niels Christian Christensen bør straffes med Fængsel paa Livstid, hvorhos de borgerlige Rettigheder frakendes ham for bestandig. Saa bør Tiltalte og udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Wiuff af Kalundborg, 800 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket af Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Harboe betaler Tiltalte Niels Christian Christensen 200 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Niels Christian Christensen er ved Anklageskrift af 25 Juli 1933 sat under Tiltale ved Østre Landsret til Straf for Manddrab og Røveri efter Straffelovens §§ 237 og 288 (Straffelov af 1866 §§ 190 og 243) ved efter forudlagt og fastholdt Plan med Overlæg den 1 September 1932 i Bjergstedskoven ved Jyderup paa Sjælland ved Slag i Nakken at have dræbt Asmus Christian Frederik Thomsen, født den 2 Februar 1874, i den Hensigt at tilvende sig de Værdier, Thomsen havde paa sig, og ved den Lejlighed at have frataget Thomsen og tilegnet sig en Tegnebog og en Portemonnæ med Indhold.

Niels Christian Christensen er født den 5 Juli 1881 og tidligere straffet ved:

1. Børglum Herreds Ekstrarets Dom af 20 August 1908 efter Straffelovens § 228, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1905 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage,

2. Dronninglund Herreds Ekstrarets Dom af 15 April 1909 efter Straffelovens § 203 med Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage.

3. Højesterets Dom af 25 Juni 1915 efter Straffelovens § 230, 1 og 2 Stk med Forbedringshusarbejde i 1 Aar,

4. Nørresundby Købstad og Kjær Herreds Ekstrarets Dom af 18 Februar 1918 efter Straffelovens § 231, 1 Stk, med Forbedringshusarbejde i 2 Aar,

5. Højesterets Dom af 15 November 1920 efter Straffelovens § 281, 2 Stk, med Tugthusarbejde i 3 Aar,

6. Vestre Landsrets Dom af 29 Maj 1925 efter Straffelovens § 232 med Tugthusarbejde i 3 Aar,

7. Hjørring Købstad m v Rets Dom af 17 Juni 1930 efter Straffelovens § 232, I, med Tugthusarbejde i 3½ Aar, af hvilken Straf han ved kgl Resolution af 18 Februar 1932 betingelsesvis fritoges for at udstaa den resterende Del, og

8. Højesterets Dom af 1 September 1932 efter Straffelovens § 281, 2 Stk, jfr § 51, med Tugthusarbejde i 2 Aar.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte fundet skyldig i det Forhold, hvorfor han er tiltalt, saaledes at et Tillægsspørgsmaal om Anvendelse af Straffeloven af 1930 § 17, 1 Stk er besvaret benægtende.

Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffeloven af 1930 §§ 237 og 288 efter Omstændighederne med Straf af Fængsel paa Livstid.

I Medfør af Straffelovens § 78 vil de borgerlige Rettigheder være at frakende Tiltalte for bestandig.

T i r s d a g d e n 7 N o v e m b e r

Nr 45/1933. Colgate-Palmolive-Peet Aktieselskab (Knudtson)
m o d
Parfumeriet »Cosmopolite« (Meyer),

betræffende Berettigelsen af et overfor Indstævnte nedlagt Forbud mod at sælge Appellantens Varer i danske Kartoner med udkradsede Kontrolnumre.

Østre Landsrets Dom af 16 Februar 1933: Det ovennævnte, den 15 December 1932 nedlagte Forbud ophæves. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne, Colgate Palmolive-Peet A/S, til Sagsøgte, Parfumeriet »Cosmopolite«, med 100 Kr, hvilket Beløb vil være at udrede inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens principale Paastand ud paa, at den indankede Dom ændres derhen, at det af Københavns By-

rets Fogedafdeling I den 15 December 1932 nedlagte Forbud mod, at Indstævnte sælger af Appellanten fremstillet Colgate Tandpasta i Kartoner med udkradsede Kontrolnumre, stadfæstes som lovlig gjort og forfulgt.

Indehaveren af Parfumeriet »Cosmopolite« har — som i Dommen anført — erkendt, at han var vidende om, at Appellanten paa lagde sine Købere at sælge den omhandlede Tandpasta til en fast Pris, der laa over den Pris, hvortil »Cosmopolite« solgte Varen, og det synes, trods hans Paastand i modsat Retning, utænkeligt, at han som branchekyndig skulde være ubekendt med Appellantens Kontrolsystem, der efter det foreliggende maa antages at være konsekvent gennemført og i det hele og store effektivt. Naar nu henses hertil, og det tages i Betragtning, at han har vægret sig ved under sin Partsforklaring at opgive Navnet paa sin Leverandør, er det berettiget at forudsætte, at der bestod en Aftale mellem Indstævnte og hans Leverandør, ifølge hvilken denne solgte Varerne til Indstævnte i en saadan Skikkelse, at han blev i Stand til at udnytte Leverandørens Kontraktbrud og sælge Varerne videre til Underpris, uden at det blev muligt for Appellanten at kontrollere, hvilken af hans Forhandlere der havde brudt sin Prisaftale.

Herefter har Indstævntes Salg af Tandpastaen været retstridig, og da Fogedforbudet saaledes har været berettiget, vil Appellantens ovennævnte Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Det af Københavns Byrets Fogedafdeling I den 15 December 1932 nedlagte Forbud bør med den af Paastanden følgende Ændring ved Magt at stande.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte, Parfumeriet »Cosmopolite«, til Appellanten, Colgate-Palmolive-Peet Aktieselskab med 500 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Sagsøgerne, Colgate Palmolive-Peet A/S, der fremstiller Colgates Tandpasta her i Landet, havde bragt i Erfaring, at Sagsøgte, Parfumeriet »Cosmopolite« ved dets Indehaver N Ibsen, solgte »Colgate«s Tandpasta til Priser under de af Sagsøgerne sædvanlig fastsatte og i Kartoner, hvor de ved Udleveringen fra Sagsøgernes Lager paatrykte Kontrolnumre var udkradsede, blev der efter Sagsøgernes Begæring den 15 December 1932 af Københavns Byrets Fogedafdeling I nedlagt

Forbud mod, at Sagsøgte sælger »Colgate«s Tandpasta i Kartoner med udkradsede Kontrolnumre.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne paastaet det nævnte Forbud stadfæstet som lovlig gjort og forfulgt.

Sagsøgte har paastaet Forbudet ophævet.

Sagsøgerne har anført, at de har ladet affatte to trykte Blanketter, en beregnet for Grossister og en for Detaillister, for Grossisternes Vedkommende bl a gaaende ud paa, at de ikke maa købe Colgate Produkter andre Steder end fra dem og ikke sælge de købte Varer til andre Grossister, men kun til Detaillister, der enten har underskrevet eller samtidig med Salget underskriver Sagsøgernes Detaillistblanket. Begge Blanketterne, som Sagsøgerne forlanger underskrevne ved ethvert Salg af Colgate Artikler henholdsvis til Grossister og til Detaillister, indeholder derhos Bestemmelser om Forpligtelse til at overholde de af Sagsøgerne bestemte Udsalgspriser og om Konventionalbøder ved Overtrædelse af de ved Underskriften paatagne Forpligtelser.

Ved Udleveringen fra Sagsøgerne er dernæst Varnes Kartonnage forsynet med et Kontrolnummer, hvoraf det kan ses, til hvilken Køber Artiklen oprindelig er solgt, saaledes at der kan skrives ind overfor ham, forsaavidt Varen senere fremkommer til Priser i Strid med Pligten til at overholde Selskabets Prisfastsættelser.

Naar disse Numre udkradses, gøres ethvert Tilsyn, hævder Sagsøgerne, umuligt med Produktet ude i Omsætningen, og naar deres Varer sælges med et udkradset Nummer, sker dette ogsaa netop for at dække den Person, der har brudt sine særlig paatagne Forpligtelser overfor Sagsøgerne til at overholde de af dem fastsatte Priser og til ved videre Salg eventuelt at fremskaffe Prisoverholdelseserklæring fra sin Køber, og Sagsøgte Salg til Underpris af Tandpasta i Kartoner med udkradsede Numre er derfor retstridig i Forhold til Sagsøgerne.

Under Sagen har Sagsøgte afgivet Partsforklaring, hvorunder han har nægtet at opgive sin Sælger, men forklaret, at han har solgt de ommeldte Colgatevarer i den Tilstand, han har modtaget dem i, og at han ikke har udkradset noget Kontrolnummer. Han har derhos hævdet, at han ikke har kendt noget til Kontrolnumrenes Anbringelse eller Sagsøgernes Kontrolsystem i det hele, men nok har vidst, at Sagsøgerne paalagde deres Købere at sælge Varerne til en bestemt Pris, og at det var, fordi han fandt denne urimelig høj, at han ikke vilde købe sine Varer hos Sagsøgerne og paatage sig nogen kontraktlig Forpligtelse overfor disse.

Færdig fra Trykkeriet den 8 November 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Byrets Fogedafdeling I den 28 December 1932 nedlagte Forbud mod, at Indstævnte sælger af Appellanten fremstillet Palmolive Barbercrème i Kartoner med udkradsede Kontrolnumre, stadfæstes som lovligt gjort og forfulgt.

Indstævnte har paastaaet Sagen afvist fra Landsretten under Henvisning til, at der ikke er prøvet Forlig i Sagen. Da Forligsmægling imidlertid i Henhold til Retsplejelovens § 652, jfr § 634 og § 268 Nr 7 er uforholden, kan denne Paastand ikke tages til Følge.

Indehaveren af Parfumeriet »Cosmopolite« har — som i Dommen anført — erkendt, at han var vidende om at Appellanten paa lagde sine Købere at sælge den omhandlede Barbercrème til en fast Pris, der laa over den Pris, hvortil »Cosmopolite« solgte Varen, og det synes, trods hans Paastand i modsat Retning, utænkeligt, at han som branchekyndig skulde være ubekendt med Appellantens Kontrolsystem, der efter det foreliggende maa antages at være konsekvent gennemført og i det store og hele effektivt. Naar nu henses hertil, og det tages i Betragtning, at han har vægret sig ved under sin Partsforklaring at opgive Navnet paa sin Leverandør, er det berettiget at forudsætte, at der bestod en Aftale mellem Indstævnte og hans Leverandør, ifølge hvilken denne solgte Varerne til Indstævnte i en saadan Skikkelse, at han blev i Stand til at udnytte Leverandørens Kontraktsbrud og sælge Varerne videre til Underpris, uden at det blev muligt for Appellanten at kontrolere, hvilken af hans Forhandlere der havde brudt sin Prisaftale.

Herefter har Indstævntes Salg af Barbercrèmen været retstridig, og da Fogedforbudet saaledes har været berettiget, vil Appellantens ovennævnte Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Det af Københavns Byrets Fogedafdeling I den 28 December 1932 nedlagte Forbud bør, med den af Paastanden følgende Ændring ved Magt at stande.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte Parfumeriet »Cosmopolite« til Appellanten, Colgate-Palmolive-Peet Aktieselskab, med 500 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Sagsøgerne, Colgate-Palmolive-Peet A/S, der fremstiller Palmolive Barbercreme her i Landet, havde bragt i Erfaring, at Sagsøgte, Parfumeriet »Cosmopolite« ved dets Indehaver N Ibsen, solgte

Palmolive Barbercreme til Priser under de af Sagsøgerne sædvanlig fastsatte og i Kartoner, hvor de ved Udleveringen fra Sagsøgernes Lager paatrykte Kontrolnumre var udkradsede, blev der efter Sagsøgernes Begæring den 28 December 1932 af Københavns Byrets Fogedafdeling I nedlagt Forbud mod, at Sagsøgte solgte Palmolive Barbercreme i danske Kartoner med udkradsede Numre.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne paastaaet det nævnte Forbud stadfæstet som lovlig gjort og forfulgt.

Sagsøgte har paastaaet Forbudet ophævet.

Sagsøgerne har anført, at de har ladet affatte to trykte Blanketter, en beregnet for Grossister og en for Detaillister; for Grossisternes Vedkommende bl a gaaende ud paa, at de ikke maa købe Colgate Produkter andre Steder end fra dem og ikke sælge de købte Varer til andre Grossister, men kun til Detaillister, der enten har underskrevet eller samtidig med Salget underskriver Sagsøgernes Detaillistblanket. Begge Blanketterne, som Sagsøgerne forlanger underskrevne ved ethvert Salg af Colgate Artikler henholdsvis til Grossister og til Detaillister, indeholder derhos Bestemmelser om Forpligtelse til at overholde de af Sagsøgerne bestemte Udsalgspriser og om Konventionalbøder ved Overtrædelse af de ved Underskriften paatagne Forpligtelser.

Ved Udleveringen fra Sagsøgerne er dernæst Varernes Kartonnage forsynet med et Kontrolnummer, hvoraf det kan ses, til hvilken Køber Artiklen oprindelig er solgt, saaledes at der kan skrives ind overfor ham, forsaavidt Varen senere fremkommer til Priser i Strid med Pligten til at overholde Selskabets Prisfastsættelser.

Naar disse Numre udkradses, gøres ethvert Tilsyn, hævder Sagsøgerne, umuligt med Produktet ude i Omsætningen, og naar deres Varer sælges med et udkradset Nummer, sker dette ogsaa netop for at dække den Person, der har brudt sine særlig paatagne Forpligtelser overfor Sagsøgerne til at overholde de af dem fastsatte Priser og til ved videre Salg eventuelt at fremskaffe Prisoverholdelseserklæring fra sin Køber, og Sagsøgtes Salg til Underpris af Barbercreme i Kartoner med udkradsede Numre er derfor retstridig i Forhold til Sagsøgerne.

Under Sagen har Sagsøgte afgivet Partsforklaring, hvorunder han har nægtet at opgive sin Sælger, men forklaret, at han har solgt de ommeldte Colgatevarer i den Tilstand, han har modtaget dem i, og at han ikke har udkradset noget Kontrolnummer. Han har derhos hævdet, at han ikke har kendt noget til Kontrolnumrenes Anbringelse eller Sagsøgernes Kontrolsystem i det hele, men nok har vidst, at Sagsøgerne paalagde deres Købere at sælge Varerne til en bestemt Pris, og at det var, fordi han fandt denne urimelig høj, at han ikke vilde købe sine Varer hos Sagsøgerne og paatage sig nogen kontraktlig Forpligtelse overfor disse.

Efter det saaledes foreliggende har Sagsøgte ikke paataget sig nogen kontraktlig Forpligtelse overfor Sagsøgerne eller Repræsentanter for disse med Hensyn til Salg af de i Sagen ommeldte Varer, og det findes at maatte blive Sagsøgernes egen Sag at indføre saa effektive Forholdsregler, at de altid vil kunne finde den overfor dem kontraktlig forpligtede Person, der ved at bryde sine paatagne Forpligtelser har

gjort Forhandlingen af Varer til Underpriser eller paa anden kontraktstridig Maade mulig.

Som Sagen foreligger findes der derfor ikke at være godtgjort nogen Pligt for Sagsøgte til ikke at forhandle de i Sagen ommeldte Varer i Kartoner uden Kontrolnumre, og det nedlagte Forbud findes at maatte ophæves.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne have at betale til Sagsøgte med 100 Kr.

Fredag den 10 November.

Nr 205/1932. Civildommer **M Barfoed** paa Statskassens Vegne
(d kst Kammeradvokat)

m o d

1) Restauratør **A P Aggesen**, 2) **Fyens Disconto Kasse**, 3) Smedemester **J Andersen**, 4) Smedemester **J Andersen**, Tømrermester **Th Rasmussen** og Murermester **N J Nielsen** og 5) **Odense Vin Kompagni** (for Nr 1—2 og 4—5 Landsretssagfører Ernst Petersen, for Nr 3 Gelting),

betræffende Erstatning for Tab forvoldt ved urigtig Tinglysningspaattegning.

Østre Landsrets Dom af 23 Juni 1932: Sagsøgte, Civildommer Barfoed paa Statskassens Vegne bør foranledige, at der i Tingbogen for Odense Købstad paa Foliet for Ejendommen Matr Nr 1600 af Odense Købstads Bygrunde, Hus Nr 85 paa Nørrebro, indføres, at Sagsøgeren (Restauratør A P Aggesen) er Adkomsthaver, og at der paa Foliet som Hæftelser kun staar opført de i Skøde af 26 Juni 1931 til Sagsøgerne angivne Hæftelser, samt Skadesløsbrev for indtil 10 000 Kr fra Sagsøgeren til Firmaet Odense Vin Kompagni, i Henhold til Skadesløsbrev af 26 Juni 1931, hvorhos Sagsøgte dømmes til uden Udgift for Sagsøgeren at indfri følgende ifølge Tingbøgernes Udvisende paa Ejendommen hvilende Hæftelser: 13 500 Kr til Fyens Stifts Kreditforening, 4800 Kr til Generalagent M Olsen ifølge Skadesløsbrev, 244,27 Kr til A/S Weeke & Kjær ifølge Fogedudlæg, 230,42 Kr til Fyens kommunale Telefonselskab ifølge Fogedudlæg, 561,09 Kr til Vinhandler Th Duch ifølge Fogedudlæg. Sagsøgte betaler derhos i Sagsomkostninger til Sagsøgeren, Restauratør A P Aggesen 400 Kr, medens Sagens Omkostninger iøvrigt ophæves. At efterkommes inden 1 Maaned fra nærværende Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret anerkender Appellanten sin Pligt til at erstatte de Indstævnte Fyens Disconto Kasse, Smedemester J An-

dersen og sidstnævnte m fl deres eventuelle Tab, men paastaar sig for Tiden frifundet for deres Tiltale i denne Sag.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at saavel disse som de øvrige Indstævnte har Krav paa Erstatning eller anden fyldestgørende Ordning.

I Overensstemmelse med Principet i Tinglysningenslovens § 34, og idet en anden Fremgangsmaade under Hensyn til den Erstatning, som det maatte paahvile Appellanten at udrede til Dækning af saavel det Indstævnte Restauratør A P Aggesen tilføjede Tab som de øvrige Indstævntes Krav ikke vilde føre til et for Statskassen gunstigere Resultat, findes under de foreliggende Omstændigheder den for alle de Indstævnte fornødne Berigtigelse at burde ske derved, at Ejendommen frigøres for de i Dommen nævnte Hæftelser til Fyens Stifts Kreditforening, Generalagent M Olsen og 3 Udlægshavere og ogsaa iøvrigt paa den i Dommen bestemte Maade.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommens Afgørelse i nævnte Henseende være at stadfæste, hvilket ligeledes er Tilfældet med Hensyn til de Indstævnte Aggesen tillagte Sagsomkostninger.

I Sagsomkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte Aggesen 500 Kroner og i Sagsomkostninger for begge Retter til de Indstævnte Fyens Disconto Kasse og Smedemester J Andersen, Tømremester Th Rasmussen og Murermester N J Nielsen samt Odense Vin Kompagni i Forening 300 Kroner og til Indstævnte J Andersen 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog ikke med Hensyn til dens Bestemmelse om delvis Ophævelse af Sagens Omkostninger.

Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Civildommer M Barfoed paa Statskassens Vegne til Indstævnte Restauratør A P Aggesen med 500 Kroner, og Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Appellanten til de Indstævnte Fyens Disconto Kasse og Smedemester J Andersen, Tømremester Th Rasmussen og Murermester N J Nielsen samt Odense Vin Kompagni i Forening med 300 Kroner og til Indstævnte J Andersen med 300 Kroner.

At efterkomme inden 1 Maaned efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skøde af 26 Juni 1931 solgte Dommerfuldmægtig Holger Hansen som befuldmægtiget for Restauratør Johan Petersen Ejendommen Matr Nr 1600 af Odense Købstads Bygrunde i St Hans Sogn til Restauratør A P Aggesen for en Købesum af 73 000 Kr, der skulde berigtiges ved at Aggesen overtog eller indfrie de den paa Ejendommen hvilende Prioritetsgæld til

I. Rentier Wm Appelt	35 000 Kr
II. Fyens Diskonto Kasse	14 000 —
III. Smedemester Jørgen Andersen	10 000 —
IV. Samme med flere	5 600 —

samt betalte 8400 Kr kontant.

Skødet er forsynet med Paategning.

Indført i Dagbogen for Retskreds Nr 38 Odense Købstad m v den 30 Juli 1931. Lyst Tingbog Bd 8 Bl 3454 Akt Skab A Nr 145.

Fuldmagt og Ejendomsskyldattest forevist. Endeligt Skøde.

Holger Hansen

kst.

Ved et ligeledes den 26 Juni 1931 udstedt Skadesløsbrev gav Restauratør Aggesen med Tiltrædelse af sin Hustru Firmaet Odense Vin Kompagni Pant for Gæld indtil et Beløb af 10 000 Kr efter de i Skødet nævnte Prioriteter og ogsaa dette er forsynet med Paategning som Skødets om Indførsel den 30 Juli 1931 og Lysning underskrevet af Holger Hansen som konstitueret.

Efter Dommerfuldmægtig Holger Hansens Død den 12 Januar 1932 har det vist sig, at intet af de to Dokumenter er indført i Dagbog eller Tingbog, at der ingen Angivelse om dem findes i Tinglysningslisten og ingen Kundgørelse er sket i Tingbladet. Det har endvidere vist sig, at der paa Ejendomsbladet i Tingbog Nr 8 Folio 3154 staar indført en Panteobligation udstedt den 1 December 1910 af Ejendommens daværende Ejer til Kreditforeningen af Grundejere i Fyens Stift, læst den 5 December s A med 1ste Prioritet i Ejendommen for 13 500 Kr, hvilken Hæftelse er oversteget, men ikke udslettet og i Virkeligheden heller ikke indfriet.

Det har endvidere vist sig at de fire i Skødet nævnte Hæftelser nemlig

I. Pantebrev til Rentier Appelt lyst 24 Juni 1927 med 1ste Prioritet for 35 000 Kr.

II. Skadesløsbrev til Fyens Diskonto Kasse af 5 August 1919, læst den 11 August s A, med Paategning af 22 Juni 1927 lyst 24 s M om Tilbagekynding for ialt 35 000 Kr efter Paalydende 14 000 Kr.

III. Pantebrev til Smedemester J Andersen af 22 Juni 1927, lyst den 24 s M med Pant for 10 000 Kr efter 35 000 Kr private Midler og 14 000 Kr til Diskonto Kassen samt

IV. Skadesløsbrev til Smedemester J Andersen, Tømrermester Th Rasmussen og Murermester N J Nielsen af 22 Juni 1927, lyst 24 Juni s A med Prioritet for 7000 Kr næst efter de tre forannævnte Prioriteter, alle er lyste uden Retsanmærkning om den deres Stilling præjudicerende Obligation paa 13 500 Kr.

Endelig har det vist sig, at der paa Ejendomsbladet i Tingbog Nr 8 Folio 3454 vedrørende Ejendommen, hvortil Folio 3154 tilsyneladende var overført, dog uden Tilbagevisning til det ældre udkrevne Folio, hvorpaa de 13 500 Kr stod, foruden de fire i Skødet nævnte Hæftelser, fandtes opført Skadesløsbrev lyst 22 Marts 1928 til Generalagent M Olsen for 4800 Kr samt Fogedudlæg lyst 15 Januar 1929 til A/S Weeke & Kjær for 244 Kr 27 Øre, Fogedudlæg lyst 24 August 1929 til Fyens kommunale Telefonselskab for 230 Kr 42 Øre og Fogedudlæg, lyst 27 November 1929 til Vinhandler Th Duch for 561 Kr 09 Øre. Under Paaberaabelse af at Statskassen efter Lov Nr 111 af 31 Marts 1926 om Tinglysning maa være ansvarlig for at Aggesen faar den Retsstilling, som han efter sit tinglyste Skøde har Krav paa, og at Dommeren og Statskassen derfor maa være pligtige til dels at indføre i Tingbogen, at han er Ejer og dels til at indfri de hans Retsstilling præjudicerende Hæftelser, har Restauratør A P Aggesen under nærværende ved Retten for Odense Købstad m v forberedte Sag paastaaet Sagsøgte Civildommer M Barfoed paa Statskassens Vegne principalt dømt til at foranledige, at der i Tingbogen for Odense Købstad paa Foliet for Ejendommen Matr Nr 1600 af Odense Købstads Bygrunde, Hus Nr 85 paa Nørrebro, indføres, at Sagsøgeren er Adkomsthaver, og at der paa Foliet som Hæftelser kun staar opført de i Skøde af 26 Juni 1931 til Sagsøgeren angivne Hæftelser, samt Skadesløsbrev for indtil 10 000 Kr fra Sagsøgeren til Firmaet Odense Vin Kompagni, Odense, i Henhold til Skadesløsbrev af 26 Juni 1931, hvorhos Sagsøgte dømmes til uden Udgift for Sagsøgeren at indfri følgende ifølge Tingbøgernes Udvisende paa Ejendommen hvilende Hæftelser:

- 13 500 Kr til Fyens Stifts Kreditforening,
- 4800 Kr til Generalagent M Olsen ifølge Skadesløsbrev,
- 244,27 Kr til A/S Weeke & Kjær ifølge Fogedudlæg,
- 230,42 Kr til Fyens kommunale Telefonselskab ifølge Fogedudlæg,
- 561,09 Kr til Vinhandler Th Duch ifølge Fogedudlæg.

Subsidiært har han paastaaet Sagsøgte dømt til at betale ham en Erstatning efter Rettens Skøn dog ikke over 16 000 Kr.

Fyens Diskonto Kasse har som Indehaver af den i Skødet nævnte Hæftelse II, Smedemester Jørgen Andersen som Ejer af Hæftelse III, Smedemester Jørgen Andersen, Tømremester Th Rasmussen og Murermester N J Nielsen som Ejere af Hæftelse IV som Hovedintervenienter principalt paastaaet Sagsøgte dømt til at foranledige at Panteobligationen paa 13 500 Kr til Fyens Stifts Kreditforening som præjudicerende deres Ret efter deres uden Retsanmærkning derom lyste Hæftelsesdokumenter, udslettes uden Udgift for dem, subsidiært paa, at Sagsøgte tilpligtes at betale deres Erstatninger henholdsvis 14 000 Kr, 10 000 Kr og 6260 Kr 93 Øre, alt med nærmere angivne Renter. Endelig har Odense Vin Kompagni som Hovedintervenient overfor Sagsøgte principalt nedlagt samme Paastand som Sagsøgeren, Restauratør Aggesen og subsidiært paastaaet Sagsøgte dømt til at betale dem en Erstatning af 8000 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 4 Maj 1932.

Sagsøgte har principalt paastaet sig frifundet, subsidiært Frifindelse for Tiden. Sagsøgte har særlig med Hensyn til Sagsøgerens og Vinkompagniets Paastande anført, at deres Dokumenter ikke er lyst, og at Attesten paa dem, der maa være meddelt paa et Tidspunkt, da Holger Hansen ikke var konstitueret Dommer, er falsk, og ikke, da Dokumenterne ikke kan anses anmeldt eller overhovedet at have været i Tinglysningsvæsnetts Værge, kan paadrage Staten noget Ansvar efter Tinglysningsloven. Videre har Sagsøgte anført, at hverken Sagsøgeren eller Vinkompagniet er skuffet ved de deres Dokumenter meddelte Paategninger om Tinglysning, idet Fuldmægtig Holger Hansen var deres Kommissionær, og Tab ikke er lidt ved Paategningerne om Tinglysning, men ved at deres Kommissionær, ved hvis Dispositioner, de maa være bundne, har sveget dem. Endelig maa Sagsøgerens Sælger have Vanhjemmels-Ansvar overfor ham for de Ejendommen udoer de i Skødet omtalte paahvilende Hæftelser og Sagsøgeren maa, inden han overhovedet kan søge at gøre Ansvar gældende overfor Staten holde sig til sin Sælger. Specielt kan Skadesløsbrevet til Generalagent Olsen og de tinglyste Udlæg ikke antages at have givet nogen virkelig Sikkerhed og den nuværende Ejer, Sagsøgeren, hæfter ikke personlig for Fordringerne efter disse.

Med Hensyn til Hovedintervenienterne benægter Sagsøgte derhos, at deres eventuelle Tab har nogen Forbindelse med Tinglysningen, og at det overhovedet er godtgjort, at de har lidt noget Tab, eller hvor stort dette er.

Under Sagen er afgivet Partsforklaring af Sagsøgeren samt Vidneforklaringer af den tidligere Ejer, fhv Restauratør Johan Petersen, Overretssagfører Krarup, der for Sagsøgeren har undersøgt Tingbogen og paatalt de fire sidste Hæftelser, men gaaet ud fra, at disse var berigtigede, da Skøde derefter omgaaende modtoges uden Retsanmærkning, og Kontorassistent paa Civildommerkontoret, Frk Mortensen.

Foreløbig bemærkes, at det efter fhv Restauratør Petersens Forklaring var Meningen, at Fuldmægtig Holger Hansen, der var hans generalbefuldmægtigede saavel ved Ejendommens Køb, dens Omprioritering som dens Salg, ved Laanet hos Appelt i 1927, bl a skulde indfri de 13 500 Kr til Kreditforeningen, og at han har ment, at dette var sket, men Fuldmægtig Hansen maa have forbrugt Beløbet uden at gøre dette.

Efter alt det foreliggende kan det ikke anses godtgjort, at Fuldmægtig Hansen paa nogen Maade har været befuldmægtiget eller Tillidsmand for Sagsøgeren eller Intervenienterne. Det kan derhos heller ikke anses godtgjort, at Fuldmægtig Hansen, der var konstitueret fra 15—31 Juli 1931 ikke var konstitueret som Dommer, da han meddelte Attesterne paa Sagsøgerens Skøde og Vinkompagniets Skadesløsbrev, og allerede som Følge heraf maa disse Dokumenter siges at have været i Tinglysningsvæsnetts Værge for at blive tinglyst og Attestationen i Relation til Ansvar efter Tinglysningsloven have samme Virkning, som hvis Tinglysning virkelig havde fundet Sted.

Endelig maa det antages, at Sagsøgeren kun for at faa Ejendommen har optaget Laanet hos Vinkompagniet, at han i Tillid til det mod-

tagne mangelfri Skøde har drevet Ejendomme, foretaget Ombygning af den og Indskud baade i Penge og Arbejde, medens han, hvis Skødets Paategning havde indeholdt Oplysning om de yderligere Hæftelser, straks vilde have set at komme ud af Handlen og redde de hos Vin Kompagniet laante Penge. Specielt med Hensyn til Intervenienterne maa det antages, at disse vilde have reageret straks, hvis deres Dokumenter havde faaet Retsanmærkninger og med Hensyn til Hæftelse IV er det oplyst, at denne stammer fra Tilgodehavender for Byggearbejder som først er fuldført, efter at Indehaverne havde faaet Sikkerhed ved det uden Retsanmærkning modtagne Dokument.

Endelig maa det efter det oplyste om Sagsøgerens Sælger, Restauratør Petersens økonomiske Forhold, derunder hans egen Erkendelse af at være og i flere Aar at have været ganske insolvent og Oplysningerne om de hos ham forgæves foretagne Udlægsforretninger, anses godtgjort, at Vanhjemmelskravet mod ham er værdiløst,

Det maa saaledes antages godtgjort, at Sagsøgeren har lidt et Tab ved at modtage Skøde uden Retsanmærkning, og at Sagsøgte i Medfør af § 34 II i Tinglysningsloven maa hæfte herfor, idet den vanhjemmelspligtige intet kan yde.

Efter alle de foreliggende Omstændigheder findes Sagsøgerens Tab derhos at kunne sættes lige de ikke ved Retsanmærkning oplyste Hæftelser, hvorved bemærkes, at han vel ikke hæfter personlig for Skadeløsbrevet til Generalagent Olsen og Udlægene, men faktisk, hvis han vil redde sin Ejendom fra Tvangsauktion maa betale ogsaa dem.

Den af Sagsøgeren principalt nedlagte Paastand vil herefter være at tage til Følge og hermed ogsaa de af Hovedintervenienterne principalt nedlagte Paastande.

Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren med 400 Kr, medens de iøvrigt findes at kunne ophæves.

Nr 84/1933. Stenhugger **Emanuel Gudmund Andersen** som Værge for Stenhuggerlærling **Osvald Almanus Jensen Andersen** (F Bülow efter Ordre)

m o d

Arbejdsmand **Ove Henry Andersen** (Bache),

betræffende Erstatning for Skade ved Paakørsel.

Ø s t r e L a n d s r e t s D o m af 28 Februar 1933: Sagsøgeren, Stenhuggermester Emanuel Gudmund Andersen som Værge for sin Søn, Stenhuggerlærling Osvald Almanus Jensen Andersen, og Sagsøgte, Arbejdsmand Ove Henry Andersen, bør for hinandens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges de for Sagsø-

geren beskikkede Sagførere, Overretssagfører Bojesen Koefoed af Rønne og Overretssagfører A Hulegaard, København, i Salær hver 100 Kr samt Overretssagfører Bojesen Koefoed i Godtgørelse for Udlæg 15 Kr, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte alene nedlagt Paastand om Dommens Stadfæstelse.

I en Højesteret forelagt den 23 September 1933 dateret Erklæring har Sygehusets Overlæge udtalt, at de ved Indlæggelsen forefundne i Erklæringen nærmere beskrevne Beskadigelser tyder paa, at Benbruddet er fremkommet ved direkte Vold og passer godt med den tilskadekomnes Udtalelse om, at Motorcyklen gik over hans venstre Underben.

Ved alt herefter foreliggende findes det godtgjort, at Indstævnte ved sin Kørsel har forvoldt Benbruddet. Idet Indstævnte derhos efter det oplyste maa antages ikke at have udvist tilbørlig Agtpaagivenhed ved den af ham forsøgte Forbikørsel tæt op ad Cyklisterne har Tilskadekomne hos Indstævnte Krav paa en Erstatning, som, da ogsaa Tilskadekomne har udvist Uforsigtighed ved sin Kørsel, findes at burde bestemmes til 3000 Kroner med Renter. Det tilkendte Beløb vil i Overensstemmelse med de gældende Regler for Umyndiges Midler være at indsætte i Overformynderiet.

Indstævnte findes derhos at burde betale Sagens Omkostninger for begge Retter efter Reglerne for beneficerede Sager som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Arbejdsmand Ove Henry Andersen bør til Appellanten Stenhugger Emanuel Gudmund Andersen som Værge for hans Søn Stenhuggerlærling Osvald Almanus Jensen Andersen betale 3000 Kroner med Renter heraf 5 pCt årlig fra den 28 September 1932 til Betaling sker. Indstævnte betaler derhos til det offentlige de Retsafgifter som skulde erlægges og Godtgørelse for det stemplede Papir som skulde bruges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for Landsretten og Højesteret saavel som Udgifterne ved Tilvejebringelse af Højesterets-Extrakten, samt i Salærer og som Godtgørelse for Udlæg til Overretssagfører Bojesen Koefoed henholdsvis 100 Kroner og 15 Kroner, til Overretssagfører Hulegaard i Salær 100 Kroner og til Højesteretssagfører F Bülow i Salær for Højesteret 150 Kroner og som Godtgørelse for Udlæg 15 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 3 Maj 1931 kom Stenhuggerlærling Oswald Almanus Jensen Andersen cyklende ad Landevejen fra Rønne til Hasle med Stenhuggerlærling Aage Andreas Jensen der cyklede ved hans venstre Side. En halv Mils Vej nord for Rønne hørte de bag sig Signal fra en Motorcykel, som førtes af Arbejdsmand Ove Henry Andersen. Paa Motorcyklens Bagsæde sad Husassistent Gudrun Sofie Helene Kofoed. Cyklisterne blev forfjamskede ved Lyden af Tudehornet, tørnede sammen og væltede. Omtrent i samme Øjeblik paakørte Motorcyklisten dem. Oswald Andersen paadrog sig »et knust aabent Benbrud paa Overgangen mellem midterste og mellemste Trediedel af venstre Underben«.

Under denne ved Retten for Rønne Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Stenhugger Emanuel Gudmund Andersen som Værge for sin Søn, Stenhuggerlærling Oswald Almanus Jensen Andersen, hvem der er meddelt fri Proces, under Anbringende af, at Ansvarer for Ulykken paa-hviler Sagsøgte, Arbejdsmand Ove Henry Andersen, paastaaet denne dømt til at betale ham i Erstatning for Lidelse, Lyde og Vansir 1000 Kr og for Forringelse af Arbejdsevne 5000 Kr, ialt 6000 Kr, med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 28 September 1932, subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet og sig tilkendt 20 Kr 40 Øre i Godtgørelse for Udgifter til Reparation af hans Motorcykel, der blev beskadiget ved Sammenstødet, subsidiært har han paastaaet sig frifundet mod Betaling af et mindre Beløb efter Rettens Skøn.

Sagsøgte har til en paa Ulykkesdagen optaget Politirapport, som han har vedstaaet i Retten, forklaret, at han opdagede Cyklisterne i en Afstand af 100 m. De kørte da Side om Side midt paa Vejen. Sagsøgte gav straks Signal og fortsatte med at give Signaler, indtil han var i en Afstand af 10 m. Han kørte med 25 km Fart. Da han befandt sig 20 m fra Cyklisterne, begyndte disse at køre i Zigzag. Sagsøgte forsøgte at køre udenom tilvenstre, men da han var tæt inde paa dem, slog disse pludselig et Slag tilvenstre, stødte sammen og væltede i det samme tilhøjre. Sagsøgte bremsede straks saa stærkt, det var ham muligt, men Paakørslen var uundgaelig. Cyklerne var væltet, da Sagsøgte naede dem. Han kørte ikke ind imellem dem, og han berørte kun den Cykel, Aage Jensen kørte paa. Derimod berørte han hverken Oswald Andersen eller den af denne benyttede Cykel.

Husassistent Kofoed har som Vidne forklaret i det væsentlige i Overensstemmelse med Ove Henry Andersen. Hun husker, at Oswald Andersen laa nederst og Aage Jensen ovenpaa. Da Motorcyklen ved Sammenstødet væltede til venstre, faldt hun selv ude ved den venstre Grøftkant, og Motorcyklen laa mellem hende og Cyklisterne. Hun tror nok, at Motorcyklen ramte den Cykel, Aage Jensen kørte paa, men hun mener med Bestemthed, at Motorcyklen ikke berørte Oswald Andersen.

Denne har som Part forklaret, at han kun hørte, at der blev givet Signal een Gang. Han og Aage Jensen kørte da midt i højre Halvdel af Vejen Side om Side og tæt op ad hinanden og talte sammen. Da de hørte Signalet, vilde Aage Jensen først bremse op for at komme bag ved Osvald Andersen, men opgav straks dette og drejede Cyklen tilvenstre for at komme over i venstre Side af Vejen i den Hensigt at undgaa at blive paakørt af Motorcyklen. Idet Osvald Andersen drejede tilhøjre og Aage Jensen tilvenstre, greb deres Cykler fat i hinanden, og de var i Færd med at vælte, da Motorcyklen kørte frem imellem dem. Motorcyklen kørte over Hjulene paa den Cykel, Aage Jensen benyttede, og over Benet paa Osvald Andersen. Denne saa ikke, at Motorcyklen kørte over hans Ben, men han kunde mærke det. Motorcyklen væltede, da den havde overkørt hans Ben, og kom til at ligge ved Siden af. Overfor Politiet, der afhørte ham to Dage efter Ulykken, havde Osvald Andersen kun turdet sige, at der var en til Vished grænsende Sandsynlighed for, at Motorcyklens Forhjul havde overkørt hans Ben, men at han ikke absolut turde paastaa dette, ligesom han ogsaa indrømmede ikke at have kørt i Vejens højre Halvdel.

Stenhuggerlærling Aage Jensen, der er afgaaet ved Døden, har ikke afgivet Vidneforklaring, men har til en Politirapport samme Dag, Ulykken skete, forklaret, at han kørte tilvenstre for Osvald Andersen i jævn Fart midt ude paa Vejen. Han naaede ikke at komme om paa højre Side af Osvald Andersen, da denne samtidig forsøgte at svinge tilvenstre. De stødte sammen og væltede, og han kan derefter intet erindre, førend han saa en Motorcykel ligge tilvenstre for sig paa Vejen, medens han selv laa med sin Cykel ovenpaa Osvald Andersen og dennes Cykel.

Osvald Andersen laa paa Sygehuset fra 3 Maj til 19 September 1931, og Overlægen har i en Erklæring af 31 Maj 1932 udtalt, at der den 30 Maj 1932 er en »Forkortning af Benet paa 3 cm, en Muskelatrofi paa 3 cm saavel af Laar som af Underben, betydelig benet Svulst paa Brudstedet og stærkt nedsat Bevægelighed af Fodledet.«

Arbejderforsikrings-Raadet har i Skrivelse af 9 Januar 1933 udtalt, at saafremt Tilfældet havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven, vilde Raadet have tillagt den tilskadekomne en Invaliditetserstatning, beregnet efter en Invaliditetsgrad af 25 pCt.

Med Hensyn til den materielle Skade er det oplyst, at Fordækket paa Motorcyklen var gennemskaaret paa den ene Side i en Længde af 1", og at Slangen var eksploderet, samt at venstre Fodhviler for Passagersædet var afrevet, forreste Nummerplade bøjet og Tragten paa Boldhornet ødelagt. Men Hensyn til Cyklerne har Politiet konstateret, at Tilskadekomnes Cykel var saa godt som uskadt, hvorimod den af Aage Jensen benyttede Cykels Baghjul var ekset og dens Forskærm krøllet.

Efter alt foreliggende kan det ikke anses for godtgjort, at den Osvald Andersen overgaaede Skade er foraarsaget af Sagsøgte. Da det ej heller er godtgjort, at de Motorcyklen tilføjede Beskadigelser skyldes Sagsøgeren, vil Parterne være at frifinde for hinandens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Der tillægges den for den forberedende Ret for Sagsøgeren beskikkede Sagfører, Overretssagfører Bojesen Koefoed af Rønne, i Salær 100 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 15 Kr, og den for samme for Landsretten beskikkede Sagfører, Overretssagfører Hulegaard, 100 Kr, hvilke Beløb vil være at udrede af det offentlige.

T i r s d a g d e n 1 4 N o v e m b e r .

Nr 158/1933.

Rigsadvokaten

m o d

Kristjan Nielsen (Henrik Sachs),

der tiltales for Kvaksalveri.

Dom afsagt 21 September 1932 af Retten for Storehedinge Købstad m v: Tiltalte Kristjan Nielsen bør straffes med simpelt Fængsel i 14 Dage og udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Landsperg, Storehedinge, 35 Kr.

Østre Landsrets Dom af 26 Maj 1933: Kristjan Nielsen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Det offentlige betaler Sagens Omkostninger i begge Instanser, derunder det i Underretsdømmen nævnte Salær samt Salær 60 Kr til den for Tiltalte for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Sachs.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

Ved det foreliggende er det godtgjort, at Tiltalte, der ikke er uddannet som Massør, og som tidligere er straffet to Gange for Kvaksalveri, i ikke ringe Omfang i det omhandlede Tidsrum har taget Patienter — som han under Omrejse skaffede sig gennem Avertering i Aviserne, hvorved tilbødes Behandling for Gigt, Ischias og Nerverlidelser — under Kur for Gigt eller Ischias, i to Tilfælde henholdsvis for Gigt og Betændelse i Hoften og for Nervegigt i Ryggen. Han forstod ikke at stille nogen virkelig Diagnose og forsøgte heller ikke derpaa, og kunde saaledes ikke afgøre, om Behandlingen var egnet for de af Patienterne angivne Sygdomme eller skelne disse Sygdomme fra de i Retslægeraadets Erklæring af 11 September 1930 omtalte meget alvorlige Lidelser.

Herefter og idet det saaledes har beroet paa Tilfældighed, om de Syge har været udsat for alvorlig Forværrelse i deres Tilstand eller ikke, vil Tiltalte være at anse efter de i Underrettsdommen anførte Lovbestemmelser. Straffen findes i Medfør af § 7 i Lov om Ikrafttræden af borgerlig Straffelov m m af 15 April 1930 at burde bestemmes til Hæfte i 30 Dage, og med denne Ændring vil Underrettsdommen saaledes kunne stadfæstes.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger for Landsretten.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffen bestemmes til Hæfte i 30 Dage. Tiltalte Kristjan Nielsen betaler Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder i Salær til Overretssagfører Sachs 60 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag tiltales Kristjan Nielsen i Henhold til Anklageskrift af 18 April d A for Overtrædelse af Forordn 5 Septbr 1794, jfr Lov af 3 Marts 1864, idet han sigtes for i Storehedinge at have taget syge under Kur og derved udsat dem for Fare.

Sigtede er født den 1 Marts 1884 og har tidligere været straffet saaledes:

1) ved Københavns Byrets Dom af 31 Januar 1930 for Overtrædelse af Forordn 5 Septbr 1794, jfr Lov af 3 Marts 1854 med simpelt Fængsel i 14 Dage, stadfæstet ved Østre Landsrets Dom af 8 April 1930,

2) ved Vordingborg Købstad og Vordingborg søndre Birks Dom af 25 Juli 1931 for Overtrædelse af samme Lovbestemmelser med simpelt Fængsel i 1 Maaned, stadfæstet ved Østre Landsrets Dom af 1 Oktober 1931, dog at Straffen blev nedsat til simpelt Fængsel i 14 Dage.

Tiltalte, der ikke er lægeligt uddannet og ikke har Autorisation som Massør, har forklaret, at han ernærede sig som Massør, idet han behandler for Gigt og Rheumatisme. Han anvender Massage og undertiden, men kun sjældent et Induktionsapparat. Han behandler kun Patienter, der hos en Læge har faaet stillet Diagnosen Gigt eller Rheumatisme, og hvem Læger har anbefalet at benytte Massage. Hvis der møder Patienter hos ham, der ikke har været lægeundersøgte eller hvem Massage ikke er anbefalet af Læge, behandler han dem ikke, men raader dem til at gaa til en Læge. Han ordinerer ikke Medicin, men hvis en af hans Patienter spørger ham, om der ikke er et eller andet, der er godt at tage for Sygdommen, siger han, at han har hørt, at en bestemt Urte-thé skal være god, og han nævner saa Bestanddelene eller skriver dem op. Undertiden giver han Patienterne en Blandingsolie, som han selv bruger under Massagen, og han har anbefalet nogle af sine Patienter en Urteblanding til Fodbade. Disse Medikamenter er blevet solgt fra »Køge gamle Materialhandel«, og Tiltalte har haft Andel i Fortjenesten

ved Salget. Hans Betaling for Massagen har været 5 Kr pr Gang, dog 10 Kr første Gang.

Efter det oplyste har Tiltalte foretaget Annoncering om sin Virksomhed i »Østsjællands Folkeblad« i Slutningen af Oktober 1931 og i »Stevns Avis« flere Gange i Tiden fra 5 Januar 1932 til 24 April s A. Annoncen i »Østsjællands Folkeblad« har været saalydende:

»Gigt, Ischias og Nerverlidelse.

Paa Opfordring træffes jeg paa Hotel Hafnia, Køge, Tlf 161, hver Torsdag fra Kl 12—2 og paa Hotel Postgaarden i Storehedinge, Tlf 76, hver Fredag Kl 12—2.

Massør Chr Nielsen.«

Annoncen i »Stevns Avis« var saalydende:

»Gigt, Ischias, Nerverlidelser.

Træffes paa Hotel Postgaarden hver Fredag Kl 11—2.

Massør Nielsen, Veile.«

Der er under Sagen afhørt 10 Vidner, som Tiltalte har behandlet i Storehedinge i Tiden fra Slutningen af 1931 til hen paa Foraaret 1932. Af Vidnernes Forklaring fremgaar:

De har hver især flere Gange været behandlet af Tiltalte, alle med Massage, og nogle enkelte tillige med Induktionsapparat. De har alle, før de henvendte sig til Tiltalte, været behandlet af Læge for Gigt eller Ischias. Tiltalte har, før han begyndte med sin Behandling, spurgt de fleste af Vidnerne, om de havde været hos Læge, og hvilken Diagnose denne havde stillet, samt om han havde anbefalet Massage; men han har undladt at spørge nogle enkelte herom, og han har behandlet disse uden at faa nogen Læges Diagnose opgivet. Der er ingen af Vidnerne, der af en Læge er henvist til Tiltalte. Flere af Vidnerne har efter Tiltaltes Anvisning brugt fornævnte Urteblanding til Badning. De fleste af Vidnerne har erklæret, at Tiltaltes Behandling ikke har hjulpet. Det kan ikke antages, at nogen af Patienterne har taget Skade af Tiltaltes Behandling. Der er intet nærmere oplyst om, i hvor stor Udstrækning han har drevet denne Virksomhed.

Der er under Sagen indhentet Erklæring fra Retslægeraadet, der i Skrivelse af 13 April d A har udtalt: »Sigtedes Behandlingsmaade er ændret i Tidens Løb. Oprindeligt brugte han Pakning i et Stykke Lærred, som var dyppet i et Afkog af Urter, Drikning af en Urtethé og Massage. Senere brugte han Badning af de syge Led med et Afkog af Urter, Drikning af Urtethé, Massage, elektrisk Induktionsapparat og ultraviolette Straaler. Allerede under den ved Østre Landsrets Dom af 1 Oktober 1931 paadømte Sag var det oplyst, at Sigtede nu var kommet ind paa næsten udelukkende at behandle med Massage, men Retslægeraadet udtalte dog i sin Erklæring af 1 November 1930, at Sigtede ogsaa under denne Virksomhed (d v s Massagebehandling) udsatte sine Patienter for Fare. Angaaende Behandlingen i Almindelighed kan Retslægeraadet derfor henholde sig til sine Udtalelser af 11 Marts 1929, 19 Juli 1929, 11 September 1930, 1 November 1930 og 15 April 1931.

Angaaende de i den foreliggende Sag omhandlede Patienter skal bemærkes, at flere af dem har oplyst, — i Modsætning til Sigtedes Angivelse — at Sigtede ikke har spurgt dem, om nogen Læge havde stillet

Diagnoses Gigt eller Ischias, og om Lægen havde henvist dem til Massagebehandling. Retslægeraadet maa i denne Henseende særligt henvise til sin Udtalelse af 11 September 1930. Sigtede synes heller ikke at raade Patienterne til at søge deres Læge samtidig med, at de lader sig behandle med Massage hos ham.

For alle de i Sagen omhandlede Patienter gælder, at Behandlingen ikke kan antages at have gjort dem nogen Skade, men Sigtede har udsat dem for Fare, saaledes som Retslægeraadet allerede har udtalt i de foran anførte Skrivelser — — —.

Retslægeraadet har i sin Erklæring af 11 September 1930 bl a udtalt:

»Sigtede har ved sin Behandling udsat Patienterne for Fare, dels fordi han er ude af Stand til at kende, hvad han kalder »Gigtsygdomme« og »Ischias« fra forskellige andre, meget alvorlige Sygdomme, som det er en stor Fejl at behandle med Massage, særlig Tuberkulose, Svulster og Syfilis i Knogler og Led, i hvilken Henseende Patientens Referat af en Læges Diagnose kun byder en meget ringe Garanti, dels fordi han ved sin mangelfulde Behandling og ved at forhindre, at Patienterne rettidig søger Lægehjælp, udsætter dem for Invalidering — — —

Ved det foreliggende findes det nu at være godtgjort, at Tiltalte ved i Tiden fra Slutningen af Oktober 1931 til hen paa Foraaret 1932 i Storehedinge paa foran beskrevne Maade at have taget Patienter i Kur, uden at disse var henvist til ham af en Læge og i nogle Tilfælde endog uden at der for ham var opgivet Diagnose af en Læge, har udsat dem for Fare. Han vil som Følge heraf være at anse efter Forordn 5 September 1794 § 5, jfr Lov 3 Marts 1854 med en Straf, der findes passende at kunne bestemmes til simpelt Fængsel i 14 Dage, hvorhos han vil have at udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Landsperg, Storehedinge, 35 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 21 September 1932 af Retten for Storehedinge Købstad m v, er paaanket af Tiltalte Kristjan Nielsen til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

Efter at Landsretten havde forespurgt Retslægeraadet, om dette er i Stand til nærmere at udtale sig om, paa hvilken Maade Tiltalte har udsat de i Sagen afhørte Personer for konkret Fare, har Raadet i en Skrivelse af 27 April 1933 bl a udtalt, at Spørgsmaalet, om Faren er

Færdig fra Trykkeriet den 22 November 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 23

T i r s d a g d e n 1 4 N o v e m b e r .

konkret, »ikke kan afgøres uden en ny Undersøgelse af Patienterne, hvortil bl a vil kræves Røntgenundersøgelse af Hensyn til eventuel Tilstedeværelse af syfilitiske, gonorrhøiske og tuberkuløse Ledlidelser samt Kræft (Sarkom) i Knoglerne.

Angaaende de i denne Sag afhørte Personer kan ifølge ovenstaaende Spørgsmaalet om konkret Fare ikke besvares, idet Efterundersøgelse ikke er udført.«

Herefter, og idet det ikke iøvrigt er oplyst, at Tiltalte siden Dommen af 1 Oktober 1931 har udøvet Kvaksalverivirksomhed paa en saadan Maade, at han har udsat Patienterne for Fare, vil han være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag.

Nr 81/1933. **Dansk Revisions-Institut Aktieselskab**
(H Jacobsen)

m o d

Revisions- og Forvaltningsinstituttet, Aktieselskab (David),

betræffende Appellantens Ret til at benytte Navnet Dansk Revisions-Institut, A/S.

Sø- og Handelsrettens Dom af 20 Februar 1933: De Sagsøgte, Dansk Revisions-Institut A/S, bør være uberettiget til at benytte Navnet »Dansk Revisions-Institut« og bør lade dette Navn udslette af Aktieselskabsregistret. De Sagsøgte betaler derhos Sagens Omkostninger med 50 Kr. At efterkomme inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Dansk Revisions-Institut Aktieselskab, til Indstævnte, Revisions- og Forvaltnings-Institutet, Aktieselskab, med 300 Kroner.

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne, Revisions- og Forvaltnings-Institutet A/S, der blev optaget i Aktieselskabsregistret den 25 Marts 1920, har under nærværende Sag sagsøgt Dansk Revisions-Institut A/S, der blev optaget i Registret den 8 November 1932, og paastaet Selskabet kendt uberettiget til at benytte Navnet Dansk Revisions-Institut A/S, samt tilpligtet at lade Navnet udslette af Aktieselskabsregistret.

Sagsøgerne hævder, at det sagsøgte Selskabs Navn er objektivt egnet til og subjektivt beregnet paa at forveksles med det sagsøgende Selskabs Navn og derfor er i Strid med Loven om Aktieselskaber af 15 April 1930 § 2. Sagsøgerne gør nærmere gældende, at de som de første har benyttet Ordet Institut paa Forretningsområdet, specielt i Forbindelse med Revisions- og Forvaltningsforretning, og der tilkommer dem efter deres Mening derfor Eneret paa denne Ordsammenstilling, i al Fald ligner det sagsøgte Selskabs Navn i saa høj Grad Sagsøgernes Navn, at Forveksling er nærliggende, særligt da det sagsøgende Selskab i daglig Tale ofte blot benævnes »Revisions Institutet«. Forveksling er saa meget mere nærliggende, som Selskaberne begge driver Revisionsvirksomhed.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet. De hævder, at de to Navne er vidt forskellige og tydelig adskiller sig fra hinanden, saaledes som Aktieselskabslovens § 2, sidste Stykke kræver. Der er ikke fra de Sagsøgte Side tiltænkt nogen Forveksling. De Sagsøgte driver megen anden Virksomhed end Revision saaledes f Eks Inkasso, Soliditetoplysninger, Ejendomsadministration og lign. Derimod driver de ikke Forvaltningsforretning. Ordene »Revision« og »Institut« er saa almindelige Udtryk, at intet Selskab kan faa Eneretten paa disse Ord.

Retten maa vel give de Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgerne ikke kan faa Eneret paa Ordene »Revision« og »Institut«, paa den anden Side findes det væsenlige i de Sagsøgte Navn at bestaa i Ordet »Revisions-Institut«, og Navnet adskiller sig derfor ikke klart fra Sagsøgernes Navn, selv om dette ogsaa indeholder Ordet »Forvaltning«. Som Følge heraf og i Forbindelse med, at de to Parter driver konkurrerende Virksomhed, vil Sagsøgernes Paastand være at tage til Følge. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte med 50 Kr.

Torsdag den 16 November.

Nr 161/1932. Gaardejer **S Sørensen** (Gamborg)

m o d

Hadsten Bank Aktieselskab (Landsretssagfører Kier)

o g

Nr 165/1932. **Hadsten Bank** Aktieselskab

(Landsretssagfører Kier)

m o d

Gaardejer **S Sørensen** (Gamborg) og Andelsmejeriet »**Godthaab**«
(Meyer),

betræffende Betaling af et Vekselbeløb.

Vestret Landsrets Dom af 20 April 1932: De Sagsøgte, Andelsmejeriet »Godthaab«, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Hadsten Bank A/S, i denne Sag fri at være. Til Sagsøgerne betaler Sagsøgte, Gaardejer S Sørensen, 22 000 Kr tilligemed Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 24 December 1930, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 650 Kr. Til de Sagsøgte, Andelsmejeriet »Godthaab«, betaler Sagsøgerne i Sagsomkostninger 400 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Gaardejer Sørensen frafaldet den Indsigelse, at Reglen i Aftalelovens § 25, 2 Stk skulde medføre, at han ikke var ansvarlig.

Af de efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger fremgaar det, at Mejeriet »Godthaab«s Konto i Bankens Bøger den 26 November 1930, efter at Kontoen nævnte Dag var krediteret med Provenuet af den omhandlede Veksel samt et af Sørensen kontant indbetalt Beløb paa 2605 Kroner 97 Øre, udviste en Saldo i Mejeriets Favør paa 61 808 Kroner 65 Øre. I de følgende Dage indtil den 2 December blev der paa Kontoen trukket syv Checks af samlet Paalydende 7520 Kroner, alle trasserede: »A/M »Godthaab« S Sørensen«. Der er efter Proceduren Enighed om, at de trukne Beløb er anvendt til Betaling af Mejeriets Gæld til forskellige Personer og Institutioner, bortset fra et mindre Beløb som Sørensen har anvendt til Dækning af privat Gæld. I Dagene indtil den 6 December blev der paa Kontoen indbetalt ialt 22 257 Kroner 62 Øre, hvorefter Kontoen pr 6 December udviste en Saldo i Mejeriets Favør paa 76 546 Kroner 27 Øre. Ved to Checks af henholdsvis 8 og 10 December 1930, trasserede af Mejeriets ny Formand A Groesen paa Mejeriets Vegne blev der trukket ialt 102 959 Kroner 67 Øre, saaledes at Kontoen derefter udviste en Saldo i Bankens Favør paa 26 413 Kroner 40 Øre.

Medens det nu af de i den indankede Dom anførte Grunde tiltrædes, at Sørensen ikke har været bemyndiget eller legitimeret til at acceptere den omhandlede Veksel paa Mejeriets Vegne, maa der gives Banken Medhold i, at Mejeriet naar det som sket til egen Fordel har benyttet det paa dets Konto ved Veksels Diskontering godskrevne Beløb vidende om, at det var godskrevet i Tillid til at Mejeriet hæftede for Vekslen, maa være ansvarlig for Veksels Paalydende overfor Banken, fra hvis Side der ikke ses at foreligge noget Forhold, der kunde udelukke Kravet, og Mejeriet vil derfor være at dømmes til at betale Banken det omhandlede Beløb 22 000 Kroner med Renter.

Som Følge af, at Bankens Krav overfor Mejeriet anerkendes vil Sørensen være at frifinde for Bankens Tiltale under denne Sag, idet Banken ikke findes at have noget berettiget Krav paa at faa en Debitor ved Siden af Mejeriet.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Mejeriet »Godthaab« at burde betale Banken med 1200 Kroner, medens Sagens Omkostninger for Gaardejer Sørensens Vedkommende ophæves.

Thi kendes for Ret:

Andelsmejeriet »Godthaab« bør til Hadsten Bank Aktieselskab betale 22 000 Kroner tilligemed Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 24 December 1930 til Betaling sker. Gaardejer S Sørensen bør for Tiltale afnævnte Bank i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Mejeriet »Godthaab« til Banken med 1200 Kroner, medens Sagens Omkostninger for Gaardejer Sørensens Vedkommende ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 24 November 1930 blev af Jørgen Blach og S M Bjerregaard paa A/M Godthaab v S Sørensen trukket en Maanedsvæksel stor 22 000 Kr til Sagsøgerne, Hadsten Bank A/S Af Hadsten. Vekslen blev forsynet med Akceptpaategning lydende: »pr A/M Godthaab S Sørensen« og den 26 s M diskonteret hos Sagsøgerne og Vekselprovenuet ført til Indtægt paa Konto i Banken for de Sagsøgte Andelsmejeriet »Godthaab«, Hadbjerg Sogn. Da Vekslen ikke er blevet indfriet, har Sagsøgerne under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte, Gaardejer S Sørensen, Astrup pr Hadsten, der har underskrevet Akceptpaategningen, og fornævnte Andelsmejeri tilpligtede in solidum eller en af dem at betale dem 22 000 Kr tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 24 December 1930, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sagsøgte Sørensen, da Vekslen blev akcepteret, var Formand for det medsagsøgte Mejeri. I dettes for den løbende Periode af 10 Aar gældende Vedtægter af 12 Juli 1927 hedder det:

» — — —

§ 11.

Foreningens Anliggender ledes og varetages af en Bestyrelse paa 7 Medlemmer; der vælges saavidt mulig en i hver Kreds.

Bestyrelsen vælger selv sin Formand, som fører Regnskabet og styrer Kassen, hvorfor han oppebærer en Løn af 500 Kr aarlig. Porto og Skrivematerialer godtgøres efter Regning.

— — —

§ 14.

Generalforsamlingen har den øverste Myndighed i alle Foreningens Anliggender.

— — —

§ 15.

Naar det ny Andelsselskab er dannet, overtager dette den paa Mejeriet fra det gamle Selskab værende Gæld paa ca 70 000 Kr.

— — —

§ 24.

For ovennævnte Laan — 70 000 Kr — samt hvad anden Gæld Bestyrelsen paa Mejeriets Vegne med Generalforsamlingens Billigelse maatte stifte garanterer alle Andelshaverne i Forhold til hver enkelt Ejendoms Vurderingssum til Ejendomsskyld. Garantien er bindende, indtil Laanet er betalt i sin Helhed.

— — —

I en tidligere Periode havde Mejeriet haft Bankforbindelse med Handelsbanken i Randers og i denne Bank til Brug for Overskudsudbetalinger i 1914 og i 1915 faaet diskonteret hvert Aar to Veksler; senere fik Mejeriet Forbindelse med Den danske Andelsbank i Aarhus, hvor Mejeriet havde Foliokonto, og overfor hvilken der den 9 December 1921 blev oprettet en Deklaration, hvorefter Mejeribestyrelsen forpligtede sig og Medlemmer til at hæfte for Overtræk i Anledning af, at der omkring December Maaned hvert Aar skulde udbetales Overskud; da Banken imidlertid foretrak at yde Forskudet i Form af korte Veksler, blev der i 1923, 1924 og 1925 udstedt saadanne Veksler. Da Mejeriet senere kom i Bankforbindelse med Sagsøgerne, blev der den 9 Juni 1925 oprettet en Kassekredit-Kontrakt paa 10 000 Kr, for hvilken Mejeribestyrelsen hæftede som Kautionister og Selvskyldnere, og til at hæve paa denne Konto var Mejeriets Formand, Sagsøgte Sørensen, berettiget. Der blev imidlertid i Aarene 1926 til 1929 i Slutningen af Aarene trukket meget betydelige Beløb paa senere betalte Veksler, paa hvilke Akceptpaategningerne maa antages at have lydt som paa den her under Sagen nævnte Veksel af 24 November 1930. Efter Forklaringer afgivne under Sagen har Sagsøgerne ikke gjort sig bekendt med de foranførte Vedtægtsbestemmelser for Mejeriet, i hvis tidligere Vedtægter der ikke havde foreligget nogen Bestemmelse svarende til § 24, og Banken, i hvis Bestyrelse der sad et tidligere Medlem af Mejeribesty-

relsen, har slaæet sig til Ro med, at dette Medlem udtalte, at de aarlige Veksler udstedtes efter tidligere Kutyme. Det er oplyst, at der paa de Tidspunkter Vekslerne er trukne, indestod betydelige Beløb paa Mejeriets Konto i Banken, og Sagsøgte Sørensens Forklaring gaar ud paa, at Vekselbeløbene blev trukket for at Kontoen ikke skulde blive negativ paa Grund af Forskudsudbetalinger, medens Mejeriet har hævdet, at Kassekreditten var stor nok til at afholde Forskudsudbetalinger. Paa de Tider, da Vekselbeløbene var indgaaet paa Mejeriets Bankkonto, har Mejeriets Revisorer i Anledning af den aarlige Revision henvendt sig til Banken pr Telefon og erholdt Oplysning om Saldoen, hvorimod der ikke er meddelt dem, at der skyldtes Vekselbeløb, hvilket derimod fremgik af en Regnskabsbog, Sagsøgte Sørensen som Formand havde i sin Besiddelse, men som denne ikke foreviste Revisorerne, der først efter Udstedelsen af den her under Sagen omhandlede Veksel fra Banken blev gjort bekendt med, at der forelaa Veksel. Det er oplyst, at der, da Sagsøgte Sørensen fratraadte Formandsstillingen i Mejeriet, forefandtes et betydeligt Underskud, og en Revision foretaget under en offentlig Undersøgelse mod Sagsøgte Sørensen opgjorde dette til ca 55 000 Kr, et Resultat Sagsøgte Sørensen ikke har anerkendt, om end han ikke kan gøre Rede for Forholdene.

Overfor det sagsøgte Mejeri har Sagsøgerne hævdet, at dette maa være pligtig at betale det indsøgte Beløb, da Vedtægterne maa forstaaes saaledes, at Sagsøgte Sørensen har været berettiget til at optage kortvarige Laan i Modsætning til det i § 24 nævnte faste Laan, og da Sagsøgte Sørensen desuden som Formand har haft Stillingsfuldmagt til at akceptere Veksel som sket; videre har Sagsøgerne anført, at det fremgaar af Sagens Oplysninger, at det i en lang Aarrække har været fast Kutyme i Mejeriet at udstede Veksler i Anledning af Forskudsudbetalinger, saaledes at Banken har haft Føje til at gaa ud fra, at Mejeribestyrelsen tillod Vekseludstedelsen, hvorhos det maa være uden Betydning for Banken, om Mejeriets Revisorer har været ukendt med Vekselengagementerne, idet Banken paa Telefonforespørgsler har givet Svar paa de stillede Spørgsmaal og Vekselengagementet fremgik af en Kontrabog over Mellemværendet mellem Banken og Mejeriet, hvilken Bog beroede hos Formanden. Endelig har Sagsøgerne anført, at Vekselbeløbet ved Indsættelsen paa Mejeriets Bankkonto er kommet Mejeriet til Gode, saaledes at det af den Grund maa være pligtig at betale. Der maa imidlertid gives det sagsøgte Mejeri Medhold i, at hverken Vedtægtsbestemmelserne eller Formandsstillingen har hjemlet Sagsøgte Sørensen Beføjelse til at optage kortvarige Laan eller paadrage Mejeriet Vekselforpligtelser, og det maa i saa Henseende komme Sagsøgerne til Skade, at de ikke har gjort sig bekendt med Vedtægtsbestemmelserne. Endvidere kan det ikke anses oplyst, at der foreligger bindende Kutyme om Vekselengagementer til Brug ved Forskudsudbetalinger, hvorved bemærkes, at Mejeriets tidligere Bankforbindelser i saa Henseende ses særlig at have sikret sig, hvad Sagsøgerne ikke har, samt at det ikke er oplyst, at Vekselengagementet har været den nuværende Mejeribestyrelse bekendt, eller at denne udtrykkelig eller stiltiende har givet Godkendelse dertil, hvorhos der særlig kan henvises til, at en af Revisorerne i Meje-

riet ved Opgørelsen i December 1929, efter at han af Banken telefonisk havde faaet opgivet Saldoen paa Mejeriets Tilgodehavende, har spurgt, om Mejeriet ikke skyldte noget, hvortil Banken svarede nej. Endelig kan den Omstændighed, at Sagsøgte Sørensen efter at have faaet Vekslen diskonteret har ladet Provenuet indgaa paa Mejeriets Bankkonto, over hvilken han kunde disponere, ikke heller medføre Pligt for det sagsøgte Mejeri til at betale Sagsøgerne det indsøgte Beløb, idet det ikke er oplyst, at Beløbet endelig er kommet Mejeriet til gode. Idet der saaledes ikke foreligger Grundlag for at tilpligte Mejeriet til at betale det indsøgte Beløb, vil Mejeriets Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Hvad angaar Sagsøgte Sørensen, kan efter det foranførte hans Indsigelse om, at han har været bemyndiget til at akceptere Vekslen med bindende Virkning for Mejeriet ikke tages til Følge, og denne Sagsøgte maa herefter være personlig ansvarlig for Vekslens Betaling, idet der ikke kan gives ham Medhold i, at Reglen i Aftalelov Nr 242 af 8 Maj 1917 § 25 2 Stk, maa medføre at han ikke hæfter, idet den Omstændighed, at Sagsøgerne ikke har sat sig ind i Mejerivedtægtsbestemmelserne, ikke under de foreliggende Forhold kan anses at være en Forsømmelse af saadan Betydning, at den kan frigøre denne Sagsøgte, der selv var nærmest til at kende Beskaffenheden af sine Beføjelser. Som Følge af det anførte vil Sagsøgernes Paastand overfor denne Sagsøgte alene være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte Sørensen have at godtgøre Sagsøgerne med 650 Kr, medens Sagsøgerne vil have at betale 400 Kr i Sagsomkostninger til det sagsøgte Mejeri.

Fredag den 17 November.

Nr 313/1932. **Kulimport Kompagniet** ved F Hilmand (Cohn)
 mod
Ejerne af Wildersplads (Schiørring),

betræffende Spørgsmaalet om et Lejeforhold mellem Parterne er endelig afsluttet.

Københavns Byrets Fogedkendelse af 12 September 1932: Den begærte Indsættelsesforretning kan ikke nyde Fremme.

Østre Landsrets Dom af 21 November 1932: Den indankede Kendelse bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Appellanterne Kulimport Kompagniet ved F Hilmand til de Indstævnte Ejerne af Wildersplads inden 15 Dage efter denne Doms Afgørelse med 200 Kr. At efterkomme under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at de Indstævnte dømmes til at anerkende, at Aftale med Appellanten om et Lejeforhold angaaende en Del af Wildersplads er kommet endelig i Stand. Indstævnte paastaar Frifindelse.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, tiltrædes det, at der ikke er kommet en endelig Overenskomst i Stand mellem Parterne med Hensyn til Lejemaalet om den omhandlede Plads, og Indstævntes Paastand om Frifindelse vil derfor være at tage til Følge.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Ejerne af Wildersplads, bør for Tiltale af Appellanten, Kulimport Kompagniet ved F Hilmand, i denne Sag fri at være. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Fogedkendelsens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Rekvirenterne, Kulimport Kompagniet ved F Hilmand anbragt, at de i Henhold til skriftligt Tilbud af 9 f M fra Rekvisiti, Ejerne af Wildersplads, hvilket Tilbud de paastaar rettidig at have akcepteret, har Krav paa at komme i Besiddelse af den i Tilbudet nævnte Kulplads, og de har, da Rekvisiti har forment dem Adgang til Pladsen, begært sig indsatte i Besiddelsen af samme.

Rekvisiti har protesteret mod Forretningens Fremme, idet de bestrider, at noget Lejemaal er kommet til Eksistens.

Det fremgaar af den under Proceduren fremlagte Korrespondance, at der under Parternes Forhandlinger har været Spørgsmaal om forskellige Forbehold fra Rekvirenternes Side, dels angaaende Lejens Beregning efter en vis Sterlingkurs, dels angaaende et Depositum paa 50 000 Kr fra Rekvirenternes Side; endvidere er det i den nævnte Tilbudsskrivelse af 9 f M fra Rekvisiti til Rekvirenterne forbeholdt, at »en af vore Medejere, der er bosiddende i Paris, anerkender nærværende Betingelser«, hvilket Forbehold gentages i Rekvirenternes Skrivelse af 27 s M.

I den fremlagte Rekvisition af 8 ds har Rekvirenterne angaaende dette Forhold udtalt, at den hos Rekviriti ansatte Forvalter Hansen faa Dage efter Tilbudet af 9 f M meddelte dem, at den i Paris boende Med-ejer var enig i Tilbudet, og at dette Forbehold saaledes er bortfaldet.

Forvalter Hansen har givet Møde under Proceduren og under Vidne-ansvar benægtet, at han har givet saadan Meddelelse.

Herefter maa Fogedretten nære overvejende Betænkelighed ved at statuere, at et gyldigt Lejemaal er kommet til Eksistens, og den af Rekviriti fremsatte Protest vil saaledes være at tage til Følge.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt af Københavns Byrets Foged-afdeling I den 12 September 1932 og paastaas af Appellanterne forandret derhen, at de indsættes i Besiddelsen af 2100 m² Plads af en Del af den de Indstævnte tilhørende Ejendom Matr Nr 32 Christianshavns Kvarter (Wildersplads), hvorhos de paastaar de Indstævnte tilpligtede at underskrive Lejekontrakt om en Del af Wildersplads overensstemmende med et af Appellanterne udfærdiget Udkast til saadan Kontrakt. De Indstævnte paastaar Kendelsen stadfæstet og har derhos protesteret mod den af Appellanterne først ved Domsforhandlingen nedlagte Paa-stand om, at de skal underskrive Lejekontrakt som nævnt.

Foreløbig bemærkes, at den sidst nævnte Paastand indeholder en Udvidelse af den for Underretten nedlagte Paastand og findes mod de Indstævntes Protest ikke at kunne tillades fremsat.

Til Støtte for deres Paastand iøvrigt har Appellanterne nærmere anført følgende: De søgte en Kulplads og kom derved i Forbindelse med de Indstævnte, der bestaar af et Konsortium paa adskillige Deltagere, hvoraf en er Ingeniør A F Barfred i Paris; Konsortiet repræsenteres af en anden Medejer Godsejer G Barfred Pedersen. Hele Wildersplads var af de Indstævnte udlejet til Det Forenede Dampskibsselskab indtil 1 Oktober 1933, men dette Selskab var villig til straks at afstaa en Del af Lejemaal. Som Resultat af de indledende Forhandlinger fremkom de Indstævnte med et Tilbud af 9 August 1932, hvori de — efter Aftale med Det Forenede Dampskibsselskab — tilbød Appellanterne at leje dem et Areal paa 2000 m² indtil 30 September 1933 og fra 1 Oktober 1933 hele Pladsen = 4000 m² med nærmere Bestemmelser om Opsigelse, hvorhos de betingede sig, at Lejeafgiften fra 1 Oktober 1933 under visse Forhold skulde beregnes efter en Sterlingkurs af 18 Kr 16 Øre; der blev endelig taget det Forbehold, at Ingeniør Barfred i Paris skulde anerkende de i Tilbudet fastsatte Betingelser. De Indstævntes Forvalter Carl Hansen meddelte den 16 August, at Ingeniør Barfred var enig, dog at det efter hans Ønske først maatte undersøges, om man efter danske Love var berettiget til i en Kontrakt at fastlægge Lejen i fremmed Mønt; den 18 August meddelte Forvalter Hansen, at der ikke var noget til Hinder for, at Lejen fastlagdes som i Tilbudet betinget; herefter skulde efter Appellanternes Formening Sagen være i Orden; den 20 August var Grosserer Hilmand sammen med Forvalter Carl

Hansen til et Møde paa Pladsen, hvor de nærmere drøftede en Silo, som Appellanterne paatænkte at opføre, og heller ikke herom var der nogen Uenighed; den 22 August akcepterede Appellanterne skriftlig de Indstævntes Tilbud af 9 August »dog med Undtagelse af Klausulen vedrørende Sterling Kursen, angaaende hvilken vi henstiller, at samme ændres saaledes, at Lejen beregnes efter den Kurs, som maatte foreligge« den 1 Oktober 1933 — denne Henstilling blev taget til Følge af de Indstævnte, idet den er optaget i det nedenfor nævnte af de Indstævnte den 27 August fremsendte Kontraktsudkast § 2 I. Den 23 August telefonerede Forvalter Hansen, at Kontrakten vilde blive færdigskrevet den 25 August. Appellanterne, der som anført paa dette Tidspunkt ansaa Lejemaalet for at være i Orden, havde da destineret en Damper Koksladning til Pladsen — den ankom de første Dage af September; den 24 og 25 August havde Appellanterne forskellige Forhandlinger med Forvalter Hansen, bl a om Ryddeligggørelse af Pladsen og om Ansættelse af en Nattevagt. Den 26 August rykkede Appellanterne for Kontrakten, men Forvalter Hansen meddelte da, at Ejerne nu vilde forlange et Depositum paa 50 000 Kr, et Forlangende, der ikke tidligere var stillet, og som Appellanterne derfor overfor Hansen tilbageviste som ganske ubeføjet. Den 27 August hentede Appellanterne det nu udfærdigede Kontraktsudkast, hvorpaa var anført:

»Dette Tilbud gælder til Onsdag den 31 August 1932 Kl 12«, og samme Dag (27 August) tilskrev Appellanterne de Indstævnte efter Modtagelsen af Kontraktsudkastet »Lejerne bliver Kulimport Kompagniet, Graae & Hilmand A/S; ad § 6, mundtlig Tilsagn er givet os til Opførelse af de til en Kulimportforretning nødvendige tekniske Hjælpemidler, ad § 12, Paragrafen maa udgaa. Den er ikke nævnt i Deres Tilbud af 9 ds og vor Accept af 22 ds.

Iøvrigt er Kontrakten i Orden, og vi ønsker at underskrive og betale Mandag den 29 ds — — —«.

Med Skrivelse af samme Dag fremsendte de Indstævnte en til Kontrakten hørende Skitse, som ved en Fejl ikke var medfulgt Kontraktsudkastet, Skrivelsen slutter med »Vi tillader os at erindre Dem om, at Forbeholdet i vor Skrivelse af 9 ds angaaende vore Medejeres Anerkendelse stadig er gældende.« Appellanternes fornævnte Skrivelse af 27 August 1932 blev ikke besvaret af de Indstævnte, hvorefter Appellanterne lod de Indstævnte beskikke ved Notarius publicus, idet de med Beskikkelsen fremsendte en af dem renskrevet Lejekontrakt med en Tilføjelse til § 6 og Udeladelse af § 12 i det dem af de Indstævnte den 27 August tilsendte Kontraktsudkast, men iøvrigt konform med dette; med Beskikkelsen fulgte kontant 2740 Kr 40 Øre, nemlig 4 Maaneders Leje og Gebyr til Stempleet til Lejekontrakten. Da Forvalter Carl Hansen overfor Notarius Opfordring til at underskrive Kontraktsudkastet erklærede, at han ikke havde Bemyndigelse til at underskrive Kontrakten, naar den i de Indstævntes Udkast indeholdte § 12 var udeladt, blev Forretningen sluttet og nævnte Pengebeløb tilbageleveret Rekvirenten, og den 12 September 1932 begærede Appellanterne sig ved Fogden indsat i Pladsen, hvilken Begæring Fogden samme Dag nægtede at tage til Følge ved den Kendelse, der er Genstand for nærværende Ankesag.

Forinden Notarialbeskikkelsen havde Appellanterne imidlertid indledet Forhandlinger med D F D S, der resulterede i, at dette Selskab direkte til dem fremlejede indtil 2000 m² af Wildersplads, hvilket blev bekræftet af Appellanterne i Skrivelse af 30 August og D F D S i Skrivelse af 1 September s. A.

De Indstævnte havde imidlertid ved Lejekontrakt af 7 September 1932 udlejet Størstedelen af Pladsen til Københavns Kul & Koks Kompagni fra 1 Oktober 1933; den 6 September havde D F D S overdraget sit Lejemaal af Wildersplads til Københavns Kul & Koks Kompagni, og dette Kompagni har dels givet Møde i nærværende Sag som litis denunciatus dels anlagt en selvstændig Sag mod Appellanterne til Ophævelse af det mellem disse og D F D S indgaaede Fremlejemaal, hvilken Sag behandledes ved nærværende Ret under Nr II 422/1932.

Til Støtte for deres Paastand om Kendelsens Stadfæstelse har de Indstævnte anført, at de bestemt bestrider, at der er kommet en endelig Overenskomst om Leje i Stand mellem dem og Appellanterne; da Tilbudet blev afgivet, var der en Række Spørgsmaal, som paa det Tidspunkt endnu ikke var endelig løst, f. Eks. hvem der egentlig skulde være Lejer, hvilken Del af Pladsen der skulde omfattes af Lejemaalet, hvornaar Lejen skulde betales, og andre Spørgsmaal, som kun de Indstævnte kunde afgøre, medens Forvalter Hansen ikke selvstændig kunde træffe nogen Afgørelse; derfor er det ogsaa rigtigt som i de Indstævntes fornævnte Skrivelse af 27 August anført, at Forbeholdet om, at der skulde Sanktion fra Medejerne, stadig stod ved Magt, Appellanternes Skrivelse af 22 August indeholdt ikke Akcept af alle de Indstævntes Betingelser, og efter Aftalelovens § 6 I er hermed de Indstævntes Tilbud af 9 August ikke akcepteret, men Appellanternes Skrivelse af 22 August maa opfattes som et nyt Tilbud; dette Tilbud har de Indstævnte ikke villet antage, hvorimod de Indstævnte den 27 August fremsatte deres nye Tilbud, som Appellanterne ikke har villet akceptere inden den fastsatte Frist den 31 August 1932 Kl 12, hvorefter Tilbudet er bortfaldet. Ingeniør Barfreds Sanktion i Skrivelse af 11 August refererer sig kun til Tilbudet af 9 August, og det samme er Tilfældet med Godsejer Barfred Pedersens Sanktion.

Til disse Paastande har Københavns Kul & Koks Kompagni som litis denunciatus sluttet sig.

For Landsretten har Direktør Frithjof Hilmand afgivet Forklaring i Overensstemmelse med det for Appellanterne ovenfor anførte; han har erkendt, at han med Hensyn til Forvalter Hansens Kompetence var klar over, at denne »skulde spørge om alt«. Forvalter Hansen har som Vidne for Landsretten forklaret, at han modtog Ingeniør Barfreds Skrivelse den 15 August og har udtalt sig som ovenfor anført med Hensyn til Spørgsmaalet om Sterlingkursen, men han har aldrig efter Fremkomsten af Appellanternes Skrivelse af 22 August udtalt til dem, at Sagen var i Orden. Det var Godsejer Barfred Pedersen, der forlangte Bestemmelsen om Depositum indsat i Kontrakten, idet han havde faaet ugunstige Meddelelser om Hilmands Forhold; Godsejer Barfred Pedersen havde bemyndiget ham til at give Tilladelse til, at der maatte opføres en Silo paa Pladsen; Vidnet kunde ikke tage selvstændige Bestemmelser i Sa-

gen. Godsejer Barfred Pedersen har afgivet en skriftlig Erklæring om, at han havde sanktioneret Tilbudet af 9 August.

Efter det saaledes i Sagen oplyste finder Retten at maatte give de Indstævnte Medhold i deres Paastand om, at der ikke er kommet en endelig Overenskomst i Stand mellem dem og Appellanterne med Hensyn til Lejemaalet om den omhandlede Plads, hverken om den Del, der straks skulde have været udlejet til dem eller om den Del, de først skulde have lejet fra 1 Oktober 1933, og den indankede Kendelse, der fastslaar, at Appellanternes Begæring om at blive indsat i Pladsen ikke kan tages til Følge, vil derfor være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Landsretten findes Appellanterne at burde godtgøre de Indstævnte med 200 Kr.

T i r s d a g d e n 2 1 N o v e m b e r .

Nr 96/1933. »**De danske Forsvarsbrødre i København**«
 (Overretssagfører Aage Park)

m o d

»**Skytterne i D F B, København**« (Landsretssagf Leo Frederiksen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til at føre Betegnelsen »Skytterne i DFB« eller andre Betegnelser hvori Ordene »De danske Forsvarsbrødre« forekommer.

Ø s t r e L a n d s r e t s D o m af 11 Marts 1933: De Sagsøgte, »Skytterne i DFB, København«, bør for Tiltale af Sagsøgerne, »De Danske Forsvarsbrødre«, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte med 150 Kr, som udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Indholdet af § 27 i Vedtægterne for Selskabet »De danske Forsvarsbrødre i København« maa den af Selskabet nedsatte Domstol anses kompetent til at paakende den foreliggende Strid om, hvorvidt det af en Del af Selskabets Medlemmer som Led i Selskabet dannede Skydeselskab har Krav paa uanset den i Dommen nævnte Til sidesættelse af Hovedbestyrelsens Paalæg, vedblivende at anerkendes som Institution under Selskabet. Herefter maa den af Selskabets Domstol afsagte Kendelse anses forbindende for Indstævnte, og Appellantens Paastand om Domfældelse i Overensstemmelse hermed vil derfor være at tage til Følge, ogsaa forsaavidt angaar den i Indstævntes Besiddelse

værende Fane, skænket til Skyttelaugget under »De Danske Forsvarsbrødre«.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde godtgøre Appellanten med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, det af Medlemmer i De Danske Forsvarsbrødre i København dannede Skydeselskab, kaldet »Skytterne i DFB København«, bør være uberettiget til at føre denne Betegnelse eller andre Betegnelser, hvori Ordene »De Danske Forsvarsbrødre« forekommer, og bør til Appellanten Selskabet »De Danske Forsvarsbrødre i København« udlevere den ommeldte Fane. Indstævnte betaler derhos til Appellanten Sagens Omkostninger for begge Retter med 400 Kroner.

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1882 stiftede forskellige Medlemmer i den sagsøgende Forening, Selskabet De Danske Forsvarsbrødre — i det følgende betegnet som Selskabet — en særlig Forening, de Sagsøgte Skytterne i DFB København — i det følgende betegnet som Skydeselskabet — med det Hovedformaal at fremme og vedligeholde Skydefærdigheden blandt Selskabets Medlemmer.

Ifølge de for Skydeselskabet gældende Love, der er godkendt af Selskabets Bestyrelse, kan kun Selskabets Medlemmer optages som Medlemmer af Skydeselskabet. Dette, der i Lovene betegnes som et Led af Selskabet, er iøvrigt en selvstændig Forening med selvstændig Ledelse og Økonomi. Ifølge Lovens § 15 kan Skydeselskabet kun opløses i Henhold til Generalforsamlingsbeslutning, vedtaget med en nærmere angivet kvalificeret Majoritet og med Samtykke fra Selskabets Bestyrelse.

Skydeselskabet afholdt oprindeligt sine Skydeøvelser i nogle Lokaler hos Restauratør Weinold, Nørrevold, men da disse Lokaler efterhaanden blev umoderne og mindre egnede til Formålet overflyttedes Øvelserne med Selskabets Billigelse til Baner paa Stadion. I 1929 lod Bestyrelsen for DFB imidlertid Lokalerne hos Weinold modernisere, saaledes at de efter Selskabets Mening blev lige saa gode som Banerne paa Stadion. I forskellige Skrivelser fra Oktober og November 1929 rettedes der derfor Opfordring til Skydeselskabet om udelukkende at benytte disse Lokaler til Skydningen, idet der herved ogsaa lagdes Vægt paa den Betydning, det for Sammenholdet indenfor Selskabet vilde have, at Skydningen foregik paa dette Sted, der iøvrigt var Brødrenes Samlingssted. Skydeselskabet protesterede mod dette Krav, idet det gjorde

gældende, at de paagældende Baner navnlig i skydeteknisk Henseende var utilfredsstillende for dets Medlemmer.

Spørgsmaalet blev bragt frem paa Selskabets Generalforsamling den 26 Marts 1930, hvor der efter en Diskussion blev vedtaget en saalydende Resolution: »Generalforsamlingen udtaler i Anledning af de Uoverensstemmelser, der har været mellem Selskabets Bestyrelse og Bestyrelsen for Skytterne, sin Tilslutning til Bestyrelsens Krav til Skytterne om at forlægge deres Øvelser til de Skydebaner, som af Hensyn til Skytterne er indrettet i de af Selskabet benyttede Forsamlingslokaler.«

Uanset denne Resolution og til Trods for fornyede Opfordringer om at overflytte Skydningen til de hos Weinold indrettede Baner fastholdt Skydeselskabets Bestyrelse sit Standpunkt at ville fortsætte Skydningen paa Stadion. I Skrivelse af 21 Maj 1930 tilskrev Selskabet Skydeselskabet saledes: »— — — som Skyttelaug indenfor DFB anerkendes kun et saadant, hvis Medlemmer skyder paa de Baner, Selskabet anviser.«

Selskabets Vedtægter indeholdt i §§ 26 og 27 Bestemmelser om en særlig Domstol, bestaaende af 7 Medlemmer valgt paa Selskabets Generalforsamling, til Afgørelse af »alle Stridigheder mellem Medlemmerne og Bestyrelsen samt i Selskabets øvrige indre Anliggender«. Ved nærværende Rets Dom af 20 November 1930 i Sag IV Afd Nr 370/1930 udtaltes det, at det under Sagen foreliggende Spørgsmaal, nemlig om Skydeselskabet uanset den opstaaede Divergens var berettiget til af Selskabet at erholde det for 1930 bevilgede Tilskud paa 500 Kr udbetalt, i Betragtning af, at Skydeselskabet var en selvstændig Forening med et særligt Formaal, faldt uden for de Anliggender, som denne særlige Foreningsdomstol ifølge Lovene skulde afgøre. I denne Anledning ændredes Vedtægternes § 27 ved Generalforsamlingsbeslutning af 30 Marts 1932 derhen, at Domstolen skulde være kompetent med Hensyn bl a til »alle Stridigheder mellem: — — — c) Selskabets Institutioner og Selskabet; dog kun forsaavidt det angaar Broderskabet eller Selskabets indre Anliggender. Domstolens Afgørelser er endelige og kan ikke indbringes for Landets almindelige Domstole.« Samtidig vedtoges ligeledes med Henblik paa Konflikten med Skydeselskabet følgende Tillæg til Vedtægterne:

§ 38. »Brødre inden for Selskabet kan med en Generalforsamlings Billigelse danne særlige Institutioner, bærende dettes Navn. Disse Institutioners Vedtægter skal godkendes af Selskabets Bestyrelse.

— — — —

§ 40. De indenfor Selskabet oprettede Institutioner skal holde deres Møder og Sammenkomster i de Lokaler, hvor Selskabet har til Huse. med mindre dettes Bestyrelse giver Tilladelse til Afgivelse herfra.«

I en Kendelse afsagt den 1 November 1932 af nævnte Forenings Domstol udtaltes det i Overensstemmelse med den af Selskabets Bestyrelse for denne nedlagte Paastand, at Skydeselskabet burde være uberettiget til at føre Betegnelsen »Skytterne i DFB« eller andre Betegnelser, hvori Ordene »De Danske Forsvarsbrødre« forekommer, hvorhos Skydeselskabet tilpligtedes at udlevere til Selskabet en i Skydeselskabets Besiddelse beroende Fane. Skydeselskabet havde givet Møde

for Foreningsdomstolen, men havde bestridt dennes Kompetence til at tage Spørgsmaalet under Paakendelse.

Da Skydeselskabet har vægret sig ved at efterkomme denne Kendelse, har Selskabet anlagt nærværende Sag, hvorunder Selskabet paa-
staar Dom i Overensstemmelse med Kendelsen.

Skydeselskabet paa-
staar sig frifundet.

Selskabet gør i første Række gældende, at Foreningsdomstolen efter Vedtægterne har været kompetent til at tage det den forelagte Spørgsmaal under Paakendelse, og at den af Foreningsdomstolen afsagte Kendelse følgelig er bindende for Skydeselskabet. Hvis Selskabet ikke maatte faa Medhold heri, gør det videre gældende, at Retten til at betegne en Sammenslutning som »Skytterne i DFB« eller ved lignende Navne maa være betinget af, at Sammenslutningen er anerkendt af Selskabet, tidligere af Bestyrelsen og efter den paa Generalforsamlingen den 30 Marts 1932 vedtagne Lovændring af Selskabets Generalforsamling. Selskabet henviser da til, at Skydeselskabet ikke er anerkendt af Selskabets Generalforsamling, og til at det af ovennævnte Skrivelse af 21 Maj 1930 fra Selskabet til Skydeselskabet fremgaar, at den tidligere meddelte Godkendelse som Institution under Selskabet er bortfaldet. Selskabet har i denne Forbindelse gjort gældende, at Selskabets Bestyrelse, der ifølge tidligere Praksis kunde godkende Institutioner under Selskabet, ogsaa maa kunne fratage anerkendte Institutioner en engang meddelt Godkendelse, og hævder, at Tilbagekaldelsen i dette Tilfælde er saa meget mere berettiget, som Selskabets Generalforsamling den 26 Marts 1930 havde givet Bestyrelsen sin Tilslutning til Kravet om, at Skydeselskabet skulde henlægge sine Øvelser til Weinolds Lokaler, hvilket Krav ikke er efterkommet.

Der maa imidlertid gives Skydeselskabet Medhold i, at Foreningsdomstolen, selv efter den ændrede Affattelse af Vedtægternes § 27, ikke har været kompetent til at paakende en Strid som den foreliggende, der ikke kan siges at angaa »Broderskabet eller Selskabets indre Anliggender«.

Hvad Realiteten i Sagen angaar, maa det deraf, at Skydeselskabet er en selvstændig Forening, der med de Begrænsninger, som følger af dets af Selskabet godkendte Love, selv er berettiget til at træffe Afgørelse angaaende sine særlige Anliggender, derunder med Hensyn til Stedet for dets Skydeøvelser, være en Følge, at Selskabet ikke har været berettiget til at tilbagekalde den Skydeselskabet meddelte Tildelse til at benytte Navnet »Skytterne i DFB«. Skydeselskabet vil saaledes være at frifinde. I Sagsomkostninger findes Selskabet at burde betale Skydeselskabet 150 Kr.

Onsdag den 22 November.

Nr 40/1933. **Præstø Amt** (Martensen-Larsen)

mod

Dampskibsselskabet »**Stubbekøbing**« (Bang),

betræffende Omfanget af et Indstævnte tilhørende Færgeprivilegium.

Østre Landsrets Dom af 31 Januar 1933: Sagsøgte, Præstø Amt, bør til Sagsøgeren, Dampskibsselskabet »Stubbekøbing«, udrede Færgepenge af de Personer med deres Kufferter og Rejsetøj, som med Jolle kan transporteres, som — indenfor Sagsøgerens Færgeprivilegie-Omraade — af Sagsøgtes Færge overføres fra Falster til Møen, samt Bropenge af, hvad der ved Sagsøgerens Bro paa Falster af Sagsøgtes Færge indskibes fra Falster til Møen, hvorhos Sagsøgte bør aflægge Regnskab med Hensyn til de Personer med Kufferter og Rejsetøj, der af Sagsøgte er færget fra Stubbekøbing til Møen i Perioden siden Sagsøgtes Overtagelse af Færgen, og det til Opgørelse af Bropenge ved Grønsund—Falster i samme Periode fornødne Regnskab. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte 500 Kr til Sagsøgeren inden 15 Dage efter denne Doms Afgivelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger bestyrker det antagne Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Præstø Amt, til Indstævnte, Dampskibsselskabet »Stubbekøbing« med 500 Kroner.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Færdig fra Trykkeriet den 29 November 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 24

Onsdag den 22 November.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

For Færgefarten Grønsund Møen til Grønsund Falster er der før 1661 udstedt et kongeligt Privilegium, der tilligemed Grønsund Færgegaard paa Møen var i Kronens Eje, indtil det ved Skøde af 4 September 1770, tinglæst den 15 Juli 1781, blev overdraget til Henning Carstensen. Overdragelsens Genstand angives i Skødet som Grønsund Færgegaard, Færgebroen, Færgekarle-Vænget samt den saakaldte Næsse Bro med tilhørende Hus og Hauge paa Falster; Overdragelsen skete paa følgende Vilkaar:

»1. At Færgebroen samt hvad ellers til Færgestedet henhører holdes stedse forsvarlig vedlige saaledes, at de Rejsende ikke der skal blive opholdt eller have Aarsag derover til Klage.

2. — — —

3. At ham tilstaas Rettighed at formene anden Uvedkommende at transportere.

4. At det ved Overfarten fra Grønsund til Falster paa den falster-ske Side i saakaldet Borren liggende Hus, der som et til Grønsund Færgested paa Møen hørende Hus — — — er reserveret med dertil hørende Hauge og Gaardsrum tilligemed derværende Næsse Bro til Vedligeholdelse følger tilkjøbs, samt at nuværende Beboere Hans Rasmussen og Hustru holder deres Fæstebrev, og Huset derefter bestandig forsynes med Beboere, der skal være forpligtede til at gaa de Rejsende til Haande ved Overfarten fra Næsse Bro til Grønsund — — —.«

Fra Henning Carstensen overgik Færgegaarden med Privilegiet til dennes Søn, hvis Enke den 12 Januar 1813 skødede det til J J Lund.

Ved Købekontrakt af 5 Marts 1826 og Skøde af 11 Juni s A, tinglyst inden Møens Herreds Rets den 26 s M og inden Falsters Birkeret den 10 Januar 1828 overdrog J J Lund til Det Classenske Fideikommiss »— — — min forhen tilhørende Færgebro ved Grønsund paa Falsters Side med dertil hørende Færgehuus paa Falster samt Rettigheden at overføre Reisende med Baade fra Falsters Side, alt uden noget Forbeholdenhed af Rettigheder disse Poster vedkommende, saaledes som jeg dem selv har ejet og efter Skjøde i 1913 fra Mad Carstensen er overdraget alt i Overensstemmelse med bemeldte Kjøbecontract og deri bestemte Vilkaar — — —.«

I Købekontrakten hedder det bl a:

»Broen overlades til Fidei-Commisset i den Stand, hvori den nu befindes, og forbeholdes Rettigheden for Færgen til at overføre Reisende fra begge Sider saaledes, at den med dens Gods, Heste eller andre Creature, Vogne etc ubehindret tillades at lægge til Broen og opskibe Tøiet uden derfor at betale Bropenge. Saaledes er Farten med Færgen dette Kjøb aldeles uvedkommende«, og »under Transport-Rettighed med Baade, som herved sælges, forstaas: at oversætte fra Falsters Side Personer med deres Kufferter og Rejsetøj, som med Joller kan transporteres, hvilke tilstedes frie Anlæg og Adgang til Broen paa Møens Side uden Afgift eller Bropenge.«

Ved Købekontrakt af 21—31 Juli 1923 overdrog Det Classenske Fideikommis til Dampskibsselskabet »Stubbekøbing« den Fideikommisset tillagte Eneret til at overføre Personer med Rejsegods fra Falster til Møen paa følgende Vilkaar:

»Overdragelsen omfatter Færgeretten, saaledes som denne er erhvervet af Fideikommisset og af dette udøvet, men uden Ansvar for dens Omfang.

I Overdragelsen medfølger saaledes ikke Hus, Jord eller Anlægsbro, hverken fast Ejendom eller Løsøre«.

Dampskibsselskabet ønskede Anerkendelse fra det offentlige af Overenskomsten med Det Classenske Fideikommis, og under 4 December 1925 udtalte Præstø Amt følgende: »at der ikke fra Præstø Amts Side findes noget at erindre imod den mellem »Det Classenske Fideikommis« som Sælger og A/S Dampskibsselskabet »Stubbekøbing« som Køber den 21—31 Juli 1923 oprettede Købekontrakt angaaende den Fideikommisset tilhørende Færgerettighed til fra Falster at overføre til Møen Rejsende med Kufferter og Rejsetøj, som med Jolle kan transporteres«.

I Overensstemmelse hermed hedder det i Amtets Skrivelse af 19 August 1927, »at den mellem det Classenske Fideikommis og Dampskibsselskabet »Stubbekøbing« den 21—31 Juli 1923 indgaaede Købekontrakt efter Amtets Formening med Hensyn til selve Færgefarten alene angaar Retten til »at overføre Rejsende med deres Kufferter og Rejsetøj, som med Joller kan transporteres, fra Falsters Side«, jfr ogsaa Præstø Amtsraads Skrivelse af 4 December 1925, hvorved den ommeldte Kontrakt godkendes«.

Ved Kontrakt af 28—31 Oktober 1930 købte Amtet af den daværende Færgeriejerens Konkursbo »det til Grønsund Færgegaard — — —« knyttede Privilegium til at overføre Rejsende m v fra Grønsund paa Møen og Grønsund paa Falster«. I Kontrakten hedder det bl a:

»2. Privilegiet overdrages til Amtskommunen med de samme Rettigheder, Byrder og Forpligtelser, hvormed fornævnte Færgeriejer — — — har ejet samme.

3. I Købet medfølger et i Marken nærmere paavist Areal paa 8450 m² af Færgegaardens Jorder — — —«.

Købet var af Ministeriet for offentlige Arbejder godkendt ved en Skrivelse af 20 September s A, hvori det siges, »at Ministeriet herved samtykker i, at Præstø Amtsraad afløser det til — — — Grønsund Færgegaard knyttede Privilegium til at overføre Rejsende m v fra Grønsund paa Møen og Grønsund paa Falster, saaledes at Amtsraadet

for Amtskommunens Regning fremtidig indtil videre overtager Færgeriet paa det offentlige Vegne«.

Indtil Amtsraadet overtog Privilegiet har der mellem Færgeriejerer og Det Classenske Fideikommis, efter 1923 Dampskibsselskabet »Stubbekøbing« — været praktiseret den Ordning, at hvis Færgeren fra Grønsund paa Falster overførte Rejsende, der kunde befordres med Baad, tilfaldt Færgepengene Fideikommisset (efter 1923 Dampskibsselskabet), og paa den anden Side, hvis Rejsende med Baaden overførtes fra Grønsund Møen til Falster, tilfaldt Færgepengene Færgeriejerer. Amtet vilde imidlertid ikke fortsætte denne Tilstand, skønt Dampskibsselskabet gentagne Gange reklamerede, hvorfor Selskabet har set sig nødsaget til at bringe Spørgsmaalet for Domstolene.

Under denne ved Retten for Næstved Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Dampskibsselskabet »Stubbekøbing«, paastaet, at Sagsøgte, Præstø Amt, anerkendes at være pligtig at udrede Færgepenge til Sagsøgeren af de Personer med deres Kufferter og Rejsetøj, som med Jolle kan transporteres, som — indenfor Sagsøgerens Færgeprivilegium-Område — af Sagsøgtes Færge overføres fra Falster til Møen, at Sagsøgte anerkendes at være pligtig at udrede Bropenge til Sagsøgeren af, hvad der ved Sagsøgerens Bro paa Falster af Sagsøgtes Færge indskibes fra Falster til Møen, samt at Sagsøgte tilpligtes at aflægge Regnskab til Sagsøgeren med Hensyn til de Personer med Kufferter og Rejsetøj, der af Sagsøgte er færget fra Stubbekøbing til Møen i Perioden siden Sagsøgtes Overtagelse af Færgeren, og det til Opgørelse af Bropenge ved Grønsund—Falster i samme Periode fornødne Regnskab.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Til Støtte for sin Paastand anfører Sagsøgeren, at det ved Kontrakten med det Classenske Fideikommis har faaet overdraget en Del af Færgeprivilegiet, nemlig Eneret til fra Falster at overføre til Møen de Rejsende, som kan transporteres med Jolle; af praktiske Grunde har Forholdet mellem Færgeriejerer og Fideikommisset (siden 1923 Sagsøgeren) været ordnet saaledes, at Færgeren undertiden fra Falster medtog Rejsende, som kunde overføres med Baad, og saa betalte Færgepengene til Fideikommisset eller Dampskibsselskabet; hvis Sagsøgte, der stadig hævder, at Færgeprivilegiet er gældende for Sagsøgtes Vedkommende, ikke vil inlade sig paa den samme Ordning, maa det unnlade at medtage Personer fra Falster, der kan befordres med Jolle.

Sagsøgte gør heroverfor gældende, at Færgeprivilegiet som et reelt Privilegium er knyttet til Færgegaarden paa Møen — det ses af det kgl Skøde, at Huset paa Falster med Næssebroen betragtes som et Tilbehør til Færgegaarden —, allerede fordi Sagsøgeren ikke er Ejer af Færgegaarden er det udelukket fra Andel i Privilegiet; Færgeprivilegiet kan i det hele ikke deles, og den Kontrakt, hvorved Fideikommisset erhvervede Ret til Overførsel fra Falster, er uforbindende for det offentlige. Sagsøgte har ganske vist heller ikke erhvervet Færgegaarden paa Møen, hvortil Privilegiet er knyttet, men Amtet har erhvervet Privilegiet ved en Afløsning i Henhold til Lov 21 Marts 1874 § 3. Det benægtes, at det offentlige har anerkendt Sagsøgerens Ret; den fornævnte Skrivelse fra

Amtet refererer sig kun til den driftsmæssige Side, Amtet er iøvrigt ikke kompetent til at anerkende en saadan Deling, dette maa ske af Ministeriet for offentlige Arbejder. Ved Afløsning er Sagsøgte derfor kommet i Besiddelse af hele Færgeprivilegiet og kan derfor ikke være pligtig at afgive nogen Del af Indtægten til Sagsøgeren.

Selv om ogsaa det offentlige kunde have protesteret mod Deling af Privilegiet, er dette ikke sket — uanset at Overdragelsen til Det Classenske Fideikommis har været almindelig bekendt — men tværtimod maa der gives Sagsøgeren Medhold i, at Overdragelsen til Sagsøgeren er godkendt af Sagsøgte, der maa anses kompetent dertil, efter at Tilsynet med Færgevæsnet ved Loven af 21 Marts 1874 er overgaaet til Amterne. Hvorledes det offentlige tidligere har regnet med en Deling af Færgerettighederne til de to Færgesteder, viser derhos Bestemmelser som kgl Resolution af 27 Juli 1832 angaaende Bropengetakster for Ejeren af Grønsund Færgebro paa Falster og Generalpostdirektoratets Cirkulære af 23 Marts 1872 angaaende Overgang af Færgesteder — derunder Grønsund paa Falster og Grønsund paa Møen — fra Finansministeriet til Indenrigsministeriet.

Der vil endvidere være at gaa ud fra, at Sagsøgte retlig set kun staar som en almindelig Køber af Privilegiet — en Afløsning i Betydning af en Ophævelse af Eneretten er efter Amtets eget Standpunkt ikke sket — men i saa Fald kan Amtet ikke erhverve større Ret end Overdrageren (Færgeriejerens Bo) selv var i Besiddelse af, og hvorledes end Forholdet maa betragtes overfor det offentlige, er det givet, at Færgeriejerens Ret er indskrænket ved den til Fideikommisset (nu Sagsøgeren) overdragne Ret.

Herefter bliver det at afgøre, hvilken Retsstilling der ved Skødet af 11 Juni 1826 er skabt for Fideikommisset og altsaa nu for Sagsøgeren.

Her hævder Sagsøgte subsidiært støttet paa de foran citerede Bestemmelser i Købekontrakten af 5 Marts s A — navnlig: »og forbeholdes Rettigheden for Færgeren til at overføre Rejsende fra begge Sider« og »saaledes er Farten med Færgeren dette Kjøb aldeles uvedkommende« — at der ikke for Fideikommisset er skabt nogen Eneret paa Overførsel af Personer fra Falster eller dog i hvert Fald kun, for saa vidt Overførslen faktisk sker med Jolle, men at Færgeren er berettiget til at overføre fra Falster alle Rejsende, der ønsker at benytte Færgeren, saaledes at der kun tilkommer Fideikommisset Betaling for de Rejsende, der faktisk benytter dets Baad.

Denne Forstaaelse kan imidlertid ikke anses for rigtig; den stemmer ikke med Kontraktens Ord, navnlig »Rejsende som med Joller kan transporteres«, og den er i sig selv ganske urimelig, idet Kontrakten intet virkeligt Indhold vilde faa efter den Forstaaelse; hertil kommer, at Kontrakten stedse har været praktiseret saaledes, at Fideikommisset anerkendtes at have en Eneret. Der er af Sagsøgeren fremlagt Erklæringer, dels fra tidligere Ejere af Grønsund—Møen Færgested, dels fra de Færgemænd, der var ansatte af Fideikommisset. Færgemand Aug Rasmussen udtaler saaledes i en Erklæring af 14 December 1929:

»Undertegnede Færgemand August Rasmussen, der var Færgemand ved Grønsund Falster fra 1889 indtil Dampskibsselskabet i 1923 købte

Det Classenske Fideikommiss' Rettigheder til at færge fra Grønsund Falster til Grønsund Møn erklærer herved:

At alle Færgespenge af Rejsende til Fods, paa Cykle, Motorcykle, der skulde færges fra Falster til Grønsund Møn, hvad enten disse befordredes med Færgen, eller jeg selv færgede dem over med min Motorbaad tilfaldt Det Classenske Fideikommiss og indkasseredes af mig. Færgen havde ingen Ret til at medtage saadanne Rejsende fra Falstersiden, men af gensidig Velvilje medtog Færgen, naar den var ved Falstersiden eventuelle Rejsende, men Fideikommisset fik Færgespengene, ligesom jeg, hvis jeg laa paa Mønsiden medtog Rejsende, og Færgerejen paa Mønsiden fik Færgespengene.

Færgespenge af Rejsende til Hest, med Heste- eller Motorkøretøj oppebar Færgeriejereren paa Møn, da saadant ikke kunde overføres med Motorbaad; Fideikommisset fik kun Bropengene, naar Færgen afhentede sin Last paa Falstersiden«,

og i et Supplement af 16 s M:

»Da jeg i 1889 blev ansat som Færgemand ved Grønsund, meddelte den tidligere Færgemand Niels Peter Hansen, der var barnefødt ved Grønsund og i 11 Aar havde været Færgemand, at Færgestedet paa Falster Siden, saalænge han kunde huske, altid havde oppebaaret Færgespengene af Rejsende, der kunde færges med Baad, selv om disse blev færget til Møn af Færgen.«

Herefter maa der gives Sagsøgeren Medhold i den af det hævdede Forstaaelse af Overenskomsten, at der tilkommer det en Eneret i det af dette hævdede Omfang, og da denne maatte respekteres (og er bleven respekteret) af den Færgeriejer, efter hvem Sagsøgte Ret afledes, maa ogsaa Sagsøgte respektere Sagsøgerens Ret.

Der vil saaledes være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand, hvorhos Sagsøgte vil have at betale Sagens Omkostninger med 500 Kr.

Torsdag den 23 November.

Nr 47/1933. **Direktoratet for Københavns Skattevæsen**
(Trolle)

mod

Cykelhandler **P Th Rasmussen** (Bruun),

betræffende Tilbagebetaling af et Skattebeløb.

Østre Landsrets Dom af 9 Januar 1933: De Sagsøgte, Direktoratet for Københavns Skattevæsen, bør til Sagsøgeren, Cykelhandler P T Rasmussen, betale de paastævnte 15610 Kr 83 Øre tillige med Renter, 5 pCt aarlig, af 13940 Kr 83 Øre fra den 17 Marts 1932, af 835 Kr fra den 18 April 1932 og af 835 Kr fra den 18 Maj 1932, alt til

Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 600 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Til Dommens Fremstilling af Grosserer Niensens Erhvervelse af en Aktie i Ejendomsselskabet kan føjes, at hans Gæld til Rasmussen for Købesummen 820 Kroner ikke blev forrentet eller skriftligt anerkendt og først i 1931 blev bogført af Nielsen samtidig med, at Aktien blev opført som Aktiv i hans Bøger. Han har forklaret, at han kun har givet Møde paa Generalforsamlingerne en eller maaske et Par Gange i Begyndelsen, og at han een Gang for alle gav Rasmussen mundtlig Fuldmagt til at repræsentere sig paa disse. Iøvrigt forefandttes der i Strid med Selskabets Love ingen Aktiebog til Indtegning af Aktionærer, der vilde udøve Stemmeret, og der udbetaltes ikke Aarsudbytte til Aktionærerne, uagtet Lovene indeholdt udtrykkelig Bestemmelse herom og det ikke er oplyst, at Unladelserne var tilstrækkelig begrundet i Selskabets Forhold. Naar hertil kommer Rasmussens i Dommen omtalte Bogføring i sin Status af hele Aktiekapitalen, og at Rasmussens Ledelse af Selskabet fremtræder som bestemt ved hans personlige økonomiske Formaal, findes der ikke at kunne gaas ud fra, at Niensens Besiddelse af et Aktiebrev har været Udtryk for en ham tilkommende virkelig Aktieret, og Virksomheden har saaledes ikke opfyldt Betingelserne efter Aktieselskabsloven for at kunne opretholdes som Aktieselskab. Herefter vil Appellanten overensstemmende med sin Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 1000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Direktoratet for Københavns Skattevæsen, bør for Tiltale af Indstævnte, Cykelhandler P Th Rasmussen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 1000 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skrivelse af 7 Marts 1932 fra Direktoratet for Københavns Skattevæsen meddeltes det Sagsøgeren under nærværende Sag, Cykelhandler P T Rasmussen, at Skatteraadet for København havde forhøjet den af Ligningsmændene — i Overensstemmelse med hans Selvangivelse — foretagne Ansættelse af hans Indtægt til Beregning af Skat for Skatteaaret fra 1 April 1931 til 31 Marts 1932 fra 110 400 Kr til 152 150 Kr,

idet Sagsøgeren ansaas pligtig i sin Indkomst at medregne et Beløb, der opgjordes som Halvdelen af de Beløb, der var Indkomst for »Vesterbros Ejendomsselskab af 3 August 1916 A/S« for Regnskabsaarene 1 Juli 1929—30 Juni 1930 og 1 Juli 1930—30 Juni 1931, nemlig 41 743 Kr. Denne Forhøjelse har Skatteraadet fastholdt, efter at Sagsøgeren under 19 Marts 1932 overfor fornævnte Direktorat havde protesteret derimod.

Sagsøgeren har under 17 Marts, 18 April og 18 Maj 1932 under Protest til Københavns Kommune indbetalt ialt 15 610 Kr 83 Øre, nemlig den til den foretagne Forhøjelse af Indtægtsansættelsen svarende Forhøjelse af 1) Indkomstskat til Staten for Skatteaaret 1931—32, 2) Kri- seskat til samme for samme Skatteaar, 3) Indkomstskat til Kommunen for $\frac{3}{4}$ af det nævnte Skatteaar og 4) kirkelige Afgifter for samme Tidsrum. Han paastaar nu de Sagsøgte, bemeldte Direktorat, tilpligtet at tilbagebetale ham det nævnte Beløb, 15 610 Kr 83 Øre, og betale Renter deraf, 5 pCt aarlig, fra de respektive Indbetalingsdage, nemlig af 13 940 Kr 83 Øre fra 17 Marts 1932, af 835 Kr fra 18 April 1932 og af 835 Kr fra 18 Maj 1932.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet. De gør gældende, at »Vesterbros Ejendomsselskab A/S« i Virkeligheden ikke er noget Aktieselskab, og at det i al Fald skattemæssigt ikke kan anerkendes som saadant, idet Selskabets Økonomi maa anses som eet med Sagsøgerens Økonomi.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Det nævnte Aktieselskab blev stiftet den 3 August 1916 med en Aktiekapital paa 125 000 Kr. Den 31 Januar 1918 blev Aktierne, der var paa 13 Aktionærers Hænder, til en Kurs af 164 pCt solgt til Sagsøgeren, dog at Porcelænshandler Søren Peter Petersen af tidligere Aktionærer fik tiltransporteret 2 Aktier à 500 Kr og Grosserer Rasmus Rudholt 1 Aktie, stor 500 Kr; den sidstnævnte Aktie blev af Rudholdt videretransporteret til Grosserer Hans Nielsen den 20 September 1918.

Petersen og Nielsen, der endnu er Indhavere af de 3 Aktier, har som Vidner afgivet Forklaring om deres Erhvervelse af Aktierne. Petersen har forklaret, at han og Sagsøgeren blev enige om et Arrangement med Overtagelse af Aktier i det omhandlede Selskab og et andet Ejendomsselskab, A/S Hejreborg, i hvilket Petersen var Hovedaktionær, saaledes at Sagsøgeren fik 1 Petersen tilhørende Aktie, stor 1000 Kr, i A/S Hejreborg, og Petersen 2 Aktier i Vesterbros Ejendomsselskab. A/S Hejreborg har i Aarene 1929, 1930 og 1931 givet Udbytte, der for den Sagsøgeren tilhørende Aktie er oppebaaret af Sagsøgeren.

Nielsen har forklaret, at han fik tiltransporteret den ene Aktie mod at overtage den Rudholdt i Anledning af dennes Erhvervelse af Aktien paaahvilende Gæld til Sagsøgeren og stadig skylder denne Beløbet (820 Kr).

Begge Vidnerne har overensstemmende forklaret, at de overtog Aktierne i Vesterbros Ejendomsselskab, for at der kunde blive et Antal af 3 Aktionærer, at Aktierne stadig virkelig tilhører dem, og at der ikke imellem dem og Sagsøgeren er truffet nogen som helst Aftale om Forkøbsret for Sagsøgeren til Aktierne eller lignende.

Af Selskabets Generalforsamlingsprotokol fremgaar, at der paa Generalforsamlingerne fra 1918 til 1931 ikke er mødt andre Aktionærer

end Sagsøgeren og Petersen, at Sagsøgeren stadig er blevet valgt til at være Selskabets Direktør og Bestyrelse (bortset fra en kort Periode i 1918, i hvilken han og Petersen udgjorde Bestyrelsen), og at det for Regnskabsaarene indtil Aaret fra 1 Juli 1930 til 30 Juni 1931 incl vedtoges ikke at udbetale Udbytte til Aktionærerne. For det sidste Regnskabsaar (1931—32) er der udbetalt 10 pCt i Udbytte.

Sagsøgeren har i Direktørgage for 1920—21 oppebaaret ca 16 500 Kr, for de 3 følgende Regnskabsaar 20 000 Kr aarlig og for 1924—25 25 000 Kr. Da de Sagsøgte gjorde Indsigelse imod denne Gageberegning, blev Gagen for de følgende Regnskabsaar fastsat til 5000 Kr aarlig.

Selskabets Reservefond udgjorde:

pr 30 Juni 1922	117 473 Kr 50 Øre
- — 1931	541 498 — 44 —

der er altsaa en Forøgelse af	424 024 Kr 94 Øre
heri indgaar dog	167 000 — 00 —
med hvilket Beløb Ejendomsskyldvurderingen af de Selskabet tilhørende Ejendomme er blevet for- højet, saaledes at den øvrige Forøgelse af Re- servefonden udgør	257 024 Kr 94 Øre

Prioritetsgælden i Selskabets Ejendomme udgjorde:

pr 30 Juni 1922	822 061 Kr 29 Øre
- — 1931	619 971 — 79 —

Altsaa en Formindskelse af	202 089 Kr 50 Øre
----------------------------------	-------------------

Ifølge de foreliggende Regnskaber skyldte Selskabet til Sagsøgeren, der i sin Tid havde maattet stifte en Gæld paa 70 000 Kr for at kunne berigtige Købet af Aktierne:

pr 30 Juni 1922	63 558 Kr 44 Øre
- — 1925	161 057 — 47 —

hvorefter Gælden pr 30 Juni 1930 var nedbragt til..	22 472 Kr 07 Øre
og pr 30 Juni 1931 skyldte Sagsøgeren Selskabet i lø- bende Regning	11 754 — 25 —

Det paagældende Selskab maa efter det foreliggende antages i de 2 Regnskabsaar 1929—30 og 1930—31 at have opfyldt de i Lovgivningen om Aktieselskaber fastsatte Betingelser for Anerkendelse som Aktieselskab, hvorved navnlig bemærkes, at der savnes Grundlag for at statuere, at Porcelænshandler Petersen og Grosserer Nielsen ikke i det paagældende Tidsrum har været virkelige Indehavere af Aktier i Selskabet. Dette kan herefter ikke anses som en Nullitet.

I anden Række gør de Sagsøgte, som ovenanført, gældende, at Selskabets Økonomi skattemæssigt set maa anses som eet med Sagsøgerens Økonomi. De Sagsøgte har i saa Henseende nærmere anbragt, at Sagsøgeren, der er Selskabets Direktør og (indtil Generalforsamlingen i August 1932) alene har udgjort dets Bestyrelse, ejer hele Aktiekapitalen med Undtagelse af de Petersen og Nielsen tiltransporterede Aktier paa

tilsammen 1500 Kr og i Virkeligheden er eneraadende i Selskabet. De Sagsøgte henviser endvidere til, at Selskabet indtil Regnskabsaaret 1931—32 ikke har givet Udbytte, medens Sagsøgeren indtil Regnskabsaaret 1924—25 incl oppebar en Direktørgage, der stod i aabenbart Misforhold til Omfanget af Selskabets Administration, og at Selskabet har opsparet en Formue, som ikke synes at staa i rimeligt Forhold til Selskabets Virksomhed, og hvis Størrelse ikke ses at kunne forklares ved Henyn til noget fornuftigt Selskabsformaal.

Endelig henleder de Sagsøgte Opmærksomheden paa, at Sagsøgeren i sine egne Regnskaber for Kalenderaarene 1924—1928 har opført som Aktiv i Status Aktier i Selskabet med et Beløb af 213 055 Kr 21 Øre, svarende til Købesummen (med Tillæg af Omkostninger) for samtlige 125 000 Kr Aktier og for Kalenderaarene 1929 og 1930 med Beløb, der nøjagtig svarer til samtlige Aktiers Paalydende med Tillæg af de i Selskabets Regnskabsaar som Reservefonds henholdsvis pr 30 Juni 1929 og pr 30 Juni 1930 opførte Beløb. Ved de nævnte Posteringer i Sagsøgerens Regnskabsaar har han — hævder de Sagsøgte — erkendt det sande Forhold, nemlig at han og Selskabet økonomisk er en Enhed.

De af de Sagsøgte saaledes anførte Omstændigheder findes imidlertid ikke at afgive tilstrækkeligt Grundlag for at statuere, at der i skattemæssig Henseende ikke i de paagældende Regnskabsaar, har været fornøden Adskillelse mellem Selskabets Indkomst og Sagsøgerens personlige Indkomst. Herved bemærkes navnlig, at der ikke kan lægges afgørende Vægt paa de paagældende Posteringer i Sagsøgerens egne Regnskaber, og at der ikke foreligger noget nærmere Holdepunkt for at forkaste Sagsøgerens Anbringende om, at det efter Selskabets egne Forhold — derunder at likvide Midler til Udbetaling af Udbytte manglede, med mindre ny Prioritering foretoges — var begrundet, at Selskabet undlod at udbetale Udbytte.

Sagsøgerens Paastand, imod hvilken der, for saa vidt angaar det indtalte Beløbs Størrelse og Renteberegningen, ikke er fremsat Indsigelse af de Sagsøgte, vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde betale Sagsøgeren med 600 Kr.

Nr 98/1933. **Restauratør P Mouritzen** (Gorrissen)

mod

Kapelmester Amato Gazzini (Landsretssagfører Kleisby),

betræffende Erstatning for Ophævelse af Engagement.

Vestre Landsrets Dom af 3 Maj 1933: Sagsøgte, Restauratør Mouritzen, bør til Sagsøgeren, Kapelmester Gazzini, betale 2075 Kr

med Renter af Beløbet 5 pCt p a fra den 23 Februar 1933, indtil Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Restauratør P Mouritzen, til Indstævnte, Kapelmester Amato Gazzini, med 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 26 December 1930 tiltraadte Sagsøgeren, Kapelmester Gazzini i Aalborg, Pladsen som Musikdirigent paa den af Sagsøgte, Restauratør Mouritzen sammesteds, drevne Restaurant Ritz i Aalborg. Engagementet blev gentagne Gange fornyet, senest ved Kontrakt af 9 Februar og 9 Marts 1932 for Tiden fra den 1 Maj 1932 til den 1 Maj 1933. Vederlaget til Sagsøgeren blev i Kontrakten bestemt til ca 2450 Kr maanedlig; men af dette Beløb skulde Sagsøgeren dog betale de fire Musikere, hvoraf Kapellet bestod, saaledes at hans egen Lønning blev ca 900 Kr maanedlig. Medens Forholdene mellem Sagsøgeren og Sagsøgte havde været godt indtil henimod Midten af Aaret 1932, opstod der efter den Tid forskellige Rivninger imellem dem. Sagsøgeren holdt saaledes i Aaret 1932 længere Sommerferie end aftalt med Sagsøgte, til hvem han i den Anledning maatte betale en Bøde af 100 Kr. Senere blev Parterne uenige om Avertissementsindtægten af et af Sagsøgte med Assistance af Sagsøgeren udgivet Musikprogram, idet Sagsøgeren mente at have Krav paa et større Honorar, end Sagsøgte havde givet ham, i hvilken Anledning Sagsøgeren i Januar Maaned 1933 skred til Sagsanlæg mod Sagsøgte, der dog ved Aalborg Rets Dom af 6 April d A blev frifundet. Endvidere var Sagsøgte misfornøjet med, at Sagsøgeren var kommen i et saa voldsomt Modsætningsforhold til en Borger i Aalborg, at dette i nogen Maade kunde genere Sagsøgeren i hans Virksomhed som Kapelmester, og Sagsøgte tilsendte derfor gennem sin Sagfører den 4 Februar 1933 Sagsøgeren saalydende Skrivelse:

»I Anledning af, at Deres private Forhold har foranlediget, at en Person, formentlig en Hr Thomsen, har prygløet Dem, saaledes at De er mødt i Deres Stilling i Restaurant »Ritz« med synlige Skrammer (blaa Øjne), og da bemeldte Hr Thomsen idag har indfundet sig i Restauranten for at prygle Dem og derved har generet den Virksomhed, hvor De er ansat, meddeler jeg Dem herved som Sagfører for Restauratør Mouritzen, at yderligere generende Henvendelser i Restauranten fra Hr Thomsens Side, eller saafremt Deres Udseende fremtidig maatte bære Mærket foranlediget ved Deres Mellemværende med Hr Thomsen — vil dette have øjeblikkelig Afsked og Bortvisning til Følge«.

Da hertil kom, at Sagsøgte fandt, at Sagsøgeren efterhaanden ledede Kapellet paa en noget slap Maade og var tilbøjelig til at forsømme sit Arbejde, kaldte han den 20 Februar d A Sagsøgeren ind paa sit Privatkontor, hvor han foreslog Sagsøgeren, at denne mod nærmere aftalt Erstatning skulde gaa med til at fratræde Stillingen som Kapelmester allerede den 1 Marts 1933. Under denne Samtale kom Parterne efterhaanden i en heftig Ordstrid, og da det herefter var klart, at Enighed ikke kunde opnaas, gik de sammen ud af Kontoret. Udenfor dette traf Sagsøgeren to af sine Musikere, og da han var ophidset af det passerede, sagde han henvendt til dem, og saaledes at det blev hørt af Portieren i Restauranten, gentagne Gange, at Sagsøgte var en Gadedreng, hvorefter Sagsøgte bortviste Sagsøgeren.

Idet Sagsøgeren har anbragt, at denne Bortvisning er uberettiget, og at han herved har lidt et Tab af 2075 Kr, har han under nærværende Sag søgt Sagsøgte til at betale ham dette Beløb tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 23 Februar 1933, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Om hvad der passerede i Sagsøgte's Privatkontor, er der for saa vidt Enighed mellem Parterne, som Sagsøgte under en for Landsretten afgiven Partsforklaring har erkendt, at han under det med Sagsøgeren opstaaede Skænderi greb fat foran i Sagsøgerens Tøj og førte ham hen mod Døren, hvorefter de forlod Kontoret sammen. Naar nu henses til, at Sagsøgeren var ophidset som Følge af den stedfundne Ordstrid, under hvilken Parterne maa antages gensidig at have injurieret hinanden, og af Udvisningen af Kontoret, skønnes den omhandlede af Sagsøgeren mod Sagsøgte fremsatte Injurie, for hvis Fremsættelse han under en af Sagsøgte anlagt Sag er idømt en Bøde af 40 Kr, ikke at kunne give Sagsøgte tilstrækkelig Grund til at bortvise Sagsøgeren. Herefter samt da det heller ikke findes tilstrækkelig godtgjort, at Sagsøgte iøvrigt har haft gyldig Grund til at bortvise Sagsøgeren, vil Sagsøgte være at tilpligte at betale Sagsøgeren det indsøgte Beløb, mod hvis Beregning ingen Indsigelse er fremsat, tilligemed Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Fredag den 24 November.

Nr 58/1933. Firmaet **Folberth Auto Specialty International** ved **Kai Allerup** (Heilesen) mod

Firmaet **Trico Products Corporation**, Buffalo, U S A
(P Jacobsen),

betræffende Appellantens Berettigelse til at benytte Navnet Folberth i sit Firmanavn.

Sø- og Handelsrettens Dom af 8 Marts 1933: Sagsøgte, Firmaet Folberth Auto Specialty International ved Kai Allerup bør være uberettiget til at benytte Ordet Folberth i sit Firmanavn. Sagsøgte bør endvidere være uberettiget til at falholde Vinduesskærmeviskere, hvorpaa Navnet Folberth findes, eller paa hvis Indpakning Ordet Folberth er anbragt, ligesom han bør være uberettiget til paa anden Maade at bruge Ordet Folberth som Betegnelse for Varer. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne med 200 Kr. Dommen at efterkomme inden 15 Dage efter dens Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Firmaet Folberth Auto Specialty International ved Kai Allerup, til Indstævnte, Firmaet Trico Products Corporation, Buffalo, U S A, med 300 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgte, Grosserer Kai Allerup blev i 1920 Eneforhandler paa det europæiske Kontinent for det amerikanske Selskab, The Folberth Auto Specialty Company, Cleveland, af de af dette Selskab fremstillede Vindskærmeviskere for Automobiler. I 1921 oprettede Sagsøgte et Aktieselskab til Drift af Virksomheden, og han forespurgte i den Anledning telegrafisk det amerikanske Firma, om de vilde tillade ham at registrere et Kompagni under Firma Folberth Limited Copenhagen. Herpaa svarede det amerikanske Firma telegrafisk »registrer Navnet Folberth«,

og de skrev yderligere den 14 Juli 1921, at de ikke kunde tænke sig nogen Grund, hvorfor Sagsøgte ikke skulde kunne bruge Navnet Folberth Limited København. I 1923 blev Aktieselskabet afmeldt, fordi Sagsøgte fandt Aktieselskabsformen uhensigtsmæssig, og han anmeldte samtidig et personligt Firma til Firmaregistret under Navnet »Folberth Auto Specialty International ved Kai Allerup«. Dette Firma registreredes den 29 November 1923, og den 14 December s A skrev det amerikanske Firma paa Forespørgsel fra Grosserer Allerup »at vi er glade ved at indvillige i, at De benytter Navnet Folberth Auto Specialty International i Forbindelse med Deres nye Kompagni«. I Slutningen af 1925 overtog Sagsøgerne Trico Products Corporation Firmaet The Folberth Auto Specialty Company, Cleveland, der derefter skal være blevet ophævet. Samarbejdet mellem Trico Products Corporation og Firmaet Folberth Auto Specialty International ved Kai Allerup, der havde været fortsat uafbrudt gennem aarlige Kontrakter, først med Folberth Auto Specialty Company, og derefter med Sagsøgerne under Navnet Folberth Division, a Corporation of Trico Products Corporation Buffalo, New York, ophørte i 1929, og Parterne kom nu i Modsætningsforhold til hinanden. Den 12 Januar 1927 havde Sagsøgerne i det herværende Varemærke-register faaet indregistreret Ordmærket »Folberth«, denne Indregistrering ansaa Sagsøgte for stridende mod hans Ret til Navnet Folberth, og paastod under en Retssag Sagsøgerne kendt uberettiget til det paagældende Varemærke, men Sagsøgerne blev ved Rettens Dom af 19 Oktober f A frifundet.

Under denne Sag har Sagsøgerne paastaaet Sagsøgte, Firmaet Folberth Auto Specialty International ved Kai Allerup kendt uberettiget til at benytte Ordet Folberth i sit Firmanavn, og endvidere Sagsøgte kendt uberettiget til at falholde Vinduesskærmeviskere, hvorpaa Navnet Folberth findes, eller paa hvis Indpakning Ordet Folberth er anbragt, samt endelig til paa anden Maade at bruge Ordet Folberth som Betegnelse for Varer.

Sagsøgerne gør gældende, at da de i sin Tid gav Sagsøgte Tilladelse til at benytte Ordet Folberth i Firmanavnet, var det under den tydelige Forudsætning, at Sagsøgte havde Eneforhandlingen af Sagsøgernes Varer, og at Tilladelsen naturligvis ophørte, naar Forretningsforbindelsen mellem Parterne blev afbrudt. Det er derfor efter Sagsøgernes Mening uberettiget, at Sagsøgte nu, efter at Forretningsforbindelsen er blevet afbrudt i 1929, fortsætter med Benyttelsen af Ordet Folberth i sit Firmanavn, saameget mere som Sagsøgte lader fremstille og forhandle Vinduesskærmeviskere, der er en tro Kopi af de af Sagsøgerne fremstillede, men paa hvilke Sagsøgerne ikke har Patent. Sagsøgte anbringer endvidere sit Firmanavn paa Varerne og disses Indpakning paa en saadan Maade, at Sagsøgernes indregistrerede Varemærke krænkes, og Sagsøgte handler herved i Strid med Loven om uretmæssig Konkurrence og Varebetegnelse, der i § 9 bestemmer ikke blot, at det er forbudt i Erhvervsøjemed at benytte et Navn, der ikke tilkommer Vedkommende, men ogsaa at det forbydes at benytte en den paagældende retlig tilkommende Betegnelse paa en Maade, der er egnet til at hidføre Forveksling med en af anden Erhvervsvirksomhed retmæssig

ført Betegnelse. Ordet Folberth er det væsentlige i Sagsøgtes Firma-navn, og Sagsøgtes Fremgangsmaade er derfor efter Sagsøgernes Mening under alle Omstændigheder i Strid med den nævnte Lovbestemmelse.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet. Han gør gældende, at Sagsøgerne, da de i sin Tid gav ham Tilladelse til Benyttelse af Ordet Folberth i Firmanavnet, ikke tog noget som helst Forbehold, og Sagsøgte kan derfor ikke erkende, at Tilladelsen kun gjaldt for den Tid Grosserer Allerups aarlig fornyede Eneforhandlingskontrakter var løbende. Det er Sagsøgte, der har indarbejdet Mærket Folberth i Europa, og Sagsøgerne burde have taget Forbehold, hvis det var deres Mening at begrænse den givne Tilladelse til at benytte Ordet Folberth. Sagsøgte bestrider, at han ved at anbringe sit Firmanavn paa Varer eller paa disses Indpakning, gør sig skyldig i nogen Lovovertrædelse, og han henviser til, at Sagsøgerne, skønt Forholdet blev afbrudt i 1929, først nu har rejst Sag. Efter Sagsøgtes Mening burde Sagsøgerne, hvis de vilde have forhindret Sagsøgte i det fortsatte Brug af Firmanavnet, straks være skredet ind. Sagsøgte forhandlede iøvrigt ogsaa andre Varer end Sagsøgernes, hvilket Sagsøgerne godt viste.

Heroverfor har Sagsøgerne anbragt, at det maatte være Sagsøgtes Sag at sikre sig, at Sagsøgernes Tilladelse til Benyttelse af Ordet Folberth ogsaa gjaldt efter Forretningsforbindelsens Ophør. Da Forholdet mellem Parterne ophørte, var Sagsøgte økonomisk meget daarlig stillet, og Sagsøgerne skred derfor først ind, efter at Sagsøgte havde faaet tilvejebragt ny Kapital og paabegyndt konkurrerende Virksomhed. Sagsøgtes Benyttelse af Ordet Folberth har efter Sagsøgernes Mening ikke noget legitimt Formaal. Sagsøgte efterlaver Sagsøgernes Varer, og ønsker ogsaa at kunne benytte Sagsøgernes Navn paa dem.

Retten finder, at det maa have staaet Sagsøgte klart, at Sagsøgerne i sin Tid kun gav Tilladelse til Benyttelse af Ordet Folberth, fordi Sagsøgte havde Eneforhandlingen af Sagsøgernes Varer, og at det var en naturlig Forudsætning for Tilladelsen, at den kun gjaldt, saalænge Forretningsforbindelsen bestod. En Benyttelse af Sagsøgernes Navn ogsaa efter dette Tidspunkt ses ikke at have noget legitimt Formaal, og Sagsøgernes Paastand vil — idet det af Sagsøgte iøvrigt anbragte ikke skønnes at have Betydning — være at tage til Følge. Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde betale med 200 Kr.

Nr 63/1933. Grosserer **Harry Løhr** (Heilesen)

mod

Firmaet **Trico Products Corporation**, Buffalo, U S A
(P Jacobsen),

betræffende Appellantens Ret til at benytte Ordet Folberth som Varebetegnelse.

Sø- og Handelsrettens Dom af 8 Marts 1933: Sagsøgte, Fabrikant Harry Løhr bør være uberettiget til at falholde Vindskærmeviskere, hvorpaa Navnet Folberth findes, eller paa hvis Indpakning Ordet Folberth er anbragt, ligesom han kendes uberettiget til paa anden Maade at bruge Ordet Folberth som Betegnelse for Varer. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne med 100 Kr. Dommen at efterkomme inden 15 Dage efter dens Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 100 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer Harry Løhr, til Indstævnte, Firmaet Trico Products Corporation, Buffalo, USA, med 100 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne, Trico Products Corporation har under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte, Fabrikant Harry Løhr, kendt uberettiget til at forhandle Vindskærmeviskere, hvorpaa Navnet Folberth findes, eller paa hvis Indpakning Ordet Folberth er anbragt, samt endvidere kendt uberettiget til paa anden Maade at benytte Ordet Folberth som Betegnelse for Varer.

Sagsøgerne har anbragt, at Sagsøgte forhandler Vindskærmeviskere fremstillede af Firmaet Folberth Auto Specialty International ved Kai Allerup. Paa disse Varer og deres Indpakning findes Ordet Folberth hvilket er i Strid med Sagsøgernes Ret til Navnet, specielt deres Varemærkeret, idet Ordet Folberth under 12 Januar 1927 er indregistreret som Varemærke for Sagsøgerne.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, idet han bestrider, at Anbringelsen af Firmanavnet Folberth Auto Specialty International ved Kai Allerup, der er lovlig indregistreret længe inden 1927, kan anses for Overtrædelse af Sagsøgernes Varemærkeret, særlig da Indpakningerne ikke ligner hinanden.

Ved en Dom, der afsiges samtidig med denne, er Firmaet Folberth Auto Specialty International ved Kai Allerup kendt uberettiget til Anvendelse af Ordet Folberth i Firmanavn, eller paa Varer m m, og Følgen

heraf maa være, at Sagsøgte, der har faaet overdraget Eneforhandlingen af Folberth Auto Specialty Internationals Vindskærmeviskere, under denne Sag vil være at dømme som af Sagsøgerne paastaet, Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde betale med 100 Kr.

M a n d a g d e n 27 N o v e m b e r .

Nr 205/1933. Fange paa Vridsløselille Strafanstalt **Stephan Arndt**
p a a k æ r e r

Østre Landsrets Beslutning i Kendelse af 9 August 1933.

Østre Landsrets Kendelse er saalydende: Den paakærede Kendelse er afsagt den 15 Juni d A af Københavns Byrets 5 Afdeling, forkyndt for den paagældende Fange Stephan Arndt den 15 Juli s A og paakæret af denne her til Landsretten. For Landsretten har Fangen nedlagt Paastand principalt paa, at de ham idømte Straffe i Henhold til Afkortningsreglerne i § 13 i Straffelov af 1866 maa anses udstaaet 4 Juni 1933, subsidiært at der bliver givet ham Adgang til Løsladelse paa Prøve i Overensstemmelse med Straffelov af 1930 § 38. Idet bemærkes, at Retten ikke har fundet Anledning til at anordne mundtlig Forhandling og Vidneførsel saaledes som af Fangen begært og heller ikke fundet Anledning til at beskikke ham en Forsvarer, vil den paakærede Kendelse af de i den anførte Grunde, jfr Anordning Nr 291 af 15 November 1932 § 1, 2 Stk, være at stadfæste.

T h i b e s t e m m e s :

Den paakærede Kendelse stadfestes.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den af Østre Landsret afsagte Kendelse er af Fangen paakæret med Hensyn til Nægtelse af at beskikke ham en Forsvarer under Kæresagen.

Da der ikke foreligger Tilladelse fra Justitsministeriet til dette Kæremaals Indbringelse for Højesteret, vil det i Henhold til Grundsætningen i Retsplejelovens § 968, 3 Stk, være at afvise.

T h i b e s t e m m e s :

Dette Kæremaal afvises.

Færdig fra Trykkeriet den 6 December 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 25

Mandag den 27 November.

Ovennævnte af Københavns Byret den 15 Juni 1933 afsagte **Kendelse** er saalydende:

Domfældte Stephan Arndt, der afsoner de ham ved Østre Landsrets Dom af 19 December 1930 og Københavns Byrets Dom af 11 Marts 1931 idømte Straffe af Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder og 4 Aar, hvilke Straffe efter 1 Januar 1933 er omsat til Fængsel i $3\frac{1}{4}$ Aar, har i Medfør af Retsplejelovens § 998 begæret Rettens Afgørelse af Rigtigheden af denne Beregning af Straffetiden.

Han har anført, at han, der blev indsat til Afsoning af Straf i Vridsløselille Straffeanstalt, foruden den i Lov om Ikrafttræden af borgerlig Straffelov af 15 April 1930 § 10, 1 Stk omhandlede Forkortelse af Straffetiden, som Cellefange har Krav paa yderligere to Trediedeles Nedsættelse af Straffetiden, og har derhos hævdet, at det er med Urette, at Justitsministeriet har fastsat, at Fanger, der er idømt Forbedringshusarbejde, ikke skal løslades paa Prøve.

Den førstnævnte Paastand findes nu at savne al Hjemmel, og da Justitsministeriet endvidere ved Fastsættelse af Regler om Omsætning af Forbedringshusstraf til Fængselsstraf maa være berettiget til at fastsætte en saadan almindelig Regel om, hvorvidt Løsladelse paa Prøve skal ske, vil den foretagne Omsætning være at godkende.

Thi bestemmes:

Den foretagne Omsætning af de Stephan Arndt idømte Forbedringshusstraffe godkendes.

Nr 109/1933.

Hilvig Gundborg Jensen

mod

Politimesteren i Odense Købstad m v.

Østre Landsrets Dom af 2 Maj 1933: Under nærværende Sag har Politimesteren i Odense Købstad m v som Stedets Øvrighed fremsat Begæring om Umyndiggørelse saavel i formueretlig som i personlig Henseende af Hilvig Gundborg Jensen, født 15 Maj 1908, boende

i Odense. Først bemærkes, at Hilvig Gundborg Jensen den 8 November 1932 forlod Aandssvageanstalten »Ebberødgaard«, hvorefter dennes Bestyrelse har indstillet til Socialministeriet, at hun — med en Genbringelse paa Anstalten for Øje — søges umyndiggjort i begge ovennævnte Henseender. Idet Retslægeraadet i Udtalelser af 17 December 1932 og 10 Februar 1933 har anbefalet at Hilvig Gundborg Jensen som aandssvag søges umyndiggjort i begge Henseender og igen anbringes paa en Aandssvageanstalt, finder Retten at maatte tage den fremsatte Begæring til Følge, saaledes at Umyndiggørelsen sker paa Grundlag af hendes Aandssvaghed.

Thi bestemmes:

Hilvig Gundborg Jensen umyndiggøres saavel i formueretlig som i personlig Henseende.

Saa vil hun til det offentlige have at betale den Retsafgift, som vilde have været at erlægge, hvis Politimesteren i Odense Købstad m v ikke havde haft fri Proces, samt have at betale i Salær til de for nævnte Politimester P M Olsen og Overretssagfører H Sachs, 40 Kr til hver.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Efter Afsigelsen af den paakærede af Vestre Landsret afsagte Kendelse er der til Oplysning om Hilvig Gundborg Jensens Forhold efter hendes Bortgang den 8 November 1932 fra Aandssvageanstalten »Ebberødgaard« inden Odense Købstads Ret optaget Forhør, under hvilket Dommeren har bemærket, at hun under Forklaringen, der afgaves let og uden Tøven, gjorde Indtryk af at være fuldkommen normal.

Amtslægen i Odense har derefter i en den 26 August 1933 dateret Erklæring bl a udtalt:

» — — — af hele Sagen fremgaar, at det er, naar hun er indespærret, at hendes uheldige Opførsel udløses.

Efter min Opfattelse vil man næppe kunne kalde Hilvig Jensen for aandssvag, men daarligt begavet — dog ikke i højere Grad, end at dette, naar hun er i Omgivelser som de nuværende, der passer hende — ikke mærkes.

Som hun er nu kan jeg kun foreslaa, at man prøver hende ude en Tid endnu.«

Endelig har Retslægeraadet i en den 1 November 1933 dateret Skrivelse bl a udtalt:

»Efter den nu af Amtslægen i Odense foretagne Undersøgelse synes der overhovedet — — — ikke at være Tale om Aandssvaghed — — — højst kunne være Tale om, at hun var »Sinke«.

Denne — — — Forskydning i Skønnet over hendes intellektuelle Udrustning kunde mulig forklares ved den »Senmodning«, som man undertiden ser hos aandssvage — — —

Da Hilvig Gundborg Jensen imidlertid, som det synes, har klaret sig saa nogenlunde udenfor Anstalt i ca ½ Aar og ejheller i denne Tid synes at have lagt antisociale, resp kriminelle Til-

bøjeligheder for Dagen, kunde Retslægeraadet — uanset hvor stor eller lille hendes Intelligensudvikling nu maatte være — være tilbøjelig til at anbefale, at man forsøgte at lade hende forblive udenfor Anstalt en Tid endnu — under betryggende Tilsyn.

I den sidst afgivne Lægeerklæring kan Retslægeraadet derimod ikke finde tilstrækkeligt lægeligt Grundlag for paany at anbefale en Umyndiggørelse.«

Idet der herefter ikke ses at foreligge et tilstrækkeligt Grundlag til at statuere, at Hilvig Gundborg Jensen er ude af Stand til selv at drage tilbørlig Omsorg for sin Person eller iøvrigt uskikket til at varetage sine Anliggender, vil den af Politimesteren i Odense fremsatte Begæring om hendes Umyndiggørelse ikke kunne tages til Følge, og den paakærede Kendelse vil derfor være at ophæve.

Thi bestemmes:

Landsrettens Kendelse ophæves.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges Overretssagførerne P M Olsen og H Sachs i Salær for Landsretten 40 Kroner til hver og Højesteretssagfører Stein i Salær for Højesteret 100 Kroner, de to sidstnævnte tillige i Godtgørelse for Udlæg henholdsvis 103 Kroner og 30 Kroner 30 Øre, hvilke Beløb udredes af det offenlige.

Tirsdag den 28 November.

Nr 186/1933.

Rigsadvokaten

mod

David Rotschild (Bruun),

der tiltales for Dokumentfalsk og Bedrageri.

Dom afsagt den 7 April 1933 af Retten for Aalborg Købstad m v: Tiltalte, Repræsentant David Rotschild, Klostermarksvej 3, St, Aalborg, bør, idet den Tiltalte ved Holstebro Købstads Rets Dom af 10 November 1931 betingelsesvis idømte Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage nu vil være at fuldbyrde, straffes med Fængsel i 4 Maaneder. De borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar. Tiltalte bør derhos betale Sagens Omkostninger, derunder 25 Kr i Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Vandborg, Aalborg, samt inden 15 Dage fra denne Doms lovlige Forkyndelse udrede 51 Kr 25 Øre i Erstatning til Alex Kappels Forlag, Boldhusgade 6, København. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Vestre Landsrets Dom af 19 August 1933: Underrettsdommen bør ved Magt at stande, dog at Fuldbyrdselsen af den samlede Straf udsættes, og at Straffen bortfalder efter Forløbet af 5 Aar fra denne Landsrettsdoms Afsigelse at regne, saafremt de i Straffelovens Kapitel 7 fastsatte Betingelser overholdes. Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer samme- steds, Overrettsagfører Vandborg, 100 Kr udredes af det offentlige. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Ju- stitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I Henhold til Dommens Grunde vil den være at stadfæste, dog at Bestemmelsen om Straffens Udsættelse maa bortfalde, allerede fordi de for Udsættelsen i Loven foreskrevne Betingelser ikke foreligger.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Bestemmelsen om Straffens Udsættelse bortfalder. I Salær for Højesteret til Højeste- retssagfører Bruun betaler Tiltalte David Rotschild 80 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag tiltales ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 22 Marts 1933 Repræsentant David Rotschild, Klostermarksvej 3, St, Aalborg, der er født i København 18 Juni 1880 og tidligere, foruden 3 Gange at have vedtaget Bøder for Vold og Overtrædelse af Nærings- loven, er anset:

1. ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 11 Juli 1896 efter Straffelovens § 228, jfr §§ 37 og 21, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage,

2. ved Frederiksberg Birks Ekstrarets Dom af 28 Februar 1899 efter Straffelovens § 253, jfr tildels § 46 og dens § 268, jfr tildels § 46, disse §§ sammenholdt med Straffelovens § 62, med Forbedringshus- arbejde i 18 Maaneder,

3. ved Højesterets Dom af 25 Marts 1909 efter Straffelovens §§ 228 og 229, IV, jfr tildels § 52, og efter § 238, disse §§ sammenholdt med midlertidig Straffelov 1 April 1905 § 18 og under Hensyn til Straffe- lovens §§ 39 og 58 med Forbedringshusarbejde i 3 Aar,

4. ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 21 December 1912 efter Straffelovens §§ 253, 268 og 275, jfr § 268 efter Omstændig- hederne og under Hensyn til Straffelovens § 39 med Forbedringshus- arbejde i 18 Maaneder, og senest

5. ved Holstebro Købstads m v Rets Dom af 10 November 1931 efter Straffelovens §§ 257 og 253, jfr § 62 og midlertidig Straffelov af

1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage, betinget,

til at lide Straf:

I. efter Borgerlig Straffelov af 15 April 1930 § 172, Stk 1, 1 Led, for Overtrædelse af samme Lovs § 171 for Dokumentfalsk ved til nedennævnte Tider i sin Egenskab af Annonceagent for »Kriminalpolitibladet« at have indsendt til dettes Udgiver, Alex Kappels Forlag, Boldhusgade 6, København, af nedennævnte Personer underskrevne Slutsedler vedrørende Indrykning af Annoncer i »Kriminalpolitibladet« efter falskelig at have forandret Slutsedlernes Angivelser af Antallet af Indrykninger til et højere Tal, for derigennem at forskaaffe sig større Provision af Annoncetegningen:

a) i Tiden mellem 1 og 5 Juli 1932 en af Bybud Vagn Peter Lykholdt, Aalborg, den 1 Juli 1932 underskrevet Slutseddel, i hvilken Tiltalte havde forandret »2 Gange« til »12 Gange« (Forundersøgelsens Forhold I);

b) i Tiden mellem 6 Juli og 5 August 1932 en af Urmager Christian Lund, Brabrand, den 6 Juli 1932 underskrevet Slutseddel, i hvilken Tiltalte falskelig havde forandret »1 Md« til »12 Md« og »2 Gange« til »12 Gange«, (Forundersøgelsens Forhold III);

c) i Tiden mellem 12 og 14 Juli 1932 en af Urmager S C Kraul, Horsens, den 12 Juli 1932 underskrevet Slutseddel, i hvilken Tiltalte havde forandret »2 Gange« til »12 Gange« (Forundersøgelsens Forhold V);

d) den 18 eller 19 Juli 1932 en af Købmand P Dan Weibel, Randers, den 18 Juli 1932 underskrevet Slutseddel, i hvilken Tiltalte falskelig havde forandret »2 Gange« til »12 Gange« (Forundersøgelsens Forhold VII).

II. efter Borgerlig Straffelov af 15 April 1930 § 285 for Overtrædelse af dens § 279 for Bedrageri ved i sin Egenskab af Annonceagent for »Kriminalpolitibladet« til de foran under I a-d nævnte Tider — for derigennem at skaffe sig uberettiget Vinding — at have bestemt Bladets Udgiver, Alex Kappels Forlag, Boldhusgade 6, København, til at udbetale sig Provision paa Grundlag af de foran under I a—d anførte, af Tiltalte forfalskede, Slutsedler, hvorved der paaførtes det nævnte Forlag et Formuetab af 51 Kr 25 Øre.

Til Paakendelse i Forbindelse med Sagen er af Alex Kappels Forlag, Boldhusgade 6, København, nedlagt Paastand paa, at Tiltalte tilpligtes at yde en Erstatning af 51 Kr 25 Øre, for den for meget udbetalte Provision.

Tiltalte har i det hele taget nægtet sig skyldig saavel i Falsk som i Bedrageri og har protesteret mod den nedlagte Erstatningspaastand, idet han med Hensyn til det paastaaede Erstatningsbeløb 51 Kr 25 Øre har henvist til, at han har deponeret dette Beløb hos sin beskikkede Forsvarer, men ikke har kunnet betale denne paastaaede Erstatning til Kappels Forlag uden samtidig deri at se en Indrømmelse af Tiltalens Rigtighed.

Det fremgaar af Sagen, at Tiltalte i Sommeren 1932 repræsenterede Anmelderfirmaet Alex Kappels Forlag, Boldhusgade 6, København,

som Annonceagent for »Kriminalpolitibladet«, til hvilket Blad Tiltalte optog Ordre, og Optagelsen af disse Ordre skete ved, at der udfærdigedes en Slutseddel i to Eksemplarer, hvoraf Annoncøren beholdt det ene, medens Tiltalte indsendte det andet til Forlaget.

Tiltalte har hævdet, at han udfærdigede Ordresedlerne med Blæk og Pen og altid nøje paasaa, at de var enslydende. Ordresedlen, som Tiltalte indsendte til Forlaget, blev underskrevet af Annoncøren, og Tiltalte har oprindeligt nægtet med nogen af Annoncørerne at have truffet andre Aftaler end de paa Ordresedlerne anførte. Hans Provision udgjorde 25 pCt af Annonceprisen.

Med Hensyn til Sagens enkelte Forhold bemærkes følgende; ad Anklageskriftets Afsnit Ia).

Det fremgaar af Sagen, at der foreligger en den 1 Juli 1932 af Lykholt, Korsgade 20, 1 Sal, underskrevet Bestillingsseddel, hvorefter en Annonce skal indrykkes i »Kriminalpolitibladet« 12 Gange for en Nettopris af 5 Kr pr Gang, og at denne Annonce har været indrykket i Kriminalpolitibladet 7 Gange, men blev standset ved nærværende Sags Fremkomst.

Tiltalte har hævdet, at den hos Lykholt optagne Ordre gik ud paa, at Lykholt skulde have indrykket en Annonce 12 Gange til en Pris af 5 Kr pr Gang, og at der stod 12 Gange i Slutsedlen, da Lykholt underskrev denne. Han har forklaret, at han udfyldte Slutsedlen ude paa Trappen, og at Lykholt gik ned i Lejligheden og underskrev den og gav den tilbage, og at Tiltalte saaledes ikke har rettet i Slutsedlen. Han vil have forklaret Lykholt, at Bladet udkom to Gange om Maanednen, men vil ikke have sagt, at to maanedlige Annoncer regnedes for en, ligesom han har benægtet at have sagt, at han kom fra Statspolitiet, hvorimod han sagde, at Statspolitiet fik Bladet.

Bybud Vagn Peter Lykholt har forklaret, at han sammen med sin Broder, Elektriker Lykholt, den nævnte Dag var ude med en Dragerovgn, og Annoncetegningen skete paa den Maade, at Tiltalte kom hen til Vidnet og formaaede Vidnet til at tegne sig for en Annonce i Kriminalpolitibladet for fire Gange, der skulde regnes for to Gange, saaledes at der skulde betales 5 Kr for hver af de to Gange, altsaa ialt 10 Kr. Han har forklaret, at Tiltalte sagde, at Bladet udkom hver 14 Dag, og at han havde faaet opgivet Vidnet som Emne af Statspolitiet, fordi Vidnet af og til kørte for dette. Han har forklaret, at Underskriften af Ordresedlen skete ved Bagsmækken af Vidnets Vogn paa Gaden og ikke hjemme paa Vidnets Bopæl, og Vidnet har forklaret at være aldeles sikker paa, at der ved Underskriften med Hensyn til det Antal Gange, Annoncen skulde indrykkes, kun stod et 2-Tal, og har under Edstilbud fastholdt, at der efter Underskriften er føjet et 1-Tal ind foran 2-Tallet, saledes at der med Urette er kommet til at staa 12.

Elektriker Frederik Gudmund Odæus Lykholt har forklaret, at Aftalen blev truffet og Annoncen tegnet paa Algade ved Bagenden af Vidnets Broders Vogn, og Vidnet har forklaret, at han er fuldstændig sikker paa, at der kun stod et 2-Tal, da Vidnets Broder underskrev Slutsedlen, og at der senere er føjet et 1-Tal til. Han har nærmere forklaret, at Aftalen gik ud paa, at Annoncen skulde optages to Gange

i Kriminalpolitibladet til en Pris af 5 Kr pr Gang, og at der ved en Gang forstodes to Gange i een Maaned, og at Annoncen saaledes skulde optages ialt fire Gange og koste ialt 10 Kr.

Tiltalte har benægtet Rigtigheden af Vidnernes Forklaring. Han har erkendt paa Grundlag af den indsendte Slutseddel fra Anmelderfirmaet, at have oppebaaret en Provision af 15 Kr.

Anmelderfirmaet har gjort gældende, at Tiltalte vedrørende dette Forhold har oppebaaret 12 Kr 50 Øre for meget i udbetalt Provision.

a d I b.

Det fremgaar af Sagen, at der foreligger dels en den 6 Juli 1932 dateret, af Chr Lund, Brabrand, underskrevet Bestillings seddel, hvorefter en Annonce skal indrykkes i Kriminalpolitibladet: 12 Maaneder — 12 Gange — for en Pris af 5 Kr pr Gang, første Gang den 1 August, dels en af Tiltalte underskrevet, den 7 s M udstedt Genpart, hvorefter Annoncen indrykkes een Maaned for en Nettopris af 5 Kr pr Gang.

Det fremgaar af Sagen, at denne Annonce har været indrykket i Bladet syv Gange og fortsættes.

Tiltalte har vedkendt sig begge de ommeldte af ham underskrevne Slutsedler og har forklaret, at Aftalen gik ud paa, at Annoncen skulde optages 12 Gange til en Pris af 5 Kr pr Gang, og han har oprindelig benægtet, at der blev truffet særlige Aftaler med Annoncøren. Han har nægtet at have forfalsket den af Lund underskrevne Slutseddel af 6 Juli og har oprindelig gjort gældende, at naar der ikke er Overensstemmelse mellem denne Slutseddel og Genparten af 7 Juli, skyldes det en Fejltagelse.

Med Hensyn til Uoverensstemmelsen mellem Originalen og Genparten har han forklaret, at Rettelsen fra »1 Maaned« til »12 Maaneder — 12 Gange«, og Tilføjjelsen »pr Gang« muligt nok er sket efter Urmager Lunds Underskrift, men at dette saa er sket med Lunds Vidende og Billigelse, enten ved personlig Konference eller ved telefonisk Aftale, idet Annoncetegningen foregaar paa den Maade, at man først tegner Emnet for noget mindre, for saa har man Kunden, og derefter forsøger man saa senere at faa det sat op. Han har anført, at der muligt i Begyndelsen har været Tale om, at Annoncen kun skulde indrykkes to Gange, men at dette i hvert Fald saa senere er blevet ændret, og han har under Henvisning til, at Genparten er dateret den 7 Juli, anført, at han sandsynligvis Dagen efter har ringet til Lund og muligt har glemt at rette Datoen paa Originalen, men at han forøvrigt mener, at Slutsedlerne begge er skrevet samme Dag.

Urmager Christian Lund har som Vidne vedkendt sig sin Underskrift paa den originale Slutseddel og har forklaret, at Aftalen gik ud paa, at Annoncen skulde indrykkes to Gange i Løbet af en Maaned, vistnok enten i September Maaned, eller en Gang i September Maaned og en Gang i Oktober Maaned, og at der skulde betales 5 Kr pr Indrykning. Vidnet har forklaret, at Tiltalte vægrede sig ved at give en Genpart af Slutsedlen, idet han som Grund angav, at han ikke havde ret mange Blanketter. Vidnet erindrer ikke, om Slutsedlerne blev underskrevet den 6 eller 7 Juli, og har ikke kunnet give nogen Forklaring paa de forskellige Data paa Originalen og Genparten, men

Vidnet har hævdet, at der ved hans Underskrift paa Originalen forelaa fuldstændig Overensstemmelse mellem Originalen og Genparten, og at de Tilføjelser, der foreligger paa Originalen udover, hvad der fremgaar af Genparten, er sket efter Vidnets Underskrift og uden Vidnets Vidende og Vilje. Vidnet har forklaret, at han kun ved den ommeldte Lejlighed har talt med Tiltalte og ikke senere har telefoneret eller brevvekslet med denne eller er indgaaet paa nogen Forandring af den oprindelige Ordre.

Tiltalte har benægtet Rigtigheden af Vidnets Forklaring. Han har erkendt paa Grundlag af den indsendte Slutseddell fra Anmelderfirmaet at have opbebaaret en Provision af 15 Kr.

Anmelderfirmaet har gjort gældende, at Tiltalte vedrørende dette Forhold har opbebaaret 13 Kr 75 Øre for meget i udbetalt Provision.

a d I c.

Det fremgaar af Sagen, at der foreligger dels en den 12 Juli 1932 dateret, af S C Kraul underskrevet Bestillingsseddell, hvorefter en Annonce skal indrykkes i Kriminalpolitibladet 12 Gange for en Pris af 5 Kr pr Gang, dels en samme Dag dateret, af Tiltalte underskrevet Genpart, hvorefter Annoncen skal indrykkes to Gange for en Pris af 5 Kr pr Gang.

Det fremgaar af Sagen, at denne Annonce har været indrykket i Bladet to Gange og derefter er standset.

Tiltalte har vedkendt sig de ommeldte Slutsedler og har nægtet sig skyldig i noget ulovligt, idet han har forklaret, at Aftalen gik ud paa, at der skulde optages en Annonce 12 Gange til en Pris af 5 Kr pr Gang. Han har ikke turdet benægte, at Samtalen med Kraul maaske til at begynde med drejede sig om en Annonce paa to Gange, men har hævdet, at Resultatet blev, at Kraul tegnede sig for 12 Gange, og naar Slutsedlerne ikke er overensstemmende, er det fordi Tiltalte med Krauls Vidende og i dennes Overværelse efter eller samtidig med Underskriften af Originalen har rettet »2 Gange« til »12 Gange« i Henhold til Aftale med Kraul. Han har senere gjort gældende, at denne Rettelse er fremkommet enten ved personlig Samtale eller ved, at Tiltalte telefonisk ringede Kraul op fra Rutebilstationens Cafe i Horsens.

Urmager S C Kraul, Horsens, har som Vidne vedkendt sig den originale Slutseddell, men har forklaret, at denne ved Vidnets Underskrift kun lød paa Indrykning to Gange, ganske overensstemmende med den Genpart, Tiltalte overleverede Vidnet. Han har forklaret, at han først var uvillig til at tegne Annoncen, men da Tiltalte sagde, at Vidnet jg kunde prøve med et Par Gange, og at de saa atter kunde tale om Sagen, naar Tiltalte kom igen til Oktober, og at Vidnet derefter indgik paa at tegne en Annonce for to Gange a 5 Kr pr Gang. Vidnet underskrev den originale Slutseddell og fik af Tiltalte en ligelydende Genpart. Vidnet har hævdet, at der efter hans Underskrift af den originale Slutseddell er føjet et 1-Tal foran 2-Tallet, saaledes at der er kommet til staa 12 Gange i Stedet for 2, og Vidnet har forklaret, at han ikke har bemyndiget Tiltalte til efter Underskriften at tilføje 1-Tallet.

Tiltalte har benægtet Rigtigheden af Vidnets Forklaring. Han har erkendt paa Grundlag af den indsendte Slutseddell fra Anmelderfirmaet at have opbebaaret en Provision af 30 Kr.

Anmelderfirmaet har gjort gældende, at Tiltalte vedrørende dette Forhold har oppebaaret 12 Kr 50 Øre for meget i Provision.

a d I d.

Det fremgaar af Sagen, at der foreligger dels en den 18 Juli 1932 dateret, af P Dan Weibel, Randers, underskrevet Bestillingsseddel, hvorefter en Annonce skal indrykkes i Kriminalpolitibladet 12 Gange for en Pris af 5 Kr pr Gang, dels en den 11 Juli dateret, af Tiltalte underskrevet Genpart, hvorefter Annoncen skal indrykkes to Gange for en Nettopris af 5 Kr a 2 Kr 50 Øre.

Det fremgaar af Sagen, at denne Annonce har været indrykket i Bladet to Gange og derefter er standset.

Tiltalte har vedkendt sig Slutsedlerne, men har nægtet sig skyldig i noget ulovligt. Han har oprindeligt forklaret, at Aftalen gik ud paa, at Annoncen skulde optages 12 Gange for en Pris af 5 Kr pr Gang, men har senere forklaret, at det nok er muligt, at der første Gang mellem ham og Weibel blev oprettet Slutseddel om to Gange, muligt for en Pris af 2 Kr 50 Øre pr Gang.

Han har forklaret, at han nogle Dage efter Tegningen mistede sin Tegnebog med Indhold, og da han derefter kom til Randers, indfandt han sig paany hos Weibel for at faa Annoncetegningen forhøjet, og at der samtidig hermed blev truffet den Aftale, at Weibel een Gang ugenlig skulde sende Tiltalte et halvt Pund Kaffe, og at Tiltalte ved denne Lejlighed forklarede Weibel, at der i Virkeligheden ikke kunde tegnes Annoncer til 2 Kr 50 Øre pr Stk, og at dette var Grunden til, at der blev oprettet en ny original Slutseddel, nemlig den af Weibel underskrevne af 18 Juli, og han har hævdet, at denne Slutseddel foreligger i samme Stand, som da Weibel underskrev den, idet Aftalen netop blev, at Annoncetallet skulde forhøjes til 12 Gange. Han har hævdet, at naar Prisen blev ændret fra 2 Kr 50 Øre pr Gang til 5 Kr pr Gang, skyldtes det, at Annoncen blev ændret til at være dobbelt saa stor som den tidligere aftalte.

Købmand Poul Dan Weibel har som Vidne vedkendt sig Slutsedlen af 18 Juli, men har forklaret, at Aftalen gik ud paa, at Annoncen skulde optages to Gange a 2 Kr 50 Øre pr Gang, eller ialt 5 Kr for to Gange, og at Tiltalte samme Dag hos Vidnet fik Varer til Beløb 3 Kr 40 Øre, der skulde gaa af paa de 5 Kr, Vidnet skulde betale for Annoncen. Et Par Dage efter, at Vidnet havde tegnet Annoncen og modtaget Kopi af Ordresedlen eller formentlig den 18 s M, som den oprindelige Tegning var sket, den 11 Juli, kom Tiltalte igen og fortalte, at han havde bortkastet alle sine Slutsedler for Randers By, og bad Vidnet underskrive en ny Slutseddel, og Vidnet underskrev derefter den originale Slutseddel af 18 Juli og har forklaret, at han er aldeles sikker paa, at der ved Vidnets Underskrift af denne Slutseddel i Rubriken for Antal Gange kun stod »2« og ikke »12«. Vidnet har saaledes hævdet, at der den 18 Juli ikke var Tale om, at Annoncen skulde forhøjes til 12 Gange, og at Bestillingssedlen følgelig skulde angaa kun to Gange ligesom den oprindeligt underskrevne Bestillingsseddel, hvorimod Vidnet har forklaret, at han ved Underskriften af Slutsedlen af 18 Juli maa have overset, at Prisen i denne sidste Slutseddel var angivet til 5 Kr pr Gang.

Vidnet har benægtet, at der ved hans sidste Samtale med Tiltalte var Tale om, at Annoncen skulde være dobbelt saa stor, og har anført, at Underskriften af Slutsedlen af 18 Juli i det hele kun drejede sig om, at Tiltalte skulde have en ny Underskrift i Stedet for den oprindelige, bortkomne Slutseddell, men Vidnet har fastholdt, at der ved Underskriften af Slutsedlen af 18 Juli kun stod et Antal af to Gange.

Tiltalte har benægtet Rigtigheden af Vidnets Forklaring. Han har erkendt paa Grundlag af den indsendte Slutseddell fra Anmelderfirmaet at have oppebaaret en Provision af 15 Kr.

Anmelderfirmaet har gjort gældende, at Tiltalte vedrørende dette Forhold har oppebaaret 12 Kr 50 Øre for meget i udbetalt Provision.

Efter de saaledes foreliggende Oplysninger og Vidneforklaringer maa det ogsaa under Hensyn til Usandsynligheden af Tiltaltes Forklaringer anses ubetænkeligt at statuere, at Tiltalte har forfalsket de ommeldte Slutsedler, saaledes som i Anklageskriftet paastaaet, og da Tiltalte maa anses at have foretaget de ommeldte Forfalskninger i be- dragerisk Hensigt og indsendt de saaledes forfalskede Ordresedler til Kappels Forlag for derved at formaa dette til at udbetale Tiltalte større Provision, end han ellers vilde kunne have opnaaet, vil Tiltalte lige- ledes være at anse for Bedrageri overfor Kappels Forlag.

Herefter vil Tiltalte være at anse dels i Medfør af Straffelovens § 172, 1 Stk 1 Led for Falsk efter dens § 171, dels i Medfør af Strfl's § 285 for Bedrageri efter dens § 279, med en Straf, der i Medfør af Straffelovens § 57 vil være at fastsætte under eet med den Tiltalte i 1931 idømte betingede Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage — hvilken Straf nu vil være at fuldbyrde —, til en samlet fælles Straf af Fængsel i 4 Maaneder.

De borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar, hvorhos Tiltalte vil have at udrede Sagens Omkostninger, der- under 25 Kr i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer, Over- retssagfører Vandborg, Aalborg, samt have at udrede den paastaaede Erstatning til Alex Kappels Forlag.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Aalborg Købstad m v den 7 April 1933 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde maa det tiltrædes, at Tiltalte er anset overbevist om at have forholdt sig som i Dommen be- skrevet.

Han vil herfor være at anse efter Straffelovens § 172, 1 Stk, jfr § 171 med en Straf, der vil være at fastsætte som ved Dommen sket, dog at Fuldbyrdelsen af den ikendte samlede Straf findes at burde ud- sættes som nedenfor angivet. Med denne Ændring vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af det offen- lige som nedenfor anført.

Nr 281/1932. Inspektør **H W Froberg** (Gelting)

m o d

Gaardejer **Knud Vestergaard** (Martensen-Larsen).

betræffende Erstatning for Kastningssmitte.

Vestre Landsrets Dom af 3 Oktober 1932: Sagsøgte, Inspektør Froberg, bør til Sagsøgeren, Gaardejer Knud Vestergaard, betale 2215 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 9 Juni 1931, indtil Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 250 Kr. Det idømte uddes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Paa Grundlag af nogle efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger om de nærmere Omstændigheder ved den den 10 September 1930 stedfudne Kastning eller Kælvning paa Mejlgaard har det veterinære Sundhedsraad i en Erklæring af 12 April 1933 paa Forespørgsel, om Raadet efter de nu beskrevne Forhold vil formene, at en veloplyst Landmand burde faa Mistanke om, at der mulig kunde foreligge Tilfælde af smitsom Kastning og om Kviens Kælvning og følgende Tilstand frembød noget Symptom paa smitsom Kastning, svaret paa det første Spørgsmaal: »Nej, medmindre der er forefaldet andre Kastningstilfælde i den paagældende Besætning« og paa det andet Spørgsmaal: »Nej, bortset fra, at Kastningen fandt Sted paa det noget tidlige Tidspunkt«. Raadet har derhos i samme Erklæring paa et Spørgsmaal om, hvorvidt det med Bestemthed kan siges, at de to af Indstævnte købte Kvier har været inficeret med smitsom Kastning, svaret, at det ikke kan siges med Sikkerhed, men at Tidspunktet for Kastningens Optraeden i Ejerens Besætning passer meget godt med, at Smitten er indslæbt med Kvierne, og at da endvidere flere andre af de ved Auktionen bortsolgte Kvier utvivlsomt har været smittet af Kastning paa Salgsdagen, er der overvejende Sandsynlighed for, at Smitten er tilført Vestergaards Besætning ved de to indkøbte Kvier.

Idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger, derunder fornævnte Erklæring fra det veterinære Sundhedsraad, ikke findes at kunne føre til et andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste i Henhold til dens Grunde.

Salæret til den for Indstævnte under Anken for Højesteret beskikkede Sagfører vil være at udrede af Appellanten.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Martensen-Larsen betaler Appellanten, Inspektør H W Froberg 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgørelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 19 September 1930 holdtes paa Mejlgaard offentlig Auktion over en Del ungt Stamkvæg af Gaardens Besætning, og paa denne Auktion købte Sagsøgeren, Gaardejer Knud Vestergaard af Aastrup, der ikke selv var tilstede, ved Landbrugskonsulent Jørgen Rudbeck af Grenaa to Kvier for henholdsvis 405 Kr og 450 Kr. Af Kvierne, der straks blev bragt til Sagsøgerens Ejendom, kælvende den ene den 15 Oktober s A, 5 Dage for tidligt, og den anden den 1 November s A, 17 Dage for tidligt; begge Kalvene levede. Den 2 Januar 1931 kastede en Ko i Sagsøgerens, af 22 Malkekøer bestaaende, Besætning Kalven, og derefter kastede i Tiden indtil 15 April s A yderligere ni Køer. Idet Sagsøgeren har anbragt, at disse Kastningstilfælde skyldes smitsom Kastning, og at Kastningssmitten er paaført hans Besætning af de to paa Auktionen paa Mejlgaard købte Kvier, har han under nærværende Sag paastået Sagsøgte, Inspektør Froberg af Mejlgaard, paa Ejerens Vegne tilpligtet at betale en Erstatning af 2215 Kr, til hvilket Beløb Skaden paa Sagsøgerens Besætning ved Kastningssmitten er ansat ved en under Sagen afholdt Syns- og Skønsforretning, tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt p a fra den 9 Juni 1931, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastået sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte i første Række gjort gældende, at det ikke er godtgjort, at den smitsomme Kastning, som han erkender har foreligget paa den angivne Tid i Sagsøgerens Besætning, er paaført Besætningen ved de to ommeldte indkøbte Kvier. Han har herved henvist til, at der ikke var smitsom Kastning paa Mejlgaard, da Auktionen fandt Sted og ikke havde været det siden 1922, ligesom denne Sygdom heller ikke har vist sig i Besætningen efter Auktionen. Med Hensyn til det under Sagen oplyste, at en Ko kastede Kalven den 11 December 1929 og en anden Ko den 20 August 1930, samt en Kvie den 10 September s A, har Sagsøgte særlig anført, at han efter sit Kendskab til smitsom Kastning kunde konstatere, at intet af disse Tilfælde var af smitsom Art, saaledes at det ikke havde været nødvendigt at lade Tilfældene undersøge af Dyrlæge.

Det er oplyst, at foruden i Sagsøgerens Besætning opstod der smitsom Kastning i syv andre Besætninger, til hvilke der var indkøbt Kvier paa Auktionen paa Mejlgaard, og det veterinære Sundhedsraad har i Erklæringer af 26 Februar og 20 April 1932 paa et stillet Spørgsmaal om, hvorvidt det maa anses for utvivlsomt, at de paa Mejlgaard købte Kvier har medbragt Kastesmitte til de smittede Besætninger, svaret: »Ja, i ethvert Tilfælde til nogle af de smittede Besætninger, deriblandt K Vestergaards«. Da det nu om Sagsøgerens Besætning yderligere er oplyst, at der ikke er konstateret smitsom Kastning siden Aaret 1922, og at der ikke er indkøbt Dyr til Besætningen siden 1929, da der indkøbtes en Tyr, maa der gaas ud fra, at Kastningssmitten er paaført Besætningen ved de indkøbte Kvier.

Sagsøgte har dernæst anbragt at Erstatningsansvar for Kastnings-smitten ikke kan gøres gældende mod ham, da han ikke ved Salget af de ommeldte Kvier har gjort sig skyldig i noget uforsvarligt Forhold og der ej heller er afgivet nogen Garanti, hvorimod det under en Frokost før Auktionen overfor Auktionarius og i Overværelse af adskillige Købere deriblandt fornævnte Landbrugskandidat Rudbeck oplystes af Sagsøgte, at en af de Kvier, der var optaget i Auktionskataloget, var kommet for tidlig med Kalven og derfor ikke skulde sælges paa Auktionen.

I Overensstemmelse med hvad det veterinære Sundhedsraad i den ovennævnte Erklæring yderligere har udtalt, findes imidlertid Sagsøgte ved den ovennævnte Oplysning før Auktionen over det til Avlsdyr bestemte Stamkvæg ikke at have givet fylddestgørende Besked om, hvorledes Forholdene var med Hensyn til de forefaldne Kastninger, saa meget mindre som Dyr lægeundersøgelse som omtalt ikke var foretaget. Efter hvad der forelaa for Auktionskøberne maatte disse kunne regne med, at der ingen mistænkelige Tilfælde havde foreligget, der kunde kræve Forbehold fra deres Side, og Ansvar for den Skade, der er opstaaet gennem Kastningssmitte fra de indkøbte Dyr, maa derfor paa-hvile Sagsøgte. Sagsøgerens Erstatningspaastand, mod hvis Størrelse ingen Indsigelse er nedlagt, vil derfor være at tage til Følge.

Sagsøgte vil derhos have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 250 Kr.

O n s d a g d e n 2 9 N o v e m b e r .

Nr 97/1933. **Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger** (Fich) **mod**

Kolonien »**Filadelfia**« (Landsretssagf Wiedemann),

betræffende Gyldigheden af en Udmeldelse.

Østre Landsrets Dom af 25 April 1933: De Sagsøgte »Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger« bør anerkende, at de af Sagsøgerne Kolonien »Filadelfia«, Dianalund, hos de Sagsøgte tegnede Brandforsikringer under Forsikrings Nr 20, 147, 148, 186, 204, 207, 229, 231, 232, 241, 243, 252, 253, 255, 259, 260, 262, 264, 269, 270, 271, 273, 277, 281, 291, 292, 294, 296, 298, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 319 og 432 er lovlig udmeldt af Brandforsikrings-Foreningen fra 1 April 1933 at regne. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgerne med 300 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven. — — —

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Til Dommens Fremstilling af det faktiske føjes, at Indstævntes Udmeldelse, der var dateret den 28 November 1932 blev frem-

sendt til Appellanten med en Skrivelse fra Assurancefirmaet Jørgen Hoppe & Co af 30 December 1932, samt at der i Tiden fra Nytaar til 7 Februar 1933 førtes Forhandlinger mellem Parterne om Tilbagebetaling af Udmeldelsen.

Som i Dommen antaget, kan der ikke tillægges den Omstændighed, at Udmeldelsen paa det anførte Tidspunkt er tilstillet Brandforsikringens Direktion i Stedet for Branddirektøren en saadan Betydning, at Udmeldelsen af den Grund skulde kunne anses for ubehørig. Da derhos Udmeldelsen var underskrevet af Personer, der var kompetente til at handle paa Indstævntes Vegne, og ledsaget af fornødent Samtykke fra samtlige Pant-havere, findes de i Dommen omtalte Forhold, at Underskrivernes Kompetence ikke var dokumenteret og at der ikke med Udmeldelsen fulgte helt fyldestgørende Dokumentation vedrørende Ejendommenes Behæftelse, ej heller at være af saa væsenlig Betydning, at de kan gøre Udmeldelsen ubehørig.

Dommen vil herefter i det hele kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger, til Indstævnte, Kolonien »Filadelfia«, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne, Kolonien »Filadelfia«, Dianalund, der hidtil havde haft samtlige Institutionens Bygninger forsikrede hos de Sagsøgte »Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger«, men som nu ønskede, at Forsikringerne fra 1 April 1933 skulde overgaa til et andet Forsikringsselskab »Lloyds Assurandører«, London, tilstillede ved Skrivelse af 30 December 1932 de Sagsøgte en Udmeldelse af samtlige Bygninger fra 1 April 1933 at regne — til hvilket Tidspunkt Udmeldelse ifølge Policerne tidligst kunde ske — med Bemærkning om, at samtlige Bygninger fra sidstnævnte Dato var forsikrede i Lloyd. Ved Skrivelse af 7 Februar 1933 svarede de Sagsøgte, at de ikke kunde anerkende Udmeldelsen under Henvisning til, at der paa Kolonien baade drives større Landbrug og større Gartneri, hvorfor de til saadanne Virksomheder knyttede Bygninger i Henhold til Lov Nr 106 af 3 April 1925 ikke kan udmeldes til et Aktieselskab, at der savnes Dokumentation for, at Udmeldelsen er vedtaget af Koloniens Bestyrelse, og endelig, at enhver Begæring om Udtrædelse af Landbygningernes Brandforsikring i Hen-

hold til Vedtægtens § 36, Stk 3, jfr § 37, skal tilstilles vedkommende Branddirektør til Godkendelse.

I Erkendelsen af, at en under Forsikrings Nr 200 forsikret Landbrugsejendom i Medfør af fornævnte Lov af 3 April 1925 ikke kunde udmeldes til et Aktieselskab, har Sagsøgerne, forsaavidt dette Forsikringsnummer angaar, frafaldet Udmeldelsen, men har iøvrigt fastholdt deres Berettigelse af den skete Udmeldelse. Sagsøgerne har herefter under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte tilpligtede at anerkende, at de af Sagsøgerne tegnede Brandforsikringer under Forsikrings Nr 20, 147, 148, 186, 204, 207, 229, 231, 232, 241, 243, 252, 253, 255, 259, 260, 262, 264, 269, 270, 271, 273, 277, 281, 291, 292, 294, 296, 298, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 319 og 432 er lovlig udmeldt af Foreningen fra 1 April 1933 at regne.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet de hævder, at Udmeldelsen ifølge Forsikringens Vedtægter først kan anses gyldig pr 31 Marts 1934, hvorved henvises til forskellige Bestemmelser i Vedtægternes § 36 og § 37, — I § 36 bestemmes først, at Udtrædelse af Foreningen med den Virkning, at Interessenten løses fra sine Forpligtelser overfor Foreningen, kun kan finde Sted den 31 Marts. Derefter hedder det i Stykke 3:

»Om enhver Udtrædelse skal der indgives skriftlig Begæring til vedkommende Branddirektør, ledsaget af de i § 37 nævnte Oplysninger i behørig Orden.«

Da det er ubestridt, at dette ikke er sket, idet Sagsøgerne har tilstillet Direktionen deres Udmeldelse, og idet det hævdes, at det for de Sagsøgte har sin Betydning, at Udmeldelse rettes til vedkommende Branddirektør, der har det nærmere Kendskab til Policen m m, fastholder de Sagsøgte, at Udmeldelsen pr 1 April 1933 under disse Omstændigheder ikke kan anses gyldig.

Der findes imidlertid at maatte gives Sagsøgerne Medhold i, at den Omstændighed, at de har rettet Udmeldelsen direkte til de Sagsøgtes Direktion i Stedet for til Branddirektøren, ikke kan tillægges en saadan Betydning, at Udmeldelsen ikke skulde anses for behørig, saameget mere som det i heromhandlede Henseende maa virke noget vildledende, at Policerne under de trykte »Meddelelser til Vejledning for de Forsikrede« indeholder Bemærkning om, at Forsikring andetsteds af de ved Policen forsikrede Bygninger og Bygningsdele eller andre paa samme Ejendom ikke er tilladt »uden forud indhentet Samtykke fra Direktionen«.

De Sagsøgte har endvidere anført, at der, da Udmeldelsesbegæringen fremkom, ikke forelaa Dokumentation — saaledes som det efter Vedtægternes § 37 e) kan forlanges — for, at Udmeldelse var vedtaget af Kolonien »Filadelfia«s Bestyrelse. — Det er imidlertid oplyst under Sagen, at de, der har underskrevet Udmeldelsesbegæringen, udgjorde Koloniens daværende samlede Bestyrelse, og der maa gives Sagsøgerne Medhold i, at denne rent formelle Mangel ikke kan afficere Udmeldelsens Behørighed.

Udover de foran omhandlede, af de Sagsøgtes Direktion i Skrivelse af 7 Februar 1933 fremsatte Indvendinger har de Sagsøgte her under Sagen fremhævet, at Udmeldelsen for nogle af Ejendommenes Vedkommende ikke var ledsaget af fornøden Oplysning om disses Behæftelse

og af Samtykke fra Panthaver — saaledes som foreskrevet i Vedtægternes § 37 c) og d). —

Efter det under Proceduren oplyste er Forholdet det, at samtlige Panthavere har samtykket i Assurancens Overflytning til »Lloyd«, men at det har vist sig, at en Del af de paa Policerne nævnte Matr Nr senere har faaet andre Betegnelser.

Efter det saaledes oplyste ses der ikke heller for dette Punkts Vedkommende at foreligge nogen saadan Mangel ved Udmeldelsen, at denne ikke kan anses gyldig pr 1 April 1933.

Det maa i Almindelighed bemærkes, at det navnlig, hvor det drejer sig om Forsikringer vedrørende større Ejendomskomplekser, ofte vil være forbundet med Vanskelighed helt at undgaa, at der i Udmeldelsesbegæringen indløber mindre Unøjagtigheder, og at det derfor vilde være urimeligt, om saadanne uvæsenlige mere eller mindre formelle Mangler, som, naar de paavises, uden Vanskelighed kunde afhjælpes i Tiden til den 1 April, da Forsikringen var tænkt at skulle bortfalde, skulde kunne bevirke, at Forsikringsselskabet kunde fastholde Forsikringen i endnu et helt Aar, hvad der kunde føre til ubillige Resultater. De i nærværende Tilfælde foreliggende Mangler skønnes som ovenfor udviklet ikke at være af en saadan Art, at det med Føje kan statueres, at der fra Sagsøgenes Side har været udvist en dem tilregnelig Forsømmelse, og det bør derfor ikke medføre noget Retstab for dem, saa meget mere som det maa antages, de ikke har paaført de Sagsøgte nogen væsenlig Gene, endsige Tab. Herefter findes der ikke at foreligge et aldeles tilstrækkeligt Grundlag for paa Grund af de af de Sagsøgte fremsatte Indsigelser — enkeltvis eller i Forbindelse med hinanden — at frakende den skete Udmeldelse retlig Virkning, og Sagsøgenes Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at betale Sagsøgerne med 300 Kr.

Nr 71/1933. **Skattedepartementet** (d kst Kmadv)

m o d

Sagfører **J Traberg** (Teist),

betræffende Beregning af et Stempelafgiftsbeløb.

Dom afsagt den 5 Oktober 1932 af Retten for Storehedinge Købstad m v: Sagsøgte, Sagfører Jens Traberg, Storehedinge, bør til Sagsøgerne, Skattedepartementet paa Statskassens

Færdig fra Trykkeriet den 20 December 1933.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 26

Onsdag den 29 November.

Vegne, betale 32 Kr 25 Øre, med Renter 5 pCt p a fra den 17 August 1932, til Betaling sker. Sagsøgerne bør for Tiltale af Sagsøgte i denne Sag fri at være. Sagsøgte bør til det offentlige betale de Afgifter, som skulde erlægges, saafremt Sagen ikke for Sagsøgernes Vedkommende havde været afgiftsfri, og i Salær til den konstituerede Kammeradvokat 15 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Østre Landsrets Dom af 30 December 1932: Appellanten, Sagfører J Traberg, Storehedinge, bør for Tiltale af Indstævnte, Skattedepartementet, i denne Sag fri at være. Indstævnte bør til Appellanten betale 32 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 29 September 1932, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 100 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket med Justitsministeriets Tilladelse.

I Henhold til de i Underrettens Dom anførte Grunde vil denne Dom være at stadfæste, dog at Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret vil ligeledes være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Sagens Omkostninger ophæves. Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret ophæves ligeledes.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved en den 4 Februar 1921 oprettet Kassekreditivkontrakt indrømmede Den sjællandske Bondestands Sparekasse Sagsøgte, Sagfører Jens Traberg, Storehedinge, en løbende Kassekredit af indtil 16 000 Kr. I Kontraktens Post 1 fastsættes den aarlige Kreditivafgift til $\frac{1}{2}$ pCt af nævnte Beløb og ifølge Post 6 forfalder denne Ydelse hvert Aars 30 September forud for et Aar ad Gangen, alt saalænge Kontraktforholdet vedvarer. Ifølge Post 2 beregnes som Rente af det Beløb, Sparekassen til enhver Tid har til Gode, Nationalbankens laveste Disconto, dog ikke under 5 pCt p a, fra Udbetalingsdagen; efter Post 5 opgøres Renten halvaarsvis til 31 Marts og 30 September. Sparekassen kan i Medfør af Post 3 til enhver Tid opsig Krediten med 3 Maaneders Varsel, og Kredithaveren kan naarsomhelst uden Opsigelse indbetale det skyldige Beløb med Afgift, Renter o s v og derved ophæve Kontrakten. Ifølge Post 8 skal Udskrift af Sparekassens Bøger til enhver Tid gælde som fuldt Bevis for Gældens Størrelse. Til Sikkerhed for Kontraktens Opfyldelse stillede der ifølge Post 9 Selvskyldnerkaution for Sagsøgte, og Kontrakten blev medunderskrevet af fire Personer som Selvskyldnerkautionister. I Kontraktens Post 10 bestemmes, at Kontrakten — saafremt Opsigelse eller Udbetaling efter Post 3 eller Ophævelse i Misligholdelsestilfælde ikke allerede tidligere er sket — i al Fald udløber den 31 Marts 1926, og altsaa ophæves nævnte Dag uden nærmere Varsel, forsaavidt Kredithaveren ikke forinden maatte have truffet Overenskomst med Sparekassen om Kreditivforholdets Fortsættelse i en ny Periode. Ifølge Post 11 forfalder Gælden i visse nærmere angivne Misligholdelsestilfælde, og i Post 12 fastsættes endelig Regler om Fremgangsmaaden i Søgmaalstilfælde, bl a at Retsplejelovens Kap 41 efter Sparekassens Valg kan finde Anvendelse. Der blev ikke inden den 31 Marts 1926 mellem Kontrahenterne oprettet nogen skriftlig Overenskomst eller truffet nogen udtrykkelig mundtlig Aftale om Forlængelse af Kontraktstiden udover den 31 Marts 1926, men Kreditivforholdet fortsattes faktisk efter dette Tidspunkt, idet Sagsøgte fremdeles trak paa sin Konto. Den 26 Juli 1926 meddeltes der Kontrakten en af Sagsøgte underskrevet Paategning, hvori det hedder:

»Efter Overenskomst mellem fornævnte Sparekasse og underskrevne Sagfører Jens Traberg, Storehedinge, fortsættes Kreditforholdet ifølge foranstaaende Kontrakt indtil videre, dog at Kontrakten i al Fald ophæves uden Varsel den 31 Marts 1931. Renten beregnes fra 1 April 1926 at regne med $\frac{1}{2}$ pCt over Nationalbankens laveste Disconto og ikke under $5\frac{1}{2}$ pCt p a. Kreditafgiften beregnes fra samme Dag med 1 pCt om Aaret af Kreditens Beløb og forfalder og bogføres hvert Aars 31 Marts og 30 September forud for et halvt Aar ad Gangen. Iøvrigt vedbliver Kontraktens Bestemmelser uforandret at være gældende.«

Paategningen er medunderskrevet af to af de oprindelige Selvskyldnerkautionister, der samtykker i »den skete Fornyelse af Kontrakten paa de anførte Vilkaar« og erklærer sig indforstaaet med, at de to andre Kautionister fritages for deres Forpligtelser. Paategningen indeholder derhos Bestemmelser, hvorefter Sagsøgte pantsætter visse

nærmere opgivne Aktiver til yderligere Sikkerhed for Kontraktens Opfyldelse. Inden 31 Marts 1931 oprettedes der nu ingen yderligere skriftlig Overenskomst vedrørende Kreditivforholdet, men dette fortsattes faktisk udover nævnte Tidspunkt. Først den 15 Maj 1931 gaves der paany Kontrakten af 1921 en af Sagsøgte underskrevet Paategning, hvis Indhold gaar ud paa, at han efter Overenskomst med Sparekassen fortsætter Kreditivforholdet ifølge den oprindelige Kontrakt med Paategning af 26 Juli 1926, der udløb den 31 Marts 1931, i en ny Periode, saaledes at Kontrakten fremdeles er gældende for en Kassekredit paa 16 000 Kr, dog at Kontrakten i al Fald udløber og ophæves uden Varsel den 31 Marts 1936. Det bestemmes endvidere, at Kreditivafgiften beregnes fra 1 April d A med $\frac{1}{2}$ pCt om Aaret af Kreditens Beløb, medens iøvrigt Kontraktens Bestemmelser vedbliver at være gældende. Fremdeles indeholder Paategningen Bestemmelser om, at Sagsøgte i Anledning af den stillede Kautions Bortfald til Sikkerhed for skadesløs Betaling af alt i Henhold til Kontrakten til enhver Tid skyldigt, samme Dag har udstedt et Skadesløsbrev til Sparekassen for indtil 17 600 Kr med Panteret i Sagsøgtes Ejendomme i Storehedinge samt yderligere haandpantset visse Aktiver.

Medens saavel den oprindelige Kontrakt af 1921 som Skadesløsbrevet af 15 Maj 1931 er stemplet til Takst 32 Kr, er hverken Paategningerne af 26 Juli 1926 eller af 15 Maj 1931 stemplet.

Nogen Tid efter fornævnte Skadesløsbrevs Oprettelse og Stempeling indsendte Sagsøgte det til Sagsøgerne, Skattedepartementet, idet han krævede det forbrugte Stempelbeløb refunderet, men Sagsøgerne har, efter at de paagældende Dokumenter var blevet dem forelagt, ved Resolution af 7 Oktober 1931 antaget Paategningerne af 26 Juli 1926 og 15 Maj 1931 til Stempel hver til Takst 32 Kr, dog saaledes at man forsaavidt angaar Paategningen af 1931 har anset Stempelpligten dækket ved det til Skadesløsbrevet anvendte Stempel. Denne Afgørelse har Sagsøgte begæret prøvet ved Domstolene, hvorfor Sagsøgerne har anlagt nærværende Sag, under hvilken de paastaar Sagsøgte tilpligtet at betale til Sagsøgerne paa Statskassens Vegne i Stempelafgift 32 Kr tilligemed den Amtsforvalteren for Stempelingen tilkommende Kendelse 25 Øre, ialt 32 Kr 25 Øre, med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 17 August d A, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger efter Reglerne i Retsafgiftslovens § 16, herunder Salær til den konstituerede Kammeradvokat.

Til Støtte for Paastanden gør Sagsøgerne gældende, at de omhandlede Paategninger ikke opfylder Betingelserne efter Stempelovens § 10 for at kunne være stempelfri, idet de er oprettet efter at de forudgaaende Kontrakter er ophørt at gælde.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, idet han under Henvi-
sing til, at Kreditivforholdet mellem Sagsøgte og Sparekassen ingensinde har været afbrudt, men før Paategningerne er blevet stiltiende fornyet, gør gældende, at der ved de to Paategninger ikke er stiftet nogen ny Gældsforpligtelse, men blot er foretaget Forandringer i den ældre, endnu bestaaende Kontrakt med Hensyn til Sikkerheden, Rente- og Kreditydelserne og Betalingstiden, hvorfor Paategningerne maa anses

for stempelfri i Medfør af Stempelovens § 10. Sagsøgte har nærmere anført, at Parterne allerede ved Oprettelsen af Kontrakten i 1921 tilsigtede at etablere et stedsevarende Kontraktsforhold, og at Tidsbegrænsningen i Post 10 blot er Udtryk for Sparekassens Ønske om ved Ydelse af Kassekredit at forbeholde sig, at Krediten, der jo ikke afdrages, forfalder hvert 5 Aar, for at der kan blive Lejlighed til at revidere Sikkerheden, overveje om »højeste Beløb« ikke bør nedskrives o s v. Efter Sagsøgtes Formening bør herefter ikke den tilfældige Omstændighed, at de omhandlede Paategninger er udfærdiget kort Tid efter i Stedet for kort Tid før de 5-aarige Perioders Udløb, bevirke, at Paategningerne bliver stempelpligtige. Idet Sagsøgte gør gældende, at Skadesløsbrevet af 15 Maj 1931 som Følge af det anførte ikke er stempelpligtigt, har han derhos paastaaet Sagsøgerne dømt til at refundere det til Stemplingen heraf anvendte Beløb 32 Kr.

Sagsøgerne har under Henviisning til det af dem til Støtte for Hovedkravet anførte paastaaet sig frifundet for Sagsøgtes Modkrav, idet Forældelsesindsigelsen efter Stempelovens § 26 ikke gøres gældende.

Efter det foreliggende maa det vel antages, at Paategningerne af 26 Juli 1926 og 15 Maj 1931 efter deres Indhold vilde have været stempelfri i Medfør af Stempelovens § 10, hvis de var sket henholdsvis inden den 31 Marts 1926 og 31 Marts 1931, til hvilke Tidspunkter Kreditivforholdet efter den oprindelige Kontrakts Post 10 og den senere Bestemmelse i Paategningen af 26 Juli 1926 skulde ophøre. Den ved Stempelovens § 10 hjemlede Stempelfrihed kan imidlertid ikke antages at angaa Paategninger paa Kontrakter, hvis Gyldighedstid efter deres Indhold er udløbet, hvorfor de heromhandlede Paategninger begge findes at være stempelpligtige som nye Gældsbeviser, saaledes som i Sagsøgenes Resolution af 7 Oktober 1931 antaget.

Som Følge af det anførte vil Sagsøgte være at dømme efter Sagsøgenes Paastand, idet han til det offentlige vil have at betale de Afgifter, som skulde erlægges, saafremt Sagen ikke for Sagsøgenes Vedkommende havde været afgiftsfri, og i Salær til den konstituerede Kammeradvokat 15 Kr.

Sagsøgerne vil efter det anførte være at frifinde for Sagsøgtes Modkrav.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 5 Oktober 1932 af Retten for Storehedinge Købstad m v og paastaas af Appellanten, Sagfører J Traberg, Storehedinge, forandret i Overensstemmelse med de af ham for Underretten nedlagte Paastande, dog saaledes at Appellanten kræver tilkendt Renter af 32 Kr fra den 29 September 1932.

Indstævnte, Skattedepartementet, paastaar Dommen stadfæstet.

Under Proceduren er det af Skattedepartementet tiltraadt, at Paategningerne af 1926 og 1931 samt Skadesløsbrevet af 1931 ikke behøvede det krævede Stempel, saafremt de var udstedt inden 31 Marts, henholdsvis 1926 og 1931.

Skattedepartementet anser det forudgaaende Kontraktforhold for at være ophævet fra disse Tidspunkter at regne og betragter derfor de senere Paategninger som nye selvstændige Dokumenter og ikke som Paategninger paa allerede oprettede Dokumenter, jfr Stempelovens § 10.

Ifølge Kassekreditivkontraktens Post 10 er imidlertid Kontraktens Ophævelse ved den 5-aarige Periodes Udløb afhængig af, at der ikke iorinden er truffet Overenskomst med Sparekassen om Forholdets Fortsættelse, og der maa efter det under Sagen oplyste gaas ud fra, at Sparekassen inden Periodernes Udløb har begyndt Forhandling med Appellanten om Forholdets Fortsættelse og mundtligt eller stiltiende har tiltraadt dets Fortsættelse, saaledes at det kun skyldes Nødvendigheden af nærmere Aftale om Ændring i Sikkerhed eller Vilkaar, at den skriftlige Fiksering af Forholdets Fortsættelse først skete ved de senere udfærdigede Paategninger.

Idet herefter ikke blot Appellantens Gældsforhold til Sparekassen, men ogsaa selve Kassekreditivkontrakten har været i Kraft ved Periodernes Udløb, vil der i Sagen være at give Dom efter Appellantens iøvrigt ikke nærmere imødegaaende Paastand.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil Indstævnte have at godtgøre Appellanten med 100 Kr.

Fredag den 1 December.

Nr 295/1932. Slagtermester **P V Christiansen** (Heilesen)

m o d

Toldklarerer **Fr Lemmeke**, Maskinmester **P Sørensen** og Direktør **K J Kruse** (Knudtzon),

betræffende Omfanget af en Servitutbehæftelse.

Dom afsagt den 21 April 1932 af Retten for Nørresundby Købstad m v: Sagsøgte, Slagtermester P V Christiansen, Grønne-gade 2, Nørresundby, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Toldklarerer Fr Lemmeke, Gl Kongevej 33 A, København, Maskinmester P Sørensen, Østergade 31, Nørresundby, og Direktør K J Kruse, Regementgatan 16, Malmø, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Vestre Landsrets Dom af 3 September 1932: Indstævnte, Slagtermester P V Christiansen, bør i Forhold til Appellanterne, Toldklarerer Fr Lemmeke, Maskinmester P Sørensen og Direktør K J Kruse, som Ejere af Matr Nr 205 a Nørresundby Købstads Bygrunde være uberettiget til at benytte nævnte Ejendom, særligt ogsaa Portaabningen i Forhuset paa Ejendommen og Porten i Skellet mellem

denne Ejendom og Ejendommen Matr Nr 205 u og 205 x, Nørresundby Købstads Bygrunde, til Færdsel fra eller til den Del af Indstævntes Ejendom, der tidligere har været skyldsæt under Matr Nr 206 k, sammesteds. I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanterne 250 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket til Højesteret.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at det oprindelige Matr Nr 205 u har været en Del af en samlet under Nr 205 a matrikuleret Ejendom, hvortil den omhandlede Port hørte, og først blev udstykket og frasolgt ved det Skøde, hvorved den ommeldte Servitut blev paalagt den resterende Del af Matr Nr 205 a. Det er endvidere oplyst, at den Færdsel til og fra det tilkøbte Jordstykke, som har givet Anledning til Sagen, alene bestaar i, at Appellantens Automobiler, naar de skal bruges føres fra Garagen, hvor de opbevares, ud paa Gaden og efter Brugen tilbage igen, medens der ikke iøvrigt er Tale om nogen Transport fra Jordstykket. Da en saadan Færdsel over de Indstævntes Ejendom ikke findes at gaa ud over hvad der er hjemlet ved Servituten og Overenskomsten af 4 Juli 1924, og da kun dette Forhold vil kunne tages under Paakendelse under denne Sag, vil Appellantens Paastand om Stadfæstelse af Underrettens Dom være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret findes de Indstævnte in solidum at burde betale Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret betaler de Indstævnte, Toldklarerer Fr Lemmeke, Maskinmester P Sørensen og Direktør K J Kruise, een for alle og alle foreen, til Appellanten, Slagtermester P V Christiansen, med 500 Kroner, inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Ifølge Skøde af 17 December 1919, lyst 2 Januar 1920, ejer Sagsøgerne, Toldklarerer Fr Lemmeke, Gl Kongevej 33 a, København, Maskinmester P Sørensen, Østergade 31, Nørresundby, og Direktør K J Kruise, Regementsgatan 16, Malmø, Ejendommen Matr Nr 205 a Nørresundby Købstads Bygrunde, og ifl Paategning paa Skødet, lyst 13 November 1931 tillige Matr Nr 205 x ibd. Ifølge Skøde af 18 November 1920, lyst 26 s M, ejer Sagsøgte, Slagtermester P V Christiansen, Grønne-

gade 2, Nørresundby, Ejendommen Matr Nr 205 u og 205 y Nørresundby Købstads Bygrunde, og ifl Skøde af 13 December 1923, lyst 21 December 1923, erhvervede Sagsøgte tillige Parcellen Matr Nr 206 k Nørresundby Bygrunde.

Ved Landbrugsministeriets Skrivelse af 31 August 1925 er nævnte Matr Nr 206 k, der har et Areal af 440 m², blevet inddraget under nævnte Matr Nr 205 u, der har et Areal af 329 m², saaledes at det tidligere Matr Nr 206 k er udgaaet af Matrikulen, og saaledes at det nuværende Matr Nr 205 u, der nu er skyldsats for Hartkorn 1½ Alb har et Areal af 769 m².

Medens Sagsøgerne som nævnt ejer Matr Nr 205 x og Sagsøgte Matr Nr 205 y, er disse Arealer faktisk blevet mageskiftede, uden at Berigtigelse til Tingbogen har fundet Sted, og Matr Nr 205 y henhører faktisk til Ejendommen Matr Nr 205 a, Matr Nr 205 x faktisk til Matr Nr 205 u.

Gaardspladserne til de nævnte Ejendomme er adskilt ved et Plankeværk, hvori der i den nordlige Del er en Port, og i Forhuset paa Matr Nr 205 a er der en Portaabning langs det sydvestlige Skel af Matr Nr 205 a ind mod Grænsen til Matr Nr 205 u.

Ifølge Skøde af 26, lyst 30 November 1917, paahviler der Matr Nr 205 a saalydende Servitut:

»Køberen af den solgte Ejendom (d v s Matr Nr 205 u Nørresundby Bygrunde af Hartk 0½ Alb) og fremtidige Ejere af denne har fri og uhindret Færdsel af enhver Art gennem en Port, der anbringes i et paa begge Parters fælles Bekostning i Skellet mellem Ejendommene og i sædvanlig Højde opsat Plankeværk, hvilken Port skal være at aabne indad mod Gaardspladsen til Matr Nr 205 u, samt ligeledes fri og uhindret Færdsel fra denne Port og ud og ind gennem Portaabningen i Forhuset paa Matr Nr 205 a.« Denne Servitut er den 30 November 1917 tinglyst saavel paa Matr Nr 205 a af Hartk 0½ Alb som paa Matr Nr 205 u af Hartkorn 0½ Alb.

Sagsøgte har nu i det nordvestlige Hjørne af den af ham i 1923 tilkøbte Parcel, der forhen var skyldsats under Matr Nr 206 k, opført en Garage, der støder op til Skellet mod Matr Nr 208 g og Skellet mod Matr Nr 205 u og 205 m. Den nordvestlige Side af Garagen har en Længde af 6,6 m, og den nordøstlige Side har en Længde af 5 m. Indgangen til Garagen findes i Skellet mellem det tidligere Matr Nr 205 u og det tidligere Matr Nr 206 k, og i den sydvestlige Side af Garagen er der anbragt en Dør i Nærheden af Skellet mod Matr Nr 205 m og 205 b. Den øvrige Del af det oprindelige Matr Nr 206 k anvendes som Have.

Sagsøgte benytter Portaabningen i Forhuset paa Matr Nr 205 a, Gaardspladsen paa samme Matr Nr og Porten i Skellet mellem Matr Nr 205 a og Matr Nr 205 u til Færdsel til og fra Garagen, naar han fra Østergade, der støder op til Matr Nr 205 a, langs med dette Matr Nr's nordvestlige Skel skal til Garagen eller fra Garagen til Østergade, i hvilken Henseende det bemærkes, at der ikke fra Gaardspladsen paa det oprindelige Matr Nr 205 u eller fra den tilkøbte Parcel, det oprindelige Matr Nr 205 k, er nogensomhelst Adgang til Gade eller Vej undtagen over Matr Nr 205 a.

Under nærværende Sag gør Sagsøgerne nu gældende, at den ommeldte paa Matr Nr 205 a hvilende Færdselsbyrde alene er stiftet til Fordel for nuværende og fremtidige Ejere af den Ejendom, som ved Servitutens Stiftelse var skyldsatsat under Matr Nr 205 u, i hvilken Henseende de særlig har oplyst, at Sagsøgte for Tiden har en Lastbil og en Personbil, med hvilke han kører til og fra Garagen gennem Ejendommen Matr Nr 205 a fra og til Østergade, samt at den nævnte Garage ikke kunde have været opført paa det oprindelige Matr Nr 205 u, der paa Forhaand er overbebygget, og at Sagsøgte har ladet sig forlyde med, at han agtede at opføre et Slagtehus paa det oprindelige Matr Nr 206 k. Sagsøgerne har derfor nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte kendes uberegtiget til at benytte Ejendommen Matr Nr 205 a Nørresundby Købstads Bygrunde, særligt ogsaa Portaabningen i Forhuset paa nævnte Ejendom, og Porten i Skellet mellem nævnte Ejendom og Ejendommen Matr Nr 205 u og 205 x, til Færdsel fra eller til den Del af Sagsøgtes Ejendom, der tidligere har været skyldsatsat under Matr Nr 206 k Nørresundby Bygrunde, samt at Sagsøgte betaler Sagens Omkostninger.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Saavel Sagsøgeren Sørensen som Sagsøgte har afgivet Partsforklaringer under Sagen, og det fremgaar heraf, at den ommeldte Port oprindelig var betydelig lavere end nu, idet den kun havde en Højde af 1,80 m, saaledes at Sagsøgte kun lige kunde passere igennem den med sin Bil. Da Gadeniveauet i 1924 blev forhøjet, blev Porten forhøjet med ca $\frac{3}{4}$ m, saaledes at man nu med Lethed kunde passere derigennem selv med en lukket Bil. I Anledning af Portens Omforandring blev der den 4 Juli 1924 afsluttet en Overenskomst mellem Sagsøgeren Sørensen og Sagsøgte, bl a indeholdende Bestemmelser om Udgifternes Fordeling, men hvori det tillige bestemmes, at Sagsøgte maa køre igennem Porten til sin Gaard med et Automobil.

I 1923 købte Sagsøgte Bil, der blev indregistreret som Person- og Varebil og blev benyttet i begge Egenskaber. Han har haft lejet Garageplads udenfor sin Ejendom, indtil han opførte den under Sagen omhandlede Garage, dog bortset fra et Tidsrum paa et Par Aar, da Bilen med Sørensens Tilladelse stod i Porten om Natten. Den har undertiden ogsaa staaet i Gaarden om Natten, ligesom Sagsøgte ofte er kørt ind i Gaarden for at vaske Bilen eller for at aflæsse Varer her. I Foraaret 1931 købte Sagsøgte en Personbil, som kun er anvendt til personlig Befordring, medens han stadig benytter den ældre Bil til Varekørsel.

Sagsøgte har forklaret, at han vel oprindelig tænkte sig Muligheden af at bygge noget mere paa det tilkøbte Areal, og at han bl a tænkte sig at opføre et Slagtehus, men at han senere har opgivet denne Tanke. Grunden til, at han købte Arealet, var navnlig den, at han ønskede at faa større Gaardsplads og Tørreplads.

Endelig fremgaar det af en under Sagen fremlagt Skitse og af Rettens Besigtigelse af Aastedet, at det vestlige Hjørne af Gaardspladsen paa Matr Nr 205 a, gennem hvilken Del af Gaardspladsen Færdselen fra Matr Nr 205 u ud igennem Porten foregaar, er adskilt

fra den øvrige Del af Gaardspladsen ved et Plankeværk, hvori er anbragt en Port.

Sagsøgerne har til Støtte for deres Paastand gjort gældende, at det oprindelige Matr Nr 206 k maa betragtes som en selvstændig Ejendom, at Ejeren af 205 a ved Servitutens Stiftelse har taget Hensyn til, at Matr Nr 205 u da nærmest var overbygget, og at der derfor ikke kunde forventes yderligere Bebyggelse med deraf flydende stærkere Færdsel, samt at Sagsøgte Standpunkt vil kunne medføre uantagelige Konsekvenser, saafremt Sagsøgte køber flere Grunde sydfor det oprindelige Matr Nr 206 k og lader Færdselen fra disse Grunde med eventuelle Bygninger foregaa over Matr Nr 205 a. De har vel erkendt, at Sagsøgte med sin Bil maa køre fra Garagen til Gaardspladsen paa Matr Nr 205 u for der at gøre Ophold og senere fortsætte ud gennem Porten, men har gjort gældende, at saadan Kørsel ikke maa foregaa uden Ophold.

Sagsøgte har til Støtte for sin Frifindelsespaastand gjort gældende, at Færdselen over Gaarden ikke er blevet større, fordi han har bygget Garagen, eller fordi han har anskaffet sig to Biler, som begge kun bliver brugt henholdsvis i Forretningsøjemed og til personlig Brug og aldrig i fremmed Tjeneste, samt at Domspraksis tillader en vis Bøvelighed indenfor de givne Rammer.

Vel findes der nu at maatte gives Sagsøgerne Medhold i, at den Matr Nr 205 a ved Skøde af 26 November 1917 paalagte Servitut fremdeles kun kan gøres gældende til Fordel for det oprindelige Matr Nr 205 u, uden at det i saa Henseende har nogen Betydning, at Matr Nr 206 k er sammenlagt med dette Matr Nr. Men naar der henses til, at Sagsøgte ifølge Overenskomsten af 4 Juli 1924 udtrykkelig har faaet Ret til at køre ind til sin Gaard med et Automobil, og at Sagsøgte uomtvist har Ret til at opstalde begge sine Automobiler paa sin Gaardsplads, findes Færdselen fra Garagen og ud igennem Porten at tjene de Interesser, der er knyttede til det oprindelige Matr Nr 205 u, og Sagsøgte vil derfor være at frifinde, medens Sagens Omkostninger efter Omstændighederne findes at burde ophæves.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 21 April 1932 af Retten for Nørresundby Købstad m v.

Foreløbig bemærkes, at Appellanterne for Landsretten har bestridt, at de har erkendt Indstævntes Berettigelse til at køre fra Garagen, naar Ophold gjordes paa Gaardspladsen.

Som i den indankede Dom antaget kan den Matr Nr 205 a ved Skødet af 26 November 1917 paalagte Servitut kun gøres gældende til Fordel for det oprindelige Matr Nr 205 u. Herefter kan Servitutbestemmelsen ikke afgive Hjemmel hverken til den i Dommen ommeldte Kørsel over Appellanternes Ejendom til og fra Garagen eller til anden Færdsel fra og til det oprindelige Matr Nr 206 k, hvorved bemærkes, at det ikke

herved kan blive afgørende, om Færdselen sker som Led i den paa det oprindelige Matr Nr 205 u af Indstævnte drevne Virksomhed. Appellanternes Paastand vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde godtgøre Appellanterne med 250 Kr.

Udover hvad i Underrettsdommen er anført, ses Stempelovertrædelse ikke at foreligge.

T i r s d a g d e n 5 D e c e m b e r .

Nr 166/1933. **Frk Marie Elisabeth Nicoline Nielsen** som Værge
for **Frk Kristine Sørensen (Selv)**

m o d

Husejer Otto N C Berg (Cohn),

betræffende formentlig uberettiget Opkrævning og Oppebørsel af Husleje.
(Sagen behandlet skriftlig).

Østre Landsrets Dom af 14 Juli 1933: Denne Sag afvises. I Sagsomkostninger bør Sagsøgerinden **Frk Marie Elisabeth Nicoline Nielsen** dels som Værge for **Frk Kristine Sørensen**, dels personlig til Sagsøgte Husejer Otto N C Berg betale 200 Kr. Saa bør og Frk Nielsen til Statskassen bøde 100 Kr. Forvandlingsstraffen bestemmes til 10 Dages Hæfte. Den idømte Bøde at udredes inden 14 Dage og de idømte Sagsomkostninger inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden som Værge for Frøken Kristine Sørensen at burde betale til Indstævnte med 100 Kroner.

Da Appellantinden uden rimelig Grund har indbragt Sagen for Højesteret vil hun være at anse med en yderligere Bøde til Statskassen af 100 Kroner, i Mangel af Bødens Betaling med en Forvandlingsstraf af 10 Dages Hæfte.

T h i k e n d e s f o r R e t :

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden, **Frk Marie Elisabeth Nicoline Nielsen** som Værge for **Frk Kristine Sørensen**

til Indstævnte Husejer Otto N C Berg med 100 Kroner. Marie Elisabeth Nicoline Nielsen bør til Statskassen bøde 100 Kroner og i Mangel af Bødens Betaling anses med Hæfte i 10 Dage.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Kogerske Frk Marie Elisabeth Nicoline Nielsen som Værge for Frk Kristine Sørensen paastaaet Sagsøgte Husejer Otto N C Berg dømt for uberettiget at have opkrævet og oppebaaret en Husleje stor 2200 Kr, skønt denne ikke var godkendt af Nævnet, i Tiden fra 1 December 1924—21 December 1926 samt til at betale hende Erstatning for en hos hende foretaget Fogedforretning.

Sagsøgte paastaar Afvisning, subsidiært Frifindelse. Paastanden om Afvisning begrundes ved, at det under nærværende Sag behandlede Spørgsmaal gentagne Gange har været underkastet Retsafgørelse, sidst ved Østre Landsrets Dom af 18 November 1930, som blev stadfæstet ved Højesterets Dom af 18 Februar 1931. Ved denne Dom afvistes Sagen under Hensyn til, at det nedlagte Krav allerede havde fundet sin endelige Afgørelse ved Højesterets Dom af 11 November 1926.

Idet der findes at maatte gives Sagsøgte Medhold i det foran anførte, vil hans Paastand om, at Sagen afvises, være at tage til Følge.

Sagsøgerinden Frk Nielsen vil derhos dels som Værge for Frk Kristine Sørensen, dels i Henhold til Sagsøgtes Paastand personlig have, jfr Retsplejelovens § 321, at godtgøre Sagsøgte Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Da det efter de foreliggende Afgørelser derhos findes, at nærværende Sag er anlagt uden rimelig Grund og Frk Nielsen under Domsforhandlingen er blevet betydet sit Ansvar ved uanset de tidligere Afgørelser at søge nærværende Sag gennemført, vil hun i Medfør af Retsplejelovens § 327, jfr § 324, være at anse med en Bøde til Statskassen af 100 Kr. Forvandlingsstraffen bestemmes til 10 Dages Hæfte.

Nr 53/1933. Sagfører, cand jur **K Johannsen** (Selv)

m o d

fhv Gaardejer **Niels Christian Pedersen** (Henriques),

betræffende Betaling af et fra Inkassationen af to Indstævnte tilhørende Panteobligationer hidrørende Restbeløb.

Østre Landsrets Dom af 27 Februar 1933: Sagsøgte, Sagfører K Johannsen, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse

betale Sagsøgeren, fhv Gaardejer Niels Christian Pedersen, 3242 Kr 15 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 11 Juni 1932, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 250 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten frafaldet sin subsidiære Paastand.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Sagfører, cand jur K Johannsen, til Indstævnte, fhv Gaardejer Niels Christian Pedersen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende ved Retten for Roskilde Købstad m v forberedte Sag paastaar Sagsøgeren, fhv Gaardejer Niels Christian Pedersen, ifølge sin under Domsforhandlingen nedlagte endelige Paastand Sagfører K Johannsen af Roskilde dømt til at betale sig 3242 Kr 15 Øre med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 11 Juni 1932.

Til Støtte for dette Krav har Sagsøgeren nærmere anført følgende:

Sagsøgte havde den 18 Juni 1925 udfærdiget et Skøde paa Ejendommen Matr Nr 1 a af Ramsøllille til H P Hansen, Sagsøgerens Svoger, og samme Dag en Panteobligation, stor 12 000 Kr, i nævnte Ejendom fra nævnte H P Hansen til Sagsøgeren; den 17 December 1926 udfærdigede Sagsøgte en Panteobligation, stor 5000 Kr, i samme Ejendom fra H P Hansen ligeledes til Sagsøgeren. I et Brev til Sagsøgeren af 12 Januar 1931, der var undertegnet af Overretssagfører Kaj Conradsen, som drev Forretning i samme Villaejendom som Sagsøgte, meddeltes det, at H P Hansen kun havde Foder i et Par Dage til Besætningen. Sagsøgeren henvendte sig i den Anledning i Begyndelsen af Februar 1931 til Sagsøgte, hvor Obligationerne laa, for at faa Fordringerne inkasseret, og Sagsøgte henviste ham da til nærmere Konference herom med Overretssagfører Conradsen, der som Sagsøgte udtrykte sig »ordnede Rets-sagerne«. Sagsøgeren gav efter Forhandlingen med Conradsen under 24 Juli 1931 denne Fuldmagt dels til hos Kautionisterne for Panteobliga-

tionen stor 12 000 Kr at inkassere Skylden efter Obligationen, dels til at stille Ejendommen Matr Nr 1 a af Ramsøllille til Tvangsauktion i Henhold til Panteobligationen stor 5000 Kr. Ved den efter Rekvisition af Overretssagfører Conradsen for Sagsøgeren som 4 Prioritetshaver over Ejendommen den 5 Oktober 1931 afholdte Tvangsauktion fik Landsretssagfører Mygind for en Ikke-Panthaver Hammerslag paa Ejendommen for 22 500 Kr, hvorved opnaaedes fuld Dækning for Sagsøgerens hernævnte Panteobligation, der under Auktionen opgjordes til 5067 Kr 36 Øre, medens der udkom til delvis Dækning af Sagsøgerens 5 Prioritet (Obligationen stor 12 000 Kr, der pr Auktionsdagen var opgjort til 12 540 Kr 83 Øre) 324 Kr 69 Øre. Til Dækning af disse Beløb med Renter indbetalte Landsretssagfører Mygind efter Sagsøgte Bøger den 9 Januar 1932 til Johannsen og Conradsen 5462 Kr 35 Øre. Conradsen havde endvidere forhandlet med Kautionisterne om en Ordning med Hensyn til deres Skyld. Af disse har Forpagter Sophus Hansen, Vejlø, og Godsejer N P Nielsen, Risbyholm, til Sagsøgte og Conradsens Kontor efter disses Bøger indbetalt henholdsvis den 14 Marts og 12 April 1932 1150 Kr og 5925 Kr, medens Kautionisten Sognefoged Ole Petersen den 3 Maj 1932 direkte har tilstillet Sagsøgeren 1100 Kr. Sagsøgeren har opgjort sit Tilgodehavende efter Inkassationen af de heromhandlede Obligationer med paaløbne Renter til 11 Juni 1932 saaledes:

Obligation stor.....	5 000 Kr	5 296,30 Kr
— —	12 000 —	12 945,85 —
		<hr/>
		18 242,15 Kr

hvorfra som ikke vedrørende Sagsøgte Kasse fragaar

1. det af Sognefoged Ole Petersen betalte Beløb	1100 Kr	
2. et Beløb stort.....	4800 —	
som endnu ikke er betalt af en af Kau- tionisterne	<hr/>	5 900,00 —
		<hr/>
	Af Resten	12 342,15 Kr

har Sagsøgeren mod Kvittering dels til Sagsøgte, dels til Sagsøgte og Conradsen beholdt udbetalt:

den 6 Februar 1932.....	4000 Kr	
den 23 Februar 1932.....	1400 —	
den 12 April 1932.....	3500 —	
hvad der stemmer med Sagsøgte Bøger og den 11 Juni 1932 af Conradsen.....	200 —	
	<hr/>	9 100,00 —
		<hr/>

 hvorefter resterer 3 242,15 Kr
som er det indtalte Beløb.

Natten mellem 1 og 2 Oktober 1932 tog Overretssagfører Conradsen sig af Dage; Sagsøgeren henvendte sig derefter til Sagsøgte for at faa udbetalt sit Resttilgodehavende, men Sagsøgte stillede sig da paa det Standpunkt, at han ikke havde nogetsomhelst Ansvar ffor det anførte Restbeløb, idet hele Mellemværendet med Inkassationen af de to Obliga-

tioner var en Forretning, som Conradsen havde faaet betroet af Sagsøgeren, og som var Sagsøgte ganske uvedkommende, og da Sagsøgte har fastholdt dette Standpunkt, har Sagsøgeren, der iøvrigt ogsaa har anmeldt Fordringen i Conradsens ved Skifteretten for Retskreds Nr 4, Roskilde behandlede Dødsbo, maattet anlægge nærværende Sag.

Sagsøgeren gør gældende, at Sagsøgte og Conradsen enten drev Forretning i Fællesskab, eller at Forholdet mellem dem var det, at Forretningen var Sagsøgtes, medens Conradsen var hans Medhjælper, og han har i saa Henseende nærmere anført, at Sagsøgte og Conradsen havde Kontorer fælles i Ejendommen Lille Maglekildestræde 6 i Roskilde, at de havde Forretningspapirer med begge Navne paatrykt — paa adskillige med et »&« imellem deres Navn —, ligesom de havde Stempler lydende paa begges Navne med »&« mellem Navnene, at de havde fælles Personale, at de havde fælles for dem i Forening autoriserede Kasse- og Hovedbøger 3: kun eet Bogholderi, at de kun havde een Kasse, og at den Indlaans Konto i Roskilde Bank, hvorpaa bl a indsattes Beløb, for hvilke der ikke havdes øjeblikkelig Brug i Kassen, lød paa Sagsøgtes Navn med Paategning om, at Overretssagfører Conradsen kunde hæve, hvilket alt tydeligt — ogsaa udadtil — viser, at der mellem Sagsøgte og Conradsen forretningsmæssigt bestod det af Sagsøgeren paastaaede Forhold; hermed stemmer ogsaa en fremlagt Reklame fra Sagsøgte og Conradsen, hvori nævnes en Række juridiske Forretninger, derunder Retssager og Inkassationer, og paa hvis Bagside staar: »Deres Sag har hos os Nummer:«. Følgen heraf maa være, at Sagsøgte maa hæfte overfor Sagsøgeren for dennes Tilgodehavende. Sagsøgeren har endvidere henvist til, at Conradsen i en Skrivelse af 1 Oktober 1932 til Landsretssagfører Johannesen i Næstved med Hensyn til det af den ovennævnte Kautionist Forpagter Sophus Hansen indbetalte Beløb 1100 Kr (skal være 1150 Kr) udtaler, »at dette Beløb er indgaaet i den af Sagfører Knud Johannsen og mig i Forening drevne Forretning, der blev drevet paa den Maade, at alle i Forretningen værende Penge var Johannsens. Beløbet er indgaaet i denne Kasse og overført i dennes Bøger — — —«, og til, at Sagsøgte efter Conradsens Død i en Annonce i Roskilde Avis for den 11 Oktober 1932 har meddelt, at langt den største Del af de Papirer som Conradsen under sit Ophold i Roskilde helt eller delvist har affattet »er beroende paa mit Kontor, der fortsættes ganske som hidtil blot med forandret Medhjælp.«

Sagsøgte paastaar sig principalt frifundet, subsidiært frifundet mod Betaling af den eventuelle Erstatning med Fradrag af Udlæg og Salær til Beløb 744 Kr 20 Øre, og saaledes at Renter kun beregnes af de til Conradsen indgaaede Beløb fra Indbetalingsdagen. Til Støtte for sin Frifindelsepaastand har Sagsøgte bl a anført følgende. Efter i mange Aar at have været praktiserende Herredsfuldmechtig i Roskilde, nedsatte han sig i Aaret 1919 som Sagfører sammesteds. Han havde i den tidligere Virksomhed aldrig givet sig af med at føre Retssager eller Inkassationer, og han gav sig heller ikke som Sagfører af dermed, hvad han mener var almindelig kendt blandt Folk, og hvad han ogsaa direkte har sagt til Sagsøgeren, da denne anmodede ham om at inkassere de heromhandlede Panteobligationer. I 1921 traf Sagsøgte og Conradsen, der

da var Sagfører i St Hedinge, Aftale om, at de for at spare de dengang store Udgifter til 2 Fuldmægtige skulde arbejde sammen, dog saaledes at Conradsen helt skulde overtage alt Arbejde med Inkassationer og Rets-sager; der blev ikke oprettet nogen skriftlig eller overhovedet nogen nær-mere Kontrakt om Samarbejdet, der blev navnlig heller ikke aftalt nogen bestemt Gage eller noget bestemt Vederlag til Conradsen, kun garante-rede Sagsøgte Conradsen 8000 Kr om Aaret. Da Sagsøgte havde flere Lokaler, indrettedes fælles Venteværelse, men hver af dem havde sit Kontor med særskilt Indgangsdør med Navneskilt. Conradsen engage-rede en Kontordame, ligesom Sagsøgte havde sin egen Kontordame; der var baade Forretningspapirer med begges Navne paatrykt og Papirer med enkelt Navn. I Begyndelsen havde de enkelte fælles Avertissemen-ter — dog ikke indrykket af Sagsøgte —, men Conradsen havde i alle Aarene 1922—1932 en ugenlig Annonce lydende alene paa hans Navn, og han havde endvidere et særskilt Reklamecirkulære til Udsendelse. Den aarlige Opgørelse mellem Parterne fandt Sted saaledes, at Sagsøgte hver Januar gennemgik Hoved- og Kassebog bl a for at kontrollere Salærerne, at Conradsen, der førte en Salærbog, opgav hvad der var indgaaet i Salærer, hvorefter de enedes om, hvad Conradsen skulde have udover de 8000 Kr — Kontorudgifterne blev fradraget inden De-lingen —; da der ikke var noget Firma eller Kompagniskab mellem dem, blev der ikke optaget nogen Forretningsstatus; Sagsøgte opgjorde sin Status paa Grundlag af Conradsens Opgivender. Bogføringen var over-ladt Conradsen; det er rigtigt, at Bøgerne var autoriseret i begges Navn, og at de kun havde een Kasse, men der var derfor dog ikke nogen fælles Bogføring over fælles Klienter eller nogen fælles Kasse paa den Maade, at hvad der indgik i den var fælles Midler; Conradsen kunde ikke ved at indbetale noget af ham modtaget Beløb i Kassen og indføre det i Bøgerne bevirke, at Sagsøgte kom til at hæfte for saa-danne Beløb. Sagsøgte bestrider, at der kan lægges nogen Vægt paa, hvad Conradsen i sin fornævnte Skrivelse af 1 Oktober, 3: den sidste Dag han levede, har anført, ligesom han hævder, at Annoncen i Ros-kilde Avis for den 11 Oktober 1932 var en naturlig og nødvendig Med-delelse under de foreliggende Omstændigheder. Omkring 1 Maj 1932 flyttede Conradsen, der da havde overtaget afdøde Sagfører Staals Forretning i Roskilde, fra ham til Staals Kontor og kom derefter næsten ikke hos ham.

Hvad særligt angaar Sagsøgerens her under Sagen omhandlede Krav har Sagsøgte anført, at han aldrig har haft nogen Forretning for ham. Udstedelsen af det fornævnte Skøde og de her i Sagen ommeldte Panteobligationer var en Forretning, han udførte for Sagsøgerens Svoger, H P Hansen. Allerede forinden Sagsøgeren henvendte sig til ham om Inkassationen, havde Conradsen i ovennævnte Skrivelse af 12 Januar 1931 henvendt sig til Sagsøgeren om H P Hansens Forhold. Efter at Sagsøgte havde henvist Sagsøgeren til Conradsen, har Sagsøgte ikke haft noget som helst med denne Forretning at gøre, idet de mange Forhandlinger førtes alene af Conradsen for lukkede Døre. Det er der-hos Sagsøgerens egen Skyld, at han ikke har faaet sine Penge; han har faktisk givet Conradsen Henstand med Betalingen fra den 12 April

1932, og det skønt Sagsøgte gentagne Gange i Foraaret 1932 advarede Sagsøgeren og opfordrede ham til at gaa energisk frem mod Conradsen; hertil kommer — hvad der mellem Parterne er Enighed om —, at Kautionisten, Godsejer Nielsen, havde udtalt Ønsket om direkte til Sagsøgeren at betale de ovennævnte 5925 Kr, men det afslog Sagsøgeren med den Motivering, at det maatte hans Sagfører om, og Beløbet blev derefter som anført den 12 April 1932 indbetalt til Conradsen.

Sin subsidiære Paastand støtter Sagsøgte dels derpaa, at han, hvis han skal hæfte for Provenuet af Inkassationen, maa være berettiget til deri at fradrage de Udgifter, der har været i Anledning af Inkassationen, og et passende Salær, hvilke Poster han har opgjort til henholdsvis 544 Kr 20 Øre og 200 Kr, dels derpaa, at der kun kan forlanges Renter af de til Conradsen indgaaede Beløb fra Indbetalingsdagen; paa Grund af sit manglende Kendskab til Bogføringen har det ikke været ham muligt før i Dupliken at fremsætte dette Modkrav.

Sagsøgeren hævder overfor Modkravet, dels at det er for sent fremsat, dels at det er ganske udokumenteret; de foretagne Retsfølgningsskridt har efter hans Formening i ethvert Fald været ganske unødvendige, endvidere hævder Sagsøgeren, at Sagsøgte's Kontor ubeføjet har modtaget Beløb fra Kautionisterne til fuld Afgørelse uden at skaffe sig Dækning for Omkostninger og Salærkrav; han fastholder endvidere Rigtigheden af den af ham opstillede Beregning af Rentekravet.

For den forberedende Ret er der afgivet Vidneforklaringer af de paa Kontoret i Conradsens Tid ansatte to Kontordamer, og for Landsretten er der afgivet Forklaring af Parterne og Vidneforklaring af Assistent i Roskilde Bank Peter Hansen samt af Gaardejerne Ole Christian Jensen og Sognefoged Ole Pedersen (Sagsøgerens Broder og en af Kautionisterne for Obligationen stor 12 000 Kr).

Af Bevisførelsen fremgaar bl a, at der paa Conradsens Foranledning er udstedt Skadesløsbrev til »Sagførerfirmaet Johannsen & Conradsen«, Sagsøgte vil ikke benægte at have kvitteret et saadant, naar det forelagdes ham af Conradsen. Paa Forespørgsel har Sagsøgte erklæret, at han anser sig beføjet til at inkassere samtlige af Bogholderiet fremgaaende Fordringer, ogsaa de fra Conradsens Virksomhed hidrørende, i hvilken Forbindelse Sagsøgte under sin Partsforklaring udtalte: »Conradsen har faaet sin Part og lidt til«. Naar henses til, at Sagsøgeren ved sin Henvendelse til Sagsøgte om Inkassat af de paa-gældende Fordringer, af Sagsøgte blev henvist til Overretssagfører Conradsen, saavel som til den Maade, paa hvilken denne og Sagsøgte arbejdede sammen, maa Sagsøgte overfor Sagsøgeren have Ansvar for det Beløb, denne endnu har tilgode som Rest af de til Kontoret eller Conradsen indbetalte Beløb vedrørende den omhandlede Inkassat, idet der ikke sees at have foreligget saadanne Omstændigheder, der kunde medføre, at denne Inkassat var og ogsaa for Sagsøgeren maatte staa som værende en Forretning, der udførtes af Conradsen alene paa egne Vegne, og idet det ikke er godtgjort, at Sagsøgeren har forholdt sig paa en saadan Maade, at han har tabt sit Krav paa at erholde Restbeløbet udbetalt af Sagsøgte.

og Conradsen om deres indbyrdes Forhold udover, at Indstævnte, som i Dommen nævnt, havde sagt, at han kunde garantere Conradsen, at han kunde tjene mindst 8000 Kroner. Conradsen hævdede à conto Beløb af den fælles Kasse, og den aarlige Opgørelse mellem dem fandt Sted paa den Maade, at Indstævnte i Januar gennemgik den fælles Hoved- og Kassebog, og Conradsen, der førte en særlig Salærbog, opgav, hvad der var indgaaet i Salærer. I Reglen erklærede Conradsen da, at han havde hævet saa meget i Aarets Løb, at han havde faaet tilstrækkeligt, og hermed lod saa Indstævnte sig nøje uden at undersøge nærmere, hvor meget Conradsen havde faaet. Da Conradsen i Maj 1932 forlod Indstævnte, fandt der ingen Opgørelse Sted, idet Conradsen erklærede, at han intet havde til Gode, og paa Forespørgsel om, hvordan det var med de udestaaende Fordringer, svarede, at de var Indstævntes.

Da Indstævnte er gaaet med til, at Forholdet mellem ham og Conradsen ordnedes paa en Maade, der udadtil fremtraadte som Kompagniskab, og ogsaa indadtil havde en interessentskabs-mæssig Karakter, findes Indstævnte at maatte være ansvarlig for det Beløb, der indbetaltes for Appellantinden af Overretssagfører Meyer, og som er indført i den fælles Kassebog og herfra overført til et Kartotek kort, der traadte i Stedet for Konto i en Hovedbog.

Da der ikke foreligger noget Forhold fra Appellantindens Side, der kunde opfattes som et Afkald paa at holde sig til Indstævnte, vil denne, idet der ikke er Tvist om hendes Resttilgødhavendes Størrelse, herefter være at dømme efter Appellantindens Paastand.

Sagens Omkostninger findes Indstævnte at burde betale Appellantinden for begge Retter med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Sagfører, cand jur K Johannsen, bør til Appellantinden, Fru Clara Olsen, betale 2331 Kroner 30 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 12 Marts 1932, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerinden, Fru Clara Olsen, købte i Februar 1931 en Ejendom i Fløng; Handlen ordnedes af Sælgerens Sagfører, Overretssagfører Vilh Meyer, København. Da der skulde bygges paa Grunden, og Tømmerhandler Bønnelycke, Roskilde, skulde have Sikkerhed for Leverancer af Byggematerialer til Foretagendet, henvendte Sagsøgerindens Ægtefælle, Malermester P V Olsen, der af sin Hustru havde faaet skriftlig Fuldmagt

til at ordne Sagen, sig i Maj 1931 efter Aftale med Bønnelyckes Prokurist paa et Sagførerkontor Maglekildestræde 6, Roskilde, hvor Sagsøgte, Sagfører K Johannsen, og Overretssagfører Kaj Conradsen havde Kontorer med fælles Venteværelse. Olsen kom her i Forbindelse med Conradsen, der iøvrigt tidligere havde været Kurator i hans Konkursbo. Medens Overretssagfører Meyer ordnede Prioriteterne i Ejendommen i Flæng, endosserede Conradsen Veksler, der var udstedt til Dækning af Krav, hidrørende fra Byggeforetagendet. Den 16 December 1931 gav Olsens Moder, Enkefru Alvilda Olsen, til Sikkerhed for, hvad Olsen maatte blive skyldig »til Sagfører, cand jur K Johannsen eller Overretssagfører Kaj Conradsen — — — de fornævnte Sagførere« Pant i et Fru Olsen tilhørende, i vedkommende af Conradsen affattede Dokument nærmere betegnet Pantebrev. I Forstaaelse med Olsen sendte Overretssagfører Meyer som Provenu af Prioriteringen den 12 Marts 1932 til Conradsen en Check, stor 2807 Kr 83 Øre. Angaaende Sagen har Olsen forhandlet med Conradsen, men ikke med Sagsøgte. Nogle Gange, naar Conradsen ikke var tilstede paa Kontoret, talte Olsen med Sagsøgte om sine Sager i Almindelighed og om sine økonomiske Vanskeligheder. I Maj 1932 havde Olsen fra Conradsen faaet Meddelelse om, at han var flyttet til Skomagergade 6, hvor han havde overtaget afdøde Sagfører Staals Forretning, — og Olsen var derefter nogle Gange hos Conradsen i Skomagergade. I Tiden fra Maj 1932 og indtil 1 Oktober s A — da Conradsen Natten derefter tog sig af Dage — var Olsen et Par Gange paa Kontoret i Maglekildestræde for efter Conradsens Anmodning at hente et eller andet, men talte ved disse Lejligheder med en Kontordame, og ikke med Sagsøgte. Vistnok i August 1932 henvendte Olsen sig til Conradsen for at faa Ende paa Byggemellemværendet, men Conradsen slog det hen, uden at Olsen dog derfor fattede nogen Mistanke til ham. Inden sin Død skrev Conradsen den 1 Oktober 1932 et saalydende Brev til Olsen:

»Den 12 Marts d A betalte Overretssagfører Meyer til Sagfører Johannsen og mig, medens vi var i Kompagni, 2807 Kr 83 Øre. Dette Beløb er indgaaet i Sagfører Johannsens Kasse og findes opført i dennes Kassebøger og Hovedbøger. Da jeg har bragt i Erfaring, at Johannsen aldrig har afregnet Beløbet, finder jeg Anledning for alle Tilfældes Skyld til at gøre Dem opmærksom paa dette Forhold. Sagfører Johannsen er derfor personlig ansvarlig for dette Beløbs Tilbagebetaling.«

Olsen henvendte sig ikke personlig til Sagsøgte angaaende ovennævnte Beløb. Først efter Conradsens Død har Olsen faaet Tanke om, at dennes økonomiske Forhold ikke var gode. Paa Grundlag af et i Conradsens Bo beroende Kartotekskort har Olsen erholdt en Opstilling udvisende en Saldo i Sagsøgerindens Favør af 2750 Kr 20 Øre, hvorfra dog skal drages et Beløb 418 Kr 90 Øre, som er debiteret hende af Conradsen paa en ny i hans egne Bøger oprettet Konto, efter at han var flyttet bort fra Sagsøgte, saaledes at hendes Resttilgodehavende bliver 2331 Kr 30 Øre. Beløbet er anmeldt som Tilgodehavende i Conradsens Dødsbo, men Sagsøgerinden mener, at Sagsøgte er solidarisk medansvarlig for Beløbet, og søger derfor under nærværende, ved Retten for Roskilde Købstad m v forberedte Sag Sagsøgte til Betaling af fornævnte 2331 Kr 30 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 12 Marts 1932.

Sagsøgte paastaar Frifindelse.

Det er oplyst, at Conradsen den 12 Marts 1932 i den med Sagsøgte fælles Kassebog har ladet indføre ovennævnte Check paa 2807 Kr 83 Øre. Derimod findes ingen Konto for Sagsøgerinden i den for dem fælles Hovedbog. En Indlaanskonto i Roskilde Bank, hvorpaa bl a indsattes Beløb, for hvilke der ikke havdes øjeblikkelig Brug i Kassen, lød paa Sagsøgtes Navn med Paategning om, at Overretssagfører Conradsen kunde hæve.

Sagsøgte gør gældende, at han vel indadtil havde garanteret Conradsen en Aarsindtægt af mindst 8000 Kr, men at udadtil hver især havde Afregningspligt med Hensyn til, hvad der indgik til hver enkelt af dem. Sagsøgte kan ikke erkende, at den ovennævnte Check er tilgaaet ham. Sagsøgte er i ret stor Stil bedraget af Conradsen. Han benægter at have haft noget Kendskab til Dokumentet af 16 December 1931 eller til Sagen iøvrigt, før efter Conradsens Død.

Uanset hvad der foreligger oplyst om det mellem Conradsen og Sagsøgte i sin Tid bestaaende Samarbejde, findes der ikke under denne Sag oplyst Omstændigheder, der kunde indicere, at Sagsøgerindens Ægtefælle paa hendes Vegne ved sine Henvendelser paa Sagførerkontoret, Maglekildestræde 6, eller iøvrigt har lagt nogensomhelst Vægt paa med Hensyn til Indbetalinger til Conradsen ogsaa at kunne gøre Sagsøgte ansvarlig, og denne, der mod sin Benægtelse ikke kan anses overbevist om at have erholdt ovennævnte Checks Beløb, vil derfor være at frifinde for Sagsøgerindens Tiltale.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgerinden efter Omstændighederne have at udrede til Sagsøgte 75 Kr.

O n s d a g d e n 6 D e c e m b e r .

Nr 14/1933. **Finansministeriet** (d kst Kammeradvokat)

mod

Grosserer I M Nielsen (Jørgensen),

betræffende Tilbagebetaling af et Skattebeløb.

Østre Landsrets Dom af 22 November 1932: Sagsøgte, Finansministeriet, bør til Sagsøgeren, Grosserer J M Nielsen, betale 3967 Kr med Renter heraf til 1 September 1932 med 283 Kr 17 Øre og fra 1 September 1932 5 pCt aarlig, til Betaling sker. Saa betaler Sagsøgte og til Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 400 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det oplyste omtaltes det allerede i Beretningen for A/S Det oversøiske Kompagni for Aaret 1926, at Skibsafdelin-

gens Konto, som det var Aktionærerne bekendt, var optaget til et Beløb — over 18 Mill Kroner, — der var væsenlig højere end Skibenes reelle Værdi.

Det bemærkes herved, at Skibene, der udgjorde Selskabets væsenligste Aktiv, ved Likvidationen i 1929 maatte realiseres med et meget betydeligt Tab.

Det er endvidere oplyst, at der den 3 Oktober 1928 gennem Ritzaus Bureau udsendtes en officiel Meddelelse om Privatbankens Rekonstruktion, hvori det bl a omtaltes, at Bankens Engagement med A/S Det oversøiske Kompagni, der var optaget til Likvidationsværdi, vilde blive afviklet. Efter denne Meddelelses Fremkomst gik Aktierne i nævnte Kompagni straks ned til $\frac{1}{2}$ pCt, og der omsattes i de nærmest følgende Maaneder kun Smaaposter paa Børsen og til saa minimale Kurser, at de faktisk maatte anses som værdiløse. Indstævnte, der laa inde med en Aktiepost paa ialt 44 000 Kroner, maa nu antages ogsaa at have betragtet Aktierne som værdiløse og Tabet lidt i 1928 idet han i December s A solgte en Aktiepost paa 20 000 Kroner til $\frac{1}{2}$ pCt. Men under disse Omstændigheder findes han ikke at kunne overføre en Del af Tabet til næste Skatteaar ved at undlade at realisere hele Aktieposten i 1928. Det bemærkes herved, at det Salg, der fandt Sted den 11 Marts 1929, efter hvad der er oplyst for Højesteret, ikke gik over Børsen.

Herefter vil Appellantens Paastand om Frifindelse være at tage til Følge.

Indstævnte findes derhos at burde betale Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Finansministeriet, bør for Tiltale af Indstævnte, Grosserer I M Nielsen i denne Sag fri at være. Til det offentlige betaler Indstævnte de Retsafgifter, som skulde have været erlagt, saafremt Sagen ikke havde været afgiftsfri for Appellanten samt i Salær for begge Retter til den kst Kammeradvokat 400 Kroner, inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Sagsøgeren, Grosserer J M Nielsen Sagsøgte Finansministeriet dømt til Betaling af 4250 Kr 17 Øre, nemlig: 3967 Kr, som Sagsøgeren vil have betalt for meget i Indkomstskat til Staten for Skatteaaret 1930—31 og 283 Kr 17 Øre, som udgør Renter — heregnede efter 5 pCt p a — fra Betalingsdagene til Stævningens Dato, den 1 September 1932. Af det samlede Beløb paastaar Sagsøgeren Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Efter Proceduren drejer Tvisten sig — bortset fra Renteberegningen — alene om, hvorvidt Sagsøgeren har været berettiget til i sin Skatteangivelse for Skatteaaret 1930—31 at fradrage i Indkomsten et Tab af 56 729 Kr 48 Øre, som han i 1929 havde ved Salg den 11 Marts 1929 af Aktier i A/S »Det oversøiske Compagnie«, indkøbte i 1919 i Spekulationsøjemed.

Det er ubestridt, at Sagsøgeren har haft det nævnte Tab, men fra Sagsøgte Side hævdes det, — i Overensstemmelse med Præmisserne i en af Landsoverskatteraadets den 24 April 1931 afsagte Kendelse — at Tabet burde have været fradraget i Sagsøgerens Skatteindtægt for det foregaaende Skatteaar, idet det nævnte Selskabs Aktier allerede ved Udgangen af Aaret 1928 var notorisk værdiløse. Til Støtte herfor paabe- raabes det fra Sagsøgte Side, at Selskabets Aktier i det sidste Kvartal af 1928 handledes til Kurser paa højst 1 pCt, hvad Sagsøgeren var bekendt med, allerede fordi han selv i December 1928 havde solgt en større Aktiepost til $\frac{1}{2}$ pCt.

For Retten er det oplyst, at A/S Det oversøiske Compagnie traadte i Likvidation den 29 April 1929, at Likvidationen endnu ikke er sluttet, men at der højst vil blive Tale om en Dividende paa 15 pCt til Kreditorerne.

Efter Proceduren maa der gaas ud fra, at Selskabets Insolvens i al Fald overvejende skyldes de daarlige Konjunkturer. Men under saadanne Omstændigheder maa en Aktionær være berettiget til, selv overfor en almindelig Mening om hans Selskabs Insolvens, at bevare Haabet om en Opgang under ny Konjunkturer. Under de i Sagen foreliggende Forhold kunde det ikke være forlangt af Sagsøgeren, at han i sin Skatteangivelse i 1929 skulde have betragtet de omhandlede Aktier som værdiløse. Som Følge heraf vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge, dog at Renter kun vil kunne tilkendes Sagsøgeren som nedenfor angivet.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at tilsvare Sagsøgeren med 400 Kr.

Nr 73/1933. Viktualiehandler **H C Hansen** (Jørgensen)

mod

Fru **Hendrine Rasmussen** (Steglich-Petersen efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at tilskøde Indstævnte en Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 7 Marts 1933: Sagsøgte, Viktualiehandler H C Hansen, bør med 1 Februar som Skæringsdag tilskøde Sagsøgerinden, Fru Hendrine Rasmussen, eller hendes Datter, Fru Rigmor Hooge, Ejendommen Matr Nr 172 z og 172 ab Køge Bygrunde paa de i Kontrakten af 23 April 1930 nævnte Vilkaar. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerinden med 300 Kr. At efterkommes inden 4 Uger efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten frafaldet sin principale Paastand ligesom han ikke har paastaaet, at der tilkommer ham særskilt Godtgørelse for Butikens Inventar. Derimod har han gentaget Paastanden om, at Skødeudstedelsen gøres afhængig af, at Køberen erstatter ham Udgifter til Forbedring af Ejendommen med 3000 Kroner eller efter Rettens Skøn.

Efter det for Højesteret oplyste maa det antages, at de af Appellanten paa Ejendommen iværksatte Arbejder, hvis Bekostning han har opgjort til 3465 Kroner 17 Øre, i hvert Fald for den væsentligste Dels Vedkommende vedrører Nybygning og Ombygning, og Appellanten har gjort gældende, at han lod disse Forbedringer udføre i Tillid til, at Kontrakten ikke hjemlede Indstævnte nogen egenlig Køberet. Det findes imidlertid at maatte gaa ud over Appellanten selv, at han ikke forinden han iværksatte de omhandlede Arbejder, forvissede sig om, hvorledes Retsforholdet mellem Parterne var ifølge Kontrakten, og de af ham paaberaabte Omstændigheder kan ikke medføre Pligt for Indstævnte til udover den aftalte Købesum at yde det forholdsvis betydelige Vederlag for de uden hendes Ønske udførte Forandringer ved Ejendommen.

Dommen vil derfor efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær til den for Indstævnte under Vidneførsel beskikkede Sagfører vil Appellanten have at betale 45 Kroner og til den for hende for Højesteret beskikkede Sagfører 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær til Sagfører Sattrup samt i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Steglich-Petersen betaler Appellanten, Viktualiehandler H C Hansen 45 Kroner og 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage og Dommen iøvrigt at efterkomme inden 4 Uger efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Lejekontrakt af 23 April 1930 lejede Sagsøgerinden, Fru Hendorine Rasmussen, Fuglebjerg, en Butik med Beboelseslejlighed af Sagsøgte, Viktualiehandler H C Hansen, Køge, i Sagsøgtes Ejendom Tøxensvej Nr 4, Matr Nr 172 z og 172 ab Køge Bygrunde. Sagsøgerindens Datter, Fru Rigmor Hooge, skulde benytte det lejede for der at drive en Paalægsforretning, hvoraf hun skulde ernære sig.

Kontrakten indeholdt derfor bl a følgende:

»Lejeren er berettiget til at lade nærværende Lejemaal overgaa til sin Datter, Fru Rigmor Hooge, paa samme Betingelser som anført i denne Kontrakt saavel med Hensyn til Lejens Størrelse, Lejemalets Uopsigelighed og Forkøbsret som øvrige Bestemmelser. Lejeren eller dennes Datter er berettiget til at afstaa Butik med Lejlighed til en Lejer, som Ejeren maatte akceptere som Lejer paa samme Betingelser, som de selv har haft Lejemaalet, dog at den nye Lejer ikke erholder Forkøbsretten til Ejendommen uden efter særlig Aftale med Ejeren.

Lejemaalet vedvarer, indtil det skriftligt opsiges med et kvart Aars forudgaaende Varsel til Ophør en April eller Oktober Flyttedag, dog at det fra Ejers Side er uopsigeligt indtil April Flyttedag 1933, saafremt Lejeren nøje overholder nærværende Kontrakt. Lejeren har Forkøbsret til Ejendommen, hvori det lejede forefindes, indtil April Flyttedag 1933 for en Købesum af 23 000 Kr, med en Udbetaling af 5000 Kr til Sælgeren og saaledes, at dennes Prioritet kan blive indestaaende i Ejendommen op til 18 000 Kr uopsigelig i 5 Aar og højest af Størrelse 5000 Kr.«

Om Forstaaelsen af den Lejeren tilsagte Forkøbsret viste der sig senere at være Uenighed mellem Parterne, idet Sagsøgerinden repræsenteret af Datteren, Fru Hooge, hævdede, at Kontrakten overensstemmende med, hvad der ved dens Oprettelse var aftalt, gav Lejeren en af Sagsøgtens Ønsker om at sælge eller ikke at sælge uafhængig Ret til at købe Ejendommen paa de i Kontrakten nævnte Vilkaar. Sagsøgte bestred derimod, at der var indrømmet andet end almindelig Forkøbsret, og vægrede sig ved at sælge Ejendommen. Sagsøgerinden og Datteren befrygtede, at Sagsøgte, der andetsteds i Køge drev Forretning i samme Branche, engang selv vilde tage Forretningen, og Sagsøgerinden paastaar derfor i Henhold til Stævning af 10 December 1932 under nærværende ved Retten for Køge Købstad m v forberedte Sag Sagsøgte dømt til pr 1 Februar 1933 at tilskøde Sagsøgerinden eller Fru Rigmor Hooge Ejendommen paa de i Lejekontrakten nævnte Vilkaar.

Sagsøgte paastaar Frifindelse. Subsidiært paastaar han Skødeudstedelse gjort afhængig af, at Sagsøgerinden særskilt godtgør ham Værdien af Butikens Inventar ca 300 Kr og erstatter ham Udgifter anvendt til Forbedring af Ejendommen efter Rettens Skøn, dog ikke over 3000 Kr.

Ifølge Sagsøgtens Forklaring købte han i Marts 1930 Ejendommen, hvis Ejendomsskyldværdis androg 19 000 Kr, for 18 000 Kr. Der havde i Ejendommen været drevet Forretning i mange Aar, senere Slagterforretning, men Forretningen kunde ikke klare sig, og Ejendommen var i daarlig Stand. Han har nu paa forskellig Maade forbedret Ejendommen og forøget Lejeindtægten. Han søgte straks efter Købet at sælge Ejendommen og kom derunder gennem en Kommissionær Halle i Forbindelse med Fru Hooge, der under den afsluttende Forhandling var ledsaget af Overretssagfører Arne Munch, som kom til at affatte Kontrakten. Han havde selv til juridisk Raadgiver Dommerfuldmægtig Heene, i hvis Udkast til Kontrakt Forkøbsretten var anført som gældende i 5 Aar.

Sagsøgte har nu vel, med Støtte af sin Hustru, forklaret, at han, da Overretssagfører Munch oplæste den endelige Kontrakt og kom til Stykket om Forkøbsretten, sagde, at der skulde staa, at »det var i Fald han vilde sælge«, og at Overretssagfører Munch dertil svarede: »Nej, vi skriver simpelthen Forkøbsret«.

Ingen af de andre Personer, der var tilstede ved Kontraktens Opretelse og Aftalerne forinden, har imidlertid nogen Erindring om en saadan Reservation fra Sagsøgtes Side, og saavel Sagsøgerinden som Dommerfuldmægtig Heene og Overrettsagfører Munch har samstemmende forklaret, at Fru Hooge ikke vilde nøjes med en almindelig Forkøbsret, men forlangte at faa en egentlig Ret til at købe Ejendommen, og Forhandlingerne endte med, at Sagsøgte gik ind derpaa.

Overrettsagfører Munch har særlig forklaret, at det udelukkende skyldes hans Fejl ved Affattelse af Kontrakten, at den mindre godt kom til at udtrykke Aftalen om en egentlig Køberet. Fru Hooge skulde have Lov til at se, hvordan Forretningen gik, inden hun endelig bestemte sig for Køb. Forhandlingerne kom derefter til at angaa, hvorlænge Tidsrummet herfor skulde være.

Fru Hooge har forklaret, at Sagsøgte gik ind paa at udsætte eventuelt Køb i 3 Aar mod, at hun straks købte Forretningens Vægt og Paalægsmaskine for 800 Kr. Allerede i Sommeren 1930 talte han med hende om Forbedringer ved Ejendommen. Hun vilde nok deltage i Udgifterne herved, hvis hun blev medbestemmende. Sagsøgte forhandlede dog ikke videre med hende herom, men har derimod ladet falde Udtalelser om, at han havde talt med sin Sagfører, og at det ikke var sikkert, at han behøvede at respektere Køberetten.

Ejendomsægler Halle, der af sit Kommissionssalg for Salg 500 Kr foreløbig kun fik udbetalt 200 Kr, har forklaret at have forstaaet Aftalerne om Køberetten paa samme Maade som Sagsøgerinden. Fru Hooge betone, at hun ikke var interesseret i at oparbejde en Forretning, naar hun ikke var sikker paa at kunne købe Ejendommen.

Der maa derefter gives Sagsøgerinden Medhold i den af hende hævdede Forstaaelse af Kontrakten af 23 April 1930.

Med Hensyn til de af Sagsøgte nedlagte subsidiære Paastande om Tilkendelse af særligt Vederlag for Inventar i Butiken og Godtgørelse for Udgifter til Forbedringer af Ejendommen fremgaar det af Proceduren, at Inventaret kun er saadanne Ting som Disk, Reol og Vinduesforsats, der sædvanlig følger Ejendommen, og da der intet herom er særligt aftalt, findes der ikke herfor at kunne tilkendes Sagsøgte Vederlag.

Til Oplysning om Sagsøgtes Udgifter til Forbedring af Ejendommen er der af Sagsøgte fremlagt forskellige Regninger. Disse ses imidlertid for de fleste Posters Vedkommende ikke at angaa andet end Vedligeholdelsesudgifter, og for saa vidt Sagsøgte særlig har fremhævet en Bekostning paa nogle Hundrede Kroner ved Indrettelse af en Garage og en Vejudgift paa ca 171 Kr, der kunde have været præsteret i Afdrag i Stedet for paa én Gang, foreligger der heller ikke herom saadanne nærmere Oplysninger, at Udgifterne ses at have været af saadan ekstraordinær Beskaffenhed, at de mod Sagsøgerindens Protest nu vil kunne paalægges hende.

Der vil herefter være at give Dom efter Sagsøgerindens Paastand.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerinden med 500 Kr.

Nr 159/1933. Enkefru **Bolette Laybourn**, født Christensen
(Svane)

m o d

Creditkassen for Landejendomme i Østifterne (F Bülow),

betræffende Udlevering af nogle Kreditkasseobligationer.

Østre Landsrets Dom af 30 Maj 1933: Sagsøgte, Creditkassen for Landejendomme i Østifterne, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Enkefru Bolette Laybourn, f Christensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Enkefru Bolette Laybourn, født Christensen, til Indstævnte, Creditkassen for Landejendomme i Østifterne, med 300 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerinden, Enkefru Bolette Laybourn, f Christensen, paastaet Sagsøgte, Creditkassen for Landejendomme i Østifterne, dømt til at udlevere hende Kasseobligationerne Lit. A Nr 7955, 34720, 34721 og 34722 af Creditkassens 6 Serie 2 Afdeling til 4½ pCt med vedhængende Coupons pr 1 Juli 1933 og følgende Terminer, eventuelt leveringsmæssige Obligationer af samme Afdeling efter gratis Ombytning, eller i Mangel heraf at betale hende Sælgerkursen for saadanne Obligationer den Dag, Betaling finder Sted, med Tillæg af paa-løbne Renter fra 1 Januar 1933 til nævnte Dag og Vekselererens Provision, dog ikke udover 8000 Kr med Tillæg af Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 22 April 1933.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

De fornævnte Obligationer, der var noteret paa Sagsøgerindens afdøde Mands Navn og beroede hos hendes daværende Sagfører, Frk Ida Klausen, blev af denne i August 1932 for at fremskaffe Dækning for forbrugte Midler i et Eksekutorbo, der skulde revideres, solgt gennem senere afdøde Vekselerer Johannes Herfurth efter forinden falskeligt at være transporterede til Ihændehaveren af Frk Klausen med Sagsøger-

indens Navn, hvilken Transport noteredes i Creditkassens Bøger den 15 s M under Forevisning af Skifteudskrift. Obligationerne blev i September s A af et af Creditkassens Medlemmer, Proprietær Carl S Kofoed, gennem Dansk Andels- og Folkebank i Rønne sammen med flere andre Obligationer af samme Serie og Afdeling indsendt til Creditkassen for at tjene til Indfrielse af et Laan, idet nævnte Medlem ønskede med sin Restgæld at overgaa til en anden Afdeling. Kasseobligationerne blev af Creditkassen makuleret umiddelbart efter Indleveringen. Efter at det under en kriminel Undersøgelse mod Frk Klausen var konstateret, at Transporterne var falske, gjorde Sagsøgerinden den 20 Marts 1933 i Henhold til Frd af 21 Juni 1844 Anmeldelse herom til Creditkassen. Paa Sagsøgerindens derefter følgende Opfordring til at udlevere Obligationerne svarede Creditkassen i Skrivelse af 19 April 1933, at den »kun kan udlevere de paagældende — eller tilsvarende — Obligationer ifølge dertil forpligtende, endelig Dom.«

Procesen har af Sagsøgte været anmeldt for saavel Proprietær Kofoed som Andelsbanken, af hvilken sidstnævnte Anmeldelse er foretaget for Vekselerer I S Monies, af hvem Banken har købt de omhandlede Obligationer; af nævnte Vekselerer er Anmeldelse foretaget for Vekselerer Herfurth Dødsbo.

Sagsøgte har til Støtte for sin Frifindelsespaastand anført, at Creditkassen ved i god Tro at modtage Obligationerne, der som nævnt var transporterede til Ihændehaven, er frigjort, uanset at Transporterne var falske. Creditkassen har i saa Henseende henvist til, at den ifølge sine Statuter var pligtig at modtage dem. Ifølge Statuternes § 37, 3 Stk, kan et Medlems Overførelse til en anden Serie eller Afdeling nemlig til enhver Tid finde Sted ved Indbetaling af Restgældens Beløb i Kasseobligationer.

Da Retten finder at maatte give Sagsøgte Medhold i disse Betragtninger, vil Sagsøgtens Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

F r e d a g d e n 8 D e c e m b e r .

Nr 79/1933. Snedker **August Julius Thorvald Gjerløv**
(Henriques)

m o d

Chauffør **Svend Ulrich Buchart Olsen** (Aagesen),

betræffende Erstatning for Paakørsel.

Ø s t r e L a n d s r e t s D o m af 13 Februar 1933: Sagsøgte Chauffør Svend Ulrich Buchart Olsen bør til Sagsøgeren, Snedker August Julius Thorvald Gjerløv betale 2200 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 30 November 1932, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Dommen er det rettelig antaget, at saavel Indstævnte som Appellanten har Ansvar for den skete Ulykke, men denne findes dog ikke for den overvejende Dels Vedkommende at kunne tilskrives Appellantens Forhold. Idet endvidere Skadens Størrelse maa ansættes noget højere end i Dommen sket, vil Erstatningen være at bestemme til 4000 Kroner med Renter.

Indstævnte findes derhos at burde betale Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Chauffør Svend Ulrich Buchart Olsen bør til Appellanten Snedker August Julius Thorvald Gjerløv betale 4000 Kroner med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 30 November 1932, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da Sagsøgeren, Snedker August Julius Thorvald Gjerløv den 14 November 1931 ca Kl 23,45 gik over Kørebanen i Borups Allé ved Borups Plads, blev han paakørt af den fra hans højre Side kommende, af Sagsøgte, Chauffør Svend Ulrich Buchart Olsen førte Motorvogn K 30 993. Den 1 Februar 1932 modtog Gjerløv inden Københavns Byrets 1 Afdeling et af Det gensidige Forsikringssselskab »Danmark« som Ansvarsforsikrer for K 30 993 fremsat Tilbud om Betaling af en Erstatning af 330 Kr for den ham ved Paakørslen tilføjede Skade, for Tiden indtil den 9 Januar 1932, hvorhos han og Olsen vedtog at erlægge Bøder henholdsvis 10 Kr og 30 Kr for deres ved den paagældende Lejlighed udviste Forhold.

Under Henviisning til, at det i Tiden efter Retsmødet den 1 Februar 1932 viste sig, at Sagsøgeren ikke, saaledes som da antaget, havde overstaaet de skadelige Følger af Paakørslen, har han under nærværende Sag paastaaet sig tilkendt hos Sagsøgte Erstatning for ham ved Paakørslen paadraget Tab og Skade for Tiden fra den 9 Januar 1932 8810 Kr, nemlig for:

1) Tab af Arbejdsfortjeneste i Tiden 9 Januar 1932 til 9 Februar 1933 ¹³ / ₁₂ af hans gennemsnitlige Aarsindtægt ca 3930 Kr i de sidste 2 Aar før Ulykkestilfældet	4250 Kr
2) Vedvarende Helbredsforringelse	4000 —
3) Svie, Smerte og Ulempe	400 —
4) Lægeerklæringer	60 —
5) Erklæring fra Ingeniør E Falck	100 —

8810 Kr

med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Sagens Anlæg den 30 November 1932.

Medens Sagsøgeren til Begrundelse af sit Krav hævder, at Skylden for Paakørslen paahviler Sagsøgte alene, gør denne gældende, at ved Forliget af 1 Februar 1932 blev Sagsøgerens Tab, saaledes som det da var opgjort af ham, nemlig til 909 Kr 20 Øre, bortset fra modtagne Dagpenge fra De forenede Snedkeres Sygekasse, fordelt med ca $\frac{1}{3}$ til Sagsøgte og ca $\frac{2}{3}$ til Sagsøgeren selv, som derved erkendte, at en tilsvarende Del af Skylden paahvilede ham. Overensstemmende hermed paa-
staar Sagsøgte sig frifundet imod Betaling af Kr 2119,33, nemlig $\frac{1}{3}$ af det Beløb Kr 6358, hvortil Skaden for Tiden efter den 9 Januar 1932 efter hans Formening rettelig bør ansættes; i saa Henseende anfører han, at Tab af Arbejdsfortjeneste kun kan komme i Betragtning for Tiden til ca den 9 Oktober 1932 eller med 2950 Kr, idet Sagsøgerens Helbredstilstand omtrent da havde fæstnet sig saaledes, at nogen væsenlig Bedring ikke kunde ventes, at Erstatning for Invaliditet ikke vilde kunne sættes højere end til 2948 Kr, hvilket Beløb fremkommer ved Anvendelse af Ulykkesforsikringslovens Regler, naar en Aarsindtægt af 3930 Kr og en Invaliditetsgrad af 15 pCt lægges til Grund, og at Udgiften til den af Sagsøgeren i Forstaaelse med Sagsøgte indhentede Erklæring fra Ingeniør Falck om Skylden for Paakørslen maa være Sagsøgte uvedkommende, saafremt han iøvrigt faar Medhold; mod Posterne 3 og 4 finder Sagsøgte intet at erindre.

Under Sagen har bl a Parterne samt Skomager N Jensen, Remisearbejder P E Nielsen, Symaskinemester C C R Schmidt samt Politibetjentene Hvergel og Pynthe afgivet Forklaring.

Efter det derved fremkomne i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger maa det antages, at Sagsøgte, der kørte med en Hastighed af formentlig 35—40 km i Timen, gav Signal, da han i en Afstand af 30—40 m saa Sagsøgeren gaa over Kørebanen uden at se til højre, at Sagsøgeren stoppede op et Øjeblik, at Sagsøgte derfor i den Formening, at Sagsøgeren vilde lade ham køre foran, fortsatte sin Kørsel, men at Sagsøgeren saa paany gik frem og tørnede mod Vognen, som da befandt sig ca 1 m fra højre Kantsten, og hvis venstre Dørhaandtag greb fat i hans Tøj, saaledes at han blev slæbt nogle Meter frem, før Sagsøgte fik Vognen standset.

Af Politiet blev der opmaalt et Bremsespor paa ca 20 m; med Hensyn dertil gaar Sagsøgtets Forklaring ud paa, at han bremsede, da han saa Sagsøgeren gaa frem uden at bemærke Vognen, og at der derved blev afsat 7—8 m Bremsespor, at han slap Bremsen, da Sagsøgeren stoppede op, og at Sporet derfor var afbrudt paa et kort Stykke, at Sagsøgte atter bremsede, da Sagsøgeren paany gik frem, og at der under denne Opbremsning blev afsat ca 10 m Bremsespor efter Paakørselsstedet. Det henstaar oplyst, hvorvidt denne Sagsøgerens Forklaring om Paakørselsstedets Beliggenhed i Forhold til Bremsesporet og om Afbrydelsen af dette er rigtigt.

Sagsøgeren har forklaret, at han den paagældende Dag havde arbejdet fra Kl 7 til Kl 20 og i Tiden fra Kl 8½ til Kl 18½ nydt 3 Pilsnere og 2 Portere samt ca Kl 22 en Del af en Pilsner.

Efter det foreliggende maa der gaas ud fra, at Sagsøgeren, der efter flere Vidners Udsagn gik over Gaden, som om han »sov« eller var paa-virket af Spiritus, har vist en saadan Mangel paa Agtpaaagivenhed overfor Færdslen, at den overvejende Del af Skylden for Paakørslen maa tillægges ham. Der findes ikke Grund til at tage Stilling til, om Sagsøgeren ved Forliget af 1 Februar 1932 har fraskrevet sig ham eventuelt tilkommende Ret til at kræve Skade, der senere maatte vise sig, erstattet med mere end $\frac{1}{3}$; thi selv i benægtende Fald vilde det ikke kunne statueres, at det paahviler Sagsøgte at bære en større Del af Skaden end af ham tilbudt, altsaa $\frac{1}{3}$.

Efter sin Tilskadekomst henlaa Sagsøgeren paa Rigshospitalet til den 21 December 1931; den 9 Januar 1932 blev han af sin Læge meldt rask, men det viste sig snart, at han ikke var arbejdsdygtig; Juni 1932 tilbragte han paa et Rekonvalescenthjem. Endnu ved Sagens Optagelse har han ikke kunnet genoptage sit tidligere Arbejde som Svend hos Snedkermester W Christensen, heller ikke et lettere Arbejde til nedsat Løn.

Dr med Aage Koch udstedte den 22 Juli 1932 en Erklæring om Sagsøgeren, sluttende saaledes:

»Exploranden har ved U T paadraget sig en hjærnerystelse, et næsebensbrud, et saar i panden, flere saar paa underbenene og et saar tværs over kroppen.

De følger af praktisk værdi, der resterer, refererer alle til hjærnerystelsen, der sikkert har været alvorlig; de bestaar væsenlig i en usikkerhedsfølelse, der baade optræder ved færdsel, ved arbejdsforsøg og spektakel. Symptomet, der er alm efter hjærnelæsioner, og som beskrives uden overdrivelse, gør ham sikkert for tiden ganske uskikket til arbejde. Selv om det — for at hindre udviklingen af en traumatisk neurose, der jo i øjeblikket ikke er tilstede, men som erfaringsmæssigt let kan indfinde sig — vil være rimeligt at animere ham til arbejde, maa man ikke fordre saadant af ham. Han viser selv god tro til fremgang, men der vil rimeligvis gaa det meste af ulykkesaaret, inden det endelige resultat kan overses.«

I Erklæring af 9 Oktober s A udtalte Dr med Koch om Sagsøgerens dæværende Tilstand følgende:

»Tilskadekomne lider af de samme symptomer som ved sidste undersøgelse paavist, efter hans egen angivelse dog i bedring. Mest fremtrædende er den nervøse debilitet, der sikkert hovedsagelig fremkaldes ved støj, uro, færdsel eller fabriksvirksomhed og som rimeligvis kun kan hæves ved gradvis overgang til alm arbejde. Der er ingen tegn til simulation eller traumatisk neurose i alm forstand.

Af hensyn til hans subjektive følelse af bedring, vil jeg mene, at den blivende invaliditet maa ansættes til 10 pCt — i øjeblikket er den dog formentlig noget højere (ca 15 pCt).«

Samme Læge udtalte endelig i Skrivelse af 4 Februar 1933, at Sagsøgerens Tilstand »har ikke undergaaet nogen større forandring. Dog synes hans forskellige klager, der maaske tidligere kunde vække mistanke om en traumatisk hykleri, nu mere at være af en angstbetonet karakter og nærme sig til en lettere psykotisk tilstand, hvorved udsigterne er lidt ringere.

Jeg tvivler dog ikke paa, at han under lettere arbejdsforhold vil genvinde den største del af sin arbejdsevne.

Invaliditeten vil jeg nu ansætte til 15 pCt.«

Idet Skadens Størrelse efter det saaledes foreliggende findes at kunne fastsættes til et samlet Beløb af 6600 Kr, vil Sagsøgte være at dømme til at betale til Sagsøgeren 2200 Kr med Renter deraf som paa-staaet.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne kunne ophæves.

Nr 182/1933.

Rigsadvokaten

m o d

Kristian Blangstrup Johansen (Fich),

for Overtrædelse af § 12 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 om uretmæssig Konkurrence m m.

Dom afsagt 7 Februar 1933 af Frederiksberg Birks Ret: Tiltalte, Direktør for A/S Westminster Møbelmagasin, Christian Blangstrup Johansen, bør for Anklagemyndighedens Tiltale under denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 30 Juni 1933: Tiltalte Kristian Blangstrup Johansen bør inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse til Frederiksberg Kommunes Kasse bøde 200 Kr, saaledes at Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 10 Dage. Tiltalte betaler Sagens Omkostninger i begge Instanser. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af Tiltalte.

Efter det foreliggende maa der gaas ud fra, at Hovedformaalet med Tegningen af de omhandlede Forsikringer er at sikre Tiltaltes Fyldestgørelse i Tilfælde af Køberens Død, inden Betalingen har fundet Sted, og den Omstændighed, at Forsikringerne tegnes med en fast Forsikringssum — ikke saaledes, at Summen nedsættes efterhaanden som Afbetalingerne finder Sted — og at Køberens Efterladte som Følge heraf faar præsterede Afbetalinger paa Købesummen refunderet, findes ikke at kunne føre til, at Forsikringerne maa betegnes som Tilgift i den Forstand, hvor dette Ord maa antages brugt i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 12. Det bemærkes herved dels, at den faste Forsikringssum kan have Betydning for Tiltalte i de Tilfælde, hvor Afdragene ikke indgaar som aftalt, dels, at det under Sagen er

oplyst, at det Selskab, der tegner Forsikringerne, nemlig »Nye Danske af 1864«, ikke tegner Forsikringer saaledes, at Forsikringssummen hver Maaned formindskes med et bestemt Beløb. Herefter vil Underrettens Dom kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Fich 150 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 31 December 1932 er Direktør for A/S Westminster Møbelmagasin, Christian Blangstrup Johansen, boende Frederiksberg Allé Nr 5, af Politimesteren i Frederiksberg Birk efter en af Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri tiltraadt Klage sat under Tiltale for Overtrædelse af § 12 i Lov om Bestemmelser mod uretmæssig Konkurrence og Varebetegnelse af 29 Marts 1924, jfr Lov Nr 107 af 9 April 1926.

Sigtelsen gaar nærmere ud paa, at det ovennævnte Aktieselskab, som det hedder i Anklageskriftet, ved Salg af Møbler paa Afbetaling tegner en Livsforsikring i »Nye Danske af 1864« paa Køberens Liv for et Beløb, svarende til Købesummens Størrelse med Ret for Sælgeren, der betaler Præmien, til Forsikringens Udbetaling i Tilfælde af Køberens Død, forinden Købesummen er fuldt betalt, hvorefter de allerede erlagte Afdrag tilbagebetales Køberens Arvinger eller Bo, til hvem Ejendomsretten over Møblerne samtidig overgaar. Endvidere oplyses det i Anklageskriftet, at saafremt Købesummen er fuldt betalt i Køberens levende Live, da hæver Sælgeren Forsikringen og faar dennes Tilbagekøbsværdi udbetalt.

Det fremgaar af de i Sagen foreliggende Oplysninger og Bevisligheder, at Tiltalte ved Salg af Møbler paa Afbetaling giver vedkommende Købere Adgang til, om de ønsker det, at faa tegnet en ophørende Livsforsikring paa deres Liv, saaledes som nærmere anført i Anklageskriftet og med den deri angivne Følge og Virkning, hvortil kun skal føjes, at den paagældende Forsikringssum ansættes saaledes, at den bliver Købesummen for Møblerne med Fradrag af den kontante Udbetaling, som præsteres ved Købet.

Færdig fra Trykkeriet den 10 Januar 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 27

Fredag den 8 December.

Tiltalte benægter, at der i det anførte Forhold ligger nogen Ydelse af Tilgift til Køberne og paastaar sig følgelig frifundet.

Fra Anklagemyndighedens Side er det anført, at, som det hedder i Anklageskriftet, »det Forhold, at Sælgeren som et betydeligt Tillæg til Købet tegner og vedligeholder den omhandlede Forsikring, der efter Omstændighederne har til Følge, at Køberens Efterladte helt uden Vederlag faar Ejendomsret til det købte, maa betegnes som Tilgift af meget betydelig Værdi, hvorfor ogsaa Reklamering hermed maa rammes af den citerede Lovbestemmelse.«

Det skønnes nu imidlertid ikke, at den omhandlede Forsikringstegning kan opfattes som, og ej heller ligestilles med den Tilgift, som forbydes ved Konkurrencelovens § 12. Ganske bortset fra, at Tiltaltes Hovedformaal dermed efter Tiltaltes Forklaring, som efter det foreliggende er fuldkomment antagelig, er at sikre Tiltalte selv at faa Fyldestgørelse i Penge i Tilfælde af Køberes Død, inden Betaling har fundet Sted, fremfor eventuelt at skulle tage det solgte tilbage, saa findes det Gode, som Ordningen kan siges at være ogsaa for Købere, ikke efter sin Karakter og sit Indhold at falde ind under — eller kunne ligestilles med — den omhandlede Tilgift. Og herved maa det overfor den nys citerede Udtalelse i Anklageskriftet fremhæves, at naar Tiltalte ved Køberes Død faar vedkommende Livsforsikringssum udbetalt, saa erhverver Tiltalte derved en Formueydelse, som efter sin Beskaffenhed som Livsforsikring efter almindelig Opfattelse naturligt vilde høre under Købernes Efterladdes Formueomraade. Naar da Tiltalte har faaet det ordnet saaledes, at Forsikringssummen i Henhold til den foreliggende Forsikringsaftale ligefrem tilkommer Tiltalte, da skønnes den Omstændighed, at Tiltalte betaler Præmierne, kun at være et saadant naturligt Led i Aftalen, at der allerede herefter mangler Grundlag for at anse denne Betaling som Tilgift. At endelig Købernes Efterladte, naar Tiltalte faar Forsikringssummen, beholder Møblerne og faar præsterede Afbetalinger paa Købesummen refunderet, skønnes at være et saa selviølgelig Led i den hele Ordning, at der ikke kan blive Spørgsmaal om paa dette Grundlag at statuere Existensen af Tilgift i Lovens Forstand.

Som Følge af det anførte skønnes Tiltalte at maatte frifindes for den rejste Tiltale.

Sagens Omkostninger vil være at udrede af det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 7 Februar 1933 af Retten for Frederiksberg Birks 1 Afdeling, er med Justitsministeriets i Skrivelse af 29 April 1933 meddelte Tilladelse paaanket af Anklagemyndigheden til Domfældelse af Tiltalte Kristian Blangstrup Johansen i Overensstemmelse med den af Politimesteren rejste Tiltale.

Tiltalte er født den 3 Marts 1890.

Om end det maa antages, at Tegningen af de i Dommen omhandlede Livsforsikringer ogsaa har et i og for sig loyalt forretningsmæssigt Formaal, nemlig at sikre Tiltaltes Selskab i Tilfælde af Køberes Død, og tillige bl a den humane Virkning i saadanne Tilfælde at skaffe Købernes Efterladte Fritagelse for at betale resterende Afdrag, findes den Forsikring, der tilmed tilgaar Kunderne uden særskilt Vederlag, dog at maatte anses som Tilgift. Tiltalte vil derfor være at anse efter Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 om uretmæssig Konkurrence m m § 12 med en Frederiksberg Kommunes Kasse tilfaldende Bøde, der findes at kunne fastsættes til 200 Kr. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 10 Dage.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Nr 35/1933. Partikulier **Otto Jensen** (Gorrissen)

m o d

Enke **Mariane Larsen** og Bestyrer **Laurits Sørensen** (Jørgensen),

betræffende Refusion af et af Appellanten i Henhold til en Kautionsforpligtelse udredet Beløb.

Vestret Landsrets Dom af 21 December 1932: Sagsøgte, Enke Mariane Larsen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Partikulier Otto Jensen, i denne Sag fri at være. Sagsøgte, Bestyrer Laurits Sørensen, bør til Sagsøgeren betale 4083 Kr 33 Øre tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt aarlig fra den 13 April 1932, indtil Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret paastaar Appellanten at Enke Mariane Larsen tilpligtes at betale Appellanten 6125 Kroner med Renter, subsidiært, at Dommen stadfæstes. De Indstævnte paastaar Frifindelse, subsidiært Stadfæstelse.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Partikulier Otto Jensen til de Indstævnte, Enke Mariane Larsen og Bestyrer Laurits Sørensen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Efteraaret 1920 fik Gaardejer Marius Chr Larsen, der ejede Ejendommen Birket i Hammer Sogn, i Vester-Øster-Hassings Sparekasse et Laan paa 30 000 Kr, for hvilket han udstedte Panteobligation med Pant i sin ovennævnte Ejendom, hvorhos der paa Obligationen tegnedes Kautio af Sagsøgeren, Partikulier Otto Jensen af Ulsted, der var Svigerfader til Gaardejer Marius Larsen, og af dennes Fader, Gaardejer Jens Larsen. Efter at sidstnævnte var afgaaet ved Døden, udstedtes der den 7 Oktober 1926 efter Sparekassens Ønske en ny Obligation af Gaardejer Marius Larsen for samme Beløb, og paa denne Obligation tegnedes der solidarisk Selvskyldnerkautio af Sagsøgeren, af Gaardejer Jens Larsens Enke, Sagsøgte Enke Mariane Larsen af Toftegaard og af hendes Svigersøn, Sagsøgte Bestyrer Laurits Sørensen, smst. Den 10 November s A oprettede Sagsøgte Enke Mariane Larsen et Testamente, hvori det bl a hedder:

»Undertegnede Enkefru Mariane Margrethe Larsen af Gaaser, der hensidder i uskiftet Bo efter min den 29 August 1926 afdøde Ægtefælle, Gaardejer Jens Larsen, Toftegaard, Gaaser, bestemmer herved som min sidste Villie:

1.

Naar jeg afgaar ved Døden, da skal min Datter Mette Kirstine og hendes Mand Laurits Christian Sørensen, Gaaser, overtage den faste Ejendom, Matr Nr 45 a, 42 e, 24 f, 23 c, 23 f, 23 k, 14 a, 24 a, 24 c og 14 c, Gaaser, med derpaa værende Bygninger, mur- og sømfast Tilbehør, Besætning, Inventar, Avl, Afgrøde, kort sagt hele Ejendommen, der ved Boopgørelsen efter min Mand er sat til 89 000 Kr, ligesom de skal arve alt mit Indbo, der paa samme Opgørelse er ansat til 3000 Kr, mod at paatage sig den derpaa hæftende faste Gæld 22 000 Kr samt Kautionsgæld i Øster- og Vester Hassing Sparekasse 20 000 Kr og hele Boets løse Gæld paa Dødsfaldets Tid, i Øjeblikket udgør den 22 500 Kr. Alle Udgifter ved Adkomstberigtigelsen og Gældsovertagelsen skal de selv betale. Hvad nævnte Værdier overstiger Gælden med, regnes som deres Arv efter min Mand og mig, hvorved bemærkes, at vor eneste Livsarving foruden dem, nemlig vor Søn, Gaardejer Marius Christian Larsen, Grindsted pr Uggerhalne, er fyldestgjort for tilsvarende Arv, idet de 20 000 Kr Kautionsgæld, som er nævnt forud, er hans Gæld, som jeg eller Fællesboet eller min Datter og Svigersøn paatager sig som vor Gæld. — — —«

Der følger derefter en Bestemmelse om, at hvad Testatrix iøvrigt

efterlod sig bestaaende af nogle Kreditforeningsobligationer og Aktier af samlet Paalydende 11 400 Kr skal deles ligeligt mellem hendes 2 fornævnte Børn.

Den 12 s M udstedte derhos Marius Larsen et saalydende Arveafkald:

»Undertegnede Gaardejer Marius Christian Larsen af Grindsted pr Uggerhalne erklærer mig herved bekendt med det af min Moder, Enke Mariane Ane Margrethe Larsen, den 10 November 1926 oprettede Testament, hvorefter jeg erklærer, at jeg forud har faaet af min Fædrene- og Mødrenearv de i Testamentets Post 1 nævnte 20 000 Kr, og at jeg, naar jeg ved min Moders Død faar Halvdelen af de i Testamentets Post 2 nævnte Obligationer og Aktier, ikke har mere tilgode i Arv efter min Fader og Moder, og saaledes erklærer mig fuldtud fyldestgjort for denne og indforstaaet i, at det øvrige tilfalder min Søster, Mette Kirstine og hendes Mand Laurits Christian Sørensen, Øster Toftgaard, Gaaser.

For Stemplets Skyld ansættes den mig saaledes tilfaldne Arv, hvoraf jeg altsaa allerede har faaet 20 000 Kr, til ikke at overstige 26 000 Kr i Værdi — — —«.

I den følgende Tid betalte Sagsøgte Enke Mariane Larsen efter Aftale med Marius Larsen og Sagsøgte Sørensen Renter og Afdrag af Obligationen af 7 Oktober 1926 for et Beløb af 20 000 Kr, og efter at Gaardejer Marius Larsen i Aaret 1928 havde faaet udbetalt 5000 Kr af sin Moder, betalte hun Renter og Afdrag af et Beløb af 15 000 Kr.

I Begyndelsen af 1932 afgik Gaardejer Marius Larsen ved Døden, og da Sparekassen ikke ønskede at overtage Ejendommen Birket, som der derefter var Spørgsmaal om at lade gaa til Tvangsauktion, indkrævede Sparekassen hos Kautionsisterne Restskylden efter Obligationen af 7 Oktober 1926, hvilken udgjorde 24 500 Kr. Heraf betalte Sagsøgeren Halvdelen med 12 250 Kr, samt Morarenter for Tiden fra 1 April 1932 til 13 s M, 24 Kr 33 Øre, ialt 12 274 Kr 33 Øre og desuden et Beløb i Inkassationsomkostninger. Den anden Halvdel af Hovedstolen indbetaltes gennem Sagsøgte Sørensen.

Under nærværende Sag har derefter Sagsøgeren paastaaet de Sagsøgte tilpligtet in solidum at betale, principalt 6137 Kr 16 Øre udgørende Halvdelen af det ovennævnte Beløb af 12 274 Kr 33 Øre, subsidiært 4091 Kr 45 Øre udgørende en Trediedel af dette Beløb tilligemed Renter 5 pCt p a af Beløbene fra den 13 April 1932, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har principalt paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale, subsidiært har de nedlagt Paastand om, at alene Sagsøgte Sørensen tilpligtes at betale 4083 Kr 33 Øre udgørende en Tredjedel af den af Sagsøgeren betalte Halvdel af Hovedstolen.

Til Støtte for sin principale Paastand har Sagsøgeren anført, at Sagsøgte Enke Mariane Larsen ved Testamentet naar dette ses i Forbindelse med Arveafkaldet, har truffet en endelig og uigenkaldelig Ordning, hvorved hun som Ejer af Toftegaarden, og Sagsøgte Sørensen som den, der skal have Ejendommen efter hende, har overtaget — ogsaa i Forhold til Sagsøgeren som Medkautionist — de 20 000 Kr af Gælden til Sparekassen, og Sagsøgeren har herved yderligere henvist til, at en saadan Ordning ogsaa er blevet gennemført ved, at Sagsøgte Enke Mariane Lar-

sen efter Testamentets Oprettelse betalte Renter og Afdrag af det nævnte Beløb. Efter hvad Sagsøgeren videre har anført, er han imidlertid, da Marius Larsen har faaet udbetalt 5000 Kr indforstaaet med, at herefter alene Halvdelen af Laanet var overtaget af »Toftegaarden«, hvorfor han kun kan være Medkautionist for den anden Halvdel, og i Overensstemmelse hermed har han nedlagt sin principale Paastand.

Det maa imidlertid antages, at Testamentet og Arveafkaldet — i Overensstemmelse med testamentariske Dispositioners Formaal — alene har tilsigtet at ordne Forholdene ved Testatrix Død uden at indeholde nogen for hende bindende Disposition, og at hun derfor har været berettiget til som sket ved et nyt Testamente af 30 Januar 1932 at ophæve det heromhandlede. I Overensstemmelse med det anførte maa det herefter for Sagsøgte Sørensens Vedkommende antages, at den i Testamentet af 10 November 1926 og Arveafkaldet forudsatte Ordning først vilde kunne faa Virkning for ham, naar han havde overtaget »Toftegaarden«, hvilket ikke er sket, og hvortil han heller ikke ses at have haft nogen Pligt. Sagsøgeren findes derfor ikke paa disse Dokumenter at kunne støtte sin Paastand om, at Halvdelen af Gælden er overtaget af de Sagsøgte, og hvad angaar Mariane Larsens omtalte Betaling af Renter og Afdrag, kan der efter det foreliggende ikke lægges afgørende Vægt herpaa, hvorved bemærkes, at der maa gaas ud fra, at saadan Betaling var paakrævet paa Grund af de økonomiske Forhold hos Marius Larsen, som iøvrigt ogsaa paa anden Maade fik Forstrækninger fra sin Moder. Sagsøgerens principale Paastand vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Med Hensyn til sin subsidiære Paastand har Sagsøgeren anført, at Sagsøgte Sørensen i Henhold til sin Underskrift som Kautionist paa Obligationen af 7 Oktober 1926 overfor sine Medkautionister maa hæfte for $\frac{1}{3}$ af Gælden. Heroverfor har Sørensen anført, at Grunden til, at der i 1926 blev oprettet ny Obligation, som han medunderskrev som Kautionist, var den, at Sagsøgte Mariane Larsen vilde oprette det fornævnte Testamente af 10 November 1926, hvorefter Sørensen skulde have »Toftegaard« og forrente og afdrage 20 000 Kr af Kautionsgælden, at dette — som af Sagsøgeren erkendt — blev meddelt ham af Marius Larsen, inden Sagsøgeren underskrev, og at Sagsøgeren herefter maatte være klar over, at Sørensens Kautionstilsagn kun skulde være bindende under den Forudsætning, at han overtog »Toftegaard« i Henhold til Bestemmelserne i Testamentet af 10 November 1926. Efter det foreliggende findes imidlertid Sagsøgeren, da han underskrev som Kautionist at have haft Føje til at regne med, at Sagsøgte Sørensen — for det Tilfælde, at den paatænkte Ordning med hans Overtagelse af »Toftegaard« og de 20 000 Kr af Kautionsgælden ikke blev til Virkelighed — ialtfald som Følge af sin Underskrift som Kautionist i Forhold til Medkautionisterne maatte hæfte for $\frac{1}{3}$ af den samlede Gæld. Herefter maa Sagsøgte Sørensen være pligtig at tilsvare Sagsøgeren $\frac{1}{3}$ af den af denne indfrieede Del af Hovedstolen eller det i de Sagsøgtes subsidiære Paastand nævnte Beløb 4083 Kr 33 Øre.

Med Hensyn til Regreskravet overfor Mariane Larsen har Sagsøgeren anført, at det maa antages, at Sagsøgte Sørensen selv har udredet

en Del af det Beløb han har indbetalt til Sparekassen paa de Sagsøgtes Vegne. Der maa imidlertid efter de under Proceduren for Landsretten fremkomne Oplysninger gaas ud fra, at det er Mariane Larsen alene der har betalt Halvdelen af Gælden med 12 250 Kr og Sagsøgeren vil derfor ikke kunne rejse noget Regreskrav overfor hende. Idet der nu maa gives Sagsøgte Sørensen Medhold i, at det ovennævnte Rentebeløb af 24 Kr 33 Øre maa være ham uvedkommende, vil de Sagsøgtes subsidiære Paastand være at tage til Følge, saaledes at der vil være at tilkende Renter fra den 13 April 1932, mod hvilken Rentepaastand de Sagsøgte ikke har nedlagt nogen særlig Indsigelse.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

T i r s d a g d e n 1 2 D e c e m b e r .

Nr 169/1933. **Esbjerg Kommune** (Landsretssagf A C Krebs)
m o d

Aktieselskabet Varde Bank, Esbjerg Afdeling, Muremester **H A P Møller** og Hustru **Marie Hansine Møller** (Ingen),

betræffende Gyldigheden af en Udpantningsforretning.

Kendelse afsagt den 7 Marts 1933 af Fogedretten for Esbjerg Købstad m v: Den af den kommunale Pantefoged i Esbjerg foretagne Udpantning hos Murersvend H A P Møller, Esbjerg, vil være at ophæve.

Vestre Landsrets Dom af 30 Maj 1933: Den indankede Kendelse bør ved Magt at stande. Til Indstævnte, Muremester H A P Møller, betaler Appellanterne, Esbjerg Kommune, Sagens Omkostninger for Landsretten med 75 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Ved Udpantningen den 31 Januar 1933 oplyste Rekvisitus, Indstævnte Muremester H A P Møller, at Lejeindtægten for Februar Maaned 1933 af den omhandlede Ejendom udgjorde en Række nærmere angivne Krav paa forskellige Lejere, ialt 278 Kroner, i hvilket Beløb Udpantning foretoges. Beløbet, der forfaldt den 1 Februar, blev derpaa indkasseret af Pantefogeden med 248 Kroner den 3 Februar og — efter at Banken den 4 Februar havde overtaget Ejendommen som brugeligt Pant — med 30 Kroner den 9 Februar, uden at der ses at være fremkommet nogen Indsigelse fra Lejerne.

For Højesteret maa Appellantens Paastand antages at gaa ud paa Stadfæstelse af Udpantningen forsaavidt angaar de inden Bankens Overtagelse af Ejendommen indkasserede 248 Kroner.

Den foretagne Udpantning i en Række bestemt angivne Lejekrav kan ikke sammenstilles med et almindeligt Udlæg i Ejendommens Lejeindtægter. Herefter og idet yderligere bemærkes, at den Omstændighed, at Lejekravene ikke ved Udpantningen var forfaldne, ikke kan være til Hinder for Udpantningen, og at Bankens Overtagelse af Ejendommen den 4 Februar ikke kan give den nogen Ret til de forinden denne Dag oppebaarne Lejesummer, vil Udpantningen med den af Appellantens Paastand følgende Begrænsning være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret findes Banken og Murermester Møller in solidum at burde betale til Appellanten med 300 Kroner, medens de vil være at ophæve for Fru Møllers Vedkommende.

Thi kendes for Ret:

Udpantningsforretningen bør ved Magt at stande, dog kun forsaavidt angaar 248 Kroner. Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret betaler de Indstævnte, Aktieselskabet Varde Bank, Esbjerg Afdeling og Murermester H A P Møller een for begge og begge for een til Appellanten Esbjerg Kommune med 300 Kroner. For Indstævnte, Fru Marie Hansine Møllers Vedkommende ophæves Sagens Omkostninger.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Fogedkendelsens Præmisser er saalydende:

Den 31 Januar 1933 blev der af den kommunale Panteioged i Esbjerg foretaget Udpantning hos Murersvend H A P Møller, Esbjerg, for skyldig Stats- og Kommuneskat, og Udpantning blev dekretet i Lejeindtægten for Februar Maaned 1933 af Rekviriti Ejendom, Exnersgade 71, 278 Kr, der senere er opkrævet og indkasseret af Pantefogden.

Ved Rekviriti af 14 Februar 1933 er der imidlertid protesteret mod Gyldigheden af Udpantningsforretningen, dels af Rekviritus og dels af A/S Varde Bank, der som Intervenient er indtraadt i Sagen, idet Banken som Panthaver i ovennævnte Ejendom den 4 Februar 1933 har overtaget denne til brugeligt Pant i Medfør af D L 5—7—8 og 9, jfr Rpl § 609, og derfor som Brugspanthaver paastaar at have Krav paa saavel vedhængende som fremtidig Lejeindtægt, hvorover der ikke gyldig er lagt Beslag, og da Ejendommens Lejeindtægt for Februar 1933 paa Udpantningens Tidspunkt, som ikke forfaldet, maa betragtes som Tilbehør til den faste Ejendom, hvori der ikke uden i Forbindelse med selve Ejen-

dommen kan søges Fyldestgørelse af en Kreditor, vil den foretagne Udpantningsforretning være at ophæve.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt den 7 Marts 1933 af Fogedretten for Esbjerg Købstad m v.

Det er uomtvistet, at den paagældende faste Ejendom tilhører Indstævntes Hustru som Særeje.

Da der ikke i Retsplejeloven er Hjemmel til at give Appellanterne, Esbjerg Kommune, Udlæg alene i Lejeindtægten af Ejendommen, har den af Pantefogden foretagne Forretning været ubehørig, og denne Forretning er derfor med Føje ophævet ved den indankede Fogedkendelse, som herefter vil være at stadfæste.

Til Indstævnte vil Appellanterne have at betale Sagens Omkostninger her for Retten med 75 Kr.

Nr 66/1933. Sognefoged, Proprietær **C Christensen**
(Landsretssagfører Nordentoft)

m o d

Murermester **H Nielsen** (F Bülow),

betræffende Erstatning for et ved Benyttelse af en vis Asfaltsort til et Murerarbejde efter Appellantens Paastand forvoldt Tab.

Østre Landsrets Dom af 31 Januar 1933: Sagsøgte, Murermester H Nielsen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Sognefoged, Proprietær C Christensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten frafaldet Krav paa Erstatning for indirekte Tab, 15 000 Kroner.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde samt idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Sognefoged, Proprietær C Christensen, til Indstævnté, Murermester H Nielsen, med 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1929 lod Sagsøgeren under denne Sag, Sognefoged, Proprietær C Christensen, der i mange Aar har beskæftiget sig med Svineopdrætning i betydeligt Omfang og har adskillige Svinehuse paa den ham tilhørende Gaard: »Stevnsbogaard«, Avedøre, opføre et nyt Svinehus sammesteds.

Christensens Arkitekt var Arkitekt Halleløv, Haslev, der udarbejdede Tegning, Beskrivelse m m. Ifølge Beskrivelsen var det forudsat, at kun Lejerne i dette Svinehus skulde belægges med Asfalt, medens Rensestier og Gulve skulde belægges med Slaggebeton; men efter at Sagsøgte under denne Sag, Murermester H Nielsen, var opfordret til at indgive Tilbud paa Arbejdet, som agtedes overdraget ham — og senere blev overdraget ham — i samlet Entreprise, ændredes det omtalte Punkt i Beskrivelsen saaledes, at Gulvene bortset fra Lejerne blev at belægge med Klinker udgysset med Cement. Om det oprindelig forudsatte Asfaltarbejde hed det i Beskrivelsen, at der skulde anvendes syrefast Asfalt, og Arbejdet udføres af Specialarbejdere. Efter det af Nielsen indgivne Tilbud af 17 April 1929 og nærmere Aftaler blev Entreprisensummen fastsat til 19 555 Kr. Nielsen skulde, som det hedder i Beskrivelsen: »— — — levere alle til sine Arbejder nødvendige Materialer — — —, naar det ikke udtrykkelig er undtaget.«

Paa et vist Tidspunkt under Arbejdet blev det aftalt, at Udgysning mellem Klinkerne skulde ske med Asfalt i Stedet for med Cement, ligesom Asfalt skulde benyttes i Fugerne i Krybberne. Det er omtvistet mellem Parterne, hvorledes det nærmere forholder sig med denne Aftale, men Arbejdet blev faktisk udført paa nævnte Maade, og den Asfalt, der her er benyttet, er en Vare indkøbt hos Evers & Co, faktureret som »syrefast Asfalt«.

I Slutningen af Juli 1929 — eller mulig lidt ind i August — var Svinehuset færdigt, og Christensen betalte Nielsen af Entreprisensummen et Beløb af ca 15 000 Kr kontant. Den 15 August s A blev Huset taget i Brug. Ca 14 Dage derefter viste der sig Sygdom hos de i Huset indsatte 220 Svin. Sygdommen er betegnet som »Svinesyge« eller »Svineparatyphus«. Af de ca 220 Svin døde 166, og Resten var mere eller mindre medtagne. I Marts 1930 indsatte Christensen, efter foretaget Rensning og Desinfektion af Huset, 215 Svin i dette, men kort efter udbrød der Sygdom ogsaa blandt disse, der, inden de naaede at blive slagtefærdige, døde eller maatte slaas ned.

Efter de foreliggende Oplysninger maa i al Fald en Del af disse Svin antages at have lidt af Levercirrhose, for nogles Vedkommende forbundet med Væskeansamling i Bughulen.

Christensen, der gjorde Forsøg paa at skaffe oplyst, hvad Grunden kunde være til det saaledes passerede, fik ikke trods Henvendelser til Dyr læger og andre Sagkyndige, nogen fyldestgørende Forklaring, og i Januar 1931 fjernede han Asfalten fra Fugerne og lod den erstatte med fransk Cement.

Efter at dette var sket, blev Huset atter taget i Brug, men siden da har Sygdom ikke vist sig blandt de efterhaanden indsatte nye Svin, ligesom der iøvrigt i hele Perioden fra 1920 ingen Sygdom skal have været blandt Svin i Christensens andre Svinehuse paa Gaarden.

Christensen betalte Nielsen for det udførte Arbejde med Lægningen af fransk Cement, og i Oktober 1931 betalte han pr Veksel Nielsen Restbeløbet paa Entreprisesummen for Svinehuset. Ved ingen af disse Betalinger omtalte han, at han havde noget at klage over.

Imidlertid havde Arkitekt Halleløv efter hos Christensen i Foraaret 1930 at have faaet hans Udtalelse om, at det nye Svinehus var godt nok — om end Svinene ikke hidtil havde villet trives dér — i 1930 opført et tilsvarende Hus for en Gaardejer Ole Olsen, Trondsekieldeggaard, og der anvendt samme Asfaltvare, som var benyttet i Christensens Svinehus.

Da Olsens Svinehus blev taget i Brug i Sommeren 1930, bulnede Asfalten kort efter ud og traadte frem af Fugerne, og Svinene væltede sig i den og — saavidt vides — aad af den, hvorefter de blev syge. Olsen anlagde i den Anledning ifølge Stævning af 25 Juli 1931 Sag mod Halleløv til Erstatning, stor ca 2400 Kr, og da Halleløv under Sagen erkendte, at han som Olsens sagkyndige Raadgiver havde anbefalet Olsen Anvendelse af den fra Evers & Co hidrørende »syrefaste Asfalt«, der som det senere er oplyst ikke er »naturlig Asfalt«, men »kunstig Asfalt«, blev Halleløv ved Østre Landsrets Dom af 5 Februar 1932 dømt til at betale Olsen en Erstatning. Det hedder bl a i Dommen:

»Under Hensyn til, at det som anført kun kan anses godtgjort, at de af den uegnede Asfalt fremkaldte daarlige Staldforhold har været medvirkende eller disponerende Aarsag til Sygdommen blandt Svinene, findes den samlede Skade, som Sagsøgte maa bære Ansvaret for, skønsmæssigt at kunne ansættes til 1800 Kr.«

Da Christensen blev bekendt med denne Sag — hvilket i al Fald er sket i December 1931, da Christensen i Sagen blev afhørt som Vidne, men sandsynligvis er sket langt tidligere — dannede han sig den mere og mere faste Opfattelse, at de hos ham ødelagte Svin havde faaet deres Sygdomme ved at æde af Asfalten eller indaande dens Damp, og han har nu — under Henvi sning til, at Nielsen overfor ham maa være ansvarlig for, at der i Stedet for »naturlig, syrefast« Asfalt er anvendt den hos Evers & Co indkøbte »kunstige, syrefaste« Asfalt — under nærværende Sag paastaat Nielsen tilpligtet at erstatte ham det herfra hidrørende Tab.

Dette Tab har han opgjort paa nærmere i hans Stævning udviklet Maade til 43705 Kr, hvilket Beløb han paastaar Nielsen dømt til at betale ham med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 25 Juli 1932.

De 43 705 Kr fordeler sig efter Opstillingen saaledes, at Tabene skal være:

1 Hold Svin	13 688 Kr
2 — —	14 617 —
Ophugning af Gulve	400 —
Indirekte Tab	15 000 —

Ialt 43 705 Kr

Hvad særlig dette »indirekte Tab« angaar, har han anført, at dermed sigtes til Sygdommens Indflydelse paa Indkøbsdispositioner, Politipaabud, Rensning, Desinficering, Forsøg etc. »hvorhos der normalt vilde kunne være produceret ca 400 Svin mere i det Tidsrum, der hengik inden Sygdommens rette Aarsag blev fundet, og Huset stod tomt«.

Murermester Nielsen procederer til Frifindelse.

Han har iøvrigt forkyndt Processen for Firmaet Evers & Co, der har givet Møde under Sagen uden at nedlægge nogen Paastand.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand gør Sagsøgte gældende, at der intet Bevis er ført for, at Svinenes Død skyldes Asfalten, idet Sygdommen kan skyldes en Række andre nærmere paapegede Aarsager, at Anvendelse af Asfalt skyldes Sagsøgeren selv og i hvert Fald ikke Sagsøgte, at Asfaltens Anvendelse under alle Omstændigheder ikke paa det paagældende Tidspunkt kan betegnes som nogen Fejl, idet ingen af Parterne — og iøvrigt ej heller de Sagkyndige — dengang vidste nogen Besked om saadan Asfalts mulige Farlighed for Svin, at der ifølge Sagsøgerens Arkitekt Halleløvs ovenomhandlede Beskrivelse kun kræves »syrefast Asfalt« og den benyttede Asfalt er syrefast, selv om den er syrefast »kunstig« Asfalt.

Yderligere henvises der til, at Sagsøgeren jo har haft sin egen Arkitekt — Halleløv — til at føre Tilsyn med Arbejdet under dettes Gang, og baade Arkitekt og Sagsøger har været tilfreds med det hele og ikke gjort Indsigelse før Arbejdets Aflevering og Antagelse, at Betaling er sket som ovenfor omtalt, uden Forbehold, at Sagsøgeren anvendte Nielsen til den franske Cements Anbringelse og betalte ham ogsaa derfor uden at nævne noget som helst om, at han mente at have Krav paa nogen Erstatning.

Sluttelig har Sagsøgte i et og alt modsagt og protesteret mod Sagsøgerens Erstatningsberegning.

Sagen — derunder formentlig ogsaa alle de i denne indtil da foreliggende Udtalelser fra Sagkyndige, saasom Dyrlæger, Laboratorier m fl — har været forelagt det veterinære Sundhedsraad med Henblik paa at faa afgjort Aarsagsforholdet mellem Asfalten og de indtraadte Sygdomstilfælde.

Herunder er ogsaa Udtalelser fra Parternes Sagførere indsendte til Raadet.

Raadets 2 Erklæringer, begge dateret 16 November 1932, gaar bl a ud paa, at Raadet paa det foreliggende Grundlag intet bestemt kan udtale om, hvorvidt Sygdomsaarsag er at søge deri, at Svinene »inhalede de Giftstoffer, som fordampede fra Asfalten«, og at Raadet intet bestemt kan udtale om Sygdomstilfældene i 1929, da der i denne Periode

er opstaaet en Infektionssygdom (Paratyfus) med høj Dødelighedsprocent, hvorhos Raadet har tilføjet følgende: »— — — de foreliggende Oplysninger tyder dog paa, at Dødeligheden og Utriveligheden i denne Periode næppe alene skyldes nævnte Sygdom. Det maa derimod anses for sandsynligt, at de i 1930 forefaldne Tilfælde af Sygdom, Dødsfald og Utrivelighed, der ved de foretagne Undersøgelser helt eller delvis kunde tilskrives en Leverlidelse, staar i Forbindelse med den til Tætning af Staldbunden anvendte Asfalt. Betydningen af Anvendelsen af Asfalt som Tætningsmiddel i Krybberne maa være afhængig af, hvor brede Asfaltdragene har været, og i hvilket Omfang Asfalten er blevet presset frem paa Indsiden af Krybberne.«

Angaaende dette sidste er intet nøjere oplyst i Sagen.

Sagsøgeren har udover det tidligere omtalte fremlagt en den 17 November 1932 til ham rettet Skrivelse fra raadgivende Ingeniør, M Ing F, teknisk Konsulent Carl Madsen, der i Skrivelsen nærmere gør Rede for sin sagkyndige Opfattelse af bl a den kunstige syrefaste Asfalts Forhold og Virkninger i Modsætning til den naturlige syrefaste Asfalt.

Ingeniør Carl Madsen har derhos i et andet ligeledes af Sagsøgeren fremlagt Dokument erklæret, at det er uforsvarligt at anvende kunstig Asfalt til Gulve i Stalde og navnlig i Svinestalde, og at det er hans Overbevisning, at den kunstige Asfalt ikke alene har været en medvirkende Aarsag, men den direkte Aarsag til Svinenes Sygdom og Død.

Ingeniøren, der under Domsforhandlingen er ført som Vidne, og som saadan i alt væsenlig har vedkendt sig de i fornævnte Skrivelse og Dokument fremsatte Udtalelser af sagkyndig Karakter, har sluttelig som Vidne ment at kunne udtale, at Svinene ikke har kunnet undlade at æde af den kunstige Asfalt, at saadan Asfalt er giftig for Svin, samt at Sandsynlighed taler for, at Svinene er døde af at æde den.

Sagsøgte har protesteret mod, at der tillægges Ingeniør Carl Madsens Udtalelser nogen Betydning udover eller imod Det veterinære Sundhedsraads Udtalelser.

Under Domsforhandlingen er der derhos aflagt Partsforklaring af begge Parter og Vidneforklaring af Niensens daværende Bygningskonduktør Marius Thomsen af Glostrup. Sagsøgeren har bl a forklaret, at da der blev Tale om Anvendelse af Asfalten, der senere blev købt hos Evers & Co, havde han en Samtale med Nielsen, som, da Sagsøgeren havde forklaret ham, hvad han ønskede, blandt andet sagde, at nu skulde han (Nielsen) sørge for at faa noget, vi kan bruge dertil.«

Dette har Sagsøgte benægtet og paa sin Side forklaret, at han intet har haft med denne Del af Sagen at gøre. Han fik først, efter at Bestillingen var gjort eller Arbejdet med Asfaltpaalægningen var begyndt, af Konduktør Thomsen at vide, at Sagsøgeren ønskede Asfalt anvendt til Fugning i Stedet for Cement og havde givet Thomsen Ordre i Overensstemmelse dermed, hvorfor Sagsøgte ansaa dette Forhold som noget ham uvedkommende, der skete paa Sagsøgerens egen Risiko. Han har tilføjet, at han vidste, at der findes forskellige Arter af Asfalt, og var klar over, at den Art, som her skulde anvendes, maatte kunne gøres tyndt flydende.

Konduktør Thomasen har bl a forklaret, at Spørgsmaalet om Ændringen til Asfaltfugning fremkom mellem Sagsøgeren og ham paa den

Maade, at Sagsøgeren sagde noget som: »Asfalt vilde være godt her, men det bliver nok dyrt fra Københavns Asfaltkompagni.« Hertil sagde saa Vidnet: »Vi handler hos Evers & Co.« Samme Dag tog Vidnet ud til dette Firma, hvor han forklarede, hvad den Asfalt, han søgte, skulde bruges til paa Gulvene. Da man viste ham en Vare, som vedkommende Ekspedient sagde, var leveret til ca 500 Stalde, tog Vidnet en Prøvebøtte med og gav den til Murerformanden paa Arbejdspladsen, for at Sagsøgeren og Murerformanden kunde foretage Prøve med den.

Da Vidnet senere kom paa Arbejdspladsen, saa han, at Prøve var foretaget, bl a ogsaa i Krybberne. Sagsøgeren kom tilstede og sagde, at han troede, det var godt, samt bad Vidnet omgaaende skaffe saadan Asfalt fra Evers & Co.

Vidnet har tilføjet, at han ganske bestemt tør sige, at det var Sagsøgeren og ikke Sagsøgte, der gav ham denne Ordre, thi Sagsøgte kom først derud, da Halvdelen af Arbejdet var færdigt, og da Sagsøgte saaledes kom, var det, fordi Vidnet kort forud havde givet ham Meddelelse om det passerede.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om behørig Reklamation fra Sagsøgeren overfor Sagsøgte har Sagsøgeren forklaret, at det hele Tiden var hans Tro, at Sagsøgte ikke kunde komme til at bære nogen Erstatning, men for at faa Evers & Co til at betale Erstatning, maatte der først anlægges Sag mod Sagsøgte. Sagsøgte er Sagsøgerens gamle Ven, og Sagsøgeren er ganske klar paa, at hvis Sagsøgte havde haft noget Kendskab til denne Asfalts Mangler ved Anvendelse til Fugning, vilde Sagsøgte aldrig have brugt den. Det var først efter Landsretsdommen af 5 Februar 1932, at Sagsøgeren talte til Sagsøgte om Erstatningspligt.

Til Thomsen vil Sagsøgeren derimod have talt derom allerede i 1930. Sagsøgte har forklaret, at Sagsøgeren engang omkring Februar 1932 sagde til ham, at Sagsøgeren vilde søge Erstatning hos Evers & Co og saa maaske blev nødt til at drage Sagsøgte ind i Sagen. Sagsøgte gjorde sig ikke helt klar over, hvad Sagsøgeren mente dermed, men tog Bemærkningen med Ro, idet han som ovenfor omtalt ansaa dette Forhold som alene vedkommende Sagsøgeren selv.

Retten skal, som Sagen foreligger, ikke gaa nærmere ind paa, hvorvidt Asfaltens Anvendelse som sket tør siges at have været Aarsag til Svinenes Sygdom m m, eller om der kun foreligger en vis Formodning for saadant Aarsagsforhold.

Ejheller findes det nødvendigt at gaa ind paa, om der maa siges at være reklameret saa lidet betids fra Sagsøgerens Side, at et Erstatningskrav mod Sagsøgte af den Grund maa anses udelukket.

Retten maa nemlig gaa ud fra, at Sagsøgte ikke uden videre som Entreprenør kan have Ansvar for, at en Asfalt, der ved Sagsøgerens egen Foranstaltning bringes til Anvendelse ved Bygningen i Stedet for den tidligere forudsatte Cement, viser sig at være farlig at anvende, og Sagsøgte ses da ikke at kunne være erstatningspligtig, medmindre der i denne Forbindelse maatte være noget at bebrejde ham. Dette skønnes imidlertid ikke at være Tilfældet, idet der ikke findes at kunne bebrejdes Sagsøgte, at han, skønt han ifølge sin egen Forklaring, vidste, at der findes forskellige Arter af Asfalt, under den Usikkerhed, der — efter

hvad der er oplyst under Sagen — herskede mellem bygningskyndige og andre sagkyndige om Asfalts Farlighed, ikke nærmere har undersøgt, af hvad Art den hos Evers & Co bestilte Asfalt var. Sagsøgte vil herefter være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at betale Sagsøgte med 300 Kr.

Nr 234/1933. Fange i Statsfængslet i Horsens **Jens Ludvig Andreas Valdemar Møller**

p a a k æ r e r

Østre Landsrets Kendelse af 10 November 1933.

Østre Landsrets Kendelse af 10 November 1933: Ved Dom, afsagt den 17 Oktober 1922 paa Østre Landsrets Ting i den københavnske Nævningekreds, blev Jens Ludvig Andreas Valdemar Møller paa Grundlag af Nævningernes Kendelse anset efter Straffelov af 1866 § 186 og efter dens § 232 for 7 Gang begaaet simpelt Tyveri samt efter dens § 251 med Tugthusarbejde paa Livstid.

Ved Østre Landsrets Kendelse af 17 August 1923 blev en af den Domfældte indgivet Begæring om Genoptagelse af Sagen afvist.

I Skrivelse af 7 August 1933, fremsendt ved Skrivelse af 6 September s A fra Direktøren for Fængselsvæsnet, har den Domfældte paany begæret Sagen genoptaget.

Retten, som fra Statsadvokaten for København og fra den for Domfældte i ovennævnte Sag beskikkede Forsvarer har indhentet en Udtalelse over Sagen, finder efter den af Domfældte for Nævningetinget afgivne af Sagens øvrige Oplysninger stærkt bestyrkede Tilstaaelse i Forbindelse med det under en af Københavns Politi i Anledning af Begæringen foretaget Undersøgelse fremkomne ikke Begæringen begrundet, og den vil derfor være at forkaste.

T h i b e s t e m m e s :

Den ovennævnte Begæring kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Kendelse er paa-kæret af Domfældte Jens Ludvig Andreas Valdemar Møller.

Til Kendelsens Fremstilling føjes, at en af Domfældte indgivet Begæring om Genoptagelse af Sagen er afvist ved Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse af 19 November 1927.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

T h i b e s t e m m e s :

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

O n s d a g d e n 1 3 D e c e m b e r .

Nr 126/1933.

Knud Jessen (Bang)

m o d

Overretssagfører Svend Engelhardt (Syane),

betræffende Gyldigheden af et i et Rentebeløb af en baandlagt Kapital foretaget Udlæg.

Kendelse afsagt af Københavns Amts Nordre Birks Fogedret den 22 Marts 1933: Den begærte Udlægsforretning i det hos Overretssagfører Axel Bang beroende Rekviritus tilhørende Beløb stort ca 900 Kr, bør nyde Fremme.

Østre Landsrets Dom af 25 April 1933: Den indankede Udlægsforretning bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket med Justitsministeriets Tilladelse.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

T h i k e n d e s f o r R e t :

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Knud Jessen, til Indstævnte, Overretssagfører Svend Engelhardt, med 300 Kroner.

Fogedretskendelsens Præmisser er saalydende:

Ved nærværende Fogedrets Kendelse af 9 Februar d A blev Rekvirenten Overretssagfører Engelhardts Begæring om Udlæg i et Rekviritus Knud Jessen, Jægersborg Allé 16, tilkommende hos Overretssagfører Axel Bang beroende Restbeløb, stort ca 900 Kr af et i December Termin i A af Overformynderiet udbetalt Rentebeløb af en der baandlagt Rekviritus tilfalden Arv, nægtet Fremme, idet Rekviriti Bo da var under Konkursbehandling ved Skifteretten for Kronborg vestre Birk, og Rekvirenten derfor var afskaaret fra selvstændig Forfølgning med Hensyn til nævnte Rentebeløb.

Efter at bemeldte Skifteret nu har meddelt at Rekviriti Konkursbo den 9 ds er afsluttet i Henhold til Konkurslovens Paragraf 97, har Rekvirenten under nærværende Forretning paany fremsat Begæring om Udlæg i ovennævnte Rentebeløb der stadig henligger hos Overretssagfører Axel Bang.

Herimod har Rekvisitus protesteret, idet han gør gældende, at det maa følge af Baandlæggelsesinstitutets Formaal, at det ommeldte Rente-beløb er unddraget Kreditforfølgning.

Da imidlertid det nævnte Rentebeløb ved Forfaldstid December Termin f A er oppebaaret af Rekvisitus og derefter — uanset at det siden har henligget hos hans Sagfører — er indgaaet i hans øvrige Formue og som saadan maa anses undergivet hans frie Raaden, findes Rekvirenten berettiget til at søge Fyldestgørelse deri, og Rekvisiti Protest mod Forretningens Fremme vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt af Københavns Amts nordre Birks Fogedret den 22 Marts 1933 og paastaas af Appellanten Knud Jessen ændret derhen, at den begærte Udlægsforretning ikke bør nyde Fremme, medens Indstævnte Overretssagfører Svend Engelhardt paastaar Kendelsen stadfæstet.

I Post B i det af Appellantens Forældre, Fabriksdirektør Hans Jessen og Hustru, Marie, f Rumbens, den 21 Januar 1907 oprettede Testamente hedder det:

»Den vore Børn — eller om de skulde være døde, vore Børnebørn — efter os tilfaldende Arv skal baandlægges for dem i Overformynderiet saaledes, at de ikke skal kunne raade over selve Arvens Kapital ved nogen anden Disposition end ved Testamente eller anden Disposition mortis causa, men alene kunne oppebære Renten deraf, og saaledes at Renten ikkun udbetales mod deres egenhændige Kvitteringer, hvorhos de skal være udelukkede fra at borttransportere eller paa anden Maade disponere over selve Retten til Rentenydelse af deres arvede Kapital, eller til at meddele Nogen Fuldmagt til for dem at hæve Renten for mere end en Termin af Gangen. Den vore Børn tilfaldende Arv: Kapitaler og Renter skal derhos være undtagne fra Arrest, Beslag, Execution eller anden Forfølgning for Gæld.«

I en af Fru Marie Jessen som efterlevende Enke den 29 August 1924 oprettet Kodiciel er der derhos truffet følgende Bestemmelse:

»I Henhold til den mig i min Mands og mit fælles Testamente af 21 Januar 1907 § 3 givne Bemyndigelse bestemmer jeg, at den Del af Efterladenskaberne, hvorover jeg efter Loven iøvrigt kan disponere, skal tilfalde:

Min Datter, Fru Olga Lawerentz, født Jessen og mine Børnebørn:
Svend Erik Jensen,
Hans Jessen Jensen og
Hans Jørgen Jessen

til lige Deling og med den Indskrænkning, at Rentenydelsen af hele Kapitalen, der vil være at baandlægge for min nævnte Datter og mine nævnte Børnebørn under Overformynderiets Bestyrelse, skal tilfalde min Søn, saalænge han lever.

Rentenydelserne til min Søn udbetales — om muligt — maanedsvis, første Gang fra Dødsdagen til den 1ste i den paafølgende Maaned. Rente-

nydelserne skal være undtagne fra enhver Retsforfølgning og være paa-gældendes Særeje og skal kun kunne hæves mod egenhændig Kvittering eller Fuldmagt givet for en enkelt Termin.«

For Landsretten er det oplyst, at det i Kendelsen nævnte Rente-beløb er hævet i Overformynderiet af Overretssagfører Axel Bang i Henhold til Fuldmagt fra Appellanten.

Den i Arveforordningens § 28 — i Henhold til hvilken Testamentets Baandlæggelsesbestemmelser er konfirmerede — hjemlede Fritagelse for Retsforfølgning omfatter ikke Rentebeløb, der er oppebaaret af Arvingen selv eller af andre ifølge Fuldmagt fra ham, og da der ej heller i Lov-givningen iøvrigt er Hjemmel for at unddrage det af Overretssagfører Bang paa Appellantens Vegne oppebaarne Rentebeløb fra hans Kredi-tors Retsforfølgning, har Indstævnte ikke været afskaaret fra som sket at søge Fyldestgørelse deri for sin Fordring paa Appellanten.

Herefter vil den indankede Kendelse være at stadfæste.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne op-hæves.

Torsdag den 14 December.

Nr 105/1933. Firmaet **Falk-Larsen & Rasmussen** i Likvidations Konkursbo og Indehavere, Grosserer **Charles Rasmussen** og Gros-serer **Axel Falk-Larsens** Konkursboer (Meyer)

m o d

Aktieselskabet **Kjøbenhavns Handelsbank** (Gelting),

betræffende Størrelsen af den Indstævnte i de appellerende Boer tilkom-mende Dividende.

Decision afsagt af Sø- og Handelsrettens Skifte-retsafdeling den 10 April 1933: Kjøbenhavns Handelsbank bør kun være berettiget til i Firmaet Falk-Larsen og Rasmussen i Likvidations og Indehavere Grosserer Charles Rasmussen og Grosserer Axel Falk-Larsens Konkursboer at tage Dividende for sit Tilgodehavende, efter at der i dette er fradraget Værdien af de forskellige ovenomhandlede Værdieffekter, hvilken Værdi for Pantebrevet i Matr Nr 9 bh m fl af Mørdrup og Pantebrevet i Matr Nr 87 af Stadens Sct Annæ Vester Kvarter, Borgergade 4 kun kan ansættes til henholdsvis 100 Kr og 1000 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Decision er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Efter Højesteretsstævningens Udtagelse er Parterne kommet overens om, at den samlede Værdi af Pantekravene i Matr Nr 9 bh m fl af Mørdrup og i Matr Nr 87 af Stadens Sct Annæ Vester

Kvarter fastsættes til 16 428 Kr 76 Øre. Med den heraf flydende Ændring paastaar Appellanterne Decisionen stadfæstet, medens Indstævnte paastaar Decisionen forandret derhen, at Indstævnte bør være berettiget til i Firmaets Konkursbo at tage Dividende af sit Tilgodehavende, uden at der deri sker noget Fradrag for de forskellige af Indehaverne deponerede Værdieffekter.

I Henhold til de i Decisionen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, vil den være at stadfæste som af Appellanten paastaaet.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Indstævnte at burde betale til Appellanterne med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Skiftedecision bør ved Magt at stande, dog at Værdien af de to ovennævnte Pantebreve fastsættes til ialt 16 428 Kroner 76 Øre. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Indstævnte, Aktieselskabet Kjøbenhavns Handelsbank 500 Kroner til Appellanterne, Firmaet Falk-Larsen & Rasmussen i Likvidations-Konkursbo og Indehavere, Grosserer Charles Rasmussens og Grosserer Axel Falk-Larsens Konkursboer.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Firmaet Falk-Larsen og Rasmussen i Likvidations og Indehavere Grosserer Charles Rasmussen og Grosserer Axel Falk-Larsens Konkursboer har Københavns Handelsbank anmeldt bl a et Beløb ifølge Kassekredit stort Kr 134 173,02 foruden Renter og Provision. I Anmeldelserne i de to Indhaveres Særboer er anført, at der til Sikkerhed for Betalingen af Bankens Tilgodehavende af hver af Fallenterne er deponeret visse nærmere angivne Værdieffekter.

Boernes Kurator, Landsretssagfører Tobiesen har ved Fordringernes Prøvelse bl a gjort den Bemærkning, at Sikkerheden først maa realiseres og Provenuet afskrives. Medens denne Bemærkning ikke har givet Handelsbanken Anledning til Modsigelse, for saa vidt angaar Anmeldelserne i de to Indhaveres Boer, har Banken, forsaavidt Interessentskabsboet angaar, protesteret mod Bemærkningen og gjort gældende, at da de paagældende Haandpantesikkerheder er stilledes af hver af Fallenterne personlig og angaar Effekter, som ikke tilhørte Firmaet, men har hørt til Fallenternes udenfor Interessentskabet værende Formue, kan Banken ikke være pligtig at fradrage disse Sikkerheder, men maa have fuld Anmeldelsesret i Interessentskabsboet. Efter Bankens Mening er det gældende Ret og Praksis, at Pant stillet af Trediemand ikke skal realiseres, forinden en Kreditor anmelder sit Krav i Debtors Bo, men de to

Fallenter maa i nærværende Tilfælde ligestilles med Trediemænd. For en af de stillede Sikkerheders Vedkommende, nemlig et Pantebrev i Ejendommen Borgergade Nr 4 her i Byen, er det endda udtrykkelig vedtaget, at Banken er berettiget til at gøre hele sit Krav gældende i Konkursboet og først derefter søge Dækning gennem Pantet eller dets Provenu. Bankens Opfattelse stemmer, efter hvad den hævder, med almindelige Grundsætninger, særlig Reglen om Fælleskreditorernes Fortrinsret til Dækning i Interessentskabsboet, der kræver, at Interessentskabsmassen opgøres særskilt og paa en Maade, der ikke medfører, at Interessenternes Ejendele behandles, som om de hørte til Interessentskabsboet.

Kurator har heroverfor først og fremmest bestridt, at det skulde være gældende Praksis, at Pant stillet af Trediemænd ikke skulde realiseres og fradrages, før Kreditor foretog Anmeldelse af sit Krav hos Debitor, men selv om denne Regel var gældende, kan de to Fallenter efter Kurators Mening ikke opfattes som Trediemænd. Haandpantet er givet til Sikkerhed ogsaa for Firmaets Gæld til Banken, Fallenterne er hver især umiddelbare Debitorer for Bankens fulde Tilgodehavende hos Firmaet, og Banken kunde til enhver Tid holde sig direkte til hver af Fallenterne og alle deres Midler uden Hensyn til Interessentskabsmassen. Fallenterne kunde saaledes ikke, da Pantsætningen skete, betragtes som Trediemænd i Forhold til Firmaet, og de kunde ikke give Banken nogen anden Stilling med Hensyn til de omtalte Effekter end om disse var pantsat paa Firmaets Vegne. Dertil kommer, at det ikke af Pantsætningen fremgaar, at Banken skulde have en saadan Ret som paastaaet til at udskyde Realisationen. Kun et enkelt af Aktiverne, nemlig Panteforskrivningen vedrørende Pantebrevet i Borgergade Nr 4 indeholder en Bestemmelse herom, men denne er efter Kurators Anskuelse uklar, og kan derfor ikke lægges til Grund; under alle Omstændigheder strider den mod gældende Ret, idet det maa være uden Betydning i Forholdet til Konkursboet, som repræsenterende de øvrige Kreditorer i Boet, hvad der er aftalt mellem Banken og de to Fallenter med Hensyn til i hvilket Omfang Banken skal kunne anmelde.

Retten skal ikke komme ind paa, i hvilket Omfang det er nødvendigt at realisere Pant stillet af Trediemænd. Der maa nemlig gives Kurator Medhold i, at de to Fallenter ikke kan betragtes som Trediemænd, men er umiddelbare Debitorer, og det findes at være i Strid med de øvrige Kreditors Ret, hvis Banken skulde have Krav paa den hævdede Særstilling, for hvis Indrømmelse den tilmed — bortset fra Pantebrevet i Borgergade Nr 4 — ikke har ført noget Bevis.

Idet Banken saaledes findes at maatte være pligtig til at afskrive Haandpantets Værdi inden den foretager Anmeldelse, bliver der under Sagen yderligere Spørgsmaal om, til hvilket Beløb denne Værdi skal ansættes for to af de stillede Sikkerheders Vedkommende. Disse to Sikkerheder er to Pantebreve, det ene i Matr Nr 9bh m fil af Mørdrup, det andet i Matr Nr 87 af Stadens Sct Annæ Vester Kvarter, Borgergade 4. Disse to Pantebreve er stillet til Tvangsauktion af Handelsbanken og har udbragt henholdsvis 100 Kr og 1000 Kr. Ifølge Bankens Opfattelse skal de to Sikkerheder derfor fradrages med ialt 1100 Kr. Kurator gør

Dom afsagt den 27 Februar 1933 af Retten for Odense Købstad: De Indstævnte, Maskinarbejder Victor Thorvald Hansen af Odense, Bladhandler Søren Niels Kaspersen af København og Maskinarbejder Christian Richardt Andreasen, sammesteds, bør een for alle og alle for een og eventuelt in solidum med Indstævnte, Tilskærer Carl Frederik Larsen af København, til Sagsøgerinden ugift Asta Eleonora Hansen af København og det af denne den 8 April 1931 udenfor Ægteskab fødte Barn udrede Bidrag i Medfør af Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 §§ 1 og 2 efter Øvrighedens Bestemmelse. Omkostningerne ved den foretagne Blodtypebestemmelse 37 Kr udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 24 September 1932: Den indankede Dom bør, for saa vidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Foreløbig bemærkes, at Carl Frederik Larsen ved Odense Købstads Rets endelige Dom af 28 Februar 1933 er frifundet for Tiltale af Asta Eleonora Hansen i denne Sag.

For Landsretten forelaa følgende Udtalelser:

1) Erklæring af 18 Marts 1932 fra Læge Schiøttz Christensen, gaaende ud paa, at Appellanten fire Gange, nemlig i 1921, 1922, 1924 og 1926, har været lidende af Gonorrhé, til Dels med forskellige Komplikationer. Det hedder endvidere i Erklæringen, at han i flere Aar har levet i kønslig Forbindelse med en Kvinde og »paaastaar overhovedet ikke at have anvendt præservative Midler eller Metoder af nogen Art, uden at Forbindelsen har haft nogen Graviditet til Følge. Det nævnes samtidig, at vedkommende Kvinde inden Forbindelsen med Hr Andreasen har født et Barn for ca 6 Aar siden.« Det fremgaar endvidere af Erklæringen, at Lægen har underkastet Appellantens Kønsgorganer en Undersøgelse og fundet forskellige i Erklæringen nærmere angivne Abnormiteter, ligesom han har underkastet en medbragt Sædprøve en mikroskopisk Undersøgelse og ikke fundet Spermatozoer deri.

2) Erklæring af 14 Maj 1932 fra samme Læge, der attesterer, at han ikke har fundet Spermatozoer ved to den 10 og 14 s M foretagne Undersøgelser af Sædprøver fra Appellanten.

3) Erklæring af 15 Juni 1932 fra Retslægeraadet, der heri udtaler: »Efter de i Sagen afgivne Lægeerklæringer er der vel en Sandsynlighed men ingen Sikkerhed for en paa Avlingstidspunktet bestaaende Avleudygtighed hos Christian Richardt Andreasen.«

For Højesteret har Appellanten forelagt:

1) En Erklæring af 27 Oktober 1932 fra Reservelæge ved Rud Berghs Hospital, Dr med Aage Kristjansen, hvori det hedder: »En Sædprøve af Hr Christian Richardt Andreasen — — — er undersøgt af mig her i Dag. Den indeholdt ingen — bevægelige eller ubevægelige — Spermatozoer.« Efter en Bemærkning om, at Prø-

ven er fremskaffet under Lægens Kontrol og at Andreasens Identitet er Lægen bekendt, idet han bl a har behandlet ham for en Gonorrhé med dobbeltsidig Epididymitis i 1926, slutter Erklæringen saaledes: »Den forefundne Azoospermi maa formodes at være en Følge af den i 1926 gennemgaaede Kønssygdom.«

2) Erklæring af 30 Januar 1933 fra Retslægeraadet, hvori det hedder: »Gennem den af Dr med Aage Kristjansen foretagne Undersøgelse er der fremskaffet endnu et vægtigt Vidnesbyrd om Christian Richardt Andreasens Sterilitet, saaledes at man under Hensyn til Sagens samtlige Momenter maa anse det for i høj Grad sandsynligt, at han er avleudygtig.«

Efter alt saaledes foreliggende maa der anses at være tilvejebragt overvejende Sandsynlighed for, at Appellanten ikke er Fader til det af Indstævnte Asta Eleonora Hansen den 8 April 1931 fødte Barn, og hans Frifindelsespaastand vil være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for alle Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Maskinarbejder Christian Richardt Andreasen, bør for Tiltale af Indstævnte, Asta Eleonora Hansen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for alle Retter ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagførerne Meyer og Knudtzon hver 100 Kroner, der udredes af det offenlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerinden ugift Asta Eleonora Hansen af København paastaaet de Indstævnte Maskinarbejder Victor Thorvald Hansen, Odense, Bladhandler Søren Niels Kaspersen, Maskinarbejder Christian Richardt Andreasen og Tilskærer Carl Frederik Larsen, alle af København, tilpligtet til in solidum at udrede Bidrag til hende og det af hende den 8 April f A udenfor Ægteskab fødte Barn i Medfør af Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 §§ 1 og 2 efter Øvrighedens Bestemmelse, under Anbringende af, at hun har haft Samleje med Indstævnte Hansen en Gang omkring 1 Juni 1930 og en Gang den 18 Juni s A, med Indstævnte Kaspersen i Begyndelsen af August 1930, med Indstævnte Andreasen i Juli 1930 og med Indstævnte Larsen i samme Maaned.

Ifølge Erklæring fra Amtslægen i Odense kan Barnet være avlet i Tiden fra kort efter Midten af Juni til kort efter Midten af August 1930.

Under Sagen har været foretaget Blodtypebestemmelse, og Universitetets retsmedicinske Institut har derefter udtalt, at Blodtypebestemmelsen i det foreliggende Tilfælde ikke kan give nogen Vejledning.

Forsaavidt angaar Indstævnte Larsen afsiges særskilt foreløbig Dom.

Indstævnte Hansen har paastaet sig frifundet, idet han vel har erkendt at have haft Samleje med Sagsøgerinden 2 Gange, første Gang i Begyndelsen af August 1930, og anden Gang ca 8 Dage senere, men har gjort gældende, at han ikke formener at være Fader til Sagsøgerindens Barn.

Indstævnte Kaspersen har erkendt at have haft Samleje med Sagsøgerinden den 4 Juni og den 1 August 1930, og Indstævnte Andreasen har erkendt at have haft Samleje med Sagsøgerinden flere Gange i Sommeren 1930, sidste Gang omkring den 1 Juli 1930, og begge disse Indstævnte har erkendt at have haft Samleje med hende paa en saadan Tid, at hver især af dem kan være Fader til det ommeldte Barn.

Det maa herefter antages, at de Indstævnte Hansen, Kaspersen og Andreasen har haft Samleje med Sagsøgerinden i det af Amtslægen angivne Tidsrum, og de vil derfor være at tilpligte til in solidum og eventuelt in solidum med Indstævnte Larsen at udrede de paastævnte Bidrag til Sagsøgerinden og dennes Barn.

Omkostningerne ved den foretagne Blodtypebestemmelse 37 Kr vil være at udrede af det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 27 Februar 1932 af Retten for Odense Købstad m v, paastaas af Appellanten, Smed Christian Richardt Andreasen, ændret derhen, at han frifindes for Tiltale under Sagen. — Indstævnte 1) Frøken Asta Eleonora Hansen paastaar Dommen stadfæstet. Indstævnte 2) Maskinarbejder Victor Thorvald Hansen og Indstævnte 4) Tilskærer Carl Frederik Larsen har ikke givet Møde under Domsforhandlingen, men har skriftlig samtykket i Foretagelse af en mundtlig Domsforhandling. — Indstævnte 3) Bladhandler Søren Niels Kaspersen procederer til Dommens Stadfæstelse.

For Landsretten paaberaaber Appellanten sig, at han allerede paa det under Sagen omhandlede Barns Avlingstid har været lidende af impotentia generandi.

For Landsretten er der afgivet Forklaring af Appellanten og Indstævnte Frøken Asta Eleonora Hansen.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet det ikke kan anses bevist, at Appellanten paa Avlingstiden har savnet Avlingsdygtighed, vil Dommen, forsaavidt den er paaanket, være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Nr 140/1933.

Hasseris Kommune

m o d

Overgartner Lars Chr Sørensen.

Kendelse afsagt den 19 Januar 1933 af Retten for Aalborg Købstad m v: Da Spørgsmaalet om, hvorvidt Oversiddelse af den i Lov Nr 122 af 18 April 1925 § 4 ommeldte Frist for Fremsættelse af Indsigelse mod en vedtaget Byplan har præklusiv Virkning for eventuelle Erstatningskrav, ikke kan finde sin Afgørelse under nærværende Sag, og da der herefter ikke findes Hjemmel for Retten til at nægte Rekvirenten Adgang til at benytte den i Lovens § 9 ommeldte Adgang til Fastsættelse af den eventuelle Erstatnings Størrelse, vil Rekvirentens Begæring være at tage til Følge.

T h i e r a g t e s:

Rekvirentens Begæring tages til Følge.

V e s t r e L a n d s r e t s K e n d e l s e a f 27 M a r t s 1933:

Efter det af de Kærende, Hasseris Kommunes Sogneraad, paa Foranledning af nogle Grundejere var vedtaget at søge gennemført en Byplan for Kommunen og Forslag til saadan Plan var udarbejdet, hvorefter der fremtidig kun maatte opføres Villabebyggelse eller Beboelsesbygninger af villamæssig Karakter inden for et nærmere betegnet Omraade af Kommunen, blev der den 18 Februar 1929 af Sogneraadet udstedt offentlig Bekendtgørelse i Henhold til § 4, 1 Stk i Lov om Byplaner af 18 April 1925 om, at Forslaget var fremlagt til Eftersyn paa Hasseris Kommunkontor i Tiden fra 18 Februar til 12 Marts 1929. Der udsendtes derhos til hver enkelt Grundejer og Panthaver Meddelelse om Forslagets Fremlæggelse, hvilken Meddelelse ligesom Bekendtgørelsen indeholdt Tilkendegivelse af, at eventuelle Indsigelser mod Forslaget og Ændringsforslag dertil maatte indsendes til Hasseris Kommunekontor inden den 19 Marts 1929. Der indkom inden Fristens Udløb Protest fra ialt 7 Grundejere, af hvilke 3 rejste Krav om Erstatning, og efter at der var forsøgt en forligsmæssig Afgørelse af disse Erstatningskrav, blev Erstatningerne ved Skøn og Overskøn i Henhold til nævnte Lovs § 9 fastsat til Beløb, der ialt udgjorde 10 000 Kr. Den 14 Oktober 1929 blev Byplanen godkendt af Aalborg Amsraad.

Under 25 September 1931 rettede Indkærede, Overgartner Lars Chr Sørensen af Hasseris, der ejede en Grund indenfor det af Byplanen omfattede Omraade, paa hvilken han agtede at opføre en Beboelsesejendom paa 3 Etager, Henvendelse til Retten for Aalborg Købstad m v om Udmeldelse af 2 Skønsmænd i Henhold til Byplanslovens § 9 til Fastsættelse af den Erstatning, som i Anledning af Byplanens Bestemmelser vilde være at yde ham af de Kærende. Ved den af de udmeldte Mænd afgivne Skønsforretning af 30 November 1931 nægtedes der Indkærede Erstatning, og under 1 November 1932 indgav Indkærede til nævnte Ret under Henviisning til, at han agtede at indanke Skønsmændenes Afgørelse for den i Lovens § 9 omhandlede Kommission, Begæring om Udmeldelse af

to Mænd til at tiltræde denne Kommission. De Kærende nedlagde Indsigelse mod denne Udmeldelse, men ved en af Retten den 19 Januar 1933 afsagt Kendelse bestemtes det, at Begæringen om Udmeldelse skulde tages til Følge. Denne Kendelse er af de Kærende paakæret her til Retten, hvor de har nedlagt Paastand om, at Begæringen nægtes Fremme. Indkærede har paastaet Kendelsen stadfæstet.

Ved Kæremaalets Behandling for Landsretten har der efter de Kærendes Anmodning været anordnet mundtlig Forhandling.

Til Støtte for deres Paastand har de Kærende anført, at Indkærede ikke har fremsat noget Erstatningskrav i Anledning af Byplanen og i det hele ikke nedlagt nogen Indsigelse mod denne inden Udløbet af den i Lovens § 4 fastsatte Frist, at han derfor maa være afskaaret fra nu at kræve Erstatning, idet Fristen i § 4 maa anses præklusiv ogsaa med Hensyn til Erstatningskrav, og at Indkærede derfor ingen retlig Interesse har i at faa udmeldt Mænd til at tiltræde den ommeldte Kommission, som alene skal beskæftige sig med Erstatningsspørgsmaalene. De Kærende har yderligere henvist til, at deres Standpunkt ogsaa støttes af Bestemmelsen i Lovens § 1, 1 Stk, sidste Pkt., hvorefter Indstillingen om Byplanen til den godkendende Myndighed skal være bilagt med et detaljeret Overslag over Erstatningskravene i Anledning af Planens Gennemførelse, hvilken Forskrift ikke kan iagttages, hvis nye Erstatningskrav kan fremsættes efter Fristens Udløb.

Der findes imidlertid ikke at kunne gives de Kærende Medhold i de anførte Betragtninger.

Forskrifterne i § 4 omtaler alene Indsigelser mod og Ændringsforslag til Byplanen, men nævner ikke Erstatningskrav i Anledning af Planen. Erstatningskravene omhandles i Lovens § 9, som — uden at henvise til § 4 — giver Regler om disse Kravs Fremsættelse og Paakendelse, og der findes ikke Holdepunkter for at antage, at Fristen i § 4, uden at dette er udtalt i Loven, skulde finde Anvendelse paa Erstatningskravene, med Hensyn til hvilke der i § 9 er fastsat en særlig Forældelsesfrist. Herefter og idet den af de Kærende paaberaabte Bestemmelse i § 1 om Indsendelse af Overslag over Erstatningskravene ikke er uforenelig med det anførte, har Indkærede med Rette kunnet fremsætte den omhandlede Udmeldelsesbegæring, og den indankede Kendelse vil derfor være at stadfæste.

I Kæremaalsomkostninger vil de Kærende have at betale til Indkærede 100 Kr.

T h i b e s t e m m e s :

Den paakærede Kendelse bør ved Magt at stande.

I Kæremaalsomkostninger betaler de Kærende, Hasseris Kommune, til Indkærede, Overgartner Lars Chr Sørensen, 100 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Kendelse er med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten Hasseris Kommune til Indstævnte Overgartner Lars Chr Sørensen 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Kendelses Forkyndelse.

Torsdag den 21 December.

Nr 215/1933.

Rigsadvokaten

mod

Viggo Peter Jepsen Ravnholdt Knudsen (Møldrup),

der tiltales for Tyveri, Røveri og Legemsbeskadigelse.

Østre Landsrets Dom af 27 Oktober 1933: Tiltalte Viggo Peter Jepsen Ravnholdt Knudsen bør straffes med Fængsel i 8 Aar, hvoraf 60 Dage anses som udstaaet, hvorhos de borgerlige Rettigheder frakendes ham for bestandig. Saa betaler Tiltalte og Sagens Omkostninger, derunder i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Holm af Holbæk, 450 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirken af Nævninger afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 12 Aar.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 12 Aar, hvoraf 60 Dage anses for afsonet. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Viggo Peter Jepsen Ravnholdt Knudsen til Højesteretssagfører Møldrup 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Viggo Peter Jepsen Ravnholdt Knudsen er ved Anklageskrift af 11 Oktober 1933, saaledes som dette er ændret under Domsforhandlingen, sat under Tiltale ved Østre Landsret:

a

til Straf for Tyveri efter Straffelovens § 276 ved:

1) den 7 eller 8 Juni 1933 i Hadsund for at skaffe sig uberettiget Vinding uden Lærer Knudsens Samtykke at tilegne sig dennes Cykel (Værdi ca 40 Kr),

2) Natten mellem den 17 og 18 Juni 1933 i Hadsund for at skaffe sig uberettiget Vinding uden Købmand Chr Nielsens Samtykke i dennes Forretning, hvortil han skaffede sig Adgang ved Indstigning gennem Vindue, som han opbrød, at have tilegnet sig en Revolver med Patroner, en Skovmandskniv m m (Værdi ca 55 Kr),

3) Natten mellem den 26 og 27 Juni 1933 i Grindsted for at skaffe sig uberettiget Vinding uden Købmand P A Knudsens Samtykke i dennes Forretning, hvortil han skaffede sig Adgang ved Indstigning gennem et aabentstaaende Vindue, at have tilegnet sig ca 10 Kr i rede Penge og 6 à 8 Pakker Cigaretter (Værdi ca 3 Kr),

4) Natten mellem den 27 og 28 Juni 1933 i Gramby for at skaffe sig uberettiget Vinding uden Mekaniker Christiansens Samtykke i dennes Værksted, hvortil han skaffede sig Adgang ved Indstigning gennem et Tagvindue, der ikke var kroget til, at have tilegnet sig en Boremaskine, Bor, Lygte, Sav m m (Værdi ca 6 à 7 Kr),

5) Natten mellem den 27 og 28 Juni 1933 i Gramby for at skaffe sig uberettiget Vinding uden Købmand G Geils Samtykke i dennes Forretning, hvortil han skaffede sig Adgang ved Indstigning gennem Vindue, som han aabnede ved at underbore en Haspe, at tilegne sig ca 2 Kr i rede Penge samt Cigaretter og Patroner (Værdi ca 16 Kr),

6) Natten mellem den 1 og 2 Juli 1933 i Egtved for at skaffe sig uberettiget Vinding uden Urmager Laurits Mikkelsens Samtykke i dennes Forretning, hvortil han, medtagende ladet Revolver, skaffede sig Adgang ved Indstigning gennem Vindue, som han afhaspede ved at række gennem det øverste aabentstaaende Vindue, at tilegne sig Ure, Kæder, Fyldepenne m m til betydelig Værdi (ca 2900 Kr),

7) Natten mellem den 4 og 5 Juli 1933 i Give for at skaffe sig uberettiget Vinding uden Uddeler Hvilums Samtykke i Brugsforeningens Lokaler, hvortil han skaffede sig Adgang ved Ituslagning af og Indstigning gennem Vindue, at tilegne sig ca 70 Kr i rede Penge, for ca 30 Kr Frimærker samt Beklædningsgenstande m m (Værdi ca 35 Kr),

8) Natten mellem den 7 og 8 Juli 1933 i Faarevejle ved Nykøbing Sj for at skaffe sig uberettiget Vinding uden Købmand Chr Hansens Samtykke i dennes Forretning, hvortil han skaffede sig Adgang ved Indstigning gennem Vindue, som han aabnede ved at underbore en Haspe, at tilegne sig mellem 12 og 25 Kr i rede Penge samt Cigaretter m m (Værdi antagelig ca 14 Kr),

9) Natten mellem den 7 og 8 Juli 1933 i Faarevejle ved Nykøbing Sj for at skaffe sig uberettiget Vinding uden Uddeler Christensens Samtykke

i Brugsforeningens Lokaler, hvortil han skaffede sig Adgang ved Indstigning gennem Vindue og ved at slaa Glasset i en Dør i Stykker, at tilegne sig mellem 14 og 20 Kr i rede Penge og en Del Cigaretter (Værdi mellem 4 og 10 Kr);

b

for Røveri af særlig farlig Karakter efter Straffelovens § 288, Stk 2, ved Natten mellem den 8 og 9 Juli 1933 i Svinninge for derigennem at skaffe sig uberettiget Vinding, efter at han i Stationsbygningen, til hvilken han skaffede sig Adgang ved Indstigning gennem Vindue, som han opbrød, fra Stationsforstanderens Kontor havde stjaalet ca 9 Kr og stukket disse i Lommen, og efter at han, medens han derefter var i Færd med i tyvagtig Hensigt at opbryde en Boks, var blevet overrasket af Stationsforstander Reiff, ved Vold og Trusel om øjeblikkelig Anvendelse af saadan at bringe de stjaalne Penge i Sikkerhed, idet han inde i Bygningen hibragte Stationsforstanderen et kraftigt Slag i Hovedet med sin Revolver, greb ham i Struben og paa anden Maade øvede Vold imod ham samt affyrede 2 à 3 Skud, saaledes at han med det ene ramte Stationsforstanderen i Laaret, og idet han derefter ude paa Perronen affyrede 3 Skud mod Postmester Nielsen, der imidlertid var kommet til Stede, saaledes at det ene Skud gik lige forbi Postmesterens venstre Øre,

c

for Legemsbeskadigelse af særlig farlig Karakter og — eller — med grov Legemsbeskadigelse til Følge efter Straffelovens § 245 II ved under Udførelsen af det foran under b nævnte Røveri med Slaget af Revolveren at tilføje Stationsforstanderen et Lapsaar i Hovedet og med det ene af Skuddene at gennembore Stationsforstanderens højre Laar, hvorved Knoglen i dette spaltedes med den Følge, at der, som det hedder i Lægeerklæring af 24 Juli 1933, i hvert Fald vil hengaa Maaneder, inden han kan optage sit Arbejde.

Tiltalte er født den 15 November 1911 og tidligere anset ved

1) Dom afsagt 16 August 1930 af Retten for Køge Købstad m v i Medfør af Straffelovens § 228, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13, betingelsesvis med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage, hvilken Straf senere er afsonet,

2) Dom afsagt den 15 November 1932 af Retten for Frøs Herred m v i Medfør af Lov 3 Marts 1860 § 3 med simpelt Fængsel i 4 Dage.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte kendt skyldig i de Forhold, hvorfor han er tiltalt, og han vil derfor være at anse efter Straffelovens §§ 286 I, 288 II og 245 II med en Straf, der efter Omstændighederne findes at kunne bestemmes til Fængsel i 8 Aar, hvoraf i Medfør af Straffelovens § 86 60 Dage anses som udstaaet ved Varetægtsfængslet.

I Medfør af Straffelovens § 78 vil de borgerlige Rettigheder være at frakende Tiltalte for bestandig.

Fredag den 22 December.

Nr 118/1933. Kapelmester **F Ingerslev** (Selv)

mod

Hotelejer **R H Rasmussen** (Selv),

betræffende Erstatning for Afbrydelse af Engagement.

Østre Landsrets Dom af 6 April 1933: Sagsøgte, Hotelejer R H Rasmussen bør for Tiltale af Sagsøgeren, Kapelmester F Ingerslev i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger hæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Appellanten har under Sagen forklaret, at han inden Engagementets Tiltrædelse for som Leder af Trioen at have et skriftligt Grundlag for Parternes Mellemværende har tilsendt Indstævnte Kontraktudkast i 2 Eksemplarer, hvorefter Engagementet i Overensstemmelse med den mundtlige Aftale havde Varighed fra 23 Juni 1932 til 23 Juli s A og derefter kunde opsiges med 15 Dages Varsel, samt at Indstævnte telefonisk har givet sin Tilslutning til Kontraktudkastet. Idet denne Forklaring, der støttes ved, hvad der iøvrigt foreligger for Højesteret, derunder en af Serveringsjomfru Marie Geil afgivet Vidneforklaring efter Omstændighederne findes at maatte lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse, maa der gaas ud fra, at Aftalen har haft det angivne Indhold.

Herefter har Appellanten Krav paa Vederlag for Tiden til 7 August 1932, der findes at kunne bestemmes til ialt 300 Kroner med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 150 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Hotelejer R H Rasmussen, bør til Appellanten, Kapelmester F Ingerslev, betale 300 Kroner med Renter 5 pCt aarlig fra 30 December 1932, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 150 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Kapelmester F Ingerslev tiltraadte sammen med 2 af ham engagerede Musikere d 1 Juni 1932 et Engagement paa Ørstedspavillonen, Rudkøbing.

Den 17 Juni traf Sagsøgeren med Samtykke fra Ejeren af Ørstedspavillonen Aftale med Sagsøgte, Hotelejer R H Rasmussen om at Trioen i Badesæsonen skulde spille paa det Sagsøgte tilhørende Badehotel i Lohals for en Betaling af 135 Kr om Ugen samt frit Ophold og fri Rejse. Dette Engagement begyndte den 24 s M. Den 30 s M opsagde Sagsøgte Sagsøgeren til Fratræden den 6 Juli 1932. Sagsøgeren fratraadte Stillingen den 7 s M, medens de 2 andre Musikere, hvoraf Trioen bestod, lod sig engagere af Sagsøgte til vedblivende at spille paa Hotellet.

Under denne ved Retten for Rudkøbing Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren derefter principalt paastaaet Sagsøgte dømt til at betale ham en Erstatning af 1983 Kr 64 Øre med nærmere angivne Renter subsidiært en Erstatning efter Rettens Skøn.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet. Sagsøgeren gør nærmere gældende, at Engagementet efter den trufne Aftale af Sagsøgte tidligst kunde opsiges til Ophør den 7 Aug 1932, og at Sagsøgte følgelig maa være pligtig at erstatte ham det Tab han har lidt ved at maatte fratræde den 7 Juli 1932, hvilket Tab han har opgjort til det paastævnte Beløb. For Landsretten har begge Parter samt Musiker N L Petersen Kjær afgivet Forklaring. Ved disse Forklaringer og det i Sagen iøvrigt oplyste kan det ikke anses godtgjort at der har været truffet nogen nærmere Aftale angaaende Engagemetets Varighed hvorfor Sagsøgte vil være at frifinde. — Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Nr 149/1933. Rentier, Sagfører **Johs J Christensen** (Selv)

m o d

Højesteretsdommer **Petrus Bülow**, Ingeniør **Knud Højgaard**, Direktør **I A Kørbing**, Forbundsformand **Johs Kjærbøl** og Direktør **Jørgen Klerk** (David),

betræffende Ærefornærmelser.

Østre Landsrets Dom af 29 Juni 1933: Sagsøgte, Rentier (Sagfører) Johs J Christensen, vil være at hensætte i Hæite i 3 Maaned. Sagsøgte betaler til Sagsøgerne, Højesteretsdommer Petrus Bülow, Ingeniør Knud Højgaard, Direktør I A Kørbing, Forbundsformand Johs Kjærbøl og Direktør Jørgen Klerk, Sagens Omkostninger med 1200 Kr samt til Sagsøgerne med Undtagelse af Højesteretsdommer Petrus Bülow en Erstatning af ialt 10 000 Kr, hvorhos Sagsøgte udreder de Retsafgifter, som skulde have været erlagt, og betaler det stemplede Papir, der skulde have været benyttet, saafremt Sagen ikke for Sagsøgernes Vedkommende havde været beneficeret. De af Sagsøgerne paaklagede Udtalelser kendes ubeføjede. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter Dommens Afsigelse, og Dommen i det Hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten fremsat den Indsigelse, at Paatalen af de i hans Skrivelse af 11 Februar 1933 til forskellige Banker fremsatte fornærmelige Udtalelser ikke ved Stævningen af 19 Maj 1933 er rejst inden den i Strfl § 29 fastsatte Frist af tre Maaneder, men denne Indsigelse maa blive uden videre Betydning allerede fordi Fornærmelserne er gentaget den 19 Februar 1933, hvilken Dato Appellanten tilstillede Handelsministeren Afskrift af Skrivelsen af 11 Februar, idet han samtidig udtalte, at han fuldtud fastholdt de i Skrivelsen anvendte skarpe Udtalelser om det nedsatte Undersøgelsesudvalg.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste, idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale de Indstævnte med 1000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Rentier (Sagfører) Johs J Christensen, til de Indstævnte Højesteretsdommer Petrus Bülow, Ingeniør Knud Højgaard, Direktør I A Kørbing, Forbundsformand Johs Kjærboel og Direktør Jørgen Klerk, med 1000 Kroner.

Den idømte Erstatning og de idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Lov Nr 332 af 23 December 1932 tilstodes der A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri Betalingshenstand indtil 15 Februar 1933 med Hensyn til Forpligtelser, der var stiftet før Lovens Ikrafttræden, idet Ministeren for Handel og Industri derhos bemyndigedes til at forlænge Henstandstiden indtil Udgangen af Februar 1933. Dette sidste skete ved Bekendtgørelse af 13 Februar 1933.

Samtidig med Lovens Vedtagelse blev der nedsat et af Højesteretsdommer Petrus Bülow, Ingeniør Knud Højgaard, Direktør I A Kørbing og Forbundsformand Johs Kjærboel bestaaende Undersøgelsesudvalg med førstnævnte som Formand, hvis Hovedopgave — som det hedder i Lovens § 5, 2 Stk — var i Henstandstiden at underkaste Selskabets hele Stilling en indgaaende Undersøgelse med Henblik paa Virksomhedens Videreførelse. Ved Siden heraf fik Udvalget den Opgave at udøve det i Lovens § 5, 1 Stk, ommeldte Tilsyn med det Formaal at paase, at der ikke i Henstandstiden indenfor Selskabet foretoges eller undlodes Hand-

linger, hvorved Selskabets og Kreditorernes Stilling kunde blive forrykket eller skadet.

Den 27 December 1932 knyttedes Direktør Jørgen Klerk til Udvalget som tilforordnet med den særlige Opgave at føre Tilsyn med, at der i Henstandstiden ikke indenfor Selskabet foretoges eller undlodes Handlinger, hvorved Selskabets og Kreditorernes Stilling kunde blive forrykket eller skadet.

Med Hensyn til Selskabets Virksomhed i Henstandstiden blev der ved Forhandlinger i Handelsministeriet truffet den Afgørelse, at igangværende Arbejder skulde fuldføres, og at nye Ordre kunde overtages, naar der ved de paagældende Ordre ikke stilledes Krav om Bankgaranti for Ordrens Fuldførelse- og for saa vidt denne kunde finde Sted indenfor Tiden Maj—Juni 1933, hvorhos den paagældende nye Ordre ikke maatte nødvendiggøre Kreditgivning overfor Køberen af unormal Længde eller Risiko.

Undersøgelsesudvalget afgav en foreløbig, fortrolig Indberetning af 1 Februar 1933 og en endelig Beretning af 18 s M, den sidste indeholdende et Forslag til Lov om Ordning af Selskabets Forhold, hvilket Lovforslag af Regeringen blev forelagt Rigsdagen og efter stedfunden Vedtagelse af Rigsdagen under 28 Februar 1933 stadfæstet som Lov om Ordning af A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeris Forhold. I Henhold til Loven deltes fra 1 Marts 1933 Aktieselskabet i to Afdelinger. Til Afdeling I, der skulde videreføre Selskabets Virksomhed, henlagdes — paa Grundlag af en af Undersøgelsesudvalget udarbejdet Plan — de Aktiver m m, som af Udvalget skønnedes at være af Interesse for Virksomhedens Videreførelse. Dens Værdi fastsattes ved en af Udvalget foretaget Vurdering. Afdeling II »A/S Burmeister & Wains Afviklingsafdeling« skulde afvikle den Del af Aktieselskabets hidtidige Virksomhed, som ikke blev henført til Afdeling I. Som Vederlag for de til Afdeling I henlagte Aktiver m m skulde der af den Afdeling udfærdiges Aktier, svarende til Vurderingssummen for Aktiverne, og disse Aktier skulde overdrages til Afdeling II, hvortil Aktionærerne i det hidtidige Selskab blev henført med den dem tilkommende Ret til de Værdier, der maatte være til Stede, naar samtlige Afdeling II's Fordringshavere er fyldestgjort. Aktier til et Beløb af 350 000 Kr skulde udfærdiges som Stamaktier, Resten som Præferenceaktier, om hvis Ret til Udbytte og Indløsning Loven fastsætter nærmere Regler. Stamaktionærerne oppebærer intet Udbytte, førend samtlige Præferenceaktier er indløst, men Stamaktiekapitalen opskrives, efterhaanden som dette sker, med et til Indløsningen af Præferenceaktierne svarende Beløb.

Færdig fra Trykkeriet den 17 Januar 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 28

Fredag den 22 December.

Efter at der i Begyndelsen af Februar Maaned 1933 offentligt, blandt andet i Dagspressen, var fremkommet Rygter om, at hele Aktiekapitalen i det gamle Selskab maatte anses for tabt, at der endda maatte regnes med et betydeligt Tab for Kreditorerne, og at der vilde blive Tale om Likvidation af hele Selskabet, fremsendte Sagsøgte under nærværende Sag, Rentier (Sagfører) Johs J Christensen, der var Aktionær i Selskabet, til Privatbanken, Handelsbanken og Landmandsbanken en den 11 Februar 1933 dateret Skrivelse indeholdende en af ham udarbejdet talmæssig Oversigt over Selskabets Stilling og skitseret Forslag til Selskabets Rekonstruktion. Skrivelsen indeholdt derhos bl a følgende:

1) »Paa Basis af ovenstaaende stempler jeg den af Undersøgelseskommissionen hidtil øvede Virksomhed med tilhørende Afgivelser af Beretning for de mest gemene og forbryderiske Handlinger, der nogensinde er begaaet her i Landet.

Undersøgelses-Kommissionens Meddelelse til Regeringen om, at B & W er insolvent, er den mest fantastiske Kæmpeløgn, der nogensinde er udspreddt i Kongeriget Danmark.

Undersøgelseskommissionen maa af Anstændighedshensyn øjeblikkelig fratræde. De af dens Medlemmer, der har offentlige Stillinger og Hverv, maa straks fratræde disse.«

Den 19 s M tilstillede Sagsøgte Handelsministeren Afskift af Skrivelsen af 11 s M og udtalte samtidig, at han fuldtud fastholdt de i Skrivelsen anvendte skarpe Udtalelser om det nedsatte Undersøgelsesudvalg, idet han intet hellere ønskede end, at Udvalget vilde anlægge Injuriesag mod ham, for at han kunde faa Lejlighed til at føre Sandhedsbevis.

Skrivelsen af 19 Februar, der iøvrigt omhandlede Spørgsmaalet om en Rekonstruktion af Selskabet, indeholdt følgende:

2) »Hele Formaalet med det af Undersøgelsesudvalget udarbejdede Lovforslag er det at søge at redde sin Ære ved, at det ved en umulig og for Burmeister & Wain ødelæggende Ordning skal tilsløres overfor Offentligheden, hvilken skandaløs og ødelæggende Virksomhed Udvalget har udøvet.«

I en Skrivelse af 7 Marts 1933 til Undersøgelsesudvalget udtalte Sagsøgte bl a følgende:

3) »Da det er beviseligt, at der maa foreligge omfattende Indiskretioner fra Udvalget (Østsjællands Folkeblad for 3 Februar, Børsen for 5 Februar og Jyllandsposten for 5 Februar), hvis Formaal kun kan have

været at støtte Baissen i B & W-Aktier, hvilke Indiskretioner vilde være utilladelige, hvis de oplyste Publikum om Sandheden, men som jeg skal overlade til Udvalget at karakterisere med et passende Udtryk her, hvor de meddeler Publikum bevislige Usandheder, antager jeg, at Udvalget maa kunne indse, at en offentlig Undersøgelse er nødvendig, da den i alle Tilfælde før eller senere vil blive krævet af den offentlige Mening.«

De 22 April 1933 tilsendte Sagsøgte Privatbankens Direktion en Regdegørelse for, hvorledes en Statusopgørelse i Afdeling II efter hans Beregninger vilde komme til at se ud. Skrivelsen indeholder bl a følgende:

4) »Af Hensyn til B & W har jeg fundet mig i det horrible, som sikkert ikke kunde finde Sted i nogen anden civiliseret Stat, at man har ladet Undersøgelsesudvalget — som ikke kan rense sig for Beskyldningerne i min Skrivelse af 11 Februar d A til Bankerne om, at det har gjort sig skyldig i de mest gemene og forbryderiske Handlinger, som nogensinde er begaaet her i Landet, udarbejde det mest skændige Lovforslag, som nogensinde har set Dagens Lys, idet dets væsentligste Formaal er at skjule de af Undersøgelsesudvalget begaaede forbryderiske og landsskadelige Handlinger.

Men senere er der passeret det:

a t man har ladet Hr Kørbing, der ikke har forsøgt at rense sig og ikke kan rense sig for de forannævnte Beskyldninger, vælge som Komité-medlem i Afdeling 2, a t man vover vedblivende at lade Hr Klerk, der har været primus motor i Undersøgelsesudvalgets forbryderiske og landsskadelige Virksomhed fungere i Afdeling 2.«

»Der er nu Tegn i Sol og Maane paa, at den forargelige og forbryderiske Komedie, som fandt Sted i Dagene 3 Februar til 8 Februar overfor Aktionærerne i B & W skal gentages, saaledes at de af Bankerne udpegede Revisorer skal indtræde i Undersøgelsesudvalgets Roller.

Men nu er Maalet ogsaa fuldt.«

I Skrivelse af 23 s M til Handelsministeren udtalte Sagsøgte bl a følgende:

5) »— — fik jeg den Opfattelse, at der er visse Kredse, der tror, at mine gentagne Udtalelser om, at Undersøgelsesudvalget for B & W har gjort sig skyldig i gemene og forbryderiske Handlinger, kun er Talemaader, og jeg skal i denne Anledning oplyse Handelsministeren om, at jeg taler om Realiteter, der er bevislige, og som ikke kan bortforklares.

Et enkelt af de bevislige Tilfælde er følgende:

»Af »Berlingske« Aftenavis for den 8 Februar d A fremgaar det, at det projekterede nye B & W der skulde overtage Kristianshavn, Refshaleøen, Teglholmen og Baltica Værft fra det projekterede Likvidationsbo, skulde yde en samlet Vederlagssum for disse Virksomheder, hvis Ejendomsskyldvurdering er ialt 15 576 000 Kr paa 8,65 à 9,65 Mill Kr, naar jeg regner med det største Tal svarer det til 62 pCt af Ejendomsskyldvurderingerne.

Under Kristianshavn er bl a posteret Strandgade 1 og Strandgade 4 & 4 B & Wildersgade 7, hvis Ejendomsskyldvurdering er ialt 1,41 Mill Kr

— 62 pCt heraf andrager 874 200 Kroner.

Det nye Selskab skulde overtage den disse Ejendomme paa hvilende Prioritetsgæld ialt Kr 2 258 184,71
 hvori fradrages Ejendommenes fornævnte Værdi efter
 »Undersøgelsesudvalgs-Principper« — 874 200,00

hvorefter fremkommer en Overpris paa Kr 1 383 984,71
 der vilde medføre, at Indehaveren af den delvist værdiløse Skorstens-
 prioritet paa 1 900 000 Kr vilde opnaa fuld Dækning paa de upriviligerede
 Kreditorers Bekostning.

Indehaveren af Skorstensprioriteten er Københavns Handelsbank.

B & W var efter Meddelelser i alle Blade i det paagældende Tidsrum insolvent. Det blev bl a i »Politiken« meddelt, at der vilde være op mod 50 pCt Tab paa Kreditorerne.

Nu skete der det, at Planerne blev opgivet efter min Skrivelse af 11 Februar til Bankerne.

Men Forsøg paa slige Handlinger og Meddelagtighed deri er strafbare. Jeg har ikke Straffeloven ved Haanden, men Ministeren kan sikkert i Justitsministeriet faa opklaret, hvilke §§ der kommer til Anvendelse.

Værdien af samtlige Virksomheder steg derefter i Lovforslaget til 14 Mill Kr eller 88¹/₄ pCt af Ejendomsskyldvurderingerne. — 88¹/₄ pCt af Ejendomsskyldvurderingen for Strandgade 1 m fl andrager 1 244 325 Kr.«

»Nu er Sandheden den, at Afd I, der af de fornævnte Ejendomme kun har Brug for Wildersgade 7, der maaske er 250 000 Kr værd og en Del af Strandgade 1, der maaske er 350 000 Kr værd, ialt 600 000 Kr højt regnet, er blevet tvunget til, alene i Handelsbankens Interesse at overtage 4 & 4B og Resten af Strandgade 1, der efter Undersøgelsesudvalgets Principer har en Værdi af 644 325 Kr for en Pris af Kr 1 658 184,71, alene for at Handelsbanken kan undgaa enhver Risiko!«.

Et Cirkulære af 28 April 1933 fra Sagsøgte til Aktionærerne i A/S Burmeister & Wain indeholdt en fuldstændig Afskrift af Sagsøgtes Redegørelse af 22 s M til Privatbankens Direktion, derunder den ovenfor citerede Passus, hvorhos Cirkulæret bl a indeholdt følgende:

6) »Er Statusopgørelsen bl a underskrevet af Navnene Kørbing og Klerk, skal De betænke, at disse Herrer er medansvarlige for Undersøgelsesudvalgets foreløbige Beretning, der er et forbryderisk Dokument af en saadan Rang, at man ikke har ovovet at gøre Rigsdagen eller Offentligheden bekendt med den.«

I en til Handelsministeren stilet Skrivelse af 28 April 1933 udtalte Sagsøgte bl a følgende:

7) »I min Skrivelse af 23 ds til Handelsministeren har jeg gjort nøje Rede for et i Februar Maaned d A foretaget graverende Forsøg paa Bedrageri med det Formaal, at Handelsbanken skulde opnaa fuld Dækning for et usikkert og upriviligeret Tilgodehavende hos A/S Burmeister & Wain paa Kr 1 383 984,71 paa B & W's øvrige upriviligerede Kreditorers Bekostning. Dette Bedrageriforsøg blev kun forhindret derved, at det for

B & W nedsatte Undersøgelsesudvalg, der sammen med Handelsbankens Ledelse maa have det fulde Ansvar for Forbrydelsen, efter min Skrivelse af 11 Februar d A til Bankerne, med hvilken Skrivelse De er gjort bekendt, følte sig grebet paa fersk Gerning og opgav de daværende Planer med B & W, hvorved Bedrageriets Fuldbyrdelse blev forhindret.

Alle Beviser for dette Bedrageriforsøg er tilstede i Handelsministeriet.

Et saadant Bedrageriforsøg er Genstand for offentlig Paatale, og jeg skal ganske henstille til Handelsministeren, om De vil overgive denne Sag til kriminel Undersøgelse eller ikke.«

I Skrivelse af 29 April 1933 til A/S Burmeister & Wains Afviklingsafdeling udtalte Sagsøgte bl a følgende:

8) »I Forbindelse hermed skal jeg meddele, at jeg i en Skrivelse af 23 ds til Handelsministeren, af hvilken jeg har sendt Formanden Afskrift, har gjort Rede for visse graverende Forhold, for hvilke d'Herrer Kørbing og Klerk har det fulde Ansvar, idet jeg har opfordret Handelsministeren til uopholdelig at skride ind og foretage afgørende Skridt.

Da denne Skrivelse er blevet ubesvaret, har jeg i en Skrivelse til Handelsministeren af 28 ds henledet Opmærksomheden paa, at jeg i min Skrivelse af 23 ds har gjort nøje Rede for, at der i Februar Maaned er begaaet et graverende Forsøg paa Bedrageri med det Formaal at skaffe Handelsbanken fuld Dækning for et usikkert og upriviligeret Krav paa A/S Burmeister & Wain paa Kr 1 383 984,71 paa B & W øvrige upriviligerede Kreditorers Bekostning, for hvilket Bedrageriforsøg d'Herrer Kørbing og Klerk (i Forbindelse med de øvrige Medlemmer af Undersøgelsesudvalget) og Handelsbankens Ledelse har det fulde Ansvar, og har jeg paa dette Grundlag krævet, at Handelsministeren uopholdelig drager Om-sorg for, at d'Herrer Kørbing og Klerk straks fjernes fra enhver Delta-gelse i Ledelsen af B & W's Afviklingsafdeling.«

Endelig har Sagsøgte i Cirkulære af 10 Maj 1933 til Aktionærerne i A/S Burmeister & Wain bl a udtalt følgende:

9) »Af Side 23 i den endelige trykte Beretning fra Undersøgelsesudvalget fremgaar det nu, at Afd I har overtaget den Strandgade 1 m fl paahvilende fornævnte Prioritetsgæld paa ca 2,25 Mill Kr i Ejendomme til Værdi 1,24 Mill Kr, saaledes at Handelsbanken har opnaaet fuld Dækning for et usikret og upriviligeret Krav paa godt 1 Mill Kr.

Skulde Afd 2 nu mod Forventning vise sig at være insolvent foreligger der fuldbyrdet Bedrageri i Handelsbankens Favør paa de øvrige Kreditorers Bekostning.

Hvis Afd 2 er solvent foreligger der det man kalder Forsøg mod utjenligt Objekt.

I Skrивelsen henledte jeg Handelsministerens Opmærksomhed paa, at Forsøg paa slige Handlinger og Meddelagtighed deri er strafbare, og henstillede jeg til Ministeren, at han uopholdelig skred ind og foretog afgørende Skridt.

Afskrift af Skrивelsen blev sendt til de tre interesserede Banker og til Komiteen for Afdeling 2.

I Skrivelse af 28 April d A henledte jeg paany Handelsministerens Opmærksomhed paa det fornævnte først i Februar d A foretagne graverende Forsøg paa Bedrageri med det Formaal, at Handelsbanken skulde

opnaa fuld Dækning for et upriviligeret Krav paa B & W stort ca 1,38 Mill Kr paa de øvrige upriviligerede Kreditorers Bekostning. Endvidere henlede jeg Opmærksomheden paa, at Bedrageriforsøget kun blev forhindret derved, at Undersøgelsesudvalget, der sammen med Handelsbankens Ledelse maa have det fulde Ansvar for Forbrydelsen, efter min Skrivelse af 11 Februar til Bankerne følte sig grebet paa fersk Gerning og opgav de daværende Planer med B & W hvorved Bedrageriets Fuldbrydelse blev forhindret. Endvidere gjorde jeg Handelsministeren opmærksom paa, at alle Beviser for Bedrageriforsøget er tilstede i Handelsministeriet.

Endelig gjorde jeg opmærksom paa, at et saadant Bedrageriforsøg er Genstand for offentlig Paatale, og jeg henstillede ganske til Handelsministeren, om han vilde overgive Sagen til kriminel Undersøgelse.«

Under Henvisning til, at de under 1—9 nævnte Sigtelser og Æresfornærmelser savner ethvert Grundlag, har Sagsøgerne, Højesteretsdommer Petrus Bülow, Ingeniør Knud Højgaard, Direktør I A Kørbing, Forbundsformand Johs Kjærbøl og Direktør Jørgen Klerk, hvem der er meddelt fri Proces, dog uden Beskikkelse af Sagfører, under nærværende Sag nedlagt Paastand om,

a t Sagsøgte dømmes efter Straffelovens § 268, subsidiært § 267, 2 Stk,

a t der i Overensstemmelse med Straffelovens § 273, 1 Stk, i Domsslutningen optages en Bemærkning om, at de ærefornærmende Sigtelser er ubeføjede,

a t der tillægges Sagsøgerne en Erstatning paa mindst 10 000 Kr, hvorved bemærkes, at Højesteretsdommer Bülow ikke ønsker sig tillagt nogen Erstatning, og

a t det paalægges Sagsøgte at udrede Sagens Omkostninger.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Som et Led i Sagsøgte Forsøg paa under Sagen at føre Sandhedsbevis med Hensyn til en Del af de i hans ovennævnte Skrivelser omtalte Forhold, er der afgivet forskellige Vidneforklaringer, hvoraf man skal fremhæve følgende:

Direktør Carl August Møller har forklaret, at de til Afdeling I henlagte Ejendomme, Strandgade 1, Strandgade 4 og 4 B og Wildersgade 7 efter hans Formening danner en nødvendig Enhed. Ejendommen Strandgade 4 og 4 B vilde kun med meget store Vanskeligheder kunne skilles fra, og Vidnet vilde have fundet en saadan Deling uforsvarlig. Hvad særlig angaar Ejendommen Strandgade 1, hvoraf et stort Areal er ubebygget, har Vidnet udtalt, at han anser det for det eneste rigtige, at Ejendommen er beholdt, bl a til eventuel Overførelse af de til Afdeling II udskilte Virksomheder, det ubebyggede Areal udnyttes i Øjeblikket som Lager m m. Lejeindtægten for Strandgade 4 og 4 B og for den ubebyggede Del af Strandgade 1 anser Vidnet for rimelig.

Fhv Direktør i A/S Burmeister & Wain C Overgaard har forklaret, at der efter Henstandslovens Vedtagelse forelaa et Tilbud til B & W om Bygning af 2 franske Skibe. Hvis Selskabet havde haft normal Frihed, vilde man antagelig have kunnet gennemføre Forretningen, og den tilbudte Pris var i sig selv antagelig. Direktionen havde et naturligt Ønske om at faa Arbejdet, men de absolut bindende Direktiver, der var givet for An-

tagelse af Nyarbejder, bl a at Udførelsen skulde være tilendebragt indenfor Tiden Maj—Juni 1933, umuliggjorde det; Tilbudet blev afvist af Handelsministeriet i 1ste Halvdel af Januar Maaned 1933.

Det er rigtigt, at der den 16 Februar 1933 forelaa en rent bogholderimæssig Status pr 1 Januar 1933, der udviste fuld Dækning til Aktionærerne og desuden 13½ Mill Kr i Reserve. Opgørelsen blev godkendt af Revisorerne Jespersen og Eilersen, af hvilke den ene var Selskabets hidtidige Revisor, medens den anden var antaget af Undersøgelsesudvalget.

Vidnet har ikke selv deltaget i Forhandlingerne med Bankerne om Selskabets Rekonstruktion, men kun i Forhandlinger indenfor Selskabet; han, der blev holdt a jour med alle Forhandlinger af Bestyrelsen, herunder dens Formand Fabrikant Jarl, mener, at Undersøgelsesudvalget en Tid saa Likvidation som den eneste Udvej. Det var dog ikke saaledes, at Udvalget før den foreløbige Indberetning af 1 Februar stod paa noget ubetinget Likvidationsstandpunkt. Jarl, hvis Bestræbelser gik ud paa at skaane Selskabet og værne de gamle Aktionærers Interesser, modsatte sig denne Løsning, og Forhandlingerne endte med, at Likvidation blev opgivet. Grunden hertil var efter Vidnets Formening ikke en Artikel i »Berlingske Tidende«s Morgenudgave for 13 Februar 1933, der indeholdt en Del af Sagsøgtes Skrivelse af 11 s M med Sagsøgtes Oversigt over Selskabets Stilling og Forslag til dets Rekonstruktion; allerede den 2 Februar havde Højesteretssagfører Knutzon fremsat en Plan, der gik ud paa »Indefrysning« af Gælden i 5 å 10 Aar, og hvori det principielle var, at Aktionærerne, naar Kreditorerne var betalte, skulde være Ejere af Selskabet. Dette Forslag blev dog væsenlig ændret. Angaaende Værdiansættelserne af de af Selskabets Aktiver, der tillagdes Afdeling I, har Vidnet forklaret, at han ansaa det for uden Betydning for Aktionærerne, om Ansættelsen var noget for lav, da Vederlaget for Overtagelsen skete under saadanne Former, at den Værdi, Aktierne fremtidigt maatte vise sig at have, vilde komme Aktionærerne til Gode.

Direktør Ernst Peter Lütken Frigast har forklaret, at der var en Mulighed for, at Selskabet kunde have faaet overdraget Bygningen af de 2 franske Skibe. Han husker ikke, om andre store Arbejder er blevet afvist. Vidnet deltog ikke direkte i Forhandlinger med Bankerne om Selskabets Rekonstruktion, men blev af Fabrikant Jarl holdt a jour med Forhandlingerne. Han ved, at der var Tale om Likvidation, at Jarl ikke var begejstret for dette, og at Bestyrelsen gjorde, hvad den kunde, for at forhindre Likvidation ved Fremsættelse af andre Forslag, bl a Højesteretssagfører Knutzons, der gik ud paa Indefrysning af Gælden, og som efter Vidnets Mening var udmærket. Han husker ikke, hvor meget Aktiekapitalen efter dette Forslag skulde nedskrives, men de gamle Aktionærer blev ved med at være Aktionærer, og de skulde have Fremtidsmulighederne. Den endelige Ordning var en videre Udvikling af dette Forslag. Jarl har kritiseret, at Aktionærernes Fremtidschance blev taget fra dem. Bestyrelsen havde helst set dens eget Forslag fremmet, men den var dog efter Omstændighederne tilfreds med den endelige Ordning.

Revisor Johannes Eilersen har forklaret, at der den 17 Januar 1933 af Revisorerne blev afleveret til Udvalget en foreløbig Status pr 1 Ja-

nuar s A. De udestaaende Fordringer var til Brug for denne Status gaet igennem og om fornødent nedskrevne, og Varelageret var opført paa normal Maade. Han fungerede som Revisor indtil 14 Februar og blev derefter tilkaldt paany i Slutningen af April eller Begyndelsen af Maj. Saavidt Vidnet bekendt har der ikke i Mellemtiden været andre Revisorer.

Revisor Chr Jespersen har forklaret, at der den 17 Januar 1933 forelaa et foreløbigt, rent bogholderimæssigt Regnskab. Den endelige Status forelaa først den 14 Februar. Saavidt Vidnet erindrer, paabegyndte han sammen med Revisor Eilersen i Slutningen af Marts eller i Begyndelsen af April Udarbejdelsen af Likvidationsstatus i Afdeling II.

Revisor Viggo Buhl, der er ansat hos forrige Vidne, har forklaret, at han fra December 1932 til Dato, bortset fra enkelte Rejser af højst en Uges Varighed, praktisk talt hver Dag har arbejdet i Selskabet. Vidnet har aldrig set andre Revisorer end Revisorerne Eilersen og Jespersen og disses Folk. Udarbejdelsen af Likvidationsstatus i Afdeling II paabegyndtes omkring 10 April og er endnu ikke færdig. Udarbejdelsen er ikke paa nogen Maade blevet forhalet.

Fru Ellen Ottilie Overgaard har forklaret, at hun den 4 eller 5 Maj 1933 havde en Telefonsamtale med Sagsøgte. Paa Sagsøgtes Spørgsmaal om, hvorvidt hun ikke ved den Lejlighed fortalte ham, at det nu var blevet opdaget, at der ved Hjælp af nye Revisorer var gjort Forsøg paa at lave falsk Status i Afdeling II, men at Forsøget var opdaget, Revisorerne sendt bort og de gamle tilkaldt igen, benægter Vidnet at have udtalt sig som anført eller i det hele at have talt om falsk Status. Det var derimod Sagsøgte, der sagde, at der var kaldt andre Revisorer til, og at man havde maattet bide den første Status i sig.

Kontorchef Anton Georg Nielsen har forklaret, at han, der siden 1901 har været Hovedbogholder i A/S B & W, ikke har set den foreløbige Status af 17 Januar 1933. Der forelaa lige efter Paaske en regnskabsmæssig Opgørelse pr 1 Marts 1933, men den egentlige Likvidationsstatus er endnu ikke færdig. Sagsøgte telefonerede midt i April s A til Vidnet for at spørge, hvornaar Status forelaa, og Vidnet svarede da, at den praktisk talt var færdig, men da Sagsøgte ca en Uge efter paany forespurgte, maatte han svare, at det havde lange Udsigter. Der har Vidnet bekendt ikke været andre Revisorer end Jespersen og Eilersen og disses Personale, der har været beskæftiget med Revision og Udarbejdelse af Status i Selskabet i 1933.

Medarbejder ved »Berlingske Tidende« Frederik Dalgas Rasmussen har forklaret, at de i Artiklen i »Berlingske Tidende«s Aftenudgave for den 8 Februar 1933 nævnte Oplysninger ikke stammer fra Undersøgelsesudvalget. Kilden ønsker Vidnet ikke at opgive.

Tidligere Formand for Burmeister & Wains Bestyrelse, Fabrikant C F Jarl, har som Svar paa Sagsøgtes Spørgsmaal angaaende den foreløbige Statusopgørelse pr 1 Januar 1933, der udviste Dækning for Aktiekapitalen 35 Mill Kr og 13½ Mill Kr i Reserve, forklaret, at han er bekendt med denne Status, der den 16 Februar 1933 blev fremlagt paa et Bestyrelsesmøde, og at han tror at erindre, at det var en foreløbig Status, men han ved det ikke med Bestemthed, og den har ikke været forelagt ham. Med Hensyn til den endelige Status, der forelaa den 16 Fe-

bruar, bemærkede Vidnet, at alle Værdier vilde synke, saafremt Virksomheden skulde standse, medens Forholdet vilde være et ganske andet, hvis det drejede sig om en running concern, saaledes at Spørgsmaalet om, hvorvidt det alene var en Likviditetskrise, der forelaa for Selskabets Vedkommende, maatte besvares efter, om Selskabet skulde standse eller fortsætte. Det er rigtigt, at Vidnet i December 1932 har udtalt, at det kun var en Likviditetskrise, og Vidnet mener, at man paa det Tidspunkt kunde have fortsat, hvis man havde faaet Kapital. Med Hensyn til Bygningen af de 2 franske Skibe henviser Vidnet til, at Bestyrelsen faktisk var ude af Funktion, og at Udvalget var bundet af de det givne Direktiver med Hensyn til Overtagelse af nye Ordre. Direktør Bondegaard har overfor Vidnet udtalt, at Overtagelsen af Bygningen af de 2 franske Skibe efter hans Formening kunde balancere. Vidnet kender ikke Udvalgets Indstilling angaaende denne Ordre, men kun Resultatet, og det samme er Tilfældet med Hensyn til hans Kendskab til andre større Arbejder, som var paa Tale. Vidnet har læst Udvalgets foreløbige Indberetning, der ikke indeholdt statutmæssige Oplysninger; Tonen i Indberetningen var Likvidation i Forbindelse med Dannelse af et nyt Selskab. Vidnet erindrer ikke, hvor stor Aktiekapitalen i det nye Selskab skulde være, idet der var Tale om flere forskellige Beløb, og Vidnet har ikke fæstet sig særlig ved Artiklen i »Berlingske Tidende«s Aftenudgave for 8 Februar, i hvilken der nævnes en Aktiekapital paa 7 à 8 Millioner, lige saa lidt som Vidnet husker, om han til Sagsøgte har nævnet dette Beløb. Det er rigtigt, at Vidnet, maaske nok den 6 Februar, under en Telefonsamtale med Sagsøgte har sagt, at Aktiekapitalen og den Reserve paa 13½ Mill Kr, der efter Status var i Behold, vilde forsvinde, hvis den foreløbige Indberetnings Plan om Likvidation i Forbindelse med Dannelse af et nyt Selskab gennemførtes, idet Værdierne altid forringes ved en Likvidation, og det var Tanken, at det nye Selskab skulde overtage Aktiverne til en lavt ansat Værdi, men Vidnet benægter bestemt, at han — som af Sagsøgte paastaet — skulde have talt om Tyveri eller lignende i Forbindelse med Spørgsmaalet om Værdiansættelserne eller om et Komplot med det Formaal at stjæle Burmeister & Wain, lige saa lidt som han nogen Sinde har lovet Sagsøgte at opgive ham Navnene paa et saadant Komplots Medlemmer.

Med Hensyn til Højesteretssagfører Knutzons Forslag forklarer Vidnet, at det kom frem den 2 Februar og gik ud paa Indefrysning af Gælden og Fortsættelse af Selskabet; det er muligt, at han har meddelt Sagsøgte, at det var forkastet den 8 Februar, men Forholdet var det, at der samtidig var Forhandlinger i Gang om nye Forslag, idet der førtes uafbrudte Forhandlinger om en Ordning, og Vidnet har derfor ikke den 8 Februar sagt til Sagsøgte, at der nu, efter at Højesteretssagfører Knutzons Forslag var forkastet, ingen Vej var uden om Likvidation. Angaaende Sagsøgtes Redegørelse af 11 Februar forklarer Vidnet, at det er muligt, at han har faaet den den 12 Februar, men Højesteretssagfører Knutzon og han, der den Dag arbejdede med et fra Ministeriet modtaget Forslag, angaaende hvilket der var Møde om Eftermiddagen, beskæftigede sig overhovedet ikke med Sagsøgtes Brev, som Vidnet ikke har haft Tid til at sætte sig ind i, og som slet ikke er kommet i Betragtning. Vidnet

benægter, at Sagsøgtes Skrivelse af 11 Februar har haft nogen Indflydelse paa Forhandlingerne om Selskabets Rekonstruktion, og Vidnet har heller ikke sagt dette. Vidnet er klar over, at han til Sagsøgte har udtalt, at det med den Ordning, der blev den endelige, ikke spillede nogen Rolle, om Værdierne paa det, der overgik til Afdeling I, blev sat højere eller lavere, fordi Aktionærerne under alle Forhold i det lange Løb vilde komme til at nyde godt af disse Aktivers virkelige Værdi.

Endelig har Sagsøgte henvist til en Artikel i »Berlingske Tidende«s Morgenudgave for den 8 Februar 1933 indeholdende bl a en Redegørelse fra Handelsministeren for, hvad der er sket med Burmeister & Wain, siden Moratorieloven blev vedtaget. Efter Artiklen har Ministeren bl a udtalt følgende:

»Den Status, der forelaa for Udgangen af 1931, viste et lyst Billede. Den balancerede med 107½ Mill Kr, Aktiekapitalen var 35 Mill Kr, den lovmæssige Reservefond 8¾ Mill og en ekstra Reserve- og Fornyelsesfond 8,7 Mill Kr og et Udbytte-Udligningsfond paa omtrent 1½ Mill Kr. Egenkapitalen var saaledes omtrent 54 Mill Kr, og alt fremtraadte for mindre end et Aar siden i god Form. Jeg maatte derfor gaa ud fra, at det kun drejede sig om Likviditetsvanskeligheder; og paa Grundlag heraf blev Moratorieloven forelagt og vedtaget.«

— — — —

»Det har voldt Besvær at trænge til Bunds i den store Koncerns Forhold, men Udvalget har for nogle Dage siden afsluttet den første Del af sit Arbejde og afgivet en foreløbig Beretning, som jeg har gjort mig bekendt med. Der mangler endnu en Del Bilag og en statusmæssig Opførelse, som ventes afgivet i Løbet af forholdsvis kort Tid.«

Sagsøgte har erkendt at have fremsat alle de ovenfor gengivne, af Sagsøgerne paaklagede Udtalelser. En enkelt af dem, nemlig den under Nr 3 nævnte har han i sit Svarskrift tilbagetaget, men iøvrigt har han i alt væsentligt fastholdt de i Udtalelserne liggende Sigtelser.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har han anført, at han ved sine Angreb har forfulgt rent saglige Formaal.

Da der allerede den 5 Februar 1933 i Pressen fremkom Formodninger om, at hele Aktiekapitalen var tabt, og at Selskabet maatte likvidere, hvilket bl a medførte et øjeblikkeligt Fald i Aktiernes Kurs fra 7½ til 1¾, og da han gik ud fra, at disse Oplysninger maatte stamme fra Udvalget, i hvilken Antagelse han bestyrkedes ved de Oplysninger, han sad inde med, om Udvalgets Standpunkt til Spørgsmaalet Likvidation, da der ikke fra kompetent Side — Udvalget eller Handelsministerens — trods den gunstige, foreløbige Status paa nogen Maade blev taget Afstand fra disse Forlydender, og da han, der dels selv var Aktionær i Selskabet, dels følte sig som Repræsentant for en stor Gruppe af andre Aktionærer, ansaa en Likvidation af Selskabet for en fuldstændig fejlagtig og med Hensyn til et saa stort Foretagende derfor landsskadelige Handling, mente han sig beføjet til som sket at søge at forhindre denne Handling, idet han ansaa det for virkningsløst at paabegynde en saadan Aktion uden kraftige Virkemidler in casu Injurierne. Han vil endvidere have godtgjort, at saavel Handelsministeren som Rigsdagen af Udvalget er blevet holdt i Uvidenhed om den gunstige, foreløbige Status pr 1 Januar

1933, og at dette er Grunden til, at Tilbudet om Bygningen af de 2 franske Skibe blev afslaaet, og at Loven blev forelagt og vedtaget i den af Undersøgelsesudvalget udarbejdede Form. Han henviser endvidere til, at Tanken om i al Fald delvis at føre Selskabet videre i Stedet for at likvidere det kom umiddelbart efter Fremkomsten af hans Redegørelse af 11 Februar 1933, saaledes at han efter sin Formening har en væsenlig Andel i, at Aktionærerne ikke ved en Likvidation mistede alt, og han mener i det hele at have godtgjort Berettigelsen af de af ham udsendte Skrivelser.

Sagsøgerne har bestridt, at Sagsøgte har ført Bevis for Rigtigheden af nogen af de citerede Sigtelser. Angaaende en enkelt af Sagsøgtes Sigtelser, nemlig Sigtelsen, hvorefter Ejendommene Strandgade 1 og 4 samt Wildersgade 7 skal være overdraget til B & W's Afdeling I for at skaffe Handelsbanken fuld Dækning for den Prioritet paa 1 900 000 Kr, som Banken havde i disse Ejendomme, har Sagsøgerne oplyst, at Udvalget efter nøje Overvejelse var af den Formening, at disse Ejendomme maatte følge den levende Virksomhed, og at det var forsvarligt, at Virksomheden overtog de Ejendommene paahvilende Prioriteter. Ejendommene var i 1928 af B & W erhvervet for en Pris af 2 345 900 Kr. Der er i Aarene siden da anvendt til Nybygninger ca 1 830 000 Kr og til Anskaffelse af faste Maskiner ca 913 000 Kr. Ejendommene er forud for Handelsbankens Prioritet prioriteret med ca 350 000 Kr. Anskaffelsesprisen for Ejendommene med Maskiner andrager altsaa ca 5 089 000 Kr, medens Prioriteterne andrager ca 2 250 000 Kr. Iøvrigt har Sagsøgerne henvist til den store Udbredelse, Sagsøgte har givet sine grove Ærefornærmelser, og til, at Sigtelserne i hvert Fald delvis maa være fremsatte mod bedre Vidende.

Det skal nu først bemærkes, at det ikke kan anses for aldeles tilstrækkelig godtgjort, at Sigtelserne er fremsat mod bedre Vidende, og der vil derfor ikke kunne blive Spørgsmaal om Anvendelse af Straffelovens § 268.

Iøvrigt har Sagsøgte ikke ved det af ham anførte eller det iøvrigt oplyste godtgjort at have haft nogen som helst Føje til at fremsætte de af Sagsøgerne paaklagede Udtalelser, der er af meget groft ærekrænkende Form og Indhold. Der er derhos af Sagsøgte givet Udtalelserne en betydelig Udbredelse, hvorved navnlig kan bemærkes, at det fremgaar af Sagen, at Sagsøgte i Dagspressen i Dagene fra den 11—13 Maj 1933 har ladet indrykke Annoncer, hvorefter Aktionærer i Burmeister & Wain kunde faa tilsendt Sagsøgtes ovenfor nævnte Cirkulæreskrivelse af 28 April og 10 Maj 1933 ved Henvendelse til Sagsøgte. Som Følge heraf vil Sagsøgte i Medfør af Straffelovens § 267, 2 Stk, jfr 3 Stk, være at anse med en Straf, der under Hensyntagen til de Sagsøgte i 2 andre samtidig hermed paadømte Ærefornærmelsessager ikendte Straffe findes at kunne bestemmes til Hæfte i 3 Maaneder. Endvidere vil Sagsøgte have at yde Sagsøgerne med Undtagelse af Højesteretsdommer Petrus Bülow en i Overensstemmelse med Sagsøgtens Paastand under eet fastsat Erstatning, der efter det i Sagen oplyste findes at kunne fastsættes til 10 000 Kr. De paaklagede Udtalelser vil derhos i Medfør af Straffelovens § 273, 1 Stk, være at kende ubeføjede, ligesom Sagsøgte vil have at godtgøre

Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 1200 Kr samt at udrede de Retsafgifter, som skulde have været erlagt, og betale det stemplede Papir, der skulde have været benyttet, saafremt Sagen ikke for Sagsøgernes Vedkommende havde været beneficeret.

Nr 150/1933. Rentier (Sagfører) **Johs J Christensen** (Selv)

m o d

Direktør, Dr tech **C Overgaard** (David),

betræffende Ærefornærmelser.

Østre Landsrets Dom af 29 Juni 1933: Sagsøgte, Rentier (Sagfører) Johs J Christensen, vil være at hensætte i Hæfte i 40 Dage. Sagsøgte betaler til Sagsøgeren, Direktør, Dr tech C Overgaard, 10 000 Kr i Erstatning samt i Sagsomkostninger 1200 Kr. De af Sagsøgeren paaklagede ærefornærmende Sigtelser kendes ubeføjede. Det idømte at udredes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Rentier (Sagfører) Johs J Christensen, til Indstævnte, Direktør, Dr techn C Overgaard, med 800 Kroner.

Den idømte Erstatning og de idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 2 Maj 1933 tilsendte Sagsøgte under nærværende Sag, Rentier (Sagfører) Johs J Christensen, A/S Burmeister & Wains Afviklingsafdeling en saalydende Skrivelse:

»Jeg tillader mig herved at forespørge, om D'Herrer Kørbing og Klerk har husket at henlede Afviklingskomitéens Opmærksomhed paa de meget store Erstatningsbeløb, der tilkommer B & W fra Indehaverne af Firmaet V Løwener, Vesterbrogade 9 B, nemlig Direktør Overgaard og hans Kompagnon.

Forholdet er det, at i en Aarrække har Firmaet V Løwener praktisk talt været Eneleverandør af Værktøjsmaskiner og lign til B & W, og Leverancerne er betalt med store Priser. I de Aar, da der blev udvidet stærkt, tog B & W Tilbud fra A/S Nielsen & Winther for at faa den lavest mulige Pris, men Leverancerne skete gennem V Løwener med Tillæg af en Avance paa op til 50 pCt til dette Firma. Firmaets formelle Indehaver Hr Lønberg er paa fast Gage, hvorhos han faar nogen Tantième, medens Overskudet deles mellem Indehaverne Herr Overgaard og hans Kompagnon.

Rigtigheden af ovenstaaende kan Komitéen faa bekræftet, foruden af D'Herrer Kørbing og Klerk, af Højesteretsdommer Bülow (idet jeg i sin Tid henledte Undersøgelsesudvalgets Opmærksomhed herpaa), af Direktør C A Møller i B & W og af Handelsministeren.

Hvis Komitéen lader B & W's Bogholder undersøge, hvor store Leverancer der er sket gennem V Løwener i de store Udvidelsesaar, vil det være let at udregne et skønsmæssigt Erstatningsbeløb, som kan optages i Status. Jeg tilføjer, at Erstatningsbeløbet sikkert vil kunne inddrives, da Hr Overgaards Kompagnon i Firmaet skal være fuldt betalingsdygtig.

Da det nu øjensynlig trækker i Langdrag, baade med Generalforsamlingen og alt andet, er det ikke forsvarligt, at den kriminelle Undersøgelse mod Hr Overgaard skal vente, indtil Generalforsamlingen kræver den, og jeg henstiller derfor, at Afviklingskomitéen uopholdelig kræver kriminel Undersøgelse indledet, navnlig for at Erstatningskravet kan blive fremmet mest muligt.

Jeg tillader mig nu at anmode om Svar paa min Skrivelse af 29 April og paa nærværende Skrivelse senest den 5 ds, og navnlig ønsker jeg Besked paa, om der i Status vil blive optaget et Beløb for det nævnte Erstatningskrav.

Afskrift af denne Skrivelse sendes til Statsministeren, Justitsministeren, Handelsministeren, samt til Højesteretssagfører Gelting, Overretssagfører Stæhr, Direktør N K Nielsen, Direktør M A Westh, Højesteretssagfører Bruun, Overretssagfører Faurschou og Højesteretssagfører Fenger.«

I et til Aktionærerne i A/S Burmeister & Wain stilet Cirkulære af 10 s M gentog Sagsøgte Hovedindholdet af den nævnte Skrivelse af 2 s M.

Under Paaberaabelse af, at de i Skrivelserne indeholdte ærefornærmende Sigtelser savner ethvert Grundlag, har Sagsøgeren, Direktør, Dr tech C Overgaard, nedlagt Paastand paa,

a t Sagsøgte idømmes Straf efter Straffelovens § 268 subsidiært 267, 2 Stk,

a t der i Domsslutningen optages en Udtalelse om, at den ærefornærmede Sigtelse er ubeføjet,

at Sagsøgte idømmes en Erstatning efter Rettens Skøn, dog ikke over 30 000 Kr, og

at det paalægges Sagsøgte at betale Sagens Omkostninger.

Sagsøgte, der har erkendt at have fremsat de paagældende Udtalelser, har paastaaet sig frifundet.

Sagen er i Medfør af Retsplejelovens § 286, 1 Stk, forhandlet i Forbindelse med den mod Sagsøgte af Firmaet V Løwener og dette Firmas Eneindehaver, Overingeniør, cand polyt Johan Lønberg, samtidigt anlagte Sag.

Sagsøgeren har henvist til, at han aldrig har haft nogen som helst økonomisk Interesse i eller noget økonomisk Mellemværende med Firmaet Løwener. Forinden Sagsøgeren tiltraadte som Direktør for A/S Burmeister & Wain, var Firmaet Løwener Eneleverandør af Værktøj til Selskabet, medens det efter den Tid kun har været Selskabets Hovedleverandør. Sagsøgeren har iøvrigt henvist til følgende af Firmaet V Løwener anførte Oplysninger angaaende dette Firma:

Efter at Firmaets tidligere Eneindehaver, Grosserer Aage Løwener, den 14 April 1925 var afgaaet ved Døden, blev hans Enke, Fru Henny Løwener hensiddende i uskiftet Bo og fortsatte Firmaet V Løwener som eneste ansvarlige Indehaver. Firmaets daglige Ledelse blev varetaget af Firmaets mangeaarige Prokurist, Overingeniør, cand polyt Johan Lønberg. I Henhold til Overenskomst af 18 September 1929 indtraadte Overingeniør Lønberg i Firmaet som ansvarlig Medindehaver, og den 1 Januar 1930 udtraadte Fru Henny Løwener af Firmaet, saaledes at den eneste ansvarlige Indehaver herefter var og siden har været Hr Lønberg. Af den Kapital, Fru Løwener ved sin Udtræden havde indestaaende i Firmaet, blev en Del udbetalt kontant, og dette Beløb tilvejebragtes ved, at en Kreds af Medarbejdere, ansatte i Firmaet (10—15), indskød større eller mindre Beløb i dette. Den resterende Del af Fru Løweners Kapital blev staaende i Firmaet som almindeligt Kreditorkrav. Herudover er der ikke i Firmaet indskudt fremmed Kapital, idet Overingeniør Lønbergs Kapital i Firmaet udelukkende bestaar af opsparat Overskud og Løn.

Hovedbogholder og Kontorchef i Firmaet V Løwener, A Th Rozarth, og Firmaets Revisor A Schou har afgivet Vidneforklaring i nøje Overensstemmelse hermed, idet de har tilføjet, at der aldrig af Firmaet Løwener er blevet udbetalt noget Beløb til Direktør Overgaard, bortset fra et privat Mellemløb mellem Overingeniør Lønberg og Direktør Overgaard hidrørende fra private Vinindkøb og et privat Jagtregnskab, for hvilke Mellemløb Revisor har konstateret Tilstedeværelsen af behørig Bilag. Bortset fra dette private Regnskab findes der ikke i Firmaets Bøger nogen Konto for Direktør Overgaard.

Endelig har Sagsøgeren henvist til, at Ministeriet for Handel og Industri (Handelsministeriet), efter at Sagsøgte havde gjort dette Ministerium bekendt med de omhandlede Sigtelser, den 7 Juni 1933 har tilskrevet Sagsøgte saaledes:

»I Anledning af Deres Skrivelse af 20 f M skal man meddele, at der ikke gennem det i Henhold til § 5 i Lov Nr 332 af 23 December 1932 nedsatte Undersøgelsesudvalg vedrørende A/S Burmeister & Wain eller

paa anden Maade til Handelsministeriet er indgaaet Materiale, der kan foranledige en offentlig Undersøgelse angaaende de Beskyldninger mod Direktør C Overgaard og Firmaet V Løwener, som foreligger til Behandling under de af de paagældende mod Dem anlagte Injuriesøgsmaal.

Efter den Anledning Deres Skrivelse dertil giver tilføjes yderligere, at det maa bero paa en Misforstaaelse fra Deres Side, at Firmaet V Løwener i Handelsministeriet skal være blevet kaldt »A/S Overgaard«.

Sagsøgte har til Støtte for sin Frifindelsespaastand anført, at han har ment at kunne føre Bevis for Sandheden af de af ham fremsatte Sigtelser. Sagsøgte har nærmere anført, at han, efter at have modtaget adskillige Henvendelser om, at Firmaet Løwener var Eneleverandør til A/S Burmeister & Wain og opnaaede store Priser paa disse Leverancer, og efter at han havde hørt Rygter om, at Direktør Overgaard indtog en Dobbeltstilling som Direktør i A/S Burmeister & Wain og Indehaver af Firmaet Løwener, anmodede om og opnaaede et Møde med det i Henhold til Lov Nr 332 af 23 December 1932 nedsatte Undersøgelsesudvalg angaaende A/S Burmeister & Wain. Paa Mødet, der fandt Sted den 3 Februar 1933, gjorde han Udvalget bekendt med Sigtelserne, og Udvalget lovede ham at foretage en Undersøgelse. Da han intet erfarede angaaende Resultatet af Undersøgelsen, rettede han den 9 Marts s A en ny skriftlig Henvendelse til den nye Direktør i A/S Burmeister & Wain C A Møller, men fik det Svar, at man ikke havde Interesse i at undersøge Direktør Overgaards Forhold, da han ikke forblev i Selskabets Tjeneste. Sagsøgte opfattede Direktør Overgaards Afskedigelse — i Forbindelse med, at der ikke var tilgaaet ham Meddelelse om, at Rygterne var afkræftede, — som en Bekræftelse af disse, og han foretog derefter de i Sagen omhandlede Henvendelser.

Formanden for Undersøgelsesudvalget, Højesteretsdommer Petrus Bülow, har som Vidne forklaret, at det er rigtigt, at der den 3 Februar 1933 fandt en Sammenkomst Sted mellem Undersøgelsesudvalget og Sagsøgte, hvor Sagsøgte fremlagde en Skrivelse med Angivelse af forskellige Forhold til Firmaet Løwener. Det blev af et af Udvalgets Medlemmer sagt til Sagsøgte, at han ikke kunde vente noget Svar, hvormed han var indforstaaet. Udvalget gjorde bl a Direktør Overgaard bekendt med Skrivelsen og udbad sig og modtog en Erklæring, hvori Direktør Overgaard afviste Sigtelserne. Som Følge af denne Erklæring og den løse Form, hvori Sagsøgtes Angivelser fremtraadte, og da der ikke forelaa noget, der kunde give Udvalget Anledning til at tro eller formode, at der fra Direktør Overgaards Side forelaa noget uregelmæssigt Forhold, foretog Udvalget sig ikke yderligere.

Direktør C A Møller har som Vidne forklaret, at han ikke foretog nogen Undersøgelse i Anledning af Sagsøgtes Henvendelse til ham i Begyndelsen af Marts 1933, da det allerede dengang var givet, at Direktør Overgaard skulde fratræde, og han vidste, at Udvalget havde undersøgt Forholdet. Han kender iøvrigt kun Sigtelserne fra Sagsøgte.

Fabrikant C F Jarl, Direktør H H Blache, Hovedbogholder Anton Georg Nielsen og Direktør E P L Frigast, der alle er eller har været ansat i A/S Burmeister & Wain, har som Vidner forklaret, at de kun kender de omhandlede Rygter fra Sagsøgte eller fra Undersøgelsesud-

valgets paa Grund af Sagsøgtes Henvendelse foretagne Undersøgelse, og at de aldrig har fundet Grundlag for at formode, at der skulde være noget Mellemværende mellem Direktør Overgaard og Firmaet Løwener. Direktør Einar Bondegaard har som Vidne forklaret, at han har set Rygtet fremsat engang i et Blad, Kritisk Ugerevue, vistnok som en Redaktionsartikel, men bortset herfra har han aldrig hørt Rygtet, og han har afgjort aldrig fundet noget Støttepunkt for dets Berettigelse.

Overingeniør R A Christensen har som Vidne forklaret, at han fra 1912—1921 har været ansat i Firmaet Nielsen og Winther som Chef for Fabrikationsafdelingen, og i denne Egenskab gav de til Afgivelse af Tilbud fornødne Oplysninger; der kom sjældent Forespørgsler om Tilbud til A/S Burmeister & Wain, og man havde hos Nielsen og Winther den Opfattelse, at det var vanskeligt at komme ind hos Burmeister & Wain, fordi der var et godt Forhold mellem dette Selskab og Firmaet V Løwener. Han har dog aldrig, heller ikke efter at han fra 1930 er blevet ansat hos A/S Burmeister & Wain under Direktør Overgaard, hørt dennes Navn nævne i denne Forbindelse, og har end ikke som Rygte hørt, at Direktør Overgaard skulde have faaet Penge fra Firmaet Løwener.

Vidneforklaring er endvidere afgivet af 16 Vidner, der er eller har været ansatte i Firmaet V Løwener. Af disse har 12 forklaret, at de aldrig har hørt Rygter om, at der skulde være noget Mellemværende mellem Firmaet og Direktør Overgaard, medens 2 har forklaret, at de, for den enes Vedkommende for Aar tilbage, for den andens Vedkommende for 1 eller 2 Maaneder siden, et Par Gange ude i Byen har hørt Rygter i saa Henseende. Et enkelt Vidne, nemlig Frk Vibeke Raaschou, har forklaret, at hun lige før sin Fratrædelse hos Firmaet Løwener den 15 Marts 1933 hørte et Rygte om, at Direktør Overgaard skulde have nogle Penge staaende i Firmaet, og hun henvendte sig da til sin Overordnede, Korrespondent Th Thomsen, der svarede hende, at det var muligt, at Direktør Overgaard havde laant Overingeniør Lønberg nogle Penge, men det var ude af Verden. Nævnte Korrespondent Thomsen har forklaret, at forrige Vidnes Referat af hans Svar maa bero paa en Misforstaaelse. Der har en Gang forinden Vidnets Henvendelse til ham været Rygter fremme i Frokoststuen hos Firmaet Løwener om, at Direktør Overgaard skulde være økonomisk interesseret i Firmaet Løwener, men han betragtede Rygtet som Opspind.

Sagsøgeren har iøvrigt udtalt, at han er vel vidende om, at der tidligere har verseret Rygter om Forholdet mellem A/S Burmeister & Wain og Firmaet V Løwener, men disse Rygter var døde hen af sig selv, og det er Sagsøgte, der har givet dem nyt Liv.

Fra Direktør i Landmandsbanken Philip Mik-Meyer er der under Sagen fremlagt en Erklæring, i hvilken Direktøren, efter at have gjort Rede for sit nøje Kendskab til Firmaet V Løwener, udtaler:

»Jeg har siden Grosserer Aage Løweners Død paa Fru Løweners Vegne fulgt Firmaet V Løwener og dets Regnskaber og deltog i Forhandlingerne i 1929 om Firmaets Overdragelse til Overingeniør Lønberg, og paa Grundlag heraf anser jeg det ganske udelukket, at Direktør Overgaard har eller har haft nogen Interesse i Firmaet V Løwener, det være sig direkte eller indirekte, som Medindehaver, Kommanditist eller

Laangiver, ligesom jeg aldrig har erfaret, at Direktør Overgaard har modtaget nogen Ydelse fra Firmaet.« Denne Udtalelse har Overretssagfører H Repsdorph, der sammen med Direktør Mik-Meyer, var indsat som executor testamenti i Boet efter Grosserer Aage Løwener, tiltraadt som Vidne, med Tilføjende, at han hvert Aar siden 1925 sammen med Direktør Mik-Meyer har gennemgaaet Firmaets Regnskab.

Endvidere har Direktør C Overgaard som Part og Overingeniør Johan Lønberg som Vidne overensstemmende forklaret, at Overgaard aldrig har været Indehaver eller Medindehaver af Firmaet V Løwener, aldrig har været interesseret i Overskud fra eller staaet som Kreditor eller Debitor i Firmaet, lige saa lidt som han i Forhold til Lønberg har staaet som Kreditor eller Debitor, bortset fra de omtalte private Mellemværender hidrørende fra Vinindkøb og Jagtregnskab.

Endelig har Sagsøgte som Part forklaret, at han forinden sin Henvendelse til Undersøgelsesudvalget den 1 Februar 1933 havde hørt Rygtet af en nærmere angivet Tredjemand, at han ikke selv før denne Henvendelse havde omtalt Rygtet for nogen, at han mellem den 1 Februar og den 9 Marts 1933 modtog Henvendelser fra ca 50 Personer, der alle sagde det samme, men at han ikke er i Stand til at opgive Navnet paa nogen af disse.

Sagsøgte har derhos under Domsforhandlingen fremsat Begæring om Adgang til yderligere at føre Vidner i Sagen, men Retten finder ikke Anledning til at tage denne Begæring til Følge, idet det skyldes Sagsøgtes eget Forhold, at de paagældende ikke er blevet indkaldte til at give Møde som Vidner under Domsforhandlingen.

Efter det fremkomne har Sagsøgte ikke tilvejebragt nogen som helst Sandsynlighed for eller Formodning om, at de af ham fremførte Sigtelser, der er i høj Grad ærekrænkende for Sagsøgeren, skulde være sande, ligesom der ikke i det af Sagsøgte anførte eller det iøvrigt oplyste har kunnet findes nogen som helst Beføjelse for ham til som sket at fremføre Sigtelserne, der endda er fremsatte, ikke som Gengivelser af Rygter, men som sikre Kendsgerninger, og som Sigtede ved den ovenanførte Cirkulæreskrivelse har givet en større Udbredelse. Da det ikke kan anses for aldeles tilstrækkelig godtgjort, at Sagsøgte har fremsat Sigtelserne mod bedre Vidende, vil der ikke kunne ikendes Sagsøgte Straf for Bagvaskelse efter Straffelovens § 268, hvorimod Sagsøgte i Medfør af Straffelovens § 267, 2 Stk og 3 Stk, vil være at anse med en Straf, der under Hensyntagen til de Sagsøgte i 2 samtidigt hermed paadømte Ærefornær-

Færdig fra Trykkeriet den 24 Januar 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 29

Fredag den 22 December.

melsessager idømte Straffe findes at kunne bestemmes til Hæfte i 40 Dage. Endvidere vil Sagsøgte have at betale Sagsøgeren en Erstatning, der under Hensyn til det i Sagen oplyste vil kunne fastsættes til 10 000 Kr. Endelig bør Sagsøgte godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 1200 Kr, hvorhos de paaklagede ærefornærmende Sigtelser i Medfør af Straffelovens § 273, 1 Stk, vil være at kende ubeføjede.

Nr 151/1933. Rentier (Sagfører) **Johs J Christensen** (Selv)
m o d

Firmaet **V Løwener** og dette Firmas Eneindehaver, Overingeniør, cand polyt **Johan Lønberg** (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Ærefornærmelser.

Østre Landsrets Dom af 29 Juni 1933: Sagsøgte, Rentier, Sagfører Johs J Christensen, vil være at hensætte i Hæfte i 20 Dage. Sagsøgte betaler til Sagsøgerne, Firmaet V Løwener, og dette Firmas Eneindehaver, Overingeniør, cand polyt Johan Lønberg 10 000 Kr i Erstatning samt i Sagsomkostninger 1200 Kr. De af Sagsøgerne paaklagede ærefornærmende Sigtelser kendes ubeføjede. Det idømte at udredes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Rentier, (Sagfører) Johs. J. Christensen, til de Indstævnte, Firmaet V Løwener og dette Firmas Eneindehaver, Overingeniør, cand polyt Johan Lønberg, med 800 Kroner.

Den idømte Erstatning og de idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den 2 Maj 1933 tilsendte Sagsøgte under nærværende Sag, Rentier (Sagfører) Johs J Christensen, A/S Burmeister & Wains Afviklingsafdeling en saalydende Skrivelse:

»Jeg tillader mig herved at forespørge, om D'Herrer Kørbing og Klerk har husket at henlede Afviklingskomitéens Opmærksomhed paa de meget store Erstatningsbeløb, der tilkommer B & W fra Indehaverne af Firmaet V Løwener, Vesterbrogade 9 B, nemlig Direktør Overgaard og hans Kompagnon.

Forholdet er det, at i en Aarrække har Firmaet V Løwener praktisk talt været Eneleverandør af Værktøjsmaskiner og lign til B & W, og Leverancerne er betalt med store Priser. I de Aar, da der blev udvidet stærkt, tog B & W Tilbud fra A/S Nielsen & Winther for at faa den lavest mulige Pris, men Leverancerne skete gennem V Løwener med Tillæg af en Avance paa op til 50 pCt til dette Firma. Firmaets formelle Indehaver Hr Lønberg er paa fast Gage, hvorhos han faar nogen Tantième, medens Overskudet deles mellem Indehaverne Herr Overgaard og hans Kompagnon.

Rigtigheden af ovenstaaende kan Komitéen faa bekræftet, foruden af D'Herrer Kørbing og Klerk, af Højesteretsdommer Bülow (idet jeg i sin Tid henledte Undersøgelsesudvalgets Opmærksomhed herpaa), af Direktør C A Møller i B & W og af Handelsministeren.

Hvis Komitéen lader B & W's Bogholderi undersøge, hvor store Leverancer der er sket gennem V Løwener i de store Udvidelsesaar, vil det være let at udregne et skønsmæssigt Erstatningsbeløb, som kan optages i Status. Jeg tilføjer, at Erstatningsbeløbet sikkert vil kunne inddrives, da Hr Overgaards Kompagnon i Firmaet skal være fuldt betalingsdygtig.

Da det nu øjensynlig trækker i Langdrag, baade med Generalforsamlingen og alt andet, er det ikke forsvarligt, at den kriminelle Undersøgelse mod Hr Overgaard skal vente, indtil Generalforsamlingen kræver den, og jeg henstiller derfor, at Afviklingskomitéen uopholdelig kræver kriminel Undersøgelse indledet, navnlig for at Erstatningskravet kan blive fremmet mest muligt.

Jeg tillader mig nu at anmode om Svar paa min Skrivelse af 29 April og paa nærværende Skrivelse senest den 5 ds, og navnlig ønsker jeg Besked paa, om der i Status vil blive optaget et Beløb for det nævnte Erstatningskrav.

Afskrift af denne Skrivelse sendes til Statsministeren, Justitsministeren, Handelsministeren, samt til Højesteretssagfører Gelting, Overretssagfører Stæhr, Direktør N K Nielsen, Direktør M A Westh, Højesteretssagfører Bruun, Overretssagfører Faurschou og Højesteretssagfører Fenger.«

I et til Aktionærerne i A/S Burmeister & Wain stilet Cirkulære af 10 s M gentog Sagsøgte Hovedindholdet af den nævnte Skrivelse af 2 s M.

Under Paaberaabelse af, at de af Sagsøgte fremsatte Sigtelser, der er Opspind og Bagvaskelse, er i høj Grad ærekrænkende for dem, har Sagsøgerne, Firmaet V Løwener, og dette Firmas Eneindehaver, Overingeniør, cand polyt Johan Lønberg nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte idømmes Straf efter Loven for Ærekrænkelse samt tilpligtes at betale Sagsøgerne 50 000 Kr, hvorhos Sagsøgtes ærefornærmende Sigtelser mod Sagsøgerne i Skrivelse af 2 Maj 1933 til A/S Burmeister & Wains Afviklingsafdeling og i Cirkulære af 10 Maj 1933 til A/S Burmeister & Wains Aktionærer kendes ubeføjede.

Sagsøgte, der erkender at have fremsat de paagældende Udtalelser, har paastaaet sig frifundet.

Sagen er i Medfør af Retsplejelovens § 286, 1 Stk forhandlet i Forbindelse med den mod Sagsøgte af Direktør C Overgaard samtidigt anlagte Sag.

Sagsøgerne har nærmere anført, at der har bestaaet en mangeaarig Forretningsforbindelse mellem A/S Burmeister & Wain og Firmaet V Løwener, og at det vel er rigtigt, at Burmeister & Wain er Firmaets største Kunde, hvilket ganske naturligt følger af, at Firmaet Løwener er det førende Firma paa Værktøjsomraadet, men at Direktør Overgaard aldrig har været økonomisk interesseret i Firmaet hverken direkte eller indirekte. Efter at Firmaets tidligere Eneindehaver, Grosierer Aage Løwener, den 14 April 1925 var afgaaet ved Døden, blev hans Enke, Fru Henny Løwener hensiddende i uskiftet Bo og fortsatte Firmaet V Løwener som eneste ansvarlige Indehaver, Firmaets daglige Ledelse blev varetaget af Firmaets mangeaarige Prokurist, Overingeniør cand polyt Johan Lønberg.

I Henhold til Overenskomst af 18 September 1929 indtraadte Overingeniør Lønberg i Firmaet som ansvarlig Medindehaver, og den 1 Januar 1930 udtraadte Fru Henny Løwener af Firmaet, saaledes at den eneste ansvarlige Indehaver herefter var og siden har været Hr Lønberg. Af den Kapital, Fru Løwener ved sin Udtræden havde indestaaende i Firmaet, blev en Del udbetalt kontant, og dette Beløb tilvejebragtes ved, at en Kreds af Medarbejdere, ansatte i Firmaet (10—15), indskød større eller mindre Beløb i dette. Den resterende Del af Fru Løweners Kapital blev staaende i Firmaet som almindeligt Kreditorkrav. Herudover er der ikke i Firmaet indskudt fremmed Kapital, idet Overingeniør Lønbergs Kapital i Firmaet udelukkende bestaar af opsparat Overskud og Løn.

Hovedbogholder og Kontorchef i Firmaet V Løwener, A Th Rozarth, og Firmaets Reviser A Schou har afgivet Vidneforklaring i nøje Overensstemmelse hermed, idet de har tilføjet, at der aldrig af Firmaet

er blevet udbetalt noget Beløb til Direktør Overgaard, bortset fra et privat Mellemlægningsregnskab mellem Overingeniør Lønberg og Direktør Overgaard hidrørende fra private Vinindkøb og et privat Jagtregnskab, for hvilke Mellemlægnings Revisor har konstateret Tilstedeværelsen af behørig Bilag. Bortset fra dette private Regnskab findes der ikke i Firmaets Bøger nogen Konto for Direktør Overgaard.

Sagsøgte har til Støtte for sin Frifindelsespaastand anført, at han har ment at kunne føre Bevis for Sandheden af de af ham fremsatte Sigtelser. Sagsøgte har nærmere anført, at han, efter at have modtaget adskillige Henvendelser om, at Firmaet Løwener var Eneleverandør til A/S Burmeister & Wain og opnaaede store Priser paa disse Leverancer, og efter at han havde hørt Rygter om, at Direktør Overgaard indtog en Dobbeltstilling som Direktør i A/S Burmeister & Wain og Indehaver af Firmaet Løwener, anmodede om og opnaaede et Møde med det i Henhold til Lov Nr 332 af 23 December 1932 nedsatte Undersøgelsesudvalg angaaende A/S Burmeister & Wain. Paa Mødet, der fandt Sted den 3 Februar 1933, gjorde han Udvalget bekendt med Sigtelserne, og Udvalget lovede ham at foretage en Undersøgelse. Da han intet erfarede angaaende Resultatet af Undersøgelsen, rettede han den 9 Marts s A en ny skriftlig Henvendelse til den nye Direktør i A/S Burmeister & Wain C A Møller, men fik det Svar, at man ikke havde Interesse i at undersøge Direktør Overgaards Forhold, da han ikke forblev i Selskabets Tjeneste. Sagsøgte opfattede Direktør Overgaards Afskedigelse — i Forbindelse med, at der ikke var tilgaaet ham Meddelelse om, at Rygterne var afkræftede, — som en Bekræftelse af disse, og han foretog derefter de i Sagen omhandlede Henvendelser.

Formanden for Undersøgelsesudvalget, Højesteretsdommer Petrus Bülow, har som Vidne forklaret, at det er rigtigt, at der den 3 Februar 1933 fandt en Sammenkomst Sted mellem Undersøgelsesudvalget og Sagsøgte, hvor Sagsøgte fremlagde en Skrivelse med Angivelse af forskellige Forhold bl a vedrørende Direktør Overgaard og dennes Forhold til Firmaet Løwener. Det blev af et af Udvalgets Medlemmer sagt til Sagsøgte, at han ikke kunde vente noget Svar, hvormed han var indforstaaet. Udvalget gjorde bl a Direktør Overgaard bekendt med Skrivelsen og udbad sig og modtog en Erklæring, hvori Direktør Overgaard afviste Sigtelserne. Som Følge af denne Erklæring og den løse Form, hvori Sagsøgtens Angivelser fremtraadte, og da der ikke forelaa noget, der kunde give Udvalget Anledning til at tro eller formode, at der fra Direktør Overgaards Side forelaa noget uregelmæssigt Forhold, foretog Udvalget sig ikke yderligere.

Direktør C A Møller har som Vidne forklaret, at han ikke foretog nogen Undersøgelse i Anledning af Sagsøgtens Henvendelse til ham i Begyndelsen af Marts 1933, da det allerede dengang var givet, at Direktør Overgaard skulde fratræde, og han vidste, at Udvalget havde undersøgt Forholdet. Han kender iøvrigt kun Sigtelserne fra Sagsøgte.

Fabrikant C F Jarl, Direktør H H Blache, Hovedbogholder Anton Georg Nielsen og Direktør E P L Frigast, der alle er eller har været ansat i A/S Burmeister & Wain, har som Vidner forklaret, at de kun kender de omhandlede Rygter fra Sagsøgte eller fra Undersøgelsesud-

valgets paa Grund af Sagsøgtes Henvendelse foretagne Undersøgelse, og at de aldrig har fundet Grundlag for at formode, at der skulde være noget Mellemværende mellem Direktør Overgaard og Firmaet Løwener. Direktør Einar Bondegaard har som Vidne forklaret, at han har set Rygtet fremsat engang i et Blad, Kritisk Ugerevue, vistnok som en Redaktionsartikel, men bortset herfra har han aldrig hørt Rygtet, og han har afgjort aldrig fundet noget Støttepunkt for dets Berettigelse.

Overingeniør R A Christensen har som Vidne forklaret, at han fra 1912—1921 har været ansat i Firmaet Nielsen og Winther som Chef for Fabrikationsafdelingen, og i denne Egenskab gav de til Afgivelse af Tilbud fornødne Oplysninger; der kom sjældent Forespørgsler om Tilbud til A/S Burmeister & Wain, og man havde hos Nielsen og Winther den Opfattelse, at det var vanskeligt at komme ind hos Burmeister & Wain, fordi der var et godt Forhold mellem dette Selskab og Firmaet V Løwener. Han har dog aldrig, heller ikke efter at han fra 1930 er blevet ansat hos A/S Burmeister & Wain under Direktør Overgaard, hørt dennes Navn nævne i denne Forbindelse, og har end ikke som Rygte hørt, at Direktør Overgaard skulde have faaet Penge fra Firmaet Løwener.

Vidneforklaring er endvidere afgivet af 16 Vidner, der er eller har været ansatte i Firmaet V Løwener. Af disse har 12 forklaret, at de aldrig har hørt Rygter om, at der skulde være noget Mellemværende mellem Firmaet og Direktør Overgaard, medens 2 har forklaret, at de, for den enes Vedkommende for Aar tilbage, for den andens Vedkommende for 1 eller 2 Maaneder siden, et Par Gange ude i Byen har hørt Rygter i saa Henseende. Et enkelt Vidne, nemlig Frk Vibeke Raaschou, har forklaret, at hun lige før sin Fratrædelse hos Firmaet Løwener den 15 Marts 1933 hørte et Rygte om, at Direktør Overgaard skulde have nogle Penge staaende i Firmaet, og hun henvendte sig da til sin Overordnede, Korrespondent T Thomsen, der svarede hende, at det var muligt, at Direktør Overgaard havde laant Overingeniør Lønberg nogle Penge, men det var ude af Verden. Nævnte Korrespondent Thomsen har forklaret, at forrige Vidnes Referat af hans Svar maa bero paa en Misforstaaelse. Der har en Gang forinden Vidnets Henvendelse til ham været Rygter fremme i Frokoststuen hos Firmaet Løwener om, at Direktør Overgaard skulde være økonomisk interesseret i Firmaet Løwener, men han betragtede Rygtet som Opspind.

Sagsøgeren har iøvrigt udtalt, at han er vel vidende om, at der tidligere har verseret Rygter om Forholdet mellem A/S Burmeister & Wain og Firmaet V Løwener, men disse Rygter var døde hen af sig selv, og det er Sagsøgte, der har givet dem nyt Liv.

Fra Direktør i Landmandsbanken Philip Mik-Meyer er der under Sagen fremlagt en Erklæring, i hvilken Direktøren, efter at have gjort Rede for sit nøje Kendskab til Firmaet V Løwener, udtaler:

»Jeg har siden Grosserer Aage Løweners Død paa Fru Løweners Vegne fulgt Firmaet V Løwener og dets Regnskaber og deltog i Forhandlingerne i 1929 om Firmaets Overdragelse til Overingeniør Lønberg, og paa Grundlag heraf anser jeg det ganske udelukket, at Direktør Overgaard har eller har haft nogen Interesse i Firmaet V Løwener, det være sig direkte eller indirekte, som Medindehaver, Kommanditist eller

Laangiver, ligesom jeg aldrig har erfaret, at Direktør Overgaard har modtaget nogen Ydelse fra Firmaet.« Denne Udtalelse har Overretssagfører H Repsdorph, der sammen med Direktør Mik-Meyer var indsat som executor testamenti i Boet efter Grosserer Aage Løwener, tiltraadt som Vidne, med Tilføjende, at han hvert Aar siden 1925 sammen med Direktør Mik-Meyer har gennemgaaet Firmaets Regnskab.

Endvidere har Direktør C Overgaard som Vidne og Overingeniør Johan Lønberg som Part overensstemmende forklaret, at Overgaard aldrig har været Indehaver eller Medindehaver af Firmaet V Løwener, aldrig har været interesseret i Overskud fra eller staaet som Kreditor eller Debitor i Firmaet, lige saa lidt som han i Forhold til Lønberg har staaet som Kreditor eller Debitor, bortset fra de omtalte private Mellemværender hidrørende fra Vinindkøb og Jagtregnskab.

Endelig har Sagsøgte som Part forklaret, at han forinden sin Henvendelse til Undersøgelsesudvalget den 1 Februar 1933 havde hørt Rygtet af en nærmere angivet Tredjemand, at han ikke selv før denne Henvendelse havde omtalt Rygtet for nogen, at han mellem den 1 Februar og den 9 Marts 1933 modtog Henvendelser fra ca 50 Personer, der alle sagde det samme, men at han ikke er i Stand til at opgive Navnet paa nogen af disse.

Sagsøgte har derhos under Domsforhandlingen fremsat Begæring om Adgang til yderligere at føre Vidner i Sagen, men Retten finder ikke Anledning til at tage denne Begæring til Følge, idet det skyldes Sagsøgtes eget Forhold, at de paagældende ikke er blevet indkaldte til at give Møde som Vidner under Domsforhandlingen.

Efter det fremkomne har Sagsøgte ikke tilvejebragt nogen som helst Sandsynlighed for eller Formodning om, at de af ham fremførte Sigtelser, der maa anses ærekrænkende for Sagsøgerne, Firmaet V Løwener og dette Firmas Eneindehaver, Overingeniør, cand polyt Johan Lønberg, skulde være sande, ligesom der ikke i det af Sagsøgte anførte eller det iøvrigt oplyste har kunnet findes nogen som helst Beføjelse for ham til som sket at fremføre Sigtelserne, der endda er fremsatte, ikke som Gengivelser af Rygter, men som sikre Kendsgerninger, og som Sigtede ved den ovenanførte Cirkulæreskrivelse har givet en større Udbredelse. Sagsøgte vil derfor i Medfør af Straffelovens § 267, 2 Stk og 3 Stk være at anse med en Straf, der under Hensyntagen til de Sagsøgte i to samtidigt hermed paadømte Ærefornærmelsessager idømte Straffe, findes at kunne bestemmes til Hæfte i 20 Dage. Endvidere vil Sagsøgte have at betale Sagsøgerne en Erstatning, der under Hensyn til det i Sagen oplyste vil kunne fastsættes til 10 000 Kr. Endelig bør Sagsøgte godtgøre dem Sagens Omkostninger med 1200 Kr, hvorhos de paaklagede ærefornærmende Sigtelser i Medfør af Straffelovens § 273, 1 Stk, vil være at kende ubeføjede.

§ 648 anførte Betingelse, at den yder Rekvirenterne tilstrækkeligt Værn, hvilket naturligt læses som »Værn mod Foretagelsen af de forbudte Handlinger«, og da Rekviriti Selskab under Proceduren netop har tilkendegivet, at deres Hensigt med at faa Forbudet ophævet, kun er derved at skaffe sig Adgang til at foretage de forbudte, og efter Rekvirenternes Anbringende overfor dem ulovlige Handlinger, vil den fremsatte Begæring om Forbudets Ophævelse allerede af denne Grund ikke kunne tages til Følge.

Landsretskendelsens Præmisser er saalydende:

Den paakærede Kendelse er afsagt af Københavns Byrets Fogedafdeling I den 27 Oktober 1933 og paastaas af den Kærende Firmaet Metro-Goldwyn-Mayer A/S forandret til, at det overfor Firmaet den 25 s M nedlagte Forbud ophæves mod en af Landsretten eller af Fogden fastsat Sikkerhedsstillelse.

Nordisk Tone-Film A/S, overfor hvilket Kæremaalet er rejst, paa-
staar Kendelsen stadfæstet.

Parterne har vekslet Indlæg for Landsretten.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Kæremaalets Omkostninger vil Firmaet Metro-Goldwyn-Mayer A/S have at tilsvare Nordisk Tone-Film A/S med 50 Kr.

Nr 238/1933.

Firmaet **Fox-Film**

m o d

Nordisk Tone-Film Aktieselskab.

Kendelse afsagt af Københavns Byrets Fogedafdeling I den 27 Oktober 1933: Den af Rekviriti Selskab fremsatte Begæring om Ophævelse af det nedlagte Forbud vil ikke kunne tages til Følge.

Østre Landsrets Kendelse af 29 November 1933: Den paakærede Kendelse stadfæstes. Kæremaalets Omkostninger betaler Firmaet Fox Film til Nordisk Tone-Film A/S med 50 Kr.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Kendelse er med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret.

Da det af Rekviritus tilsigtede Formaal med Forbudets Ophævelse mod Sikkerhedsstillelse er derigennem at opnaa Adgang til at foretage de efter Rekvirenternes Anbringende overfor dem

ulovlige Handlinger, og da der efter den heromhandlede Rettigheds særlige Natur ikke ved en saadan Sikkerhedsstillelse vilde ydes Rekvirenterne tilstrækkeligt Værn, vil den fremsatte Begæring om Forbudets Ophævelse ikke kunne tages til Følge. Kendelsen vil herefter kunne stadfæstes.

Thi bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanterne Firmaet Fox-Film til Indstævnte Nordisk-Film A/S 60 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Kendelses Forkyndelse.

Fogedretskendelsens Præmisser er saalydende:

Den 25 Oktober 1933 nedlagdes der af nærværende Fogedret efter Begæring af A/S Nordisk Tone-Film overfor Fox-Film Forbud mod, at Selskabet her til Landet indfører eller forhandler Films optaget efter den ved dansk Patent Nr 46385 patenterede Metode.

Rekvisiti Selskab begærer nu i Henhold til Retsplejelovens § 640, jfr § 652 Forbudsforretningen genoptaget og Forbudet ophævet mod en af Fogden bestemt Sikkerhedsstillelse.

For at en efter Forbudets Nedlæggelse tilbudt Sikkerhedsstillelse skulde kunne føre til en Ophævelse af det nedlagte Forbud, maatte det i al Fald kræves, at Sikkerhedsstillelsen opfyldte den i Retsplejelovens § 648 anførte Betingelse, at den yder Rekvirenterne tilstrækkeligt Værn, hvilket naturligt læses som »Værn mod Foretagelsen af de forbudte Handlinger«, og da Rekvisiti Selskab under Proceduren netop har tilkendegivet, at deres Hensigt med at faa Forbudet ophævet, kun er derved at skaffe sig Adgang til at foretage de forbudte, og efter Rekvirenternes Anbringende overfor dem ulovlige Handlinger, vil den fremsatte Begæring om Forbudets Ophævelse allerede af denne Grund ikke kunne tages til Følge.

Landsretskendelsens Præmisser er saalydende:

Den paakærede Kendelse er afsagt af Københavns Byrets Fogedafdeling I den 27 Oktober 1933 og paastaas af den Kærende Firmaet Fox Film forandret til, at det overfor Firmaet den 25 s M nedlagte Forbud ophæves mod en af Landsretten eller af Fogden fastsat Sikkerhedsstillelse.

Nordisk Tone-Film A/S, overfor hvilket Kæremaalet er rejst, paa-
staar Kendelsen stadfæstet.

Parterne har vekslet Indlæg for Landsretten.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Kæremaalets Omkostninger vil Firmaet Fox Film have at tilsvare Nordisk Tone-Film A/S med 50 Kr.

O n s d a g d e n 3 J a n u a r .

Nr 110/1933. Fru **Ellen Marie Jensen** (Henriques)

m o d

Hofjægermester **Castenschiold** (Landsretssagf Ernst Petersen),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved en Kørselsulykke.

Østre Landsrets Dom af 27 Marts 1933: Sagsøgte, Hofjægermester Castenschiold, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Fru Ellen Marie Jensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke paaberaabt sig DL 6—10—2; hun har derhos nedsat sin Paastand til 9104 Kroner 23 Øre med Renter.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde, samt idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

T h i k e n d e s f o r R e t :

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Fru Ellen Marie Jensen til Indstævnte, Hofjægermester Castenschiold 300 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da Sagsøgerinden, Fru Ellen Marie Jensen, sammen med sin Mand, Gaardejer Carl Martin Jensen, Natten mellem den 23 og 24 September 1929 ca Kl 1 i et Enspænderkøretøj kom kørende ad den offentlige Bivej forbi Borreby, saa de umiddelbart foran Køretøjet en Kvie, som havde

ligget paa Vejen, rejse sig op og løbe ind paa Marken. Samtidig med, at Kvien rejste sig, snublede eller faldt Hesten ned paa Jorden. I Faldet sprængte Hesten den højre Selestrop, hvorefter den højre Enspænderstang blev liggende paa Jorden, da Hesten rejste sig op. Hesten var bange og vilde springe frem, hvilket Jensen dog forhindrede ved at holde den tilbage med Tømmen. I Stedet drejede Hesten til venstre. I det samme sprang eller steg de begge af Vognen. Under Afstigningen faldt Sagsøgerinden, der var 53 Aar gammel og ret svær, og beskadigede sit venstre Knæ.

Sagsøgerinden blev samme Nat ført til sit Hjem, hvor hun laa til Sengs indtil den 1 Oktober 1929, da hun blev indlagt paa Skelskør Sygehus. Hun blev udskrevet den 17 November 1929 og har senere i Hjemmet saavel som paa Sygehuset været behandlet af Læge A Bøggild for den Knælidelse, hun ved Uheldet havde paadraget sig.

Den i Sagen senest fremkomne Erklæring fra Læge Bøggild, der er dateret den 6 December 1932, indeholder følgende:

»Ellen Marie Jensen — — — kom til Skade med sit venstre Knæ den 24 September 1929 ved en Løbskkørsel. Blev først behandlet hjemme, derefter paa Skelskør Sygehus, senere hjemme igen.

Hendes Klager er nu: Smerter i venstre Knæ ved Bevægelse i dette, saavel ved Gang, som ved Forsøg paa at bøje ned i Knæene. Hun maa altid gaa med Stok, kan naar hun gaar pludselig gøre en »forkert Bevægelse« med det Resultat, at hun har Smerter i Knæet Resten af Dagen. Ofte mister hun Herredømmet over venstre Ben. Benet »sover« let. Ofte maa hun staa og »vrikke« lidt med Benet, hvorefter hun igen kan gaa, hun halter, træder ikke rigtig til paa venstre Fod, men kun paa Fodballen. Naar hun sidder og skal rejse sig op maa hun jævnlig (næsten altid) løfte Benet med Hænderne, ligeledes naar hun har ligget ned, hvad ogsaa ofte giver hende Smerter. Endelig skal nævnes, at hendes højre Ben grundet paa den store Brug hun maa gøre af det for at skaane venstre, i den sidste Tid har været tilbøjeligt til at hovne og smerte, bl a i Knæet.

Objektiv Undersøgelse: Pt er meget svær, Vægt 99 kg. — — —

Atrofi ikke kan paavises, i al Fald ikke saa længe Benene er hævede, muligvis efter nogle Dages Sengeleje. Hun angiver stærke Smerter i v Knæ ved Bevægelser. Extention normal. Flexion: til 90° af venstre Ben i Knæet. Højre: naturlig. Ingen Ansamling i venstre Knæ, hvor der ved alle Bevægelser høres baade fin og grovere Skuren. Ingen abnorm Mobilitet. En Del Ømhed paa Medialsiden i Ledlinien, hvor Smerterne i det hele taget mest lokaliseres, særlig ved Indadrotation af Underbenet, hvorfor hun ogsaa er tilbøjelig til at ligge med udadroteret Underben. Tidligere Røntgenundersøgelse: Ingen Knogleforandringer. Diagnose: Arthrosis genus Chronica traumatica, (Kronisk Ledbetændelse efter Læsion), Luxatio menisci medialis genus sinistri (venstre, indvendige Knæskive af Led eller løs); Ledbetændelsen maa anses for en blivende Invaliditet. Meniskluxationerne kan muligvis bedres ved kirurgisk Behandling — — —

Omtalte Lidelse nedsætter Pt's Arbejdsevne i hendes Virksomhed som Husmoder paa Landet til det halve efter mit Skøn, idet hun ikke

kan malke, ikke deltage i udendørs Arbejde og til Stadighed maa holde Medhjælp til indendørs Arbejde.«

Arbejderforsikringsraadet har i Skrivelse af 9 Septemebr 1931 udtalt, at Sagsøgerindens »Erhvervsevne ikke kan anses for som Følge af Ulykkestilfældet at være blivende forringet med mere end 20 pCt.«

Under denne ved Retten for Korsør Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgerinden, Fru Ellen Marie Jensen, paastaet Sagsøgte, Hofjægermester Castenschiold, dømt til at betale hende en Erstatning paa 9566 Kr 23 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 17 December 1932, hvilket Beløb fremkommer saaledes:

Udgifter til Sygehusophold, Læge, Massage m m.....	1038	Kr	23	Øre
Udgifter til ekstra Medhjælp paa Gaarden indtil Stævningens Dato	3528	—	00	—
Erstatning for Invaliditet m v.....	5000	—	00	—

Ialt: 9566 Kr 23 Øre

Subsidiært har Sagsøgerinden paastaet sig tilkendt Erstatning efter Rettens Skøn i Henhold til DL 6—10—2 for Helbredelsesudgifter samt for Lyde.

Sagsøgte har principalt paastaet Frifindelse, subsidiært Erstatningen nedsat efter Rettens Skøn.

Sagsøgerinden har nærmere anført, at den Kvie, som Hesten blev bange for, var brudt ud fra en Sagsøgte tilhørende Kreaturfold, der laa op til Vejen, at Indhegningen om Folden ikke har været forsvarlig, og at Sagsøgte følgelig maa være erstatningspligtig.

Sagsøgte gør heroverfor gældende, at Indhegningen har været forsvarlig, at det ikke er godtgjort, at Kviens Tilstedeværelse paa Vejen har været Aarsag til Skaden, og at denne skyldes Sagsøgerindens eget Forhold, hvorved han navnlig har henvist til, at Selestropen maa antages at have været mør, og at hun burde være blevet siddende paa Vognen. Den særlige Erstatningsregel i DL 6—10—2 er ikke anvendelig i et Tilfælde som det foreliggende.

Sagsøgerindens Mand, Gaardejer Jensen, har for Landsretten forklaret, at Hesten var blevet urolig, men ikke løbsk, at han mente nok at kunne holde den, at Vognen, da han og hans Hustru sprang af, holdt stille helt ude i venstre Side af Vejen, og at Hesten, efter at de var kommet af, blev staaende. Han er ikke mere i Besiddelse af den sprængte Selestrop.

Selv om det ved de under Sagen Forberedelse afgivne Vidneforklaringer kunde anses godtgjort, at Indhegningen ikke har været i forsvarlig Stand, finder Retten ikke, at det med tilstrækkelig Sikkerhed kan anses godtgjort, at der har været en saadan nærmere Aarsagsforbindelse mellem Kviens Tilstedeværelse paa Vejen og Skadens Indtræden, som maatte være en Forudsætning for at gøre Indstævnte ansvarlig for Skaden.

Sagsøgte vil herefter være at frifinde. Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

der udgjorde Selskabets første Bestyrelse. Selskabet fik tilskødet den omtalte Ejendom mod at overtage den deri indestaaende Pantegæld og overtog alle tidligere stiftede Rettigheder og Forpligtelser for Virksomheden.

Efter behørigt Varsel blev Sagsøgeren opsagt til Fratræden 1 Januar 1932 og har under denne ved Retten for Helsingør Købstad m v forberedte Sag paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale ham som Restprovision 2894 Kr 67 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 3 Maj 1932.

Beløb	Kr 2894,67
paastaaet fradraget	
a. Provision for to i November Maaned 1930 optagne Ordre	Kr 1950,00
under Paaberaabelse af, at Sagsøgeren, inden disse akcepteredes, udtrykkeligt gav Afkald paa Provision, idet de ellers paa Grund af den lave Salgspris ikke var blevet akcepteret;	
b. Provision for en Ordre fra Ikast.....	Kr 162,50
under Paaberaabelse af, at Ordren ikke er akcepteret;	
c. $\frac{2}{3}$ af den Provision eller Returkommission paa 1000 Kr, som Sagsøgeren ved Ejendommens Køb i 1930 modtog af Ejendommens Sælger	Kr 666,66
	<hr/>
	tilsammen Kr 2779,16,

hvorfor Sagsøgte har paastaaet sig frifundet mod at betale Kr 115,51.

Sagsøgeren har benægtet at have givet Afkald paa den under a omtalte Provision og ligeledes benægtet, at den under b omtalte Ordre er annulleret. Med Hensyn til den under c omtalte Provision har han forklaret at have tilbudt at dele med Grosserer Pedersen og Fuldmægtig Olsen, men at hans Tilbud blev afslaaet under Hensyn til forskellige Udlæg, han havde haft for Virksomheden; Kravet paa Andelene maatte i hvert Fald være personlige Krav fra Pedersen og Olsen og ikke kunne gøres gældende af Sagsøgte.

Under Sagen har Sagsøgeren, Grosserer Pedersen, Fuldmægtig Olsen og Driftsleder Svend Erik Munch afgivet Forklaring. Særlig om den under c omhandlede Provision har Pedersen forklaret, at Sagsøgeren aldrig har omtalt den for ham, endsiige tilbudt ham Andel deri, idet hans Kendskab dertil stammer fra Meddelelser i Aaret 1932 fra Sælgeren; og Fuldmægtig Olsen har forklaret, at Sagsøgeren i Sommeren 1930 omtalte Provisionen for ham og sagde, at den skulde deles ved en Afregning, som imidlertid ikke har fundet Sted.

Som Sagen herefter foreligger findes de Sagsøgte Fremstilling i det hele at maatte lægges til Grund og under Hensyn til Grosserer Pedersens og Fuldmægtig Olsens Stilling som Bestyrelsesmedlemmer i det sagsøgte Selskab dettes Paastand i sin Helhed at kunne tages til Følge, saaledes at Sagsøgte svarer Renter af det erkendte Skyldbeløb, som af Sagsøgeren paastaet.

Sagens Omkostninger findes at kunne ophæves.

Tirsdag den 9 Januar 1934.

Nr 101/1933. Dommerfuldmægtig **L Bruun** (Gorrissen)
m o d

Gaardejer **Johannes Pedersen** og Bygmester **Carl Pedersen**
(Landsretssagfører Kleisby),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Pligt til Tilbagebetaling af en Del af et til dem transporteret Forsikringsbeløb.

Vestre Landsrets Dom af 17 Marts 1933: Sagsøgeren, Dommerfuldmægtig L Bruun og de Sagsøgte J Pedersen og C Pedersen bør for Tiltale af Intervenienten, Købmand Johansen, i denne Sag fri at være. De Sagsøgte J Pedersen, C Pedersen og A/S Aalborg Diskontobank, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Dommerfuldmægtig L Bruun, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren og Intervenienten hver især 100 Kr til de Sagsøgte J Pedersen og C Pedersen, hvorhos Sagsøgeren i Sagsomkostninger til A/S Aalborg Diskontobank betaler 100 Kr. Mellem Intervenienten og Sagsøgeren ophæves Sagens Omkostninger. Det idømte udredes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er af Dommerfuldmægtig Bruun indanket for Højesteret, hvor hans Paastand gaar ud paa, at de Indstævnte Johannes Pedersen og Carl Pedersen dømmes til in solidum at betale 2352 Kroner 93 Øre med Renter.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for

Højesteret betaler Appellanten, Dommerfuldmægtig L Bruun, til de Indstævnte, Gaardejer Johannes Pedersen og Bygmester Carl Pedersen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 30 Oktober 1930 nedbrændte den Gaardejer Jens Chr Jensen tilhørende Landejendom »Vestergaard« i Tolstrup, der da bl a var be- hæftet med en 1ste Prioritet paa 32 000 Kr til Jydsk Land Kreditfor- ening, en 2den Prioritet stor til Rest 8500 Kr til A/S Aalborg Diskonto- banks Filial i Dronninglund og et den 29 Oktober 1930 udstedt og den 1 November s A tinglyst Skadesløbrev for indtil 3000 Kr til Købmand P Johansen i Hjallerup, der har interveneret som Sagsøger under nær- værende Sag. Efter Branden kom fornævnte Bank til Kundskab om, at Gaardejer Jensen ikke ejede den paa Gaarden værende Besætning af Køer idet Sagsøgeren, Dommerfuldmægtig L Bruun i Sæby, der havde solgt dem til Jensen med Ejendomsforbehold, lod den bortsælge ved Auktion til Dækning af sit Tilgodehavende hos Jensen. I den Anledning ønskede Banken yderligere Sikkerhed for sin 2 Prioritet i den brændte Ejendom, der var forsikret i »Den almindelige Brandforsikring for Land- bygninger« og fik den 1 November 1930 Transport paa Brandskade- erstatningen for Bygningerne, der blev opgjort til 19 370 Kr, og paa 5000 Kr af Brandskadeerstatningen for Løsøret. Da Banken imidlertid ikke selv vilde medvirke til Bygningernes Genopførelse, indledede den Forhandlinger med Gaardejer Jensens tvende Svogre, de Sagsøgte, Gaardejer J Pedersen af Ravnholt og Bygmester Carl Pedersen af Dorf, og med disse blev der truffet den Ordning, at de den 8 December 1930 paatog sig Selvskyldnerkaution for Bankens 2 Prioritet mod til Gengæld at faa Transport paa de fornævnte Assurancesummer for Byg- ninger og for Løsøret. Løsøreassurancesummen, 5000 Kr, blev indsat paa en Bog i Banken, og denne Bankbog overlod de Sagsøgte J og C Pedersen til Gaardejer Jensen, som i Tiden fra den 7 Januar 1931 til den 1 April s A hævede og forbrugte Beløbet. Sagsøgte, Bygmester C Pedersen indgik senere en Overenskomst med Gaardejer Jensen, hvor- ved han paatog sig Genopførelsen af de nedbrændte Bygninger, men endnu inden han havde paabegyndt dette Arbejde, lod Sagsøgeren den 15 April 1931 gøre Udlæg i Gaardejer Jensens Ejendom og Brandskade- erstatningen for et Beløb af ialt 2447 Kr 71 Øre, som Jensen skyldte ham til Rest paa den fornævnte Kobesætning. Genopførelsen af de ned- brændte Bygninger blev tilendebragt i Løbet af Sommeren 1931, saa- ledes at der den 21 August 1931 af Brandforsikringsselskabet blev af- holdt Vurderingsforretning over dem, hvorved de blev ansat til en lidt højere Sum end før Branden. Paa dette Tidspunkt fremsatte Jydsk Land Kreditforening Ønske om til yderligere Sikkerhed for sin Prioritet at faa Transport paa den Del af Assurancesummen, der maatte blive tilovers,

efter at Bygningernes Genopførelse var betalt, og Gaardejer Jensen udstedte i den Anledning den 4 September 1931 med Sagsøgte Carl Pedersens Indvilligelse saalydende Transport til Kreditforeningen:

»Underskrevne Gaardejer Jens Chr Jensen af Vestergaard i Tolstrup, Dronninglund Sogn, transporterer og overdrager herved til Kreditforeningen af jydsk Landejendomsbesiddere i Viborg, den mig hos Landbygningernes almindelige Brandforsikring tilkommende Brandskade-erstatning for den min Ejendoms Bygninger den 30 Oktober f A over-gaaede Ildsvaade, efter at det Beløb, der tilkommer Bygmester Carl Pedersen, Dorf, for Bygningernes Genopførelse og som udgør ca 15 500 Kr forlods er dækket.

Det bemærkes, at Assuranceerstatningen andrager 19 300 Kr.

Endvidere bemærkes det, at der til Bygmester Carl Pedersen, Dorf, er udstedt Transport paa hele Erstatningen, men at det dog er underforstaaet, at Transporten kun skal omfatte det Beløb han tilkommer for Genopførelsen af Bygningerne m m altsaa ca 15 500 Kr, og nær-værende Transport omfatter følgelig det overskydende Beløb ca 3800 Kr.

For Overdragelsen er jeg fyldestgjort, og det borttransporterede Beløb skal følgelig tilkomme Kreditforeningen som dens retmæssige Ejendom.

Medunderskrevne Bygmester Carl Pedersen tiltræder herved nær-værende Transport, idet jeg erkender Rigtigheden af, at den til mig i sin Tid udstedte Transport alene omfatter det Beløb, jeg har eller faar tilgode for Bygningernes Genopførelse m m, ca 15 500 Kr, hvorfor jeg er indforstaaet i den herved skete Overdragelse af Restbeløbet til Kreditforeningen.

Endvidere tilføjes det, at det under 13 Juni d A er anmeldt for mig, at Dommerfuldmægtig Bruun, Sæby, den 15 April d A har foretaget Udlæg for 2447 Kr 71 Øre med videre paaløbende Renter og Omkostninger i den paagældende Brandforsikringserstatning.«

Transporten blev anmeldt for Forsikringsselskabet, der imidlertid svarede, at Erstatningssummen allerede var anvist til Udbetaling i Henhold til den tidligere Transport til de Sagsøgte J og C Pedersen. Udbetalingen fandt Sted den 10 September 1931 til A/S Aalborg Diskontobanks Filial i Dronninglund, der modtog Beløbet dels paa de Sagsøgte Pedersens Vegne dels paa egne Vegne, idet Banken af de nævnte Sagsøgte havde faaet Transport paa en Del af Beløbet til Dækning af en Kassekredit, som de havde optaget i Banken til Bestridelse af Udgifterne ved Genopførelsen af de nedbrændte Bygninger.

Den 10 Oktober 1931 kontinuerede Sagsøgeren, der havde hørt, at der efter Opførelsen af Bygningerne skulde være blevet et Beløb af 4000 Kr tilovers af Assurancesummen, det af ham tidligere foretagne Udlæg i denne Del af Assurancesummen, subsidiært i Gaardejer Jensens Krav paa de Sagsøgte Pedersen. Forretningen, under hvilken Sagsøgeren opgjorde sit Tilgodehavende til 2650 Kr 21 Øre, blev fortsat i Banken, hvis Bestyrer efter at være blevet gjort bekendt med det passerede paa Forespørgsel oplyste, at der som Rest af Erstatningssummen paa de Sagsøgte Pedersens Konto indestod 2392 Kr 44 Øre. Endvidere blev en Udskrift af Forretningen den 16 s M forkyndt for begge de Sagsøgte.

Den 20 s M lod Kreditforeningen gøre Udlæg i Ejendommen m v samt i Jensens Fordring paa Brandforsikringssummen for sit ved Skadesløsbrevet sikrede Tilgodehavende, der blev opgjort til 2111 Kr 97 Øre. Ejendommen blev herefter af Kreditforeningen den 8 December 1931 stillet til Tvangsauktion, paa hvilken Kreditforeningens Tilgodehavende blev opgjort til 33 436 Kr 81 Øre, og Bankens Prioritet, der inden Auktionen var tiltransporteret de Sagsøgte Pedersen, til 8236 Kr. Disse bød paa Auktionen ind i Prioriteten med 38 500 Kr og lod sig Ejendommen udlægge som ufyldstgjorte Panthavere. De overtog herefter Driften af Ejendommen, indtil de ved Transportkøbekontrakt af 1 Marts 1932 solgte den til Landmand Jens Olesen Nielsen for 45 800 Kr. De opnaaede herved ikke Dækning for deres Udlæg til Ejendommens Drift m v, men det maa, skønt der af Assurancesummen kun medgik 17 017 Kr 7 Øre til Bygningernes Genopførelse, og skønt det overskydende Beløb 2352 Kr 93 Øre er kommet dem til gode, ifølge et under Sagen af dem fremlagt Regnskab, hvis Rigtighed ikke er bestridt, antages, at de har lidt Tab ved deres Kaution for 2 Prioritet og de deraf følgende senere Transaktioner.

Under Henviisning til den i Transporten til Kreditforeningen indeholdte Udtalelse om, at Sagsøgte C Pedersen kun har Krav paa det til Bygningernes Genopførelse nødvendige Beløb, der anslaaes til ca 15 500 Kr, saaledes at Gaardejer Jensen kan disponere over Resten af Erstatningssummen, har Sagsøgeren under nærværende Sag gjort gældende, at de Sagsøgte er pligtige at tilbagebetale Gaardejer Jensen denne Restsum, i hvilken Sagsøgeren har gjort Udlæg. I Henhold hertil har Sagsøgeren nedlagt Paastand om, at de Sagsøgte Pedersen tilpligtes at betale ham hans under den sidste Udlægsforretning til 2650 Kr 21 Øre opgjorte Tilgodehavende tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 13 April 1932, indtil Betaling sker. Endvidere har Sagsøgeren, da A/S Aalborg Diskontobank uanset det under Fogedforretningen af 10 Oktober 1931 passerede har udbetalt det paa de Sagsøgtes Konto i Banken indestaaende Beløb af 2392 Kr 44 Øre til de Sagsøgte Pedersen, paa staaet Banken tilpligtet in solidum med disse Sagsøgte at betale ham dette Beløb med Renter som foran nævnt.

Intervenienten, Købmand P Johansen af Hjallerup, har under Anbringende af, at hans ved Skadesløsbrevet sikrede Tilgodehavende, for hvilket han lod foretage Udlæg den 2 November 1931, er prioriteret forud for Sagsøgerens Udlæg, nedlagt Paastand paa, at de Sagsøgte J og C Pedersen tilpligtes at betale ham 2392 Kr 44 Øre tillige med Renter heraf 5 pCt p a fra den 13 April 1932, indtil Betaling sker.

Med Hensyn til den af Intervenienten nedlagte Paastand bemærkes, at han, da Assurancesummen er blevet anvendt til Opførelse af Bygninger af mindst samme Pris som de nedbrændte, i sin Egenskab af Panthaver ikke har noget Krav paa Assurancesummen. Herefter vilde Intervenienten — hvis Panteret i Ejendommen ogsaa er bortfaldet, efter at der ved Auktionen af 8 December 1931 intet udkom til Dækning af hans Prioritet — alene kunne kendes berettiget til den overskydende Del af Assurancesummen fremfor Sagsøgeren, dersom han havde gjort

relativt tætte Rum vil Overtrykket let kunne blive og vil vel i Reglen være betydeligt over 8—10 mm V S, medens det ved Fremgangsmaadens Anvendelse overfor relativt eller meget utætte Rum ofte vil være vanskeligt eller umuligt at opnaa et Overtryk af 8—10 mm V S, uden at der kan siges at være nogen principiel Forskel paa Fremgangsmaaden i disse Tilfælde.

De tidligere Skønsmænd maa antages at erkende, at der ikke er nogen væsentlig Forskel i det af Indstævnte og Appellanten benyttede Apparatur, men de har iøvrigt fastholdt deres tidligere Standpunkt. De har bl a anført, at Patentet var afslaaet af Patentkommissionen, men af den særlige Kommission blev bevilget med den udtrykkelige Begrænsning, at Overtrykket skulde være mindst 8 a 10 mm, da dette skønnedes at være nyt, men ogsaa var det eneste nye Moment, hvorved omhandlede adskilte sig fra forud kendte Metoder. De har videre fremhævet, at den tekniske Effekt ved den af Patentet beskyttede Opfindelse er ved Overtryk at bevirke en Gennemstrømning af de Vægge i Rummet som skal udtørres, medens ved Dræbning af Husbukke den tekniske Effekt er ved varm Luft at frembringe en saa stærk Gennemvarmning af de paagældende Trædele, at disses Temperatur kommer saa højt op, at Husbukkelarver ikke kan leve.

Først bemærkes, at den Omstændighed, at Indstævntes Formaal er Udryddelse af Husbukke, ikke udelukker Indgreb i Appellantens Patentret, forsaavidt Udryddelsen netop iværksættes ved Benyttelse af den patenterede Udtørningsmetode.

Da der nu ikke haves Hjemmel til, som af Appellanten paa-staaet, at tilsidesætte den i Patentkravet angivne Betingelse, at den Trykluft, der indføres i Rummet med det Formaal at udtørre dette, skal frembringe et Overtryk paa mindst 8—10 mm Vandsøjle i Sammenligning med den ydre Luft — selv om nævnte Betingelse i visse Henseender tiltrænger en nærmere Præcisering — og da det ikke kan anses godtgjort, at Indstævnte, hvis Formaal, Udryddelse af Husbukke ved Varme, ikke kræver et Overtryk paa 8—10 mm Vandsøjle — hvorledes end disse Ord nærmere maatte være at forstaa — har anvendt et saadant Overtryk, vil Indstævnte være at frifinde, og Landsrettens Dom vil saaledes være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 1000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Fabrikant Alfred Tveede, til Indstævnte, Tømrermester H J Kornerup-Koch, med 1000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgeren, Fabrikant Alfred Tveede, nedlagt Paastand om, at det ved Dom fastslaas, at Sagsøgte, Tømrermester H J Kornerup-Koch, har krænket Sagsøgerens Rettigheder ifølge dansk Patent Nr 39998 af 23 Marts 1929 ved til Udryddelse af Husbukke at benytte den »Fremgangsmaade til Udtørring af Bygninger«, som Patentet angaar.

Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet han benægter at anvende den patenterede Fremgangsmaade og derhos hævder, at Patentet ikke angaar Bekæmpelse af Husbukke, men Udtørring af Rum i Bygninger.

Sagsøgerens her i Betragtning kommende Patentkrav er saalydende:

»Fremgangsmaade til Udtørring af Rum i Bygninger, kendetegnet ved, at der indføres Trykluft af høj Temperatur i de Rum, der skal tørres, saaledes at der i disse opstaar et Overtryk paa mindst ca 8—10 mm Vandsøjle i Sammenligning med den ydre Luft, hvorved der bevirkes en Trykudligning gennem selve Rummenes Vægge.«

Det anføres i Beskrivelsen, hvorledes de Rum, der skal tørres, faar tilført Tryklufften gennem Rørledning fra et udenfor Bygningen opstillet Apparat, og det fremhæves, at Puds og Murværk paa Grund af Trykket gennemtrænges af den varme, tørre Luft og hærdes i Løbet af faa Dage.

Ifølge Sagsøgerens Anbringende fik han under Samarbejde med Teknologisk Institut fastslaet, at hans Udtørringsmetode ogsaa kunde anvendes til Bekæmpelse af Husbukke i Ejendommens Træværk, idet det ved den patenterede Fremgangsmaade er muligt baade at forhindre Indtrængen af kold Luft udefra gennem Tagets og Bygningens Utætheder og at presse Varmluften ud i alle Rummets Dele, saa at der overalt opnaas den Temperatur paa over 55° C, der er nødvendig for at dræbe Husbukke med Larver og Æg. De opnaede Resultater var saa gode, at denne Metode til Bekæmpelse af Husbukke inden Udgangen af Aaret 1930 blev almindelig anerkendt. I Foraaret 1931 erfarede Sagsøgeren imidlertid, at Sagsøgte, der allerede tidligere havde beskæftiget sig med Udryddelse af Husbukke, hertil anvendte en Fremgangsmaade, som Sagsøgeren maatte anse for i alt væsenligt at være den samme som den patenterede Maade.

Sagsøgte, der erkender som Led i sin Behandling at anvende varm Luft, der indblæses i de Rum, i hvis Træværk Husbukkeangrebet findes, har heroverfor hævdet, at der ved den af ham benyttede Fremgangsmaade ikke opstaar et Overtryk i paagældende Rum paa mindst ca 8—10 mm Vandsøjle i Sammenligning med den ydre Luft, men kun et Overtryk paa ca 1 mm Vandsøjle eller mindre. Til Støtte herfor har Sagsøgte fremlagt en Erklæring af 20 Oktober 1931 fra Ingeniør, cand polyt H Moldow, hvorefter Trykmaaling i et Loftsrum, hvor Sagsøgte indblæste hed Luft for Dræbning af Husbukke, ikke viste højere Overtryk end 1 mm Vandsøjle.

De under Sagen udmeldte Skøns mænd, Professorerne ved polyteknisk Lærestanstalt H Bache og Chr Nøkkentved, har — efter at Sagsøgerens Apparat, hvortil hører Kokesfyr, Centrifugalblæser og to Rørledninger var dem forevist, og efter at Sagsøgtes Apparat, hvortil hører

Oliefyur, Centrifugalblæser og enkelt Rørledning, var beskrevet og vist i Tegning, — under Besvarelse af en Række dem forelagte Spørgsmaal bl a udtalt, at Luftens Tryk ved den af Sagsøgte anvendte Fremgangsmaade til Udryddelse af Husbukke ved Hjælp af varm Luft ikke behøver at være højere end under Hensyn til de forhaandenværende Utætheder nødvendigt for at sikre jævn Fordeling af den varme Luft over Rummet, hvortil i Almindelighed væsenlig ringere Tryk end 8—10 mm Vandsøjle vil være tilstrækkeligt; en Forhøjelse af Trykket til 8—10 mm Vandsøjle er uden Betydning, naar blot Overtrykket i Rummet paa ethvert Punkt er højere end Atmosfæretrykket paa det modsvarende Punkt af Ydervæggens (Tagfladens) Yderside. Det anses ikke for at være af Betydning for Sagsøgtes Fremgangsmaade, om der bevirkes en Trykudligning igennem selve Rummenes Vægge, at Sagsøgerens Apparat er forskelligt fra Sagsøgtes derved, at Sagsøgerens Blæser maa være indstillet paa at kunne arbejde med et større Overtryk end Sagsøgtes, og at Anvendelsen er ganske forskellig i de to Tilfælde. Naar Sagsøgtes Apparat indblæser Trykluft af 100—150° C, afhænger det ganske af Blæserens Omdrejningshastighed, om der frembringes et Overtryk paa 8—10 mm Vandsøjle.

Sagsøgeren har under sin Procedure fremhævet, at hans Patent ikke bør være afhængigt af, om et Overtryk paa 8—10 mm Vandsøjle er tilstede eller ikke. Det til Grund liggende tyske Patent er ikke knyttet til Angivelse af et Minimaltryk. Først i Anledning af Ansøgningen om det danske Patent, som oprindeligt blev afslaaet, fordi Udtørring ved Trykventilation med varm Tørreluft ansaas for velkendt, blev det af den til Prøvelse af Patentkommissionens Afslag nedsatte særlige Kommission afgjort, at det ansøgte »skønnes at indeholde en Opfindelse, naar blot Overtrykkets fornødne Størrelse nærmere præciseres«.

Sagsøgeren hævder, at Sagsøgte for at opnaa den fornødne Virkning af sin Fremgangsmaade nødvendigvis maa benytte l'gnende højt Tryk som Sagsøgeren. Ellers vilde Sagsøgte ikke kunne opnaa, at den varme Luft gennemtrænger alt Træværk eller naar ud i de krogede eller lommeformede Siderum, som Tagetager ofte har.

Til Støtte herfor har Sagsøgeren fremskaffet dels Besvarelser af de samme Spørgsmaal, som har været forelagt Skønsmændene, fra Diplomingeniør P v Mathes, der er Medarbejder hos Professor ved Polyteknisk Lærestanstalt Jul Hartmann og af denne udpeget som teknisk Sagkyndig i Aerodynamik og Aerostatik, dels en Erklæring af 22 Juni 1932 fra Docent i Fysik ved Lærestalten Sven Werner. Sidstnævnte har derhos under Afhøring for Landsretten i alt væsenligt tiltraadt v Mathes Besvarelser. I Slutningen af Docent Werners Erklæring udtales det:

»Den i det danske Patent — i Modsætning til de i andre Lande udtagne Patenter — indførte nedre Trykgrænse paa 8—10 mm VS synes at staa i nøje Tilknytning til den patenterede Fremgangsmaades Anvendelse i Rum, hvis Vægge bestaar af Murværk. — — —

Ved Tagetager med utætte Vægge vil derimod selv Indblæsning af store Luftmængder bevirke ret smaa Overtryk, men allerede ved disse ret smaa Overtryk opnaas den til en effektiv Gennemvarmning nød-

vendige Trykudligning — og deraf følgende Luftveksling. Ogsaa her sker altsaa Opvarmningen og den deraf følgende Udtørring paa en fysisk set ganske analog Fremgangsmaade. — — —

Anvendelse af mindre Blæser eller Blæser med formindsket Omdrejningstal vil maaske medføre mindre Overtryk og derfor usikrere Virkning — eventuelt ingen Virkning — i Rummets yderste Dele. Efter ovenstaaende kan en saadan Forandring af Apparaturen kun betegnes som en Foringelse af Fremgangsmaaden og ikke som værende principielt forskellig fra denne.«

Ifølge Ingeniør v Mathes og Docent Werners Udtalelser har det Betydning for Fremgangsmaadens Benyttelse til Udryddelse af Husbukke at opnaa et (nærmere defineret) Overtryk. Et Overtryk af 8—10 mm Vandsøjle vil for det meste yde tilstrækkelig Sikkerhed, men ikke altid. Jo højere Overtrykket er, desto sikrere er Virkningen.

Det menes derhos ikke, at der efter de foreliggende Bilag kan være Tale om en principiel Forskel mellem Sagsøgerens og Sagsøgtes Apparatur, og naar Sagsøgerens Apparat opgives at indblæse 17000 m³ i Timen (gennem to Rør), medens Sagsøgtes Apparat skal indblæse 12 a 13000 m³ i Timen (gennem et Rør), maa Formodningen være for, at Sagsøgtes Apparat ikke arbejder med mindre Overtryk end Sagsøgerens.

De anser derhos Ingeniør Moldows ovennævnte Erklæring af 20 Oktober 1931 for ganske uegnet til at afgive noget som hest teknisk Bevis. I Sagsøgtes Apparat kan i hvert Fald Blæseværkets Omdrejningshastighed uden Vanskelighed forøges saa meget, at et Overtryk paa 8—10 mm Vandsøjle fremkommer, og skulde Sagsøgte ikke benytte et (defineret) Overtryk paa 8—10 mm Vandsøjle i Inderrummet, vil under mindre gunstige Forhold med Blæst og lignende den fornødne Opvarmning og Tørring ikke opnaas.

Skønsmændene har ved Skønnets Afhjæmning under Domsforhandlingen fastholdt Rigtigheden af deres foran anførte Erklæringer, og Retten maa efter det foreliggende lægge Skønnet til Grund for Sagens Afgørelse. Herefter maa der gaas ud fra, at det særlige i Sagsøgerens Opfindelse beror paa Fremkaldelse af det i Patentkravet nævnte Overtryk, og at Fremkaldelse af et saadant Overtryk ikke nødvendigvis hører med til Sagsøgtes Fremgangsmaade, og da det ikke mod Sagsøgtes Benægtelse kan anses bevist, at Sagsøgte arbejder med det for Sagsøgerens Fremgangsmaade særlige Overtryk, findes det heller ikke godtgjort, at Sagsøgte har krænket Sagsøgerens Patent. Sagsøgte vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre Sagsøgte med 200 Kr.

Torsdag den 11 Januar 1934.

Nr 49/1933. Husejer **Jørgen Jørgensen** (Heilesen)

mod

Detailhandler Hans Nielsen (Gamborg),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af en Lejekontrakt.

Østre Landsrets Dom af 22 Februar 1933: Sagsøgte, Husejer Jørgen Jørgensen, bør til Sagsøgeren, Detailhandler Hans Nielsen, betale 1000 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 18 November 1932, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 350 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Husejer Jørgen Jørgensen, til Indstævnte, Detailhandler Hans Nielsen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgte, Husejer Jørgen Jørgensen, ejer Ejendommen, Vodroffs Tværgade Nr 11 og Schönbergsgade Nr 22, i hvis Kælder der gennem Aarene har været drevet bl a Kolonial og Grønhandel. Den paagældende Kælders Gulv ligger i en Højde af 2,6 m over dagligt Vande, medens Grundvandet i dette nær Sct Jørgens Sø beliggende Kvarter er observeret i en Højde af indtil 2,5 m over dagligt Vande; Kælderen har derfor været udsat for Indtrængen af Grundvandet. Til Afledning af dette er der anbragt i Gaarden en Pumpe, der nu drives ved elektrisk Kraft, men ikke er automatisk virkende. I Anledning af en Lejers Klage i 1931 over Fugtighed i Kælderen og en i Forbindelse hermed ført Rets-sag har Sagsøgte for at kunne opnaa Sundhedskommissionens Tilladelse til fremtidig Anvendelse af den til blandet Kolonial og Grønhandel maattet lade foretage forskellige Arbejder med det Formaal at gøre

Gulve og Vægge uigennemtrængelige for Grundvandet. Efter disse Arbejders Afslutning er Bygningsattest udstedt den 27 April 1932.

Ved Lejekontrakt af 2 April 1932 udlejede Sagsøgte til Sagsøgeren, Detailhandler Hans Nielsen, dels en Beboelseslejlighed i Ejendommen, dels de paagældende Kælderlokaler, bestaaende af »Butik, fire Rum samt Korridor. Udlejet til Brug for Grønt-Frugthandel, samt Kolonialhandel.« Lejemaalet var løbende fra April Flyttedag (19 April) og Lejen — for de første Aar fastsat til 1800 Kr aarlig — skulde erlægges $\frac{1}{4}$ aarlig forud første Gang ved Kontraktens Underskrift 450 Kr og derefter 11 Juni o s v.

Sagsøgeren betalte 1 Kvartals Leje og paabegyndte Driften af Forretningen den 1 Maj 1932, men da han fandt de lejede Lokaler ganske uegnede paa Grund af Fugtighed og Sagsøgte trods Henvendelser fra Sagsøgeren om Afhjælpning af denne Mangel intet foretog sig, vægrede han sig den 11 Juni ved at betale den da forfaldne Leje.

I Skrivelse af 15 s M til Sagsøgtes Sagfører erklærede Sagsøgerens Sagfører, at Kælderlokalerne paa Grund af Fugtighed var uegnede til Butiksbrug, at Sagsøgte derfor havde misligholdt Lejemaalet, og at Sagsøgeren nu hævede det og fraflyttede det lejede, hvorhos han gjorde Sagsøgte ansvarlig for det Tab, som Sagsøgeren formentes at have lidt og krævede erstattet, ligesom han krævede forudbetalt Leje tilbagebetalt. Herefter indgav Sagsøgte Begæring til Fogedretten om Udsættelse af Sagsøgeren af det lejede, men under Forretningens Foretagelse den 22 Juni 1932 enedes Parterne om, at Sagsøgeren skulde fraflytte det lejede senest den 27 s M. Den 25 s M blev paa Begæring af Sagsøgeren udmeldt Skønsmand til at skønne over, hvorvidt Kælderen var saa fugtig, at den var uegnet til Butiksbrug og hvori Ulemperne viste sig. Skønsmandene fandt fugtige Pletter paa Gulvene i Baglokalerne og Væggene angrebne af Fugtighed indtil ca 1 Alen over Gulvet, ligesom de saa, at Varerne var angrebne af Fugtighed. De udtalte, at Fugtigheden utvivlsomt stammer fra Grundvandet, og at Lokalerne næppe var egnede til Butiksbrug.

Under denne Sag søger Sagsøgeren Sagsøgte til Betaling af 1664 Kr 72 Øre subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 18 November 1932, medens Sagsøgte paastaar sig frifundet og derhos paa sin Side paastaar Sagsøgeren tilpligtet at betale $\frac{1}{4}$ Aars Leje til Oktober Flyttedag 1932 med 450 Kr og Omkostninger ved Udsættelsesforretningen 15 Kr, ialt 465 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra 16 December 1932. Heroverfor paastaar Sagsøgeren Frifindelse.

Sagsøgeren har opstillet sit Krav paa Erstatning saaledes:

1) Omkostninger ved Flytning og Start af Forretningen..	Kr	227,00
2) Varer ødelagt af Fugtigheden.....	—	727,72
3) Tabt Fortjeneste ved Forretningens Drift i Tiden indtil 27 Juni 1932	—	600,00
4) Forudbetalt Leje fra 26 Juni til 19 Juli 1932.....	—	110,00

Kr 1664,72.

Han gør gældende, at han har været berettiget til at hæve Lejemaalet, fordi Sagsøgte har lejet ham Lokaler, der var uanvendelige til den i Kontrakten angivne Brug. Han har derefter Krav paa Tilbagebetaling af Leje samt den øvrige af ham krævede Erstatning, og Sagsøgtes Krav paa ham for Leje og Omkostninger ved Udsættelsesforretningen er ubeføjede som Følge af Sagsøgtes Misligholdelse.

Sagsøgte gør til Støtte for sin Paastand gældende, at Sagsøgerens Klager har været ugrundede. Hen bestrider Rigtigheden af Skønsmændenes Erklæring, idet han hævder, at Kælderen er istandgjort i nøje Overensstemmelse med Sundheds- og Bygningsautoriteternes Paabud, at den ved Istandsættelsens Afslutning, inden Sagsøgeren indflyttede, var fuldstændig tør, og at det ogsaa har vist sig, at den efter at Sagsøgeren var fraflyttet, var tør. Han hævder at det maa skyldes mangelfuld Udluftning fra Sagsøgerens Side, at der i hans Besiddelsestid har vist sig Fugtighed i Kælderen. Han bestrider derhos hver enkelt Erstatningspost.

Under Domsforhandlingen har Parterne og forskellige Vidner aflagt Forklaring ligesom paany Skønsmændene har afgivet Erklæring.

Sagsøgerens Forklaring gaar bl a ud paa, at der til Stadighed trods behørig Udluftning var megen Fugtighed i Kælderen, saavel i Butik som i Bagværelse, og at mange Varer derved led saadan Skade, at de maatte bortkastes.

Sagsøgtes Forklaring gaar bl a ud paa, at han regelmæssigt og daglig har passet Grundvandspumpen.

Forskellige af Vidnerne, derunder Konsulent ved Teknologisk Institut Muremester Rud Jørgensen og Ingeniør Harald Hertel har udtalt sig til Støtte for Sagsøgtes Anbringender.

Skønsmændene har heroverfor bestemt fastholdt det af dem afgivne Skøn og har bl a udtalt, at selv en ringe Forsømmelse af Pumpningen kan medføre, at Grundvandet trods de trufne Isoleringsforanstaltninger trænger ind i Kælderen.

Idet det af Sagsøgte fremførte ikke ses at have svækket Skønnet, vil dette være at lægge til Grund ved Sagens Paadømmelse. Som Følge heraf findes Sagsøgeren at have haft tilstrækkelig Føje til at hæve Lejemaalet. Herefter har Sagsøgte intet Krav paa den af ham krævede Leje eller Udlæg til Udsættelsesforretning. Yderligere er det en Følge af det anførte, at Sagsøgeren har Krav paa Tilbagebetaling af det under Post nævnte Lejebeløb og iøvrigt en passende Erstatning. Beløbet skønnes at kunne fastsættes under et til 1000 Kr, og Sagsøgte vil herefter være at dømme til at betale Sagsøgeren disse 1000 Kr med Renter som paastaaet.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at betale Sagsøgeren 350 Kr.

Fredag den 12 Januar.

Nr 191/1933. Enkefru **Annine Mathilde Justesen**
(Overretssagfører Johs Michelsen)

mod

Aktieselskabet **De Smithske Jernstøberier og Maskinværksteder**
(Steglich-Petersen),

betræffende Aflysning af en Forkøbsret.

Vestre Landsrets Dom af 16 September 1933: Sagsøgte, Enkefru Annine Mathilde Justesen, f Zinck, bør inden 15 Dage enten som Ejer af Matr Nr 346 b og 347 af Aalborg Købstads Bygrunde kvittere til Aflysning og Udslettelse af Tingbogen den paa den Sagsøgerne, A/S De Smithske Jernstøberier og Maskinværksteder, tilhørende Ejendom Matr Nr 346 c sammesteds under 7 Juni 1886 tinglyste Forkøbsret eller mod Udstedelse af Skøde frit for Pantehæftelser paa ovennævnte Matr Nr 346 c betale til Sagsøgerne 22 040 Kr samt kvittere den anførte Forkøbsret. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne 600 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellantinden nedlagt Paastand om at hun som Ejerinde af Matr Nr 346 b og 347, Aalborg Købstads Bygrunde, tilpligtes enten at kvittere til Aflysning og Udslettelse af Tingbogen den paa Indstævntes Ejendom Matr Nr 346 a og 346 c, Aalborg Købstads Bygrunde, under 7 Juni 1886 tinglyste Forkøbsret, eller mod Udstedelse af Skøde — frit for Pantehæftelser — paa nævnte Matr Nr 346 c at betale til Indstævnte Kroner 10 050, subsidiært Kroner 10 190.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden, Enkefru Annine Mathilde Justesentil Indstævnte, Aktieselskabet De Smithske Jernstøberier og Maskinværksteder, med 400 Kroner.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 6 November 1885 med efterfølgende Skøde af 28 og 31 Maj 1886, tinglyst 7 Juni s A, solgte Sagsøgerne, A/S De Smithske Jernstøberier og Maskinværksteder i Aalborg, til Købmand P Rechnitzer, sammesteds, en Parcel af en dem tilhørende Ejendom Matr Nr 346 af Aalborg Købstads Bygrunde, »Pappegøjehaven« kaldet. Parcellen, der blev skyldsats under Matr Nr 346 b, var beliggende mellem Køberens nord for Sagsøgernes Ejendom liggende Villa — Ejendom Matr Nr 347 — langs hele dens Vestside — og en Del af det Aalborg Kommune tilhørende Frederikskilde-Anlæg, som for Størstedelen laa syd for Sagsøgernes Ejendom, men strakte sig med en Strimmel mod Nord vest for denne Ejendom. Mod Nord grænsede Ejendommen til en Vej, Frederikskildevej. I Købekontraktens Post 1 anføres det, at Parcellen mod Syd er »begrænset ved en Linie dragen fra Rechnitzers vestlige Havehjørne til et Punkt 18 Alen fra Hegnet ved nævnte Anlæg«, saaledes at der fra Overdragelsen var undtaget »en Jordstrimmel langs Anlægget, der udlægges til en Vej i en Bredde af 18 Alen«. Det hedder videre i Købekontrakten:

»3.

Køberen er forpligtet, naar han har overtaget Jordstykket til for egen Regning at opføre et Stakit-Hegn i Skjellet mellem det solgte og Sælgerens tilbageværende dertil stødende Areal i en Højde af 3 Alen, hvilket Hegn han fremtidig skal vedligeholde. Saalænge den i Post 1 nævnte 18 Alen brede Vej, der altsaa vil komme til at adskille det solgte Areal fra Kildeanlægget afbenyttes som Vej eller som Gade (hvis den maatte blive omdannet dertil) skal Kjøberen gennem en Port som anbringes i ovennævnte Hegn ud imod Vejen have fri Ud- og Indkørsel til og fra Vejen samt fri Passage og Færdsel fra sin Ejendom ad Vejen til Frederikskildevejen. Denne Ret for Kjøberen og efterfølgende Ejere af den solgte Parcel bortfalder som anført naar Vejen ophører at existere som saadan eller som Gade, men saalænge selve Vejstykket er i Jernstøberiernes Eje og Besiddelse, kan saadan Nedlæggelse af Vejen dog ikke finde Sted, ligesom Ejeren af P Rechnitzers Villa, hvis Jernstøberierne ville sælge Vejstykket, skal have Forkøbsret dertil til enhver Tid.

4.

Kjøbesummen er bestemt til 4 Kr pr Kvadratalen og den samlede Kjøbesum bestemmes endelig naar det Areal, Jordstykket efter Landinspektørens Opmaaling og Beregning maatte vise sig at indeholde, er udfunden. For Stemplets Skyld anslaaes foreløbig den samlede Sum til 8000 Kr, idet Arealet antages at ville komme til at indeholde 2000 Kvadratalen.« Der var derhos ved Købekontraktens Post 7 tilsikret Køberen Vejret over Parcellen for det Tilfælde, at Sælgerne benyttede sig af en dem tillagt tidsbegrænset Tilbagekøbsret. Med Hensyn til Bestemmelsen om Forkøbsretten tinglystes Skødet som servitutstiftende paa Matr Nr 346 a, under hvilket Matrikelnummer den ikke afhændede Hovedparcel af Matr Nr 346 var blevet skyldsats.

I 1917 købtes Matr Nr 347 og Matr 346 b af Maskinfabrikant Chr Justesen af Aalborg, som paa Matr Nr 346 b og en Del af Matr Nr 347

lod opføre en Fabriksbygning, der grænsede op til den nævnte 18 Alen brede Vej og havde Port ud til denne. Ved Lejekontrakt af 15 Juni 1929 udlejede Fabrikant Justesen denne Fabriksbygning, og ved Kontrakten tillagdes der Lejeren Ret til Ud- og Indkørsel ad en Port ud mod ovennævnte Vej.

I September Maaned 1932 havde Aalborg Byraad besluttet at afhænde en Parcel af den fornævnte, vest for Sagsøgerens Ejendom og den nysnævnte Vej liggende Del af Kildeanlægget »Kildestrimlen« kaldet, nu skyldsat under Matr Nr 345 a, idet den vest for »Kildestrimlen« liggende Gade »Vesterbro« var blevet udvidet og omlagt, og det var Hensigten i Forbindelse hermed at lade »Kildestrimlen« overgå til Bebyggelse.

Den 24 Oktober 1932 afsluttedes der mellem Kommunen og Sagsøgerne følgende Overenskomst:

»Kommunen forpligter sig til over sin Ejendom Matr Nr 345 a Aalborg Bygrunde at anlægge og bekoste en 13 Meter bred Forbindelsesgade fra den ny Vesterbro vinkelret paa denne til Skellet af Smithskes Ejendom Matr Nr 346 a Aalborg Bygrunde, som dette nærmere er vist paa hoshæftede Rids, udarbejdet af Kommunens Landinspektør, og udlægge denne Forbindelsesgade som offentlig Gade saaledes, at der ved tinglyst Deklaration tilsikres nuværende og fremtidige Ejere af Matr Nr 346 a og Parceller derfra Ret til fri og uhindret Færdsel af enhver Art til enhver Tid.

Som Vederlag herfor betaler Smithske kontant og uden Renter, saasnart Gaden er færdig et Beløb af 27 040 Kr. Smithske har dog Ret til istedetfor kontant Betaling af hele Beløbet at afgøre et Beløb stort 22 040 Kr, ved at meddele Kommunen hæftelsesfrit Skøde paa den Smithske tilhørende Forbindelsesvej fra Frederikskildevej til Selskabets Ejendom, paa hvilket Areal Kommunen samtidig hermed har afgivet Købetilbud, og hvilket Areal af Kommunens Landinspektør er vist paa hoshæftede Rids og opmaalt til 551 m².

Kommunen er bekendt med, at Ejeren af den afdøde Konsul P Rechner tidligere tilhørende Villa Matr Nr 347 Aalborg Bygrunde har Forkøbsret til det Vejareal, som Smithske har Ret til at benytte som delvis Betaling, og at Smithske derfor ikke kan tilsikre Kommunen dette Areal, men Smithske forpligter sig til, saafremt Ejeren af Matr Nr 347 Aalborg Bygrunde ikke vil gøre Brug af sin Forkøbsret, da at benytte dette Areal til delvis Fyldestgørelse af Kommunens Krav som ovenfor nævnt.«

I Forbindelse hermed fremsatte derhos Kommunen samme Dag overfor Sagsøgerne et »Købetilbud«, hvori det bl a hedder:

»Aalborg Kommune tilbyder A/S De Smithske Jernstøberier og Maskinværksteder, Aalborg, at afkøbe Selskabet det dette tilhørende 551 m² store Vejareal beliggende mellem Kildestrimlen og Maskinfabrikant Justesens Ejendom, saaledes som dette nærmere er afsat paa hoshæftede Rids, udarbejdet af Kommunens Landinspektør, paa følgende Vilkaar:

1.

Arealet overtages straks af Kommunen, saasnart Tilbudet foreligger endeligt accepteret af Smithske.

3.

Købesummen andrager 22 040 Kr — — — som betales kontant og uden Renter, saasomt Tilbudet er accepteret, og Udstykningen — — — er tilendebragt imod, at der samtidig meddeles Køberen Skøde paa det solgte — — —

Dette Tilbud vil Kommunen vedstaa til Fredag den 25 November d A Middag Kl 12.«

Købetilbudet meddelte Sagsøgerne i en Skrivelse af 24 Oktober — forkyndt 25 s M — Fabrikant Justesen, idet Sagsøgerne derhos i Skrivelsen under Henvisning til Bestemmelsen om Forkøbsretten opfordrede Justesen til senest Onsdag den 9 November 1932 Middag Kl 12 at erklære sig over, hvorvidt han ønskede at gøre Brug af den ham tilkommende Forkøbsret, idet Sagsøgerne i modsat Fald vilde acceptere Kommunens Tilbud. I en Skrivelse af 7 November s A tilskrev derefter Fabrikant Justesen Sagsøgerne saaledes:

»I Anledning af Deres ærede Skrivelse af 24 f M indeholdende Meddelelse om, at min Forkøbsret til et Vejareal, henhørende under Matr Nr 346 a nu er bleven aktuel, meddeler jeg herved, at jeg gør Brug af denne Forkøbsret og derfor begærer mig Jordstykket overdraget.

Prisen er ifølge Købekontraktens Post 4 Kr 4 pr Kvadratalen. Jeg gør opmærksom paa, at Vejstykket efter Købekontraktens Post 1 skal have en Bredde af 18 Alen, en Fordring, Ridset ikke synes at fyldestgøre.«

Sagsøgerne besvarede ikke denne Skrivelse, men anlagde umiddelbart derefter Retssag imod Fabrikant Justesen. Efter at denne under Sagens Gang er afgaaet ved Døden, har Sagsøgerne overfor hans i uskiftet Bo hensiddende Enke, Sagsøgte, Enkefru Annine Mathilde Justesen, født Zinck, af Aalborg, nedlagt følgende Paastand, idet det omhandlede Vejareal nu er blevet skyldsats under Matr Nr 346 c, nemlig principalt: at Sagsøgte som Ejer af Matr Nr 346 b og 347 Aalborg Købstads Bygrunde tilpligtes at kvittere til Aflysning og Udslettelse af Tingbogen den paa Sagsøgernes Ejendom Matr Nr 346 c sammesteds under 7 Juni 1886 tinglyste Forkøbsret, subsidiært: at Sagsøgte inden en af Retten fastsat Frist tilpligtes enten som Ejer af Matr Nr 346 b og 347 Aalborg Købstads Bygrunde at kvittere til Aflysning og Udslettelse af Tingbogen den paa Sagsøgernes Ejendom Matr Nr 346 c sammesteds under 7 Juni 1886 tinglyste Forkøbsret, eller mod Tilbud om Skøde frit for Pantehæftelser paa Matr Nr 346 c Aalborg Bygrunde at betale til Sagsøgerne 22 040 Kr samt kvittere den anførte Forkøbsret.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale og har derhos nedlagt en subsidær Paastand.

Til Støtte for den principale Paastand har Sagsøgerne anført, at Sagsøgte ikke i nærværende Tilfælde kan gøre Forkøbsretten gældende, da denne efter Ordlyd og Indhold forudsætter, at der foreligger et egenligt Købetilbud med Hensyn til den af Forkøbsretten omfattede Ejendom og derfor ikke kan komme til Eksistens, naar der som her tilsigtes en Art Mageskifte saaledes som nærmere angivet i den fornævnte Overenskomst.

Heri findes der dog ikke at kunne gives Sagsøgerne Medhold. Det Hensyn, der kunde føre til at antage, at en tillagt Forkøbsret ikke kan gøres gældende i Tilfælde af et Mageskifte, nemlig at den forkøbsberet-

tigede er ude af Stand til at erlægge den Ydelse, der ifølge Mageskiftekontrakten er tilsagt Ejeren af den Ejendom, hvorpaa Forkøbsretten hviler, gør sig ikke gældende i nærværende Tilfælde, hvor Aalborg Kommune paa sin Side er pligtig overfor Sagsøgerne at opfylde oftnævnte Overenskomst, mod at der erlægges en Pengesum, en Ydelse, som efter sin Beskaffenhed vil kunne præsteres af Sagsøgte. Det af Sagsøgerne i heromhandlede Henseende anførte kan saaledes ikke være til Hinder for, at Forkøbsretten udøves i nærværende Tilfælde, hvorved ogsaa skal bemærkes, at det af det foreliggende særlig Fremsættelsen af »Købetilbudet« af 24 Oktober 1932 fremgaar, at man ved Forhandlingerne mellem Sagsøgerne og Aalborg Kommune har regnet med, at Justesens Forkøbsret maatte respekteres.

Sagsøgerne har dernæst anført, at de maatte opfatte Fabrikant Justesens Svarskrivelse af 7 November 1932 som et Afslag paa deres i Skrivelse af 24 Oktober s A indeholdte Tilbud, da Svaret med Hensyn til et saa vigtigt Forhold som Prisen var afgørende forskelligt paa deres Tilbud, jfr Aftalelovens § 6, og at Forkøbsretten herefter maa anses bortfaldet.

Ifølge Forkøbsretten var Sagsøgerne pligtige at give Fabrikant Justesen Meddelelse om et overfor dem fremsat Købetilbud, og Sagsøgernes hertil sigtende Skrivelse af 24 Oktober 1932 kan saaledes ikke betragtes som et Tilbud i Aftalelovens Forstand. Efter Indholdet af Justesens ovennævnte Svarskrivelse findes Sagsøgerne derhos ikke at have haft Føje til at opfatte den deri fremsatte Udtalelse om Prisen som Udtryk for, at Justesen kun var Køber til denne Pris. Herefter kan Sagsøgte ikke ved Skrivelsen af 7 November 1932 anses at have fortabt sin Forkøbsret.

Med særlig Hensyn til den subsidiære Paastand har Sagsøgerne gjort gældende, at hvis Sagsøgte vil udnytte Forkøbsretten, maa hun tilsvare dem 22 040 Kr, idet det oftommeldte Grundstykke ifølge Overenskomsten og »Købetilbudet« har denne Værdi for Sagsøgerne.

Sagsøgte har heroverfor anført, at ifølge en foreliggende Syns- og Skønsforretning vil Grundstykket i Tilfælde af Salg til Aalborg Kommune til Udnyttelse i Forbindelse med dennes Ejendom Matr Nr 345 a ikke kunne ansættes til en højere Værdi end 10 190 Kr, og at Værdien af det Kommunen tilhørende, af Overenskomsten omfattede, Grundstykke efter de for Kommunen tilgrænsende Grunde opnaaede Priser i det højeste udgør 12 558 Kr. Herefter maa — efter hvad Sagsøgte videre har anført — den ovennævnte Pris af 22 040 Kr anses fastsat udelukkende for at hindre Sagsøgte i at udnytte Forkøbsretten til Grundstykket, som Sagsøgte ikke kan være pligtig at betale med en Pris, der er højere end det virkelige Vederlag, der ydes af Kommunen.

Naar henses til, at Sagsøgerne efter Overenskomsten har paataget sig Pligt til at betale Kommunen 22 040 Kr, forsaavidt Sagsøgtes Udnyttelse af Forkøbsretten hindrer dem i at overdrage Kommunen Ejendomsretten over Grundstykket, samt idet der savnes Holdepunkter for at antage, at denne Forpligtelse ikke skulde være bindende for Sagsøgerne efter sit Indhold, maa Grundstykkets Værdi for Sagsøgerne i Handlen med Kommunen anses svarende til nævnte Beløb af 22 040 Kr,

og Sagsøgtes Adgang til at udnytte Forkøbsretten maa herefter være betinget af, at hun erlægger det ommeldte Beløb.

Overensstemmende hermed vil Sagsøgeres subsidiære Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 600 Kr.

T i r s d a g d e n 1 6 J a n u a r .

Nr 196/1933.

Rigsadvokaten

m o d

James August Thompson (Steglich-Petersen),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens §§ 162 og 292.

Dom afsagt den 29 Juni 1933 af Aarhus Købstads Ret for Straffesager: Tiltalte James August Thompson bør straffes med Fængsel i 2 Maaneder og betale denne Sags Omkostninger, derunder Salær til den beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Holst-Knudsen, 120 Kr. De borgerlige Rettigheder fratages Tiltalte for 5 Aar.

Vestre Landsrets Dom af 5 September 1933: Tiltalte James August Thompson bør straffes med Hæfte i 2 Maaneder. I Henseende til Bestemmelsen om Sagens Omkostninger i 1 Instans bør Underrettsdommen ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer sammesteds, Landsretssagfører Holst-Knudsen, i Salær 70 Kr, og i Godtgørelse for Udlæg 12 Kr udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af det offentlige, dels af Tiltalte.

Efter de Højesteret forelagte tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa det antages at være usikkert, om

Færdig fra Trykkeriet den 31 Januar 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 30

Tirsdag den 16 Januar.

der gennem den udlagte faste Ejendom kunde faas Fyldestgørelse for Toldvæsenets Krav, hvilket maa have staaet Tiltalte klart. Herefter og iøvrigt i Henhold til de i Underrettens Dom anførte Grunde vil Tiltalte være at anse efter de der anførte Straffebestemmelser og Underrettens Dom vil saaledes i det hele være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde bestemmes til 3 Maaneder.

I Medfør af Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 42 bortfalder det Tiltalte meddelte Gæstgiverborgerskab.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor nævnt.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 3 Maaneder. Tiltalte James August Thompson betaler i Salær og som Godtgørelse for Udlæg til Landsretssagfører Holst-Knudsen 70 Kroner og 12 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stegliche-Petersen 150 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 3 Juni 1933 tiltales under denne Sag James August Thompson til at lide Straf efter Borgerlig Strfl 15 April 1930 § 162, Stk 1 og § 283 Stk 1, 3, subsidiært § 292, Stk 1 for under en den 1 Februar 1933 efter Begæring af Aarhus Toldkammer paa hans Bopæl foretaget Kontinuation af en den 12 Marts 1932 paabegyndt Udpantningsforretning angaaende et Beløb paa ialt 6838 Kr 50 Øre at have forstukket et kontant Beløb paa i hvert Fald ca 1000 Kr og derved unddraget det paagældende Beløb fra at tjene Udpantningsrevirenten til Fyldestgørelse samt for under Forretningen overfor

Fogden at have afgivet urigtig Erklæring om sine Pengeforhold, idet han mod bedre Vidende bl a forklarede, at han ikke var i Stand til at betale, at han intet kunde anvise til Genstand for Udpantning, samt at han ikke havde andre Kontanter end et Beløb af ialt 54 Kr 80 Øre, der beroede i hans Tegnebog og Pung, alt uagtet han var i Besiddelse af nævnte forstukne Pengebeløb.

Paastand paa Erstatning er ikke nedlagt.

Tiltalte er født paa Sct Croix den 3 August 1883 og er foruden, at der i Aaret 1915 er tildelt ham en alvorlig Advarsel for uden Tilladelse at lade afholde offentlig Bal, og at hans Bestyrertilladelse i 1917 for samme Forhold har været suspenderet i en Uge, samt at han 9 Gange har vedtaget Bøder for Overtrædelse af Aarhus Købstads Politivedtægts § 67, en Gang i Forbindelse med samme Vedtægts § 70 og 2 Gange i Forbindelse med Beværterloven, samt endelig i 1912 har vedtaget Bøde for Overtrædelse af Næringsloven og i 1921 for Overtrædelse af Beværterloven, tidligere anset:

1. Ved Højesterets Dom af 23 Januar 1914 efter Lov Nr 104 af 10 Maj 1912 § 34, 2 Stk, jfr § 1 med en Bøde af 200 Kr til Kæmnerkassen i Aarhus.

2. Ved Aarhus Købstads Rets Dom af 24 Oktober 1922 i Medfør af samme Lovs § 30 og Aarhus Købstads Politivedtægts § 67, jfr nævnte Lovs § 34, 4 Stk, med en Bøde af 400 Kr til Aarhus Købstads Kæmnerkasse.

3. Ved samme Rets Dom af 4 April 1923 i Medfør af samme Lovs § 30, § 32 og § 34, 4 Stk, og samme Vedtægts § 67, jfr nævnte Lovs § 98, med en Bøde af 500 Kr til Aarhus Købstads Kæmnerkasse og 100 Kr til samme Købstads Politikasse.

4. Ved Vestre Landsrets Dom af 16 November 1923 efter samme Lovs § 34, 2 Stk, i Medfør af dens § 22, 1 Stk, § 30 sammenholdt med § 29 og med Politivedtægten for Aarhus Købstad § 67 og § 32, 1 Pkt, efter dens § 34, 4 Stk, jfr tildels Grundsætningen i Straffelovens § 64 med en Bøde af 500 Kr til Aarhus Kommunekasse.

5. Ved Aarhus Købstads Rets Dom af 14 Juni 1923 i Medfør af Politivedtægten for Aarhus Købstad § 4 efter dens § 98, jfr Lov 4 Februar 1871 § 6, med en Bøde af 50 Kr til Aarhus Købstads Politikasse.

6. Ved Vestre Landsrets Dom af 31 Oktober 1923 for Overtrædelse af Lov Nr 104 af 10 Maj 1912 § 1 efter dens § 34, 2 Stk, med en Bøde af 500 Kr til Aarhus Kommunes Kasse.

7. Ved Aarhus Købstads Rets Dom af 15 September 1924 frifundet for Overtrædelse af samme Lovs § 1 og Aarhus Købstads Politivedtægts § 67, 1 Stk.

8. Ved Vestre Landsrets Dom af 8 Juli 1925 for Overtrædelse af samme Lovs § 1, efter dens § 34, 2 Stk, og efter samme Politivedtægts § 98 for Overtrædelse af dens § 67, 1 Stk, med en Bøde af 500 Kr til Aarhus Kommunekasse og 100 Kr til Aarhus Købstads Politikasse.

9. Ved samme Rets Dom af 5 September 1923 efter Lov 29 Marts 1924 § 1, jfr § 34, 2, og Politivedtægts § 67, 1, jfr § 98, jfr Lov 4 Februar 1871 § 6, Bøde 1000 Kr til Aarhus Kommunekasse og 100 Kr til Politikassen.

10. Ved Aarhus Kriminalrets Dom af 22 April 1926 efter Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 34, 2 Stk, jfr § 1, Politivedtægtens § 98, jfr § 67, jfr Lov 4 Februar 1871 § 6 og Lov 15 Maj 1875 § 19 idømt Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 14 Dage. Ved Vestre Landsrets Dom af 24 Juni 1926 er Straffen ændret til Bøde 1000 Kr til Aarhus Købstads Kæmnerkasse og 100 Kr til Aarhus Købstads Politikasse.

11. Ved Aarhus Købstads Rets Dom af 19 Februar 1929 efter Lov 29 Marts 1924 § 1, Politivedtægtens § 67, efter Lov 29 Marts 1924 § 34, Politivedtægtens § 98 og Lov 4 Februar 1871 § 16 idømt Bøde 1000 Kr til Kæmnerkassen og 100 Kr til Politikassen.

12. Ved Aarhus Købstads Rets Dom af 23 Marts 1929 efter Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 34, Stk 5, jfr § 1, jfr tildels Grundsætningen i Straffelovens § 64 samt efter § 98, jfr § 67, Stk 1, i Aarhus Købstads Politivedtægt, jfr Lov 4 Februar 1871 § 6, efter fornævnte Beværterlovs § 34, Stk 4, jfr §§ 30, Stk 1 og 38. Idømt Bøde 5000 Kr til Aarhus Kæmnerkasse og 100 Kr til Politikassen. Ved Vestre Landsrets Dom af 22 Maj 1929 stadfæstet.

13. Ved Aarhus Købstads Rets Dom af 10 Juli 1930 for Overtrædelse af Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 34, Stk 5, jfr § 1, samt efter § 98, jfr § 67, Stk 1, i Aarhus Købstads Politivedtægt, jfr Lov 4 Februar 1871 § 6. Idømt Bøde 10 000 Kr til Aarhus Købstads Kæmnerkasse og til sammes Politikasse 100 Kr. Ved Vestre Landsrets Dom af 14 Oktober 1930 Underrettsdommen stadfæstet, dog at Bøden til Aarhus Købstads Kommunekasse bestemmes til 6000 Kr.

14. Ved Aarhus Købstads Rets Dom af 15 December 1930 efter §§ 10, 1 Stk, og 13, jfr §§ 3, 7 og 8 i Lov Nr 253 af 12 Juni 1922, jfr Lov Nr 220 af 1 Maj 1923, idømt Bøde 3500 Kr til Statskassen, og efter Straffelovens § 262, 2 Stk, 2 Pkt, jfr Lov Nr 98 af 10 Maj 1912 §§ 5 og 7 idømt Bøde 60 Kr til Statskassen, subsidiært simpelt Fængsel i 6 Dage, samt efter § 8, 2 og 3 Stk, jfr § 2, 1 og 2 Stk, og § 3 i Lov Nr 98 af 10 Maj 1912 idømt Bøde 40 Kr til Aarhus Købstads Kæmnerkasse. Ved Vestre Landsrets Dom af 27 November 1931 Underrettsdommen stadfæstet.

15. Ved Aarhus Købstads Rets Dom af 5 December 1931, Beværterlovens § 29, I, jfr III og § 34, III. Idømt Bøde 800 Kr. Ved Vestre Landsrets Dom og Højesterets Dom af henholdsvis 6 Februar 1932 og 1 Juni 1932 Frifindelse.

Den 12 Marts 1932 blev der for Afgift og Bøde til Aarhus Toldkammer foretaget Udpantning hos Tiltalte for et Beløb, der opgjordes til 6718 Kr 50 Øre. Tiltalte kunde intet anvise til Genstand for Udpantning udover den faste Ejendom, »Parkhotellet« kaldet. I denne Ejendom, der vurderedes til Ejendomsskyldværdien 175 000 Kr, dekretedes Udpantning, denne Udpantningsforretning lod Rekvirenten tinglyse og notere paa Ejendommens Folio, men der blev ikke foretaget eller forsøgt foretaget nogen Realisation af den udpantede Ejendom. Paa Ejendommen hvilede i Forvejen Behæftelser, hvis Restpaalydende er opgjort til ca 148 000 Kr. Da der imidlertid opstod Mistanke om, at Tiltaltes Opgivende om kun at eje Ejendommen, ikke stemmede med de faktiske

Forhold, lod Rekvirenten ved Kammeradvokaten foretage en ny Udpantningsforretning, der afholdtes den 1 Februar 1933.

Da Retten ankom til Tiltaltes Bopæl, var Tiltalte ved at tage Bad og havde imedens lagt en kontant Beholdning i Pengesedler til et Beløb, der uimodsagt har været mindst 1000 Kr, under Badekarret. Da han var blevet kaldt op fra Badet, gav han Tjenestepigen, Marie Elisabeth Johansen, hemmeligt for Fogden Ordre til at hente Beløbet og senere til, at hun skulde overlevere det til Tiltaltes Hustru. Fra hende har han, som det maa antages, senere paa Dagen modtaget Beløbet, efter at Fogden havde forladt Hotellet.

Fogden tilkendegav Tiltalte hans Sandhedspligt, med hvilken han erklærede sig bekendt, og han blev meget nøje og indgaaende udspurgt om sine Pengeforhold. Der blev under Forretningen efter afsagt Kendelse foretaget Ransagning i Tiltaltes Soveværelse, hvor der var Mulighed for, at han havde forstukket Penge eller andre Værdier, men uden Resultat.

Tiltalte har villet gøre gældende, at Udpantningen ikke er lovlig afholdt, idet Rekvirenten ikke efter Reglerne i Retsplejelovens Kap 54, jfr Kap 48, har realiseret det Udpantede, og saaledes ikke kunde vide, om dette ikke vilde skaffe ham Dækning for hans Fordring, og at han først derefter ifølge Retsplejelovens § 534 eller 535 kunde foretage en ny Udpantning.

Heri kan der ikke gives Tiltalte Medhold. Ifølge Retsplejelovens § 506 behøver Rekvirenten ikke at modtage Udlæg i fast Ejendom, naar der kan paavises rørligt Gods, hvoraf Fyldestgørelse kan faas. Ved Forretningen 12 Marts 1932 har Tiltalte kun opgivet at kunne paavise fast Ejendom til Genstand for Udpantning. Der opstaar — som det nu viser sig berettiget — Mistanke om, at Tiltalte er i Besiddelse af andre Midler til Genstand for Udpantning. Rekvirenten kan herefter ikke være forpligtet til at gaa den besværlige og tvivlsomme Vej at søge det udpantede Gods realiseret, men maa straks kunne skride til yderligere Udpantning, og det kan ikke fordres, at Rekvirenten for at foretage Udpantning i Løsøret skulde frafalde sin Udpantning i den faste Ejendom, i hvert Fald ikke før det har vist sig, om den fortsatte Udpantning gav virkelig Udsigt til at skaffe fuld Dækning.

Då Tiltalte ved sin Handling forskaffer sig fri Dispositionsret over det forstukne Beløb, maa hans Indsigelse om, at der ikke skulde foreligge Berigelseshensigt forkastes.

Tiltalte vil herefter være at anse som paastaet efter Straffelovens § 162, Stk 1, og § 285, I, jfr § 283, Stk 1 Nr 3, med en Straf, som bestemmes til Fængsel i 2 Maaneder, hvorhos han vil have at betale denne Sags Omkostninger, derunder Salær til den beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Holst-Knudsen, 120 Kr. De borgerlige Rettigheder fratages Tiltalte for 5 Aar.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Aarhus Købstads Ret for Straffesager den 29 Juni 1933 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af det offentlige.

Uanset den foreliggende Udpantning i Tiltaltes faste Ejendom findes Aarhus Toldkammer paa Toldvæsnets Vegne at have været berettiget til som sket at lade foretage ny Fogedforretning, da der havdes Formodning om, at Tiltalte var i Besiddelse af rede Penge, jfr herved Retsplejelovens §§ 503, 3 Stk, og 506, 2 Stk, og det kan ikke i saa Henseende tillægges nogen Betydning, at Toldvæsnet ikke frafaldt den skete Udpantning i den faste Ejendom, hvortil der efter Tiltaltes Forhold ikke blev Anledning. Herefter, og idet det maa anses godtgjort, at Tiltalte overfor Fogden har afgivet urigtige Forklaringer som i Anklageskriftet ommeldt, maa det billiges, at Tiltalte ved Dommen er fundet skyldig til Straf efter Straffelovens § 162.

Naar henses til, at det ikke er godtgjort, at Ejendommens Værdi vilde være utilstrækkelig til, at Toldvæsnet kunde faa Dækning for sin Fordring ved Realisation af Ejendommen, findes Tiltaltes Forhold ved Bortskaffelsen af Pengesummen alene at kunne tilregnes ham til Straf efter Straffelovens § 292, hvorved bemærkes, at der foreligger fornøden Paatalebegæring fra Departementet for Told- og Forbrugsafgifter.

Den af Tiltalte forskyldte Straf findes at kunne bestemmes til Hæfte i 2 Maaneder.

I Henseende til Bestemmelsen om Sagens Omkostninger i 1 Instans vil Underrettsdommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger her for Retten vil være at udrede af det offentlige som nedenfor bestemt.

O n s d a g d e n 17 J a n u a r .

Nr 42/1933. Fru **Anna Højmark**, født Jensen (Gamborg)

m o d

Købmand Otto Rasmussen (Bruun),

betræffende Delingen af Parternes Fællesbo ved Ophævelsen af deres Ægteskab.

Ø s t r e L a n d s r e t s D o m af 31 Januar 1933: Sagsøgte, Købmand Otto Rasmussen, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Fru Anna Højmark, f Jensen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerinden til Sagsøgte 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellantinden nedlagt Paastand om, at Indstævnte dømmes til at betale hende 43 656 Kroner 06 Øre med Renter deraf 5 pCt aarlig fra 1 Maj 1923.

Efter de af Appellantinden og hendes nuværende Mand Premierløjtnant Højmark afgivne Forklaringer, hvis Rigtighed paa væsentlige Punkter bestyrkes ved Sagens øvrige tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger, navnlig den af Overretssagfører Raaschou afgivne Forklaring, maa der gaas ud fra, at Indstævnte i den senere Tid under Ægteskabet har ladet hende være i den Tro, at de ikke havde Formue af videre Betydning, og at han derefter under Skilsmisseforhandlingerne har undladt at give hende virkelig Besked om Fællesformuens Størrelse, saaledes at hun — hvad han burde have indset — maatte opfatte de 10 000 Kroner, der havde været paa Tale som hendes Andel, og som Indstævnte under de sidste Forhandlinger før Skilsmissen forlangte, at hun skulde give Afkald paa for straks at opnaa Skilsmisse, som svarende til eller dog et tilnærmelsesvis rigtigt Udtryk for, hvad der efter Loven kunde tilkomme hende af Fællesboet. Idet der herefter kun kan tillægges Appellantindens Afkald paa Andel i Boets Formue — bortset fra Indboet — Betydning som Afkald for et Beløb af 10 000 Kroner, findes Appellantinden at have Krav paa at erholde udbetalt Halvdelen af Fællesformuen paa Skilsmisssens Tid med Fradrag af nævnte Beløb.

Som i Dommen anført var Indstævnte i Skatteaaret 1923—24 ansat til at betale Skat af en Formue paa 63 235 Kroner og i en fra Appellantindens Side fremlagt Opgørelse af Formuen pr 1 Maj 1923 er Formuen opgjort til 87 312 Kroner 13 Øre; mod denne sidste Opgørelse er der dog rejst Indsigelse paa forskellige Punkter fra Indstævntes Side. Under Hensyn til de iøvrigt foreliggende Oplysninger, derunder ogsaa om Indboets Fordeling, findes Indstævnte herefter at burde tilpligtes at betale Appellantinden 25 000 Kroner med Renter, efter Omstændighederne dog kun fra Stævningens Dato den 21 September 1932.

Indstævnte findes derhos at burde betale Appellantinden Sagens Omkostninger for begge Retter med 1000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Købmand Otto Rasmussen bør til Appellantinden, Fru Anna Højmark, født Jensen, betale 25 000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 21 September 1932, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 1000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I April 1932 blev Sagsøgerinden, daværende Fru Anna Rasmussen, f Jensen, og Sagsøgte, Købmand Otto Rasmussen, der havde været gift i en Aarrække, enige om at søge Ægteskabet ophævet ved Skilsmisse. Samtidig havde Sagsøgerindens nuværende Mand, Premierløjtnant Bornemann Højmark, der kom i Ægtefællernes Hjem og ønskede at gifte sig med Sagsøgerinden, indledet Forhandlinger med Sagsøgte om Køb af den denne tilhørende Bloustrød Kro.

Den 1 Maj 1923 gav Sagsøgte og Premierløjtnant Højmark Møde paa Sagfører Manicus-Hansens Kontor i Hørsholm, og der blev underskrevet Skøde, hvorved Sagsøgte til Premierløjtnant Højmark solgte Bloustrød Kro for 110 000 Kr, der skulde afgøres ved Overtagelse eller Indfrielse af en i Ejendommen indestaaende Prioritet, stor 38 000 Kr, kontant Udbetaling af 25 000 Kr og Udstedelse til Sagsøgte af to Panteobligationer paa henholdsvis 22 000 Kr og 25 000 Kr.

Senere samme Dag afholdtes der et Møde paa Overretssagfører Raaschous Kontor i Hillerød, hvor Sagsøgerinden, Sagsøgte og Premierløjtnant Højmark var tilstede. Sagsøgerinden og Sagsøgte enedes da om Vilkaarene for en eventuel Skilsmisse, ligesom det aftaltes, at Sagsøgte skulde fremskaffe Erklæring om at have været Sagsøgerinden utro, og at Skilsmisseansøgningen skulde baseres herpaa. Ansøgning om Skilsmisse paa dette Grundlag blev derefter indgivet, og den 22 Juni 1923 meddeltes der i Medfør af Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 59 Bevilling til fuldstændig Ophævelse af Ægteskabet mellem Sagsøgerinden og Sagsøgte paa de af Parterne vedtagne saalydende Vilkaar:

»1.

Indboet er delt imellem os.

2.

Manden beholder Boets øvrige Formue og holder Hustruen fri for Ansvar for alle Gældsforpligtelser indtil Ægteskabets Ophævelse.

3.

Der svares ingen Underholdsbidrag.«

Sagsøgerinde blev derefter gift med Premierløjtnant Højmark.

Under nærværende Sag gør Sagsøgerinden nu gældende, at Sagsøgte under Skilsmisseeftersøgningsforhandlingerne oplyste, at Fællesformuen bortset fra Indboet ikke var over 22 000 Kr, og at han derved har gjort sig skyldig i Svig eller svigagtig Fortielse overfor hende, idet hun nu vil have bragt i Erfaring, at Sagsøgte dengang foruden Indboet skal have ejet ca 120 000 Kr. I Anledning heraf nedlægger Sagsøgerinden Paastand paa, at Sagsøgte tilpligtes at betale hende 60 000 Kr — subsidiært et af Retten fastsat Beløb — med Renter 5 pCt aarlig fra 1 Maj 1923.

Heroverfor har Sagsøgte nedlagt Paastand paa Frifindelse.

Sagsøgerinden, der har afgivet Forklaring for Landsretten, har til Støtte for sin Paastand nærmere anført, at Sagsøgte, der aldrig havde sat hende ind i sine økonomiske Forhold, i Tiden før Skilsmissemødet gav det Udseende af, at han havde økonomiske Vanskeligheder, idet han

paalagde hende at være meget sparsommelig, ligesom han flere Gange havde talt om Tab, som han havde lidt paa Børsspekulationer. Endvidere havde Sagsøgte ved en tidligere Lejlighed, hvor der var Tale om Skilsmisse sagt, at det var nemt at dele Formuen, da der ikke var meget tilbage. Angaaende Formuens Størrelse har Sagsøgte kun udtalt sig bestemt een Gang, nemlig den 1 Maj 1923, da han i Automobilet paa Vej fra Hørsholm til Overretssagfører Raaschou, Hillerød, sagde til hende, at han ejede 22 000 Kr foruden Indboet og foreslog hende at give Afkald paa de hende saaledes eventuelt tilkommende ca 10 000 Kr, hvis han for at skaffe Skilsmissen i Orden tog Skylden paa sig. Idet hun gik ud fra, at Sagsøgte Opgivende var rigtigt, og idet hun ræsonnerede saaledes, at hun alligevel ikke kunde leve af Renten af det Beløb, hun saaledes kunde faa, og Premierløjtnant Højmark derhos erklærede, at han vilde sørge for hende, gav hun overfor Sagsøgte Afkald paa sin Del af Fællesboet. Med Hensyn til det kontante Beløb, der blev udbetalt ved Salget af Bloustrød Kro, samt de to Panteobligationer, der blev udstedt af Køberen, gør Sagsøgerinden gældende, at Sagsøgte sagde, at baade det kontante Beløb og Panteobligationerne skulde benyttes til Afgørelse af Forpligtelser, som han havde. Hun gik dengang ud fra, at dette var rigtigt, men mener nu, at Sagsøgte ikke har haft saadanne Forpligtelser.

Overretssagfører Carl E Raaschou, Hillerød, har som Vidne for Landsretten forklaret, at Forhandlingerne om Skilsmisse den 1 Maj 1923 foregik under lidet højtidelige Former, og at Sagsøgte lagde megen Vægt paa ikke at komme til at betale Underholdsbidrag til Sagsøgerinden. Under Forhandlingerne blev der talt om, at Sagsøgte slap for at betale Sagsøgerinden 10 000 Kr, og Vidnet havde det Indtryk, at Sagsøgte ikke havde en stor Formue, og Vidnet gik ud fra, at det Beløb, som Sagsøgerinden ved den Ordning, der blev truffet, gav Afkald paa, svarede til de 10 000 Kr. Han mener at kunne huske, at han i Enrum gjorde Sagsøgerinden opmærksom paa, at hvis hun tiltraadte de foreslaaede Vilkaar, gav hun Afkald paa de 10 000 Kr, samt at hun for at faa Skilsmisse erklærede sig villig hertil.

Premierløjtnant Bornemann Højmark har som Vidne forklaret, at der under Skilsmisseforhandlingerne var Tale om, at Sagsøgerinden skulde give Afkald paa 10 000 Kr, og at han opfordrede Sagsøgerinden til at gaa med hertil, da det ikke drejede sig om et større Beløb.

Overfor det saaldes anførte gør Sagsøgte, der har afgivet Forklaring for Landsretten, gældende, at han ikke paa det paagældende Tidspunkt ejede 120 000 Kr, men at hans Formue var som opgivet til Skattemyndighederne, der oplyser, at han i Skatteaaret 1923—24 var sat til at betale Skat af en Formue paa 63 235 Kr. Han anfører dernæst, at det ved Salget af Bloustrød Kro indkomne kontante Beløb blev anvendt til Indfrielse af Forpligtelser. Han bestrider dernæst Sagsøgerindens Anbringende om at have sagt, at han foruden Indboet ejede 22 000 Kr, og han hævder, at han ikke under Forhandlingerne med Sagsøgerinden om Skilsmisse er kommet med nogen Udtalelse om, hvad han ejede. Det er muligt, at der paa et vist tidligere Tidspunkt har været Tale om, at han i Tilfælde af Skilsmisse skulde betale Sagsøgerinden 10 000 Kr, men det var da ikke Udtryk for nogen Deling af Formuen i to lige Dele. Da For-

handlingerne om Skilsmisse fandt Sted i April—Maj 1923 vilde han ikke for at opnaa Skilsmisse yde Sagsøgerinden nogen Del af Formuen, og han gik kun med til Skilsmisse paa Grund af de gode Vilkaar, han kunde opnaa.

Efter hvad der saaledes er anført, mener Retten at kunne gaa ud fra, at Sagsøgte ikke vilde være indgaaet paa at medvirke til Opnaaelse af Skilsmisse, saafremt han skulde have afstaaet Halvdelen af Formuen til Sagsøgerinden. Sagsøgte maa saaledes som Forhandlingerne om Skilsmisse foregik, have faaet det Indtryk, at det var Sagsøgerinden saa magtpaaliggende at opnaa Skilsmisse, at hun — i Forstaaelse med sin tilkommende Mand — gerne gav Afkald paa at faa Del i Fællesformuen.

Herefter og da Sagsøgerindens Anbringende om, at Sagsøgte har nævnt 22 000 Kr ikke er tilstrækkelig godtgjort, tør det ikke fastslaas, at Sagsøgte overfor hende har gjort sig skyldig i Svig eller svigagtig Fortielse. Sagsøgte vil som Følge heraf være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerinden at burde betale til Sagsøgte med 200 Kr.

T o r s d a g d e n 18 J a n u a r .

Nr 128/1933. Overretssagfører **K Salicath** som executor testamenti i Boet efter afdøde Frøken **Birthe Kirstine Hansen** (Teist)

m o d

Fiskehandler **Thorvald Rasmussen** og Fru **Ingeborg Marie Rasmussen** (Overretssagfører Asbjørn Smitt).

Nr 129/1933. Samme

m o d

Buffist **Børge Harry Holmgreen Rasmussen** og Landsretssagfører **G Hjort** som Værge ad hoc for de umyndige **Ingemann Bernhard Holmgreen Rasmussen, Carl Emil Holmgreen Rasmussen, Fanny Elvira Holmgreen Rasmussen, Emmy Viola Holmgreen Rasmussen, Oda Birthe Mathilde Holmgreen Rasmussen** og **Axel Frimann Holmgreen Rasmussen** (Landsretssagfører Bjerre).

Nr 130/1933. Fru **Ingeborg Marie Rasmussen**, født Hansen (Overretssagfører Asbjørn Smitt)

m o d

Overretssagfører **K Salicath** som executor testamenti i Boet efter afdøde Frøken **Birthe Kirstine Hansen** (Teist),

betræffende Arveforholdene i Boet efter ovennævnte Frk Birthe Kirstine Hansen.

Østre Landsrets Dom af 18 April 1933: Sagsøgte, Overretssagfører K Salicath som executor testamenti i Boet efter Frk Birthe Kirstine Hansen, bør anerkende de ovenfor nævnte Børn af Ingeborg Marie Rasmussen som ligeberettigede Universalarvinger i ovennævnte Bo, saaledes at den nævnte kontante Kapital indgaar i deres Arv. Overretssagfører K Salicath og Fiskehandler Rasmussen og Hustru bør for hinandens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves for alles Vedkommende.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I et af ugift Birthe Kirstine Hansen den 4 Juli 1927 oprettet Testamente hedder det:

»1.

— — — —

2.

Det mig tilhørende Indbo, Gangklæder m m udlægges i Arv til min Broderdatter Ingeborg Marie Rasmussen, født Hansen, i Ægteskab med Fiskehandler Th Rasmussen, Vordingborg.

3.

Den mig tilhørende faste Ejendom, Matr Nr 44 af Ring By, Hammer Sogn, beder jeg min nedennævnte Eksekutor drage Omsorg for bliver snarest efter min Død solgt paa bedste Maade.

Det herved fremkomne Salgsprovenu skal tilfalde min fornævnte Broderdatter Ingeborg Marie Rasmussens Børn i Ægteskab med Fiskehandler Th Rasmussen til lige Deling mellem dem, — — —

— — — —«.

Den 2 December 1929 afgik Frk Hansens Svigerinde, Enkefru Ane Marie Hansen ved Døden, og i dennes Bo, der blev sluttet i August 1932, udlagdes der Frk Hansen i Arv 6904 Kr 77 Øre, hvoraf der den 4 Marts 1931 blev udbetalt Fiskehandler Thorvald Rasmussen paa Frk Hansens Vegne som Forskud 2000 Kr. Den 10 s M afgik Frk Hansen ved Døden, og hendes Bo toges under Behandling af Overretssagfører K Salicath som executor testamenti. Angaaende Arveforholdene oplystes, at Af-døde aldrig havde været gift og ikke efterlod sig Livsarvinger, at hun

havde haft adskillige Søskende, der alle var døde, men hvoraf nogle havde efterladt sig Livsarvinger, der dog for Størstedelen boede i U.S.A. I Skiftesamlingen den 22 August 1932 nedlagde Fru Ingeborg Marie Rasmussen Paastand paa, at Bestemmelsen om det hende ved Testamentets Post 2 tillagte Indbo m m skulde forstaas saaledes, at herunder var indbefattet den Afdøde tilhørende kontante Formue. En Del af Intestatarvingerne var repræsenterede paa Samlingen og deres Repræsentant protesterede mod denne Fortolkning; Eksekutor erklærede sig enig med Intestatarvingerne og opfordrede Fru Rasmussen til at gøre sin Ret gældende ved Domstolene. I Samlingen meddelte Fiskehandler Thorvald Rasmussen, at det Beløb af 2000 Kr, som han havde hævet i Enkefru Hansens Bo, var en Gave til ham fra Afdøde; Intestatarvingernes Repræsentant kunde ikke erkende, at der forelaa en Gavedisposition og gjorde Krav paa, at det nævnte Beløb skulde inddrages i Boet.

Under 3 ved Retten for Vordingborg Købstad m v forberedte Sager, der efter Dommerens Bestemmelse er forenede under Domsforhandlingen, har de i Testamentets Post 3 indsatte Arvinger, nemlig Buffist Børge Harry Holmgreen Rasmussen og Landsretssagfører G Hjort som Værge ad hoc for de umyndige Ingemann Bernhard Holmgreen Rasmussen, Carl Emil Holmgreen Rasmussen, Fanny Elvira Holmgreen Rasmussen, Emmy Viola Holmgreen Rasmussen, Oda Birthe Mathilde Holmgreen Rasmussen og Axel Frimann Holmgreen Rasmussen paastaaet Sagsøgte, Overretssagfører K Salicath, tilpligtet at anerkende dem som ligeberettigede Universalarvinger i Boet, saaledes at den Afdøde tilfaldne Arv efter Enkefru Hansen indgaar i deres Arv; Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet han hævder, at der ikke ved Testamentet er disponeret over denne Kapital, der saaledes maa tilfalde Intestatarvingerne.

Sagsøgerinden, Fru Ingeborg Marie Rasmussen, har paastaaet Sagsøgte, Overretssagfører K Salicath, tilpligtet at anerkende hende som eneste Universalarving i Boet, saaledes at den omhandlede Arv efter Enkefru Hansen indgaar i hendes Arv; Sagsøgte procederer til Frifindelse under Fremhævelse af det af ham ovenfor anførte.

Endelig paastaar Sagsøgeren Overretssagfører K Salicath de Sagsøgte Fiskehandler Thorvald Rasmussen og Hustru Ingeborg Marie Rasmussen tilpligtede in solidum at betale 2000 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 9 Januar 1933; disse Sagsøgte paastaar sig frifundet og paastaar derhos Sagsøgeren paa Boets Vegne dømt til Betaling af 2000 Kr, der skal tilkomme dem for Pasning af Afdøde i de sidste 5 Aar; Overretssagfører K Salicath procederer til Frifindelse heroverfor.

For Landsretten har Fiskehandler Rasmussen afgivet Partsforklaring.

Ved denne Forklaring og det iøvrigt under Sagen oplyste, maa det anses tilstrækkeligt godtgjort, at Afdøde, der boede sammen med Fiskehandler Rasmussen og dennes Familie, har skænket ham dette Beløb, og Fiskehandler Rasmussen og Hustru vil derfor være at frifinde; derimod skønnes det ikke bevist, at der tilkommer disse noget Vederlag for Pasning af Afdøde, hos hvem de boede vederlagsfrit, og Overretssagfører K Salicath vil forsaavidt være at frifinde.

Med Hensyn til Spørgsmaalet, hvem den efterladte kontante Kapital skal tilfalde, maa der gaas ud fra, at da Afdøde ved Testamente maatte antage at have udtømt sine Efterladenskaber, har det været hendes Hensigt at udelukke de øvrige Arvinger, og Kapitalen vil herefter være at tillægge de ved Testamentet indsatte Arvinger. Under Hensyn til, at det Post 2 omhandlede Indbo m m er vurderet til 65 Kr, medens Ejendommen er ansat til 2000 Kr, skønnes Ægteparret Rasmussens Børn at maatte være Arvinger, medens Fru Rasmussen kun er Legatar. Den af Børnene nedlagte Paastand vil saaledes være at tage til Følge, medens Overretssagfører K Salicath og Fiskehandler Rasmussen og Hustru vil være at frifinde for hinandens Tiltale.

Sagens Omkostninger vil for alles Vedkommende være at ophæve.

Torsdag den 25 Januar.

Nr 161/1933. **Københavns Magistrat (Trolle)**

m o d

fhv Overassistent **Gustav Rigbolt** (Landsretssagfører K Rønsted),

betræffende Indstævntes Ret til Pension m m.

Østre Landsrets Dom af 26 Juni 1933: De Sagsøgte, Københavns Magistrat, bør til Sagsøgeren, fhv Overassistent Gustav Rigbolt, betale 920 Kr 58 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 28 April 1933, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 300 Kr. De Sagsøgte bør derhos anerkende, at Sagsøgeren har Krav paa at faa Spørgsmaalet om, hvorvidt han skal have Pension og i bekræftende Fald af hvilken Størrelse, afgjort af Kommunalbestyrelsen i Medfør af Vedtægtens § 32. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Appellanten har betalt det idømte Beløb, men paastaar sig frifundet for Indstævntes Tiltale iøvrigt. Indstævntes Paastand gaar ud paa, at Appellanten tilpligtes at betale ham yderligere 460 Kroner 29 Øre med Renter, hvorhos han har gentaget sin for Landsretten nedlagte Paastand om Tilkendelse af Pensionsret. Subsidiært paastaar Indstævnte Dommen stadfæstet.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Indstævnte kun har Krav paa Løn for Maanederne Oktober og

November 1932 men at han har Krav paa at faa Spørgsmaalet om sin Pension afgjort i Medfør af Vedtægtens § 32. Med Hensyn til Sagens Omkostninger vil Landsretsdommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, fhv Overassistent Gustav Rigbolt har Krav paa at faa Spørgsmaalet om, hvorvidt han skal have Pension og i bekræftende Fald af hvilken Størrelse, afgjort af Kommunalbestyrelsen i Medfør af Vedtægtens § 32. I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Københavns Magistrat, til Indstævnte med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 1 Oktober 1908 blev Sagsøgeren, fhv Overassistent Gustav Rigbolt, der er født den 31 December 1890, antaget til Tjeneste under de Sagsøgte, Københavns Magistrat. Den 1 Juli 1926 forfremmedes han til Overassistent ved Belysningsvæsnet.

Den 1 September 1932 ved 1-Tiden efter Lønudbetaling forlod Sagsøgeren sit Arbejde paa Belysningsvæsnets Kontor. Kort efter telefonerede han til en af sine Kolleger paa Kontoret og bad ham udføre det Sagsøgeren den Dag paahvilende Arbejde, da Sagsøgeren ikke var rask. Sagsøgeren tog derefter med Toget 14,20 til Hamborg, hvor han et Par Uger efter blev fundet af et Par Medlemmer af sin Familie, som formaede ham til at vende tilbage til København, Lørdag den 17 September. Sagsøgeren havde hverken givet Magistraten eller Familien Meddelelse om sin Afrejse. Familien lod ham eftersøge i Radioen. Som Grund til sin Bortrejse har Sagsøgeren anført, at han var stærkt deprimeret, dels som Følge af økonomiske Vanskeligheder (en Gæld paa ca 9000 Kr), dels paa Grund af personlige Forhold, idet han og hans Hustru paatænkte en Skilsmisse.

Ved sin Hjemkomst tog Sagsøgeren Ophold hos sin Moder, hans Hustru blev tilkaldt, og da Sagsøgeren ikke mente selv at kunne tage Affære, henvendte hans Hustru sig paa hans Vegne den 19 September til Belysningsdirektøren for at bevæge ham til at lade Sagsøgeren tiltræde sin Stilling paany. Belysningsdirektøren svarede hende, at da Sagsøgeren selv havde forladt Tjenesten, var den eneste Mulighed for hans Genindtræden, at hans Bortgang var sket i Sindssyge, men dette maatte doku-

menteres ved en fyldestgørende Lægeattest, helst fra et Hospital efter foretaget Observation. Samme Dag skrev Sagsøgerens Hustru til ham og meddelte ham, at Belysningsdirektøren havde sagt: »Det er ikke mig, men Magistraten, der træffer Bestemmelse, men kan Deres Mand fremskaffe Lægeerklæring og blive indlagt paa 6te Afdeling — — —, saa er der en Mulighed. Overlægen skal da indgive en Erklæring til mig om Observationens Resultat.«

Den 20 September udstedte Læge A Heine en Erklæring, hvorefter Sagsøgeren, der under en Depressionstilstand havde forladt Hjem og Stilling, bedes modtaget paa Kommunehospitalets 6 Afdeling til Erklæring om hans mentale Tilstand. I Henhold til denne Erklæring indlagdes Sagsøgeren den følgende Dag paa nævnte Afdeling.

Den 28 September modtog Magistraten fra Sagsøgerens Hustru et Andragende, hvori hun paa Sagsøgerens Vegne ansøgte om, at han igen maatte overtage sin Stilling efter endt Hospitalsophold. Det fremgaar af et under Sagen fremlagt Brev af 12 Oktober fra Sagsøgerens Hustru, at hun da havde forespurgt Belysningsdirektøren, hvorledes det gik med Andragendet. Endvidere satte hun sig i Forbindelse med den daværende Formand for Foreningen af Kommunens Tjenestemænd, nuværende Raadhusforvalter Laurits Kaarøe, der, efter hvad han som Vidne under Sagen har forklaret, rettede gentagne Henvendelser til Belysningsdirektøren og andre kommunale Myndigheder med det Formaal at faa Sagsøgeren gentaget i Tjenesten.

Imidlertid havde den fungerende Overlæge ved Kommunehospitalets 6 Afdeling, Dr med G E Schrøder — som det maa antages paa Magistratens Foranledning — tilsendt denne en den 6 Oktober 1932 dateret Erklæring om Sagsøgerens Tilstand.

Erklæringen er saalydende:

»Herr Ribolt maa betegnes som stemningslidende, d v s, at han fra Karakterens Side er noget tilbøjelig til Stemningssvingninger, dels i lysere og dels i mørkere Retning, og det synes navnlig, som om dette sidste er det hyppigste.

Han har under begge disse Former af Sindsstemninger, som han selv siger, ikke været forsigtig nok, men det synes, som om han ikke alene er Skyld i økonomiske Vanskeligheder, Hustruen skal efter en enkelt Oplysning heller ikke være økonomisk anlagt.

P Gr a disse Sorger samt p Gr a andre hjemlige Sorger skal der være begyndt en Depression, som har givet Anledning til, at Patienten forlod København og en Tid tog Ophold i Hamburg. Herr Ribolt er blevet bedre under Hospitalsopholdet, og vil formentlig kunne blive fuldstændig rask og skikket til at genoptage sit Arbejde.

Hvorvidt han paa det Tidspunkt, da han forlod sit Hjem, kan anses for at have været syg i en saadan Grad, at han ikke har kunnet overse Rækkevidden af sine Handlinger, kan ikke siges med Nøjagtighed, men saa meget kan dog bemærkes, at han sikkert har været under et saadant psykisk Pres, at det med Rimelighed kan forklare hans Handlemaade som sygelig, selvom man muligvis ikke i streng juridisk Forstand vil kunne betegne ham som fuldstændig utilregnelig.«

Dr Schrøder har afgivet Vidneforklaring, hvorunder han i det væsentlige har henholdt sig til Erklæringen med Tilføjende, at han paa Bægning vilde have udstedt Attest om, at Sagsøgeren ved sin Indlæggelse paa Hospitalet var syg, og at Sagsøgeren ved sin Udskrivelse den 26 Oktober 1932 ifølge Sygejournalen ikke gjorde noget deprimeret Indtryk og ønskede sig udskrevet.

Sagsøgeren foretog ikke efter sin Udskrivning nogen Henvendelse til Magistraten, idet han, efter hvad han som Part har forklaret, vidste, at Lægeerklæringen af 6 Oktober af Kommunehospitalet var tilsendt Magistraten, og gik ud fra, at Magistraten vilde indhente en ny Erklæring fra Overlægen, og derefter træffe Afgørelse af det af hans Hustru paa hans Vegne indgivne Andragende om hans Genindtræden i sin Stilling, og at det ikke kunde nytte noget, at han indfandt sig, forinden saadan Afgørelse forelaa. I denne sidste Opfattelse bestyrkedes han yderligere af Vidnet Kaarøe.

Den 14 November resolverede Magistraten:

»Rigbolt betragtes som bortgaaet af Tjenesten.«

Den 25 November indgav Sagsøgeren et Andragende til Belysningsdirektøren, hvori han anmodede om, at der maatte blive givet ham Lejlighed til paany at opnaa en Stilling under Magistraten, f Eks som Assistent under Belysningsvæsnet.

Den 12 December resolverede Magistraten, at Andragendet ikke kunde imødekommes.

Sagsøgeren har herefter under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte tilpligtede at betale ham Løn for Tiden 1 Oktober 1932 til 1 Januar 1933 med 1380 Kr 87 Øre samt Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 28 April 1933, til Betalig sker, og at yde ham Pension i Henhold til Bestemmelserne i Vedtægt af 31 Marts 1920 for Bestyrelsen af Staden Københavns kommunale Anliggender fra 1 Januar 1933 at regne.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand gør Sagsøgeren i første Række gældende, at hans Udeblivelse fra Tjenesten skyldes en ham utilregnelig Aarsag, nemlig Sygdom, og at han derfor efter Vedtægtens § 59 b 1 Pkt har Krav paa 3 Maaneders Varsel ved Afsked og paa Pension efter de almindelige Regler herom i Vedtægtens §§ 25 ff.

Subsidiært gør han gældende, at hans Udeblivelse maa betragtes som Tjenesteforseelse og behandles efter de derom i Vedtægten givne Regler, navnlig § 63, 1 og 2 og §§ 73 og 74, og at han i Tilfælde af Afskedigelse paa Grund af Tjenesteforseelse har Krav paa at faa Spørgsmaalet om sin Ret til Pension bestemt af Kommunalbestyrelsen i Medfør af Vedtægtens § 32.

De Sagsøgte gør til Støtte for deres Paastand gældende, at Sagsøgeren ved sit Forhold maa betragtes som den, der selv har søgt sin Afsked.

Det Forhold, Sagsøgeren har udvist ved uden Forhaandsmelding at bortgaa fra sin Tjeneste og rejse til Udlandet er i sig selv en grov Tjenesteforseelse, og da Sagsøgeren ikke skønnes tilstrækkeligt at have

godtgjort, at hans Tilstand ved Bortgangen og under hans Ophold i Ulandet var en saadan, at hans Forhold i saa Henseende ikke kan tilregnes ham, vilde de Sagsøgte have været berettigede til at afskedige ham uden Varsel i Medfør af Vedtægternes § 59 b, 2 Pkt.

Paa den anden Side er der ingen Holdepunkter for, at Sagsøgeren har haft til Hensigt definitivt at forlade sin Tjeneste, og navnlig fremgaar det af det ovenfor anførte, at Sagsøgeren straks efter sin Tilbagekomst tydeligt har tilkendegivet de Sagsøgte, at det var hans Ønske at genindtræde i sin Stilling snarest muligt, og at han vedblivende har fastholdt dette Ønske. Der kan derfor ikke gives de Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgeren kan betragtes og behandles som den, der selv har søgt sin Afsked, hvorimod Sagsøgeren som ovenfor bemærket, maa antages at have gjort sig skyldig i en Tjenesteforseelse, der vilde berettige Magistraten til at afskedige ham uden Varsel. Med en saadan Afskedigelse findes Magistratens Resolution af 14 November om, at Sagsøgeren betragtes som bortgaaet af sin Tjeneste, at kunne ligestilles.

Da Sagsøgeren herefter først kan betragtes som afskediget fra den Dag — efter det oplyste mellem den 19 og 25 November, da denne Resolution kommuniceredes ham, og da Magistraten ej heller har benyttet sin Beføjelse efter Vedtægtens § 63 til at suspendere ham, findes Sagsøgeren at have Krav paa Løn for Oktober og November Maaned 1932, som maa antages at udgøre $\frac{2}{3}$ af det paastævnte Beløb Kr 1380,87 eller Kr 920,58, hvilket Beløb vil være at tilkende Sagsøgeren med Renter som paastaet.

Sagsøgeren findes derhos at have Krav paa at faa Spørgsmaalet om, hvorvidt han skal have Pension og i bekræftende Fald af hvilken Størrelse, afgjort af Kommunalbestyrelsen i Medfør af Vedtægtens § 32.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde betale Sagsøgeren med 300 Kr.

Færdig fra Trykkeriet den 7 Februar 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 31

Torsdag den 25 Januar.

Nr 59/1933. **Kolding—Egtved Jærnbaneselskab, Andelsselskab i Likvidation (Kemp)** mod

fhv Overassistent **Vald Nielsen** (Henriques) og **Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse af 1898** (Steglich-Petersen)

og

Nr 94/1933. Fhv Overassistent **Vald Nielsen** (Henriques)

mod

Kolding—Egtved Jærnbaneselskab, Andelsselskab i Likvidation (Kemp) og Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse af 1898 (Steglich-Petersen),

betræffende ovennævnte Overassistent Vald Nielsens Pensionsret m m.

Østre Landsrets Dom af 6 Marts 1933: Sagsøgte, Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse af 1898, bør for Tiltale af Sagsøgeren, fhv Overassistent Vald Nielsen, og Medsagsøgte, Kolding—Egtved Jærnbaneselskab, Andelsselskab i Likvidation, i denne Sag fri at være. Sagsøgte, Kolding—Egtved Jærnbaneselskab, Andelsselskab i Likvidation, bør til Sagsøgeren betale 48 531 Kr 93 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 1 Juni 1930, til Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse af 1898 1000 Kr og Kolding—Egtved Jærnbaneselskab, Andelsselskab i Likvidation, til Sagsøgeren 1500 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Parterne principalt nedlagt følgende Paa-stande:

Fhv Overassistent Nielsen: at Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse kendes pligtig til fra den 1 Juni 1930 at regne at betale ham fuld Egenpension, eventuel Enkepension med eventuelle Børnetillæg og eventuelle Børnepensioner, alt med Regulerings-

tillæg, samt Renter efter Pensionskassens Beregningsgrundlag fra de respektive Forfaldsdage af de forfaldne Pensionsydelser.

Kolding—Egtved Jærnbaneselskab i Likvidation: at fhv Overassistent Vald Nielsen kendes uberettiget til at oppebære Pension hos Banen, samt at Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse i Forhold til Banens Bo kendes pligtig til at udbetale til Vald Nielsen den for ham pr 1 Juni 1930 opgjorte Præmiereserve med Renter heraf efter Pensionskassens Beregningsgrundlag fra 1 Juni 1930.

Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse: at den indankede Dom stadfæstes saaledes, at Retten træffer Afgørelse af, hvem den af Kassen tilbudte Præmiereserve, opgjort pr 1 Juni 1930, med Renter efter Pensionskassens Beregningsgrundlag tilkommer, og saaledes, at der anerkendes Modregningsret overfor Kolding—Egtved Jærnbaneselskab i den Del af Præmiereserven, som maatte tilkomme Banen for de Refusionskrav, som iøvrigt maatte tilkomme Kassen hos Banen.

Der er for Højesteret fremlagt en Skrivelse fra Ministeriet for offentlige Arbejder af 12 April 1933, hvori Ministeriet paa en Forespørgsel fra Banens Sagfører udtaler, at det ikke paa nærværende Tidspunkt mener at kunne træffe Afgørelse af Spørgsmaalet om, hvorledes der skal forholdes med Præmiereserven, »da det er uvist, om Landsrettens Dom vil blive staaende ved Magt, men at man iøvrigt finder det naturligt, at Spørgsmaalet om, hvem Præmiereserven skal tilfalde, afgøres af Domstolene sammen med Sagen om Funktionærernes Ret til Pension, hvorfor man for sit Vedkommende er enig i, at dette Spørgsmaal finder sin Afgørelse ved Domstolene.«

Idet det tiltrædes, at fhv Overassistent Nielsen efter Indholdet af § 34 i Pensionskassens Vedtægter og under de i denne Paragraf nævnte Omstændigheder ikke har nogen egentlig Pensionsret overfor Pensionskassen, maa det herefter statuere, at Nielsen har Krav paa at faa udbetalt den for ham pr 1 Juni 1930 beregnede Præmiereserve — under Sagen opgjort til 12 200 Kroner — som Kassen har erklæret at være rede til at udbetale ved Banens Udtræden, og som Nielsen findes at have Krav paa at faa udbetalt direkte til sig med Renter heraf efter Pensionskassens Beregningsgrundlag fra 1 Juni 1930, om hvilken Renteberegning Parterne er enige.

Idet det endvidere i Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes, at Nielsen kan gøre Pensionskrav gældende mod Banen i det i Dommen nævnte Omfang — nemlig bortset fra Krav paa Børnepension — vil Nielsen, i Overensstemmelse med den derom nedlagte subsidiære Paastand, være at anerkende som Kreditor i Banens Bo for det Beløb, hvortil Kravet er kapitaliseret i Dommen, 48 531 Kroner 93 Øre med Fradrag af det Beløb, der efter det foran anførte udbetales ham i Præmiereserve, med Renter af Differencen efter Pensionskassens Beregningsgrundlag fra 1 Juni 1930.

Det bemærkes herved, at Spørgsmaalet om de i Dommen omtalte rentefri Laan med Rette er anerkendte som Gæld i Banens Bo, ikke kan tages under Paakendelse under denne Sag.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Fhv Overassistent Valdemar Nielsen er berettiget til af Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse af 1898 at erholde udbetalt den for ham pr 1 Juni 1930 opgjorte Præmiereserve med Renter heraf efter Pensionskassens Beregningsgrundlag fra 1 Juni 1930 til Betaling sker. Nielsen anerkendes som Kreditor i Kolding—Egtved Jærnbaneselskab, Andelsselskab i Likvidation's Bo for et Beløb af 48 531 Kroner 93 Øre med Fradrag af det Beløb, der udbetales ham i Præmiereserve og med Renter af Differencen efter Pensionskassens Beregningsgrundlag fra 1 Juni 1930 til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Generalforsamlingsbeslutning af 27 Februar 1930, godkendt af Ministeriet for offentlige Arbejder den 20 Marts 1930, vedtoges det fra og med Ugangen af Maj Maaned 1930 at nedlægge Kolding—Egtved Jærnbane, der dreves af et Andelsselskab med begrænset Ansvar, Kolding—Egtved Jærnbaneselskab — i det følgende betegnet som Banen — i hvilket bl a Staten, Vejle Amts Kommune, Kolding Købstads Kommune og de Sognekommuner, gennem hvilke Banen var anlagt, var Andelshavere. Som Følge heraf blev de ved Banen ansatte 18 Tjenestemænd afskedigede fra den 31 Maj 1930 at regne.

Ifølge § 27 i det for Banen ved Standsningen gældende Lønningsreglement (Reglement for danske Privatbaners Tjenestemænd) er enhver ved Banen ansat Tjenestemand berettiget til Pension for sig selv og for sin efterladte Enke samt til Børnepension i Overensstemmelse med de i Reglementet nærmere fastsatte Regler. Ret til Egen-Pension tilkommer ifølge § 31 Tjenestemænd, der »afskediges paa Grund af Alder eller Svagelighed eller anden dem utilregnelig Aarsag«. Efter § 28 udredes Pensionerne »af vedkommende Bane eller af den Pensionskasse eller lignende, hvori Banen har forsikret sin Pensionsforpligtelse«.

Banen var Medlem af Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse af 1898 — i det følgende betegnet som Pensionskassen. Denne er et Interessentskab, hvoraf Hovedparten af Privatbanerne er Medlemmer. Dens Formaal er at afholde de Pensionsudgifter, som paahviler de i Pensionskassen interesserede Baner, der som Bidrag til Pensionskassen betaler 15 pCt af de ved Banerne ansatte Tjenestemænds pensionsgivende Lønningsindtægt. Vedtægterne for Pensionskassen indeholder

i § 12 en til § 31 i Banens Lønningsreglement svarende Bestemmelse og er i det hele affattet i Overensstemmelse med Lønningsreglementet forsaavidt angaar Tjenestemændenes Pension. Dog indeholder Pensionskassens Vedtægter i § 34 en saalydende Bestemmelse, hvortil ingen tilsvarende Bestemmelse findes i Banens Lønningsreglement:

»En Banes Udtrædelse af Pensionskassen kan kun finde Sted ved Banens Nedlæggelse eller Overtagelse af Staten. I saa Fald afgøres de gensidige Forpligtelser mellem Pensionskassen og den udtrædende Bane af Ministeriet for offentlige Arbejder, derunder ogsaa indbefattet, hvorledes der skal forholdes over for de ved den udtrædende Bane ansatte pensionsberettigede Tjenestemænd.«

I Skrivelse af 24 Marts 1930 anmodede Banen Ministeriet for offentlige Arbejder om i Henhold til denne Bestemmelse at træffe Afgørelse med Hensyn til de deri nævnte Spørgsmaal.

Under de Forhandlinger, der derefter fandt Sted mellem Ministeriet for offentlige Arbejder, Banen, Pensionskassen og de afskedigede Tjenestemænds Organisationer, tilbød Pensionskassen at udbetale de i Anledning af Banens Nedlæggelse afskedigede Tjenestemænd et Beløb svarende til den samlede Præmiereserve, som et Forsikringsselskab, der havde tegnet Pensionsforsikringer for Personalet paa forsikringsmæssig Maade, skulde have henlagt for derved i Forbindelse med de til en saadan Forsikring svarende fremtidige Præmier at kunne opfylde sine Forpligtelser efter Forsikringerne. Denne Præmiereserve opgjorde Pensionskassen til 139 100 Kr.

Da de afskedigede Tjenestemænd heroverfor fastholdt at have en egenlig Pensionsret overfor Pensionskassen og ikke ønskede at indlade sig paa nogen nærmere Forhandling, forinden denne deres paastaaede Ret var godkendt, og da Ministeriet for offentlige Arbejder ikke ønskede at afgøre dette Spørgsmaal, har en af de afskedigede Tjenestemænd, fhv Overassistent Valdemar Nielsen, der har været ansat ved Banen siden den 1 April 1898, anlagt nærværende Sag mod Pensionskassen og Banen, hvorunder han principalt paastaar Pensionskassen kendt pligtig til fra den 1 Juni 1930 at regne at betale ham fuld egen Pension, eventuel Enkepension med eventuelle Børnetillæg og eventuelle Børnepensioner, alt med Reguleringstillæg, samt Renter 5 pCt p a fra de respektive Forfaldsdage, til Betaling sker, af de forfaldne Pensionsydelser.

Sagsøgeren har derhos nedlagt følgende subsidiære Paastande:

a) De Sagsøgte dømmes til in solidum at udrede disse Pensionsydelser med Renter som anført.

b) De Sagsøgte dømmes til hver at udrede Halvdelen af disse Pensionsydelser, for Pensionskassens Vedkommende med Renter som anført, og saaledes at Kravene for Banens Vedkommende anerkendes forud for de i Banens Bo af Statskassen, Vejle Amtsråd, Viuf Sogneraad-Eltang-Vilstrup Sogneraad, Alminde Sogneraad, Harte-Bramdrup Sogneraad, Kolding Byraad, Øster-Starup Sogneraad og Egtved Sogneraad anmeldte Krav, og opgøres til Halvdelen af disse Ydelsers kapitaliserede Værdi, 48 715 Kr 03 Øre, eller til 24 357 Kr 01 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 1 Jun 1930, til Betaling sker.

c) Pensionskassen dømmes til at udrede Halvdelen af disse Pensionsyndelser med Renter som anført, samt til at betale Sagsøgeren Halvdelen af den for ham i Pensionskassen henstaaende Præmiereserve pr 1 Juni 1930 med Renter 5 pCt p a fra nævnte Dato, til Betaling sker.

d) Pensionskassen dømmes til at betale Sagsøgeren hele den for ham i Pensionskassen henstaaende Præmiereserve pr 1 Juni 1930 med Renter 5 pCt p a fra nævnte Dato, til Betaling sker.

e) Pensionskassen dømmes til at betale Sagsøgeren Halvdelen af de af og for ham før den 1 Oktober 1919 til Pensionskassen indbetalte Bidrag og fuldt ud de af ham selv siden 1 Oktober 1919 betalte Bidrag, begge Dele uden Renter.

f) Banen dømmes til at udrede de under den principale Paastand nævnte Pensionsyndelser, opgjort til 48 715 Kr 03 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 1 Juni 1930, til Betaling sker, og med Fortrinsret som under b) anført.

g) Banen dømmes til at betale Sagsøgeren dette Beløb med Renter som anført uden saadan Fortrinsret.

Banen har principalt paastaaet sig frifundet og har subsidiært nedlagt Paastand paa, at Banen frifindes mod at anerkende Sagsøgeren som simpel Kreditor for Halvdelen af den kapitaliserede Værdi af Egen-Pension, Enkepension og Børnepensionstillæg, eventuelt med Tillæg af et af Retten fastsat Beløb for Kapitalværdien af Reguleringstillægget, og mere subsidiært at Boet frifindes mod at anerkende Sagsøgeren som simpel Kreditor for hele den kapitaliserede Værdi af nævnte Pensionsyndelser m m med Fradrag af de Bidragsbeløb, som maatte blive refunderet ham af Pensionskassen, og de Beløb, som forlods maatte blive tillagt ham af den til Boet eventuelt betalte Præmiereserve. Banen har derhos nedlagt forskellige Paastande overfor den medsagsøgte Pensionskasse, bl a gaaende ud paa, at Pensionskassen tilpligtes at betale til Boet den for Sagsøgeren pr 1 Juni 1930 opgjorte Præmiereserve med Fradrag af de i Sagsøgerens subsidiære Paastand e) omhandlede Bidrag med Renter 5 pCt p a fra 1 Juni 1930, til Betalingsdagen.

Pensionskassen har nedlagt Paastand paa Frifindelse for Sagsøgeren og Medsagsøgtes Tiltale, principalt mod Udlevering af Præmiereserven, opgjort pr 1 Juni 1930, subsidiært imod Betaling af halv Pension eksklusive Reguleringstillæg og eventuel Børnepension.

Sagsøgeren gør nærmere gældende, at Ordene i Lønningsreglementets § 31 og den enslydende Bestemmelse i § 12 i Pensionskassens Vedtægter, hvorefter Banens Tjenestemænd har Ret til Pension, »naar de afskediges paa Grund af Alder eller Svagelighed eller anden dem utilregnelig Aarsag«, utvivlsomt omfatter det Tilfælde, at en Tjenestemand afskediges paa Grund af Banens Nedlæggelse. Det fremgaar af den Kommissionsbetænkning, der danner Grundlaget for Lønningsreglementet, at det har været Meningen, at Privatbanernes Personale skulde have samme Pensionsret som Statsbanepersonalet og følgelig have Ret til Pension i alle Tilfælde, hvor Vedkommende var uden Skyld i Afskedigelsen. Der er følgelig intet Grundlag for at underkaste de nævnte Vedtægtsbestemmelser en indskrænkende Fortolkning. Sagsøgeren gør videre gældende, at han har Ret til Pension ikke blot i Forhold til

Banen, men ogsaa direkte overfor Pensionskassen, i hvilken Henseende han bl a henviser til Vedtægternes § 9, hvorefter »Pensionen udredes af Pensionskassen — — —, men udbetales gennem den Bane, hvor Tjenestemanden sidst har været ansat.«

Banen gør heroverfor gældende, at det ikke har været tilsigtet at tillægge Funktionærer, der afskediges som Følge af en Banes Nedlæggelse, Ret til at fremsætte et kapitaliseret Pensionskrav mod Banens Likvidations- eller Konkursbo. Hverken Lønningsreglementets eller Pensionskassevedtægtsens herhenhørende Bestemmelse, der er udformede paa Grundlag af Pensionsreglerne for Statstjenestemænd, giver Føje til at medtage denne Afskedigelsesgrund blandt de pensionsberettigede, hvilket vilde give Funktionærene en urimelig Begunstigelse paa Bekostning af Banens øvrige Kreditorer.

Pensionskassen, der erkender, at Ordene i Vedtægtsens § 12 omfatter et Tilfælde som det foreliggende, gør gældende, at det vilde være stridende mod de Forudsætninger, hvorunder Pensionskassen har overtaget Pensionsforsikringen, om den skulde være pligtig at betale fuld Pension til Tjenestemænd, der er afskedigede i Anledning af en Banes Nedlæggelse. Herved vilde Pensionskassens Risiko blive forøget paa en meget væsenlig og ganske uberegnelig Maade. Ved Fastsættelsen af det Bidrag, der er betalt til Pensionskassen, er der intet Hensyn taget til denne Eventualitet, og Kassen er følgelig ikke i Stand til at udrede Pension i saadanne Tilfælde uden at paaligne dens Interessenter, der ifølge Vedtægternes § 1 er ansvarlige for Kassens Forpligtelser i Forhold til de for de sidste 10 Aar indbetalte Bidrag, ekstraordinære Bidrag, hvilket vil kunne have katastrofale Følger for Kassens Medlemmer, navnlig da den Mulighed ikke er fjerntliggende, at et større Antal af de i Kassen interesserede Baner vil se sig nødsaget til at standse Driften. Det fremgaar da ogsaa klart af Vedtægternes § 34, 2 Pkt, at Tjenestemænd, der afskediges i Anledning af en Banes Nedlæggelse, ikke har Ret til Pension af Pensionskassen, idet Ministeriet for offentlige Arbejder i saadanne Tilfælde afgør, hvorledes der skal forholdes overfor saadanne Tjenestemænd. Paa den anden Side bør en Banes Nedlæggelse naturligvis ikke medføre ugrundet Berigelse for Pensionskassen, hvorfor denne er villig til at udbetale Præmiereserven, opgjort som ovenfor nævnt, til Banen eller de afskedigede Tjenestemænd.

Da Retten maa give Pensionskassen Medhold i, at Sagsøgeren efter Indholdet af Vedtægternes § 34 ikke har nogen egenlig Pensionsret overfor Pensionskassen, og da Retten ikke — uanset at den for Pensionskassen mødende Sagfører har erklæret sig enig heri — finder at kunne træffe Afgørelse angaaende de Spørgsmaal, hvis Afgørelse ifølge Vedtægternes § 34 er henlagt til Ministeriet for offentlige Arbejder, hvorved bemærkes, at Pensionskassens Vedtægter er stadfæstede af nævnte Ministerium, og at det ikke er oplyst, om dette er enigt i, at disse Spørgsmaal indbringes for Domstolene, vil Pensionskassen være at frifinde.

Derimod vil Banen være at dømme til at betale Sagsøgeren Pension i Overensstemmelse med Bestemmelserne herom i Lønningsregle-

mentets Kap 3, idet Sagsøgerens Afskedigelse skyldes en ham utilregnelig Aarsag, og idet Banen i Forhold til Sagsøgeren maa hæfte for Pensionen allerede som Følge af, at Sagsøgeren ikke ved sin Afskedigelse har erhvervet Pensionsret overfor Pensionskassen.

Med Hensyn til Pensionsrettens nærmere Indhold har Banen bestridt, at der tilkommer Sagsøgeren Reguleringstillæg samt eventuel Børnepension.

Lønningsreglementet indeholder herom følgende Bestemmelser:

§ 47: »Der ydes enhver, der pensioneres i Henhold til nærværende Reglement, Dyrtids- og Konjunkturtillæg, der fastsættes til $\frac{2}{3}$ af det Dyrtids- og Konjunkturtillæg, der til enhver Tid vilde være tilkommet Tjenestemanden i Forhold til hans sidste oppebaarne Lønningsindtægt.«

§ 45: »Under tilsvarende Betingelser — — — kan der tiltaas uforørgede fader- og moderløse Børn (herunder Stedbørn og Adoptivbørn) af de i § 27 nævnte Personer, naar disse havde Forsørgelsespligt overfor Børnene, hver en Pension af indtil 270 Kr aarlig — — —.«

Med Hensyn til Reguleringstillæget anfører Banen, at Sagsøgeren ikke har Krav paa dette Tillæg, efter at Banen er ophørt at eksistere, idet det ligger i disse midlertidige og varierende Tillægs Natur, at de kun ydes, saalænge Banen selv fungerer og i sin Økonomi er underkastet de skiftende Konjunkturers Indflydelse.

Heri findes der imidlertid ikke at kunne gives Banen Medhold, idet Tillæget maa anses ved Reglementets § 47 at være tilsagt Tjenestemændene som en egenlig Pensionsandel, hvis Størrelse derhos ikke er gjort afhængig af Banens Driftsresultat, men derimod af det almindelige Prisniveau, hvorved bemærkes, at Dyrtids- og Konjunkturtillæget, i Stedet for hvilke Reguleringstillæget nu er traadt, ifølge Lønningsreglementets § 71 ydes efter de til enhver Tid for Statsbanernes Tjenestemænd gældende Regler og Satser.

Derimod maa der gives Banen Medhold i, at Sagsøgeren efter den Maade, hvorpaa Reglementets § 45 er affattet — (»kan der tiltaas«) — ikke ved Domstolene kan indtale noget Krav paa eventuel Børnepension.

Til Begrundelse af Sagsøgerens Paastand om Ret til Fyldestgørelse forud for de af Andelshaverne i Banens Bo anmeldte Fordringer for Forstrækninger ydet til Banen har Sagsøgeren anbragt, at disse Forstrækninger i Virkeligheden ikke er Laan, men Tilskud og derfor ikke er dividendeberettigede, forinden Banens Kreditorer er fyldestgjort forud. Heroverfor har Banen gjort gældende, at Likvidationskomitéen har foretaget en omhyggelig Gennemgang af de af Andelshaverne i Boet anmeldte Fordringer, og at disse kun er anerkendt i Boet i det Omfang, hvori det har drejet sig om rentefri Laan i Overensstemmelse med Reglerne i Lov Nr 130 af 30 Marts 1920, hvorimod hverken de af Kommunerne ydede rene Tilskud eller Andelskapitalen er anerkendt som dividendeberettigende Krav. De saaledes anerkendte Fordringer udgør noget over 900 000 Kr. Da Sagsøgeren ikke har godtgjort, at disse Fordringer med Urette er anerkendt som simpel Gæld i Boet, og der ikke er givet de paagældende Andelshavere Lejlighed til under Sagen at imødegaa Sagsøgerens her omhandlede Paastand, vil denne ikke kunne tages til Følge.

Hvad endelig angaar Kapitaliseringen af Sagsøgerens Fordring til 48 715 Kr 03 Øre, bemærkes, at denne er foretaget af Statsanstalten for Livsforsikring. Beløbet fremkommer saaledes:

Kapitaliseret Egen-Pension, Enkepension samt Reguleringsstillæg	48 472 Kr 23 Øre
Kapitaliseret Børnepensionstillæg til eventuel Enkepension ca	59 — 70 —
Kapitaliseret eventuelle Børnepensioner med Tillæg ca	183 — 10 —

Ialt 48 715 Kr 03 Øre.

Naar i dette Beløb den kapitaliserede Værdi af eventuelle Børnepensioner med Tillæg ca 183 Kr 10 Øre i Henhold til ovenstaaende fradrages, bliver til Rest 48 531 Kr 93 Øre. Dette Beløb, mod hvis Rigtighed Banen ikke har fremsat nogen nærmere begrundet Indsigelse, vil Banen herefter være at dømme til at betale Sagsøgeren med Renter som paastaaet, hvorved bemærkes, at Banen ikke har protesteret mod Rentepaastanden.

I Sagsomkostninger findes Sagsøgeren at burde betale Pensionskassen 1000 Kr, og Banen at burde betale Sagsøgeren 1500 Kr.

=====

Nr 92/1933. **Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse af 1898 (Steglich-Petersen)** m o d

fhv Pudser **P Skov** (Henriques efter Ordre) og **Kolding—Egtved Jærnbaneselskab, Andelselskab i Likvidation (Kemp)**,

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Forpligtelse til Udbetaling af hele den Indstævnte Skov tilkommende Pension m m.

Østre Landsrets Dom af 6 Marts 1933: Sagsøgte. Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse af 1898, bør til Sagsøgeren, fhv Pudser P Skov, for Tiden fra den 1 Juni 1930 at regne betale fuld Pension med Reguleringstillæg samt Renter 5 pCt p a af de forfaldne Pensionsydelse fra de respektive Forfaldsdage, til Betaling sker. Denne Sagsøgte er pligtig at betale Sagsøgerens eventuelle Enke Pension med eventuelle Børnetillæg og Reguleringstillæg. Den sagsøgte Pensionskasse har hos Sagsøgte Kolding—Egtved Jærnbaneselskab, Andelselskab i Likvidation, Krav paa Refusion af Halvdelen af ovennævnte Pensionsydelse, herunder af Reguleringstillæget. Iøvrigt bør Parterne for hinandens Tiltale i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte, Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse af 1898, til Sagsøgeren 1000 Kr. Sagens Omkostninger ophæves iøvrigt. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten principalt nedlagt Paastand om Frifindelse mod Erlæggelse af halv Pension, heri ikke indbefattet Reguleringstillæg. Appellanten har derhos overfor Indstævnte Kolding—Egtved Jærnbaneselskab, Andelsselskab i Likvidation, paastaaet den indankede Dom ændret derhen, at denne Indstævnte tilpligtes at anerkende, at Appellanten har Krav paa Refusion af den kapitaliserede Værdi af samtlige de Ydelser, som Appellanten maatte blive kendt pligtig til at udrede udover, hvad der anerkendes ved den principale Paastand.

Begge de Indstævnte har paastaaet Dommen stadfæstet.

Som nævnt i Dommen bestemmer § 32, 2 Stk i Pensionskassens Vedtægter, at Dyrtids- og Konjunkturtillæg — nu Reguleringstillæg — der udbetales af Pensionskassen, ved hvert Regnskabsaars Udløb skal refunderes af samtlige de i Pensionskassen interesserede Baner i Forhold til Størrelsen af de for samme Aar indbetalte ordinære Bidrag.

Da Reguleringstillægget saaledes ikke hører til de Ydelser, som Banen har forsikret hos Pensionskassen, men dennes Forhold til Reguleringstillægene kun er at formidle Fordelingen af nævnte Ydelser, der udredes af Banerne, findes Pensionskassen ikke at kunne være pligtig til at udbetale Reguleringstillæg til en udtraadt Banes Pensionister og Pensionskassen vil deror være at frifinde for Indstævnte Skovs Tiltale forsaavidt angaar hans Paastand om Reguleringstillæg. Da Skov efter Lønningsreglementet har Krav paa Reguleringstillæg overfor Banen, og da han subsidiært har gjort dette Krav gældende, vil han være at anerkende som berettiget til i Banens Bo at kræve den kapitaliserede Værdi af Reguleringstillægget til hans Pension og hans eventuelle Enkes Pension med eventuelle Børnetillæg med Renter efter Pensionskassens Beregningsgrundlag fra den 1 Juni 1930, om hvilken Renteberegning der er Enighed mellem Parterne.

Med denne Ændring vil Dommen iøvrigt i Henhold til dens i saa Henseende anførte Grunde være at stadfæste, dog at Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves ligeledes.

I Salær for Højesteret tillægges der den for Indstævnte Skov beskikkede Sagfører 300 Kroner, der udredes af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse af 1898, bør til Indstævnte, fhv Pudser Skov for Tiden fra den 1 Juni 1930 at regne betale fuld Pension, dog uden Reguleringstillæg, samt Renter 5 pCt aarlig af de forfaldne Pensionsydelser fra de respektive Forfaldsdage, til Betaling sker. Appellanten er

pligtig at betale denne Indstævntes eventuelle Enke Pension med eventuelle Børnetillæg men uden Reguleringstillæg.

Indstævnte Skov anerkendes som Kreditor i Kolding—Egtved Jærnbaneselskab, Andelsselskab i Likvidation's Bo for den kapitaliserede Værdi af Reguleringstillæget til hans og hans eventuelle Enkes Pension med eventuelle Børnetillæg med Renter efter Pensionskassens Beregningsgrundlag fra den 1 Juni 1930, til Betaling sker. Appellanten har hos det likviderende Jærnbaneselskab Krav paa Refusion af Halvdelen af ovennævnte Pensionsydelse uden Reguleringstillæg, og anerkendes som Kreditor i Banens Bo for den kapitaliserede Værdi af Halvdelen af disse Ydelser med Renter efter Pensionskassens Beregningsgrundlag fra 1 Juni 1930 til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører C B Henriques 300 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, fhv Pudser P Skov, blev den 1 Juni 1919 ansat ved Kolding—Egtved Jærnbaneselskab — i det følgende betegnet som Banen — der er et Andelsselskab med begrænset Ansvar, i hvilket bl a Staten, Vejle Amts Kommune, Kolding Købstads Kommune og de Sognekommuner, gennem hvilke Banen var anlagt, var Andelshavere.

Sagsøgeren blev afskediget til Fratrædelse med Udgangen af April Maaned 1925, fordi hans Tjeneste som Pudser blev overflødig som Følge af, at Banen var gaaet over til at anvende Motortog i Driften.

Ifølge § 27 i det for Banen ved Sagsøgerens Afskedigelse gældende Lønningsreglement (Reglement for Danske Privatbaners Tjenestemænd) var enhver ved Banen ansat Tjenestemand berettiget til Pension for sig selv og for sin efterladte Enke samt til Børnepension i Overensstemmelse med de i Reglementet nærmere fastsatte Regler. Ret til Egen-Pension tilkom ifølge § 31 Tjenestemænd, der »afskediges paa Grund af Alder eller Svagelighed eller anden dem utilregnelig Aarsag«. Efter § 28 udredes Pensionen »af vedkommende Bane eller af den Pensionskasse eller lignende, hvori Banen har forsikret sin Pensionsforpligtelse«.

Banen var Medlem af Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse af 1898 — i det følgende betegnet som Pensionskassen. Denne er et Interessentskab, hvoraf Hovedparten af Privatbanerne er Medlemmer. Dens Formaal er at afholde de Pensionsudgifter, som paahviler de i Pensionskassen interesserede Baner, der som Bidrag til Pensionskassen betaler 15 pCt af de ved Banerne ansatte Tjenestemænds pensionsgivende

Lønningsindtægt. Vedtægterne for Pensionskassen indeholdt i § 12 en til Banens Lønningsreglement § 31 svarende Bestemmelse. I Vedtægternes § 31 var det bestemt, at vedkommende Bane skulde refundere Pensionskassen Halvdelen af Pensionen med eventuelle Dyrtids- og Konjunkturtillæg til Tjenestemænd, der er afskediget, uden at Aarsagen hertil er Alder eller Svagelighed.

Sagsøgeren oppebar efter sin Afskedigelse Pension, beregnet i Overensstemmelse med Banens Lønningsreglement og Pensionskassens Vedtægter. Pensionen udbetaltes ham gennem Banen, der fra Pensionskassen kun fik refunderet Halvdelen af Udgiften, da Sagsøgerens Afskedigelse som nævnt ikke skyldtes Alder eller Svagelighed.

Ved Generalforsamlingsbeslutning af 27 Februar 1930, godkendt af Ministeriet for offentlige Arbejder den 20 Marts 1930, vedtoges det fra og med Udgangen af Maj Maaned 1930 at nedlægge Banen.

I Skrivelse af 5 Juni 1930 meddelte Pensionskassen Sagsøgeren, at han, efter at Banen var nedlagt og som Følge heraf var udtraadt af Pensionskassen, indtil videre af denne vilde faa udbetalt Halvdelen af den af ham hidtil oppebaarne Pension uden Dyrtids- og Konjunkturtillæg.

Da Sagsøgeren formener at have Krav paa af Pensionskassen at faa udbetalt fuld Pension med Tillæg, har han anlagt nærværende Sag mod Pensionskassen og Banen, hvorunder han principalt paastaar Pensionskassen kendt pligtig til fra den 1 Juni 1930 at regne at betale ham fuld Egen-Pension, eventuel Enkepension med eventuelle Børnetillæg og eventuelle Børnepensioner, alt med Reguleringstillæg, samt Renter 5 pCt p a af de forfaldne Pensionsydelse fra de respektive Forfaldsdage til Betaling sker. Sagsøgeren har derhos nedlagt forskellige subsidiære Paastande saavel over for Pensionskassen som overfor Banen.

Pensionskassen har principalt paastaet sig frifundet, subsidiært frifundet mod at betale Sagsøgeren halv Pension eksklusive eventuelle Børnepensioner og Reguleringstillæg, hvorhos Pensionskassen — for det Tilfælde, at Sagsøgeren faar Medhold i sin principale Paastand — har paastaet sig kendt berettiget til Refusion hos Banen for Halvdelen af Sagsøgerens Pension og af hele Reguleringstillæget.

Banen, der understøtter Sagsøgerens principale Paastand, har nedlagt forskellige Paastande for det Tilfælde, at denne ikke maatte blive taget til Følge.

Til Støtte for sin principale Paastand gør Sagsøgeren gældende, at han ved sin Afskedigelse har faaet tillagt fuld Pension med Tillæg fra Pensionskassen, og at den Omstændighed, at Banen er nedlagt, maa være uden Betydning for hans Retsstilling.

Pensionskassen gør heroverfor i første Række gældende, at Sagsøgeren ikke har erhvervet nogen selvstændig, men alene en af Banens Ret afledet Ret overfor Pensionskassen. Denne Ret maa følgelig være betinget af, at Banen vedblivende er Medlem af Pensionskassen og betaler de for Pensionskassens Overtagelse af Pensionsrisikoen betingede Bidrag.

Til Støtte for den subsidiære Paastand anfører Pensionskassen, at Vedtægternes § 31 ved Generalforsamlingsbeslutning af 30 August 1928, godkendt af Ministeriet for offentlige Arbejder den 8 September s A, er

ændret derhen, at Pensionskassen til Tjenestemænd, der afskediges med Pension af andre Aarsager end Alder eller Svagelighed, kun udreder Halvdelen — for Tjenestemænd med under 20 Aars Pensionsalder kun en Fjerdedel — af Pensionen med Tillæg.

Der findes ikke at kunne gives Pensionskassen Medhold i nogen af disse Betragtninger. Pensionskassens Vedtægter, navnlig §§ 8, 9, 12 og § 31 i den Affattelse, som den havde, dengang Sagsøgeren blev afskediget, forstaas naturligst saaledes, at Tjenestemændene har en direkte, af Banens senere Skæbne uafhængig Ret til Pension fra Pensionskassen, naar de afskediges af de i Vedtægternes § 12 nævnte Aarsager, alene med den Begrænsning, som følger af Vedtægternes § 34, hvorefter Ministeriet for offentlige Arbejder i Tilfælde af en Banes Nedlæggelse eller Overtagelse af Staten og deraf følgende Udtrædelse af Pensionskassen træffer Afgørelse bl a af, hvorledes der skal forholdes overfor de ved Banen ansatte pensionsberettigede Tjenestemænd. I modsat Fald vilde der da ogsaa i Vedtægterne ganske mangle en Bestemmelse om, hvorledes der i Tilfælde af en Banes Nedlæggelse skulde forholdes overfor dens Pensionister, idet Vedtægternes § 34 efter sit Indhold ikke angaar disse. Vedtægtsændringen af 30 August 1928 maa være uden Betydning for Sagsøgerens Retsstilling, da den først er vedtaget, efter at han var afskediget med Pension.

Med Hensyn til Pensionsrettens nærmere Indhold har Pensionskassen bestridt, at Sagsøgeren har Krav paa Reguleringstillæg samt eventuel Børnepension.

Pensionskassens Vedtægter indeholder herom følgende Bestemmelser:

§ 27: »Der ydes enhver Tjenestemand, der pensioneres i Henhold til nærværende Vedtægter, saavel Dyrtids- som Konjunkturtillæg. Disse Tillægs Størrelse fastsættes til $\frac{2}{3}$ af det Dyrtids- og Konjunkturtillæg, der vilde have tilkommet Tjenestemanden i Forhold til hans sidst oppebaarne Lønningsindtægt, og beregnes efter de til enhver Tid for Statsbanernes Tjenestemænd gældende Regler og Satser.

Enker og forældreløse Børn, der pensioneres i Henhold til disse Vedtægter, ydes der Dyrtids- og Konjunkturtillæg — — —.«

§ 26: »Under tilsvarende Betingelser — — — kan der af Pensionskassens Bestyrelse tilstaas uforsørgede fader- og moderløse Børn (herunder Stedbørn og Adoptivbørn) — — — en Pension af indtil 270 Kr aarlig — — — forsaavidt og saalænge de dertil er trængende og værdige — — —.«

Med Hensyn til Reguleringstillæget anfører Pensionskassen, at Sagsøgeren ikke har Krav paa dette Tillæg, efter at Banen er ophørt at eksistere, idet det ligger i dette midlertidige og varierende Tillægs Natur, at det kun ydes, saalænge Banen selv fungerer og i sin Økonomi er underkastet de skiftende Konjunkturers Indflydelse.

Heri findes der imidlertid ikke at kunne gives Pensionskassen Medhold, idet Tillæget maa anses som en Bestanddel af Pensionen, hvis Størrelse derhos er gjort afhængig ikke af Banens Driftsresultat, men derimod af det almindelige Prisniveau, hvorved bemærkes, at Tillæget

som ovenfor nævnt beregnes i Overensstemmelse med de til enhver Tid for Statsbanernes Tjenestemænd gældende Regler.

Derimod maa der gives Pensionskassen Medhold i, at Sagsøgeren efter den Maade, hvorpaa Vedtægternes § 26 er affattet — («kan der — — — tilstaas») — ikke ved Domstolene kan indtale noget Krav paa eventuel Børnepension.

I Henhold til det saaledes anførte vil Sagsøgerens principale Paa-stand være at tage til Følge, dog at han ikke vil kunne kendes berettiget til eventuel Børnepension.

Banen erkender i Forhold til Pensionskassen at være pligtig i Henhold til Vedtægternes § 31 at refundere Pensionskassen Halvdelen af selve Pensionens kapitaliserede Værdi, men bestrider at være pligtig til at refundere Reguleringstillæget. Dette sidste støtter Banen paa, at der i Vedtægternes § 32, 2 Stk findes en saalydende Bestemmelse:

»Saalænge der betales de pensionerede Tjenestemænd og disses Enker Dyrtdids- og Konjunkturtillæg — — — skal de hertil medgaaede Beløb, der udbetales de Paagældende sammen med Pensionen, refunderes af samtlige de i Pensionskassen interesserede Baner. Refusionen finder Sted ved hvert Regnskabsaars Slutning, og Beløbet repareres paa Banerne i Forhold til Størrelsen af de for det samme Aar indbetalte ordinære Bidrag.«

Banen gør nærmere gældende, at Forholdet herefter ikke er det, at hver Bane skal refundere sine egne Pensionisters Reguleringstillæg, men samtlige hvert Aar udbetalte Reguleringstillæg fordeles paa de Baner, der i samme Aar har været Medlemmer af Pensionskassen og ydet Bidrag til denne, i Forhold til Bidragenes Størrelse, altsaa ganske uafhængigt af, om Banen har faa eller mange Pensionister i Forhold til det Antal tjenstgørende Funktionærer, for hvilke der betales Bidrag. Naar en Bane nedlægges, maa Reguleringstillægene til dens Pensionister fordeles paa de som Interessenter i Pensionskassen tilbageværende Baner.

Retten finder at maatte give Banen Medhold i, at Reguleringstillæg, der af Pensionskassen udbetales Banens pensionerede Tjenestemænd, ikke fuldt ud kan kræves refunderet af Banen, hvorimod Banen findes at være pligtig i Henhold til Vedtægternes § 31 at refundere Pensionskassen Halvdelen af det Reguleringstillæg, der ydes Sagsøgeren.

I Sagsomkostninger findes Pensionskassen at burde betale Sagsøgeren 1000 Kr, medens Sagens Omkostninger iøvrigt findes at kunne ophæves.

Nr 93/1933. **Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse af 1898** (Steglich-Petersen) m o d

fhv Stationsforstander **H Hansen** (Henriques efter Ordre) og **Kolding—Egtved Jærnbaneselskab, Andelsselskab i Likvidation** (Kemp),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Forpligtelse til Udbetaling af det Indstævnte Hansen tilkommende Reguleringstillæg m m.

Østre Landsrets Dom af 6 Marts 1933: Sagsøgte, Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse af 1898, bør til Sagsøgeren, fhv Stationsforstander H Hansen, Kolding, for Tiden fra den 1 Juni 1930 at regne betale Reguleringstillæg til hans Pension tilligemed Renter 5 pCt p a af de forfaldne Pensionsydelse fra de respektive Forfaldsdage, til Betaling sker. Sagsøgte er pligtig at betale Reguleringstillæg til Sagsøgerens eventuelle Enkes Pension. Sagsøgte, Kolding—Egtved Jærnbaneselskab, Andelsselskab i Likvidation, bør for Tiltale af Sagsøgeren og ovennævnte Medsagsøgte i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte, Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse af 1898, til Sagsøgeren 300 Kr. Sagens Omkostninger ophæves iøvrigt. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten nedlagt Paastand om Frifindelse.

Begge de Indstævnte har paastaet Dommen stadfæstet.

Som nævnt i Dommen bestemmer § 32, 2 Stk i Pensionskassens Vedtægter, at Dyrtids- og Konjunkturtillæg — nu Reguleringstillæg — der udbetales af Pensionskassen, ved hvert Regnskabsaars Udløb skal refunderes af samtlige de i Pensionskassen interesserede Baner i Forhold til Størrelsen af de for samme Aar indbetalte ordinære Bidrag.

Da Reguleringstillæget saaledes ikke hører til de Ydelser, som Banen har forsikret hos Pensionskassen, men dennes Forhold til Reguleringstillægene kun er at formidle Fordelingen af nævnte Ydelser, der udredes af Banerne, findes Pensionskassen ikke at kunne være pligtig til at udbetale Reguleringstillæg til en udtraadt Banes Pensionister og Pensionskassen vil derfor være at frifinde for Indstævnte Hansens Tiltale i denne Sag.

Da Hansen efter Lønningsreglementet overfor Banen har Krav paa Reguleringstillæg, og da han subsidiært har gjort dette Krav gældende, vil han derimod være at anerkende som berettiget til i Banens Bo at kræve den kapitaliserede Værdi af Reguleringstillæget til hans Pension og eventuelle Enkes Pension — under Sagen opgjort til 6158 Kroner 74 Øre — med Renter efter Pensionskassens Beregningsgrundlag fra den 1 Juni 1930, om hvilken Renteberegning Parterne er enige.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde op-
hæves.

I Salær for Højesteret tillægges der den for Indstævnte Han-
sen beskikkede Sagfører 300 Kroner, der udredes af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Danske Privatbaners Pensions-
og Enkekasse af 1898, bør for Tiltale af Ind-
stævnte, fhv Stationsforstander H Hansen, i
denne Sag fri at være.

Indstævnte Hansen anerkendes som Kre-
ditor i Kolding—Egtved Jærnbaneselskab, An-
delsselskab i Likvidation's Bo for den kapitali-
serede Værdi af Reguleringstillæget til hans
og eventuelle Enkes Pension med Renter efter
Pensionskassens Beregningsgrundlag fra den
1 Juni 1930 til Betaling sker.

Sagens Omkostninger for begge Retter op-
hæves.

I Salær for Højesteret tillægges der Høje-
steretssagfører Henriques 300 Kroner, der ud-
redes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, fhv Stationsforstander H Hansen, Kolding, blev den
1 April 1898 ansat ved Kolding—Egtved Jærnbaneselskab — i det føl-
gende betegnet som Banen — der er et Andelsselskab med begrænset
Ansvar, i hvilket bl a Staten, Vejle Amts Kommune, Kolding Købstads
Kommune og de Sognekommuner, gennem hvilke Banen var anlagt, var
Andelshavere.

Sagsøgeren blev afskediget til Fratrædelse den 1 Januar 1926 paa
Grund af Alder og Svagelighed og har siden Afskedigelsen gennem Banen
faaet udbetalt Pension fra Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse
af 1898 — i det følgende betegnet som Pensionskassen — af hvilken
Banen var Medlem. Pensionskassen er et Interessentskab, hvoraf Hoved-
parten af Privatbanerne er Medlemmer. Dens Formaal er at afholde de
Pensionsudgifter, som paahviler de i Pensionskassen interesserede Baner,
der som Bidrag til Pensionskassen betaler 15 pCt af de ved Banerne
ansatte Tjenestemænds pensionsgivende Lønningsindtægt.

Ved Generalforsamlingsbeslutning af 27 Februar 1930, godkendt af
Ministeriet for offentlige Arbejder den 20 Marts 1930, vedtoges det fra
og med Udgangen af Maj Maaned 1930 at nedlægge Banen. Banen ud-
traadte samtidig af Pensionskassen.

Pensionskassen har efter Banens Nedlæggelse fremdeles udbetalt
Sagsøgeren Pension, men har nægtet at betale ham Reguleringstillæg
(tidligere Konjunktur- og Dyrtidstillæg) til Pensionen.

Sagsøgeren har derfor anlagt nærværende Sag mod Pensionskassen og Banen, hvorunder han principalt paastaar Pensionskassen, subsidiært Pensionskassen in solidum med Banen dømt til at betale Regulerings-tillæg til Egen-Pension og til eventuel Enkepension for Tiden efter den 1 Juni 1930 med Renter 5 pCt p a af de forfaldne Pensionsydelse fra de respektive Forfaldsdage, til Betaling sker.

Sagsøgeren har derhos nedlagt forskellige subsidiære Paastande saavel overfor Pensionskassen som overfor Banen.

De Sagsøgte har begge principalt paastaaet sig frifundet, hvorhos Banen ligeledes har nedlagt forskellige subsidiære Paastande. For det Tilfælde, at Sagsøgerens principale Paastand tages til Følge, har Pensionskassen nedlagt den Paastand overfor Banen, at Pensionskassen i Banens Bo anerkendes som Kreditor for Reguleringstillæggets kapitaliserede Værdi. Banen protesterer mod, at denne sidste Paastand tages til Følge.

Ifølge § 47 i det ved Banens Standsning gældende Lønningsreglement ydes der enhver Tjenestemand, der pensioneres, Dyrtids- og Konjunkturtillæg, der fastsættes til $\frac{2}{3}$ af det Dyrtids- og Konjunkturtillæg, der til enhver Tid vilde være tilkommet Tjenestemanden i Forhold til hans sidst oppebaarne Lønningsindtægt.

Pensionskassens Vedtægter indeholder i § 27 en ganske tilsvarende Bestemmelse.

De Sagsøgte er enige i, at Sagsøgeren, uanset at Banen er nedlagt og som Følge heraf er udtraadt af Pensionskassen, har Ret til Pension af Pensionskassen. Pensionskassen gør imidlertid til Støtte for sin principale Paastand gældende, at Sagsøgeren ikke har Krav paa Regulerings-tillæg, efter at Banen er ophørt at eksistere, idet det ligger i dette midlertidige og varierende Tillægs Natur, at det kun ydes, saalænge Banen selv fungerer og i sin Økonomi er underkastet de skiftende Konjunkturers Indflydelse.

Heri findes der imidlertid ikke at kunne gives Pensionskassen Medhold, idet Tillæget maa anses som en Bestanddel af Pensionen, hvis Størrelse derhos ikke er gjort afhængig af Banens Driftsresultat, men derimod af det almindelige Prisniveau, hvorved bemærkes, at Dyrtids- og Konjunkturtillæget, i Stedet for hvilke Reguleringstillæget nu er traadt, ifølge Lønningsreglementets § 71 og § 27 i Pensionskassens Vedtægter ydes efter de til enhver Tid for Statsbanernes Tjenestemænd gældende Regler og Sats.

Sagsøgerens principale Paastand vil herefter være at tage til Følge.

Med Hensyn til den af Pensionskassen overfor Banen nedlagte Paastand bemærkes, at § 32, 2 Stk i Pensionskassens Vedtægter bestemmer, at Dyrtids- og Konjunkturtillæg, der udbetales af Pensionskassen, ved hvert Regnskabsaars Udløb skal refunderes af samtlige de i Pensionskassen interesserede Baner i Forhold til Størrelsen af de for samme Aar indbetalte ordinære Bidrag.

Banen bestrider, at Pensionskassen herefter har noget Refusionskrav mod Boet, og gør nærmere gældende, at der ikke er Tale om, at hver Bane skal refundere sine egne Pensionisters Reguleringstillæg, men samtlige hvert Aar udbetalte Reguleringstillæg fordeles paa de Baner,

der i samme Aar har været Medlemmer af Pensionskassen og ydet Bidrag til Pensionskassen, i Forhold til Bidragenes Størrelse, altsaa ganske uafhængigt af, om Banen har faa eller mange Pensionister i Forhold til det Antal tjenstgørende Funktionærer, for hvilke der betales Bidrag. Naar en Bane nedlægges, maa Reguleringstillægene til dens Pensionister fordeles paa de som Interessenter i Pensionskassen tilbageværende Baner.

Retten finder at maatte give Banen Medhold i, at Reguleringstillæg, der af Pensionskassen udbetales en udtraadt Banes pensionerede Tjenestemænd, ikke kan kræves refunderede af den udtraadte Bane, hvorfor Banen vil være at frifinde.

I Sagsomkostninger findes Pensionskassen at burde betale Sagsøgeren 300 Kr, medens Sagens Omkostninger iøvrigt findes at kunne ophæves.

M a n d a g d e n 2 9 J a n u a r .

Nr 57/1933. **Brabrand-Aarslev Kommunes Sygekasse**
(Gamborg)

m o d

Gartner N H Rasmussen (Landsretssagfører Kier),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at dække et Appellanten ved en Kasserers Besvigelse tilføjet Tab.

Vestret Landsrets Dom af 14 Februar 1933: Sagsøgte, Gartner N H Rasmussen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Brabrand-Aarslev Kommunes Sygekasse, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

T h i k e n d e s f o r R e t :

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. Som Godtgørelse for Udlæg til Revision m m udreder det offentlige 240 Kroner 50 Øre til Landsretssagfører Kier, der uden Beskikkelse har udført Sagen for Højesteret for Indstævnte Gartner N H Rasmussen.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 28 December 1928 blev der mellem Sagsøgerne, Brabrand-Aarslev Kommunes Sygekasse i Brabrand, for hvis Bestyrelse Sagsøgte, Gartner N H Rasmussen, sammesteds, var Formand, og Mælkehandler Kr Gatten oprettet en saakaldt Kassererkontrakt, hvorefter nævnte Gatten blev ansat som Kasserer og Forretningsfører for Sygekassen. Kontrakten, der blev oprettet i Henhold til § 22 Nr 2 i de for Sygekassen gældende Vedtægter af 28 Oktober 1927, indeholdt bl a følgende Bestemmelser:

»VI.

Kassereren er pligtig at følge Bestyrelsens Anvisninger og giver paa Forlangende Bestyrelsen, Revisorerne og Sygekasseinspektoratet — — — alle ønskede Oplysninger vedrørende Kassens Drift samt Adgang til Undersøgelse af Kassens Bøger, Midler og Arkiv. — — —

VII.

Som Sikkerhed for betroede Midler tegnes der en Kautionsforsikring paa 6000 Kr. — — — For at hæve Penge paa Sygekassens Konto i Banker og Sparekasser skal Kassereren til enhver Tid have Fuldmagt fra Formanden. Kassereren skal møde paa Kontoret hver Dag fra Kl 4 til 6 Efterm. — — —

VIII.

Opsigelse af nærværende Kontrakt kan ske fra begge Sider med 3 Maaneders Varsel til Ophør til en 1 April. I Tilfælde af grov Uagtsomhed eller Sløseri i Varetagelsen af sine Pligter eller mislig Omgang med de betroede Midler er Bestyrelsen berettiget til straks og uden Varsel at afskedige Kassereren.«

Gatten tiltraadte derefter sin Stilling den 1 Januar 1929. I April Maaned 1930 blev han — der var noget drikkældig — af Sygekassens Bestyrelse opfordret til at fratræde Stillingen i Anledning af, at han en Dag havde vist sig beruset paa Kontoret. Forholdet blev imidlertid ordnet saaledes, at Gatten afgav en skriftlig Erklæring, hvorefter Bestyrelsen, hvis han paany viste sig beruset paa Kontoret eller paa Grund af Beruselse forsømte sine Pligter, skulde være berettiget til straks og uden Varsel at afskedige ham. Da Gatten i September 1930 paany havde vist sig beruset paa Kontoret, traf Bestyrelsen i et den 25 September afholdt Møde — hvor der til Behandling foruden det anførte Forhold forelaa en Klage mod ham for Sløseri med Hensyn til Betaling af en Regning til Aarhus Amtssygehus — Beslutning om, at han den 1 November s A skulde fratræde sin Stilling. Kort efter Fratrædelsen konstateredes det, at Gatten i vidt Omfang havde gjort sig skyldig i Uregelmæssigheder overfor Sygekassen, som derfor indgav Anmeldelse mod ham, der ved Ning og Hasle m fl Herreders Rets Dom af 2 Februar 1931, stadfæstet af Vestre Landsret den 6 Marts s A, for Bedrageri og Falsk blev anset med en Straf af Forbedringshusarbejde i 3 Aar samt tilpligtet at udrede en Erstatning til Sagsøgerne af 16 883 Kr 51 Øre. Heraf har Sagsøgerne gennem den i foranførte Kontrakts Post VII nævnte Kautionsforsikring — der i Sommeren 1930 efter Paabud af Sygekassedirektoratet var blevet forhøjet til 10 000 Kr — erholdt dette Beløb udbe-

talt, medens Restbeløbet har vist sig uerholdeligt. I hele det Tidsrum, i hvilket Gatten udøvede sine Besvigelser mod Sygekassen, var Sagsøgte Formand for dennes Bestyrelse, der desuden bestod af en Næstformand og 5 andre Medlemmer, og Sagsøgerne har under nærværende Sag — under Anbringende af, at Sagsøgte dels ikke har ledet Sygekassen paa vedtægtsmæssig Maade, dels har udvist Skødesløshed og Ligegyldighed med Hensyn til den ham paahvilende Pligt til at føre Kontrol med Gatten, og at han som Følge heraf er pligtig at tilsvare det Sagsøgerne af Gatten forvoldte udækkede Tab — paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale 6883 Kr 51 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt paa fra den 29 Juli 1931, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale, idet han har hævdet, at han ikke i sin Egenskab af Formand for Sygekassens Bestyrelse har udvist noget Forhold, der kan paadrage ham Erstatningsansvar. Han har anmeldt Sagen for de øvrige Medlemmer af den daværende Bestyrelse, der har givet Møde uden at nedlægge nogen Paastand.

Til nærmere Begrundelse for deres Søgemaal har Sagsøgerne henvist til følgende Bestemmelser i de foranførte gennem Sygekassedirektoratet godkendte Vedtægter.

»§ 21.

Bestyrelsen leder Kassen efter Vedtægten og kan gøres ansvarlig for Tab paaført Kassen ved uvedtægtsmæssig Ledelse, ved Skødesløshed og Ligegyldighed. Bestyrelsens Medlemmer hæfter en for alle og alle for en for de Kassen ved Bestyrelsens Forsømmelse paaførte Tab.

§ 22 Nr 1.

Formanden repræsenterer Sygekassen samt fører paa dennes Vegne Brevvekslingen.

— — — —

§ 22 Nr 2.

— — — Blandt Kassens Medlemmer vælger Bestyrelsen en Kasserer, der tillige er Forretningsfører — — — Kassereren modtager og frugtbargør Kassens Indtægter, foretager de fornødne Udbetalinger mod behørig, dateret Kvittering, fører en Kassebog, en Kontingentbog og de øvrige nødvendige Regnskabsbøger, aflægger Regnskabet og udarbejder de befalede Indberetninger og Regnskabsopgørelser.

§ 25 Nr 3.

Paa Generalforsamlingen i Februar Maaned vælges for 2 Aar ad Gangen 2 Revisorer — — — Revisorerne har til enhver Tid Ret til at efterse Kassens hele Regnskabsvæsen og Pengemidlerne, og de skal mindst en Gang kvartaarlig foretage et saadant Eftersyn. Deres Revision er ikke blot talmæssig — — — og endelig skal de undersøge, om Status er rigtig opgjort samt om Kassens Midler er tilstede og forsvarlig forvaltet og frugtbargjorte.

§ 26.

— — — De Beløb, der ikke antages at skulle bruges i en nær Fremtid, skal enten indsættes i en solid Sparekasse paa Sygekassens Navn eller — — — saaledes at de kun kan — — — hæves paa skriftlig Be-

gæring fra Kassereren og Formanden i Forening — — — Kasseeftersyn hos Kassereren skal foretages af Bestyrelsen eller ved et af denne nedsat Udvalg, hvori Næstformanden har Sæde, til forskellige Tider af Aaret. Om disse Kasseeftersyn og deres Resultat skal der optages Bemærkning i Forhandlingsprotokollen.«

Sagsøgernes Anbringender gaar nærmere ud paa, at den af Sagsøgte udviste Skødesløshed og Ligegyldighed har bestaaet i, at han — uagtet han, særlig i 1930, har modtaget en stor Del Erindringsskrivelser fra Læger, det fornævnte Amtssygehus og andre vedrørende Betaling af forfaldne Regningskrav paa Sygekassen, og uagtet han vidste, at Sygekassens økonomiske Forhold var saaledes, at den ikke behøvede at være i Restance — hverken selv har foretaget effektive Kontrolforanstaltninger overfor Gatten i fornødent Omfang, underrettet den øvrige Bestyrelse eller foranlediget, at der hos Gatten blev foretaget en uanmeldt grundig Revision, hvorved de begaaede Besvigelser efter Sagsøgernes Formening vilde være blevet opdaget paa et saa tidligt Tidspunkt, at det dem paaførte Tab vilde være blevet betydelig mindre og i hvert Fald ikke have oversteget det af Gattens Kautionsforsikring omfattede Beløb. Hvad dernæst angaar Spørgsmaalet om Sagsøgte vedtægtsmæssige Ledelse af Sygekassen har Sagsøgerne anbragt, at Sagsøgte dels ikke — som det maa antages forudsat i Vedtægternes § 26 — har foranlediget afholdt fyldestgørende, uanmeldte Kasseeftersyn hos Gatten, dels ikke, som det maatte være hans Pligt i Egenskab af Formand, har draget Omsorg for, at de 2 valgte Revisorer — saaledes som foreskrevet i Vedtægternes § 25 Nr 3 — mindst een Gang kvartaarlig har foretaget Revision hos Gatten.

Under Sagen er der angaaende Forretningsgangen m m afgivet Partsforklaring af Sagsøgte samt Vidneforklaringer af en Del Bestyrelsesmedlemmer, af de 2 valgte Revisorer, af en under Sygekassedirektoratet ansat Revisor samt af forskellige andre Personer. Det fremgaar af det iøvrigt oplyste, at den oftnævnte Sygekasse havde et ret stort Antal Medlemmer, ca 1500, at dens Regnskab, herunder indbefattet Invalideforsikring, for Aaret 1929 balancerede med ca 121 000 Kr, at Sagsøgte i sin Egenskab af Formand oppebar et aarligt Vederlag af ca 170 Kr, medens Gattens Løn udgjorde ca 1500 Kr, og de 2 valgte Revisorer fik hver et Honorar af 50 Kr, og at Sygekassens Medlemmer var pligtige at modtage Valg til Bestyrelsen.

Med Hensyn til de af Gatten begaaede Forbrydelser er det oplyst, at han kort efter sin Ansættelse begyndte at tilvende sig Penge af Kassens Midler, hvilke Tilvendelser efterhaanden antog et større og større Omfang. Det ved Tiltrædelsen fremkomne Underskud skjulte han dels ved at undlade at føre en Del indgaaede Beløb til Indtægt i Kassens Bøger, dels paa den Maade, at han førte til Udgift en Del ikke betalte Regninger, som han forsynede med falske Kvitteringspaategninger. Af saadanne Regninger — ialt 250 til et samlet Beløb af ca 20 000 Kr — betalte han senere, naar der var Penge i Kassen, en Del. Endvidere har han udrevet Blade af Kassebogen og i flere Tilfælde foretaget Udraderinger og Rettelser i den. De ved Besvigelserne indvundne Penge har

han væsenlig brugt til Betaling af ældre Gæld, men en Del Penge har han forbrugt paa Beværtninger og til at leve for.

Det Bestyrelsen efter Vedtægternes § 26 paahvilende Kasseeftersyn hos Gatten blev foretaget af et dertil valgt 4 Mands Udvalg, bestaaende af Sagsøgte, Næstformanden og 2 andre Medlemmer af Bestyrelsen. Eftersynet, angaaende hvilket Vedtægterne ikke indeholder nærmere Forskrifter, blev foretaget regelmæssigt 1 Gang om Maaneden til et forud fastsat Tidspunkt nemlig den sidste Torsdag i hver Maaned. Fremgangsmaaden var iøvrigt den, at 2 Udvalgsmedlemmer gennemgik Indtægtsbøgerne og sammenholdt disse med de herhenhørende Bilag, medens de andre 2 Udvalgsmedlemmer paa tilsvarende Maade tog sig af Udgiftsbøgerne med Bilag. Endvidere eftersaa Udvalget Sygekassens Sparekasserbøger og optalte Kassebeholdningen samt sammenholdt denne med Bøgerne. Om Kasseeftersynet blev der hver Gang — som foreskrevet i Vedtægternes § 26 — foretaget Tilførsel til Bestyrelsens Forhandlingsprotokol, men der blev ikke ved nogen Lejlighed fundet noget væsentligt at bemærke. Uanmeldte eller for Gatten uventede Kasseeftersyn blev ikke foretaget, og ingen af de paagældende Udvalgsmedlemmer har fundet Anledning til at begære saadanne Eftersyn afholdt. 2 af Medlemmerne vil dog paa et vist Tidspunkt have ment, at de »ikke rigtig turde stole paa Gatten«, med hvem de ikke kunde »hamle op i regnskabsmæssig Henseende«, hvorfor de — uden at underrette Sagsøgte herom — foranledigede, at der blev foretaget Revision hos Gatten af en under Sygekassedirektoratet ansat Revisor, jfr herom nærmere nedenfor.

Hvad angaar den af de 2 valgte Revisorer, der var Lærere ved Kommunens Skolevæsen, foretaget Revision bemærkes følgende: Revisionen blev ikke, saaledes som paabudt i Vedtægternes § 25 Nr 3, foretaget »mindst en Gang kvartaarlig«, men kun 2 Gange aarligt, nemlig dels med Hensyn til Helaarsregnskabet efter hvert Kalendersaars Slutning, dels med Hensyn til Regnskabet for Aarets første Halvdel, hvilket Regnskab ved Aarets Afslutning blev indarbejdet i Helaarsregnskabet. Revisionen, der foretoges paa Revisorernes Bopæl efter Gattens Aflevering af Regnskabet med tillørende Bilag, har efter det foreliggende ikke været særlig indgaaende eller fyldestgørende, i hvilken Henseende anføres, at Revisorerne ikke har ladet sig forelægge den af Gatten førte Kassebog, men kun selve Regnskabet med Bilag samt Indtægts- og Udgiftsbøger, ligesom de kun en eller to Gange har foretaget Optælling af Kassen. De vil ikke ved deres Revision, derunder Gennemgangen af de talrige med falske Kvitteringspaategninger forsynede Bilag, have fattet nogensomhelst Mistanke til Gatten. Efter Revisionen af Regnskabet for 1929 meddelte de den 15 Marts 1930 dette følgende Attestation:

»Vi har fundet Regnskaberne rigtige — — — og overensstemmende med Bøger og Bilag. Kassens Formuegenstande — — — er forevist Revisorerne og Beløbene fundet stemmende med Regnskaberne og Bøgerne. Opgørelsen over Formue og Gæld — — — er undersøgt og fundet i Overensstemmelse med Bøger og Bilag. Overflødig Kassebeholdning Aaret igennem har været indsat til Forrentning. Indtægter og Udgifter er vedtægthjemlede og i Overensstemmelse med Medlemsantallet og Medlemsantallet i Overensstemmelse med Hovedkontingentbogen.«

Som foran anført foranledigede 2 Medlemmer af det i Henhold til Vedtægternes § 26 nedsatte Udvalg, at der blev foretaget en Revision af en af Sygekassedirektoratets Revisorer. Revisionen — om Tidspunktet for hvis Afholdelse Sagsøgte og derefter Gatten forud var underrettet — blev foretaget den 5 og 12 April 1930, og vedkommende Revisor fandt — udover nogle mindre væsentlige Posterings- og Dateringsfejl — intet at bemærke. Efter Opdagelsen af Gattens Besvigelser foretog den nævnte Revisor i November og December 1930 en fornyet Revision af Sygekassens Regnskabsforhold i hele det Tidsrum, i hvilket Gatten havde været ansat som Kasserer og Forretningsfører, og har paa Grundlag af denne Revision som Vidne forklaret, at paagældende Besvigelser og Rettelser efter hans Skøn ikke er foretaget saaledes, at det kan bebrejdes Bestyrelsen, at denne ikke har opdaget disse ved Kasseeftersynet. Derimod har han ikke turdet udtale sig om, hvorvidt Revisorerne burde have opdaget de paagældende Fejl og Mangler.

Hvad angaar de af Sagsøgerne særligt paaberaabte Erindringsskrivelser, ialt 12, der efter deres Formening burde have medført, at Sagsøgte fik Mistanke til og lod foretage fornøden Kontrol med og Revision af Gattens Regnskabsførelse, bemærkes, at Forholdet var ordnet saaledes overfor Postvæsenet, at samtlige til Sygekassen stilede Forsendelser blev afleveret paa Sagsøgtes Bopæl, hvorimod Forsendelser, der særlig var stilet til »Forretningsføreren«, afleveredes til Gatten, der derhos et Par Gange i Sagsøgtes Fraværelse af dennes Hustru har erholdt udleveret uaabnede, paa Sagsøgtes Bopæl af Postvæsenet afleverede Forsendelser. Af de paagældende Erindringsskrivelser hidrører 4 fra Aarhus Amtssygehus, daterede henholdsvis 8 Marts, 18 Juni, 9 Juli og 18 September 1930, 2 fra Læge Herman Nielsen, daterede henholdsvis 24 Juli og 21 Oktober 1930, 5 fra Læge A H Winge, daterede henholdsvis 1 April, 5 Juni, 14 Juli, 8 September og 8 Oktober 1930, hvilken sidste fremkom gennem Centralforeningen for de jyske Sygekasser, og 1 fra Bladet »Demokraten«, dateret 6 Oktober 1930. Sagsøgte, der har fastholdt, at han ikke, forinden Gattens Besvigelser blev opdaget, har haft nogensomhelst Mistanke til ham, har med Hensyn til de ommeldte Erindringsskrivelser afgivet følgende Forklaring:

1. ad Amtssygehusets Skrivelser.

Sagsøgte vil ikke have modtaget eller forinden Gattens Fratrædelse set Skrivelser af 8 Marts 1930, hvorefter en Del specificerede Regningsbeløb, opgjort til ialt 4432 Kr 54 Øre »bedes betalt inden denne Maanedes Udgang.«

— Gatten har med Hensyn til denne Skrivelse forklaret, at han muligt selv har modtaget den paa Sygehusets Kontor. Angaaende Skrivelserne af 18 Juni og 18 September 1930, der ikke angaar bestemte Beløb, gaar Sagsøgtes Forklaring ud paa, at han ikke mindes at have set dem. Derimod har Sagsøgte efter sin Forklaring modtaget Skrivelsen af 9 Juli 1930, hvorefter nogle Regningsbeløb, ialt 339 Kr »bedes indbetalt snarest«. Sagsøgte foreholdt Skrivelsen for Gatten, der udtalte, at han havde været ude for at betale Regninger, men ikke havde haft Penge nok med. Da Sagsøgte senere erindrede Gatten om Forholdet, foreviste han Skrivelsen, som han falskelig havde forsynet med Paategning: »Betalt 3/10 30 Holger Pedersen«, ved hvilket han sigtede til Sygehusets Inspektør.

2. ad Læge Herman Niensens Skrivelser.

Disse erindrer Sagsøgte at have modtaget. Han vil straks have henvendt sig til Gatten, der lovede at betale Regningerne.

3. ad Læge Wings Skrivelser.

Med Hensyn til disse Skrivelser gaar Sagsøgte Forklaring ud paa, at han har modtaget dem og konfereret med Gatten om deres Betaling, og at Sagsøgte og de øvrige Bestyrelsesmedlemmer mente, at den paagældende Regning, der ialt kun androg 160 Kr 70 Øre, tildels var urigtig, hvorfor der ikke blev draget Omsorg for dens hurtige Betaling. Hvad særligt angaar Skrivelsen af 8 September 1930 har Sagsøgte forklaret, at han paalagde Gatten at betale den Del af Regningen: 84 Kr 10 Øre, hvis Rigtighed anerkendtes. Gatten hævdede da, at dette Beløb var betalt og foreviste en af ham selv udfærdiget Kvittering af s D, som han havde underskrevet: »for A H Winge J Sørensen«.

4. ad »Demokraten«s Skrivelse af 6 Oktober 1930.

Denne Skrivelse har Sagsøgte modtaget og berigtiget Betalingen, efter at Gatten paa Forehold havde udtalt, at det skyldtes en Forglemelse, at den paagældende Regning, der kun angik et Beløb af 10 Kr 20 Øre, ikke var blevet betalt.

Udover de anførte Erindringsskrivelser, der med Undtagelse af Amtssygehusets Skrivelse af 8 Marts 1930 efter det foreliggende maa antages at være tilgaaet Sagsøgte, er det oplyst, at Læge Hjortvad angaaende Betaling af nogle Kvartalsregninger har henvendt sig personlig til Sagsøgte, der da foranledigede, at Gatten kort efter betalte dem. Iøvrigt har Sagsøgerne intet af Betydning anført om, at der overfor Sagsøgte af Sygekassens Kreditorer eller andre er fremsat Besværinger over Gattens Forhold i hans Egenskab af Kasserer og Forretningsfører.

Sagsøgte skønnes nu vel i nogen Grad at have ladet det skorte med Hensyn til den Kontrol, som det maatte være rimeligt at iværksætte overfor Gatten. Efter alt det foreliggende — hvortil endnu kan føjes, at Sagsøgte og den øvrige Bestyrelse paa en den 16 Marts 1930 afholdt Generalforsamling i Sygekassen fremsatte Forslag om at gaa over til Revision af statsautoriserede Revisorer, hvilket Forslag imidlertid blev forkastet — og særlig naar henses til Beskaffenheden af Gattens Forbrydelser, der for en meget stor Del omfatter Falsk, samt til, at næsten alle de foran omtalte Erindringsskrivelser er fremkommet i de sidste Maaneder før Gattens Fratrædelse, nogle endog efter at han var opsagt, og endelig til den Omstændighed, at de valgte Revisorer i Marts 1930 uden Bemærkninger har godkendt Regnskabet for 1929, og at den under Sygekassedirektoratet ansatte Revisor ved sin Revision i April 1930 ej heller har fundet noget at bemærke — findes det dog betænkeligt at fastslaa, at Sagsøgte har udvist en saadan Forsømmelighed eller handlet saaledes i Strid med de for Sygekassen gældende Vedtægter, at der kan paalægges ham Erstatningsansvar med Hensyn til nogen Del af det indsogte Beløb. Sagsøgte vil herefter være at frifinde for Sagsøgenes Tiltale i Sagen, hvis Omkostninger efter Omstændighederne findes at burde ophæves.

T i r s d a g d e n 30 J a n u a r .

Nr 37/1933. M/S »Th Stauning«s Rederi ved Aktieselskabet Grøn & Witzke (Winther) m o d

Dampskibsselskabet »Jutlandia« Aktieselskab som Ejer af S/S »Hans Tavsén« (Gorrissen),

betræffende Betaling af en Bjergeløn.

Sø- og Handelsrettens Dom af 1 Februar 1933: De Sag- søgte, M/S »Th Stauning«s Rederi ved A/S Grøn & Witzke, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgerne, Dampskibsselskabet »Jutlandia« A/S som Ejere af S/S »Hans Tavsén«, betale 25 000 Kr med Renter 5 pCt p a fra den 31 Maj 1932, til Betaling sker. Sagens Omkost- ninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Byggesummen for M/S »Th Stauning« har efter det for Høje- steret oplyste udgjort ca 445 000 Kroner.

Under en den 2 Maj 1933 foretaget Skønsforretning har Skønsmændene ansat Værdien af M/S »Th Stauning« som Fiskeri- fartøj i ubeskadiget Stand den 6 August 1931 til 225 000 Kroner.

S/S »Hans Tavsén« er ved en den 9 November 1933 foretaget Skønsforretning ansat til en Værdi i ubeskadiget Stand den 6 August 1931 af 65 000 Kr, hvortil kommer Værdien af Fangstred- skaber og Fangst.

Efter alt saaledes foreliggende, og idet den af Skønsmændene fastsatte Værdi af M/S »Th Stauning« vil være at lægge til Grund, findes den Indstævnte tilkommende Bjergeløn at burde fastsættes til 12 000 Kroner.

Med denne Ændring vil Dommen kunne stadfæstes.

I Sagsomkostninger for Højesteret findes Indstævnte at burde betale Appellanten 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at det Indstævnte, Dampskibssel- skabet »Jutlandia«, A/S som Ejere af S/S »Hans Tavsén« tilkendte Beløb fastsættes til 12 000 Kroner med Renter. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Indstævnte til Appellanten, M/S »Th Stauning«s Rederi ved Aktieselskabet Grøn & Witzke med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Sommeren 1931 deltog M/S »Th Stauning« i en Ekspedition, der var udsendt af Andelsselskabet Isvirki Tværaa Sildeekspedition 1931 for at drive Fiskeri under Island, og som foruden »Th Stauning« bestod af S/S »Hans Tavsens«, der var timecharteret til det nævnte Andelsselskab, S/S »Fulton« samt en Del mindre Kuttere, for hvilke »Hans Tavsens«, ombord paa hvilken Ekspeditionens Leder befandt sig, fungerede som Moderskib.

Den 5 August 1931 laa »Th Stauning« opankret paa Østsiden af Grimsø ca 400—500 Meter fra Land uden at kunne faa Motoren, der allerede den foregaaende Dag havde nægtet at starte, igang, som det senere viste sig paa Grund af, at Koblingen paa Maskinakslen var gaaet løs og Sikringsskruerne knuste, saaledes at Akslen ikke fulgte med rundt. Vejret var paa det paagældende Tidspunkt roligt, men Stedet var udsat, og der var daarlig Holdebund for Ankeret, hvorfor der i Tilfælde af østlig Vind var Fare for, at Skibet, der den foregaaende Dag havde mistet sit Styrbords Anker og 45 Favne Kæde, men ganske vist havde et Reserveanker med de resterende 45 Favne Kæde fra Styrbordsankeret foruden Bagbordsankeret, kunde blive drevet ind paa Klipperne. Under disse Omstændigheder anmodede Føreren ved 5-Tiden om Eftermiddagen, da det stadig viste sig umuligt at starte Maskinen, og 1 Maskinmester, der ikke var klar over, hvori Fejlen bestod, meddelte, at det vilde tage flere Dage at faa Maskinen i Orden, pr Radio S/S »Hans Tavsens«, der laa paa Fiskeri vest for Grimsø ca 16 Sømil fra »Th Stauning«, om Assistance, og Kl 8,45 samme Eftermiddag ankom »Hans Tavsens« og tog »Th Stauning« paa Slæb den ca 35 Sømil lange Distance ind til Hrisø paa Øfjord, hvortil man ankom den følgende Dags Morgen Kl 3,45. Bugseringen, hvortil anvendtes en ny Manillatrosse tilhørende »Th Stauning« samt »Hans Tavsens«s 12" Græstrosse, foregik under gunstige Vejrforhold og forløb uden Uheld, og efter Ankomsten til Hrisø vendte »Hans Tavsens« straks tilbage til Fiskefeltet, medens »Th Stauning« blev liggende paa Øfjord og først den 9 August var sejlklar igen, efter at den ovennævnte Fejl i Maskinen var blevet fundet den foregaaende Dag og derefter repareret af Maskinmesteren.

Da der ikke har kunnet opnaas Enighed om det »Hans Tavsens« tilkommende Vederlag, har Parterne indbragt Sagen for Retten, hvorunder Sagsøgerne, Dampskibsselskabet »Jutlandia« A/S som Ejer af S/S »Hans Tavsens«, der gør gældende, at den af »Hans Tavsens« ydede Assistance maa betragtes som Bjergning, har nedlagt Paastand om, at de Sagsøgte, M/S »Th Stauning«s Rederi ved A/S Grøn & Witzke, tilpligtes at betale Bjergeløn efter Rettens Skøn, tilligemed Renter af det tilkendte Beløb 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 31 Marts 1932, medens de Sagsøgte, der hævder, at der i nærværende Tilfælde kun foreligger en simpel Bugsering, paa hvilken Sølovens Regler om Bjergeløn maa være uanvendelig, har paastaaet Frifindelse mod Betaling af et af Retten fastsat Beløb for Slæbning.

Der er under Sagen afgivet Vidneforklaring af de 2 Skibes Førere, af »Hans Tavsens«s 1 Styrmand og »Th Stauning«s 1 Maskinmester samt endelig af Ekspeditionens Leder, Andreas Julius Godtfredsen.

Det fremgaar af Vidneforklaringerne, at de 2 Skibes Førere ikke, forinden Bugsering paabegyndtes, har forhandlet indbyrdes, og »Th Stauning«s Fører har forklaret, at han gik ud fra, at Hjælpen blev ydet, uden at der skulde betales særligt Vederlag derfor, da de to Skibe arbejdede sammen, og at han, hvis han havde været klar over, at der vilde blive forlangt Bjergeløn, vilde have nægtet at lade »Hans Tavsens« bugsere »Th Stauning«. »Hans Tavsens« Fører har forklaret, at han, efter Modtagelsen af »Th Stauning«s Anmodning om Hjælp, overfor Ekspeditionsleder Godtfredsen udtalte, at han, hvis »Hans Tavsens« skulde bugsere »Th Stauning«, vilde forlange Bjergeløn, hvorimod Ekspeditionsleder Godtfredsen har forklaret, at han ikke har opfattet »Hans Tavsens« Førers Udtalelser herom som alvorligt mente.

De Sagsøgte hævder, at »Th Stauning« ikke har været i nogen farlig Situation, da Vejret var roligt og holdt sig roligt i længere Tid, og den indtrufne Maskinskade let kunde repareres af Maskinpersonalet. De Sagsøgte har endvidere særlig henvist til, at Stedet, hvor »Th Stauning« laa opankret, er et centralt Sted for Fiskeri, og at der paa de paagældende Tidspunkt laa adskillige Fartøjer, hvorfra Hjælp kunde erholdes, hvorhos de har anbragt, at det er Kutyme ved Fiskeri under Island, at det ene Fiskerfartøj hjælper det andet uden at kræve Betaling derfor, i hvert Fald naar de hører til samme Ekspedition.

Som anført lykkedes det først den 8 August at finde Fejlen ved Motoren, og det tog derefter et Døgn at udbedre Skaden. Retten kan derefter og under Hensyn til Stedets Farlighed som Ankerplads i Tilfælde af indtræffende daarligt Vejr, langtfra betragte den Situation, hvori »Th Stauning« befandt sig, som værende uden Risiko for Skibet, og maa finde, at Reglerne om Bjergeløn bør komme til Anvendelse.

Det er oplyst, at »Th Stauning« paa det paagældende Tidspunkt var kaskoforsikret for 300 000 Kr og interesseforsikret for 120 000 Kr, medens ombordværende Last og Fiskeredskaber havde en Værdi af 15 000 Kr.

Sagsøgerne gør gældende, at det maa være disse Værdier, som ialt andrager 435 000 Kr, der maa lægges til Grund ved Fastsættelsen af Bjergelønnen, hvorimod de Sagsøgte hævder, at Kaskotaksten og Interesseforsikringen, der er ansat under Henyn til formodede dyrere Reparationer paa Island, er for høje, og at Værdien af »Th Stauning« ikke kan ansættes til noget højere Beløb end 145 000 Kr, for hvilket Beløb Skibet blev solgt i 1931.

De Værdier, der har været i Fare for »Hans Tavsens« ved Bjergningen, er af Sagsøgerne opgivet til ialt 355 000 Kr.

Under Hensyn til samtlige foreliggende Omstændigheder, derunder paa den ene Side de gunstige Forhold, hvorunder og den Lethed og Hurtighed med hvilken Bjergningen blev foretaget, og paa den anden Side Størrelsen af de bjergede Værdier, der findes at burde tages i Betragtning med det af Sagsøgerne paaberaabte Beløb, findes den »Hans Tavsens« tilkommende Bjergeløn at burde bestemmes til 25 000 Kr, af hvilket Beløb de Sagsøgte vil have at svare Renter som paastaaet. Det bemærkes herved, at det tilkendte Beløb er at betragte som det fulde Vederlag, der af »Th Stauning« skal betales for den ydede Hjælp, saaledes at heri er

indbefattet den Andel af den af »Hans Tavsen« indtjente Bjergeløn, der ifølge det mellem Sagsøgerne og »Hans Tavsen«s Tidsbefragtere, Andels-selskabet Isvirki Tværaa Sildeekspedition 1931, oprettede Certeparti maatte tilkomme sidstnævnte.

Sagens Omkostninger, der er indbefattet i det ovennævnte Beløb, vil være at ophæve.

O n s d a g d e n 31 J a n u a r .

Nr 145/1933. Baneformand **Chresten Christensen** (Henriques)
m o d

Bestyrelsen for Det Lolland-Falsterske Jærnbaneselskab (Selv)
og **Ministeriet for offentlige Arbejder** (d kst Kammeradvokat),

betræffende Gyldigheden af visse Bestemmelser i et af Ministeren for offentlige Arbejder stadfæstet Reglement for det indstævnte Jærnbaneselskab.

Østre Landsrets Dom af 19 Marts 1933: De Sagsøgte, Bestyrelsen for det Lolland-Falsterske Jærnbaneselskab og Ministeren for offentlige Arbejder, bør for Tiltale i denne Sag af Sagsøgeren, Baneformand Chresten Christensen, fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren med 200 Kr i Salær til den kst Kammeradvokat og 200 Kr til Sagsøgte, Bestyrelsen for det Lolland-Falsterske Jærnbaneselskab. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale med 200 Kroner i Salær til den kst Kammeradvokat og 200 Kroner til Jærnbaneselskabet.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Baneformand Chresten Christensen med 200 Kroner til den kst Kammeradvokat og 200 Kroner til Indstævnte, Bestyrelsen for Det Lolland-Falsterske Jærnbaneselskab.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Baneformand Chresten Christensen, overfor de Sagsøgte Bestyrelsen for det Lolland-Falsterske Jærnbaneselskab og Ministeren for offentlige Arbejder, nedlagt Paastand om, at det af Ministeriet for offentlige Arbejder under 29 Juni 1932 stadfæstede Reglement for de lollandske Jærnbanners Tjenestemænd kendes ugyldigt i det Omfang, hvori de i Reglementet anførte Bestemmelser om Reguleringstillæg og »Særlige Ydelser« afviger fra de tilsvarende for Statsbanetjenestemænd i Lov af 31 Marts 1931 om Statens Tjenestemænd fastsatte.

Begge de Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

I § 48, 2 Stk i det fra 1 Oktober 1919 gyldige Reglement for lollandske Baners Tjenestemænd, approberet af Ministeriet for offentlige Arbejder under 9 September 1920, hedder det, at alle fast ansatte Tjenestemænd ved Banen med Undtagelse af Driftsbestyreren til enhver Tid lønnes efter samme Regler som Statsbanernes Tjenestemænd; de enkelte Lønninger, saaledes som de da var for Statsbanernes Tjenestemænd, angives derefter i §§ 49—67, idet det i hver Paragraf anføres, hvilke af Lollandsbanens Tjenestemænd der omfattes af denne. I Reglementets § 71 er det derhos fastsat, at der foruden den faste Løn ydes Sted-, Dyrtids- og Konjunkturtillæg efter de til enhver Tid for Statsbanernes Tjenestemænd gældende Regler og Satser. Endelig hedder det i § 72 sidste Stykke, at Time-, Dag- og Natpenges Størrelse og Beregningen af disse til enhver Tid skal fastsættes efter de samme Regler, som er gældende ved Statsbanerne.

I Skrivelse af 28 September 1931 meddelte det sagsøgte Selskab Privatbanetjenestemændenes Centralorganisation, at Banebestyrelsen under Hensyn til Banens daarlige økonomiske Resultat i det løbende Driftsaars første Halvdel ikke saa anden Udvej end at foretage en Nedsikring i Lønningerne, saaledes at Ligestillingen med Statsbanernes Personale maatte bortfalde, hvorhos Banebestyrelsen forespurgte, om man ønskede Forhandling med Bestyrelsen, da denne i modsat Fald vilde udarbejde nyt Lønningsreglement og indsende det til Approbation af Ministeriet for offentlige Arbejder.

Den 18 November s A fandt et Møde Sted mellem Repræsentanter for Selskabet og Personalet med det Resultat, at Personalerepræsentanten erklærede ikke at kunne give Afkald paa den lønningsmæssige Ligestilling med Statsbanernes Tjenestemænd, hvorefter Selskabets Repræsentanter udtalte, at de maatte gaa videre med Sagen til Ministeriet.

Under 11 Februar 1932 fremsendte Selskabet til Privatbanetjenestemændenes Centralorganisation et Udkast til Lønningsreglement og ændrede Bestemmelsen om særlige Ydelser, og indbød Organisationen til Forhandling herom. Denne Forhandling fandt Sted den 4 Marts s A og herunder udtalte Funktionærernes Repræsentanter bl a, at de ikke kunde tiltræde Udkastet, idet de ikke kunde opgive Ligestillingen med de for Statsbanefunktionærerne til enhver Tid gældende Regler, og at man ikke kunde gaa ind paa, at Ændringerne af Bestemmelsen i Lønningsreglementet afgøres af Fællesudvalget, hvorved sigtes til det i § 5 III i

Regler for Forhandling mellem Styrelserne for danske Privatbaner og Tjenestemænd ved disse omhandlede Fællesudvalg. Fra Bestyrelsen udtalte man herefter, at Forslagene nu vilde blive indsendt til Approbation af Ministeriet for offentlige Arbejder.

Den 29 April s A fandt derefter et Forhandlingsmøde Sted i Ministeriet mellem Banebestyrelsen og Banens Funktionærer under Ledelse af Kontorchef Buchwald, hvor Funktionærerne fastholdt deres tidligere fremsatte Standpunkt, men tilbød en Forhandling, hvis Banens Forhold forværredes, hvilket Tilbud afvistes. Kontorchef Buchwald erklærede herefter, at Parterne var saa langt fra hinanden, at der ikke for Tiden var nogen Anledning til at stille Forligsforslag.

Endelig afholdtes der efter Funktionærernes Anmodning den 22 Juni s A Møde mellem Repræsentanterne for Funktionærerne og Banebestyrelsen hos dennes Formand, hvor Funktionærerne paany fastholdt deres principale Stilling, men tilbød at udrede i 3 Aar en Ydelse til Banen paa ca 50 000 Kr. Ogsaa dette Tilbud afvistes af Banebestyrelsen.

Ved Skrivelse af 29 s M approberede Ministeriet det af Bestyrelsen indsendte Udkast til Reglement for lollandske Jærnbanners Tjenestemænd til at gælde fra 1 Juli s A.

I det saaledes fra 1 Juli 1932 at regne approberede Reglement er Grundlønningerne overensstemmende med de for tilsvarende Statsbanetjenestemænd i Afd 14 a i Statstjenestemandsløven af 31 Marts 1931 fastsatte Lønninger. Derimod hedder det i det ny Reglements § 69 (det gamle Reglements § 71), at der foruden den faste Løn ydes Sted- og Reguleringstillæg efter de til enhver Tid for Statsbanernes Tjenestemænd gældende Regler og Sats, idet dog Reguleringstillæget nedsættes til at være følgende Beløb under, hvad der udbetales til Statsbanernes Tjenestemænd, og herefter anføres en Række Beløb for de forskellige Lønsatser, liggende mellem 120 Kr og 264 Kr.

Det er endvidere approberet, at Bestemmelsen i det gamle Reglements § 72 (ny Reglements § 70) om, at »Time-, Dag- og Natpengenes Størrelse og Beregningen af disse skal til enhver Tid fastsættes efter de samme Regler, som er gældende ved de danske Statsbaner« udgaar.

I de af Banebestyrelsen derefter udfærdigede Regler om særlige Ydelser til Tjenestemænd fra 1 Juli 1932 at regne er Satserne helt igennem lavere end de for Statsbanetjenestemændene fra 1 Juli 1932 gældende.

Sagsøgeren, der er ansat ved de lollandske Baner som Banearbejder den 15 Juli 1913, og som den 1 Maj 1917 blev forfremmet til Baneformand, har anført, at han fra 1 Juli 1932 faar 138 Kr aarlig mindre i Reguleringstillæg, end han vilde faa efter Reglementet af 1919, og at han mindst vil faa 100 Kr mindre for særlige Ydelser, end hvis disse, som hidtil, var fastsat efter de for Statstjenestemændene gældende Regler, og da Reglementet af 1919, der er tiltraadt af Banernes Personale og approberet af Ministeriet, maa betragtes som en Overenskomst mellem de interesserede, der ikke kan ændres, uden at der foreligger Enighed derom mellem dem, maa han hævde, at det nye Reglement af 1932 er ulovligt.

De Sagsøgte har bestridt, at der gennem de inden Reglementet af

1919 førte Forhandlinger eller paa anden Maade er skabt nogen Overenskomst mellem Bane og Funktionærer, og at der gennem Bestemmelsen i Reglementet af 1919 om Funktionærernes lønmæssige Ligestilling med Statsbanernes Tjenestemænd er givet disse et for alle Tider bindende Tilsagn om, at dette ikke kan ændres, selv om Banens økonomiske Forhold maatte begrunde en Ændring som sket.

De Sagsøgte har derhos til Støtte herfor henvist til den Privatbanen den 29 Marts 1873 meddelte Koncession til at anlægge og drive de paagældende Baner, særlig til dennes §§ 13 II og 25. — I § 13 II hedder det:

»Samtlige Instruxer og Reglementer for den hele Tjeneste paa Banen bliver at forelægge den kongelige Kommissarius, førend de træde i Kraft. De Forandringer, han maatte fordre foretagne i dem, har Koncessionshaveren at tage til Følge.«

§ 25 siger derhos:

»Hvert Aar inden en af Vor Indenrigsminister fastsat Frist har Koncessionshaveren til dennes Approbation at indsende et Budget for Banens Drift i det paafølgende Driftsaar, dette beregnet saaledes som af Ministeren nærmere bestemmes. De Forandringer, som Ministeren foretager i Budgettet, er Koncessionshaveren pligtig at tage til Følge, og Koncessionshaveren er uberettiget til uden Ministerens Samtykke at afholde Udgifter, som ikke have Hjemmel i det approberede Budget, eller at overskride de deri opførte Summer — — —.«

Banerne kunde herefter ikke som koncessioneret Selskab indgaa endelig Overenskomst om bestemt Løn med sine Funktionærer. I nærværende Tilfælde er der ogsaa kun af Banerne og det sagsøgte Ministerium, under hvilket Banerne nu hører, fastsat et almindeligt Reglement, som til enhver Tid vil kunne ændres selvstændigt af disse. Herved henvises til en saalydende Bestemmelse i 13 i det fornævnte af Ministeriet approberede Reglement af 1919:

»Naar nye Lønningsreglementer træder i Kraft, bortfalder ethvert Krav, der støttes paa ældre Lønningsreglementer og lignende Bestemmelser.«

De Sagsøgte hævder derhos, at der med Reglementet er indrømmet Banernes Tjenestemænd en Stilling, der i væsentlige Henseender er analog med Statens og Kommunens Tjenestemænds Stilling, men heller ikke nogen bedre Stilling, navnlig ikke saaledes, at Lønningsbestemmelserne skulde gælde uforanderligt i Modsætning til Reglementets andre Bestemmelser, noget Ministeriet aldrig vilde have godkendt.

Det er derhos oplyst, at de approberede Lønbestemmelser er stemende med de af sydfynske Jærnbaneselskab vedtagne, og uden nogen Modstand fra dette Selskabs Funktionærers Side, gennemførte Regler, samt at de lollandske Baners økonomiske Stilling de sidste Aar har forværret sig saaledes, at de faktisk drives med Underskud.

Efter alt det foreliggende findes Sagsøgeren som Funktionær i det sagsøgte Selskab retlig saavel i Henseende til Arbejdsvilkaar som til Lønning at være underkastet Ministeriet for offentlige Arbejder, der kontrollerer, at Funktionærernes Stilling ikke forandres uden Grund, og at de faar en forsvarlig Lønning.

Reglementets Bestemmelser maa herefter opfattes saaledes, at de paa sædvanlig Maade kan ændres i Henhold til Koncessionens og Reglementets Bestemmelser, naar som i nærværende Tilfælde Banernes økonomiske Stilling gør en Ændring paakrævet og denne Ændring ikke indeholder en væsentlig Forringelse af de ansatte Tjenestemænds Stilling.

Herefter vil de Sagsøgte Paastand om Frifindelse være at tage til Følge.

I Sagsomkostninger findes Sagsøgeren at burde betale i Salær til den kst Kammeradvokat, der har givet Møde for Sagsøgte, Ministeren for offentlige Arbejder, 200 Kr og til Sagsøgte, Bestyrelsen for det Lolland-Falsterske Jærnbaneselskab ligeledes 200 Kr.

Nr 228/1933.

Anklagemyndigheden

m o d

fhv Bankdirektør **E Banck Petersen**, Proprietær **Jul Sørensen**, Tømremester **Thue Petersen** og Hotelejer **Maltha Rasmussen**.

Hads Herreds Rets Kendelse af 13 September 1933: Da det Forhold, Sigtelsen angaar, ifølge Lovgivningen er strafbart, og da det ikke kan anses for udelukket, at den forskyldte Straf vil kunne medføre Fængsel, kan Forældelsesfristen efter Straffelovens § 93 Stk 1 Nr 1 ikke finde Anvendelse, hvorfor

bestemmes:

Begæringen om Forundersøgelse vil være at tage til Følge i den foreliggende Form.

Vestre Landsrets Kendelse af 5 Oktober 1933:

Ved Skrivelse af 5 August 1933 begærede Politimesteren i Hads Herred indledet Forundersøgelse ved Hads Herreds Ret mod fhv Bankdirektør Chr E Banck Petersen, København, Proprietær Jul Sørensen, Randlev Solgaard, Tømremester Thue Petersen, Odder, og Hotelejer Maltha Rasmussen, Odder, for førstnævntes Vedkommende i hans Egenskab af Direktør for og for de tre sidstnævntes Vedkommende i deres Egenskab af Medlemmer af Forretningsudvalget (Bestyrelsen) i den den 18 Januar 1932 lukkede Odder Bank.

I Forundersøgelserbegæringen hedder det saaledes:

»Forundersøgelse bedes indledet

I.

mod fhv Bankdirektør Chr Erhardt Banck Petersen, København, som sigtet for et efter Straffelovens § 296 Nr 2 jfr Lov Nr 122 af 15 April 1930 om Banker § 21 Stk 3, Lov Nr 468 af 29 September 1917 om Aktie-

selskaber § 55—56 samt Lov Nr 123 af 15 April 1930 om Aktieselskaber § 87 A I—B II strafbart Forhold ved efter i Tiden siden Januar 1926 at have ladet Odder Bank indgaa i et uforsvarligt og risikobærende Engagement med Odder Automobilhandel A/S og med Fabrikant Carl Jensen, Odder, — et Engagement, der har været væsentligt bidragende til, at Banken i Januar 1932 maatte lukke — at have holdt dette Engagements Udvikling skjult for Repræsentantskabets (Bankraadet) Medlemmer samt for at have givet Repræsentantskabet (Bankraadet) eller dog Bestyrelsen (Forretningsudvalget) vildledende Oplysninger om Engagementet, idet han dels undlod at oplyse, at en Fabrikant Carl Jensen tilhørende Foliokonto, der efter sin Art maatte forudsættes at være positiv, siden Foraaret 1926 har været negativ til meget betydelige Beløb, dels da dette Forhold opdagedes, i Sommeren 1929 gentagne Gange overfor Medlemmer af Forretningsudvalget — Proprietær Julius Sørensen og Tømrermester Thue Petersen — har givet bevidst urigtige Oplysninger om denne Kontos Størrelse, dels endelig har vildledt Forretningsudvalget med Hensyn til Omfanget og Udviklingen af Vexelengagementet med Odder Automobilhandel og Fabrikant Carl Jensen.

II.

Mod fornævnte fhv Bankdirektør Petersen og mod Proprietær Julius Sørensen, Tømrermester Thue Petersen og Hotelejer Maltha Rasmussen som Medlemmer af Bankens Forretningsudvalg (Bestyrelsen) for Overtrædelse af Lov Nr 122 af 15 April 1930 § 12, jfr § 21, Stk 3 for i Tiden fra den 1 Oktober 1930 til Januar 1932 ikke paa behørig Maade at have draget Omsorg for, at Bankens Engagementer med Georg Nielsen, M Ladegaard & Co, Odder Automobilhandel samt Fabrikant Carl Jensen, hvilke Engagementer hver pr Januar 1930 androg mere end 50 pCt af Bankens Egenkapital, nedbragtes i Overensstemmelse med nævnte Bestemmelse eller for i hvert Fald for sidstnævnte 3 Engagements Vedkommende at have ladet dem stige yderligere uden Hensyn til nævnte Lovbestemmelse.

III.

Mod fornævnte fhv Bankdirektør Petersen og de ad II nævnte Medlemmer af Bankens Forretningsudvalg (Bestyrelse) som sigtede for et efter Straffelovens § 296 Nr 2 jfr Lov Nr 122 af 15 April 1930 om Banker § 21 og Lov Nr 123 af 15 April 1930 om Aktieselskaber strafbart Forhold ved Aflæggelse af urigtigt Regnskab for Banken 1930, idet der i dette

Færdig fra Trykkeriet den 14 Februar 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 32

Onsdag den 31 Januar.

Regnskab, der er underskrevet den 1 Februar 1931, ikke er foretaget behørigt Afskrivninger i Anledning af eller Henlæggelser til Imødegaelse af Tab paa Bankens Engagementer med Odder Automobilhandel, Fabrikant Carl Jensen, M Ladegaard og Co samt andre mindre Engagementer, hvorimod disse Engagementer er opført uden Forbehold til Pari, saaledes at der efter Regnskabets Udvisende kunde udbetales Udbytte til Aktionærerne med 7 pCt samt udbetales Tantième til Direktør, Bogholder og Bankraad.«

Ved Sagens første Foretagelse i Hads Herreds Ret den 13 September 1933 fremsatte samtlige de ovennævnte Sigtede Protest mod, at Begæringen om Indledning af Forundersøgelse toges til Følge, under Paabe-
raabelse af, at Strafansvaret for de paasigtede Forhold var forældet, men ved Rettens samme Dag afsagte Kendelse blev det bestemt, at Begæringen om Forundersøgelse skulde tages til Følge i den foreliggende Form. Denne Kendelse er af de Kærende, samtlige ovennævnte Sigtede, paakæret her til Retten, hvor der er nedlagt Paastand om, at Begæringen afvises, forsaavidt angaar Punkterne I og III i Forundersøgelingsbegæringen, da Strafansvaret for de paagældende Forhold i Medfør af Straffelovens § 92, 3 Stk, jfr § 93, Stk 1, Nr 1 og § 94, Stk 1 er forældede. Anklagemyndigheden har paastaaet Kendelsen stadfæstet.

Da det med Hensyn til det fhv Bankdirektør Petersen under Pkt I paasigtede Forhold paa Undersøgelsens nuværende Stadium findes betænkeligt at statuere, at Forholdet ikke kan medføre Straf af Fængsel, vil Begæringen om Forundersøgelse angaaende dette Forhold være at fremme.

Med Hensyn til Pkt III fremgaar det af det foreliggende, at Regnskabet for A/S Odder Bank for Aaret 1930 den 1 Februar 1931 er underskrevet af Bankens Direktion og Bestyrelse, og den 9 Marts s A er blevet forelagt for og godkendt af den ordinære Generalforsamling i Banken.

Da der saaledes ved Forundersøgelingsbegæringens Indgivelse, hvilket i nærværende Tilfælde er det første Rettergangsskridt, var forløbet mere end to Aar, siden de paagældende Handlingers Foretagelse, og da den eventuelle Straf for de herunder paasigtede Forhold ikke for nogen af de Sigtedes Vedkommende skønnes at ville overstige Bøde eller Hæfte i to Aar, maa Strafansvaret anses forældet i Henhold til Straffe-

lovens § 92, Nr 3, 1 Pkt, jfr § 93, Stk 1, Nr 1, og Begæringen om Forundersøgelse vil derfor i Henhold til Retsplejelovens § 817, forsaavidt angaar dette Forhold, ikke kunne tages til Følge.

Thi bestemmes:

Forsaavidt angaar det i Forundersøgelsesbegæringen under Pkt III ommeldte Forhold afvises Begæringen.

Iøvrigt bør Kendelsen, forsaavidt den er paakæret, ved Magt at stande.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i nærværende Sag af Vestre Landsret afsagte Kendelse er ved Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret.

Forsaavidt de sigtede har paastaaet Kæremaalet afvist under Henvisning til, at Justitsministeriets i Henhold til Retsplejelovens § 973 givne Tilladelse først er meddelt efter et forud givet Afslag og paa Grundlag af et fornyet efter Ugefristens Udløb indgivet Andragende, findes denne Paastand ikke at kunne tages til Følge, allerede fordi det passerede maa betragtes som een sammenhængende Ekspedition.

For Højesteret drejer Sagen sig iøvrigt alene om det i Forundersøgelsesbegæringen under Post III ommeldte Forhold.

Da det paa Undersøgelsens nuværende Tidspunkt ikke med tilstrækkelig Sikkerhed tør statueres, hvorvidt den forskyldte Straf for det i Forundersøgelses-Begæringen Post III ommeldte Forhold er forældet, vil Begæringen om Forundersøgelse være at tage til Følge, ogsaa forsaavidt angaar det under Post III ommeldte Forhold. Underrettens Kendelse vil herefter kunne stadfæstes.

Thi bestemmes:

Underrettens Kendelse bør i det Omfang, hvori den foreligger Højesteret til Prøvelse, ved Magt at stande.

Torsdag den 1 Februar.

Nr 127/1933. Repræsentant **Knud Holger Rasmussen**
(Cohn efter Ordre)

mod

Købmand **Steffen Christensen Steen** og Forsikrings-Aktieselskabet
»Skjold« (Trolle),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Kørselsulykke.

Dom afsagt den 4 Maj 1932 af Retten for Sæby Købstad
m v: Tiltalte, fhv Købmand Steffen Christensen Steen, Asdal, bør inden

3 Dage efter denne Doms Forkyndelse for ham bøde 60 Kr til Statskassen og udrede de af Sagen flydende nødvendige Udgifter. Inden 15 Dage efter Dommens Forkyndelse bør Tiltalte in solidum med Forsikrings-Aktieselskabet »Skjold«, København, betale i Erstatning 1) til Forsikrings-Aktieselskabet »National«, København, Kr 762,85; 2) til Repræsentant Knud Holger Rasmussen, Kongsvang, Kr 3145,00.

Vestre Landsrets Dom af 20 Marts 1933: Underrettsdommen bør ved Magt at stande, dog at Erstatningen til Indstævnte Repræsentant Knud Holger Rasmussen bestemmes til 3172 Kr. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket med Justitsministeriets Tilladelse.

I Henhold til Dommens Grunde tiltrædes det, at der er tillagt Appellanten Erstatning hos de Indstævnte, men den ham for Svie, Smerte, Vansir og Invaliditet tillagte Erstatning findes at burde forhøjes til 3500 Kroner, saaledes at der ialt tilkendes ham 5072 Kroner.

De Indstævnte findes in solidum at burde betale Appellanten i Sagsomkostninger for Landsretten 150 Kroner, hvorhos de vil have at betale Sagens Omkostninger for Højesteret som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte, fhv Købmand Steffen Christensen Steen og Forsikrings-Aktieselskabet »Skjold«, bør, een for begge og begge for een, til Appellanten, Repræsentant Knud Holger Rasmussen, betale 5072 Kroner samt Sagens Omkostninger for Landsretten med 150 Kroner. De betaler derhos paa samme Maade de Retsafgifter, som skulde være erlagt, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde være brugt, hvis Appellanten ikke havde haft fri Proces for Højesteret, samt i Salær for Højesteret og Godtgørelse for Udlæg til Højesteretssagfører Cohn 150 Kroner og 40 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag er der af Politimesteren rejst Tiltale mod Steffen Christensen Steen, Asdal, født 29 December 1903 i Asdal Sogn og som ikke er fundet straffet, til at lide Straf efter § 41 i Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 for Overtrædelse af dens §§ 27 III og 29 II som sigtet for den

24 September 1931, da han som Fører af Lastmotorvogn P 2521 fra den private Vej, der fører til Gaarden »Granly«, kørte ud paa Hovedlande-vejen Hjallerup—Dronninglund for at køre tværs over denne og videre ad Vejen til Thorup, under Hensyn til den ved »Granly« værende Be-voxsning at have kørt med for stor Hastighed og ikke at have udvist den ganske særlige Forsigtighed, som Loven kræver udvist, hvor Køre-banen foran ikke tilstrækkelig kan overses og ved Kørsel fra mindre befærdede til mere befærdede Færdselsaarer, hvilket medførte, at Tiltalte med sin Vogn paakørte den paa Hovedlandevejen fra Hjallerup frem-kørende Motorvogn X 4072, ført af Repræsentant Knud Holger Rasmus-sen, Kongsvang, med saa stor Kraft, at X 4072 blev slynget over i en Grusdyngge, hvor den væltede om paa venstre Side, hvorved Vognen blev beskadiget, og Føreren fik sin ene Haand alvorlig kvæstet.

Forsikringsselskabet »National« har for Udgifterne til Istandsættelse af X 4072 nedlagt Paastand paa en Erstatning, stor Kr 762,85.

Skadelidte Rasmussen har paastaaet sig tilkendt i Erstatning:

1. For direkte Udgifter i Anledning af Skadetilføjelsen, derunder for Vognleje og Chauffør-Assistance, samt Tab af netto Arbejdsfortjeneste i 8 Dage, ialt Kr 1 645,00
2. For Lidelse, Lyde og Vansir — 2 000,00
3. For Forringelse af Erhvervsevne — 8 000,00

ialt Kr 11 645,00

Forsikrings A/S »Skjold«, i hvilket Tiltalte har haft ansvarsforsikret, er indtraadt som Part i Sagen.

Tiltalte har paastaaet sig frifundet, idet han mener ikke at have forset sig.

Hans herhenhørende Forklaring gaar ud paa, at han, der havde For-kørselsret, har signaliseret 2 Gange, inden han kørte ud paa Hovedvejen, og at han kørte frem i laveste Gear med ca 10 km/T Hastighed.

Ved Indkørselsvejens Udmunding i Hovedvejen rejste han sig op for at have bedre Udsyn, men han saa ingen Færdsel paa Hovedvejen til venstre, i hvilken Henseende han har bemærket, at Hovedvejen til venstre er skraanende nedad mod »Granly«, og at Bakketoppen er fjernet ca 50—60 m fra Indkørselsvejens Udmunding. Han vil overhovedet ikke have bemærket Skadelidtes Vogn før lige i Sammenstødsøjeblikket.

Skadelidte har forklaret, at han kørte med en Hastighed af omkring 40 km/T, at han ikke var bekendt med Indkørslen, der dækkedes af Be-voxsningen, som helt skjulte Tiltalte, og at han, da denne pludselig kom til Syne, forsøgte at bremse og samtidig dreje til venstre, men at hans Vogn da var saa langt fremme, at den blev ramt paa højre Trinbrædt og Baghjul med en saadan Kraft, at den blev slynget op i en Grusdyngge til venstre, hvor den væltede paa Siden.

Justitsministeriets Motorsagkyndige har i en Erklæring til Sagen oplyst, at Indkørselsvejen til »Granly« paa Grund af Bevoksning ikke for den Automobilist, der kommer fra Hjallerup, er til at se forinden han er lige ved den, at Afstanden fra det Sted paa Indkørselsvejen, hvorfra Hovedvejens Kørebane mod Hjallerup kan overses, til Hoved-vejens sædvanlige Kørebane er 3,5 m, og at Tiltalte med en passende

Hastighed i Udkørslen har kunnet naa at danne sig et Overblik over Færdslen fra venstre og om fornødent stoppe.

Efter det saaledes oplyste og med Bemærkning, at Skadelidte ikke ses at have udvist nogen Uforsigtighed, findes Tiltalte at have overtraadt de i Anklageskriftet nævnte Bestemmelser og vil som Følge heraf være at anse med en Statskassen tilfaldende Bøde, der fastsættes til 60 Kr, hvorhos han vil have at udrede Sagens Omkostninger.

Hvad angaar de nedlagte Erstatningspaastande finder Retten at maatte udskyde til senere Afgørelse under denne Sag Spørgsmaalet om Erstatning for Skadelidtes forringede Arbejdsevne og Tab af Stilling indtil Arbejderforsikringsraadets Udtalelse med Hensyn til Invaliditetsgraden kan fremskaffes, hvorimod der intet findes til Hinder for nu at tage de iøvrigt fremsatte Erstatningspaastande under Paakendelse.

Med Hensyn til disse er der fra Forsikrings A/S »Skjold«s Side alene fremsat Indsigelse mod, at Vognleje og Chaufførassistance i Tiden fra 28 September til hen i December Maaned 1931 uden nærmere Dokumentation er ansat til 1125 Kr, at det ikke uden nærmere Begrundelse kan anerkende Posten: Tab af Nettofortjeneste i 8 Dage à 30 Kr pr Dag, hvorhos Selskabet har paastaet Kravet for Lidelse, Lyde og Vansir betydelig nedsat.

Da der fra det Selskab, som Skadelidte paa det paagældende Tidspunkt arbejdede for som rejsende Repræsentant, foreligger en paa Tro og Love afgivet Erklæring gaende ud paa, at Selskabet har udlagt 1125 Kr, som af Skadelidte anført, samt at Skadelidtes faste Maanedsløn i Selskabet fra 1 September 1931 var 1125 Kr, findes hans herhen hørende Krav efter Omstændighederne at være tilstrækkelig dokumenterede.

Af de under Sagen fremlagte Lægeerklæringer fremgaar, at Skadelidte i flere Maaneder efter Beskadigelsen har haft vedvarende Lidelser i den kvæstede Haand, der endnu ikke helt er ophørte, hvorhos det ved hans Nærværelse i Retten er konstateret, at Haanden i ikke ringe Grad er vansiret.

Hans Krav paa Erstatning for Lidelse, Lyde og Vansir findes herefter passende at kunne ansættes til 1500 Kr.

Herefter vil Tiltalte in solidum med Forsikringsselskabet »Skjold« være at dømme til at erstatte:

1. Forsikrings A/S »National« Kr 762,85.
2. Repræsentant Knud Holger Rasmussen Kr 1645,00 + Kr 1500, ialt Kr 3145,00,

idet Afgørelsen af hans yderligere Erstatningspaastand udskydes som foranført.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Sæby Købstad m v den 4 Maj 1932 afsagte Dom er paaanket af Appellanterne i den borgerlige Retsplejes Former for saa vidt Erstatningen angaar.

Her for Retten har Appellanten Rasmussen yderligere nedlagt Paastand paa Erstatning for Invaliditet 4000 Kr og Godtgørelse for Lægeattest 67 Kr.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at det fulde Ansvar for Uheldet er paalagt Appellanten Steen, samt at der i Erstatning

til de Indstævnte Forsikringsaktieselskabet »National« er paalagt Appellerne 762 Kr 85 Øre.

Angaaende den af Indstævnte Rasmussen paastaaede Invaliditet foreligger en Erklæring af 20 December 1932 fra Overlæge Dr med J. Fabricius-Møller, hvori det hedder:

» — — —

Arbejdsevne og Klager:

Fra 10—12 Dage efter Ut har han arbejdet, saa godt han kunde. Fra det Tidspunkt, hvor Saarene var lægt (medio Januar 32), har han arbejdet fuldt ud.

Han klager nu over manglende Bevægelse i v Haand, over Træthed i Haanden, over at han ofte fryser om Haanden og over, at Følelsen i Haanden er nedsat. Ellers ingen Klager.

Objektivt findes: (v Arm).

Han klæder sig let af og paa.

Skulder, Albu, Haandled, I og V Finger bevæges frit.

II og IV Finger: strækkes frit, bøjes til 1 cm fra Hulhaand, passivt let helt til Hulhaand. De enkelte Led bevæges frit.

II Finger: strækkes frit i alle Led. Grund- og Middled bøjes frit. Yderled bøjes kun faa Grader. Spids til 2 cm fra Hulhaand, passivt med lidt Besvær til Hulhaand.

Han samler og spreder alle Fingre frit.

Paa Dorsalsiden af Haanden uhinderligt, tyndt straaleformet Ar, 5 × 3 cm stort Huden mellem II og III Finger er ved Basis sammen-vokset ½ cm ud paa Fingrene, Ar her solidt og uhinderligt.

1,5 cm Overarmssvind, 1 cm Underarmssvind, Handskemaal 1 cm mindre v end h Side.

Kraften i Armen god, men nedsat i Haandtryk. Ingen Føleforstyrrelser af Arm men cirkulær Følesvækkelse fra Haandled og ud paa Fingre. Ingen trofisk Forstyrrelser.

Han lider af en traumatisk Neurose og af de ovenfor beskrevne smaa Forandringer, der kun i ringe Grad nedsætter Haandens Brugbarhed. Sagen bør efter min Mening afgøres snarest. — — —«

Sagen har været forelagt Arbejderforsikringsraadet, der under 21 Januar 1933 har udtalt:

» — — — saafremt Tilfældet havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven, vilde Raadet i Henhold til Lovens § 32 have tillagt den tilskadekomne en Invaliditetserstatning beregnet efter en Invaliditetsgrad af 10 pCt.«

Efter alt det foreliggende findes den Indstævnte Rasmussen tilkommende Erstatning at burde bestemmes saaledes:

Positive Udlæg til Læge m v	247 Kr
Vognleje og Chauffør	1125 —
Tab af Arbejdsfortjeneste i 8 Dage	200 —
Erstatning for Svie, Smerte, Vansir og Invaliditet	1600 —

Ialt 3172 Kr.

Med denne Ændring i Erstatningen til Indstævnte Rasmussen vil Dommen kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger her for Retten findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Tirsdag den 6 Februar.

Nr 275/1932. **Mariager Kalkværk** ved Forretningsleder **Jørgensen** og **Carl Nielsen** (Kemp)

mod

Fabrikant **Demant Hansen** (Gamborg),

betræffende Opgørelse af Parternes Mellemværende i Henhold til en Kontrakt om Levering af et Tørreanlæg.

Østre Landsrets Dom af 30 September 1932: De Sagsøgte, Mariager Kalkværk ved Forretningsleder Jørgensen og Carl Nielsen bør til Sagsøgeren, Fabrikant Demant Hansen betale 9565 Kr 68 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 5 September 1929, til Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgeren 1200 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Som antaget i Dommen maa det anses godtgjort, at Indstævnte ikke har leveret Værket med den garanterede Ydeevne af mindst 15 Tons pr Time. De omstridte Modregninger fra Appellanten maa antages delvis at angaa Udgifter til Arbejder, der er udført for at forhøje Værkets Ydeevne, og som medførte betydelig Tidsspilde. Den Appellanten tilkommende Erstatning for Mangler ved Værket og Godtgørelse for Udgifter til Værkets Forbedring findes, idet en nøjagtig Opgørelse nu ikke er mulig, skønsmæssig at kunne ansættes under eet til 5000 Kroner. Efter det for Højesteret oplyste angaar de omstridte Ekstraregninger fra Indstævnte dels det i Dommen omtalte Valseværk dels forskellige andre Arbejder og Leveringer, der er udført udenfor Kontrakten, og der er ikke paavist nogen Grund til, at Indstævnte som Følge af mangelfuld Udførelse ikke skulde have fuld Betaling. Hvad derhos Ugemulkterne angaar, vil disse, som i Dommen antaget, ikke kunne anses paaløbne for længere Tid end af Indstævnte indrømmet.

Dommen vil herefter kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Mariager Kalkværk ved Forretningsleder Jørgensen og Carl Nielsen, til Indstævnte Fabrikant Demant Hansen med 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgiselse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Begyndelsen af 1928 udarbejdede Fabrikant Demant Hansen, der ikke er cand polyt, men praktisk uddannet Ingeniør, paa Foranledning af en Ingeniør Meden, et Tilbud angaaende Levering af et Tørreanlæg for Kalksten til Brug ved Fremstilling af Gødningkalk.

Efter at Meden havde oplyst ham om, at Tilbudet ønskedes af Mariager Kalkværk ved Forretningsleder Jørgensen og Carl Nielsen, fremsendte han den 7 Marts 1928 Tilbudet, hvori det bl a hedder:

»I Henhold til behagelig Aftale med Herr Ingeniør H P Meden, København, har jeg herved Fornøjelsen at fremsende Tilbud paa et Tørreanlæg for Kalksten, Produktion ca 30 ts pr Time. Vandindholdet i den tørrede Kalksten overstiger ikke 2—3 pCt, Anlægget færdigt monteret og igangsat, samt iøvrigt efter nedennævnte Specifikation, for en samlet Sum af ialt:

Kroner: 22 700,00 (to og tyve Tusinde syv Hundrede) nemlig: Den egenlige Tørretromle m/Forlag, Løberinge, Bæreruller, Fundamentsrammer samt alle Jærndeale inkl Montage, Fragt, alle Jærndeale til Fyr, Røgkammer og Støvkammer.

Kr. 14 800,00 (fjorten Tusinde otte Hundrede).

Udenfor Tilbudet er: Alt Træ- og Stilladsarbejde for Montering af Tromlen, ligesom den raa Arbejdskraft maa stilles vederlagsfrit til Monterernes Disposition, naar dette kræves. Ophalingsbro med Platform for Oplagring af Kalksten ved Indløbsenden af Tørretromlen.«

Tilbudet blev ikke akcepteret, men førte til forskellige Forhandlinger med Jørgensen og Nielsen, hvis Kalkværk ved Mariager skulde forbedres, og Demant Hansen var ovre at bese dette.

Den 18 Januar 1929 blev der derefter sluttet en Kontrakt mellem Demant Hansen og Mariager Kalkværk ved Forretningsleder Jørgensen og Carl Nielsen af følgende Indhold:

»Herr Demant-Hansen leverer og indlægger et Tørreanlæg paa Bøgelund for en Sum af..... Kr 26 500,00
 hvilken Sum fordeles som følger paa de indbefattede Leverancer og Arbejder ekscl Remme: Tørretromlen m/Forlag, Løberinge, Bæreruller, Fundamentsrammer samt alle Jærndeale inkl Fragt, Montage og alle Jærndeale til Fyr, Røg, og Støvkammer..... Kr 12 800,00
 Murværk til Fyr med Røgkammer, samt alle Fundamenter, Ventilator, Udløbskappe, Pladeskorsten, Nedløb, samt alle Rørforbindelser — 7 900,00
 Desintegrator, der kan pulverisere mindst 15 ts pr Time..... — 1 800,00
 Motor ca 18/21 H K eller større ombyttet med tilstedeværende — 1 000,00
 (eller højst 2000 Kr)

Transportbaand af Gummi mindst 20 m langt	Kr 1 700,00	
do til Desintegratoren ca 6 m.....	— 600,00	
Opstilling af Stensorterer, Eftersyn og Op- retning samt Indlægning af Kuglelejer paa samtlige Transmissioner, Forbindelse af til- stedeværrende Motor	— 500,00	
Eftersyn og Rep evt Flytning af Koppekæde og Sigte.....	— 200,00	
		Kr 26 500,00.

Fabriken leverer intet Mandskab til Hjælp ved Udførelsen af om-
staaende Arbejder.

Leveringstid: Anlægget skal afleveres til Brug senest den 31 Marts
1929. For hver paabegyndt Uge Afleveringen senere finder Sted, be-
taler Herr Demant-Hansen en ugenlig Mulkt af Kr 250,00. For hver
paabegyndt Uge Anlægget leveres tidligere færdig, betales Kr 250,00 til
Herr Demant-Hansen.

Betalingen erlægges med Kr 10 000,00 kontant, nemlig Kr 5000,00
naar Jærndelene ligger paa Kalkværket og Kr 5000,00 naar Anlægget er
færdigmonteret til Drift og Tomkørsel foretaget. Herr Demant-Hansen
kan trække Kr 600,00 pr Uge fra den 14 Februar, hvilket fradrages
ovennævnte kontante Udbetaling.

Herr Demant-Hansen overtager den gamle Dampmaskine, Kedel med
tilhørende Rør og Pumper samt ubrugelige Tipvogne m m, som det staar
paa Pladsen til en Pris af Kr 1800,00, som fradrages Restbeløbet, hvilket
da bliver Kr 14 700,00, som afdrages i Løbet af 5 Aar med Kr 1500,00
hver 1 Juli og 1 Januar, første Gang 1 Januar 1930.

Beløbet forrentes med alm Bankrente, der erlægges sammen med
Afdragene for den til enhver Tid resterende Sum.

Garanti: Herr Demant-Hansen garanterer hele Anlægget med en
Ydeevne af mindst 15 ts pr Time eller — 120 ts i en 8 Timers Arbejds-
dag, samt garanterer iøvrigt for alle Materialier, Leverancer og Monte-
ringsfejl i eet Aar fra Afleveringsdatoen; disse skal afhjælpes uden nogen
Udgift fra Køberens Side.«

Kontrakten er derhos senere forsynet med saalydende uunderskre-
vet Paategning: »Udover ovennævnte leveres følgende:

1 Stk Transportbaand i Laden	1800 Kr	
1 „ Reserve-Desintegrator	} 1600 —	
1 „ Sigtetromle		
1 „ Tandvalseværk		
Nedløbstragte — 4 Stk dobbt 1 enk		— 450 Kr.«

Paa Grund af Isvanskeligheder m m trak Arbejdets Paabegyndelse
stadig ud, og der begyndtes antagelig først derpaa i Slutningen af Marts
1929, og den til Værket nødvendige Motor blev man enige om at
lade udgaa af Kontrakten, idet Kalkværket købte en ny Motor hos et
Firma i Kalundborg, som først leverede Motoren den 13 August 1929.

Demant Hansen havde Vanskeligheder med at skaffe Penge til Udbetalinger og maatte stadig tage Forskud, og Kalkværket klagede vedblivende over Mangler ved Arbejdet, ogsaa efter 5 September 1929, da Værket var taget i Brug. Den 24 Oktober 1929 mødtes Demant Hansen og Nielsen til en Forhandling i Odense, og Nielsen afleverede da en foreløbig Opstilling af Regnskabet, hvorefter Demant Hansen skulde have ialt 30 350 Kr med Fradrag af 25 672 Kr, hvoraf 18 372 Kr var udbetalt ham kontant, medens 4500 Kr udgjorde Ugemulkt for 18 Uger a 250 Kr, der omtaltes derhos mulig en senere Regning til Demant Hansen paa 2000 Kr for et af Kalkværket selv anskaffet Transportbaand.

Nielsen lod derhos Demant Hansen underskrive en af Nielsen udfærdiget Skrivelse af følgende Indhold:

»Deres foreløbige Opgørelse af og til den 24 Oktober 1929 ang Mariager Kalkværk meddeler jeg Dem hermed at være indforstaaet med, dog at der senere vil fremkomme Regning paa Tandvalseværk m/Forlagstøj samt for andre Ekstraarbejder, der er udført paa Kalkværket.

Ang det stipulerede Beløb Kr 4500,00 for Dagmulkt i Henhold til Kontrakten, da vil jeg henstille, at dette Punkt tages op til senere Drøftelse ved Anlæggets Aflevering.«

Da Parterne stadig ikke kunde blive enige om Opgørelsen, har Sagsøgeren, Fabrikant Demant Hansen under nærværende ved Retten for Odense Købstad m v forberedte Sag principalt paastaaet de Sagsøgte, Mariager Kalkværk ved Forretningsleder Jørgensen og Carl Nielsen tilpligtet at betale ham 14 565 Kr 68 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 5 September 1929 og subsidiært paastaaet sig tilkendt 12 645 Kr 68 Øre med samme Renter.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, idet de dels benægter Rigtigheden af Sagsøgerens Opgørelse af sit Tilgodehavende, dels hævder at have et større Modkrav paa Grund af hans Misligholdelse af Kontrakten mellem dem.

Sagsøgeren opgør sit Krav saaledes:

Anlæg ifølge Tilbudet, Tillæg for Transportbaand, en Sigtetromle, en Reservedesintegrator og en Nedløbstragt ialt....	30 350 Kr 00 Øre
Deri fragaar for tidligere Udbetalinger, gamle Maskiner m m	21 172 — 00 —
<hr/>	
samt yderligere for anerkendte Modkrav	9 178 Kr 00 Øre
og skyldige Ugemulkt for 13 Aug —3 September 1929	2126 Kr 32 Øre
	750 — 00 —
	<hr/>
	2 876 Kr 32 Øre
	<hr/>
	6 301 Kr 68 Øre
plus for Ekstraarbejder	8 264 — 00 —
	<hr/>
	ialt 14 565 Kr 68 Øre

Ved den subsidiære Paastand fradroges derhos 1920 Kr, som et i Sagen optaget Skøn har ment burde fragaa ved Beregningen af Betalingen for et Valseværk.

De Sagsøgte har for deres Vedkommende anerkendt Rigtigheden af Beregningen af Beløbet 9178 Kr, men heroverfor hævder de at have følgende Modkrav:

1) Regninger og Udlæg de har betalt for Sagsøgeren	5380 Kr 47 Øre
2) Forandringer, de har maattet betale ved Anlægget
for at gøre det brugbart.....	4475 — 27 —
3) og Ugemulfter for 11 Uger.....	2750 — 00 —
- og endelig vil de ikke betale Sagsøgerens Regning for Ekstraarbejder med mere end 1190 Kr og hæv-

der, at hele Værket ikke er kontraktmæssigt, idet det hverken er i Stand til at behandle 15 Tons Raamateriale i Timen, eller til at tørre Stoffet, saaledes at Vandindholdet bliver under 4 pCt, og de har derfor et Erstatningskrav mod Sagsøgeren, som i hvert Fald overstiger hans Resttilgodehavende.

Under Sagen er der afgivet Partsforklaringer og en Række Vidneforklaringer.

Der er derhos afholdt Syn og Skøn af af Retten udmeldte Mænd, Direktør Aage Christensen og Ingeniør Carl L E Jensen, der i en Skønsforretning af 22 Januar 1932 efter Besigtigelse af det i Sagen ommeldte Anlæg, der dog ikke var i Drift ved Besigtigelsen, bl a udtaler: »Anlægget kan kun fordampe 800 kg Vand pr Time og saaledes kun nedtørre 15 ts vaad Vare til 4 pCt Vand, hvis Kalken før Tørringen kun indeholder 9,1 pCt Vand, og hvis Anlægget skal præstere 15 ts tør Vare med 4 pCt Vand, maa den vaade Kalk kun have indeholdt 8,85 pCt Vand.

Hvis Anlægget tilføres 15 ts vaad Kalk pr Time med 20 pCt Vand, kan denne Kalk kun nedtørres til 15,5 pCt Vand, og hvis Anlægget skal præstere 15 ts Vare, naar den tilførte Kalk indeholder 20 pCt Vand, vil disse 15 ts kun blive tørret ned til et Indhold af 15,7 pCt Vand.«

Med Hensyn til Ekstraregningen fra Sagsøgeren udtaler de derhos, at det paa Grund af den løse Skitsering af Aftaler og da ikke alle Aftaler er skriftlige, ikke er muligt at bedømme Ekstraregningen helt korrekt, men efter deres bedste Skøn opgør de det Beløb, de Sagsøgte bør betale af den til 5179 Kr. Anlægget antager de derhos begyndt med egenlig Drift i Ugen 1—8 September 1929, og at der trods Mangler stadig har været produceret Kalk siden.

Til Slut udtaler de, at det leverede Anlæg ikke er kontraktmæssigt, hverken i Ydeevne eller Leveringstid og tilføjer:

»Da der imidlertid, som paavist i vore Beregninger, foreligger et saa skærende Misforhold mellem den Tromlestørrelse, som D H har tilbudt at levere og den Størrelse, Tromlen virkelig skulde have for at svare til Formaålet, kan man ikke se bort fra, at Bestilleren har sin Part for Skylden, for at Leveringen ikke svarer til, hvad der ønskedes, idet Bestilleren ved en simpel Kontrolforespørgsel kunde have skaffet sig oplyst, om en Tromle af den tilbudte Størrelse virkelig kunde behandle 15 ts pr Time. Da den Pris, som Anlægget er tilbudt til, er passende for den tilbudte Tromlestørrelse — en Tromle i den rigtige Størrelse vilde være ca 3 Gange saa dyr — mener vi, at Bestilleren maa modtage den leverede Tromle, som den er, dog at Leverandøren be-

taler Kalkværkets Udlæg til de nødvendige Rettelser, for at Anlægget kan køre og kan tage ca 4,8 ts vaad Kalk pr Time eller producere ca 4 ts tørret Kalk pr Time, med henholdsvis 20 pCt og 4 pCt Vand. Ydeevnen kan naturligvis blive tilsvarende større, hvis Raakalken er mindre vaad, og Endeproduktet mindre tørt.«

Skønnet og Sagen er af Sagsøgeren forelagt Professor ved Den polytekniske Lærestalt Andreasen, der i Erklæring af 28 Januar 1932 bl a udtaler, at det maa antages, at Kridt, som Værket i Virkeligheden arbejder med — og ikke Kalksten —, er noget vanskeligere at tørre, at et Anlæg som det leverede efter teoretiske Beregninger vil kunne producere 8—9 Tons pr Time, men da Ydeevnen af Tørreanlæg af den her omhandlede Type kan variere stærkt med de konstruktive Detailler og hele Driftsmaaden, kan han vedrørende det foreliggende Anlæg kun udtale »at Værkets Ydeevne formentlig kun vil kunne fastsættes ud fra Maalinger under Anlæggets Drift«. Han udtaler endvidere, at der her i Landet forhandles Gødningskalk med Vandindhold fra mindre end 1 pCt til mere end 30 pCt, og at der ikke findes Normer for Vandindholdet i tørret Gødningskalk.

Der er dernæst den 5 April 1932 afholdt en Prøve paa Værket af kgl Vejer og Maaler Jensen fra Mariager og Fabrikant P Buchtrup fra Randers, den 8 April 1932 udtaget forskellige Prøver af Materialet paa Værket før og efter dets Behandling og den 20 April 1932 afholdt yderligere en praktisk Prøve paa Værkets Produktionsevne og Tørringsevne i Overværelse af Skønsmændene, Sagsøgeren, Fabrikant Buchtrup og Prokurist Glante, uden at denne dog har foranlediget Skønsmændene til paa afgørende Punkter at ændre deres første Udtalelse i Skønnet.

Efter det foreliggende kommer følgende Punkter til Afgørelse:

1) Om der er ydet Garanti for at Værket kan behandle indtil 15 Tons pr Time og Tørring af det behandlede Materiale indtil 4 pCt Vand, og om hvad Værket virkelig kan præstere i saa Henseende.

De Sagsøgte hævder, at der er ydet saadan Garanti af Sagsøgeren, og at Værket hverken er i Stand til at behandle den lovede Kvantitet Raamateriale eller til at tørre det til mere end 8—10 pCt Vandindhold.

De henviser i saa Henseende, dels til de i Overenskomsten af 18 Januar 1929 optagne udtrykkelige Garantibestemmelser og dels til, at ved Siden af disse gælder det oprindelige Tilbuds Bestemmelse om Tørring til 2—3 pCt og endelig til, at Tørringsprocenten er blevet drøftet udtrykkelig ved Oprettelsen af den gældende Overenskomst, og at der da mundtlig blev afgivet Garanti. De henviser til forskellige Breve, der er vekslet, hvori omtales, at Tørringen ikke er fyldestgørende og til Skønnet's Udtalelser baade om Produktionsevnen og Tørringen.

Sagsøgeren har benægtet at have afgivet nogen Garanti for Tørringsprocenten ved Overenskomstens Indgaaelse, og har anført, at han paa dette Tidspunkt havde en Formodning om, at Værkets Raamateriale ikke var Kalk, men som det senere ogsaa har vist sig rigtigt, Kridt, der tørrer langt vanskeligere. Han indrømmer senere at have stillet de Sagsøgte en Tørringsgrad af omkring 10 pCt i Udsigt, men dette mener han ogsaa Værket præsterer.

Produktionsgarantien i Overenskomsten mener han derhos ogsaa

opfyldt ved de afholdte praktiske Prøver, og har i saa Henseende særlig paaberaabt sig en af Fabrikant Buchtrup afgivet Erklæring herom og sammes Forklaring for Landsretten, hvorefter det skulde være muligt at sende 15—17 Tons Raamateriale gennem Anlægget pr Time, uden at Fugtighedsgraden bliver højere end, hvad den almindelig er i godt salgbar Gødningskridt.

Efter det foreliggende kan det ikke antages, at de udtrykkelige Garantibestemmelser i Overenskomsten var beregnede til at suppleres med det oprindelige Tilbuds, som angik et helt andet Anlæg og mod Sagsøgerens Benægtelse kan det ikke anses godtgjort, at der samtidig med Overenskomsten skulde være givet mundtlige Garantitilsagn, idet Sandsynligheden taler derimod, og Værket heller ikke inden Omdannelsen, der nærmest maa antages at have tilsigtet forøget Produktionsevne, har fremstillet et Produkt med en højere Tørringsprocent end den, der nu findes.

Herefter findes der ikke at være afgivet Garanti for en højere Tørhedsprocent end den Værket nu arbejder med.

Derimod maa det anses godtgjort, at den i Overenskomsten givne Garanti for Behandling af 15 Tons i Timen ikke er opfyldt, idet en kortere Tid de praktiske Prøver vel synes at vise, at Værket i hvert Fald er i Stand til at behandle en Del mere end de af Skønsmændene teoretisk anslaaede 4 Tons, men ikke den garanterede Kvantitet, og Værket kan forsaavidt ikke anses kontraktmæssigt.

Under Hensyn til Skønsmændenes Bemærkninger om, at Værket i og for sig er leveret til en rimelig Betaling efter dets Produktionsevne og til, at de Sagsøgte selv burde have indset, at det tilbudte Værk var altfor lille og til, at det i det hele ikke kan anses sikkert fastslaaet, hvor meget der mangler, findes det de Sagsøgte tilkommende Erstatningsbeløb for den her ommeldte Mangel at kunne sættes til 5000 Kr.

2) Hvornaar kan Sagsøgeren regnes for at have afleveret Værket, og hvilke Ugemulker har de Sagsøgte Krav paa.

Sagsøgeren har i saa Henseende henvist til, at Ugemulker ikke kan begynde at løbe før fra den 13 August 1929, da Motoren til Værket blev leveret, idet han ikke havde Ansvaret for Leveringen af denne, og Værket ikke kunde tages i Brug, før den var installeret.

De Sagsøgte hævder, at behørig Aflevering aldrig har fundet Sted, og at man vel har søgt at tage Værket i Brug, men at Sagsøgeren i hvert Fald endnu den 24 Oktober 1929 i sin Skrivelse vedrørende den foreløbige Opgørelse var klar over, at Værket endnu ikke var afleveret og henskød det af de Sagsøgte rejste Spørgsmaal om Mulker for 18 Uger, til dette var sket.

Efter det af Skønsmændene paa Grundlag af deres Undersøgelser udtalte, der ogsaa bestyrkes ved en Skrivelse af 5 September 1929 fra de Sagsøgte, hvori nævnes, at Værket har været taget i Brug da i ca 14 Dage, findes det betænkeligt at anse det godtgjort, at Mulker er paaløbne for længere Tid end indrømmet af Sagsøgeren, og Sagsøgerens Fradrag vil derfor være at lægge til Grund.

3) Hvilke Ekstraregninger kan Sagsøgeren kræve betalt og hvilke Kontraregninger kan de Sagsøgte gøre gældende overfor ham.

Skønsmændene har i saa Henseende undersøgt Sagsøgerens Regninger og skønnet, at de Sagsøgte burde betale 5179 Kr af Ekstraregningernes Beløb, idet de nedsætter et Beløb for et Valseværk fra 1495 Kr til 600 Kr og sletter fem Beløb, som de formoder vedrører samme Valseværk, idet de gaar ud fra, at Valseværket er lovet leveret for ialt 600 Kr.

De Sagsøgte har dels hævdet, at Valseværket var lovet leveret for 600 Kr, og dels, at Valseværket efter kort Tids Forløb viste sig ubrugeligt og maatte erstattes med et nyt til over 5000 Kr. Sagsøgeren har hævdet, at Paategningen paa Kontrakten om Levering af et Tandvalseværk er sket paa et senere Tidspunkt end Kontraktens Oprettelse, og at det var en Aftale, at det skulde leveres efter nærmere Opgivender fra de Sagsøgte efter Regning. Værket var imidlertid bestilt altfor lille under Hensyn til de mange Sten, Kridtet, der skulde arbejdes med, indeholdt, og maatte derfor erstattes med et nyt, der købtes andetsteds. Sagsøgeren har derhos med Hensyn til de øvrige fem af Skønsmændenes slettede Poster hævdet, at disse alle vedrører andre Ting, der ligeledes skulde betales efter Regning.

Efter det foreliggende, derunder ogsaa, at der ikke paa Kontrakten mellem Parterne er anført nogen bestemt Pris for Valseværket, findes Sagsøgerens Anbringende om, at det skulde leveres efter Regning at maatte lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse, og idet Skønsmændenes Erklæring Ekstraregningen vedrørende iøvrigt findes at burde følges, vil de Sagsøgte have at betale Sagsøgerens Ekstraregninger med det fulde Beløb 8264 Kr som forlangt.

Med Hensyn til de Sagsøgtes Modregning paa henholdsvis 5380 Kr 47 Øre og 4475 Kr 27 Øre bemærkes, at de af Regningerne omfattede Anskaffelser eller Forandringer vedrørende Værket er foretagne, uden at de Sagsøgte ved Optagelse af Skøn har ladet de paastaaede Manglers Tilstedeværelse fastslaa, og at det heller ikke paa anden Maade, forsaavidt Sagsøgte har benægtet at skulle betale Regningerne, er godtgjort, at disse angaar nødvendige Anskaffelser eller Forbedringer, som det paahviler Sagsøgeren at foretage. Regningerne findes derfor ikke at kunne forlanges refunderede af Sagsøgeren udover et af ham ved det indtalte Beløbs Beregning anerkendt Beløb paa 2126 Kr 32 Øre.

Efter alt det saaledes foreliggende vil Sagsøgerens principale Paastand i det hele være at tage til Følge, dog at der i det paastaaede Beløb bør fradrages 5000 Kr som Erstatning for, at Værket ikke har opfyldt Garantien for Produktion af 15 Tons pr Time.

I Sagsomkostninger vil de Sagsøgte have at betale Sagsøgeren 1200 Kr.

Nr 189/1933. **Installatør Hans P N Overbeck**
 (Landsretssagfører Bjerre)

m o d

Fru Margrethe Overbeck, f Nielsen (Fich efter Ordre),

betræffende Beregningen af det Appellanten paahvilende Underholds-
 bidrag.

Vestre Landsrets Dom af 14 September 1933: Sagsøgte, Installatør Hans P N Overbeck, bør til Sagsøgerinden, Fru Margrethe Overbeck, født Nielsen, betale 1563 Kr 62 Øre, tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 7 Juni 1933, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 200 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten frafaldet den Indsigelse, at Indstævnte ved uden Protest at modtage Bidragene skulde have afskaaret sig fra nu at fremkomme med Indsigelse mod den af ham anvendte Beregningsmaade, og han har ikke for Højesteret gjort gældende, at han ved Beregningen af Bidragene til Indstævnte skulde være berettiget til at fradrage de af ham til Arbejdsgiverforeningen erlagte Kontingenter med et større Beløb end af Skattemyndighederne tilladt.

Først bemærkes, at Appellantens nuværende Hustru i flere Aar før sit Giftermaal har været Bogholderske i Appellantens Forretning, og at hun i disse Aar har oppebaaret en Gage, der var højere end den nuværende.

Af Sagens Oplysninger fremgaar iøvrigt, at der af Indstævnte var rejst Tvivl om Rigtigheden af Appellantens Opgivender med Hensyn til hans Fortjeneste, og at Henviisningen i Skilsmissevilkårene til, at der ved hans Indtægt skulde forstaaes den af ham opgivne og af Skattemyndighederne godkendte Indtægt, tilsigtede at afskære Tvivl om, hvor stor hans faktiske Indtægt var, saaledes at der ikke i denne Henviisning findes noget, der taler imod den Forstaaelse af den omhandlede Passus, som efter Ordene er den naturlige, og hvorefter Hustruens Særindtægter ikke kommer i Betragtning.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvilket Skattebeløb der i Forhold til Indstævnte kan komme til Fradrag, kan der ikke gives Appellanten Medhold i, at han skulde være berettiget til at fradrage hele den af ham af den samlede Indtægt betalte Skat, men Fradraget vil alene kunne ske med et forholdsmæssigt Beløb, bestemt ved Forholdet mellem hans og hans Hustrus Indtægter.

Efter Proceduren er der mellem Parterne Enighed om, at der, naar Beregningen af Bidragene skal ske paa det foran angivne Grundlag, tilkommer Indstævnte — udover, hvad hun allerede har oppebaaret for det i Sagen omhandlede Tidsrum — 328 Kroner

01 Øre, hvilket Beløb herefter vil være at tilkende hende med Renter.

Som Sagen foreligger, findes der ikke tilstrækkelig Grund til at tage en af Appellanten nedlagt Anerkendelsespaastand til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Installatør Hans P N Overbeck, bør til Indstævnte, Fru Margrethe Overbeck, født Nielsen, inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse betale 328 Kroner 01 Øre med Renter heraf 5 pCtaarlig fra den 7 Juni 1933, til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Fich 200 Kroner, der udredes af det offenlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I en af Sagsøgte, Installatør Hans P N Overbeck, Kolding, mod Sagsøgerinden, Fru Margrethe Overbeck, født Nielsen, sammesteds, anlagt Skilsmisssag blev der ved Dom afsagt 4 Juli 1929 af Retten for borgerlige Sager i Kolding Købstad m v truffet saalydende Afgørelse:

»Det mellem Sagsøgeren, Installatør Hans Petersen Nielsen Overbeck, og Sagsøgte, Morgrethe Overbeck, f Nielsen, begge af Kolding, i Kolding Kirke den 23 November 1914 indgaaede Ægteskab opløses herved.

De fornævnte to Fællesbørn undergives Sagsøgtes Forældremyndighed alene. Sagsøgeren udreder fra 1 Juli 1929 at regne et maanedligt Underholdsbidrag af 56 Kr 66 Øre til Sagsøgte og af 56 Kr 67 Øre til hvert af Børnene indtil deres fyldte 18 Aar, altsaa ialt 170 Kr, der erlægges forud den 1 i hver Maaned.

Skulde Sagsøgerens skattepligtige Indtægt, hvorved forstaas den af ham opgivne og af Skattemyndighederne godkendte Indtægt, noget Aar overstige 3600 Kr, forhøjes Bidragene for det følgende Skatteaar med $\frac{1}{3}$ af det Beløb, hvormed Indtægten overstiger 3600 Kr. Skulde den

Færdig fra Trykkeriet den 21 Februar 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

77. Aargang

Højesteretsaaret 1933.

Nr. 33

Tirsdag den 6 Februar.

skattepligtige Indtægt derimod være under 3000 Kr, reduceres Bidragene tilsvarende med $\frac{1}{3}$ af det Beløb, Indtægten er mindre end 3000 Kr. Bidragene skal dog aldrig være mindre end 500 Kr aarlig til hver, saalænge Børnene ikke er fyldt 18 Aar, og derefter ikke under 600 Kr aarlig til Sagsøgte. Bidragspligten overfor Børnene bortfalder, naar de fylder 18 Aar og overfor Hustruen, saafremt hun indgaar nyt Ægteskab.

Den fornævnte Bidragsordning skal være endelig.«

Efter denne Domsafgørelse har Sagsøgte derefter til Politikontoret i Kolding indbetalt Bidrag til Sagsøgerinden, som derefter har hævet Bidrag til sig selv og Børnene paa dette Kontor, men idet Sagsøgerinden anbringer, at der for Aarene 1931 og 1932 og for Tiden indtil 31 Maj 1933 er beregnet for lidt i Indtægt for Sagsøgte ved Udregningen af Bidragene, har hun under nærværende Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet for nævnte Tidsrum yderligere at betale 1563 Kr 62 Øre, subsidiært 426 Kr 68 Øre, alt med Renter 5 pCt paa fra den 7 Juni 1933, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet mod Betaling af 142 Kr 11 Øre, subsidiært mod Betaling af et Beløb efter Rettens Skøn. Tvisten mellem Parterne drejer sig om, hvorvidt Sagsøgte i sin til Skattemyndighederne indgivne Indtægtsberegning — saaledes som den er godkendt af disse — som omfattende hans egen og hans nuværende Hustrus Indtægt, overfor Sagsøgerinden er berettiget til at fradrage et Beløb af 1800 Kr, der af hans Hustru, der har Særeje, er oppebaaret som Bogholderske i hans Forretning, hvorvidt af Sagsøgte til Arbejdsgiverforeningen erlagte Kontingenter kan fradrages med et større Beløb end af Skattemyndighederne tilladt, samt i hvilket Omfang der — hvis det fornævnte af Hustruen oppebaarne Lønbeløb kan fradrages — skal tages Hensyn til Skattebeløbet derfor.

I første Række har Sagsøgte gjort gældende, at Sagsøgerinden ved uden nærmere Undersøgelse i det paagældende Tidsrum og uden Indsigelse fra Politikontoret at modtage Bidrag har afskaaret sig fra nu at fremkomme med Indsigelser mod hans Beregninger, men heri kan der ikke gives ham Medhold.

Sagsøgte har videre henvist til, at Bestemmelsen i Dommen, om at hans Bidragspligt fastsættes efter hans skattepligtige Indkomst — hvorved forstaas den af ham opgivne og af Skattemyndighederne godkendte Indtægt — er statueret, efter at Parterne var blevet enige om dette

Vilkaar, og Sagsøgte har hævdet, at Vilkaaret maa forstaas saaledes, at Bidragene skal beregnes alene efter Sagsøgtens personlige Indtægter, idet det vilde medføre urimelige Resultater, hvis han paa Grund af Bestemmelserne i Skattelovene om, at Manden skal betale Skat af sin Hustrus Indtægt, kunde tilpligtes at betale Bidrag til sin fraskilte Hustru og Børnene af sin nuværende Hustrus Særindtægt, der efter Ægtepagt er hendes Særeje. Det er oplyst, at Parterne, da de enedes om Bidragspligtens Beregning, havde Sagførerhjælp, og at man fra begge Sider var klar over, at Sagsøgte vilde indgaa Ægteskab med sin nuværende Hustru, som allerede da var lønnet Bogholderske i hans Forretning. Selv om Spørgsmaalet om hendes Bogholderiindtægt ikke under Forhandlingerne udtrykkelig har været paa Tale, maa der gaas ud fra, at Parterne maatte regne med, at Skattemyndighederne i Tilfælde af, at Sagsøgte indgik Ægteskab, vilde medinddrage Hustruens Indkomst under Sagsøgtens Indtægt overensstemmende med de herom gældende Lovregler. Herefter og idet det ikke af Sagsøgte er godtgjort, at Bestemmelsen skulde forstaas anderledes end efter Ordlyden, vil ej heller denne Indsigelse kunne tages til Følge.

Idet der endvidere ikke kan gives Sagsøgte Medhold i, at han, udover hvad Skattemyndighederne har tilladt, har Berettigelse til i sin Indtægt at fradrage noget Beløb for Ydelser til Arbejdsgiverforeningen, og idet det sidste af de forommeldte Tvistemaals Afgørelse efter det foran statuerede ikke faar Betydning for Sagens Afgørelse, vil Sagsøgerindens Paastand være at give Medhold.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerinden med 200 Kr.

Torsdag den 8 Februar.

Nr 178/1933.

Ingeniør **Niels Aage Kruuse**
(Overretssagfører Raaschou)

mod

Hillerød Nafta-Benzin- og Petroleums Aktieselskab (Meyer),

betræffende Erstatning for Ophævelse af en Brugsret over et Tankanlæg.

Østre Landsrets Dom af 4 Juli 1933: Sagsøgte, Hillerød Nafta-Benzin- og Petroleums A/S, bør til Sagsøgeren, Ingeniør Niels Aage Kruuse, betale 1000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 7 Marts 1933, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 200 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Det Appellanten tilkendte er efter Dommens Afsigelse betalt, og Appellantens Paastand for Højesteret gaar herefter ud paa, at Indstævnte tilpligtes at betale ham 6658 Kroner 10 Øre med Renter af 6358 Kroner 10 Øre 6 pCt aarlig fra den 11 Juni 1932 og af Resten 5 pCt aarlig fra den 7 Marts 1933.

Som i Dommen antaget, maatte Indstævnte respektere Appellantens Rettigheder efter den af ham med Kompagniet indgaaede Overenskomst der var Indstævnte bekendt, og Appellantens Besiddelse af Tankanlægget kunde som Følge heraf kun bringes til Ophør mod Betaling af Restbeløbet efter Gældsbeviset. Da nu Indstævnte retstridigt har bevirket Appellantens Udsættelse maa Indstævnte anses pligtig til udover den ved Dommen tilkendte Erstatning at tilsvare Appellanten det omtalte Restbeløb med Renter.

Da der ikke af Indstævnte er fremsat nogen særlig Indsigelse mod Beregningen af det af Appellanten forlangte Beløb, vil Appellantens Paastand herefter være at tage til Følge. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Hillerød Nafta-Benzin- og Petroleums Aktieselskab, bør til Appellanten, Ingeniør Niels Aage Kruuse, betale 6658 Kroner 10 Øre, med Renter af 6358 Kroner 10 Øre 6 pCt aarlig fra den 11 Juni 1932 og af Resten 5 pCt aarlig fra den 7 Marts 1933, alt til Betalingsker. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Indstævnte til Appellanten med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 4 November 1931 blev mellem Ingeniørerne Fritz Carl Kruuse og Niels Aage Kruuse paa den ene og Nafta-Benzin- og Petroleums Co paa den anden Side indgaaet en Overenskomst, hvorefter de førstnævnte forpligtede sig til at laane Compagniet 8000 Kr mod, at dette til Gengæld forpligtede sig til, uden Udgift af nogen Art for Brødrene Kruuse, snaest muligt at etablere et Tankanlæg i Holte og til at overlade dem Brugen af dette, saaledes at de fra Overtagelsesdagen at regne drev dette Anlæg for egen Regning. Det hedder iøvrigt i Overenskomsten: »Med Hensyn til Opsigelse bemærkes, at saadan fra »Nafta«s Side med Hensyn til Driften af de Herrerne Kruuse overladte Tankanlæg ikke kan finde Sted saalænge de ifølge Gældsbeviset af Dags Dato skyldige Beløb ikke er fuldt tilbagebetalt — — —.«

Ingeniør F C Kruuse udtraadte snart efter af Forholdet. Tankanlægget etableredes paa en af Compagniets Indehavere Sperling og Faurholt hos Savværksejer Jacobsen lejet Grund, Kongevejen Nr 100, Holte; om dette Lejemaal blev indgaaet en Kontrakt af 1 April 1932. Efter denne kunde Lejemaalet opiges med $\frac{1}{2}$ Aars Varsel til en 1 April, dog at det var uopsigeligt fra Udlejerens Side til 1 April 1942 og fra Lejerens Side til 1 April 1935.

Anlægget blev taget i Brug den 12 Januar 1932. Compagniet var paa dette Tidspunkt Eneforhandler af russisk Benzin for Nordsjælland i Henhold til Kontrakt med »Sojusnefte-Export«, men da Compagniet ikke opfyldte sine Forpligtelser, hævede Sojusnefte Kontrakten i Marts Maaned s A, hvorefter Compagniet i April Maaned gik over til at forhandle amerikansk »Triangel« Benzin. Da Compagniet stadig var i økonomiske Vanskeligheder, overdrog det samtlige sine Rettigheder til A/S »Gica«; herom udfærdigedes den 27 April s A saalydende Overenskomst: »Undertegnede »Nafta« Benzin- og Petroleums Co, Hillerød, erklærer herved at have overdraget alle vore Rettigheder til de af os ejede og disponerede Benzintanke beliggende over hele Nordsjælland i Henhold til de af os med de respektive Forhandlere afsluttede Kontrakter til A/S Gica, København, hvorfor A/S Gica samtidig erklærer at have paataget sig alle Forpligtelser i Henhold til ovennævnte Kontrakter overfor disse Forhandlere. Erstatning herfor er allerede blevet reguleret. Overdragelsen gælder fra og med idag.« For Skifteretten for Hillerød Købstad m v forklarede den ene af Compagniets Indehavere, Sperling, at der ikke ved Overdragelsen blev betinget noget Vederlag udover, at han og Faurholt (den anden Indehaver) havde betinget sig Stillinger i Selskabet (som Forretningsførere).

Compagniets Rettigheder overgik straks efter — det er ikke oplyst hvorledes eller hvorfor — til et den 7 Maj s A stiftet Selskab »Hillerød Nafta Benzin-Petroleums A/S«; under samme Dato udfærdigedes en Overdragelseserklæring fra Compagniet til Selskabet; som Vederlag betalte Selskabet 6000 Kr, hvoraf ca 5400 Kr blev anvendt til Dækning af Sojusnefte's Fordring.

Om den stedefundne Overdragelse fik fornævnte Lejekontrakt den 12 August s A følgende Paategning: »Undertegnede H C Jacobsen erklærer mig herved indforstaaet med, at Hillerød Nafta-Benzin- og Petroleum A/S er indtraadt i Hammer Sperling og Ove Faurholts Rettigheder i enhver Henseende efter foranstaaende Kontrakt.«

Ingeniør Kruuse, der var blevet gjort bekendt med, at Compagniets Rettigheder var overgaaet til Selskabet, forhandlede stadig dettes Benzin; ifølge Aftale med Compagniet skulde han betale Lejen 1000 Kr aarlig af den Plads, hvor Tankanlægget var etableret, men den 1 Juli s A betalte han ikke Lejen og forlangte, da han blev krævet, at den skulde fragaa i hans Tilgodehavende efter Overenskomst og Gældsbevis af 4 November 1931. Selskabet, der hævdede ikke at have overtaget Compagniets Forpligtelser, protesterede herimod, men Kruuse fastholdt sit Krav om Modregning og gik nu over til ogsaa at forhandle russisk Benzin.

Selskabet anlagde derefter Sag mod Kruuse og paastod ham tilpligtet at fraflytte det af ham benyttede Tankanlæg, Kongevej Nr 100 i

Holte, men ved nærværende Rets Dom af 8 December 1932 blev Kruuse frifundet. Det hedder herom i Dommen: »Det findes nu ikke ved de under Sagen fremkomne Bevisligheder godtgjort, at Sagsøgte er indgaaet paa at ophæve den gensidige Overenskomst af 4 November 1931, der tilsikrede ham Uopsigelighed, saalænge Gældsbeviset ikke var indfriet, og der maa da gives Sagsøgte Medhold i, at hans Medkontrahenter eller nu Sagsøgerne ikke ensidigt kan hæve Forholdet uden at skadesløsholde Sagsøgte.«

Da Selskabets Forsøg paa at fjerne Kruuse saaledes var mislykkedes, opsigde det — uanset Lejekontraktens Bestemmelser om Opsigelsesvarsel og Uopsigelighed — den 15 s M Lejemaalet til Ophør den 1 Januar 1933. Udlejeren akcepterede denne Opsigelse og begærede Kruuse udsat af det lejede; efter at en af denne fremsat Protest var blevet forkastet ved Fogedrettens Kendelse af 23 Januar s A, indgik han paa at fraflytte det lejede. De paa Grunden anbragte Tanke var købt sammen med 10 andre Tanke hos Grosserer William Thomsen paa sædvanlig Afbetalingskontrakt af Maj 1932 med Selskabet. Den 31 Januar s A tilskrev Selskabet Grosserer Thomsen saaledes: »Herved tillader vi os at meddele Dem, at vi, da Selskabet ikke kan komme til at udnytte Tankanlægget i Holte, — idet Benzinforhandler N A Kruuse i Henhold til hans Kontrakt med det gamle Nafta-Benzin- og Petroleums Co hævder at have Brugsretten til Anlæg og Tanke, — ikke agter at svare de fremtidige Afdrag af de derværende to Tanke, og bedes De snarest sætte Dem i Besiddelse af Tankene ved en Fogedforretning, hvorunder Tankenes nuværende Værdi kan konstateres. Vi er naturligvis indforstaaet med, at Selskabet maa svare til eventuelt Underskud.

Vi gør Dem opmærksom paa, at Savværksejer Jacobsen en af de første Dage vil lade Kruuse udsætte af Grunden, og maa De forvente, at Kruuse da vil fjerne Deres Tanke m m.« Grosserer Thomsen rettede derefter den 15 Februar s A Begæring om at blive indsat i Besiddelse af de to Tanke paa Ejendommen Kongevej Nr 100 i Holte; den 23 s M fandt Forretningen Sted, Kruuse protesterede, men da baade Rekvirent (Grosserer Thomsen) og Rekviritus (Selskabet) var enige om Forretningens Fremme, blev Kruuses Protest forkastet.

Under Anbringende af, at Selskabet ved den foran skildrede Fremgangsmaade, hvorved det har formaaet at komme udenom det ved Landsrettens Dom statuerede, i Strid med Overenskomsten af 4 November 1931 har unddraget Kruuse Brugsretten til Tankanlægget og derfor maa være pligtig at yde Erstatning, har Sagsøgeren, Ingeniør Niels Aage Kruuse, Holte, under denne ved Retten for Hillerød Købstad m v forberedte Sag paastaaet Sagsøgte, Hillerød Nafta-Benzin- og Petroleums A/S, dømt til at betale 7658 Kr 10 Øre med Renter 6 pCt p a af 6358 Kr 10 Øre fra den 11 Juni 1932 og 5 pCt p a af Resten fra Stævningens Dato, den 7 Marts 1933.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Sagsøgeren opgør sit Erstatningskrav saaledes:

Ved Dom af 17 November 1932 er Compagniet dømt til at betale ham Rest paa Gældsbevis af 4 November 1933 med 6358 Kr 10 Øre samt

Renter heraf ialt.....	6658 Kr 10 Øre
heri maa dog fragaa skyldig Leje af Grunden.....	500 -- 00 --
	<hr/>
	6158 Kr 10 Øre
Erstatning for Forholdets Ophævelse uden passende Varsel, Udgifter og Ulemper ved Fogedforretningerne	1500 -- 00 --
	<hr/>
	ialt 7658 Kr 10 Øre

Til Støtte for sin Paastand anfører Sagsøgte, at det ikke har overtaget Compagniets Forpligtelser overfor Sagsøgeren, og da han ikke betalte Lejen, maatte være berettiget til at udsætte ham af det lejede.

Selv om der maa gaas ud fra, at Sagsøgte ikke har overtaget Forpligtelserne overfor Sagsøgeren, følger det af Sagens Natur — som ogsaa statueret ved Landsrettens Dom — at Sagsøgte maa respektere Sagsøgerens Rettigheder efter Overenskomsten med Compagniet. Da Sagsøgtes Fremgangsmaade har været retstridig overfor Sagsøgeren, maa Sagsøgte være pligtig at yde Sagsøgeren Erstatning for den skete Ophævelse af hans Brugsret til Tankanlægget.

Med Hensyn til, at Sagsøgeren hverken overfor Udlejeren af Grunden eller Sælgeren af Tankene havde erhvervet nogen Sikkerhed for Brugsrettens Bevarelse, at Indtrædelse i Kontrakterne med disse heller ikke synes at kunne være opnaaet af Sagsøgeren, og at Sagsøgeren — som det maa forudsættes efter Indholdet af Landsrettens Dom af 8 December 1932 — ikke kunde fremtvinge, at Leje af Grunden og Afbetaling paa Tankene erlagdes af Sagsøgte, findes Erstatningen passende at kunne ansættes til 1000 Kr. Sagsøgte vil derfor være at dømme til at betale Sagsøgeren dette Beløb med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 7 Marts 1933.

I Sagsomkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren 200 Kr.

Nr 206/1933.

Rigsadvokaten

m o d

Carl Henriksen Røn, Christian Martin Christensen Trillingsgaard, Marinus Bech-Larsen og Niels Paakjær Bech-Larsen (Karsten Meyer),

der tiltales for Overtrædelse af Næringsloven.

Dom afsagt den 21 December 1932 af Retten for Lemvig Købstad m v: De Tiltalte, Gaardejerne 1) Karl Henriksen Røn, 2) Christian Martin Christensen Trillingsgaard, 3) Marinus Bech-Larsen og 4) Niels Paakjær Bech-Larsen, bør for Politimesterens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Vestre Landsrets Dom af 13 Maj 1933: De Tiltalte, Carl Henriksen Røn, Christian Martin Christensen Trillingsgaard, Marinus Bech-Larsen og Niels Paakjær Bech-Larsen, bør til vedkommende Kommunekasse bøde hver 20 Kr. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 3 Dage for hver. Saa udreder de Tiltalte og een for alle og alle for een Sagens Omkostninger for begge Retter og derunder i Salær til den for dem beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Landsretssagfører Mikkelsen, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den af Vestre Landsret i denne Sag afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

At de Tiltalte under de i Underrettsdommen anførte Omstændigheder har solgt Kødet af de paagældende Kreaturer, kan ikke paadrage dem Ansvar efter Næringsloven, og det kan ikke gøre nogen Forandring heri, at de har benyttet de i Sagen omhandlede Slagteres Bistand.

De Tiltalte vil herefter være at frifinde, og Underrettsdommen vil saaledes kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær til Landsretssagfører Mikkelsen og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Meyer udreder det offentlige 50 Kroner og 100 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er fire i Harbøre boende Gaardejere, nemlig

1. Karl Henriksen Røn, født den 1 Oktober 1880,
2. Christian Martin Christensen Trillingsgaard, født den 25 September 1894,
3. Marinus Bech-Larsen, født den 30 December 1891 og
4. Niels Paakjær Bech-Larsen, født den 18 Oktober 1894, ved Politimesterens Anklageskrift af 30 November 1932 sat under Tiltale for Overtrædelse af § 2 i Næringsloven Nr 138 af 28 April 1931 derved, at de i Tiden omkring og efter August Maaned 1932 under Benyttelse af fremmed Medhjælp, førstnævnte i to Tilfælde og de tre sidstnævnte i eet Tilfælde uden at være i Besiddelse af Næringsbevis skal have drevet erhvervsmæssig Haandværk som Slagtere i Harbøre-Engbjerg Kommune.

Samtlige de fire Tiltalte har paastaaet sig frifundet.

Angaaende Tiltalte Nr 1, Røn, er det under Sagen oplyst, at han i Sommeren 1932 har ladet en Slagter i Harbøre paa dennes der-værende Slagtehus slagte to ham tilhørende paa Gaarden opdrættede fede Stude, af hvilket det meste af Kødet derefter af Tiltalte med Slagterens Bistand er solgt til Beboere paa Harbøre.

For sin Medhjælp har Slagteren faaet udbetalt 25 Kr for hver Stud. Studene er ikke indkøbt for at slagtes, men Grunden til den anvendte Fremgangsmaade var alene den, at Tiltalte paa Grund af de vanskelige Afsætningsforhold ikke kunde komme af med Studene paa anden Maade uden at faa en meget betydelig mindre Indtægt ind for dem.

Tiltalte Nr 2, Trillingsgaard, har i det anførte Tidsrum ved Bistand af en anden paa Harboøre boende Slagter paa dennes Slagtehus i Harboøre ladet slagte en paa hans Gaard opdrættet Stud, hvoraf det meste af Kødet derefter ved Slagterens Hjælp solgtes til Folk paa Harboøre. Grunden til Slagtingen var alene den, at Tiltalte ved at afsætte sit eget Kreatur vilde skaffe sig selv og sin Husstand Kød og opnaa en højere Indtægt af Studen.

For sin Medhjælp har Slagteren erholdt udbetalt et Honorar, ligeledes af 25 Kr.

Tiltalte Nr 3, Larsen, har i det anførte Tidsrum ladet slagte og sælge, ligeledes paa Harboøre og med en Slagters Hjælp mod et Honorar af 25 Kr en paa hans Gaard opfødt ca 2 Aar gammel Stud. Grunden hertil var alene Vanskeligheden ved at faa Dyret afhændet i levende Vægt.

Tiltalte Nr 4, Larsen, har henimod 1 August ved en Slagters Hjælp mod Honorar paa Slagterens Slagtehus i Harboøre ladet slagte og derefter til Folk paa Harboøre solgt en af ham paa Gaarden tillagt Stud.

Grunden hertil var den, at Tiltalte ikke til en rimelig Pris kunde finde nogen Køber til Dyret i levende Tilstand.

Det fremgaar heraf, at ingen af de Tiltalte har indkøbt de af dem slagtede Kreaturer for at lade dem slagte og derefter sælge med Fortjeneste, men at de paa Grund af de foreliggende vanskelige Afsætningsforhold for levende Kreaturer alene har ladet dem slagte og derefter sælge i slagtet Vægt, dels for selv at skaffe sig Kød til Husholdningsbrug, hvilket i modsat Fald, paa Grund af den af Slagterne beregnede betydelige Avance, ikke vilde have været dem muligt for en overkommelig Pris, dels særlig for at udbringe Kreaturerne i en rimelig Pris, idet de for Tiden var næsten usælgelige i levende Tilstand.

Ved denne deres Virksomhed har de ikke drevet Slagternæring, men alene arbejdet i deres Landbrugs Interesse for at afhænde Landbrugets Produkter, og det kan ikke heri gøre nogen Forskel, at de til deres Virksomhed har brugt fremmed Medhjælp, da der til Benyttelsen af saadan ikke for en Landbruger kræves Næringsbevis.

De Tiltalte vil derfor være at frifinde for Politimesterens Tiltale, hvorhos Sagens Omkostninger vil være at udrede af det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Lemvig Købstad m v den 21 December 1932 afsagte Dom er med dertil af Justitsministeriet i Skrivelse af 4 Marts 1933 meddelt Tilladelse paaanket alene af det offentlige.

Her for Landsretten har samtlige Tiltalte erkendt, at de under tilsvarende Afsætningsforhold vil fortsætte den Virksomhed, hvorfor de

herunder Sagen er sat under Tiltale. Da Næring som Slagter efter Næringsloven af 28 April 1931 § 20, jfr Bekendtgørelse Nr 101 af 19 Marts 1932 er bunden Næring, og da den af de Tiltalte udøvede Virksomhed maa karakteriseres som Slagternæring, vil de Tiltalte, der ikke har Næringsadkomst, og som har benyttet fremmed Medhjælp, være at anse i Medfør af Næringslovens § 95 for Overtrædelse af dens § 2, jfr § 1 med en Bøde til vedkommende Kommunes Kasse, hvilken Bøde findes at kunne bestemmes til 20 Kr for hver.

Forvandlingsstraffen vil være at bestemme til Hæfte i 3 Dage for hver.

Sagens Omkostninger for begge Retter bliver at udrede af de Tiltalte som nedenfor anført.

Mandag den 12 Februar.

Nr 173/1933.

Fru Sofie Birgitte Nielsen
(Overretssagfører Sjøstrand)

mod

Fru Lillian Bøgelund-Jensen (Fich),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Paakørsel.

Østre Landsrets Dom af 23 Juni 1933: Sagsøgte, Fru Lillian Bøgelund-Jensen, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Fru Sofie Birgitte Nielsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerinden til Sagsøgte med 150 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afgivelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afgivelse har Indstævnte afgivet Forklaring inden Retten ligesom Appellantinden, Politibetjent Nielsen og Snedker Reidl paany har afgivet Forklaring.

Indstævnte har forklaret, at hun, da hun efter at Lyssignalet var skiftet om til grønt kørte frem i 1ste Gear, saa Appellantinden — som efter hendes Mening ikke havde bemærket hendes Vogn — ude paa Kørebanen midt for Vognen i en Afstand af 2—3 Meter. Indstævnte regnede med, at Appellantinden havde Tid nok til at komme forbi hende, og hun foretog derfor ikke nogen Opbremssning og gav ikke Signal. Umiddelbart efter at Appellantinden var naaet forbi Vognen, traadte hun imidlertid tilbage, idet Cyklisterne nu var kommet over fra Købmagergade i modsat Retning.

Politibetjent Nielsen har forklaret, at han ikke saa selve Paa-

kørslen, men først blev opmærksom paa denne, da han saa Appellantinden ligge foran Indstævntes Vogn.

Ved under de af Indstævnte omforklarede Omstændigheder at køre frem, hvorved hun paakørte Appellantinden, findes Indstævnte at have paadraget sig Ansvar for den Appellantinden overgaaede Skade, idet Indstævnte maatte være klar over, at Appellantinden paa Grund af den modgaaende Færdsel fra Købmagergade vilde komme i en farlig Situation, saaledes at der var en nærliggende Mulighed for, at hun i sin Forvirring kunde træde tilbage.

Paa den anden Side findes Appellantinden selv at have nogen Skyld i Skaden, idet hun ikke har vist tilstrækkelig Agtpaagivenhed overfor den øvrige Færdsel paa dette stærkt trafikerede Sted.

Til Oplysning om den Appellantinden overgaaede Skade er der fremlagt forskellige Lægeerklæringer.

Overlæge Dr med Aage Koch har i en Erklæring af 6 Marts 1933 som Resumé og Konklusion bl a fremhævet, at der foreligger et præcist Ulykkestilfælde vedrørende venstre Knæ, at dette har krævet et langt Sengeleje, at der til Stadighed har været Sygdomssymptomer fra Knæets Side, der har hindret hendes fri Bevægelighed og derved bidraget i betydelig Grad til Forværrelse af den sygelige Tilbøjelighed til Fedme, som hun lider af, og til den videre Udvikling af den Hjærtedegeneration, som hun rimeligvis allerede før Ulykkestilfældet har haft under Udvikling.

En samlet Vurdering af den ringe Invaliditet, der direkte skyldes Knælæsionen, og dennes Andel i den store Invaliditet, der skyldes Forværrelsen af hendes andre Lidelser, lader sig kun skønsvist opgøre. Han vilde mene, at man maa ansætte hendes af Ulykkestilfældet forvoldte Invaliditet ialt til ca 5 pCt.

Denne Udtalelse, der i det væsenlige er tiltraadt af Dr med Hans Heckscher i to Erklæringer af 23 Maj 1933 og 8 November 1933, vil være at lægge til Grund ved Sagens Paadømmelse.

Af Appellantindens Erstatningskrav er et Beløb paa 233 Kroner til Medicin, Læge m v ubestridt, derimod bestrider Indstævnte Rigtigheden af Posterne: Huslig Medhjælp 549 Kroner, Tab af Arbejdsfortjeneste 1440 Kroner og Ulemper og nedsat Arbejdsevne 2000 Kroner.

Under Hensyn til, at der ikke foreligger nogen Dokumentation for Posterne Huslig Hjælp og Tab af Arbejdsfortjeneste og i Betragtning af, at den Nedsættelse af Arbejdsevnen, der nu foreligger, kun for en mindre Del kan antages at skyldes Ulykkestilfældet, kan den samlede Erstatning ikke sættes højere end 2000 Kroner, og det Beløb, der vil være at tilkende Appellantinden, findes herefter under Hensyn til hendes Medansvar at kunne bestemmes til 1000 Kroner med Renter.

Sagens Omkostninger findes Indstævnte at burde betale Appellantinden for begge Retter med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Fru Lillian Bøgelund-Jensen, bør til Appellantinden, Fru Sofie Birgitte Nielsen, betale 1000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 28 April 1933 til Betaling sker samt Sagens Omkostninger for begge Retter med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerinden, Fru Sofie Birgitte Nielsen i Anledning af, at hun den 16 December 1930 er blevet paakørt af et Sagsøgte, Fru Lillian Bøgelund-Jensen, tilhørende og af hende ført Automobil K 865, paastaaet Sagsøgte, Fru Lillian Bøgelund-Jensen, tilpligtet at betale hende en Erstatning af 4222 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 28 April 1933.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet under Hensyn til, at Paakørslen alene skyldes Sagsøgerindens egen grove Uforsigtighed og at der fra hendes Side er udvist fornøden Agtpaagivenhed for at undgaa den. Subsidiært har hun paastaaet det forlangte Beløb betydelig nedsat. Vedkommende Ansvarsforsikringsselskab Motor Union Insurance Company Limited har derhos givet Møde under Sagen og har tiltraadt Sagsøgte Paastand.

Den af Sagsøgerinden afgivne Partsforklaring gaar ud paa følgende:

Den 16 December 1930 ved Middagstid vilde hun, der ikke er vant til at færdes inde i Byen, fra Fortovet mellem Østergade og Store Kirkestræde gaa over til Storkepringvandet. Forinden hun traadte ud paa Gaden, saa hun sig om til begge Sider og saa ingen Vogne eller anden Færdsel, og da hun derefter var naaet midt ud paa Gaden rantes hun pludselig af venstre Forskærm af Sagsøgte Automobil, hvorved hun fik et Stød paa venstre Knæ og faldt om.

Under Domsforhandlingen har endvidere bl a Politibetjent Th E Nielsen og Snedkersvend Hjalmar Hans Reidl afgivet Forklaringer.

Politibetjent Nielsen har forklaret, at Sagsøgerinden uden at se sig for gik i skraa Retning tværs over Kørebanen paa et Tidspunkt, da Færdselssignalet viste rødt Lys mod hende, og der var aabnet for Færdselen i Retning Højbro-Købmagergade, som var ret betydelig. Paakørselen fandt Sted 2 a 3 Meter fra Kantstenen og Sagsøgte, der holdt omtrent stille, da Paakørslen fandt Sted, standsede øjeblikkelig.

Snedkersvend Reidl har forklaret, at han saa Sagsøgerinden ude paa Kørebanen midt i Færdselen, og at hun da standsede op for nogle Cyklister og trippede raadvildt rundt, hvorunder hun mulig traadte et Skridt tilbage. Automobilet, der kørte langsomt i en Afstand af godt 1 m fra Kantstenen i dens højre Side, standsede øjeblikkelig.

I Anledning af det passerede blev der ved Københavns Byret rejst Tiltale mod Sagsøgerinden for Overtrædelse af Færdselsloven, hvilken

Sag den 26 Februar 1931 sluttedes med, at der tildeltes Sagsøgerinden en Advarsel.

Efter de afgivne Vidneforklaringer og det i Sagen iøvrigt oplyste maa det antages, at Sagsøgerinden fra Fortovet er gaaet ud paa Kørebanen mellem en mod Købmagergade kørende Varevogn og Sagsøgte i samme Retning kørende Automobil uden at tage Hensyn til Færdsels-signalet eller Færdselen, og at hun af Hensyn til de fra hendes højre Side kommende Cyklister er traadt tilbage umiddelbart foran den af Sagsøgte førte Automobil.

Sagsøgte maa derhos efter det oplyste antages at have kørt forsvareligt og at have foretaget, hvad der kunde kræves for at afværge Paakørselen, hvorved bemærkes, at en yderligere Drejning af Automobil til højre efter det oplyste ikke har været mulig af Hensyn til den øvrige Færdsel.

Herefter vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerinden at burde betale Sagsøgte med 150 Kr.

T i r s d a g d e n 1 3 F e b r u a r .

Nr 78/1933. **Haderslev Amts Jærnbanner** (Bache)

m o d

fhv Assistent **Greis Magnus Nielsen** (Kondrup efter Ordre),

betræffende et af Indstævnte fremsat Krav paa Ventepenge og Pension.

Vestre Landsrets Dom af 25 Februar 1933: De Sagsøgte, Haderslev Amts Jærnbanner, bør yde Sagsøgeren, fhv Assistent Greis Magnus Nielsen, Pension i Henhold til deres Lønningsreglement med Pensionsalder regnet fra 1 Januar 1925 tilligemed Renter af det forinden 1 August 1932 forfaldne Beløb 5 pCt p a fra sidstnævnte Dato, indtil Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Indstævntes Krav paa Ventepenge ikke er taget til Følge.

For Højesteret har Appellanten gjort gældende, at det skyldes en Ekspeditionsfejl, at Ansættelsesbrevet lyder paa Anciennitet fra 1 Januar 1925.

Der er ikke oplyst nogen rimelig Grund til, at Indstævnte skulde nyde en saa ekstraordinær Begunstigelse som Tildeling af Anciennitet fra nævnte Aar vilde være, ej heller at der paa noget

Tidspunkt skulde være givet ham noget Tilsagn i saa Henseende eller overhovedet forhandlet herom.

Der maa endvidere gaas ud fra, at Indstævnte har været klar over, at Tilføjelsen om Anciennitet fra 1 Januar 1925 var i Strid med Lønningsreglementet, hvortil der henvises i selve Ansættelsesbrevet, og han burde derfor have indset, at der forelaa en Fejltagelse. Herefter findes han, der ikke tidligere har bragt Spørgsmaalet frem, ikke nu at kunne støtte et Krav om Pension fra nævnte Dato alene paa Ansættelsesbrevets Udvisende, og Appellanten, der har erkendt, at der tilkommer Indstævnte Pension efter Lønningsreglementet med Pensionsalder fra hans fyldte 30 Aar, vil som Følge heraf være at frifinde for hans Tiltale.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Haderslev Amts Jærnbanner, bør for Tiltale af Indstævnte, fhv Assistent Greis Magnus Nielsen, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Kondrup 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 22 December 1924 blev Sagsøgeren, fhv Assistent Greis Magnus Nielsen af Skærbæk, ansat ved det sagsøgte Selskab, Haderslev Amts Jærnbanner i Haderslev. I Ansættelsesbrevet hedder det bl a:

»I Henhold til Bestyrelsens Beslutning meddeles der Dem herved fra 1 Januar 1925 at regne Ansættelse som Assistent ved Haderslev Amts Jærnbanner med Lønning efter den i vedlagte Lønningsreglement anførte 7 Lønningsklasse og Lønanciennitet fra 1 Januar 1925 samt Pensionsret ifølge de i samme Reglement anførte Pensionsregler med Anciennitet fra 1 Januar 1925.

Det er dog en Forudsætning for Ansættelse, at De, forsaa vidt Amtet ved en hel eller delvis Ombygning eller Nedlæggelse af Banerne ikke faar Brug for Dem i nuværende Stilling, er villig til under uforandrede Lønningsbetingelser at overtage lignende Stilling ved andre sønderjydske Baner eller under en Kommune i Haderslev Amt.«

Sagøgeren har derefter virket ved det sagsøgte Selskab, indtil han den 29 Februar 1932 fra Selskabet modtog saalydende Skrivelse:

»Paa Grund af de ved aftagende Trafik nødvendiggjorte Personaleindskrænkninger opsiges De herved til Fratrædelse af Deres Stilling ved Banerne fra og med Ugangen af Maj Maaned d A. Deres Pension vil blive beregnet efter de gældende Pensionsbestemmelser.«

Idet Sagsøgeren har gjort gældende, at den foran citerede i hans Ansættelsesbrev indeholdte Passus om, at han, forsaavidt man ved en hel eller delvis Ombygning eller Nedlæggelse af Banerne ikke faar Brug for ham i denne Stilling, er pligtig til under uforandrede Lønningsbetingelser at overtage en lignende Stilling ved andre sønderjydske Baner eller under en Kommune i Haderslev Amt, maa have til Følge, at han er berettiget til i Henhold til Lønningsreglementets § 83 og Lov om Statens Tjenestemænd af 31 Marts 1931 § 59 at kræve Ventepenge i 5 Aar, har han under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte tilpligtet principalt at yde ham 5 Aars Ventepenge fra 1 Juni 1932 og derefter Pension i Henhold til Lønningsreglementet med Pensionsalder regnet fra den 1 Januar 1925, subsidiært at yde ham Pension i Henhold til Lønningsreglementet med Pensionsalder regnet fra 1 Januar 1925, med Renter 5 pCt p a fra 1 August 1932.

De Sagsøgte har nedlagt Paastand om Frifindelse.

§ 83 i fornævnte Lønningsreglement for det sagsøgte Selskab, hvilket Reglement er stadfæstet af Indenrigsministeriet den 18 November 1924, er saalydende:

»Ved Fortolkningen af de enkelte Bestemmelser i nærværende Reglement bliver de tilsvarende Bestemmelser i Loven om Statens Tjenestemænd, forsaavidt disse indeholder mere udførlige og specielle Regler, at lægge til Grund.«

Det fremgaar af det oplyste, at Pensionsbestemmelserne i Lønningsreglementet er udarbejdet paa Grundlag af Bestemmelserne om Pension i Lov af 12 September 1919 om Statens Tjenestemænd, men at sidstnævnte Lovs § 59 angaaende Ret til Ventepenge ikke er optaget i Lønningsreglementet, ligesom dette, i Tilfælde, hvor Tjenestemandsløven giver Regler om Tjenestemænd, som er paa Ventepenge, i de i Reglementet hertil svarende Bestemmelser ingen Regler har i saa Henseende.

Herefter og idet Reglementets § 83 alene vedrører Fortolkningen af de i Reglementet indeholdte Bestemmelser, er Sagsøgernes Krav om Ventepenge uhjemlet, og hans principale Paastand vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Med Hensyn til Sagsøgerens subsidiære Paastand har de Sagsøgte gjort gældende, at han, der er født den 8 Maj 1901, ved Afskedigelsen kun havde en Pensionsalder af ikke over 2 Aar, i hvilken Henseende de har anført, at Lønningsreglementets § 32 bl a bestemmer, at Pensionsalderen er det Tidsrum, i hvilket Tjenestemanden efter det fyldte 30 Aar har været fast ansat i en efter Reglementet med Pensionsret forbundet Stilling. Naar der i Sagsøgerens Ansættelsesbrev er givet ham Pensionsret med Anciennitet fra 1 Januar 1925, skyldes dette efter de Sagsøgtes Anbringende Nødvendigheden af at have et Udgangspunkt dels for Beregningen af Pension i Tilfælde af, at Sagsøgeren blev afskediget efter at være kommet til Skade ved Udførelsen af sin Tjeneste dels for Afkortning i hans Løn af Pensionsbidrag.

Efter Indholdet af Ansættelsesbrevet, hvis Bestemmelse om Sagsøgerens Anciennitet med Hensyn til Pensionsret er holdt i al Almindelighed, findes han med Føje at have kunnet regne med en Pensions-

alder fra 1 Januar 1925, og hans subsidiære Paastand vil herefter være at tage til Følge, hvorved bemærkes, at der ikke af de Sagsøgte er nedlagt særlig Indsigelse mod Rentepaastanden.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-
hæves.

I Anledning af en af Sagsøgeren derom fremsat Begæring bestemmes, at Retsafgift efter det oplyste vil være at beregne efter en Sagsgenstand af 13 865 Kr ifølge Retsafgiftslovens § 6, jfr Retsplejelovens § 227, Nr 2 og 3.

Onsdag den 14 Februar.

Nr 133/1933. Fru **Johanne Margrethe Sørensen** (Selv)

mod

Kredslæge **Frantz Berg**, Politimesteren i Nakskov paa det offentlige Vegne, Ingeniør **C J G Sørensen** og Overlæge, Dr med **H Helweg** (Møldrup efter Ordre),

betræffende Erstatning for Tvangsindlæggelse paa Sindssygehospital.

Østre Landsrets Dom af 2 Juni 1933: Sagsøgte, Ingeniør C J G Sørensen, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Fru Johanne Margrethe Sørensen, i denne Sag fri at være. De øvrige i Sagerne nedlagte Paastande kan ikke tages under Paakendelse. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerinden til hver af de Sagsøgte, Kredslæge Berg, Politimesteren i Nakskov ved den beskikkede Sagfører, Overretssagfører Knut Haubroe af Nakskov, Overlæge Helweg og Ingeniør Sørensen 250 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afgivelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantindens Paastand overfor samtlige Indstævnte ud paa, at den skete Tvangsindlæggelse paa Vordingborg Sindssygehospital kendes uberettiget og at der tilkendes hende Erstatning efter Rettens Skøn hos de Indstævnte i Forening eller hos en eller flere af disse.

Ligesom Tvangsindlæggelsen er sket i de foreskrevne Former, saaledes maa der efter det foreliggende gaas ud fra, at Appellantindens Sindstilstand var saaledes, at Betingelserne for, at Tvangsindlæggelsen kunde finde Sted, og at hun kunde tilbageholdes paa Hospitalet som sket, forelaa. Herefter vil de Indstævnte i det hele være at frifinde for Appellantindens Tiltale.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger vil Landsretsdommen være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale som nedenfor nævnt.

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte, Kredslæge Frantz Berg, Politimesteren i Nakskov paa det offentliges Vegne, Ingeniør C J G Sørensen og Overlæge, Dr med H Helweg bør for Tiltale af Appellantinden, Fru Johanne Margrethe Sørensen i denne Sag fri at være. I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden til de Indstævnte, C J G Sørensen og Kredslæge Berg med 200 Kroner til hver. Saa udreder hun og i Salær for Højesteret til den for Politimesteren i Nakskov beskikkede Sagfører, Højesterets-sagfører Møldrup og til den kst Kammeradvokat 200 Kroner til hver.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af sigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Foraaret 1927 anlagde Ingeniør C J G Sørensen ved Retten for Nakskov Købstad m v Separationssag mod sin Hustru, Johanne Margrethe Sørensen, med hvem han indgik Ægteskab den 14 September 1907. Til Brug under denne Sag afgav Kredslæge Berg den 7 Maj s A saalydende Erklæring:

»Undertegnede, der i ca 6 Aar har været Læge for Ingeniør C J G Sørensen og Familie her af Byen, bevidner herved, at Fru Sørensen lider af Nervøsitet, som er taget stærkt til i de sidste Aars Tid.

Efter hvad jeg har bragt i Erfaring, er hendes Sindstilstand til Tider af en saadan Art og hendes Opførsel mod hendes Mand og Søn af en saadan Karakter, at hun maa betragtes for at være sindssyg;« for Retten har Kredslægen som Vidne vedstaaet denne Erklæring og tilføjet, at hans Bemærkning om, at Fru Sørensen maa betragtes for at være sindssyg, har han grundet paa Udtalelser fra andre og ikke paa egen Observation. Ved nævnte Rets Dom af 1 Juni s A blev Ægtefællerne separerede; Dommens Resultat støttes ikke paa Hustruens Sindstilstand, men paa at Forholdet mellem dem maatte betragtes som ødelagt; Hustruen var iøvrigt enig i Separationen. En Maanedstid efter Dommen genoptog Parterne Samlivet; om Grunden hertil har Ingeniør Sørensen forklaret, at hans Hustru truede med at tage sig og deres fælles Datter af Dage med Gas, hvis han ikke flyttede hjem; hans Fremstilling er bekræftet ved overensstemmende Erklæringer fra Fa-

briksbestyrer, cand polyt L V Nielsen og Oversygeplejerske Anna Kathrine Hansen, der overværede hans Forhandling med Hustruen, og som iøvrigt begge vil have fraraadet ham Genoptagelse af Samlivet; Ingeniør Sørensen mente imidlertid at maatte give efter for Hustruens Trusler. I Begyndelsen var Forholdet godt, men i September og Oktober blev det atter daarligt; Ingeniør Sørensen forsøgte at faa Hustruen indlagt paa en Privatklinik, men dette mislykkedes.

Den 29 November s A udstedte Kredslæge Berg følgende Erklæring: »Undertegnede erklærer herved, at Fru Johanne Margrethe Sørensen, gift med Ingeniør C J G Sørensen, Svingelvej 32, Nakskov, i længere Tid har været sindssyg, i den senere Tid er hun blevet meget truende i sit Væsen mod sine Børn og sin Mand, hvorfor hun maa anses at være farlig for sine Omgivelser, hendes Anbringelse i et Sindssygehospital er nødvendig.« Samme Dag besluttede Politimesteren i Nakskov, at Fru Sørensen vilde være at tvangsindlægge paa Vordingborg Sindssygehospital; Indlæggelsen skete den følgende Dag, og Fru Sørensen forblev paa Vordingborg Sindssygehospital, indtil hun den 14 Marts 1928 bortgik derfra; kort efter indlagdes hun paa Professor Daniel Jacobsons Klinik.

I Foraaret 1928 anlagde Ingeniør Sørensen ved Frederiksberg Birks Ret Skilsmissesag mod Hustruen. For Retten fremlagdes en Erklæring af 14 April s A fra Overlæge Helweg, hvori det hedder: »Paa derom af Ingeniør C J G Sørensen, Svingelvej 32, Nakskov, fremsat Begæring skal jeg erklære, at jeg i Tiden fra 1 December 1927 til 13 Marts 1928 har behandlet hans Hustru J M Sørensen, født 11 Marts 1873, paa Sindssygehospitalet ved Vordingborg. Behandlingen afbrødes paa sidstnævnte Dato ved, at Fru Sørensen undveg fra Hospitalet. Fru S lider af en Sindssygdom (paranoia), der giver sig Udslag af forskellige Vrangforestillinger, og da disse for den væsenligste Del vedrører hendes Mand (Jalousiforestillinger), er hendes Sygdom af en saadan Art, at en Fortsættelse af Ægteskabet efter mit Skøn ikke bør fordres. Da denne Sygdomsform altid udvikler sig meget langsomt og snigende, maa det antages at Fru S's Sygdom har været under Udvikling i en længere Aarrække. Ved hendes Indlæggelse den 2 December 1927 oplystes det da ogsaa af den indlæggende Læge, Hr Kredslæge Berg, Nakskov, til hvis vedføjede Erklæring jeg iøvrigt i denne Forbindelse skal henvise, at Sygdommen har været i en længere Aarrække og i hvert Fald i de sidste 3 Aar havde været manifest. Fru S's Sindssygdom frembyder ingen rimelig Udsigt til varig Helbredelse.« Endvidere fremlagdes en Erklæring af 17 s M fra Kredslæge Berg saalydende: »Undertegnede der i ca 7 Aar har kendt Fru Sørensen erklærer herved, at jeg i dette Tidsrum har anset Fru S for at være sindssyg, lidende af Paranoia.«

Iøvrigt kan jeg i eet og alt tiltræde Hr Overlæge Helwegs Erklæring, angaaende Fru S's mentale Tilstand.«

For Retten afgav Professor Daniel Jacobson Vidneforklaring og udtaler herunder følgende: »Hun er en let og omgængelig Patient og har i Almindelighed ingen Vrangforestillinger og har ellers naturlig Dømmekraft, men paa det af Overlæge Helweg berørte Omraade ser hun forkert paa Forholdene og maa anses at være sindssyg. Hun ser

vrangt paa Forholdet til Mand og Børn, navnlig har hun plaget sin Mand med, saa vidt jeg opfatter uberettiget, Jalousi og maa forsaavidt betegnes som sjælelig abnorm. Saa snart man kommer ind paa Omtale af Forholdet til Mand og Børn, mister hun sin sjælelige Ligevægt og er ganske uimodtagelig for Fornuftforestillinger. Jeg anser en Fortsættelse af Ægteskabet for en Ulykke for begge Parter.

Jeg henholder mig iøvrigt i et og alt til Overlæge Helwegs og Kredslægens Udtalelser. — — — Hun er ganske ude af Stand til at se selv at have nogen Uret hun forfølger Manden med uberettiget Jalousi, sigter ham for at forfølge hende, at ville skille hende fra Børnene og overfører sin Uvilje og Fjendskab mod Manden til de behandlende Læger, som hun frakender ethvert uinteresseret Syn paa Sagen.«

Ved Rettens Dom af 7 Maj s A statueredes, at Betingelserne for Skilsmisse efter Ægteskabslovens § 63 var til Stede. Forældremagten over Fællesbarnet Poul — Datteren var imidlertid fyldt 18 Aar — tillagdes Ingeniør Sørensen i Henhold til følgende Udtalelse fra Værgeraadet: »Paa Foranledning af Henvendelse fra Overretssagfører Knut Haubroe angaaende Spørgsmaalet, og Ingeniør Carl Jens Gudik Sørensens Søn Poul Vagn Gudik Sørensen kan betros Moderen til Opdragelse, skal Værgeraadet udtale, at saafremt Moderen faar tilkendt Forældreretten over Barnet, vil Værgeraadet straks skride ind, da Værgeraadet efter sit Kendskab til Forholdene maa anse hende for ganske uegnet til at opdrage Sønnen, og at det vil føre til Ulykke for ham, da hun ganske mangler Moderfølelse for ham, men tværtimod nærer Nag til ham.«

I Efteraaret 1928 indlagde Fru Sørensen sig paa Dr med Borbergs Klinik; i en Erklæring af 27 Oktober s A udtaler denne: »Efter Observation paa Kliniken 23 August—15 September 1928, har jeg overvejet med mig selv, om jeg kunde udstede nogen Erklæring, der kunde være Dem til Nytte, Deres hele Færd og Optræden lod jo intet tilbage at ønske. maaske forekom De mig og Sygeplejepersonalet en Smule reserveret, men dog ikke i saa høj Grad, at man derpaa kunde grunde nogen Dom om eventuelle sygelige Sjælstilstande. Derimod gav Undersøgelsen af Deres Nervesystem mig Indtryk af en vis Grad af Irritabilitet, som nok kunde disponere Dem til lejlighedsvis at komme ud af Ligevægt paa en Maade, der kunde overskride det normales Grænser. De vil deraf forstaa, at jeg ikke ser mig i Stand til at give Dem en Erklæring, der omstøder Overlæge Helwegs paa flere Maaneders lagttagelse begrundede Opfattelse.«

Fra Professor, Dr med Viggo Christiansen foreligger følgende Erklæring af 14 December 1928: »Fru Johanne Sørensen, gift med Ingeniør S, har i 14 Dage været indlagt paa min Klinik. Fruen har under Opholdet her været ligevægtig af Sindet, sovet godt, været venlig og imødekommende mod alle. Hun har ikke frembudt nogen Symptom hverken Vrangforestillinger, Stemningssvingninger, Hallucinationer eller andet Tegn paa Sindssygdom.«

Overlæge Helweg udtaler under 15 Februar 1929, at han ikke har haft nogen Berøring med Fru Sørensen, og at der altsaa ikke er »indtruffet noget, som kan afkræfte min foran udviklede Opfattelse, og da

denne er baseret paa lagttagelsen under hendes Ophold her paa Hospitalet og de foreliggende Oplysninger om det tidligere Sygdomsforløb, maa jeg i eet og alt fastholde det foran udtalte,« og endelig erklærer Professor Viggo Christiansen under 15 August s A følgende: »Jeg har som tidligere oplyst haft Fru Johanne Margrethe Sørensen til Observation og Undersøgelse paa min Klinik. Jeg har ved denne Lejlighed ikke fundet Tegn til Sindssyge hos Fruen, og jeg mener det derfor naturligt, hvis Aarsagen til hendes Umyndiggørelse er Antagelsen af en Psykose, at Umyndiggørelsen hæves.«

Paa Ingeniør Sørensens Begæring blev Fru Sørensen ved Østre Landsrets Kendelse af 3 April 1929 umyndiggjort, idet hun antoges paa Grund af Sindssygdom at være ude af Stand til selv at varetage sine Anliggender. Denne Kendelse blev paakæret til Højesteret, der under 14 Maj s A stadfæstede den. I Efteraaret 1930 begærede Fru Sørensen Umyndiggørelsen ophævet; men ved Landsrettens Kendelse af 28 November s A afsloges hendes Begæring, idet det ikke fandtes godtgjort, at de Grunde, der i sin Tid foranledigede Umyndiggørelsen, ikke længere er til Stede.

I Januar 1931 undergav Fru Sørensen sig Observation af Professor emerit, Dr med Bror Gadelius af Stockholm; denne erklærer under 22 s M, at han ikke hos Fru Sørensen har kunnet finde noget Symptom paa Sindssygdom, og at han derfor, saavidt han formaar at overse Situationen, ikke heller ser nogen Anledning til at drage hendes retlige Handleevne i Tvivl.

I Juni 1931 indgav Fru Sørensen atter Begæring til nærværende Ret om Ophævelse af Umyndiggørelsen, og ved Rettens Kendelse af 16 s M bestemte Retten, at Umyndiggørelsen vilde være at ophæve, idet det maatte antages, at de Grunde, der i sin Tid foranledigede Umyndiggørelsen, ikke længer er til Stede.

I en mod Kredslæge Frantz Berg og Politimesteren i Nakskov paa det offentlige Vegne anlagt, ved Retten for Nakskov Købstad m v forberedt Sag har Sagsøgerinden, Fru Johanne Margrethe Sørensen, endelig nedlagt Paastand paa, at de af Sagsøgte Berg afgivne Attester om tilstedeværende Sindssygdom hos Sagsøgerinden samt den under 1 December 1927 iværksatte Tvangsindlæggelse af Sagsøgerinden paa Oringe Sindssygehospital kendes urigtige og ubeføjede.

Under en mod Overlæge, Dr med Hjalmar Helweg anlagt, ved Retten for Vordingborg Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgerinden, Fru Johanne Margrethe Sørensen endelig nedlagt Paastand paa, at Retten statuerer som urigtig og ubeføjet, de s hans Modtagelse af Sagsøgerinden paa Oringe efter Tvangsindlæggelse fra Nakskov Polit den 1 December 1927 samt Tilbageholdelse paa Hospitalet indtil 14 Marts 1928, de s de af ham afgivne Attester.

Under en mod Ingeniør C J G Sørensen anlagt, ved Retten for Stege Købstad m v forberedt Sag har Sagsøgerinden, Fru Johanne Margrethe Sørensen endeligt nedlagt Paastand paa, at Retten statuerer som urigtige og ubeføjede hans Anbringender om tilstedeværende Sindssygdom hos Sagsøgerinden og de overfor denne iværksatte Aktioner (Tvangsindlæggelse, Separation, Skilsmisse, Umyndiggørelse) samt at

Sagsøgte betaler Sagsøgerinden som Erstatning 10 000 Kr med 5 pCt p a Renter deraf fra Forligsklagens Dato, den 31 Marts 1932.

Disse tre Sager er efter Landsrettens Beslutning i Henhold til Retsplejelovens § 286 forhandlede under eet.

De Sagsøgte, Kredslæge Berg og Politimesteren i Nakskov, hvilken sidste der er meddelt fri Proces, har principalt paastaet Sagen afvist, subsidiært Frifindelse.

Sagsøgte, Overlæge Helweg har, for det Tilfælde, at Sagen ikke ex officio maatte blive afvist, procederet til Frifindelse, og Sagsøgte, Ingeniør Sørensen, har paastaet sig frifundet.

Under Sagernes Forberedelse er der paa Sagsøgerindens Begæring indhentet en Udtalelse fra Retslægeraadet af 21 Marts 1933; i denne hedder det: »at der af det foreliggende intet fremgaar, der kunde godtgøre, at de af Kredslæge Berg om Fru J N Sørensens Sindstilstand afgivne Erklæringer ikke har været forsvarlige.«

Til Begrundelse af sine Paastande har Sagsøgerinden nærmere anført, at alle de mod hende foretagne Aktioner i det væsentlige er byggede paa Kredslæge Bergs Attester af 7 Maj og 29 November 1927; men disse er urigtige, idet hun aldrig har været sindssyg, og dette er godtgjort ved de af Professor Viggo Christiansen og Professor Bror Gadelius foretagne Undersøgelser, og iøvrigt anerkendt af Østre Landsret, der hævdede Umyndiggørelsen. Efter Kredslæge Bergs egen Vidneforklaring, under Separationssagen, er hans første Erklæring ogsaa kun bygget paa Udtalelser fra andre, og fra hendes daværende Mand, ikke paa egne Undersøgelser, og allerede derfor ufyldestgørende. Overlæge Helwegs Erklæring, der bygger paa Kredslæge Bergs Udtalelser, bliver derfor ogsaa urigtig.

Til Støtte for Afvisningspaastanden har Kredslæge Berg og Politimesteren anført, at Retten ikke er kompetent til at sentere over deres Embedshandlinger — vil Sagsøgerinden kritisere disse, maa det ske ved Klage til overordnede Myndigheder —, at Sagsøgerinden ikke har nogen retlig Interesse i, at Paastanden tages til Følge, idet Tvangsindlæggelsen er bortfaldet, Umyndiggørelsen hævet og Skilsmisdommen upaaankelig og dermed endelig, at Retten er inkompetent til at omstøde Lægeerklæringer, og at Retten i hvert Fald er udelukket fra at udtale sig om Umyndiggørelsen, der er stadfæstet af Højesteret, og om Skilsmisdommen, der er upaaanket og upaaankelig.

Overlæge Helweg henholder sig i det væsentligste til de foranstaaende Betragtninger og hævder, at Retten ikke kan tage Sagsøgerindens Paastand mod ham under Paakendelse. — I Realiteten hævder Kredslæge Berg, at hans Erklæringer er afgivne dels efter egen Undersøgelse, dels efter Udtalelser fra andre, hvilket man ved mange Sygdomme, saaledes navnlig ved Sindslidelser, er nødt til at bygge paa; det Resultat, han kom til, blev bekræftet ved Overlæge Helwegs Observation i over 3 Maaneder og ved Professor Daniel Jacobsens Undersøgelse; Kredslæge Berg henviser endelig til Retslægeraadets Erklæring. At andre Læger, flere Aar efter, ikke har kunnet finde Symptomer paa Sindssygdom hos Sagsøgerinden, er naturligvis i denne Relation uden Betydning, og Landsrettens Kendelse af 16 Juni 1931, der ophævede

Umyndiggørelsen, kan ikke paaberaabes som Bevis for, at Sagsøgerinden ingensinde har været sindssyg; det siges udtrykkelig i Kendelsens Motivering, at de Grunde, der i sin Tid foranledigede Umyndiggørelsen, ikke længer er til Stede.

Politimesteren hævder, at da der i sin Tid blev forelagt ham en behørig Lægeattest fra Kredslægen, der fyldestgjorde Fordringerne i Justitsministeriets Cirkulære Nr 86 af 11 Juni 1895, havde han ikke andet at gøre end at yde sin Bistand til Tvangsindlæggelsen, det var simpelthen hans Embedspligt.

Overlæge Helweg anfører, at han efter Fællesregulativet for Statens Sindssygehospitaller Nr 252 af 1 Oktober 1915 var pligtig at modtage Sagsøgerinden, de foreskrevne Betingelser var i Orden; det var hans Pligt at beholde en Patient, der skønnedes farlig, og hans Lægeerklæringer var i nøje Overensstemmelse med hans Overbevisning, saaledes som denne dannedes ved Observationen. Sagsøgerindens Unormalitet viste sig navnlig i Forhold til Manden; da Ægteskabet blev hævet, og Konflikter med Manden derved afskaarne, er der intet mærkeligt i, at hun faldt til Ro og ikke mere frembød de Tegn paa Sindslidelse, som han i sin Tid forefandt.

Sagsøgte, Ingeniør Sørensen, bestrider at have foretaget noget til Erstatning forpligtende Skridt mod Sagsøgerinden; naar han begærede hende indlagt paa et Sindssygehospital og, senere, begærede hende umyndiggjort, var det i hendes egen velforstaaede Interesse.

Det er under Sagerne ikke nærmere klarlagt, hvad Sagsøgerinden i Virkeligheden ønsker at opnaa ved de nedlagte, i sig selv utydelige Paastande om at faa de tidligere nævnte Erklæringer og Handlinger kendt urigtige og ubeføjede. Hvis det er hendes Mening at ville angribe de foretagne, foran omtalte Retsskridt — Tvangsindlæggelse, Skilsmiddommen og Umyndiggørelsen — ved at faa omstødt de til Grund for disse Retsskridt liggende Erklæringer fra Kredslæge Berg og Overlæge Helweg, vil Retten ikke kunne yde sin Medvirkning hertil, men maa henvise Sagsøgerinden til at gaa frem paa den Maade, hvorpaa Reaktion overfor saadanne maa ske, Klage til højere Øvrigheder og Genoptagelse af Retssagerne.

Men hvis det maa antages at være Hensigten at erhverve Rettens Udtalelse for, at hun aldrig har været sindssyg, ∴ Omstødelse af de omtalte Lægeerklæringer, da skønnes hun ikke nu at have den fornødne retlige Interesse heri, og det vilde dels i Almindelighed ligge udenfor Rettens Competence, dels i foreliggende Tilfælde være særligt ubegrundet, eftersom alt det fremkomne — navnlig Retslægeraadets Erklæring og iøvrigt ogsaa en af Professor Daniel Jacobson under Domsforhandlingen afgiven Vidneforklaring, — støtter disse Erklæringer.

Paastanden overfor de Sagsøgte, Kredslæge Berg, Politimesteren og Overlæge Helweg, kan derfor ikke tages under Paakendelse.

Med Hensyn til Paastanden om, at Sagsøgte, Ingeniør Sørensen, dømmes til Betaling af en Erstatning, maa han, der intet retstridigt ses at have foretaget, frifindes; den øvrige Del af Paastanden mod ham, egner sig ikke til at tages under Paakendelse, jfr det ovenfor bemærkede.

Nr 21/1934. Fange i Statsfængslet i Horsens **Anker Sigfred
Christiansen**
p a a k æ r e r

Vestre Landsrets Kendelse af 23 Januar 1934.

Den paakærede Kendelse er saalydende:

Ved Dom, afsagt den 7 Februar 1933 af Vestre Landsret under Medvirkning af Nævninger blev Anker Sigfred Christiansen anset efter Straffelov 15 April 1930 § 216, 1 Punktum og efter dens § 288 Stk 2 med Fængsel i 10 Aar, hvoraf et Tidsrum af 60 Dage skulde anses som udstaaet ved Varetægtsfængsel.

Ved Vestre Landsrets Kendelse af 22 August 1933 blev en af den Domfældte fremsat Begæring om Genoptagelse af Sagen afvist.

I Skrivelse af 26 November 1933, fremsendt ved Skrivelse af 7 December s A fra Direktøren for Fængselsvæsenet, har den Domfældte paany begæret Sagen genoptaget.

Retten, som gennem vedkommende Statsadvokat har foranlediget det af Domfældte nu fremførte nærmere undersøgt, kan efter det derpaa oplyste og det iøvrigt foreliggende ikke finde Begæringen begrundet, og den vil derfor være at forkaste.

T h i b e s t e m m e s :

Den fremsatte Begæring om Sagens Genoptagelse kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse:

I Henhold til de i den paakærede Kendelse, der er afsagt af Vestre Landsret, anførte Grunde

b e s t e m m e s :

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Hermed endte Højesteretsaaret 1933.

Rettelser:

S 311, L 6 f o »60 Dage«; læs: »80 Dage«.

S 449, L 4 f n »Dom«; læs: »Kendelse«.

S 450, L 19 f o »Vestre Landsret«; læs: »Østre Landsret«.

Færdig fra Trykkeriet den 28 Februar 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

